

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

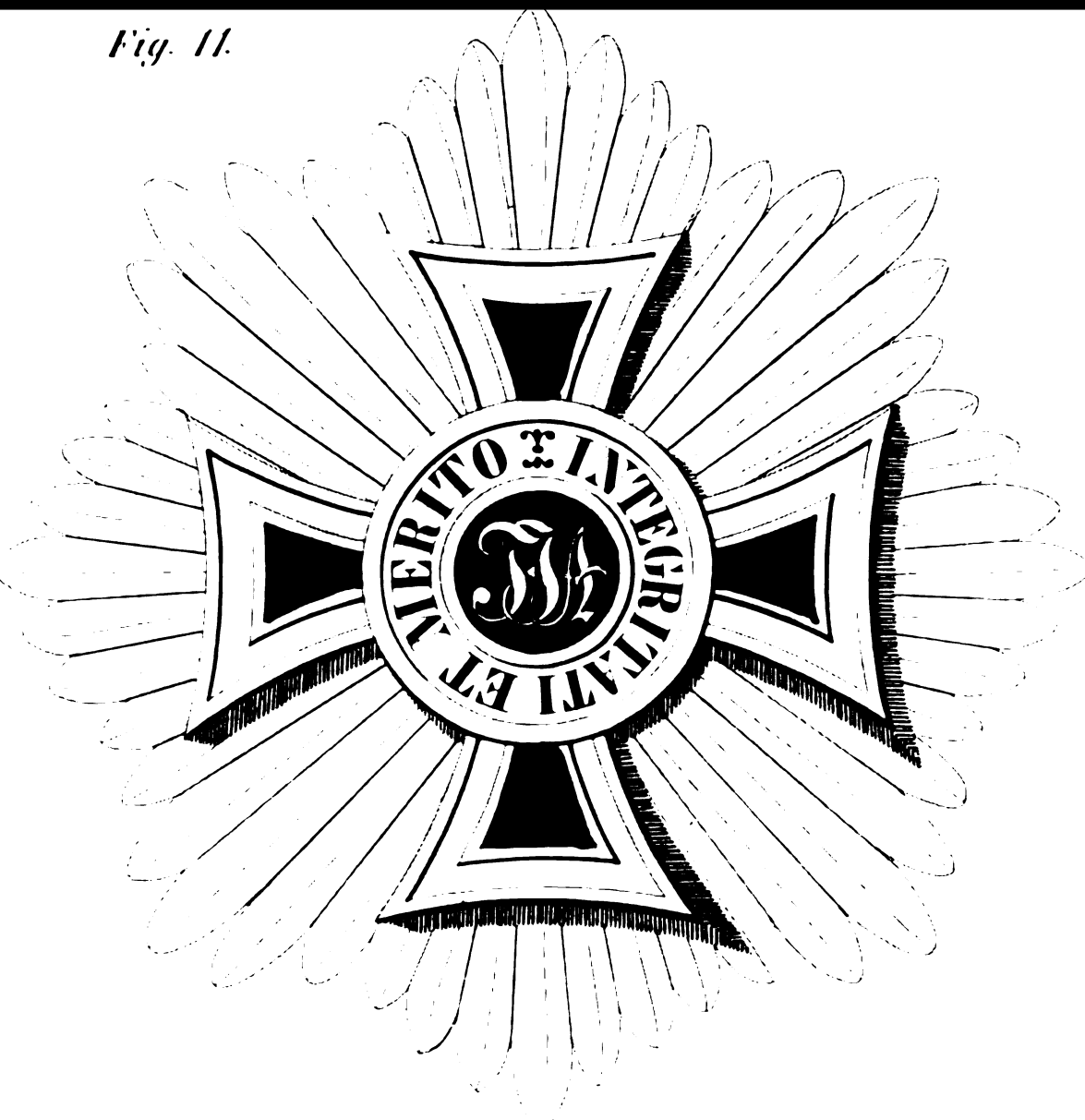
We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Fig. 11.

*Érdem koszorúk, vagy
Értekezés à felséges austriai ...*

Ignác Kassics

Aus
535.5

HARVARD COLLEGE
LIBRARY

FROM THE FUND GIVEN
IN MEMORY OF
GEORGE SILSBEE HALE
AND
ELLEN SEVER HALE

45.

ÉRDEM KOSZORÚK

vagy

ÉRTÉKEZÉS

A' Felséges Austriai, Császári és Királyi
uralkodó Házat illető Jeles Rendekről,
megtiszteltetésekről és jutalmazásokról,
toldalékkép pedig Európában most virágzó
egyéb Jeles Rendekről is.

Szerzette és kiadta

Kisfaludi Kassics Ignác,

Hites Királyi Udvari Agens és Ügyvéd, Tekintetes Veszprém,
Békés, Somogy, Heves és Külső Szólnok Vármegyék
Tábla Birája.

Bibliotheca Joannis Krajsnik Canthuariensis

BÉCSBEN, 1840.

Nyomtattatott Hirschfeldi Stöckholcz József,
Könyvnyomtató Intézetében.

Aus 535.5

Hale

[Faint, illegible handwritten text]

NAGY MÉLTÓSÁGU
MÉLTÓSÁGOS ÉS FŐ TISZTELENDŐ
KLOBUSICZI
KLOBUSICZKY PÉTER

ÚRNAK,

A'

Kalocsai és Bácsai fő Egyházi Megyék

ÉRSEKÉNEK,

**LEOPOLD CSÁSZÁR JELES RENDE NAGY
KERESZTES VITÉZÉNEK.**

Ó

CSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FELSÉGE

VALÓSÁGOS BELSŐ TITKOS TANÁCSOSSÁNAK,

A'

**NAGY MÉLTÓSÁGU HÉTSZEMÉLYES FŐ
TÖRVÉNYSZÉK KÖZ BIRÁJÁNAK;**

Kegyelmes Urának

MÉLY TISZTELETTEL

AJÁNLJA!

a' Szerző.

ELŐBESZÉD.

Valamint minden uralkodó Fejedelmeknél, hajdan és most, szokásban volt és van alatvalóikat, kik a' Fejedelem és Haza iránt viseltető hűségök, hűséges szolgálatok, tudományok, böltsességek, bátorszívúségek, vitézségek, vagy más egyéb jeles tettök és érdemök által magokat mások felett különösen megkülönböztették, 's ekép a' Fejedelem és Status javát, a' köz boldogságot akár békesség, akár pedig háború idején hathatossan előmozdították, érdemökhöz képest majd ezen, majd ismét más módon hálásan megjutalmazni — úgy és nem különben az Austriai Cs. 's Kir. Uralkodó Háznak ditső Fejedelmi is, kik a' Virtusnak elesméről, becsülői, és az igaz érdemnek mindenkor a' legigazságossabb Birái és Jutalmazói voltak, hogy vetélkedve gyakorolták és gyakorolják ezen ditső szokást nem csak rég, hanem a' jelen időkben is, azt tartom állításomnak valóságát, ha azt a' köztudomány és tapasztalás nem igazolná is, számtalan példákkal könnyen megbizonyíthatnám. — Nem lévén azonban czélom ezen Munkában mind azon Jutalmok neveiről, mellyekkel az érdemekkel tündöklő Hazafiak az előtt és most koszorúztattak, értekezni, mivel azoknak különös és taglalatos leírása ide épen nem tartozván — ezen Munkának tárgyául egyedül csak azon Jutalom neveit tűztem ki, mellyekkel Felsőleges Urunk, mint legkegyelmesebb Koronás Fejedelmünk szokta a' jelen időkben hív, és érdemekkel tellyes akár mellyik renden lévő alatvalóit, a' többi közt, valamely jeles Rendnek díszjelével is megjutalmazni — Annál fogva koránt se vélje valaki, hogy ezen, könyvben feltalálja az érdem jutalmának mindenféle neveit, vagy pedig mind azon Rendeknek leírását is, mellyek hajdan Európában, vagy csak a' Német Tartományokban, vagy akár Hazánkban is divatoztak, 's főkép a' 12-dik Században a' Keresztes Háborúk alkalmával, midőn t. i. különféle Nemzetségek a' hitetlenek megzabolázása végett Társaságokba állottak, és magokat ellenek felfegyverkeztek, millyenek voltak p. o. a' Johaniták (Johanniten), Templariusok (Templeren), vagy a' Német Lovagok (Deutsche Herren), 's több

VI

más különféle nevezetű Vitézek - Lovagok (Ritter) létesültek; mivel ezek koránt se voltak ollyas Rendeknek Vitézei, kiket a' jelenkorban virágzó jeles Rendek Vitézihez lehetne egészen hasonlítani — bizonyítván ezt nem csak a' fenemlített céljok, hanem a' mai jeles Rendektől csak nem mindenekben különböző alkotmányi szabályok is — Amazok bizonyos Bendet formáltak azon célból, hogy abba felvételvén adandó alkalmokkal magoknak érdemeket szerezhessenek, de ellenben a' most divatozó Rendekbe csak ollyasok vétethetnek fel, kik magoknak már ditsó érdemeket szereztek. Sok és hoszas volna azoknak eredetökről, viselt dolgairól, és megszűntökről, melyekről már sokan és igen is sokat irtak, itten értekezni — hanem mivel a' mint már fentebb is mondatott, a' jelen Munkának csupán csak a' Világi és különösen az Austriai Rendeknek hiv leírása léssen tárgya; annál fogva a' többi kül Rendekre csak anyiban terjesztetem ki figyelmemet, a' menyiben általlánossan a' többi Fejedelmek által alapított Rendeknek alkotmányi szabályaira is a' különbség megtétele, és tökéletesebb tudomány szerzés végett különös figyelemmel lenni szükséges volt. Ezekhez képest tehát alkotmányi tekintetben szemeim előtt tartván az illető Rendek Statutumait, Historiai tekintetben pedig a' legjobb Írók véleményeit, először is előadtam a' Világi jeles Rendeket illető általlános és közönséges esmérteket, ezek után pedig általmenvén különösen az Austriai jeles Rendekről szóló értekezésekre, mind ezek akép vagynak előterjesztve, hogy azokból az olvasó könnyen általláthassa, nem csak a' Rend alapítása historiáját, az alapításnak célját, és a' Rend alapításának okát, hanem annak alkotmányi szabályait is u. m. a' Rendtagjainak, és Tiszteinek köteleességeket, és jogaikat, a' Rend felosztását, esmértető díszjelének, rendi öltözetinek, és más egyéb szertartásoknak körülményes leírását, 's a' t. Nagyobb hitelesség végett, minden értekezés után hozzá mellékeltem a' Rendnek Statutumait, és pedig az eredetivel egészen megegyező Magyar fordításokban. Minthogy pedig mindenki tökéletesebb tudományt, és esmértetet szerezhethet magának valamely Rendnek díszjele felül, ha annak nem csak szóval, és betűkel való leírását, hanem az eredetihez hasonló Rajzolatját is láthattya — Annak okáért mindjárt e' vagy ama Rendről való értekezés után, mellé

vagyon kaptsolva az illető Rend díszjelének Rajzolatya is, és pedig a' maga természeti vagy is valóságos formájában. — Ezek után következik azon jeles Férjfiak (kivéven a' külföldieket) és tekintve Asszonyságok neveinek idősor szerént készített Lajstroma, kik e' vagy ama Rend díszjével valaha megtiszteltettek, értvén tehát nem csak az élő, hanem a' megholt Vitézeknek névsorát is. — Ezeket követik a' Magyar Országban rég divatozott, Vitézi Rendekről, és még a' most is virágzó arany sarkantyús Vitézekről szóló értekezések. Ezek után ismét következnek a' Polgári, és Katonai megkülömböztetési Jelekről és érdem pénzekről szóló értekezések; végre pedig Toldalékkép a' Munka végéhez vagynak mellékelve, a' mostan virágzó Világi Vitéz jeles Rendeknek ABC. szerént készített Lajstroma, a' Rend nevezettye, a' Tulajdonos Fejedelemlének megnevezése, a' díszjelenek felírása, a' Rendnek felosztása, és alapításának ideje jegyzékével együtt — hozzá adván ezekhez még azon megtiszteltetési Jeleknél és érdem pénzeknél Lajstromát is, melyeknek bizonyos felírások vagyon. Egyéberánt az előadásra való nézve, csupán csak a' könnyen érthetőséget tartván szemem előtt, az ékes kifejezéseket, de főképen a' még egészen meg nem honosított, 's inkább a' költöket illető újabb szavakat elmellőzvé, csupán a' popularis stylust követtem. — Mind ezekre való nézve azonban menyiben feleltem meg a' várákozásnak és a' kitűzött célnak, annak megbírálását a' böltsék ítéletére, a' menyiben pedig itt ott valamelly hibát ejtettem volna, minthogy en is csak emberi munkát készítettem, annak megigazítását nem a' gyáva márdosást kedvellő, hanem az emberi gyarlóságot, és földi tökéletlenséget esmérő, igazságos Birák akarattyokra bizom.

A' S z e r z ő.

A' Munka Foglalattya.		Lap.
Előbeszéd		V
A' Világi Jeles Rendekről általlyában		1
I. Az arany gyapjas Vitézek jeles Rendéről		10
Az arany gyapjas Vitézek Statutumai		22
Az arany gyapjas Vitézeknek Lajstroma		67
II. Mária Theresia jeles Rendéről		77
Mária Theresia jeles Rendének Statutumai		82
Mária Theresia jeles Rende Vitézinek Lajstroma		115
III. Szent István Király jeles Rendéről		133
Szent István Király jeles Rendének Statutumai		141
Szent István Kir. jeles Rende Vitézinek Lajstroma		157
IV. II-dik Leopold Császár jeles Rendéről		179
II-dik Leopold Cs. jeles Rendének Statutumai		184
II-dik Leopold Császár jeles Rende Vitézinek Lajstroma		197
V. A' Vas Korona jeles Rendéről		213
A' Vas Korona jeles Rendének Statutumai		215
A' Vas Korona jeles Rend Vitézinek Lajstroma		226
VI. A' Csillag Keresztes Dámák Rendéről		235
A' Csillag Keresztes Dámák Statutumai		251
A' Csillag Keresztes Rend Dámáinak Lajstroma		255
VII. A' Német Lovag és Johaniták Rendéről, nem különben a' hajdan Magyar Országban divatolt jeles Vitézi Rendekről		297
VIII. Az arany sarkantyús Vitézekről		299
Az arany sarkantyús Vitézeknek név Lajstroma		304
IX. Ersébeth Theresia jeles Katonai alapítványról Ezen alapítványnak Tagjai 1808. Eszt. kezdve		309
X. Az Austriai polgári megtiszteltetési Jelekről		310
Az Austriai polgári diszjellel megtiszteltetteknek Lajstroma		313
Lajstroma		314
XI. Az Austriai polgári érdem pénzekről		321
XII. Az Austriai Katonai megtiszteltetési Jelekről		322
XIII. Az Austriai Katonai érdem pénzekről		323
A' Katonai érdem pénzekkel megjutalmazandókat illető szabályok		324
XIV. A' mostan virágzó jeles Rendeknek rövid leírása és Lajstroma		331
XV. Lajstroma azon megtiszteltetési Jeleknél és érdem pénzeknek, melyeknek bizonyos felírásai vagynak		348

A' Világi jeles Rendekről átaljában.

A' világi Rendek átaljában véve alapítottak az Erények gyakorlása és ébresztése, különösen pedig a' Fejedelem és Haza iránt tartozó hűségnek és buzgó szeretetnek, a' vitézségnek és ollyas dicső tetteknek gerjesztése véget, mellyek által a' Status Java és a' köz boldogság előmozdítatik — úgy nem különben azoknak példás megjutalmazások véget is, kik magokat mások felet jeles érdemeik által különösen megkülönböztették.

A' most fenálló Statusi elvek szerint csupán csak az uralkodó Fejedelem alapíthat valamely jeles Rendet, de mégis csak másoknak hasonló jogaik megsértése nélkül, 's eunnélfogva az alapított Rendnek Feje mindenkor az uralkodó Fejedelem, ki majd a' Rend Urának vagy a' Rend Mesterének, majd ismét a' Rend Nagy vagy Fő Mesterének, neveztetik.

Minden Rendnek, némelyeket kivéven, vagynak bizonyos Statutumai vagy is meghatározott Rendszabásai, mellyek magokban foglalják mind azon jogokat és kötelességeket, mellyeket a' Rend Tagjai híven megtartani tartoznak, és csupán csak a' Nagy Mesternek vagyon hatalmában azoknak valamely pontjától, adandó alkalommal valakit feloldozni, vagy pedig a' Rendszabályait némü részben a' környülményekhez képest megváltoztatni.

Némely Rendek csak egy Classisból vagyis osztályból állanak, mások ismét több Classisokra vagynak felosztva. — Többnyire, ha valamelyik Rendnek Tagjai több Classisokra vagynak felosztva, akkor az első Osztályba tartozandók Nagykereszteseknek Nagykeresztes Vitézeknek, mivel a' diszjelökis

nagyobb formájú az alsóbb osztályhoz tartozandókénál — a' második Classisbeliek Commandeuröknek vagyis középkeresztes Vitézeknek — a' harmadik Classisba tartozók pedig kis keresztes Vitézeknek, kiskereszteseknek, majd Lovagoknak — is (Ritter) neveztetnek. Ha valamely Rend háromnál még több Classisokból is állana, akkor a' Tagok a' folyó szám szerint 1-ső, 2-ik, 3-ik, 4-ik vagy 5-ik rendű vagy Classisbeli vitézeknek hivattatnak.

A' Tagoknak száma némely Rendeknél megvagyán a' Statutumok által határozva, másoknál pedig nincsenek azok bizonyos számhoz szorítva, a' körülményekhez képest azonban a' Nagy Mester e' részbenis szabadon rendelkezhet.

Némely Rendeknél e' Religióra is vagyon tekintet, másoknál pedig az éppen semmi különbséget sem tesz, némelyeknél a' nőtelenségis megkívántatik, másoknál csak férfi, másoknál ismét csupán csak asszonyi személyekből álhat a' Rend — némelyeknél végre a' születésre, rangra, Eldődökre (Ahnen) felette nagy a' tekintet, másoknál pedig csupán csak az erény és érdem, minden egyéb mellékes tekintet nélkül lehet tárgya a' megkülönböztetésnek, mindazáltal a' Nagy Mester az efféle nézetektől is felmentheti az érdemest.

A' Római Catholika hiten lévő uralkodó Fejedelmek valamint a' Rendnek alapítását, úgy annak szabályait is, kivált ennek előtte megszokták a' Római Pápa által erősíttetni a' nélkül, hogy az által magokat valamely tekintetben annak lekötelték volna; így a' kisebb Fejedelmek is a' Császár által szokták efféle Intézetöket jóváhagyatni, 's megerősíttetni. —

Majd minden Rendnek vagyon bizonyos Gyűlése vagyis Káptalanja, Collegiuma vagy Tanács ülése, vagy Kiküldöttsége, mellynek Elölülője mindenkor a' Nagy Mester, ki annak Tagjait, vagy maga nevezi ki, vagy pedig választ a' Káptalan által candidált (kijelelt) Tagok közül. — A' Rendnek állandó Tagjai többnyire ezek: a' Rend Cancellárja, a' Kincstárnok, Titoknak (Graeffier) Irnok, Cerimonia Mester, és a' Heroldus, vagy is Czimernök, Czimer Király (Wappen-König) kik rendszerint a' Rendnek Tagjai is szoktak egyszersmind lenni, és a' Rend díszjelét szinte ök is viselik, vagy legalább is annak ábrázolóját Medaille formában az ünepélyek alkalmával nyakokrúl fűgve hordozni. A' Cancellár kötelessége ünepi alkalmakkor a' Nagy Mester helyet czélirányos beszédek tartani, a' Rend

tagjait öszve hívni, a' Rendnek minden dolgait igazgatni, kormányozni és a' Rend pesétjére felügyelni. — A' Kincstárnok kezeli a' Rend pénztárát, beszedi annak jövedelmeit, fizeti a' pensiókat (nyug pénzeket), megszerzi a' Rend diszejeleit, pótolja annak szükségeit, és számol minden kölcségekről, bevételekről és kiadásokról. A' Titoknak kötelessége a' Rend Káptalanjaiban a' Jegyző Könyvet vinni, abba minden végzéseket és rendeléseket hiven beiktatni, a' Diplomákat, Pátenseket stylusha venni, szerkezeni, kiadni 's szóval a' Rend leveles Tárát is jó rendben tartani. Az Irnok végzi az írói kötelességeket, a' Cerimonia Mester gondoskodik az innepi szertartásokról, és azoknak pontos megtartásokról. A' Heroldusnak kötelessége hasonlóul ünepi alkalmokkor a' Rend czimerét a' kitűzött mód szerint viselni, hordozni, és a' Rend üléseikor a' Tanács szobáira felügyelni.

A' Rend esmértető jele csak nem minden Rendeknél egy arany Keresztből áll, de annak formájok, alakjok, színek és zománczok egymástul különbözök. — A' kereszt részei vagyis ágai közt való szegletekben majd mindeniken láthatni bizonyos ékesítéseket, melyek vagy magát a' Rendet, vagy annak alapítóját, Nagy Mesterét, ábrázolyák. A' Kereszt közepében lévő kerek vagy tojás formájú paizson vagyis területen (mezőben) többnyire a' Rend maga, vagy annak Pátronussa, vagy az alapító képe, neve, czimere vagynak lefestve, vagy pedig felírások olvastatnak rajtok: Ha a' Rend több Classisokból áll, akkor a' Rend diszeje minden Classisban egyenlő alkotású ugyan, de nagyságokra való nézve mégis többnyire különböznek egymástul, mivel minden Classisban azok nagyságokból vesztenek, vagy legalább is a' szallagok, mellyekről fügnek, minden alábvaló Classisban keskenyebbek. Ha időjártával a' Rend diszeje megváltoztatna akkor annak régi birtokossai azután is csak az előbbeni formában hordozzák azt.

A' régibb Rendeknél a' Rendiszeje mindenkor nyakra akasztott arany lánczról függve mejen hordoztatott, de az újabb időkben a' terhes és kölcséges kiadások miatt a' helyet szallagok használtatnak, és az arany láncz csak akkor viseltetik, mindön a' Rend vitézei egész Gála öltözetjekben tartoznak megjeleni. Egyegy Rendnek szalagja, álljon bár az több Classisokból is, mindenikében egy forma színü, és csak anyiban különböznek a' több Classisbéli Rendeknek szalagjai egymástul,

hogy azok a' 2-dik, 3-dik vagy 4-dik Classisbélieknek mindenkor keskenyebbek az 1-ső Classisbeli Vitézek szalagjaiknál. — Az első Classisbélieknek, vagy Nagy Keresztéseknek díszjeleik majd jobb vállról egész a' bal csipőjökig, majd ismét a' bal vállról egész a' jobb csipőjökig le eresztett és által vetett szalagon függenek. A' Középkeresztések nyakokra akasztott szallagról függve hordozzák azt — a' Kiskeresztések pedig felső Ruhájok Gomb lyukáról függve — valamint a' 3-dik vagy 4-dik Classisbéliek is, de ezeknek mégis vagy a' keresztjük kisebb, vagy pedig más valamely jel által különböznek egymástul. —

Tagjai valamely Rendnek tartoznak annak díszjelét hordozni, és a' nélkül valahol megjeleni tilalmaztatik, sőt némely Rendeknek Statutumjai a' díszjel elvesztése alatt parancsolják annak viselését, azonban ezen szabály most már olly szoros értelemben nem vétetik, de nemis vétethetik, kivált azokra nézve, kik több Rendeknek díszjeleivel megtiszteltettek; ugyan azért már divatos szokássá is vált, vagy egyedül a' Rend csillagját hordozni, vagy pedig a' helyet csupán a' Rend szallagja két gomblyukon keresztül húzva, és egy aranyból készült csattal (mellyen a' díszjel levagyon ábrázolva) öszve kapcsolva, vagy akár a' nélkül is viseltetik, vagy végre kinek több díszjelei vagynak, az ollyas szinte anyi színű szallagokon hordozza a' Rendeknek díszjeleit, csak hogy sokkal kisebb formában — azonban mindezek csupán csak ollyas szokások és divatok, mellyek hallgatással elnézethetnek, mivel egy Rendnek sincsen ollyas Statutuma, melly által megvólna engedve a' díszjel birtokosságának, hogy azt tulajdon önkénye szerint változtathassa, minden esetre azonban innepi szertartásokkor, kiki a' statutumok által kitűzött módon tartozik díszjelével megjeleni. — A' Rend díszjelét drága kövekkel kirakatni hasonlóul tilalmaztatik, és egyedül csak a' Rend feje adhat erre engedelmet — ki pedig azt aképpen felékesítve nyerné egyenessen a' Felső kezéből, az ollyas azt méltán nagy kegyelemnek és különös megkülönböztetésnek tarthatja — a' kivarrott mejcsillag helyében azonban arany vagy ezüstbűl készült hasonló csillagnak készíttetése, nem tiltatik.

Szabad továbbá minden Rend Tagjainak nemzetségi Cziemerét, Petsétjét a' Rend díszjele rajzával felékesíteni, mirevaló nézve szabályul többnyire a' vagyon meghatározva, hogy az első Classisbeli Vitézek díszjelöket, Cziemerjökbe, a'

2-dik Classishéliek czimerjök körülötte — a' 3-dik Classishéliek pedig czimerjök alsó részéről egy kis kaptson fűgve festethetik vagy metszethetik.

Minden Rendi diszjel, valamint az arany láncz is, (ha ollyas tartozna ahhoz) vagy személyessen adatik által a' kinevezett Vitéznek a' Rend Nagy Mestere által, vagy pedig megküldetik a' kineveztetésről szőlő Diplomával, Pátensel, vagy más efféle oklevéllel együtt, mellyet a' Nagy Mester maga ir alá, vagy pedig annak meghagyásából kiadatik az, az illető Tisztviselők által. Minthogy pedig minden Rendnek diszjele csupán csak a' személyes érdem megjutalmazása véget adatik az érdemesnek; annál fogva köteleességekben áll az örökösöknek azt az arany lánczal együtt a' megtiszteltetettnek elhunytával a' Rend illető Tisztviselőinek 's tekintve a' Nagy Mesternek vissza szolgáltatni, megengedtetik azonban ezeknek még az is, hogy eltakarításokig azoknak koporsójok a' Rend diszjélével felékesíthetessen. A' Felső által rendkívüli esetekben adatni vagy ajándékoztatni szokott, vagy annak ne talán különös engedelmeből készítettett brillánsos vagy drága kövekkel kirakott diszjelek nem adatnak vissza — mivel ezek nem a' kincstár kölcségén készítettnek, és a' Fejedelem által inkább örök emlékezetül adatnak az érdemeseknek. Továbbá különösen az Austriai Rendek diszjeleire való nézve megjegyzésre méltó, hogy az ollyas diszjelek sem adatnak vissza a' megtiszteltetett elhunytával az örökösök által, mellyeket a' Vitézek a' Rend - Cancellárja engedelmevel tulajdon kölcségeken készítettnek. — Nem tartoznak továbbá az örökösök az 1814-dik Esztendő September 25-ről költ Udvari Cancellariabeli Rendeles szerint vissza szolgáltatni azon polgári megtiszteltési diszjeleket, mellyek 1815-dik Esztendőben az érdemesek között kiosztogattattak, úgy nem külömben az udvari Fő hadi Tanács 1817. Esztendő Julius 13-ról az M. 2711. szám alatt költ Rendeles szerint nem kötelesek vissza szolgáltatni az örökösök a' va; korona Rendnek azon diszjeleit, mellyek a' Franciaország ideje alatt az illető személyeknek adott diszjeleknek helyében adattattak — ide értvén azon Medalliákat is, mellyek ugyan akkor a' Strázsa Mestertől kezdve lefelé számított személyeknek azon Rend keresztje helyében adattattak. Végre vissza nem kell szolgáltatni, a' fő hadi Tanács 1815-ik Eszt. Január. 25-ről az M. 155. szám alatt költ kerülő Rendelesé-

nél fogva az Orosz Császár Sz. György Rendének ötödik Classissát illető azon diszjeleket sem, melyekkel az 1813 és 1814. Esztendőben viselt Francia háborúban az Armádabeli al Tisztek a' Strázsa - Mestertől kezdve, és a' köz vitézek vitéz tetteik megjutalmazása tekintetéből megajándékoztattak, fenhagyatott és megadatot mindazonáltal a' fő hadi Tanács Elnökének azon hatalom, hogy az illyes diszjeleket, a' menyiben azok a' megtiszteltettek kimúltával rendelkezése alá esnének, ollyas más hasonló vitéz katonáknak adhassa által jutalomul, kik az említett háborúban magokat hasonlóul megkülömböztették, és még meg nem jutalmaztattak.

Egyéberánt hallgatással el nem melőzhetni még azt se, hogy Eő Felsége egyes esetekben különös kegyelemből megszokta engedni az illető örökösöknek, hogy valamelly Rendnek diszjelét, mellyel Atyok vagy Eldődök megtiszteltetett emlékezet okáért magoknak megtarthassák. —

Valamelly Rend diszjelének vagy egyéb megtiszteltetési jelnek tiltott viselése ollyas személy által, kit az nem illet, kemény fenyíték alatt tilalmaztatik; sőt az uralkodó Fejedelemnek nyilván való engedelme nélkül egy alattvalónak se szabad más idegen Fejedelemnek diszjelét elfogadni, és azt hordozni, hanem az illyes tartozik előbb saját Fejedelmétől a' folyamodás útján az iránt engedelmet nyerni.

Némelly Rendeknek Statutumjaik szerint tilalmaztatik, hogy valaki e' vagy ama Rendnek diszjele mellett még más Rendnek diszjelét is hordozhassa, még is azonban már úgy látszik, hogy ezen tilalomnak megtartása többé olly szoros-san meg nem kívántatik.

Vagynak Rendek, mellyeknek Tagjai a' tisztelet és megkülömböztetésen kívül, mellyben a' diszjel elnyerése által részesítettek, még bizonyos jövedelmeket is húznak, mások ismét csupán csak a' tiszteletet aratják az által, hogy egy diszes Rendnek Tagjai lehettek — jelenleg kevés Rendeknek vagyon valamelly különös jövedelmök, és a' mennyiben volnának is, azok többnyire csak a' katonai megkülömböztetésekkel vagynak egybeköttetve, sőt, ha efféle diszjelekkel idegen országi vagy is külföldi jutalmaztatna meg, az illyes az attúl járó jövedelemből részt nem vehet.

Majd minden Rendnek, vagyon egyszer egy esztendőben bizonyos ünnepe, némelyik alapításának, másik pedig a'

Rend Pátronussának napját, vagy más reája, vagy az Országra való nézve emlékezetes napot szokott megünnepelni. Az illyes ünepok többnyire fényessen és pompással tartatnak, (a' Rendalapításának ideje emlékezetére többnyire emlékpénzek is verettetnek) vendégségek 's mulatságok adatnak, és rendszerént ekkor szoktak egyszersmind az újonnan kinevezetett vitézek a' Rendbe felvétetni, és bizonyos szertartások mellett abba beavattatni. A' felvétel nyilvánosan szokott megtörténni valamelly Templomban, mely a' Rend-Kápolnájának nevezetik, vagy pedig a' Fejedelem Palotájának valamelyik terében. Megjelen ekkor nem csak a' Nagymester, hanem a' Rendnek többi helyben lévő Tagjai is a' Rend gála öltözetében, valamint az udvari Tisztség és az Ország Nagyai is a' magok díszöltözetjökben számossan megjelennek. Az ekkori szertartások és cerimóniák nem minden Rendeknél egyenlők, anyiban mindazáltal az egyformaság minden Rendeknél kisebb vagy nagyobb mértékben uralkodik, hogy ekkor a' Nagymester megilletvén háromszor kardjával a' kinevezettek bal vállait, őket Vitézeknek, Lovagoknak (Ritter) csapja — a' Rend díszjelét vagy maga akasztja nyakokba, vagy nékiek tulajdon kezeivel általadja, vagy általadatja, sőt olykor őket megis öleli, vagy is az úgy nevezett accoladét viszi végbe.

A' véget, hogy valaki valamelly Rendbe felvétethessék, olykor szükséges: hogy azok, kik Herczegi házból nem származtak nemzetségi és nemesi származásokat, több ágokig és izekig vagy legalább is tulajdon Nemességöket bébizonyítsák, más Rendeknél pedig, de kivált az érdem Rendeknél az efféle próbák éppen nem kívántatnak — 's nem a' születésre vagy rangra, hanem csupán az érdemre vagyon tekintet. Vagy-nak azonban olyas Rendek is, melyeknek díszjelét, ha Nemtelen, vagy nem Nemes nyerte volna el, ennek kérésére azonnal a' Nemesség is, ha pedig azt Nemes nyerte volna el, az illyesnek esedezésére a' Bároság vagy Grófság is megszokott adattatni.

Némelly Rendeknél a' kinevezetett Vitézek a' hitet is letartoznak tenni, az az megkívántatik, hogy ő a' Rend Statutumjainak hűséges megtartását a' Rend becsülete, és java előmozdítását 's kötelességek tellyesítését esküvással is erősítsék, másoknál azonban 's kivált az újabban alapított Ren-

deknél ez meg nem kívántatik, és ha a' Rend Statutumai által a' hit letétel meg is kívántatna — a' Nagymester mindazáltal attól a' fenszorgó körülményekhez képest az illető Tagot felmentheti.

Sok Rendeknek, kivált az előbbelőknek bizonyos szer-tartási vagy is cerimoniabeli öltözetjeik is vagynak, mely-lyek rendszerént igen ékesek és pompások szoktak lenni, de a' Classisokhoz képest egymástól mégis sokakban különböz-nek — a' katonai vitézi Rendeknek azonban illyes öltözet-jök nincsen. Amazok efféle ruházatjaikat a' Rend ünepein, és egyéb solennitások alkalmával, hordozni kötelesek. — Némelly Rendeknél a' Rendbe való felvétel is bizonyos tak-sákkal 's fizetésekkel vagyon egybe kötötve — de több-nyire mégis az efféle terheknek helye nincsen.

A' Rangra való nézve valamellyik Rendnek Vitézei min-denkor felvételök idejéhez képpost osztályoztatnak. — Min-den Tagnak szabad magát az illető Rend Vitézének nevezni, másoknak pedig kötelelességökben áll őket ollyasoknak elismér-ni, és Vitézeknek nevezni, a' vitézi Rend rangal öszve kap-tsolt charactert megtartja a' Rend vitéze egész élte fogytáig, ha mindjárt az ollyas Rend idővel meg is szűnt volna lenni — 's a' Rend diszjelétől a' Rend Fején kívül senki se foszt-hatja meg őtet, de még ez is csak akkor, ha t. i. a' diszjel-lel bíró a' Becsület ellen követett volna el valamelly vétket, vagy ha a' Vitéz akkor, midőn megkívántatott volna vitéz-ségének és bátorságának jelét nem adta, kötelelességének meg nem felelt, és valamelly gyalázatos tettet vitt volna végbe, 's mi előtt a' Rend diszjele az ollyastól vissza nem vétetne a' Rend Főmestere parancsolatja következtében, mindaddig a' vétkes ellen a' halálos, testi vagy pedig betsület vesztői Itéletet és büntetést fogamatba venni nem lehet.

Egy Uralkodónak több jeles Rendei közül, mellyiket illesse az elsőség és az előbbkelő Rang, azt csak az ural-kodó Fejedelem határozhatja el, de minden uralkodói Ren-dek közül, mellyiket illesse az elsőség, vagy előbbkelői 's egymást követő Rang, az, köz megegyezés által még nin-csen eldöntve — de ha valaha e' részben a' köz megegye-zést reménylhetni lehet, akkor alkalmasint az egymás felett való Rangot az alapítás régiebb vagy későbbi létesítésének ideje fogja meghatározni. Több nyilvános vélekedések sze-

rint azonban az Angolországi úgy nevezett „Order of the Garter“ németül „Orden des blauen Hosen Bandes“ magyarul „Kék nadrágműtő Rend“ első helyre — az Ausztriai Aranygyapjas Vitézek Rende a' 2-dik, a' Dániai Elefánt Rend pedig 3-dik helyre tétetik. Az effélékben gyönyörködőknek kedvéért ezen munka végéhez vagyon kaptcsolva a' mostan virágzó Európai Vitéz jeles Rendeknek A. B. C. szerént készített Lajstroma.

Az Asszonyi jeles Rendek egyedül csak a' szép nemre való nézve alapitattak. Ezek közül a' Burkus Országi úgy nevezett „Louisen Orden“ Rend anyiban igen különbözik a' többi Asszonyi Rendektől, hogy elnyerhetése tekintetében a' születés vagy Fő Rang különbséget nem téssen, a' többieknél azonban, ha mindjárt az eldődieknek nemesi voltjok és származások nem is, minden esetre azonban a' Rend diszjelével megtisztelendő nemesi származásának bebizonyítása megkivántatik, 's kivévén az Orosz Birodalmi Sz. Katalin Rendjét minden Asszonyi Jeles Rend csupán csak egy Classisból áll.

Majd minden Statusnál, hol vitézi Rendek létesültek, vagynak egyszersmind más megtiszteltetési jelek is, a' polgári vagy katonai renden lévő ollyas személyek megtiszteltetésök vagy megjutalmazások végett, kik valamelly vitézi jeles Rendbe való felvételi tekintetben megkivántató tulajdonokkal nem birnak. Az efféle megtiszteltetési Jeleknél formájok nagyobb részint ollyan mint a' pénzeké, de némelyek kereszt formára is vagynak készítve majd aranyból majd ezüstből majd pedig másféle érczből is, és szállagról függve mejjen hordoztatnak, 's közönségessen (Medailleknek) érdempénzeknek neveztetnek.

Mind ezeken kívül vagynak még ollyas megtiszteltetési 's megkülömböztetési Jelek is, mellyek noha ugyan valamely jeles Rendhez nem tartoznak, mégis igen nagyra becsülendők. Illyesek p. o. azok, ha az Uralkodó Fejedelem valakit a' maga képével (Portraitjával) megajándékozza, és pepig úgy, hogy ő azt mejjén vagy oldalán hordozhassa. Az efféle megkülömböztetést, méltán a' legnagyobb Fejedelmi Kegyelemnek és Jutalomnak tarthatni mindenkor, és az illyes diszjelnek elsőbbsége vagyon minden Rendnek diszjelei felett — szokás szerént az illyes kép drága kövekkel

vagyon kirakva — és felékesítve — a' jutalmazó Fejedelelem legdiszesebb Rendének szallagjáról függve hordoztatik, és az megjutalmazottnak tulajdonává válik. Illyes díszjellel tiszteltetett meg a' közelébbi időkben Blücher Herczeg az Angol Országi uralkodó Herczeg (Prinz Regent) által.

I.

Az arany gyapjas Vitézek Jeles Rendéről.

Német Országnak mindennemű vitézi Jeles Rendei között első helyet foglal és méltán fő rangot érdemel az arany gyapjas vitézek Rende, létesítése tekintetéből pedig minden világi Rendek között hasonlóúl az elsőbbség közé számittatik — a' mit annak régisége 's tekintete, mellyben az mindenkor tartatott igazolni is látszatik. — Filep Burgundiai Herczeg maga idejében egy, a' leghatalmasabb Fejedelmek közül, ki Joságáról 's kegyességéről egyszersmind Jó vagyis kegyes Filepnek (Philipp der Gütige) neveztetett — alapította ezen Rendet a' Szűz Maria és Sz. András Apostol tiszteletükre még 1429. Esztendőben Januárus hónap 10-ik napján, melly napon ő Flandriának Brügg nevezetű várossában harmadik feleségével Isabella Portugalliai Herczegnővel, első János Király leányával öszve párosodott. Minő indító okai és nézetei voltak Filepnek ezen alapítás tekintetében, világossan megtetszenek azok a' Statutumok Előbeszédéből, hol következők olvastatnak „hogy t. i. Ő ezen vitézi Rendet a' Nemeség iránt viseltető különös szeretete és hajlandóságánál fogva, mellynek tiszteletben való tartását és gyarapítását ő nagyon óhajtya — azon okból allapította légyen, hogy az által az igaz katholika Hit, az Anyaszentegyház, a' Status békessége és boldogsága, a' menyire csak lehet

védelmetessék, ápolassék, és fentartassék, és hogy ez által a' Hit, Szentegyház, a' jó erkölcsök és szokások előmozdittathassanak és terjedhessenek." Minél fogva nevezte Filep ezen Rendet arany gyapjas Vitézek Rendének, és minél fogva választotta Sz. Andrást ezen Rend Pártfogójának? ezekről mind a' Historiák mind pedig a' Statutumok is halgatnak, de annál többek e' felől az okoskodások, melyeket, mint merő gyanító feltételeken és vélekedéseken épült állításokat itten előhozni felesleg volna.

A' Rend második üneplése alkalmával, mely 1431. Esztendei November 30-án Brüsszelben tartatott, közhírré tettek a' Rendnek régi Burgundiai Franczia nyelven írásban foglalt, és azon Esztendei November 27-éről Liléből költ Statutumai, melyeknek egyik Czikkelyében az vagyon meghatározva, hogy azon esetben, ha a' Burgundiai Háznak fiú ága kihalna, akkor az utolsó Fejedelem Leányának mint örökösnek férje légyen, a' Rend Nagy Mestere. Miután tehát Károly ki mérészségéről és bátorságáról Bátor vagy is Mérész Károlynak (Carl der Kühne) neveztetett 1477-dik Esztendei Januarius 2-kán Nancy mellet történt kemény ütközetben elesett, és általa a' férjfi ágis kihalt, annak egyetlen egy Leánya pedig mint örökösse ez után kevés hónapok múlva I-ső Maximilián, Austriai Fő Herczeghez utóbb pedig Német Császárhoz férjhez ment, 's ezen házasság által nemcsak a' Burgundiai Nederland, hanem maga a' Rendis, vagyis annak Nagy Mesteri hivatala és méltósága az Austriai Ház birtokába jutott, sőt mégis maradt annak birtokában az Austriai Spanyol — vagyis a' Spanyol Nederlandi Linea még akkoris, midőn annak Unokája 5-dik Károly 1556. Esztendőben a' Thronusról lemondott; miután azonban ezen Linea is, 1700-dik Esztendőben I-ső Novemberben II. Károly Király elhunytával kihalt, és az örökösödési Spanyol háború hajdan Spanyol Országhoz tartozó Nederlandi és Burgundiai Tartományok miatt kiűtött volna; mind III. utóbb VI. Károly Császár, mind pedig 5-dik Filep ezen Rend birtokához just tartottak — Károly azonban Spanyol Országot ugyan nem, hanem a' Nederlandi Tartományokat mégis a' maga hatalma alá hódította, 's ennél fogva, minthogy ezeknek előbbeni birtokossa volt ezen Rend alapítója, ő is magát ezen Rend törvényes Fejének azonnal kinyilatkoztatta, sőt mindön Spanyolországot odahagyta,

elhozta magával onnét Bécsbe a' Rend leveles Tárjatis — holis Ő 1713-dik Esztendőben nagy pompával tartotta a' Rend megújítása ünepeét — 5-dik Filep Spanyol Király azonban úgy nyilatkoztatta ki magát: hogy Ő a' tulajdonossa ezen Rendnek, és annak Nagymesteri Hivatala őtet illeti? sőt az 1721-diki Cambrai Congressuson ellene is mondott Károly nyilatkozásának — 1721-dik Esztendőben még is olly formán egyeztek meg egymással: hogy mindketten élhesse-nek felvett czimzetjeikkel (mellyek között ezen Rend czimzetjeis értetődött alattomban) éltek fogytáig — örökösseik pedig csak azon Tartományoknak czimzetjeikkel élhessenek, mellyeknek valóságos birtokokban megmaradtak. Károly halála után Maria Theresia általadta a' Nagymesteri Rangot Férjének első Ferencznek. Ez ellen Filep ismét protestált az 1741. Esztendei Bécsben és Frankfurtban tartatott választó Conventben és azt kívánta, hogy az Austriai Ház ahoz jogot ne tartson, hanem hogy azt végképpen adja által a' Spanyol Koronának. Ez ellen ismét Maria Theresia protestált és nyilván kimondotta, hogy ezen Rang egyedül az ő Férjét illeti — 's így, mint-hogy egyik fél sem akart engedni, a' Peris intézetlen maradt, 's ezen idő óta mind a' két uralkodó egyformán nevez ki arany gyapjas vitézeket csupan azon külömbségel, hogy a' Spanyol Király által kineveztetett vitézek, Spanyol arany gyapjas vitézeknek, ezek pedig Austriai arany gyapjas Vitézeknek neveztetnek. Enyi sok viszontagságokon esvén keresztül ezen Rend, Historiai tekintetben is sokkal érdekesebb az, mint sem akár melly másféle Rend. Azonban annak tekintete 's méltósága fentartására 's megerősítésére mindenkor a' legnagyobb ipar fordítatott; így 1433-dik Esztendőben IV. Eugenius Pápa azt megerősítette — 1-ső Maximilian országlása alatt pedig 1516. Esztendőben hasonló megerősítést küldött X. Leo Pápa is; majd ismét maga Maximilian — ő utánna pedig 2-dik Károly és 4-dik Filep Spanyol Király többféle elsőbbségekkel diszesítettékfel ezen Rendet, mivel ezen Rend Vitézinek — kivéven a' született és Uralkodo Herczegeket előkelő Rangjok volt minden egyéb Udvari személyek előtt — 4-dik Filep megengedte nékik még azt is, hogy szinte úgy, mint az Ország Nagyai a' Királynak jelenlétében süvegeiket Fejökön hagyhassák, és hogy a' Királyi Palotának minden szobáiba szabad bemenetelök lehessen. —

A' Rend Statutumai, mellyek Francia nyelven „l'ordre de la toison d'or“ nevezetnek és 66. Czikkelyekből állanak, időjártával hassonlóul külömbféle változások alá estek — és még 22. pótló Czikkelyekkel megszorítottak.

Ezen jeles Vitézi Rendnek Törvényei minő szabályokból áljának, mind a' Vitézek tulajdonsági és kötelességeire való nézve, mind pedig a' Vitézek választások, számok, béavátások, díszjelők, öltözetjök és egyéb szertartások és rendszabások tekintetében, mind azokat bővebben megláthatni és érthetni az alább következő későbbben Deák nyelven is kiadott Statutumokból és pótló rendelkezésekből, mintsem, hogy azok ezen értekezésben ismételve előhozattassanak, csupán a' Rend esmértető díszjelére és öltözetekre való nézve szükséges még ezeket megjegyezni.

Ezen Rendnek esmértető díszjele áll egy arany gyapjas Juh vagy kosbőrből, mellyen felől vagyon egy aranyból készített, kéken zománczozott, tűzkövet ábrázoló paizs ezen körülírással „Pretium laborum non vile“ — Elejénte ezek Rend díszjelét mindenkor arany lánczról függve nyakon kellett hordozni, mellynek izei, vagyis kapcsai lángokat szikrázó tűz köveket és aczél részecskéket ábrázoltak, de mivel az illyes formájú Láncz a' hordozásra alkalmatlan volt, megengedte még V. Károly, hogy a' helyet szabad legyen hét ujnyi szélességű világos vörös, vagy arany szalagot használni — és azon függve a' Rend díszjelét nyakról, vagy a' baloldalon lévő felső gomb lyukról függve a' szokot Udvari ruhán felül hordozni. — Lásd ezen Rend díszjelenek Rajzát az I-ső Táblán.

Az Udvari különös pompás Üneplések, és a' Rend ünepe alkalmával tulajdon Rendi öltözetjökben szoktak megjelenni a' Vitézek, melly igen pompás; és áll egy világos vörös bársony fejrő tártával bélelt hosszú kerek köntösből, azon felül pedig egy sötétebb vörös fejrő selyemmel bélelt hosszú Palástból vagyis köpönyegből, mellynek szélei széles 's gazdag kivarrásokkal vagynak beszegve, aczél 's tűzköveket (mellyekből a' hajdani német kifejezés szerint lángok és sziklák szökdécselnek ki) ábrázolnak — külső szegései a' Palástnak fejrő selyem atlaszból készítvők, és azokra ismételve ezen emlék szavak „Je l'ai empris (én ezt kaptam vagy nyertem t. i. a' Rendet)“ vagynak aranyal kivarr-

va — (hajdan ezen szavak valának kivarva „Autre n' aurai“ én mást nem akarok).

Fejekén egy hasonló színű aranyal kivarrott süveget hordoznak egy hátra függő kisdéd kötényel, mellynek bal oldaláról ismét egy sima szalag függ. — A' harishyák és czipók fejer selyemből készültek arany csatokkal ellátva. Halotti Tisztelkedések alkalmával ez előtt fekete posztóbúl, de most már fekete selyemből készített palástot hordoznak a' Rendvitézei.

A' Rend ünepe rendszerint tartatik Esztendónként Szent András és három Királyok napján, vagy az azt követő vasárnapokon. Ekkor a' Császár és a' Rendnek Bécsben lévő vitézi a' fen leirt gála öltözetjökben sorban az udvari Templomba, vagy Kápolnába mennek, hol az Isteni szolgálat tartatik, annak utánna pedig visszatérnek a' Császári Palotákba, hol a' Vitézek egy nyílt Teremben nagy udvari ebéddel megvendégeltetnek. — Ha a' Nagymester Vitézeket nevezett ki, akkor a' jelenlévő Vitézek hasonló gála ruhában egybegyűlnek az Udvarnál a' kitűzött napon — melly alkalommal a' Császár jelenlétében Káptalan tartatik, és annak tartása után a' Császár az előmenő Udvariaktúl vezettetve, az úgy nevezett Vitézek Teremébe megyen, elfoglalja ott a' menyezet alatt lévő székét, valamint a' Vitézek is a' számokra kitűzött helyeiket elfoglalják. — Ezek után a' jelenlévő Vitézek közül a' legöregebbik (a' Rend Heroldussa előtte menvén) a' Felség eleibe vezetí, kívül, a' Tanács Teremben várakozó 's Rendi ruhában ültözködött Candidatusokat (kijelelteket) midőn a' Nagymester a' bevett szokás szerént megilletvén őket kivont kardjával Vitézeknek avatja — 's miután a' kitűzött hitet is, melly által ők az Uralkodónak mindeneben hűséget és engedelmisséget esküsznek, és a' statutumok szoros megtartását is hittel ígérí, letették; maga a' Felség tulajdon kezeivel akasztja nyakokba a' Rend díszjelét és megöleli őket, a' mit azután a' többi Vitézek is cselekesznek. — Vége lévén eképpen a' cerimoniáknak szinte azon rendel, a' mint bėjöttek a' Palotákba visszatérnek, kiket az újonnan felvétetett Vitézek is rangok szerint követnek — a' mint mind ezen cerimoniák is, a' menyiben utóbb a' körülményekhez képest megnem változtak, alább a' Statutumokban bővebben is előadatnak. —

Megjegyzésre méltó még, hogy az aczél és tűzkövek által az alapító alkalmasint azt akarta jelentetni, hogy ő csak akkor visel hadat, midőn mások által a' fegyver fogásra kiszttetetik, vagy is kényszeritetik.

A' Rend Tisztsége áll egy Cancellárbúl, egy Kintstárnokbúl, egy Titoknokbúl (Greffier) és egy Czimernök búl (Czimer Király vagy is Heroldusból) kiknek öltözetjeik hasonlok amazokéhoz; de az utóbbi mégis a' Rend diszjele helyet nyakáról függve Medaillét hordoz.

Feljegyzése

azon napoknak, melyeken ezen Rend Tagjai a' Statutumok szerint az aranylánczot nyakról függve hordozni tartoznak.

Januarius	1-ső	napján mint ujj Esztendő napkor.
„	6-án	mint három Királyok napján.
Februárus	2.	Gyertya Szentelő napján.
„	24.	Mátyás Apostol napján.
Martius	25.	Gyümölcs öltő Boldog - Asszony napján.
Május	1.	Sz. Fülöp és Jakab Apostolok napján.
Junius	11.	Sz. Barabás Apostol napján.
„	24.	Keresztelő Sz. János napján.
„	29.	Sz. Péter és Pál Apostolok napján.
Julius	25.	Sz. Jakab napján.
Augustus	15.	Nagy - Boldog Asszony napján.
„	24.	Sz. Bertalan napján.
September	8.	Kis - Asszony napján.
„	21.	Sz. Máté Apostol napján.
October	28.	Simon és Judás napján.
November	1.	Minden Szentek napján.
December	8.	Boldog - Asszony fogantatása napján.
„	21.	Sz. Tamás Apostol napján.
„	26.	Sz. István Mátyr napján.
„	27.	Sz. János Apostol napján.
„	28.	Apró - Szentek napján.
Továbbá	Husvét	napján a' két utánna következő napokkal együtt.

- 2) Krisztus Menybe menetele napján.
- 3) Pünkösöd napján a' két utánna következő ünep napokkal együtt.
- 4) Úr napján, és végre
- 5) Midőn a' Nagymesterért vagy a' Rend valamelyik megholt Tagjáért holotti tiszteletek tartatnak.

1830-dik Esztendei Május 22-kén b. e. Ferencz Császár uralkodása alatt tartatott fényes pompával ezen Rendnek százados Ünepe, 's ugyan ekkor tartatott Káptalan is — melly alkalommal azon czélbül, hogy ezen legrégibb és legjelesebb Rend, melly a' Katholika Hit oltalmazása és terjesztése, úgy nem külömben a' Császári és Királyi Felség iránt viseltető szeretetnek és hűségnek jutalmazása, a' dicső Tettek pedig mások által leendő példás követése véget alapítatott, megmaradjon — és a' mennyire csak lehet az eredeti rendeletek fentartassanak, végre pedig, hogy 18 Vitézeknek, kik közé 3 koronás Fejedelem is számíttatik gyászszos kimulások által a' Rendre háromlott veszteség valamennyire helyre pótolassék, Eő Császári és Királyi Felsége következőket méltóztatott rendelni — és a' Rend Cancellárja által kihirdettetni u. m.

Elsőször rendelte: Hogy minden alapítványi oklevelek és Bullák, mellyek a' Rend alapítója, a' Basiliumi Egyházi Zsinat, és több Szentséges Római Pápák által ezen Rendnek adattattak, nyomtattassanak, és a' Rend vitézi között osztattassanak ki — de meghagyta egyszersmind még azt is, hogy ezen oklevelek a' statutumokkal együtt annak idejében a' Rend Cancellárjának vissza szolgáltatassanak.

Másodszor: Méltóztatott Eő Császári Királyi Felsége ez alkalommal egy alapítványt alkotni, melly szerint 12 régi és az Austriai Birodalomból nemes vérből származott ollyas Ifjakkak felsegélése rendeltetett, kiknek Szüléi ezen Rend Tagjai voltak, és akár a' háborúk miatt, akár pedig egyéb okoknál fogva, de minden esetre tulajdon hibájokon kívül elnyomattattak és szűkölködő állapotba jutottak, meghagyván, hogy ezen alapításról szóló oklevél a' Rend leveles Tárába tétetessék — és hogy ezen alapítványból való részesülés megnyerése véget mindenkor a' Rend Cancellárja tegye meg

a' javallatot, a' részesülendőknek kinevezése pedig mindenkor Eő Felsőjét mind a' Rend Főnökét illesse.

Harmadszor: Ezen Rend fényének nevelése véget, és azon okból, hogy az által azok, kik ezen Vitéz Rend méltóságában részesülni kívánnak, az érdemek szerzésére serkentessenek, rendelte, hogy a' Rend részére egy különös Kápolna kitűztetvén, abban minden mostani és következő Vitézeknek Czimereik örök emlékezet véget, úgy mint ezelőtt szokásban volt, felfüggesztessenek, és onnét csak azon esetben vitethessenek el, hogy ha azoknak tulajdonosi vagy önként lépnének ki a' Rendből: vagy pedig akármelly vétségök miatt arra érdemetleneknek lenni találtatnának. Ezen Intézetnek végrehajtását a' boldogult Császár elhatározni, és a' kápolna kijelölésének a' Rend Cancellárja által leendő hírül adattatását meghagyni méltóztatott.

Negyedszer: Ezen Rend alapítójának oda menvéni nézetei, hogy annak alkotása által testvéri társas egyesület létesülvén, a' Katholika hit fentartasson és terjesztessen, a' Polgárok erkölcsi példák által a' becsületes és fedhetetlen életfolytatására serkentessenek, és hogy a' Rend vitézi magok között a' testvéri egyességet, Fejedelmük iránt a' tántoríthatatlan hűséget megtartsák — annál fogva mi illeti ezen Rendnek más Rendek iránt való viszonyait rendelte, hogy az semmi más Renddel öszvekapcsolatban ne légyen. Ezen szabályt Eő Felsője a' boldogult dicső emlékezetű Ferencz Császár is pontosan megtartotta, 's ezen tekintetben semmit sem változtatott, hanem a' menyiben a' Rend természete azt hozná magával, rendelte: hogy fenhagyatván az ülő helyeknek vagy is üléseknek rendje, ennekutánna a' Rend vitézi között való rangi rend, a' régi szokás szerint mindenkor a' Rendbe való felvételnek idejétől számittason; hogy ha pedig ugyan azon egy időben többen vétettek volna fel a' Rendbe, akkor annak, kinek nevét a' Főnök a' Káptalanban előbb fogja megnevezni, a' többi felett elsőbbsége légyen. — Ezen Rendelésből megtetszik, hogy a' rendszabályaihoz adatott töldeknak 22-ik pontja eltörültetett; a' mi azonban a' Rend ünepei alkalmával tartandó rendet és elsőbbségi rangot illeti, határoztatott, hogy illyes alkalmokkor a' többiek felett elsőbbségi rangjok légyen a' Felsőges Császári Házból származott Herczegeknek, és a' többi Koronás Herczegeknek.

Ez alkalommal Eő Felsége megléven győződve a' Rend Vitézinek közös megegyezéséről, következőket méltóztatott Aranygyapjas Vitézeknek kinevezni u. m.

1) Károly Fő Herczegnek fiát, fenséges Albert Fő Herczeget.

2) József Fő Herczegnek fiát, fenséges István Fő Herczeget.

3) Fenséges Anhalt Cotheni uralkodó Herczeget Ferdinándot, a' Katholika Hit új Oszlopát és Istápját.

4) Löwensteini Vertheimi és Rosenbergi Károly Herczeget.

5) Gróf Kolowrat Liebsteinszky Herczeget, Status Ministert és Eő Felsége Conferenciabeli Tanácsossát.

6) Colloredo Mansfeld Rudolf Herczeget a' felséges Császári Udvar Fő Marschalját.

7) Gróf de Goes Pétert Károly Ferencz Fő Herczeg fő Udvari Mesterét és Austriának Tartománybeli Marschalját.

8) Triesti Főigazgató Herczeg Porcia Alphonsust.

9) Gróf Gyulay Ignácot a' Pattantyuság Generalissát és Horváth Ország Bánját.

10) Herczeg Eszterházy Pált Eő Császári Királyi Felségének Angol Országi Követjét.

11) Herczeg Lichtenstein Alajos Al-Tábornagyot és Cseh Országának Fő hadi Kormányzóját.

12) Gróf Contarini Alajos Lombard Velencei Országoknak Fő Lovász Mesterét — és

13) Herczeg Vindischgraecz Alfred Generalist.

A' fenemlitett alapítványi Oklevelek, Pápai Brevék, és Bullák következők.

1-ső. Jó Filep Burgundiai Herczegnek, mint a' Rend alapítójának 1431-dik Esztendőben kiadott alapítványi oklevelle, melly szerént 12 nemesi vagy mánási ágyból származott háborúi viszontagságok, vagy egyébkint is saját hibájok nélkül elnyomorodott vitézek gyermekeiknek tartásokra és nevelésükre évenként száz ötven Livres-kezt rendelni kegyeskedett — és a' mellyet boldog emlékezetű I. Ferencz

Császár az 1830. Esztendőben tartatott 4 százados ünep alkalmával a' fen leirt módon megerősíteni méltóztatott.

2-ik. A' Bási Egyházi Gyűlésnek vagy is Zsinatnak 1432. Eszt. November 4-ről kiadott Bullája.

3-ik. IV-ik Eugenius Páának 1433-ik Eszt. Sept. 7-én kiadott, és a' Dijoni Kápolnához rendelt 4 Kanonokoknak alapítását magában foglaló, és azt megerősítő Apostoli Brevéje.

4-ik. X-ik Leo Páának 1516-ik Esztendei December 8-ról kiadott Bullája mely szerint a' Vitézeknek száma ötvenre emeltetik, és mind a' Vitézek, mind pedig a' Rendtisztei részekre bizonyos lelki malasztok (Indulgentiák) engedtetnek — jelesen

1-ször. Károly Királynak, egyszersemind Austriai Fő Herczegnek mint a' Rend akkori Főnökének megengedte, hogy a' Rend Vitézeinek száma a' Főnökön kívül 20 Vitézekkel szaporíttathassék, feloldozván mind Ötet, mind pedig a' Rend Vitézit Jó Filep által csupán 30 személyre alapított és Hittel is megerősített Statutumok kötelezésétől — egyébiránt pedig megerősítette ismét Apostoli hatalmával a' Statutumoknak minden egyéb pontjait és ágazatait, 's azokat szorosan megtartatni rendelte.

2-szor. Megengedte, hogy a' Rend Cancellárja a' menyiben ő Egyházi Renden lévő és felszentelt Pap volna a' Rend Főnökét, Vitézit és Tiszteit, sőt ezeknek Hitves Társokat, és azoknak mind a' két ágon lévő gyermekeit is minden egyházi büntetéseknek, átkoknak, poenitentia tartásoknak Böjtöknek, és egyéb akármely érdekes vétkeknek súlya alól, a' gyónás és türelmes megbánás vagy poenitentia tartás után, kivéven mégis némely eseteket, u. m. a' papi gyilkosság, házasságtörés, vérfertőztetés, Szentségtörés és bujasság vétkeit — bizonyos korlátok között felmenthesse, poenitentia tartást rendelhessen, sőt kivéven ismét némely eseteket, őket valamely hit letételének terhe alól is felszabadíthassa, végre pedig hogy egyszer egy Esztendőben és halálok óráján, ha mindjárt a' halál nem is következne, mindenféle bűneiket megbocsájthassa.

3-szor. Megengedte a' Rend Főnökének, Vitézinek és Tiszteinek, hogy hordozható oltárokat is tarthassanak, és azokban bizonyos korlátok mellett Sz. Miséket és minden

*

másféle Isteni szolgálatokat és foglalatosságokat végbe vitethessenek, és minden Szentegyházi malasztokban szinte úgy részesülhessenek, mintha a' rendes Szentegyházokban vinnék végbe ájtatosságokat; de megengedte végre azt is, hogy a' hosszú és Kántor Bőjtök folytában, vaját, sajtot, tojást, tejet, és egyéb tejes ételeket, sótt a' lelki és testi orvosok tanácsokból húst is ehessenek.

4-szer. Megengedte a' Rendtagjai Hitvesseinek és Leányainak, hogy 3-szor 4-szer egy esztendőben Sz. Klára és egyéb Asszonyi Szerzeteknek Klastromaiba és Zárdáiba, némelly tisztas Asszonyoknak kíséretében, a' Szerzet Fejedelem Asszonya engedelmével szabadon bémehessenek, 's kivéven az éjszakát ottan vélek társalkodhassanak, ehessenek, és mulathassanak.

Mind ezeket pedig olly formán engedte meg Eő Szentsege, hogy ezen engedménnyek semmi ellenkező Egyházi rendelések szokások és szabályok által megne gátoltathassanak — de még is csak akképpen, hogy ha ök az igaz Hitől, 's a' Római Szentegyház Egységétől el nem pártolnak, a' szentséges Pápák iránt tartozó engedmességeköt meg nem tagadnák, és ezen engedményekkel, bal meghitségből vissza nem élnek. Minthogy pedig ezen oklevélnek a' maga eredetében való előmutatása minden időben alkalmatlan volna, megengedetett az is: hogy annak egy nyilvános Jegyző, és egy Egyházi fő Pap hiteles aláírások és elesmérések által megerősítettett másolat olly erejű légyen mint az eredeti oklevél.

5-ször. XIII. Gergely Pápának 1577-dik Eszt. October 15-ről kiadott Brevéje, mellyel felmenti és feloldozza a' Rend Főnökét (ki azon időszakban több Vitézeknek kinevezetethetése tekintetéből Pápai helybenhagyásért és a' Hit alól való felmentésért folyamodott, azon hittel erősített statutumtól, melly szerént a' Rend Vitézei csupán csak az a' végett tartatni szokott Káptalanokban vétetethettek fel; 's megengedi, hogy ez alkalommal a' Főnök Káptalan nélkül is tetszése szerint nevezhessen ki Vitézeket, de egyébiránt rendelte mégis, hogy a' Rend statutumai más alkalmokkor megtartassanak, — és a' magok erejökben meghagyatassanak.

6-szor. V-dik Pál Római Páának 1608-ik Esztendei Aprilis hónap 19-ről kiadott Brevéje, mely szerint feloldozván a' Rend akkori Főnökét III-ik Filep Spanyol Királyt a' Statutumoknak hittelt kötelezett azon szabályától, hogy ezen Rendbe csupán csak a' Káptalanokban lehessen Vitézeket felvenni, Apostoli hatalmánál fogva megengedte: hogy mind ez alkalommal, mind pedig jövőendőben is a' Rend Főnöke ezen Rendbe Vitézeket Káptalan kívül is szabad tetszése szerint nevezhessenki.

7-szer. XI-dik Kelemen Páának 1712-ik Esztendőről 17-ik Decemberről költ Bullája, mely szerint Károly Királynak és választott Római Császárnak mint a' Rend Főnökének, Vitézinek és Tiszteinek bizonyos Indulgentiák adattatnak, nevezetesen értesíti a' Szentséges Atya az akkori Főnököt, hogy valahányszor Ő a' Rend által az Isteni szolgálatokra kitűzött és Bécsben az udvari Kápolnában tartandó ünepek alkalmával, ugymint: Krisztus Urunk Születése, Menyemenetele, körülméltetése, feltámadása Ünepeikor, nem különben Pünkösdkor, Úrnapkor, Sz. Háromság, Gyertyaszentelő, Gyümölcsöltő Boldog-Asszony, Sárlos Boldog-Asszony, Nagy Boldog-Asszony, Kis Asszony, Boldog-Asszony béavatása, Boldog-Asszony fogantatása napjain, a' Sz. Apostolok, Keresztelő Sz. János és Minden-Szentek napjain meggyonik, poenitentiát tart, és megáldozik, minden vétkeiért szint anyiszor: a' Rend Vitézeinek és Tiszteinek pedig, kik a' kitűzött ünepek közül hatra megjelennek és ott a' keresztény Fejedelemnek egyetértésükért, az eretnekségek kiirtásáért, és az Anyaszentegyház magasztalásáért az Istent kérni, és imádni fogják, utóbb pedig megis gyónnak, penitentiát tartanak és megáldoznak — minden vétkeiket szinte anyiszor megbocsájtja, és nekik tellyes indulgentiákat ad — sőt azon Vitézeknek és Tiszteknek, kik a' Rend többi ünepei alkalmával is hasonló módon meggyónnak és megáldoznak, és az Istent, mint fentebb kérni fogják, 7 Esztendőket, és szinte anyi negyven napokat enged el azoknak penitentiájokból.

8-szor. Csak ugyan XI-ik Kelemen Páának 1713-ik Esztendei September 2-ről költ Bullája, mely szerint a' fentebbi indulgentiák ismételtetnek csupán azon hozzá adás-

sal, hogy azok akkor is megnyerhetők lesznek, a' kitűzött mód szerint, hogyha az érdeklött ájtatoságok nem Bécsben u. m. a' Császárnak rendes lakhelyében lévő udvari Kápolnában, hanem ott, a' hol a' Főnök lakni és tartózkodni fog tartatnának.

Az Aranygyapjas Vitézek jeles Rendének Statutumai.

Mi Filep, Isten kegyelméből Burgundiai, Lotharingiai, Brabancziai és Limburgi Herczeg, Flandria Arthesiai Burgundiai Gróf, Hannonia, Hollandia, Zeelandia és Namurcia Palatinussa, a' Sz. Birodalom March Grófja, Frisia és Mechliriának Ura, adjuk tudtokra mindeneknek, hogy Mi azon különös indulatunktól és jó akaratunktól vezéreltetve, mellyel a' nemesi Rend iránt viseltetünk, és a' mellynek diszét és tiszteletét főképen azon okból igyekezőnk előmozdítani, hogy az által a' keresztényi Buzgóság, a' közönséges Anyaszentegyháznak állapota és épsége, a' köz Jó, a' köz nyugalom 's békesség fentartassék, és így tehát a' felséges 's mindenható Teremtő és Megváltó Isten ditsőségére és magasztalására, nem külömben a' boldogságos Szűz Anyának és Sz. András Martyr és Apostol ájtatos tiszteletükre, továbbá a' keresztény Hit 's Anyaszentegyház biztosítása, védelme, és magasztaltatása, végre pedig a' jó erkölcsök és szokások gerjesztése és gyarapítása tekintetéből alapítottunk a' minap úgymint 1429-ik Esztendei Januárus 10-ik napján, éppen az nap, t. i. midőn szeretett Isabella Herczegnével Brüg városunkban házassági egybeköttetésre léptünk, egy bizonyos számú katona és nemes férjfiakból álló Vitéz Rendet, és társasági Egyesületet (mellyet Aranygyapjas Vitézek Rendének kívánunk neveztetni) és ezen Levelünk rendiben alapítjuk azt, az alább következő szabályok és feltételek mellett.

1-ső Czikkely.

Először is akarjuk és rendeljük, hogy ezen 31 nemes származásu, és a' nemzetségre való nézve jó hirben és névben lévő fedhetetetlen erköltsü jeles férjfiakból álljon, kiknek számokban Mi is, úgy mint azon Rendnek és Társaságnak Főnöke mig élünk, lenni kívánunk — holtunk után pedig Örökösseink, a' Burgundiai Herczegek légyenek annak Főnökei.

2-dik Czikkely.

Akarjuk, hogy mindazok, kik ezen Rendbe felveendők lesznek minden egyéb Rendeknek és Társasági Egyesületeknek diszjelei viseléséről lemondjanak, kivéven a' Császárokat, Királyokat és Herczegeket, kiknek szabadságokban fog állani ezen Rend diszjelén kívül, az ollyas Rendeknek diszjelét is hordozhatni, mellyeknek ők magok a' Főnökei, vagy is Nagymesterei, de mindazáltal még is csak úgy, ha a' Rend Főnöke és Társai tartandó Gyülekezetekből e' végre nékiek engedelmet adnak, valamint hogy viszont Mi is, és a' mi Örökösseink is csak úgy hordozhassák más Császárok, Királyok és Herczegek Rendei diszjelőket, ha azoknak ebbe való egyezésöket eleve megnyerték, ezt pedig kívánjuk ekkép, nem csak a' költsönös barátság és testvérszeretet bizonyosága és nevedése tekintetéből, hanem azon okból is, hogy az által a' Rendre még nagyobb haszon eszközölthessék.

3-dik Czikkely.

Hogy pedig ezen Rend és Társasági Egyesület, valamint annak Tagjai és Társai mások felett mind inkább kiüntessenek és megkülömböztethessenek — mindenki közülök egy megkülömböztető diszjelt fog hordozni — ez állani fog egy arany Lánczbul, mellybe belésznek vésve Czimereink

és a' mellynek izei vagy is kapcsai szinte annyi aczél és szikrát adó tüzköveket fognak képezni — magárul pedig a' lánczról függeni fog az aranygyapjas Juh Bör. — A' Láncz a' Rend tulajdona leszén, mellyet Mi, Örökösink és a' Rendnek minden Tagjai minden nap nyilván, és elnem takarva fognak hordozni, a' ki pedig ekkép azt hordozni elmulasztaná, tartozik büntetésül 4 Soldit fizetni szent Misére és szinte annyit alamizsnákra és pedig annyiszor, a' mennyi-szer: vagy is a' hány nap azt nem hordozná — kivétetődnek mindazáltal ezen büntetés alól a' katonai foglalatosságok és hadi munkálatokra megkívántató idők, mivel akkor szabadságokban fog állani a' Vitézeknek csupán csak a' Rend diszjelét a' Láncz nélkül nyakokról függve hordozhatni — ha időközben a' lánczon valamelly hiba történne, megengedettik a' tulajdonosoknak, hogy azt az aranyműves által megigazittathassák. Ezen rendelés alól kivétetődnek továbbá azon idő pontok is, mellyekben az aranylánczot utazások, betegség vagy pedig a' bátorság hiánya miatt nem hordozhatni. Az arany Láncznak bővítése vagy drága kövekkel leendő kirakatása, vagy egyébkint történhető ékesítése tilalmaztatik, azt pedig akár eladni akár pedig elzalogosítani, vagy akár miként elidegeníteni szabad éppen nem leszén.

4-dik Czikkely.

Légyen bár akárki is az, ki ezen Rendbe felfog vétetődni, köteles leszén azonnal szentül fogadni és megígérni, hogy ő Irántunk és Örökösink úgymint a' Rendfőnökjei iránt valamint a' többi Vitéz Társok iránt is igaz és költsönös barátsággal fog viseltetni, azoknak méltóságokat és javokat tehetségéhez képest előmozdítani, és a' mennyiben csak tölle kitelhetik, meg nem fogja engedni, hogy azok jó hírókben és nevükben valamelly csorbúlást szenvedjenek, sőt inkább őket azoknak fentartása tekintetében illő és tisztességes módok által védeni fogja. Ha valaki Vitéztársa becsületét megsértette, azt ő hallgatással elnem mellőzheti, hanem mivel a' Rend Törvényei szerént kötelességében áll arról Vitéztársát értesíteni, felfogja a' rágalmozót az iránt szöllítani, ha vallyon megmarad e' azok mellett, miket mon-

dott, és ha ez akkor se venné vissza szavát, tartozni fog ő azt azon Vitéz Társának, ki ekép becsületében megsértetett, nyilván bejelenteni.

5-dik Czikkelly.

Igérni és fogadni fogja a' Rendbe avatandó, hogy azon esetben, ha valaki Bennünket, vagy pedig örökösinket, mint Főnököket, vagy pedig Tartományinkat, Védenczinket és Jobbágyinkat megkárosítani, vagy azokon igazságtalanságot szándékozna elkövetni, valamint akkor is, ha mi sz. Hitünknek oltalmazása, vagy pedig az Anyaszentegyház és az Apostoli Sz. Szék állapotjának, méltóságának vagy szabadságának fentartása vagy megigazolása végett valaki ellen hadat indítanánk, ő maga, ha csak egészsége engedi személyessen megfog jelenni és segítséget nyújtani, ha pedig maga meg nem jelenhetne, és törvényes 's igazságos okoknál fogva akadályoztatna, azokról bennünket értesíteni tartozik, 's akkor elégséges lészen, ha ő maga helyett illendő zsold mellett, mást, ki helyette a' katonai szolgálatokat végbe viendi, fog kiállítani.

6-dik Czikkelly.

Viszont Mi is azon határtalan jó akaratunknál és bizodalunknál fogva, mellyekkel Vitéz Társaink eránt viseltünk, mind Magunk, mind pedig Örökösseink, mint Főnökök neveken, őszinte megvalljuk és fogadjuk, hogy mi semmiféle hadat se fogunk indítani, vagy akármelly más nagyobb fontosságú dologhoz a' nélkül, hogy mi előbb azokról Vitéz Társainknak nagyobb részét ne értesítenénk, hozzá fogni nem fogunk, és pedig olly célból, hogy azoknak e' felől való vélekedéseket és ítéleteket megérthessük, ha csak ollyas valamelly fontos ok nem adná magát elő, melly a' szoros halgatást és sietséget megkívánja, és a' többekkel való közlekedések kényelmessen, vagy meg nem történhetnének, vagy pedig valamelly veszedelmes következt vonnának magok után.

7-dik Czikkely.

Senkinek se lészen szabad Vitézink közül, ha azok a' mi pártfogásunk 's hatalmunk alá tartozandók és alattvalóink volnának, vagy pedig ollyas Tartományokból szármoznának, mellyek a' mi kormányunk alá tartoznak, valamely idegen katonai szolgálatot felvállalni, vagy akár hosszabb ideig tartó utazásokat is tenni előleges jelentés, és a' Mi, vagy successorink, mint ezen társaság Főnökeitől nyrendő engedelem nélkül. — Elnem tiltjuk mindazáltal ez úttal még se őket, ha mindjárt Kormányunkhoz tartozó tartománybeliek lennének is, az engedelmességtől és az ollyas urak részökre jó lélekkel teendő hadi szolgálatoktól, kiknek ők birtokjok által levagnak kötelezve, sőt inkább megengedjük nékik, hogy éppen úgy szolgálhassanak azoknak, mint szolgálhattak volna ezen Rend felállítása előtt, és mint ha fel sem vétettek volna ezen Rendbe, de még az ollyas Vitézinket sem fogjuk az illyes hadi szolgálatoktól vagy hosszabb ideig tartó utazásoktól eltiltani, kik nem alattvalóink, mivel szabad lészen nékik anyiszor, a' menyiszer és a' hol tetszeni fog, katonáskodni és utazásokat tenni, csak hogy előbb még is a' felől Nékünk mindenkor jelentést, (melly semmiféle akadályokkal se lészen egybekötöttve) tegyenek.

8-dik Czikkely.

Hogy ha a' Vitéz Társak között ollyas visszázkodások és egyenetlenségek támadnának, mellyek azoknak személyeiket illetik, és fegyveres megbosszulást kívánnának, akkor, mihelyest az effélékről tudósittatik a' Főnök, tüstént keményen elfogja tiltani mind a' két felet a' további rágalmazástól és erőszak tételtől, és megfogja hagyni nékik, hogy panaszokat akár miféle legyen is az, az Ő és a' Rend Vitézeinek Itéletjük alá terjeszék, és hogy e' végett, magok Prókátorjaik által a' közelébb tartandó Gyülekezetbe megjelenjenek, és ott várjákbe az Igazság kiszolgáltatását. — Miután pedig a' viszázkodás tárgya, jól megrostáltatott, és a' Felek eléggé kihallgattattak volna, akkor a' Főnök és a' többi Vitéz Társak a' pert minél előbb eldönteni, az illető

felek pedig a' hozott Itéletet engedelmességgel elfogadni tartoznak, fen maradván és a' maga épségében hagyattatván még is mindenkor a' mi és successorink jogaik és törvényes hatalmaik.

9-dik Cikkely.

Ha valaki ollyas vakmerőségre vetemednék, hogy nem áttallaná Vitéztársunkat tetleg megsérteni, és rajta erőszakot elkövetni, akkor a' többiek mindnyájan, a' mint csak lehet, ellenefogják magokat szegezni, és igyekezni fognak az efféle törekedéseket és megbántásokat elhárítani.

10-dik Cikkely.

Ha a' Főnök Birodalmához nem tartozó idegen Vitéztárs, egymás Vitéz Társ, ki annak alattvalója, megbántaná, és a' megsértetett fél, a' kitűzött úton magának elégtételt nem szerezhetvén, sérelmének megvizsgálását a' Főnök ítélete alá bocsájtaná; ellenben pedig a' megsértő azt tenni vonakodna, ekkor mind a' Főnök, mind pedig a' többi Vitéz Társak igyekezetöket oda tartoznak fordítani, hogy a' megbántott fél részére a' Törvény kiszolgáltasson — a' mi pedig az idegeneket, mint nem alattvalóinkat illeti, ha ezek mint megbántatottak ügyöknek eldöntését a' Főnök Itélete alá bocsájtának, az ellenfél pedig erre reá állani nem akar, hasonlóul mind a' Főnök, mind pedig a' többi Vitéz Társok, azon fognak lenni, hogy a' mennyiben csak tehetségek megengedi, közöttük a' békességet helyre állítsák, és segítségükre legyenek.

11-dik Cikkely.

Fentebb mondtuk, hogy ezen Rendbe Külföldiek is bevételődhetnek — de mivel megtörténhetik mégis, hogy a' Főnök az ollyas idegen Országi Vitéztársnak Uralkodója vagy Hazája ellen háborút indit, ezen esetben Mi mind magunk, mind pedig a' következő Főnököknek nevükben is nyilván kinyilatkoztatjuk: hogy az ollyas Vitéztársak, a' nélkül, hogy a' becstelenség vagy hívségtelenség, vagy akár a' Rend

íránt való valamelly háládatlanság vétkébe esnének, Fejedelmöket és törvényes Urokat 's Hazájokat fegyverrel is bátran védhetik és óltalmazhatják. Ha ellenben a' Vitéztársoknak Urai ezen Rend Főnökét, birodalmait vagy alattvalóit ellenséges módon megtámadnák, akkor a' Vitéztársok a' társaságos egyesület tekintetéből, mellynek magokat leköteltették, előbb ugyan tisztelettel megfogják tagadni az engedelmességet, de ha Urok mentségüket el nem fogadná, és őket mint pártfogása alatt lévőket a' hivatáskötelességet teljesítésére kényszerítené, szabadon szolgálhatnak néki minden becsület veszteség nélkül, de csak olly formán mégis, hogy ha Urok is személyesen jelenleend a' háborúban, és ha ők tulajdon pecsétekkel megerősített Levelek által, erről eleve a' Rend Főnökét értesítették.

12-dik Czikkely.

Ha valaki ezen Rend Tagai közül, valamelly külföldi Fejedelemnél hadi szolgálatot vállalna, és ekkor valamelyik a' Rendhez tartozó Vitéz Társai közül hadi fogságba esnék, tartozni fog ő, minden kitelhető igyekezettel azon lenni, hogy Vitéztársa a' haláltól felmentessék, és személybátorságba helyeztessék — és ha ne talán ő maga kezeivel fogná a' Vitéz Társát, a' mennyiben csak tőle kitelhetik, annak szabadságát kármentessen fogja vissza adni — kivéven, ha a' fogoly a' Sereg és a' Had' Vezére lenne. Ehez képest tartozni fog ő ezt azon Fejedelemnek, kinek fegyvereit akarja követni korán értésére adni, és ha az ollyas Fejedelem ezen Törvényt elfogadni nem akarná, szabad nem léssen nékie annak fegyvereit követni, sőt köteles léssen őt azonnal elhagyni, és a' katonai szolgálatról tüstént lemondani.

13-dik Czikkely.

A' ki egyszer ezen Rendbe felvétetett, az ollyas élni fog annak méltóságával és elsőbbségével egész élte fogytaig, és meg sem fosztathatik attól, ha csak valamelly kárhoztató vétket elnem követne, mellynek három esetben lehet helye: ha t. i.

14-dik Czikkely.

A' Vitéz Társ eretnekség vétkével vádoltatván, és az igaz Keresztény Hit ellen való tévedésben találtatván, a' miatt nyilvánossan megis fenytetett volna.

15-dik Czikkely.

Ha a' hűségtelenség és elárulás vétkében birói Itélet által elmarasztatott volna.

16-dik Czikkely.

Ha a' Vitéztárs akár Ura, akár pedig más Fejedelem Táborából, akkor történt gyalázatos elszökés vétkével terheltetnék, midőn már a' Tábori Zászlók felnyitattak és kifügesztettek, 's midőn már a' viadal közelgetett. — Mivel valamint Mi ezen Rendet minden undokságtól menten és tisztán óhajtjuk tartani, és nem akarjuk, hogy egynek gyalázatos tette az egész Rendet megbecstelenítse, rendeljük, hogy akárki is ezen vétkek közül valamellyikkel vádoltatnék, és csakugyan bűnösnek is találtatnék, akkor az ollyas Vitéz, a' Főnök és Vitéz Társi vagy legalább is, ezeknek nagyobb része Itéletükhöz képest a' Rendből kirekesztesség és elűzettség, de akarjuk azonban még is, hogy a' vádoltatott előbb kihallgattassék, és hogy ő maga védelmét előadhassa, ha t. i. magát menteni akarná, 's annál fogva tehát őt mindenkor megkelletik előbb e' végre hívni és inteni, sőt be is várni; de ha az Itélő Biróság előtt meg nem jelenne, akkor a' bevett szokás szerént a' makatság vétkében és terhében el fog marasztatni. Éppen így kelletik cselekedni és éppen ezen Rend formát kelletik akkor is megtartani, ha a' Vitéztárs más valamelly fertelmes és kározos vétkek elkövetésével vádoltatnék. — Ha a' Főnök követne el erőszakot vagy is valamelly rettenetes méltatlanságot a' Rendnek Vitéze ellen, akkor a' megsértetett ezen Társaságot elhagyhatja, lemondhat ezen Rendről és az arany Lánccot mint a' Rend díszjelét minden becsstelenség vétke nélkül, és illő engedelem kérés mellett a' Főnöknek vissza-

küldheti, de ezt mégis csak úgy, ha az Igazság kiszolgáltatása végett a' Főnökhöz és Vitéztársaihoz illendő módon folyamodott és az a' végre kiszabott időt be is várta, és mégse szolgáltatott volna ki részére az Igazság, de magok a' Vitéztársak is, kik e' végett megjelentek, vagy legalább azoknak nagyobb része bizonyítanak, hogy ő csakugyan megvagyon bántva, és részéről az Igazság kiszolgáltatása is megtagadtatott. — De végre más igazságos okból is megengedtetetik a' Rendből való kilépés, ha annak helyes voltát a' Vitéztársoknak helybenhagyó Ítéletök által elesmérnék.

17-dik Cikkely.

Hogy pedig arra való nézve is minden tünődést eltávoztassunk, minő rendet kellessék a' Vitézeknek elválasztott Tagok között tartani Rangjok és elsőbbségük tekintetében, ámbár ugyan ott, hol az igazi szeretet és valódi testvéri Társaság uralkodik, az effélékre szükség niutsen, mindazáltal akarjuk, és nyilván kinyilatkoztatjuk, hogy a' menések és ülések alkalmával akár a' Templomokban, akár pedig a' Rend Gyülekezetében, Lakomákban, valamint a' felszólítások, nevezések, beszédek, aláírások alkalmával és minden egyéb a' Rendet és Vitézeket illető dolgok felvételekor az előbbkelői Rangot mindenkor a' Rendbe való felvételének ideje határozza meg, az az, hogy a' ki előbb csapattatott Vitéznek az előtt, ki utóbb csapattatott annak előbbkelői rangja legyen; ha pedig ugyan azon egy napon többen csapattatnának Vitézeknek, akkor azok között ez életkorra való nézve öregebbik bír a' többi felett elsőbbséggel. — A' mi pedig azokat illeti kik utóbb fognak a' Főnök és Társak által közös választás által a' Rendbe felvétetni, azok között is a' Rangot szinte az előbbi felvételnek ideje határozza meg, azokét pedig, kik ugyan azon egy nap vétetődnének fel, egymás között a' korosabb lét szabja meg, kivéven a' Császárokat, Királyokat és Vezéreket, kik fenségek és méltóságokhoz képest azon rangot fogják megtartani — mellyben ezen Rendbe való felvételük előtt vagy annak utánna voltak — de egyéberánt éppen semmi tekintet se lehet akár a' születésre, az uraság és hatalom kiterjedésére vagy nagyságára, akár pedig a' kintsek bőségére.

18-dik Czikkely.

Ugyan azért éppen azon Lovagokat, kiket Mi ezen Rend kezdete és alkotása alkalmával, jelességök, eszeségök, jóságok, bátorszivűségük, erényeik, példás életmódjuk miatt, valamint irántunk a' legnagyobb mértékben bebizonyított hűségük tekintetéből, és azon különös bizodalunkból, hogy a' becsülettel és erénnyel viselt tettek gyakorlásában továbbá is megmaradni fognak, elválasztottunk, és ezen Rendbe befogadtunk, koránt sem a' származások, uradalmaik, vagyonaik és gazdaságokhoz képest, hanem azon idő sor szerint, mellyben t. i. kiki ezen jeles Vitézi Rendbe felvétellett és általunk Vitéznek kineveztetett, soroztuk, még pedig az alább irt rendel ismét akép nevezzük ki őket; — nevezetessen a' mi nagyon szeretett és leghívségesebb Atyánkfiát:

De Vienna Vilmos Urat, Sz. György és Sz. Kereszt Uradalmoknak Urát;

Pot Reinerus Urat, de la Prugne és Rupis de Noulay Uradalmak Urát;

De Roubaix et de Harselles János Urat;

Dunt Kercke Rolandus Urat, de Hamfrode és de Hertrunt Urát;

De Vergy Antal Urat, de Dampmarlin Grófot de Champlice és de Raigney Urát Atyánkfiát;

De Primen Dávid Urat, de Ligney Urát;

De Lannoy Hugo Urat, de Xantes Urát;

Jánost de Commynes Urát;

Thoulonjon Antal Urat, de Traues és de la Bastie Urát, Burgundiai Marschalt;

Luxemburgi Péter Urat, Sz. Pál de Conversán és de Brienne Grófját, Augia Urát Atyánkfiát;

De Tremolia János Urat, de Jonuella Urát, Atyánkfiát;

De Lannoy Guilbert Urat, de Ville rual és de Tronchiennes Urát;

Luxemburgi János Urat, de Ligney Grófot, de Beauveoir és de Bonhaing Urát Atyánkfiát;

De Villers János Urat, de Lilleadam Urát;

Antal de Croy és de Renay Urát Atyánkfiát:

küldheti, de ezt mégis csak úgy, ha az Igazság kiszolgáltatása végett a' Főnökhöz és Vitéztársaihoz illendő módon folyamodott és az a' végre kiszabott időt be is várta, és mégse szolgáltatott volna ki részére az Igazság, de magok a' Vitéztársak is, kik e' végett megjelentek, vagy legalább azoknak nagyobb része bizonyítanak, hogy ő csakugyan megvagyban bántva, és részéről az Igazság kiszolgáltatása is megtagadtatott. — De végre más igazságos okból is megengedtetik a' Rendből való kilépés, ha annak helyes voltát a' Vitéztársoknak helybenhagyó Ítéletők által elesmérnék.

17-dik Cikkely.

Hogy pedig arra való nézve is minden tünődést eltávoztassunk, minő rendet kellessék a' Vitézeknek elválasztott Tagok között tartani Rangjok és elsőbbségük tekintetében, ámbár ugyan ott, hol az igazi szeretet és valódi testvéri Társaság uralkodik, az effélékre szükség nintsen, mindazáltal akarjuk, és nyilván kinyilatkoztatjuk, hogy a' menések és ülések alkalmával akár a' Templomokban, akár pedig a' Rend Gyülekezetében, Lakomákban, valamint a' felszólítások, nevezések, beszédek, aláírások alkalmával és minden egyéb a' Rendet és Vitézeket illető dolgok felvételkor az előbbkelői Rangot mindenkor a' Rendbe való felvételének ideje határozza meg, az az, hogy a' ki elébb csapattatott Vitéznek az előtt, ki utóbb csapattatott annak előbbkelői rangja legyen; ha pedig ugyan azon egy napon többen csapattatnának Vitézeknek, akkor azok között ez életkorra való nézve öregebbik bir a' többi felett elsőbbséggel. — A' mi pedig azokat illeti kik utóbb fognak a' Főnök és Társak által közös választás által a' Rendbe felvétetni, azok között is a' Rangot szinte az előbbi felvételnek ideje határozza meg, azokét pedig, kik ugyan azon egy nap vétetődnének fel, egymás között a' korosabb lét szabja meg, kivéven a' Császárokat, Királyokat és Vezéreket, kik fenségek és méltóságokhoz képest azon rangot fogják megtartani — mellyben ezen Rendbe való felvételük előtt vagy annak utánna voltak — de egyéberánt éppen semmi tekintet se lehet akár a' születésre, az uraság és hatalom kiterjedésére vagy nagyságára, akár pedig a' kintsek bőségére.

18-dik Czikkely.

Ugyan azért éppen azon Lovagokat, kiket Mi ezen Rend kezdete és alkotása alkalmával, jelességek, eszeségek, jóságok, bátorszivűségük, erényeik, példás életmódjuk miatt, valamint irántunk a' legnagyobb mértékben bebizonyított hűségök tekintetéből, és azon különös bizodal munkból, hogy a' becsülettel és erénnyel viselt tettek gyakorlásában továbbá is megmaradni fognak, elválasztottunk, és ezen Rendbe befogadtunk, koránt sem a' származások, uradalmaik, vagyonaik és gazdaságokhoz képest, hanem azon idő sor szerint, mellyben t. i. kiki ezen jeles Vitézi Rendbe felvétellett és általunk Vitéznek kineveztetett, soroztuk, még pedig az alább irt rendel ismét akép nevezzük ki őket; — nevezetessen a' mi nagyon szeretett és leghívségesebb Atyánkfiát:

De Vienna Vilmos Urat, Sz. György és Sz. Kereszt Uradalmoknak Urát;

Pot Reinerus Urat, de la Prugne és Rupis de Noulay Uradalmak Urát;

De Roubaix et de Harselles János Urat;

Dunt Kercke Rolandus Urat, de Hamfrode és de Hertrunt Urát;

De Vergy Antal Urat, de Dampmarlin Grófot de Champlite és de Raigney Urát Atyánkfiát;

De Primen Dávid Urat, de Ligney Urát;

De Lannoy Hugo Urat, de Xantes Urát;

Jánost de Commynes Urát;

Thoulonjon Antal Urat, de Traues és de la Bastie Urát, Burgundiai Marschalt;

Luxemburgi Péter Urat, Sz. Pál de Conversán és de Brienne Grófját, Augia Urát Atyánkfiát;

De Tremoia János Urat, de Jonuella Urát, Atyánkfiát;

De Lannoy Guilbert Urat, de Ville rual és de Tronchiennes Urát;

Luxemburgi János Urat, de Ligney Grófot, de Beau-reuoir és de Bonhaing Urát Atyánkfiát;

De Villers János Urat, de Lilleadam Urát;

Antal de Croy és de Renay Urát Atyánkfiát:

De Brimen Florimund Urat ;
 De Lannoy , vezetéek nevérol le Besque Balduinus Urat,
 de Molembaix Urát ;
 De Beffroimont Péter Urat, de Charny Urát;
 Filep Urat, de Ternant Urát;
 De Croy János Urat de Tour sur Marne Urát, Atyánk-
 fiát, és János Urat de Cregny Urát.

Egyéberánt fentartjuk magunknak, hogy azok , kik még
 a' 30 számból rajtunk kívül hibáznak, ezen Rend közelebbi
 vagy utóbbi Gyülés alkalmával, a' Mi és Társaink válasz-
 tása által kipótoltassanak.

19-dik Czikkely.

Akartuk és akarjuk, hogy ezen Rend négy személy-
 bül u. m. a' Cancellárból, Kincstárnokból, Irnokból és egy
 Czimernőkből (ki Arany Gyapjunak, Thoyson d' or-nak ne-
 veztessek) álló Tisztviselőkkel legyen ellátva. Ezek né-
 gyen szolgálatjára lesznek a' Rendnek, a' szerint, mint kö-
 telességük le vagyon írva, azon könyvecskékben, mellyeket
 nékiek által adattunk, de hitekkal is fogják magokat lekö-
 telezni, hogy tisztjükben úgy a' mint illik, és tartoznak,
 elfognak járni, és mindazokat, mik a' Rend Gyüleseiben mon-
 datni és végeztetni fognak, jó lélekkal titokban fogják tar-
 tani, ha t. i. azok ollyas tárgyak lesznek, mellyeket köz
 hírré tenni nem volna tanácsos.

20-dik Czikkely.

Eltökéllöttük egyszersmind magunkban, ha az Isten
 megengedi, hogy Burgundiai Herczegségünkben helyheztetett
 Dijon Városában tulajdon költségünkön az Isteni tiszteletet
 és hitbeli ájtatoságot azon Templomunkban végezzük, melly
 Herczegi Kápolnának neveztetik, de elhatároztuk egyszer-
 smind azt is, hogy a' Rend bizonyos számú ollyas Vitézinek
 számokra, kik a' szerencsének mostohasága miatt elszegé-
 nyedtek, és szükségét szenvednek, épületek állitassanak fel,
 és hogy ők ott élelemmel is örök időkre ellátassanak ; va-
 lamint hogy ebbéli szándékunkat már egy más oklevelünkkel
 is bébizonysítottuk.

21-dik Czikkely.

Akarjuk, hogy a' Dijoni Templom belsejében a' Choruson azon szék felett, melly a' Rend Főnökét illeti Czimereink a' Sisakkal és minden egyéb a' Czimert körülvevő ékesítésekkel egyetemben leábrázoltassanak, és hogy a' Vitéztársoknak is üllő helyei vagy is székei is fejek felett szinte tulajdon Czimereikkel akkép láttassanak.

22-dik Czikkely.

Ámbár ugyan azt határoztuk, hogy ezen Rend közönséges Gyűlése minden Esztendőben Sz. András napján tartattassék; de megfontolván, hogy melly rövidek légyenek a' téli napok, és melly nagy alkalmatlansággal légyen egybeköttetve kivált azon Vitézekre való nézve, kik előregedtek, vagy elgyengültek és távolabb laknak, az esztendőnek durvább részében a' gyakortai oda való utazás, rendeljük és nyilatkoztatjuk, hogy ennekutánna ezen Gyűlés minden 3-ik Esztendőben Május 2-ik napján ottan tartattassék, a' hová azt a' Főnök, figyelemel lévén az egymástoli távolságra, Levele által kitűzni fogja, szabadságunkban marad azonban még is, hogy a' szükség esetében a' Gyűlés idejét előbbre is kitűzhessük, és ismét más napra olly formán kiterjesztessük, hogy az utolsó Gyűlés tartásának idejétől számítva egész a' jövőig legalább is egy Esztendő essen közbe, és addig Gyűlés ne tartassék.

23-dik Czikkely.

Hogy pedig a' köz Gyűlés a' kitűzött módon tartattassék, és annak tartása semmifélekép se akadályoztathassék, akarjuk, hogy mind örökösink, kik ezen Rendnek idővel Főnökei lesznek, mind pedig a' Vitéztársak is akkor, ha ők vagy betegségök, vagy fogságok, vagy háborúk vagy az útnak alkalmatlansága miatt, vagy végre akár melly más helyes okoknál fogva a' Gyűlésre kitűzött napra meg nem jelenhetnének, tartozzanak azok közül egyet, vagy akár többeket is, kik a' Gyűlésen megjelenendők lesznek, magok

helyett tellyes hatalommal megbízni, 's felruházni — ezeknek pedig kötelességükben álljon, a' Főnök és a' többi Vitéztársok előtt a' megnemjelenhetésnek okát adni, őket mindenekben menteni, és védelmezni a' szent Czélokra adni szokott ajándékokat bémutatni, a' szokott szertartásokat megtartani, őket azok ellen mellyek mellettök, vagy ellenök mondatni fognak védeni, a' büntetésüket is kiállani, Küldőiket mindenekről, a' mik ott történni fognak, tudósítani, és részekről 's nevökben mind azt tenni és végbe vinni, miket ők tulajdon magok, ha megjelentek volna, megtehettek és végbevihettek volna; de a' Vitéztársak is szint azonkép fognak az illyes képviselők iránt viseltetni, mint viseltetnének tulajdon megbizói iránt, ha a' Gyűlésre megjelentek volna.

24-dik Czikkely.

Május hónapot kevéssel megelőző napokban tartozni fognak az öszve gyülekezett Vitézek a' Főnök udvarában megjelenni, és annál tiszteletöket megtenni, még pedig annak idejében, korábban t. i., mintsem az a' délutáni ájtatosságok végbe vitele végett a' vecsernyébe menne, a' Főnök pedig őket barátságossan és tisztelettel fogja elfogadni.

25-dik Czikkely.

Majd annakutánna a' Főnök, annak helyettesse, és a' Rend többi Vitézi, az udvarból együtt kilépven, a' Rend ruhába öltözködve a' Templomba mennek — állani fog pedig öltözetjük egy földig érő vörös bársonyból készült Palástból, mellynek mind oldalos, mind pedig alsó szélein aczélt és tűzkövet, ebből szökdécselő szikrákat képző és résszént arany gyapjával vegyes kivarrások lesznek, Ruhabélésük pedig „Nair genant“ nevezetű állatotska bőrötskéiből leszen készítve, Süvegjük hasonló vörös bársonyból készült, mellynek egy hosszas de keskeny és külön nem szabdalt ugyan ollyas színű posztóból készített csüggője leszen. Efféle ruhákkal és süvegekkel, mellyeket a' Vitézek tulajdon pénzekből fognak készíttetni, felöltözködve párossan rangi rend szerint sorban a' templomba mennek, a' Főnök és annak Helyettesse

őket legutól követvén, a' templomban kiki elfoglalván a' maga helyét és czimereivel felékesített székét, az Isteni tiszteletre figyelmeznak, mellynek vége lévén ismét azon rendel, mellyel jöttek, legelől menvén rangokhoz képest a' Rend tisztviselői az Udvarba visszatérnek.

26-dik Czikkely.

Más nap reggel (melly ezen ünepélynek fő napja lesz) a' Főnök, Vitézek és Tisztviselők szinte azonkép felöltözködve, és szinte azon rendel mint az az előtt való napon, nagy Mise halgatás végett, ismét a' Templomba mennek, melly különös ajtatossággal és pompával fog tartattatni, ezen alkalommal mind a' Rend Főnöke és a' Vitéztársak, mind pedig a' távol lévő vagy is meg nem jelent Vitézeknek helyettesi, ajándékjokat, (egy arany pénzt) hitbeli buzgóságokhoz képest befogják nyújtani, a' szent Mise végezetével ismét az udvarba vissza térendők, hol őket a' Főnök legillőbb módon megfogja vendégelni, vagy pedig helyettesse által megvendégtetni.

27-dik Czikkely.

Május harmadikán a' Főnök és a' Vitéz Társak most már fekete vagy is gyász ruhában öltözködve, úgy mint fekete palástban és lefüggő süveggel ellátva, ugyan azon rendel ismét a' Templomba mennek, a' megholtak engeszteléséért tartandó szertartások és imádságok végett, másnap hasonló gyász ruhában öltözködve, és hasonló rendel szent Misére mennek a' megholt Vitéztársokért imádkozandók — Áldozatkor a' Főnök, Vitéztársak és a' kimaradtaknak képviselői, kiki egy viasz gyertyát fog felajánlani, annak után pedig a' historia író, vagy is a' Rend írnoke felfogja olvasni Írásból a' megholt Főnökök és Vitéz Társaknak kereszt és vezeték neveiket valamint Czimjeiket is, végre pedig az Isteni szolgálatot végbevívő Főpap pedig elfogja mondani Szent David zsoltárjait „De profundis clamavi etc.“ és még egy a' holtak üdvességéért tartandó Imádságot.

28-dik Czikkely.

Ezt követő nap, melly már a' negyedik lészen, ismét a' Templomba fognak menni, a' boldogságos Szüz Máriának dicsőségére tartandó szent Mise halgatására, de most már kiki ollyas öltözetben, a' minőben tetszeni fog.

29-dik Czikkely.

Ezen ünepélyeknek 5-ik napján szabadságában fog állani a' Főnöknek és Vitéz Társoknak, ha úgy fogna tetszeni, a' Gyülést elkezdni, és ott a' Rendet illető dolgokat elővenni és elintézni, még pedig azon a' helyen, melyet a' Főnök kitűzni és választani fog. A' Vitéztársak választása valamint azok megjobbítások és büntetésök ugyan azon Templomban fognak végbemenni, a' hol az Isteni szolgálatok tartattak, és a' hol azon Templomnak Papjai Gyülesöket, melyet másképp Káptalannak neveznek, szokták tartani, ha csak a' hely arra alkalmas lészen, mivel különben ott fog a' Gyülés tartattatni, a' hová azt a' Főnök rendelni fogja, melly helyre, hol t. i. a' Társoknak választása fog megtörténni, és a' hol a' megjobbulást és büntetést érdeklő Tárgyak fognak felvételni, a' Főnök, Vitézek és a' négy Tisztviselők csupán csak vörös ruhában fognak megjellenni.

30-dik Czikkely.

Mintán a' kitűzött helyen mindnyájan egybegyültek volna, először is a' Főnök és annak helyettese, vagy annak nevében és parancsolatjából a' Rend Cancellárja megfogja hagyni minden Vitézeknek és Tisztviselőknek, hogy mind azokat, mik a' Gyülésben mondatni, eszközölni és meg-hányatni fognak, főképpen pedig és név szerint az útbaigazításokat és büntetéseket titokban tartsák, és azt akár melly szín alatt is senkinek se fődözzék fel, ez azonban a' helyettesekre és képviselőkre való nézve még se értetődik, mivel ezeknek szabad lészen, küldőiket mindazokrul tudósítani, mellyek őket közelebből illetik.

31-dik Czikkely.

Egyébiránt pedig hogy ezen Rend és baráti Egyesület minden alatsónságtúl menten, a' maga méltóságában és tisztaságában tartathassék, hogy továbbá a' Lovagtársok mint Testvérek erényes életet folytatni igyekezzenek, és hogy ekkép ők, jó nevüket nagyobb fényre derítvén, a' többi Vitézi rangban lévő Nemesi vérből származott férjfiaknak az erény és valódi ditsőségre való nézve mintegy remek például szolgáljanak, maga a' Nemesség pedig és a' lovagi Rend nagyobb tiszteletre és dicsőségre emeltessen, annálfogva ezen Gyülekezetben először is egy intő beszédet fog tartani a' Rend Cancellárja a' jelenlévőkhöz, hogy t. i. ő mind azokat, mik a' jó erkölcsök megromlására szolgálnak távoztassák, a' hibás és kemény természetet megzabolázzák; ellenben pedig kövessék mind azon alkalmas és czélerányos módokat, mellyek őket az erényre és ditsóségre vezethetik, annakutánna a' Gyűlés nevében megfogja inteni a' Vitézek közül azt, ki a' fen előadott rend szerént a' Rendnek utolsó Tagja leszen, hogy a' Gyűlés Tereméből lépjen ki, és várakozék ott kin mind addig, míg ismét béfogna hivattatni.

32-dik Czikkely.

Addig, míg a' Gyülekezetből ekkép kilépett kin fog mulatni, a' Főnök és annak Helyettese, vagy pedig a' Rend-Cancellárja, a' Főnök és az egész Gyülekezet 's a' Rend nevében kifog kérdezni mindenkit a' jelenlévő Vitézek közül, sőt még a' Főnököt is az utolsótul kezdve a' legelsőig letett hitek alatt, vallyon akár látásbúl, akár pedig hallásbúl, vagy akár mi más módon tapasztalták e', vagy akár más idegen, de hiteles személyektől értették e', hogy a' kin várakozó Vitéz szóval vagy cselekedettel nem sértette e' meg ezen Vitéz Rend méltóságát, és tellyesítette e' nemesi kötelességét, főkép pedig vallyon nem követett e' el ollyas valamelly tettet, a' mi ezen Rend Törvényeivel és a' Testvér Társaság végzéseivel ellenkezik, és a' mi ezen Rend és Társaság becsutelségére válhat, vagy arra akár mi módon is árnyéket vethetne?

33-dik Czikkely.

Hogyha a' Rend Vitézi köz, vagy pedig csak azoknak nagyobb része bizonyításokból az jönne világosságra, hogy a' Gyülekezetből kiküldetett valamely alacsony és vétkestett követettel, vagy pedig ezen Rend méltósága és nemesi kötelessége ellen hibázott, főkép pedig, hogy ha ezen Rend törvényeit csak ugyan átalhágta, de talán még se azoknak czikkelyeit, melyek a' társaságból való kizárást rendelik, akkor a' kiküldetett béhivattatik, és akár a' Főnök és annak Helyettese, akár pedig a' Rend Cancellárja által megdorgáltatván barátságossan megintetik, hogy elfajzott, vagy megromlott erkölceit jobbitsa meg, és ennekutánna ollyas életet folytasson, hogy iránta rossz véleménnyel senki se légyen, őtet senki se becsteleníthesse, és hogy felőle jobb és ajánlhatóbb hírek jussanak a' Rend Vitézi értésükre. Mi illeti a' büntetéseket, azokat a' Főnök és a' Rend Vitézi kölcsönös Itéletők szerint a' körülményekhez képest fogják meghatározni, azok pedig, kik valamely büntetés terhében elmarasztattak, azt türelemmessen és engedelmissen fogják elfogadni és tellyesíteni.

34-dik Czikkely.

Az utólsót fogja követni a' mellette ülő Vitéz Társ, kire nézve hasonló módon fog folytattni a' vizsgálódás, ez után fogkövetkezni a' sorban lévő, végre pedig a' jelen nem lévő képviselői; és folytattni fog a' vizsgálódás mindaddig míg csak a' Főnök ülő székéhez nem jutand a' vizsgálatot végbevívő személy. Akarjuk továbbá éppen azon okoknál fogva, melyeket fen előhoztunk, de még azon okból is, hogy az igaz testvéri szeretet ezen Társaságban közössen tudattasson, a' mi leginkább akkor érettetik el, midőn mindnyájan egyenlő jógu életet folytatnak, és midőn főkép az Elöljárók jó példával mennek elő; hogy t. i. magok a' Főnökök is távozzanak el a' Gyülekezet helyéről, és hogy el-
lenek is szinte úgy mint a' többi Vitézek ellen tétessenek meg a' vizsgálatok, és ha a' körülmények úgy hoznák

magokkal, hozandó Ítélet által szinte ellenek is határozottság bűntetés.

35-dik Czikkely.

Ellenben, ha valaki a' kiküldettek közül, jó hirben és névben lenni, tiszteséges's erényes életet folytatni találtatnék, de köz ítéllettel még az is elesmértetnék, hogy ő jeles és vitéz tettek kivivására, és a' mint főkép a' Nemes vérből származott férjfiaknak illik, a' legfőbb czél elérésére fordítja igyekezetét, akkor a' Cancellár a' Főnök és Vitéztársak jóváhagyásokból és főkép azon tekintetből, hogy az efféle erények folytatására és gyarapítására mind inkább serkentések, nyilván és örvendő kifogja jelenteni az ollyas Vitéz előtt, hogy az ő jó hira és kitüntetett erényei felette nagy örömet, vigasztalást és meglegedést okoztak a' Főnök és a' többi Vitéztársaknak; de egyszersmint megis fogja inteni őtet, hogy az ollyas jeles tettek gyakorlásában továbbá is állandóul megmaradjon, és minden erejéből azon igyekezzék, hogy mind az ő neve még nagyobb fényre hozattasson, mind pedig, hogy ő másoknak követésre méltó például szolgáljon, szinte ekkép fognak a' többi Vitéztársak is fogadtatni, kiknek életmódjok és erkölcsaik köz akarattal helybenhagyást nyerendenek.

36-dik Czikkely.

Ellenben, ha ezen Rend értésére esnék, hogy valaki a' Vitéztársak közül, valamelly olly méltatlan és becstelen tettet követett volna el, hogy ő azért a' Rend Törvényei szerént méltóságától leendő megfosztására és a' Társaságból való kizárásra érdemesnek lenni találtatna, akkor ezt nékie a' Főnök, ha Maga is jelen lészen világossan értésére fogja adni, és védelmének előadása végett időt fog nékie engedni, hogy azt, a' mit ártatlansága védelmére előtudna hozni, azt előhozassa, és a' vád alól magát kitisztithassa, és ha magát akkor ki nem tisztithatná, a' Főnök és a' Vitéztársak, vagy ezeknek nagyobb része az Ítéletet ellene kifogja mondani, ha pedig a' Gyűléstartás idején kívül esnék értésére a' Főnöknek az efféle Tett, akkor a' Főnök vagy különös

vagy pedig ezen Rend pecsétjével ellátott levél mellett a' Rend Czímernökje által (ki arany Gyapjunak neveztetik) vagy más alkalmas ember által értesíttetni és megintetni fog a' vádoltatott, hogy a' közelébb tartandó Gyűlés alkalmával mulhatatlanul adja okát tettének, mivel akkor ott arról Itélet fog hozatni, azonban ha a' Gyűlés nem sokára tartatnék, és a' helynek távolsága miatt, a' Vitéz azon Gyűlésben meg nem jelenhetne, ennek tartását követő Gyűlés fog nékie e' végett kitűzetni olly hozzátétellel, hogy akkor ha mindjárt megse jelenne is, tudja meg, hogy az, a' mit az Igazság magával hozand, ellene kifog mondatni.

37-dik Czikkely.

Felvétetvén a' kitűzött Gyűlésben az ügy, hogyha a' hozott Itélet által az ollyas Vitéztárs csak ugyan vétkesnek és elkövetett gyalázatos tette miatt érdemesnek találtnék a' Rendbül való kirekesztésre, akkor a' Főnök, és a' Vitéztársak, vagy azoknak nagyobb része, ne hogy egynek gyalázatos tette miatt az egész Rend megbecstelenítségük, őt a' Rendbül csak ugyan kiisrekeszti, egyszersmind pedig a' nékie adott Rend láncza további viselésétül is, vagy annak akár minémű utánzásától is elfogja tiltani, és nékie szorossan meghagyni, hogy azt a' Rendbe való felvétel alkalmával Hit alatt tett fogadása szerint is, a' Főnöknek vagy a' Rend Kincstárnokának adja vissza; ha pedig az ekkép megítélt Vitéz a' Gyűlésben személyesen jelen nem volna, akkor a' kárhóztató Itélet, az eltiltó és egyéb parancsolatokkal együtt oklevél formában, mellyről a' Rend pecsétje függeni fog, megfog nékie küldetni.

38-dik Czikkely.

Ha az ekép megítélt Vitéz az arany lánczot vissza adni nem akarná, akkor a' Főnök őtet (ha alattvalója lészen) a' Törvény útján fogja arra kényszeríteni, ha pedig Törvényhatósága alá nem tartoznék, akkor közölvén előbb a' dolgot Vitéz Társaival, azt az utat fogja követni, melly annak vissza szerzésére legjobb és legalkalmasabb lészen.

39-dik Czikkely.

Akarjuk, hogy a' Rend Vitézének halála esetében, annak örökösi és maradéki azon arany lánczot, melyet a' meghalálozott a' Rendbe lett felvétele alkalmával kapott, 3 hónapok elforgása alatt a' Rend Kincstárnokának nyugtatóvány mellett visszaküldjék, mivel csak az efféle nyugtatóványnak előmutathatása által lesznek ők ezen kötelességtől felmentve.

40-dik Czikkely.

Azon esetre, ha a' Vitéz Aranylánczát háború alkalmával vagy pedig valamelly ütközetben vesztené el, vagy akár ha ő attúl akkor, midőn valamelly dicső tettet akart kivinni, és fogságba esett, fosztatottmeg, akkor az illyes Vitéz számára a' Főnök más aranylánczot a' maga költségén fog csináltatni, ha pedig más egyéb módon vesztené el azt a' Vitéz, akkor ő maga tulajdon költségével tartozik 4 hónapok alatt mást csináltatni; — és azt minél előbb ismét hordozni.

41-dik Czikkely.

Valahányszor továbbá a' Rend valamellyik Vitézének halála által, annak helye ürességbe jönne, szinte anyiszor tartozni fog azt a' Főnök és a' Vitéztársak, más Vitéznek (kiben a' megkívántató tulajdonságok meglésznek) szavazás útján leendő választása által kipótolni. — Az efféle választások tekintetében, és a' Rendet illető minden egyéb dolgokban maga a' Főnök két szavazattal és nem többel foghat birni — kivéven mégis az alább megírt esetet.

42-dik Czikkely.

Az új Vitéztársnak választása ekkép fog végbe menni. A' Rend Czímernőke t. i. ki Arany Gyapjunak neveztetik, a' Főnököt azonnal tudósítani fogja a' Vitéztárs elhunytáról, ő pedig azt értésükre fogja adni Levél által a' többi Vitéztársoknak, és egyszersmind mégis inti őket, hogy a' meny-

ben az idő engedi, a' közelebbi, ha pedig annak rövidsége miatt az meg nem történhetnék, a' következő Gyűlésbe, az új Vitéztársnak megválasztása végett, ha csak lehet, személyesen jelenjenek meg; — ha azonban közülök valaki a' Gyűlésre személyesen meg nem jelenhetne, az ollyas tartozni fog képviselője vagy más embere által a' Főnököt Levél által a' felől tudósítani, mellyben foglaltassék tulajdon pecsétje alatt azon Vitéznek neve is, kit ő ön szavazatja szerint elválasztott.

43-dik Czikkely.

Ha pedig nem a' meghalálozott, hanem a' Rendbűl kizáratott Vitéztársnak helyében kellene másikat választani, és a' kizáratás a' Gyűlésben a' Főnök és a' Vitéztársak közakarattjokból történt, akkor a' Főnök maga vagy pedig Képviselője megfogja inteni a' jelenlévőket és a' képviselőket, hogy az elutasított Vitéz helyében más Vitéztársnak választásáról tanácskozzanak, és ennek, vagy amannak választását határozzák meg.

44-dik Czikkely.

A' választás azon a' helyen és időben fog megtörténni, mellyet a' Főnök a' Gyűlés tartására meghatározott, minek-előtte azonban a' választáshoz hozzá fognának, a' Történet író, vagyis ezen Rend Irnoka felfogja olvasni a' megholt Vitéznek jeles és dicső tetteit, mellyek felől már előbb a' Rend Czimernőke által értesítetett.

45-dik Czikkely.

A' választás előtt mind maga a' Főnök, mind pedig a' többi Vitéztársak és képviselők is egy Czédulára felírva befogják nyujtani azon jeles Vitézeknek Jegyzékét (légyenek bár azok több vagy kevesebb számmal) kik közül valakit elválasztatni kívánnak, a' Rend Cancellárja pedig sorban fogja kérdezni a' Vitéztársakat, hogy a' kijegyzettek közül, kik volnának azok, kiknek elválasztását nem tartanák véleményök szerint tanácsosnak.

46-dik Czikkely.

Ezek megtörténvén, miután mind a' Főnök mind pedig a' többi Vitéztársok helyüket elfoglalták, akkor a' Rend Cancellárja következő Beszédet fog tartani a' Gyülekezethez. „Minthogy Ti Jeles Rendek! e' helyen azon okból gyűlteteköszve, hogy a' megholt Vitéz helyében a' Nemesek sorából mást válasszatok, igen is nagyon felkelletik néktek arra figyelmezní, hogy a' Választás szentül és igazságossan menjen végbe, annak okáért, mielőtt a' Választáshoz fognátok tartozni fog kiki azon szavak szerént, melyeket én előre mondandok, a' Szent Hitet letenni, éppen azon hit alatt t. i. mellyel Ti ezen Rendhez magatokat önként lekötöttétek, most ismét esküdjétek és ígérjétek meg, hogy igazán és szentül minden részrehajlás nélkül és tisztá lelkiismeretetek szerént fogjátok a' választást megtenni, és szavatok által kijelelitek azon Vitézt, vagy Nemes Férjfiat, kit véleménytök szerint alkalmasnak, és azon tulajdonságokkal bírónak lenni elesmértétek, mellyek ezen Rend Vitéziben megkívántatnak, és a' kirúl méltán feltehetni azt, hogy a' Főnöknek és az Ő Örökösének, kik t. i. Őtet a' Főnökségben követni fogják, úgy nem külömben a' Főnök Birodalminak, és hatalmának javára és hasznára fog lenni. — Végre pedig, hogy a' választandó véleménytök szerént ollyas légyen, ki ezen Rend méltóságát fentudja tartani, és annak nem csak díszére, hanem hasznára is válhat. Igérni fogjátok továbbá, hogy ezen választásra való nézve nem fogtok tekinteni sem a' születésre és a' nemesi Vér nagyobb fényére, sem a' szeretetre, jó akaratra vagy kedvezésekre, sem a' privát haszonra, vagy kegyelem nyerésre, és szóval éppen semmi ollyas érzékenységnek vagy indulatnak se fogtok engedni, melly szabad érzéstöket korlátoľhatná, hanem, hogy Ti azt fogjátok a' kijegyzettek közül kinevezni, és megválasztani, ki meggyőződéstök szerént, a' fen megírt jeles tulajdonságokkal másokat megfog előzni, és a' ki mindeńik közül legméltóbb és legalkalmasabb lészen arra: hogy ezen dicső Rendbe és szoros egybeköttetésben lévő Vitéztársak sorába felvétethessék.

47-dik Czikkely.

Ezek után a' Vitéztársak közül az, ki legközelebb fog állni a' Főnökhöz ülő helyéből felállván, és a' Főnökhöz közelítvén nyilván kinyilatkoztatja, hogy ő kész a' hitet akkép letenni, a' mint azt a' Cancellár előtte elfogja mondani, és visszatérvén helyére a' mellette ülő, 's így a' többi Vitéztársak, kiki rangja szerint ugyan ezt fogják cselekedni, és kinyilatkoztatni, hogy a' Hitet ők is szívesen leteszik.

48-dik Czikkely.

Ekkor a' Főnök felfogja szólítani a' hozzá legközelebb ülő Vitézt ezen szavakkal: „A' most letett hitednél fogva, mellyel magad Nékem leköttelezted intlek Téged, valdmeg, ki légyen azon Vitéz, kit mindenik közül ítéleted szerint legérdemesebbnek lenni találasz arra, hogy ezen Rendbe és a' mi testvéri Egyesületünk sorába felvétethessék. — Erre a' felszólíttatott ismét feláll, és a' Főnök vagy annak helyettese lábai előtt lévő arany és ezüst serpenyőbe befog ő tisztességessen vetni egy kis öszvefont czédulát, mellyen fellészen írva azon Vitéznek neve, kit ő szavazatja szerint annak elválasztott; mit annakutánna a' többiek is hasonló módon cselekesznek, végre pedig a' Főnök is mind a' maga hasonló jegyzékét, mind pedig azokét is, mellyeket a' távol lévőktől kapott, hasonló módon a' Serpenyőbe lehocsájtja.

49-dik Czikkely.

Ekkor a' Rend Cancellárja az illyes czédulátskákat, úgymint azok kezéhez jutnak, egyenkint a' Serpenyőből kiszedegeti, a' reá írott nevet fenszóval kikiáltja, az Irnok pedig azt tőle általviszi és különös papirosra feljegyzendi, hogy azoknak öszveszámításokból hamar kilehessen tudni, hogy kire estek a' legtöbb szavazatok, 's mihelyest a' Fő Cancellár öszveszámította a' szavazatokat 's kiismondotta, hogy kire menyit jutott, akkor a' Főnök ismételvén a' szavazatoknak többségét, és megis nevezvén azt, kinek szemé-

lyére jutottak azok, megfogja annak mondani, hogy a' szavazatoknak többsége őtet illeti, és hogy ekkép ő elválasztatott, a' Rendbe felvétetett, és Vitéztársnak beavattatott. Ha azonban a' választás kétségesse válna, ha t. i. két személynek egyenlő számú szavazatai volnának, akkor, hogy a' Választás siettesen, hatalmában és szabadságában fog állani a' Főnöknek (minek azonban semmi más esetben helye nem lesz) hogy a' fennemlített két votumain kívül, ha nékie úgy tetszene, harmadik votumot is adhasson annak részére, kit elválasztatni kíván, de ha ezen szabadságával élni nem akarna, akkor az illyes választás megsemmisítettén, a' Czédulkák pedig összevevagdaltatván, más választáshoz kelletik fogni, és új czédulkákat a' Serpenyőbe vetni, kivéven a' távollévőknek czéduláit, kiktől hirtelenében mást kívánni nem lehet, ezek tehát a' magok erejökben meghagyatandók lesznek.

50-dik C z i k k e l y.

Az ekép végbevitt választást az Irnok különös iratba foglalja, feljegyezvén abban a' választásnak napját is, melyen az végbevitetődött, és hogy ha az elválasztatott távol laknék, akkor őt a' Főnök arrúl Levél által tudósítandja, mellyet vagy a' Rend Czímernőke, ki Aranygyapjunak neveztetik, vagy pedig más meghitt embere fog feltenni, de egyszersmind megis fogja őtet abban kérni, hogy az elválasztást fogadja el, és ezen Rendbe való felvételét 's beavatását kegyessen és barátságossan engedje meg. Ezen Levél mellett megküldendi annak párban a' Rend szabályait is, hogy azokat megolvassván, magával tanácskozhasson, és magát annak elfogadására elhatározhassa, de még az iránt is megfog ő intetni, hogy azon esetben, ha a' választást elfogadja, és ezen Rend Vitézi sorában magát beavattatni kívánja, akkor a' kitűzött napra a' Főnök előtt megjelenjen, hogy előtte a' hitet letehesse, és a' Rend Aranylánczát átvethesse, 's mind azokat tellyesítse, a' mik tőle a' Rendszabályai szerént tellyesítendők lesznek, addig is pedig szándékárúl a' követet szóval, a' Főnököt pedig írásban adandó válasszal értesítse.

51-dik Czikkely.

Ha az elválasztott Vitéz oly nagy hatalmasságú és tehetségű volna, hogy vagy a' terhes fontos dolgok és foglalatosságok, vagy lakásának távolsága, vagy elutazása miatt, a' közelebbi Gyűlésre vagy a' Főnöknél való megjelenhetést reményleni nem lehetne, hatalmában fog állani a' Főnöknek, ha nékie úgy tetszik, azon Követ által, ki nékie a' fennemlített Levelet megviendi, az Aranylánczot is megküldeni, hogy ez ötet a' választás szivessen lett elfogadása esetében, azzal felékesíthesse, kinek annakutánna kötelességében fogállani mind ezen magaeeltökéléséről, mind pedig az aranyláncz átvételéről, ugyan azon Követ által küldendő Levele által a' Főnököt tudósítani, és ezen Levélben különösen azt is megírni, hogy a' közelébb tartandó Gyűlésre, ha csak lehetséges leszen, vagy ha akkor nem lehetne, az azt követő másik Gyűlésre, vagy pedig a' Főnöknél minél előbb megfog jelenni, hogy t. i. akkor a' Rendszabályaihoz képest a' hitet letehesse, és átaljában mind azt, mit tellyesíteni szükséges, tellyesíthesse.

52-dik Czikkely.

Miután az elválasztott, és a' ki elválasztását elfogadta a' végett megjelenend, hogy a' hitet letegye és az Aranylánczot átalvegye, a' Főnök előtt ezeket fogja mondani. „Megértvén azt legjobb Fejedelem! hozzám intézett Leveledből, hogy a' Te és Vitéztársaid kegyességekből felvételtem ezen dicső Rendbe és barátságos Társaságba, mi által én magamat csudálatosképen megtiszteltetve lenni érzem, azonnal, hogy ebbéli Itéletöket tisztelve megértettem, jó téteményteket háladatossan elis fogadtam, és most személyessen is tészem néktek legnagyobb köszönetemet. — Itt vagyok tehát és megjelenek, Előtted kegyes Fejedelem! hogy mindazokban, mik ezen Rendet illetik, Néked engedelmeskedjek, és a' mik kötelességemben fognak állani, azokat a' legnagyobb mértékben tellyesíthessem. — Mellyekre a' Főnök a' Rend Vitézi jelenlétökben, a' mennyiben azok az

időhöz képest akkor a' legnagyobb számmal jelenlehetnek, ekép fog válaszolni: **Jeles Férjfiú!** minthogy Én és Vitéztársaim, felőled sok dicső tetteket hallottunk, és meggyőztetve lennénk a' felőlis, hogy te azoknak nem csak fenntartására, hanem gyarapítására és terjesztésére is fogod minden igyekezetedet fordítani, semmit sem kétségeskedtünk, hanem, hogy az által nevednek fényt szerezhessünk, a' Vitézi Rendnek pedig díszére válhassál, téged annak elválasztottunk, és egyszersmind felszóllitunk, hogy éltedfogytáig, a' mit engedjen az Isten, Társa és Testvére legyél ezen Vitézi Rendnek; egyéb sincsen hátra tehát, hanem hogy a' hit letétel által magadat lekötelezzed, hogy míg csak élni fogsz, vagy ezen Rendnek Társa fogsz maradni, ugyanannak, a' Főnöknek 's Fejedelemnek hatalmát, Jogait és Méltóságát, a' menyiben csak tőled kitelhetik, védeni és fenntartani fogod.

53-dik Cikkely.

Minden igyekezettel azon fogsz lenni, hogy ezen Rendfénye és méltósága megmaradjék, fenntartassék és nevedkedjék, megse fogod engedni (a' menyiben azt magad is elhárithatod), hogy az valamelly módon megsértessék, letapodtassék, károsíttassék, vagy hogy az jó nevében 's hírében, és a' köz jóvélekedésben valamelly kisebbséget szenvedjen.

54-dik Cikkely.

Tavábbá: ha te ollyas valamelly vétket követnélel, mitől az Isten mentsen meg téged, hogy a' Rendszabályai szerént, abból kirekesztetnél, és a' Rend aranyláncza tőled vissza kérettetnék, akkor tartozni fogsz azt, a' közelébbi három hónapok alatt a' Rend Főnökének vagy Kincstárnokának megküldeni, és szabad nem lészen többé, akár magát a' vissza kérettetett lánczot — akár pedig más ahoz hasonlót hordoznod, és nem is fogsz te a' miatt sem a' Rend Főnökére, sem a' Vitéztársokra és Tisztviselőire neheztelni — annál kevesebbet pedig ellenek valamelly gyűlöletességet elkövetni.

55-dik Czikkely.

Mindenféle büntetéseket, mellyeknek viselésére a' Rend által valamelly kisebb tekintetű hibák miatt ítéltetnél, türeldemessen elfogadod, és eleget fogsz tenni, 's a' miatt se fogod te a' Rend Főnöke vagy valamellyik Vitéztársod és Tisztviselő iránt, magadat ellenséges módon viselni.

56-dik Czikkely.

Megis fogsz te jelenni ezen Rend részéről tartandó minden Gyűlésekre, vagy legalább a' Rend szabályaihoz képest magad helyett képviselőt oda küldeni — engedelmeskedni fogsz a' Főnöknek, Örökösinek vagy Helyettesinek mind azon igaz és tisztességes Tárgyakra való nézve, mellyek a' Rendet illetik, és néked a' Rend szabályai szerint azoknak fentartások tisztí kötelességében állanak.

57-dik Czikkely.

Végre, hogy minden rendelkezéseit és végzéseit ezen Rendnek 's azoknak minden pontjait, mellyeket vagy már magad olvastál, vagy pedig másoknak olvasásából megértettél, minden erődből tellyesítend; szentül ígérni fogod, épen úgy t. i. mintha azoknak minden pontjaira és szavaira különösen megesküdtél volna.

58-dik Czikkely.

Mind ezeknek pontos tellyesítésöket a' Főnöknek kezét adva, a' Szent Keresztet és a' Szent Evangeliumot pedig megilletve, hivségére és becsületére fogja ígérni, és hittel is erősíteni a' Rendbe felvétetet.

59-dik Czikkely.

Ezután csak hamar tisztelettel lefog térdepelni a' Főnök előtt; a' Főnök pedig nyakába akasztja az aranylánczot 's akkor következőket mond, vagy mondatt: „Téged derék

Férjfiúl ime ezen Rend kedves Társának elfogad, és annak jelével, az aranylánczal én tégedet felékesítlek — adja a' Felséges Isten, hogy azt sokáig hordozhassad, és hogy az egyszersmind az Isten dicsőségére, tiszteletére, és a' Szentegyház magasztalására váljon, hogy az közönségesen ezen Rend terjedelmére és tiszteltetésére, különösen pedig a' te magános dicséretedre és neved magasztalására szolgáljon — az Atyának, Fiúnak és Szent Lélek Istennek nevében“ mellyre ő ezeket feleli: Amen, engedje az Isten! — Ezután a' Vitéztársak közül az, ki a' jelenlévők közül legmúltóbb helyen, vagy is a' Főnök szomszédságában ül, helyéből felkelvén az új Vitéztársat a' Főnök Trónusához vezeti, ki őt az örökös szeretet jeléül megcsókolja, a' mit azután a' többi jelenlévő Társak is hasonlóul tenni fognak.

60-dik Czikkely.

Ha az elválasztott, a' választást el nem fogadná, erről a' Főnök a' Rend Vitégeit tudósítani és inteni fogja, hogy más Vitéznek választása felől gondoskodjanak, hogy azt alkalmas időben a' kitűzött mód szerint megválaszthassák.

61-dik Czikkely.

Éppen ezen most előadott mód szerint fognak megeskettetni azon Vitézek is, kik általunk legelőször és mindennek előtt neveztettek ki és választattak el Társainknak és ezen Rendbe felis vétettek.

62-dik Czikkely.

A' már ekép a' Renbe beavattatott Vitéz tartozni fog a' Kincstárnok kezében 40 arany pénzeket (Scutatumokat) az az ollyasokat, mellyek közül 72 darab éppen egy markát vagy is nyolcz arany unciát térszen, lefizetni, vagy pedig azoknak árokat kiegyenlíteni, melly summa Sz. Ruhák és ezen Rend által végbe vinni szokott Isteni tiszteletet illető Ékességek megszerzésére fog fordíttatni, ha mindazáltal valaki már illyes öltözetekkel és ékességekkel birna, és azokat a' Rendnek inkább oda ajándékozni kívánná, a' szerint cselekedhetik.

63-dik Czikkely.

Ha valaki a' Vitézek közül meghalálozna, annak halálát tüstént tartozni fog azon Vitéz, kinek az értésére esik, a' Rend Kincstárnokának bejelenteni, és annak 15 engesztelő Misék szolgálatjára pénzt küldeni, 15 solidusokat pedig a' megholt lelki üdvösségéért fog fizetni alamizsnakint a' szegények számára. Mindezeket pedig a' Rend Tárnoka Dijon Városunkban a' Herczegi Kápolnában fogja végbevitetni.

64-dik Czikkely.

Mi illeti a' Rend Czímernökét: ennek a' Főnök esztendőnkint 100 aranypénzeket vagyis scutatumokat, mellyekből 72 darab egy arany márkát tészzen, nyugpénz fejében fog fizetni, a' Vitéztársak pedig kötelesek lésznek neki minden Esztendőben a' Káptalan vagy is köz Gyűlés tartása alkalmával, kiki két hasonló pénzeket fizetni.

65-dik Czikkely.

Ha a' Főnök múltaki a' világból és annak Örökösse 's fia még a' törvényes kort elnem érven, a' Rend dolgai viselésére alkalmatlan volna, azon esetre akarjuk és rendeljük, hogy a' Rend Vitézi egy bizonyos helyen öszvegyülekezvén, és azon Gyülekezetben tanácskozáván 's mindeneket jól megfontolván, szavazatok többsége által válasszanak magok közül egy ollyas valakit, ki a' kiskorú Herczeg nevében és költségén, addig t. i. míg ő törvényes korát és idejét elérvén a' Rend dolgai viselésére alkalmatossá válnék, és Vitézi rangra emeltethetnék, az Elölülőséget és a' Rend minden dolgait tellyes hatalommal viselhesse, és a' tellyesitendőket tellyesithesse. — Ha azonban a' Főnök még hajadon Leány Örököst hagyna maga után, akarjuk és rendeljük, hogy szinte azon módon választassék egy a' Vitézek közül, ki a' Rend dolgait addig, még az ollyas férj-fival és pedig Vitézzel lépne házasságra, ki már azon idő-kort elérte, melly szerint már maga is felügyelhet a' Rend dolgaira és a' Főnök kötelességeit tellyesitheti 's a' végre a' hitet is leteendi. Megkívánjuk továbbá azt is, hogy az akép elválasztott Vitéznek, addig, míg a' Főnökséget vi-

selni fogja a' Rendet illető minden dolgokban szinte úgy, mint a' Főnöknek, engedelmeskedjenek.

66-dik Czikkely.

Minthogy pedig ezen Rend, a' mint már fentebb is mondatott, egy ollyas testvéri és baráti Egyesületet vagy is Társaságot képez, mellybe a' Vitéztársak önként és szabadon állanak be, és a' mellyben való állandó megmaradásra, annak meg nem sértésére, és elnemhagyására magokat hittel is lekötelezni tartoznak, ugyan azért akarjuk, rendeljük és nyilván kimondjuk, hogy ezen Rend és Egyesület a' fő Biróság minden jogaival és hatalmával birjon, és hogy szabadságában lészen mind azon Ügyeket és Dolgokat, mellyek a' Rendet és a' Rend Vitézeit illetik megvizsgálni és bíróiképpen elítélni, 's így tehát annak minden intő, idéző, büntető, kirekesztő végzéseit, rendelkezéseit 's végső Ítéleteit, a' menyiben azok ezen Rendet és a' Rend Vitéztársait illetik, állandóknak, változtathatlanoknak, törvényes erővel bíróknak, és végrehajthatoknak nyilatkoztatjuk, és pedig olly formán, hogy azok épen úgy tekintessenek, mintha a' legfelsőbb Törvényszéktől és hatalomtól, melly magánál felyebb való Törvény Biróságot nem ismér, származtak volna, és így tehát nem fog lehetni azoknak erejét semmiféle panasz, kérés, vagy felyebbvitel által meggyengíteni, gátolni, megrontani vagy megsemmisíteni, vagy végre azokat megbirálás és megítélés végett más akármiféle Fejedelem, Biróság, Törvényszék vagy Társasági Egyesület hatósága elejébe terjeszteni, és a' Rend Főnökét vagy a' Vitéz Társokat, azon okból, mivel ezen Rendbe és Társaságba önként állottakbe, és annak szabályai megtartására Hitek letétele által magokat lekötelezték, más Biróság vagy Törvényszék elejébe való megjelenésre kényszeríteni.

Mind ezeknek, miket itt előadtunk és elhatároztunk, minden pontjai és Czikkelyeire való nézve leendő tellyesítését és végbevételét, a' menyiben töllünk csak kitelhetik, szoros megtartását mind Magunk, mind pedig Örökösink; u. m. a' Burgundiai Herczegek, kik hajdan ezen díszes Rendnek Főnökei lésznek, nevükben ígérjük, és ha netalán a' mondotakra való nézve valamely homály, kétség vagy nehéz-

✱

ség adná elő magát, fentartjuk azoknak megmagyarázását, felvilágosítását, elhatározását mind magunknak, mind pedig örökösinknek, hogy a' mondottakhoz és végzetekhez valami újat hozzáadhassunk, vagy hogy azokat megigazíthassuk, megváltoztathassuk — a' homályokat felvilágosíthassuk, a' kétséges kitételeket megmagyarázhassuk, a' mint t. i. azt a' köztanácskozás után Mi és Vitéztársaink jönnek és helyesnek fogunk találni, kivéven mindazáltal mégis a' következő Czikkelyeket u. m. az 1-sőt mely a' Vitézek számáru és minémüségéru szól, a' 2-kat mely által elhatározottat, hogy a' ki egyszer ezen Rendbe felvétetett az más Rendet elnem fogadhat, ha csak az ott kijelelt feltételeknek eleget nem téssen, a' 3-kat mely a' Főnök és Vitéztársak között, nem különben ezeknek magok között létesítendő egyesületről és kölcsönös barátságáru, és végre arru, — hogy mint kellessék egy más jó nevének 's hírének fentartását eszközölni, szól — a' 4-ket mely a' Vitézeknek a' Főnök iránt való engedelmesséru szól — a' 8-ikát mely előadja mint tartozik a' Főnök a' Vitéztársak között támadott egyenetlenségeket elintézni — a' 9-ket és 10-ket mely előadja minő segítséggel kellessék a' Főnöknek és a' többi Vitéztársoknak egymás iránt lenni, ki a' Vitéztársak közül becsületében valamelly rossz akarók és üldözök által megsértetett — a' 11-ket mely előadja azon esetet, midőn a' Rend Vitéze a' Főnök ellenségei mellett 's ő ellene, katonáskodhatik, a' nélkül, hogy az által becsületének ártson — a' 12-ket mely előadja minő jótékonysággal és becsülettel tartozik egyik Vitéztárs a' másik Vitéztárs iránt viseltetni akkor, midőn az egyik a' másikat a' háborúban elfogja — a' 14-ket, 15-ket és 16-kat mely a' Vitéznek a' Rendből való kirekesztése eseteiről szól, és egyszersmind előadja azon módokat is, melyek szerént a' Rendet becsülettel ellehet hagyni — a' 17-ket mely az ülési és elsőbbségi rendru szól t. i. hogy melyik előzi meg a' másikat a' beszédben, írásban és egyebekben, melyek a' Rendet illetik. — A' 41-ket mely a' Vitéztársak választását és a' Főnöknek dupla szavazatját illeti — végre pedig az 52, 53, 54, 55, 56, 57, és 58-dik melyek magokban foglalják azon szabályokat, melyek szerént kellessék megtörténni a' Rendbe való felvételnek, az új Vi-

téztársak béavatásának és a' Hit letételnek, — mivel ezen Czikkelyeket és mindazokat — mellyek azokban foglaltatnak épen azon módon és formában akarjuk örök időkig megtartani és megtartatni — a' mint ott írva vagynak, — és pedig olly formán: hogy azokat se Mi, se Örökösink u. m. ezen Rendnek jövőendő Főnökjei soha megne változtathassák.

Akarjuk egyszersmind, hogy ezen Diplomában foglalt Rendeléseink hason párban akár a' közönséges pecsétünkkel akár pedig más törvényes pecséttel, vagy a' Rend Irnoka neve aláírásával megerősítve kiadattathassanak, és hogy az ollyas másolatnak szinte ollyas hitelessége légyen, mint ezen eredeti Diplomának, mellyet mi örökké tartandó állandóság végett tulajdon pecsétünknek felfüggesztésével megerősítettünk. Költ Lille Városunkban November hónapnak 27-dik napján 1431-dik Esztendőben.

Következnek azon Pontok, mellyek által az Aranygyapjas Vitéz Rendet illető szabályoknak némelly Czikkelyei részent ezen Rend alapítója és első szerzője Kegyes Filep által, részent pedig annak Örökösi és ezen Rend Főnökjei által időjártával a' fenforgó körülményekhez képest a' Vitéz társakkal tartatott tanácskozások és végzések után megváltoztattak, vagy pedig azokhoz hozzáadattak,

1-ső Czikkely.

Kegyes Filep Herczeg mint ezen Rend szerzője és alapítója azon Gyűlésben, melly 1456-dik Esztendei Május hónapban Hollandia, Hága nevezetű Városában tartatott, a' Vitéztársak köz megegyezésekből ezen Rend szabályai 43-ik Czikkelyéhez hozzáadta és rendelte, hogy valahányszor a' Gyűléstartása alkalmával valamelly Vitéznek halála bizonyosan bejelentetik, szintanyiszor választassék annak helyében még azon Gyűlésnek tartása alatt másik Vitéz.

2-dik Czikkely.

Károly Burgundiai Herczeg az alapító kegyes Filep Herczegnek fia, és egyetlen egy örökösse, ki, Justus-nak vagyis Igazságosnak neveztetett, mint ezen Rend Főnöke

és Atyának következője, a' Vitéztársoknak hozzájárultával ezen Rend szabályainak 22-dik Czikkelyét ekép változtatta meg, hogy t. i. mind nékie, mind pedig az utánna következő Főnököknek szabadságokban álljon, akár mennyi ideig és akár melly részében az Esztendőnek Káptalan-t tarthatni, melly rendelés mind általa, mind pedig utódjai által hiven megis tartatott.

3-dik Czikkely.

Ugyan csak Károly Herczeg Hannoniának Valentia nevű Városában 1473-dik Esztendőben tartatott Káptalanban, hogy ezen Rendnek fényét és méltóságát nevelhesse, megváltoztatta annak 25, 26, 27, és 28-dik azon Czikkelyeit, mellyek a' Rend öltözetéről szólnak és rendelte, hogy ennekutánna a' Vitézek köntösök és süvegök, mellyek eddig vörös posztóból valának készítve és megprémézve, ezután karmazsin színű bársonyból, bélések pedig fejér atlas selyemből; a' körülvarrások azonban a' régi mód szerint készíttessenek. — Szinte azonképpen rendelte azt is, hogy belső ruhájok is hasonló karmazsin színű Bársonyból készíttessenek, és hogy nem csak a' Rend Vitézi, hanem a' Rend Tisztjei által is hasonló módon viseltessenek, de az utóbbiak által mégis kivarrások nélkül. — Ezen öltözetnek viselését rendelte a' Káptalan 1-ső és 2-dik napjaira való nézve, a' 3-dik nap viselendő öltözetekre való nézve, melly nap t. i. a' Boldogságos Szűz tiszteletére fognak tartatni az Isteni szolgálatok azt parancsolta, hogy ekkor fejér Damaskból készített palástban, és vörös bársonyból készült süvegekben, hasonló színű függővel jelenjenek meg. — Ezen palástokat a' Főnök a' maga költségén készítette, és a' Rend Tárnoka felvigyázása alá bizta, hogy azok csupán a' Rend Káptalanjai alkalmával hordoztathassanak, a' belső köntösökre azonban és pedig mind a' vörös, mind pedig a' fejjérszínűekre, valamint a' gyász ruhákra való nézve is rendelte, hogy azokat kiki a' Vitézek közül maga költségén készíttesse, és magánál tarthassa, a' Tisztviselők részére egyszer adatni szokott hasonló öltözeteknek készíttetését a' Főnök mégis magára vállalta, és nékiek hasonlóul megengedte, hogy azokat magoknál tarthassák.

4-dik Czikkely.

Filep Isten kegyelméből Herczeg, utóbb pedig Castiliának Királya, Ausztriai Fő Herczeg, Burgundiai, Brabantiai, Limburgi, Luxemburgi és Geldriai Herczeg, Flandriai, Arthesiai 's a' t. Herczeg, az Aranygyapjas Vitézi Rendnek Főnöke, a' győzhetetlen első Maximilián Császár fia, és Károly Burgundiai Herczegnek egyetlen egy Leányával Máriától származottt unokája 1500-dik Esztendőben Januarius Hónapban Brüsselben tartatott Káptalanban a' Vitéztársak egyetértésével azon 40 darabbul álló arany pénzeknek fizetését, mellyeket a' Rendbe felvétetett Vitézek a' Rendtárnokának fizetni tartoztak, jövődre való nézve elengedte, 's akép ezen Rend szabályainak 62-ik Czikkelyét eltörülte.

5-dik Czikkely.

Ugyan csak Filep Király, minthogy ezen Rend szabályai 45-dik Czikkelyéből ugyan azon Káptalan alkalmával azt vette volna észre, hogy azok ellen, kik a' Rendbe felvétetni javaltatnak, előbb mintsem elválasztatnának, életmódjok, és erköltsi magokviszeletök felől vizsgálatok tétetni rendeltettek, ezen vizsgálatot ő egy ollyas Nemes ellen, ki jelen nincsen és mégis annak becsülete vitatás alá vétetik, méltatlannak és vakmerőnek lenni találta, és annál fogva, hogy minden nemes férfinak jó hírét és nevét fentartsa, azt rendelte, hogy az efféle vizsgálatok jövődre való nézve megszüntessenek, és csak azokra való nézve vitetessék az végbe, kik már elválasztattak, minekelőtte tehát a' választás a' Főnök által helybehagyattatna és kihirdettetne, köz vitatás alá vétetni rendelte azon kérdést, valyon az elválasztott nem bir-e ollyas valamelly hibás tulajdonsággal, mellyet a' Vitézi méltósággal öszve egyeztetni, és melly miatt őtet a' Vitéztársok sorában felyenni nem lehet?

6-dik Czikkely.

Szinte azon Káptalanból azt is rendelte, hogy miheleyst értésükre fog adattatni a' Vitézeknek valamelly Vitéztársnak halála, a' 15 halotti miséket akár melly Templomban tartathassák, a' 15 darabbul álló pénzeket is (solidu-

sokat) azon szegények között osztogathassák ki, kik között akarják, hogy t. i. ne kellessék azon pénzt a' Rendtárnoknak, melly gyakorta sok alkalmatlansággal volt öszve kötötve, megküldeni, mint az a' Rendszabályok 63-dik Czikkelyének elején rendeltetett, hogy pedig ezen Rendelés ellen valaki ne véthessen, kötelességükbe tette a' Rend négy Tisztviselőinek, hogy a' Vitéztársokat valamellyik Vitéztársnak történt halála felől azonnal Levél által tudósítsák.

7-dik Czikkely.

Károly, Filep Királynak fia, Isten kegyelméből Castilia, Leon, Granada, Aragonia, Navarra, Nápoly, Sicilia, Majorica, Sardinia, az Indiai Szigetek és Oceanus tenger közt lévő Földeknek Királya, Austriai Fő Herczeg, Burgundiai, Brabantiai, Limburgi, és Luxemburgi Herczeg, Flandriának és Arthesiának Grófja, Burgundia Palatinussa, Hannonia, Hollandia és Zeelandia, Terreti, Hagenoi, Namuri's a' t. Sváb Országnak Herczege, a' Sz. Birodalom Markgrófja, Frisia, Salin és Mechliniának Ura, Asia és Afrika Dominatorja, és ezen Rendnek Főnöke azon tekintetből, mivel több Országokat, hatalma alá hódított 's ez által a' jeles férjfiaknak száma is megszorodott, kik közül ő többeket ezen Rendbe való vételre méltóknak és érdemeseknek lenni talált, annálfogva elhatározta magában, hogy a' Vitéztársoknak számok nem csak a' Vitéztársok jóváhagyásokból, hanem Őssei a' meggyőzhetetlen első Maximilián Császár, ki a' Burgundiai Károly Leányának Máriának egyetlen egy örökössének férje, ezen Rendnek pedig Főnöke volt, intézeténél fogva is öregbítség, de mivel ezen Rendszabályainak első Czikkelyét, melly szerint a' Vitézeknek száma a' Főnökön kívül 30-ra határozatottmeg, ezen Rend alapítója a' kegyes Filep változtathatlannak lenni kívánta, annálfogva csupán csak a' Római Pápa X-dik Leonak a' Főnökhöz, Vitéztársakhoz és egyéb Tisztviselőkhöz küldött és 1516-dik Esztendei December hónapban költ Apostoli Levele következőjében, melly által t. i. ők a' Szentszéki legfőbb kegyelemről és jótétőségről bizonyossá tettetek, lehetett azt eszközlui — hogy a' Vitézeknek száma még 20 Vitézekkel szaporíttassék, és hogy ekép most a' Vitézeknek száma a' Rend Főnökével együtt 50 személyből álljon.

8-dik Czikkely.

A' Rendszabályok 3-dik Czikkelyét is megváltóztatta, Károly — alkalmatlannak és terhesnek találtatott t. i. az arany keresztnek egész esztendő alatt való hordozása, és annak nem hordozásával öszveköttetett büntetés, vagy is a' 4 arany pénzeknek, Solidusoknak, egy Misének tartására, és szinte annyinak alamizsnákra fordítandó fizetése. Annál-fogva csakugyan a' fentebb említett Bruxeli Gyűlésben jelenlévő Vitéztársak egyetértésökkal ezen szabályt akép módosította, hogy t. i. a' kitűzött időkön és napokon kívül elégséges legyen az aranyláncz helyett csupán csak a' Rend díszjelét az aranygyapjas kost, az aczélt és tűzkövet képző jelecskével egy se-lyem szallagról, vagy máskép a' mejrül függve, nyilván a' maga valóságában hordozni — azon napok pedig, midőn az aranylánczot hordozni kellek, következők lesznek, u. m. Karácson, Husvét, Pünkösöd napja, valamint azon ünep vagyis szent napok is, mellyek ezen fő ünep napokat mindjárt követik, továbbá azon ünep napok, mellyek a' Boldogságos Szűz tiszteletére, Urunk körülmetéltetése és Mennybe menetele emlékezetére, a' Szentség, Minden Szentek, Keresztelő Sz. János, minden Apostolok, a' három Királyok, kiváltkép pedig Sz. András Apostol, mint a' Burgundiai Ház Pátronusának, és védő Szentjének tiszteletére vagynak szentelve. — Ezeken kívül továbbá ide értetődnek azon napok is, mellyekben valamellyik meghalálozott Főnök, vagy Vitéztársért Isteni szolgálatok fognak tartatni, valamint azokis, midőn a' Főnöknél gyülekeznek öszve, vagy pedig midőn a' Rend illető Tárgyaknak fevétele végett Káptalanok és Gyűlések fognak tartatni, és akkor, midőn a' Főnök Követeket fog elfogadni vagy küldeni, átaljában véve pedig annyiszor, a' mennyiszer a' Főnöknek tartományi és azoknak Rendei dolgaira való nézve nyilvános Gyűlések fognak a' Főnöknél tartatni. — Mindezek szoros megtartását pedig olly formán rendelte, hogy a' ki a' fenkitűzött napokon az arany lánczot, a' többi napokon pedig a' Rend díszjelét hordozni elmúlasztaná, az ollyas Vitéz annyiszor, a' mennyiszer ezen Rendelés ellen vétene, 2 arany pénzeket (Solidusokat) Sz. Misére és szinte anyit a' szegények számára alamizsnakép tartozik fizetni, kivéven ezen rendelés alúl a' Római Császárt,

Királyokat és Herczegeket, kik a' Fönök Törvényhatóságához nem tartoznak, mivel ezek a' Rend díszjeleinek hordozásától mindenkor fellesznek mentve.

9-dik Czikkely.

Csak ugyan Károly Király azon 1516-dik Esztendőben tartatott Káptalanban megmutatta, hogy a' Rendszabályainak 17-dik Czikkelye (melly a' Herczegek elsőbbségekről szól) régidőtül fogva olly anyira megnemtartatik, hogy már szokatlanná is vált. Igy bizonyos, hogy sem János Brittaniai Herczeg, sem Károly Aureliai Herczeg, sem János Alenconi Herczeg, sem János Cliviai Herczeg és több más Herczegek és több hajdani Vitéztársak, de még édes Atya Filep Király, és maga se, noha mind a' ketten Fönököknek fiai és már virágzó Korokban is Luxemburgi Herczegek voltak, és ezen Rendbe felvétettek, nem voltak a' többiek felett valamelly elsőbbséggel megtiszteltetve. Minthogy azonban kétséget nem szenved, hogy már kegyes Filep is azon szavak szerint, mellyek a' Rend szabályai 17-dik Czikkelyében foglaltatnak, a' Herczegeket nyilván megkülömböztette és a' közönséges Regula alól őket kivévén, a' többi kisebb czimű Vitéztársak felett méltóságok tekintetében elsőbbségi ranggal kívánta megkülömböztetni, annál fogva mind ezen kétségeknek jövődöre való nézve leendő elhárítása végett, a' Vitéztársakkal tartott tanácskozás és egyesülés után kijelentette, hogy mindazok a' Herczegek, kik ennekutánna ezen Rendbe felvétetni fognak rangi tekintetben akár az ülésekben, akár pedig más ezen Rendet illető tettek eszközése alkalmával, azokat kik ugyan azon Káptalanban Vitéztársaknak felvétettek, de egyébiránt kisebb czímmel bírnak, megelőzzék.

10-dik Czikkely.

Ugyan azon 1516-dik Esztendei Káptalanban, Károly Király azon Czikkelyekhez mellyek a' vizsgálat tételekről és büntetésekről szólnak és a' 29, 30, 31, 32, 33, 34, és 35-ik Czikkelyekben foglaltatnak hozzá adadni kívánta, hogy mivel a' Rend tisztjei u. m. a' Rend Cancellárja Tárnoka, Irnoka és Czimernökje (a' mint is már többször mondatott)

haszonlól a' Rendhez tartoznak, és mint a' Rend Tanácsnoki éppen azon szabadságokkal, kiváltságokkal és elsőbbségekkel bírnak, mellyekkel a' Rend többi Vitézi bírnak — de kivált, mivel a' vizsgálatkérdések és büntetések rendelkezésében szinte ők is részt vesznek, tehát igazságosnak lenni találta, hogy szinte ő ellenek is tétethessenek vizsgálatok, és ha valamely vétkes tett elkövetésében marasztatnának, szinte ők megis büntethessenek.

11-dik Cikkely.

1530-dik Esztendei December hónapban Tournai Várossában tartatott Káptalan alkalmával ugyan csak Károly Király, de már akkor Isteni Kegyelméből ezen név alatt ötödik választott Római Császár, a' Rendszabályainak 36, 37, és 38-dik Cikkelyeit, mellyek a' Vitéztársak fenytéséről szólnak ekép kívánta magyaráztatni és felvilágosítani, mivel úgymond friss emlékezetében volna, miképen 1513-dik Esztendőben, midőn Ő ezen Rendnek már Főnöke volt ugyan, de mégis kisdied korban lévő, és így nem az Ő és a' Vitéztársak tudtával és akaratjokból ezen Rendnek Vitéze János Emanuel, minden igaz ok nélkül csupán némelly Nagyoknak irigységekből Machlinia Várossában elfogadtatott, onnét pedig a' Vilordi Várba hurczoltatott, és ott sokáig fogságban is tartatott, annál fogva, hogy ennekutánna és valaha efféle sérelmek a' Rend Vitézin és Tisztjein, kiket ő minden megsértésektől menten hagyni kíván, ne történjenek, nem csak eltiltotta, hanem a' jelenlévő Vitéztársak tanácsokból és Ítéletekből, úgy nem különben saját hatalmánál fogva is változhatatlanul megis parancsolta, hogy ennekutánna az efféle tárgyak, mellyek t. i. a' Vitéztársak és a' Rendtisztjei becsületeket, fejeket és elkövetett vétkes tetteknek megvizsgálását illetik, mindenkor a' Rend Káptalanjában, maga mint Főnök 's Örökös; és így nem más által, és a' többi vagy legalább nagyobb számú Vitéztársak vétessenek fel és vizsgáltassanak meg, a' mi pedig a' Vitéznek elfogattatását és fogságba való vitelét illeti, hasonlóul rendelte, hogy csak akkor lehessék a' Vitéztársak és a' Rend Tisztjei közül valakit elfogatni, és fogságba vitetni, ha azt a' Főnök maga, vagy pedig a' Főnök nyilvánvaló akaratjából, és parancso-

latjából annak képviselője, (kinek azonban mindenkor Vitéztársnak kelletik lennie) 6 Vitéztársak, vagy a' menyien akkor jelenlehetnek, Itétetöknél fogva azt nyilván megparancsolná. — Ez a' parancsolat azonban mégis csak azon esetben lehet jóváhagyható, hogy ha vagy az elkövetett bűn magában világos, vagy pedig az előre bocsátott vizsgálódásból és értesítésekből az semmi kétséget sem szenvedne, azonkívül azt sem akarná, hogy az elfogatott Vitéz valamely közönséges és ocsmány tömlöczbe zárattassék, hanem hogy valamely különös, a' Rend, és ezen Testvéri Társaság által kitűzendő helyen őriztessék. — Továbbá, a' mi a' Pernek megvizsgálását illeti, rendelte, hogy az ollyas fogoly Vitéztársnak, vagy Rend Tisztviselőjének Pere mindenkor a' Főnök, vagy ha Ő meg nem jelenhetne, annak képviselője és Vitéztársa, és a' többi Vitéztársak által törvényessen és tökéletesen vétetessék fel, és vizsgáltassék meg, úgy mindazáltal, hogy akkor, midőn az illyes Per nem a' Főnök jelenlétében, hanem csak a' képviselő elnöksége alatt vétettetttel és vizsgáltatott volna meg, a' képviselő és a' jelenlévő biráskodó Vitéztársoknak Itéletjök kine mondattason, hanem, midőn már a' fenforgó kérdés jól megrostáltatott, és az egész Per minden részeire nézve tökéletesen kimeritetett, rendelte, hogy az végső megítélés végett a' biráskodók ítélő szavazatjokkal együtt a' Főnöknek küldetessék meg, a' ki annakutánna öszvehíván, a' mennyi számmal csak lehet, de legalább is 6 személyből álló Vitéztársokat Káptalant fog tartani, és megtudván előbb azon Vitéztársoknak véleményöket és Itéletjököt is, kik a' fogoly lakhelyéhez közelébb laknak, és így, a' dolog fekvése felől bővebb esméretjök és tudományok lehet, az egész Pert újra megfogja szorgalmatosan vizsgálni, és abban végső Itéletet is hozni, magok erejökben hagyattatván egyébiránt az illyes fenytékekről szóló mind azon rendelkezések és intézetek, mellyek a' Rendszabályai fenirt Czikkelyeiben foglaltatnak, valamint azon Jussok, elsőbbségek, Uralkodói és Törvényhatósági hatalmak is, mellyek minket mint a' Rend Főnökét és a' Főnökségben utánunk következőket 's örökösinket illetnek. — Hogy pedig ezen Végzés és újabbi Rendelésnek kellő foganatja legyen és megtartattassék, ugyan csak 5. Károly Császár, Burgundia Herczege és ezen Rend Főnöke maga fő hatal-

mánál fogva, és a' Vitéztársak megegyezésével eltörülte és megsemmisítette mind azon Rendeléseket — melyek a' Bruxeli 1516. Esztendőben tartatott Gyűlésben, vagy akár máskor is különböző módon hozattattak, és az Írnokok könyveibe iktattattak.

12-dik Czikkely.

Ugyancsak Tournai Várossában tartatott Gyűlés alkalmával a' 39. Czikkelyhez, mely az arany láncz visszaadásáról szől — a' Vitéztársak megegyezése hozzájárultával hozzá adta, hogy a' megholt Vitéztársnak örökössei nem csak az arany lánczot, mint a' Rend díszjelét, hanem a' Rend szabályait magában foglaló könyvet is a' lánczal együtt tartozának vissza küldeni vagy a' Főnöknek, vagy pedig a' Tárnoknak — mely Rendelés, hogy annál pontosabban megtartásék meghagyta, hogy a' Rendbe felvétellett Vitéz tulajdon kezével irandó Bizonyítványt nem csak arról adjon — hogy a' Rend díszjelét és az érintett könyvet által vette, hanem arra is kötelezze magát, hogy azok annak idejében vissza is fognak szolgáltatni.

13-dik Czikkely.

A' Rendszabályai 44. Czikkelyében ugyan azon Gyűlés alkalmával hozzá adatni kívánta még 5. Károly, hogy a' Rend Írnoki nem csak azon jeles tetteit a' Főnöknek és Vitéztársoknak, és pedig akár a' megholtaknak, akár pedig a' még élőknek, jegyezzékfel a' könyvekbe, melyeket néki a' Rend Czimernökje a' Rendszabályai szerint elejükbe fog adni — hanem azokat is, melyeket más hiteles férjfiak, kiknek a' dologról bővebb tudományok lehet és szorgalmatos vizsgálát után magok is úgy találják — elő fognak terjeszteni — és hogy ők mind azokat, miket a' szerint felfognak jegyezni, a' Gyűlés alkalmával a' Főnöknek és Vitéztársaknak mutassákbe.

14-dik Czikkely.

Fenséges Filep Herczeg Isten kegyelméből, Castiliának, Leonnak, Aragoniának, Angliának, Francia Országnak, mind a' két Siciliának Királya, Austriának Nagy Herczege, Burgun-

gundia, Brabantia, Limburg, Luxemburg és Geldriának Herczege, Flandriának Grófja 's. a' t. Az Arany Gyapjas Vitézek jeles Rendének Főnöke 1555. Esztendei Januárus hónapban Antverpia Várossában — általa először tartatott Káptalanban ezen hozzáadásoknak 8-dik Czikkelyét, mely által kitűztettek azon Ünep napok, melyeken a' Rend lánczát a' Vitézeknek hordozni kelletik a' Vitéztársakkal tartatott tanácskozások bírálatok és javalatok után akép ítélte felvilágosítani, és redelte is egyszersmind, hogy az ott kitűzött Ünep napokon a' Vitéztársak nem csak a' Sz. Mise tartása ideje alatt, hanem az ünepet megelőző Vecsernyekor is, és mind azon óráiban a' kijelelt napoknak, mindön akár Isteniszolgálatok tartására, akár pedig más világi dolgok végzése végett nyilvános helyekre, ki fognak menni. —

15-dik Czikkely.

Hogy pedig mind azon kétségek, melyek a' választások alkalmával a' megnem jelenők képviselői megbízó Levelek tekintetében eredhetnének — melyek által t. i. ők a' Gyűlésre megjelenőket a' végre átaljában megszokták hatalmazni, hogy nevökben anyiszámú, jeles származású, és semmi kifogást sem szenvedő Vitéztársakat válasszanak, a' menyi számmal az utolsó Gyűlés tartás idejétől fogva meghaláloztak, sőt némelykor meg is szokták megbízó Levelekben azokat nevezni, kiket ők képviselőik által elválasztatni kívánnak, de kevesebb számmal nintsem azt a' meghóltaknak száma kívánja (mellyekről a' Rendszabályai 45, 48 és 53-dik Czikkelyeiben vagyon téve említés) eltávoztassanak. Ugyan csak Filep Király a' Vitéztársak tanácsok és jóváhagyásokból Antverpiában tartatott Káptalan alkalmával rendelte, hogy azon esetekben, midőn e' képviselők általános és semmi korlátot sem tevő megbízó levelekkel lesznek a' távollévők által felruházva, szabadságokban álljon megbízóik részéről, annyi számú, de mégis a' Rendszabályai szerint megkívántató tulajdonságokkal bíró Nemeseiket megnevezni, és elválasztani, a' menyien ekkor választandók lesznek, és ezeknek megbízó levelei, ha mindjárt is a' megbízók azokban senkit sem neveztek volna meg, fogadódjanak el, és törvényeseknek tartassanak, a' megbízóttaknak pedig azoknak erejénél fogva

szabadságokban álljon, anyi számú nemes és alkalmas férjfiakat választani, a' mennyien akkor hibázni fognak. Ha azonban a' képviselőknek megbízó leveleikben az elválasztandó személyeknek száma, akár melly kevés számra is megvagyon határozva, szabad nem lesz nekik azon számot meghaladni, ha csak e' végre a' megbízó Levélben hatalmat és engedelmet nem adtak volna nékik a' megbízók — egyébiránt pedig az eféle megbízó Levelekkel a' szerint kell élni és cselekedni, a' mint azt a' Rendszabályoknak fen előhozott Czikkelyei, de főkép az 53-ik Czikkely, melly a' szertartásokról szól — előadja.

16-dik Czikkely.

Továbbá minthogy az előbbkelői Rang és elsőbbség iránt az Ülésekben, és egyebekben a' Vitéztársak között gyakorta viszálykodások támodnának, és pedig azon okból, mivel azok, kik korokra nézve öregebbek, és a' többiekkel egy Káptalanban választattak el Vitézeknek a' többiek felett, sőt még azok felett is, kik náluknál sokkal előbb vétettek fel ezen Rendbe és a' Hitet is régebben tették le, kivéven a' Császárokat, Királyokat, Herczegeket, magoknak elsőbbséget tulajdonítanak -- mások ellenben ragaszkodván a' Rendszabályok 17-dik Czikkelye világos rendelkezéséhez, melly azt tartja, hogy az elsőbbségi rangot az ülésekben mindenkor a' Hit letételnek ideje határozza meg a' Vitézek közt tartandó rangi illetőséget, máskép magyarázzák, annál fogva tehát minden eredett vagy eredhető kétségeknek eltávoztatása végett Filep Király Vitéztársaival tartott komoly megfontolás után az elsőbbségi rangra való nézve akkép világosította fel az éndekelett Czikkelyt, és egyszersmind rendelte is, hogy a' Rangi elsőbbség tekintetében eddig divatozott szokás vissza ne vonattasson — hanem továbbá is a' maga erejében meghagyattassék t. i. hogy az ugyan azon napon a' Káptalanban elválasztott Vitézeknek mind azok felett, kik másnap és később tartandó Káptalanban választattak el, az ülésekben elsőbbségek legyen — ha pedig ugyan az nap és Káptalanban többen választattak volna Vitézeknek, akkor az ollyas Vitéztársak között az előbbkelői rangot a' Vitéznek való csapattatás ideje — hogy ha pedig ugyan azon egy napon többen csapattattak volna Vitézeknek, és ugyan az nap vétettet-

tek volna is fel a' Rendbe, akkor az életkor, határozza meg a' rangi elsőbbséget — kivéven ismét a' Császárokat, Királyokat és Herczegeket, a' mint t. i. azon Czikkelyben meghatározottat — mely rendléseit és nyilatkozásait sértetleníthetetlenül és minden ellenvetés nélkül parancsolta megtartatni.

17-dik Czikkely.

Ugyancsak Filep Herczeg, Isten kegyelméből Castiliali, Leoni, Arragoniai 's a' t. Király, a' Rend azon Káptalanjában, mely 1559. Esztendei Julius hónap 29. és azt követő napjain Gent Várossában tartottot, fontolóra vévén, hogy noha ugyan ezen Rend alapításának fő okául és céljául a' Keresztény katolika Hitnek és Anyaszentegyháznak magasztalása 's fentartása vala kitűzve, mégis csak a' jelen időkbe a' Zsinatok és azoknak végzései által hajdan kárhoztatott külömbféle hitbeli szakadások, tévelgések és eretnekségek által, vaj mi nagyon megzavartatott és rázkódtatott — annál fogva elejét akarván annak venni, ne hogy valaki észrevehetetlenségből vagy más módon a' hitszegők, vagy a' miat gyanúba estek közül ezen Rendbe felvétetessék, vagy pedig a' felvételre ajánltathassék, Vitéztársaink köz megegyezéséből tanácsokból kinyilatkoztatta és rendelte: hogy ennek utánna a' Vitézek választása alkalmával választó Vitézek azon pontokon kívül, mellyek a' Rend szabályai 48-ik Czikkelyében foglaltatnak Hitek letétele alkalmával azt is megfogják ígérni, hogy tudva, azok közül, kik a' Hittől elpártoltak, vagy a' hitszegés vétke miatt gyanúságba estek, senkit se fognak Vitéznek választani, és ha mégis elválasztatott volna valaki, az ollyos választásnak semmi ereje se légyen és semmisíttessen meg.

18-dik Czikkely.

Hasonlóul fogadni fogják, és pedig nem csak az ujjonc, hanem a' régebben választott Vitézek is, és a' Rend 4. Tisztei hogy az Anyaszentegyház régi szabályait és rendléseit, allatvalóik, Jobbágyaik és Lakoik által Uradalmaikban és birtokaikban megtartatni fogják, és ha észre vennék, hogy valaki mégis ellenkezőképpen cselekedne, a' kicsapangókat Tisztviselői, és Törvenyszékeik által megis fogják bün-

tettetni, vagy pedig czélirányos orvoslás végett befogják az ollyast jelenteni a' Királyi Felségnek vagy Ministerének.

19-dik Czikkely.

Hogy pedig a' Rend Vitézei és Tisztviselői a' Népnek és házi cselédeknek jó példával menjenek elő, és hogy ekép biztosabban tartóztathassanak azok vissza a' hitbéli szakadásoktól és a' Szentegyház szertartásai megvetésétől, azon fognak lenni — hogy a' midőn az Isteni szolgálatokon jelen lesznek, a' szent Misét illő buzgósággal és ájtatossággal halgassák, hogy eképpen t. i. nyilvánvalóbb legyen buzgoságok és annak tisztasága, mellyel a' Teremtő és a' Szentegyház iránt viseltetnek — külsőképen nyilatkoztatván azt ki, a' mit belsőképen éreznek.

20-dik Czikkely.

Minthogy már egynehányszor az is megtörtént, hogy a' Káptalanba meghivattatott Vitéz azon okból, mivel annak tartása helyétől távolabb lakik, eleget kívánván azonban megis kötelességének tenni maga helyet más valakit a' vitéztársak közül, kiről felteszi, hogy abba megfoglalenni, hatalmaz meg képviselőjének, és annak nem csak a' meghatalmazó Levelet, hanem azon Czédulát is, mellyen felvagyon jegyezve annak a' neve, kit ő maga részéről Vitéznek elválasztatni kíván, de azonban mégsem lévén az efféle megbízó Levélben az is nyilván beigtatva, hogy ha az ekép megkerestetett Vitéz a' Káptalanban meg nem jelenne, maga helyett mást szállíthasson fel — hanem csak annyi mondatik abban, hogy ő megbízója részéről mind azt véghez vihesse, a' mit ő maga végbevihetett volna — ebből tehát olykor az is következett, hogy az efféle akadályok esetében, mint p. o. ha a' meghatalmazott idő közben megbetegedett volna, vagy pedig a' közjó előmozdítása tekintetéből hasonlóul elnem távozhata 's több efféle okok miatt a' meghatalmazott a' Káptalanban meg nem jelenhetvén, maga helyet ismét más valakit szállított fel, a' mi azonban helyessen meg nem történhetett, mivel a' végre, hogy ő maga helyett más valakit hatalmazhasson meg, különös meghatalmazó levél kívántatnék; annál fogva Filep Király méltó figyelembe vévén azt, hogy az illyes meghatal-

mazó Vitéz kötelességéről megemlékezvén, a' Káptalanba meghívó levélnek eleget tett, és ennél fogva meghatalmazottjának véletlen kimaradása nékie nem árthatna, Vitéztársai tanácsokból és megyezésekből ezen kétséget eloszlatni kívánván, rendelte, hogy az eféle helyettes, kinek kezei között vagyon a' megbízó Levél az érdeklött czédulával együtt, noha ugyan az csak általános és közönséges tartalmú volna, és így azon záradékkal nem is birna, hogy a' megnevezés esetében e' végre a' meghatalmazott maga helyet más valakit kereshessen meg, mindazáltal nékie a' befolyás, a' Rendszertartások, mind pedig a' választások és Káptalan egyéb dolgai felvételök alkalmával, engedjék meg.

21-dik Czikkely.

Végre Filep Király ditső Eldödinek nyomdokit kívánván követni, és óhajtván egyszersmind ezen Rendnek fényét és diszét mind inkább nevelni, rendelte: hogy a' fekete posztóból készült palástok és süvegek helyett, mellyek a' megholtakért tartatni szokott Vecsérnyék és Szent Misék ideje alatt hordoztatnak, a' Főnök és Vitézek által ennek utánna fekete bársonyból készíttessenek, és pedig olly formán, hogy a' könnyű fekete, de gyengébb bársonnyal, melly capsának nevezetik — a' köpönyeg pedig valamint a' süveg is vagyis Caputium — fekete selyem atlaszal légyen megbéllelve. Ezen öltözetek a' Rend Vitézi és Tisztviselői számokra a' Király, mind a' Rend Főnöke költségén fognak megszereztetni — a' Vitézek Öltözeti a' Rend Tárnoka őrizete alatt lesznek, a' Rend Tisztjei pedig a' magokéra magok fognak felvigyázni, szint úgy, mint a' karmazsinból készült ékességekről másut modattatott.

**Az arany gyapjas Vitézek Jeles Rendének
mostani Nagy Mestere.**

**Eő Császári 's Királyi Felsége I.^o
Ferdinánd Austriai Császár**
s' a' t. s' a' t.

Arany Gyapjas Vitézek

s'

Felséges Austriai Házból

1771. kezdve egész a' mostani időkig.

1771. Ő Császári Fensége Ferdinánd, Austr. Fő Herczeg s' a' t.
 1790. Ő Császári Fensége Károly Lajos, Austriai Fő Herczeg s' a' t.
 „ Ő Császári Fensége József, Austriai Fő Herczeg, és Magyar Ország Nádora s' a' t.
 „ Ő Királyi Fensége 4. Ferencz, Austriai Fő Herczeg és Modenai Herczeg.
 1792. Ő Császári Fensége Ker. János, Austriai Fő Herczeg.
 1793. Ő Császári 's Királyi Fensége Ferdinánd, Austriai Fő Herczeg, és Korona Örökös.
 1805. Ő Császári Fensége Reiner, Austriai Fő Herczeg.
 „ Ő Császári Fensége Lajos, Austriai Fő Herczeg.
 1808. Ő Királyi Fensége Estei Ferdinánd Károly, Austriai Fő Herczeg.
 1810. Ő Császári Fensége II. Leopold, Austriai és Toscánai Fő Herczeg.
 „ Ő Császári Fensége Rudolf, Austriai Fő Herczeg.
 1817. Ő Császári Fensége Ferencz Károly, Austriai Fő Herczeg.
 1830. Ő Császári Fensége Albrecht, Austriai Fő Herczeg.
 „ Ő Császári Fensége István, Austriai Fő Herczeg.

1836. Ő Császári Fensége Károly Ferdinánd, Austriai Fő Herczeg.

„ Ő Királyi Fensége Ferencz Ferdinánd, Austriai Fő Herczeg és Modenai Herczegi Örökös.

1838. O Császári Fensége Fridrich, Austriai Fő Herczeg.

A' külországi Uralkodó Királyok közül megtiszteltettek ezen Rend díszjelével.

Maximilián József, Bajor Országi Király Ő Felsége.

IV. György, Nagy Britaniai, Irlandi és Hannoveriai Király Ő Felsége.

Károly Felix, Sardiniai Király Ő Felsége.

Fridrich Agoston, Saxoniai Király Ő Felsége.

1826. Lajos Károly Agoston, Bajor Országi Király Ő Felsége.

„ Antal Kelemen, Saxoniai Király Ő Felsége.

Egyéb arany gyapjas Vitézeknek 1721-ik Esztendőtől kezdve idő sor szerint készített Lajstroma.

1721.

Maximilián Emanuel, Bajor Országi Chur Herczeg.

Ő Császári Fensége Leopold, Lotharingiai Herczeg.

Eugenius Ferencz, Savoyeni Herczeg.

Gróf Boromei Károly.

Ő Királyi Fensége Sobieczky Jakab Herczeg.

János Filep Eugen Marches de Vesterlő.

Károly Filep Pfalczi Chur Herczeg.

Gróf Harrach Alajos Tamás Raymund.

Herczeg Lichtenstein Antal Florián.

Octavius Marches de Capriani.

Herczeg Trautsohn János Leopold Donat.

Gróf Windischgraetz Ernest Fridrich.

Ahrembergi Herczeg.

Mihály Angelus Duca del Vasto Herczeg.

Romualdus Modenai Herczeg.
 Emanuel Savoyeni Herczeg.
 Gróf Sinzendorf Filep Lajos.
 Gróf Starhemberg Gundakker Tamás.
 „ Paar Károly József.
 „ Sinzendorf Rudolf Sigmund.
 „ Althann Mihály János.
 „ Sylva Ferdinánd.
 Herczeg Schwarzenberg Ádám Ferencz.
 Gróf Oropesa Vincze.
 „ Daun Ulrich.
 Herczeg Bissinano József Leopold.
 Gróf Coloredo János.
 Don Paulus de Sangro, San Severói Herczeg.
 Károly Albert Bajor Országi Chur Herczeg.

1723.

Fridrich Ágoston Chur Saxoniai Herczegi Örökös.
 Don Emanuel, Portugalliai Infant.
 Maximilián, Braunschweigi és Lünburgi Herczeg.
 Ő Királyi Fensége Károly, Lotharingiai Fő Herczeg.
 Leopold, Lotharingiai Herczegi Örökös.
 József, Sulzbachi Pfalcz Grófi Örökös.
 Ferdinánd, Bajor Országi Herczeg.
 Leopold, Holstein Schlesvigi Herczeg.
 Sándor, Würtembergi Herczeg.
 Folle József, Cardonai Herczeg.
 Gróf Martinicz Max. Guidobald.
 „ Herberstein Leopold.
 Rubemprei Herczeg, Contestabile de Colonna.
 Gróf Schlik Leopold.
 „ Kevenhüller Sigmond.
 Herczeg Claudius de Ligne.
 Froberius Ferdinánd, Fürstenbergi Herczeg.
 Gróf Wztky János József.
 „ Galbes de Sylva és Mendosa Emanuel.
 „ Visconti Boromeo Arese Julius (Gyula).
 Herczeg Lichtenstein József.
 „ d'Avellino.
 Gróf de Savalla János Antal.

Principe Alphonso de Cardenas, Comte d' Acera.
Ferencz István Lotharingiai Herczegi Örökös.

1732.

Károly Sándor Lotharingai Herczeg.
Todor Sulczbachi Uralkodó Pfalczgróf.
Lajos Vilmos Badeni és Hochbergi Uralkodó Markgróf.
Ferencz Mária Modenai Herczegi Örökös.
Eugen János Ferencz Savoyeni es Piemonti Herczeg.
Herczeg Lobkovicz Filep.
Gróf Dietrichstein Valter, Xaver.
 „ **Paar József Ignác.**
Antonio Diego di Portugall Cordova.
Caraffa Principe di Traetto.

1733.

Gróf Plettenberg Ferdinánd.
Herczeg Schwarczenberg József Ádám.

1735.

Herczeg Lubomirszky Todor.

1740.

Herczeg Hildburghausen Ernest Fridrich.
 „ **Auersperg Henrich.**
 „ **Lichtenstein József Venczel.**
Gróf Pálffy János, Ország Birája, utobb Magyar Ország
Nádora.
Herczeg Lobkovicz Keresztely.
Gróf Dietrichstein János Ferencz.
Herczeg Fürstenberg Stühlingen Craoni Herczeg.
Gróf Schafgotsch Ernest Antal.
 „ **Cobenczl Gáspár János.**
Principe di Bissignano e dell S. R. I.
Herczeg Thurn Taxis Ferencz.
Gróf Martinicz Adolf Bernhard.
 „ **de Monte Santo Pignatelli Duca di Monte Josef.**
Leone Marchese de Vaglio Conte de Chereiara.
Gróf Schafgotsch János Antal.
 „ **Königsegg Lothár.**
Guilio de Aquaviva d' Aragona.
Francesco Bonano de Bosco Principe della Catholica.
Don Scipioni Poplicola Conte di S. Croce.

Gróf Schönborn Buchheim Ferencz Ervin.

Herczeg Trivultio Antal Ptolomeus.

Gróf Windischgrätz Leopold Victorin.

„ **Wurmbrand János Vilmos.**

Casteloi János Basil Cervelloni Gróf.

Gróf Althann Gundakker.

„ **Pesora János.**

Herczeg Salm Miklos Leopold.

„ **Strangoli Pignatelli Ferdinánd.**

Hadr. Ant. Caraffa Duca di Trajetto.

Gróf Sangro Lucius.

„ **Stampa.**

„ **Althann Mihály.**

1746.

Herczeg Eszterházy Pál Antal.

„ **Lamberg Ferencz Antal.**

Gróf Ulfeld Antal.

„ **Kaunicz Marc. Ulrich.**

„ **Harrach Fridrich.**

„ **Traun Otto Ferdinánd.**

„ **Battyány Lajos, Magyar Ország Nádora.**

„ **Kniszky József Filep.**

„ **Coloredo Rudolf József.**

„ **Kevenhüller János.**

Don Emanuel Eux Telles de Sylva Taronca.

Gróf Königsegg Károly.

„ **Sinzendorf Vilmos.**

„ **Lanoy Eugen.**

1750.

Herczeg Dietrichstein Károly.

„ **Lichtenstein Emanuel.**

„ **Taxis.**

„ **Trautsohn.**

Gróf Battyány Károly Tábornok.

„ **Kaunicz Venczel.**

1752.

De Hornes Herczeg.

Gróf Harrach Ferencz.

„ **Erdődy György, Ország Birája.**

1754.

Hercules Reinhold, Modenai Herczegi Örökös.
Gróf Neuperg Vilmos Richard.
Marquis de Steinvill.
Caspar Fernandes, Comte de Cordua et Aragon.
Ferdinand Gasson Duc de Croy.
Gróf Salaburg Ferencz Lajos.
Leopold Comte de Daun Prencipe di Teano.
Gróf Pallavicini János Lukáts.
Philip Sforza Visconti Marquis Doria de Carravaggio.
Gróf Caprara Ferencz.

1759.

Herczeg Stahremberg György Ádám.

1767.

Herczeg Dietrichstein Károly.

1772.

Herczeg de Ligne Károly.
 „ **Coloredo Mansfeld Gundakker.**
Gróf Krakowszki Kolowrath Leopold.

1780.

Herczeg Metternich Vinneburg Ochsenhausen Ferencz.

1782.

Hessen Rheinfelsi Landgróf Károly Emanuel.
Gróf Pálffy Károly, Udvari Fő Cancellár.
 „ **Schafgotsche Antal Gotthard.**
Herczeg Albani Károly.
Gróf Hardegg Glacz Ferencz.

1783.

Gróf Cobenzl János Filep.
 „ **Cobenzl Lajos.**

1789.

Herczeg Trautmannsdorf Veinsberg Ferdiuand.

1790.

Herczeg Ruspoli Ferencz Mária.
 Antal Saxoniai Herczeg.
 Herczeg Belgiojoso Alberich.
 Gróf Stehrenberg Keresztely.

1792.

Gróf Zichy Károly, Győr Vármegye Fő Ispánya.
 Herczeg Chimai Filep.
 Gróf Vilczek József János.
 Herczeg Kaunicz Rittberg Questenberg Domokos.
 Gróf Palavicini Centurioni József.

1796.

Herczeg Auersberg Károly.

1797.

Herczeg Esterházy Miklós, a' Kir. Testőrző Sereg
 Kapitánya.

1798.

Gallo Marquis Martius Mastrilli.
 Herczeg Thurn Taxis Károly.
 Gróf Saurau Ferencz.

1801.

Herczeg Lichtenstein János.

1802.

Herczeg Starhemberg Lajos.

1803.

Herczeg Rospigliosi József.
 Landgraf Fürstenberg Joachim.
 Gróf Esterházy Ferencz.

1805.

Herczeg Metternich Vinneburg Kelemen Lothar.
 Gróf Stadion Tanhausen József Filep.

1806.

Gróf Vrbna Freidenthal Rudolf.

1808.

Lotharingiai Herczeg Károly Eugen.**Herczeg Czartorinszky Sangusco Ádám.**„ **Schwarzenberg József.****Gróf Chotek József Rudolf.****Herczeg Sinczendorf Prosper.****Gróf Illésházy István, Trencsén és Liptó Vármegyék Fő Ispánya.**„ **Kevenhüller Emánuel.**„ **Bellegarde Ferencz.**„ **Erdődy József, Udvari Fő Cancellár.**„ **Szécsényi Ferencz, Udvari Fő Kamarás.**„ **Öttingen Vallenstein Filep.****Herczeg Orsini Rosenberg Ferencz.****Gróf Althann Ferencz.**

1809.

Herczeg Schwartzenberg Károly.„ **Lobkovicz Ferencz József.**

1813.

Gróf Kolowrat Liebsteinszky Ferencz.

1816.

Gróf Göesz Péter.**Wurmdrand Stupachi Gróf Gundakker Henrich.**

1817.

Gróf Dietrichstein József.„ **Lanszkoronszky Antal.****Herczeg Koháry Ferencz Udvari Fő Cancellár.****Ő Királyi Fensége Fridrich Saxoniai Herczeg.****Herczeg Esterházy Pál, Cs. 's Kir. Követ az Angol Udvarnál.**

1822.

Herczeg Rohán Guemenee Károly Gábor.**Gróf Harrach János.**

1823.

Gróf Czernin János Rudolf.

1824.

Gróf Gilbert de Borromeo.

1826.

Herczeg Hohenczollern Heckingen Fridrich.

1830.

Herczeg Lövenstein Vertheim Rosenberg Károly.

„ Colloredo Mansfeld Rudolf.

„ Vindischgrätz Alfred.

Gróf Contrarini Alajos.

„ Göesz Péter.

Herczeg Porcia Alajos.

Gróf Gyulay Ignác, Horváth Országi Bán.

1836.

Gróf Mitrovsky Antal.

„ Hardegg Glaczn Ignác.

„ Cziráky Antal Ország Birája.

„ Apponyi Antal Cs. 's Kir. Követ a' Francia Udvarnál.

Herczeg Lichtenstein Alajos, Uralkodó Herczeg.

„ Lobkovicz Ferdinand.

„ Schwarzenberg Adolf.

„ Fürstenberg Károly.

„ Oettingen Vallerstein Fridrich.

Gróf Hoyos Sprinczenstein Ernest.

„ Dietrichstein Móricz.

„ Chotek Károly.

1838.

Gróf Gallarati Scotti.

„ Contarini Hieronymus.

„ Pálffy Fidel Udvari Fő Cancellár.

Ezen Rend mostani Fő Cancellárja Pilgrám János, Status
és Conferenciabeli Tanácsos.

Ezen Rend Titoknoka nincs	{	Most ezen Hivatalokat Eö
„ „ Irnoka nincs		Felsége titkos Cabinetumának
„ „ Heroldja vagyis Czimernökje Ehrenburgi Ca-		Tisztei tellyesitik helyetessen.
balini Vincze , Kormányszéki Tanácsos.		

J e g y z é s. Részent Törvénykönyvünk , részent pedig Le-
hoczkynak „Stemmatographia Familiarum Inclyti
Regni Hungariae“ czím alatt kiadott Munkája sze-
rént, 1568-dik Évben Balassa Menyhérd , Hont,
Bárs és Nógrád Vármegyék Grófja vagyis Fő Is-
pánja , úgy szinte 1618-dik Évben Eberani vagy
is Monyorokereki Erdődy Tamás, és 1647-ben Gróf
Zriny Miklós , Horváth Országi Bánok. 1628-dik
Évben továbbá Galantai Gróf Esterházy Miklós,
1649-ben Erdődi Gróf Pálffy Pál, 1681-ben Galan-
tai Herczeg Eszterházy Pál, és 1713-ban Erdődi
Gróf Pálffy V-dik Miklós, mindnyájan Magyar Or-
szágnak az időbeli Palatinussai (Nádori) az akko-
riban uralkodó Spanyol Királyok által kineveztetett
Aranygyapjas Vitézek voltak.

II.

Mária Theresia Jeles Rendéről.

Midőn 1756-ik Esztendőben a' Burkus háboru, mely utóbb hét Esztendős háborúnak neveztetett, kiűtött: ugyan akkor eltökéllé magában dicső emlékezetű Mária Theresia egy ollyas katonai érdem Rendnek felállítását, mely a' hadi Seregénél szolgáló vitéz Tiszteknek jutalmazásokra szolgálhasson. — Mindjárt a' következő 1757 Esztendőben csak ugyan köz hirréis tétetett a' Hadi Seregnél ezen császári határozás, és midőn ugyan azon Esztendei Junius 18-án az Austriaiak Collinnál győzedelmeskedtek, ismét közhírré tétetett, hogy azon nevezetes nap, az alapítás napjának tekintessék, 's az alapító nevéül Mária Theresia Rendének neveztessek, nem különben, hogy annak Nagy Mesterei hivatalát I-ső Ferencz Császár, magára válalta legyen. A' Statutumok mindjárt a' következő 1758. Esztendőben December 12-én létesítettek, mellyek szerint a' Rend Nagy Mestere mindenkor a' Fő Herczegi Ház Feje, vagyis az Uralkodó Fejedelem — fő céljául pedig ezen Rendnek, nem a' rendszerént való, hanem a' rendkívüli jeles 's megkülönböztetett katonai érdemeknek és hűséges szolgálatoknak jutalmazása vagyon kitűzve, és pedig a' születésre, hitre, familia régiségére, rangra, vagy más egyébre való tekintet nélkül. — A' jutalmazás megtörténhetik akár úgy, hogy előbb a' Rendkáptalanja vélekedését adja, a' mi bizonyos szertartásokkal szokott végbe menni — akár pedig úgy hogy mindjárt nyomban maga jutalmazza meg a' Nagy Mester az érdemest, az első esetben kötelességében áll a' Káptalannak, hogy a' Vitézi Rendnek vizsgálása és rostálása alkalmával

a' részrehajlásnak legkisebb nyoma se légyen, mindenek a' legnagyobb pontosságát és bölcs béliátással bíraltassanak, és kinek kinek Itélete a' legnagyobb titokban tartassék, csupán csak a' Rendnek díszé 's a' szolgálatnak előmozdítása szolgálhat 'sinor mértékül a' biráskodóknak úgy, hogy minden ember csálhatatlanul meggyőződhesék arról, hogy ezen Rend díszjelével megjutalmaztatott hadi Tiszt, azt bizonyosan valamely rendkívül való vitézi Tetteért nyerheté el. — Midőn a' Nagy Mester ön maga, Káptalan tartása nélkül akar valakit megjutalmazni, akkor következő szertartások divatoznak. A' Rendcancellárja t. i. Írásban értesíti az ollyas Tisztet nemcsak kineveztetéséről, hanem egyszersmind hírül adja annak a' díszjel átvételére kitűzött napnak óráját is. — Akkorra öszvehivatnak a' jelenlévő Generalisok és Stabalis Tisztek — a' kitűzött órában megjelen a' Császár is, a' Rendnektisztei, Kamarások, belső titkos Tanácsosok, az Udvari fő Tisztviselők és több mások — mindjárt a' Császár személye előtt megyen az Udvari Fő Marschal, a' Status kardját kivonva egyenes állásban tartván kezében. Ekkor a' Császár a' Thronusban helyt foglal, kinek jobb oldala mellett áll egy vörös bársonnyal béterített asztal, azon több ugyan csak vörös bársonybol készült vánkusok, melyekre vagynak letéve a' Rendnek díszjelei 's Patensei — az asztal mellett állannak a' Rend Kincstárnoka és Titoknokja, a' többi jelenlévők pedig elfoglalják a' részekre kitűzött helyeket. Ekkor a' Főkamarás bevezeti a' Candidatusokat, kik a' Thronus eleibe állanak, ezután pedig, a' Rendcancellárja a' Thronushoz közelít, letérdepel, és általvévén a' Császár parancsolatját, néhány lépésekkel vissza tér, a' Gyülekezethez pedig egy rövid beszédet tartván elejébe terjeszti nem csak a' Rend alapítását, és annak kitűzött célját, hanem a' béavatandóknak érdemeit is — ekkor ezek egymás után a' Thronushoz közelítnak, 's egy vagy több a' Candidátusok számokhoz képest vörös bársonybol készült vánkusokra, melyek előbb a' fő kamarási Fourir által odahelyhezttettek letérdepelnek, a' midőn a' Kincstárnok általadja a' Renddíszjelét a' Cancellárnak, e' pedig a' Császárnak, ki azt a' Candidatusnak ezen szavakkal nyakába akasztja. — „Vedd által kezzeimből Maria Theresia Jeles Rendének Keresztjét, ez bizonyosága lészen vitézi tetteid-

nek, és ezen Rendbe való felvételedeknek, melly egyedül csak a' Vitézségnek és bölcs magaviseletnek vagyon szentelve, viseld azt az Isten tiszteletére, Házunk szolgálatjára és a' Házának védelmére," — ezekután a' szokott módon megöleli a' Császár a' Rendbe felvétetett Vitézeket, 's mindnyájan szinte azon rendel, a' mint bójöttek ismét vissza is térnek.

Midön a' Hadi Sereg Táborban vagyon, akkor a' felvétel a' fő hadi szálláson minden Generalisok, stabalis és fő hadi Tisztek jelenlétekben szokott megtörténni; minthogy pedig a' Nagy Mester ezen Jogot a' fő Hadi Vezér, vagy más meghatalmazottja által is eszközölheti, mint p. o. Aspern alatt Károly Fő Herczeg által, akkor ez, kinek rendszereént magának is Nagy Keresztes Vitéznek kelletik lenni, viszi végbe helyette a' végbe viendöket, a' körülmények azonban úgy hóvzán magokkal általadathatik, vagy megküldtethetik hivatalos Levél mellet a' diszjel más Nagykeresztes Vitéz által is. —

A' Rend Tagjainak számok nincsen meghatározva, 's eleinte az csak Nagy és Kis Keresztesekből állott, de II-dik József Császár azt még egy osztállyal szaporította, úgy, hogy az most már 3. osztályokból áll; úgy mint nagy, közép, és kis keresztes Vitézekből. A' Rend esmértető diszjele: egy nyolcz szegletű széles végű fejéren zománczozott és aranyba foglalt kereszt, mellynek középkerek területén látszik Austria Czimere körül kerítve egy fehér abroncsal, mellyen ezen arany betűkkel irott szó „Fortitudini“ olvasható, melly kifejezésnek tulajdoni értelme tekintettel lévén ezen Rend alapítása céljára, nem tehet egyebet a' Bátorságnál és Vitézségnél. — A' Czimer tulsó oldalán fehér mezőben ezen egymásba kanyarított betűk M. T. F. (Maria Theresia Franciscus) egy arany karika és borostyán koszorúval körül kerítve. A' szallag, mellyről a' kereszt függ Austria Czimerének szineire mutat, és 3. egyenlő folyásu szélekre vagyon felosztva, a' középső fejér, a' két szélső pedig világos vörös lévén. A' Rend keresztjét a' Nagykeresztesek hasonló színű tenyérynai szélességű szalagon hordozák jobb vállakról csipőjökig leeresztve, mejök bal oldalán pedig Csillag formában a' Rendnek jobb fele ezüstel vagyon kivarva egy borostyán koszorú felett. Ezen mej csillagot

II-dik József Császár adta hozzá. A' Rend középkeresztési nyakokról függve hordozzák azt egy keskenyebb pántlikán Csillag nélkül, a' kis keresztetek pedig egy két újni szélességű szallagon a' gomb lyukáról függve. Lásd ezen Rend díszjeleinek Rajzolatyait a' II-dik Táblán.

A' Rend Nagykeresztjével csak igen ritka esetekben jutalmaztatik meg valaki és csak akkor, midőn a' bátor szívűség rendkívül való okos maga viselettel párosodik, és azok egy igen nagy fontosságu következtetést szültek, ennél fogva ezen Rendnek még a' többi díszjelei kiosztogatásával is csak igen mértékletesen szoktak bánni, még pedig nemcsak az előtt, hanem még az utóbbi Táborozások alkalmával is, midőn olly sok dicső és jeles vitézi tettek mutatkoztak, mivel ez által a' Rendnek becse nem csak hogy fentartatott, hanem gyarapodott is, és így az alapító céljának is, mindenkor elégtétetődött — a' kineveztetésekről kiadni szokott oklevelek mentek minden Taksától. —

A' mi ezen Rend Vitézi közötti Rangot illeti. Nagykereszteteknek a' Közép és Kiskeresztetek előtt, a' Középkereszteteknek pedig a' Kiskeresztetek előtt előbb kelő rangjok vagyon — de egyéberánt azt mind a' három osztályban mindenkor a' dicső Tett kivitelének ideje határozza meg; de mégis ha egy idő szakban vétetődnének fel többen a' Rendbe, akkor köztök a' Rang a' katonai karakterhez mérsékeltetik, és ha ezis egyenlő volna, akkor azt a' karakternek régibb volta határozzameg, melly tekintetben még az is megjegyzésre méltó, hogy az ollyas Nagykeresztetek, kik előbb közép keresztetek voltak, és az ollyas közép keresztetek, kik már előbb kiskeresztetek voltak, rangjok tekintetében mindenkor megelőzik az ollyas nagy vagy tekintve közép és kis keresztet Vitézeket, kik ugyan egy Promotio alkalmával nagy vagy közép kereszteteknek kineveztetek. —

Ha a' Rend Vitézi közül valaki Audienciát akar nyerni a' Császárnál, megkapja az azt a' nélkül, hogy magát előbb a' Fő Kamarásnál jelenteni tartoznék — hasonló módon szabad bemenetelők vagyon mindnyájoknak az Udvari Üneplésekbe valamint az úgy nevezett nagyobb és kisebb Appertementekbe is. — Ezen Rend díszjelével megjutalmazottak azonnal nem csak Nemesi rangot nyernek, ha még azzal nem bírnának,

hanem a' Német kifejezés szerint a' (Ritterstand) vagyis Lovag Rendbeis azonnal felvétetnek — folyamodások következtetésében pedig még a' Bárói Rangis — vagyis az úgy nevezett Herrenstand is megadatik nékik minden Taksa fizetés nélkül. —

Ezen Rend' diszjele mellett más idegen Rendnek diszjelét legfelsőbbi engedelem nélkül viselni nem szabad. Azon szokás azonban már mégis megszüntetett, melly szerint ezen Rend diszjelével csupán csak Austriaiak jutalmaztathattak meg — mivel most már megjutalmaztathatnak azzal más Fejedelmek alattvalói is, kik háborúkor egyesülnek az Austriai Monarchiával — sokszor megtörtént ez, kiváltkép a' közelebb múlt Haborúk alkalmával a' Fejedelmek szorosabb egyesülése tekintetéből. Ezen Rend katholika hiten lévő megholt Vitézeiért Bécsben az Augustinianusok Templomában minden esztendőben halotti Misék szoktak tartatni. — A' Rend Cancellárja mindenkor az Udvari és Statusi Fő Cancellár, a' többi Tisztek pedig, kik mindenkor ettől fügnek, a' Rend Kincstárnoka és Titoknokja, kik mellé még egy Irnokis adatott. —

Eredetikép, az az: a' Rend alapítása alkalmával ezen Rend javára t. i. a' Vitézek fizetésökre és a' Rend egyéb költségei pótlására 150,000 fkból álló jövedelem volt kitűzve, de mivel 1763-dik Esztendőben minden Tőke pénzeknek kamatai le szállittattak, ezen jövedelemis csökkenést szenvedett, még azt dicső emlékezetű Felségős Császár és Apostoli Király Első Ferencz 1810-dik Esztendőben kiadott K. Patense által ismét kipótolta és tekintve megjavította — melly szerint Ő a' nagy keresztesek közül 8. személynek 1500 f. a' középkeresztesek közül pedig 16-nak 800 fkból. — a' kis keresztesek első osztályából 100 személynek 600 fkból. — és ugyan azok 2-ik osztályából ismét 100-nak fejenként 400 fkból álló esztendei nyugpénzt, tekintve jutalompénzt rendelt adatni, még pedig olly hozzá adással: hogy ezek amazoknak pensiójokba, azok pedig, kik még pensiót nem húznak, időjárával a' pensionáltak sorába juthassanak. Eredetikép a' Vitézek özvegyeire való nézve az is rendeltetett: hogy ők férjeiknek pensióit halálokig húzhassák, de a' most említett dicsőült Császár ezen kegyelmet még azzal bővítette, hogy még az ollyas özvegyeknek is megadatni rendelte férjei-

ket illető pensiójoknak felét, kiknek férjeik még a' pensio-
natusok sorába nem jutottak.

A' Rend ünepe mindenkor October 15-én mint a' Rend
alapítójának neve napján, vagy legfeljebb azután következő
vasárnapon szokott tartatni, még pedig békesség idején az
Udvarnál. — Háborúkor pedig a' fő hadiszálláson, az első
esetben a' Nagymester és a' Rend többi Vitézei Katonai öl-
tözetjökben (mivel különös Rendi öltözetjük nincsen) az ud-
vari Palotákból az udvari Templomba mennek, onnét pedig
visszatérvén egy nyílt udvari Teremben megvendégeltetnek.

Mind ezeknek bővebb és terültebb Leírása a' követke-
ző Statutumokban foglaltatik; az előadattak itt csak annyi-
ban hozattattak elő, a' menyiben azok, ezen jeles Rend tör-
vényi leírását tárgyazzák.

Mária Theresia Jeles Rendének Statutumai.

Mi Ferencz Isten kegyelméből Római választott Csá-
szár, minden időben Főnöke a' Birodalomnak, Német Or-
szági és Jerusalemi Király, Lotharingiai és Barri Herczeg,
Toscaniai Nagy Herczeg, Charlevillei Herczeg, Nomeny
Markgróf, Falkensteini Gróf 's a' t. adjuk tudtokra minde-
neknek, 's a' t.

Miután szívből szeretett Hitvesünk Eő Császári és Ki-
rályi Apostoli Felség, valamint Miis azon különös hajlan-
dóságunkból, mellyel a' Katonai Rend iránt viseltetünk, és
azon tekintetből, melly szerint annak többféle módon bébi-
zoniyott irántunk viseltető Hűségöket, vitéz és bölts tettei-
ket jelesen kívánjuk megjutalmazni, jónak és czélerányos-
nak találtuk a' Hadi szolgálatoknak előmozdítása tekinteté-
ből, egy újj Vitézi Katonai Rendet alapítani, és azt mind
azon elsőbbségekkel felruházni, mellyek a' most érintett
célunknak elérését előmozdithatják. Ezen fontos Tárgynak
tekintetéből tehát, Mi ezen Mária Theresia Katonai Rend-
nek Nagymesteri hivatalát Magunkra vállaltuk, 's Magunkat
annak Főnökévé és Nagy Mesterévé még egyszer nyilván
kinyilatkoztatjuk, és annak Bennünket mindenektől tartatni
kívánjuk.

Ezen tulajdonsággal felruházva Mi az által, hogy igen
szeretett Bátyánkat Lotharingiai Károly Herczeget és Fő

Tábornok Daun Grófot első és második Nagykereszteseknek béavattuk, ezen Rendet nem csak megnyitottuk, hanem azt a' későbbi előmozdítások által öregbítettük is; de egyszersmind Nagymesteri kötelességünknek esmérjük azt is, hogy ezen Katonai Rendnek belső és külső alkotása előlegessen bizonyos alapokra építtessen, annak derék szerkezése és más Rendeiktől való megkülönböztetése meghatároztasson — és belátásunk szerint mindazok a' lehetőségig megállapításának, mellyek a' Rendbe való felvételt, annak előmozdítását és megmaradását valamint annak fényét és tekintetét is illetik.

Ezen tekintetekből Mi a' Rend Cancellárja által bizonyos szabályokat és elveket készítettünk, és miután Mi azokat szoros fontolóra vettük volna, Nagymesteri Hatalmunkkal nem csak helybenhagytuk, hanem egyszersmind rendeltük, hogy azok a' Rend dolgaira való nézve mindenkor változhatatlan zsinormértékül szolgáljanak, és örök időkre a' Rend Levelestárában tartassanak — akarjuk tehát kegyelmessen:

1-ször. Hogy ezen Vitézi Lovas Rendnek alapítása és megnyitása 1757-ik Esztendei Junius 18-án kezdődjön, és Mária Theresia Katonai Rendének neveztesse ony czélbúl, mivel Mi az által kíványuk Katonáinknak különbféle érde-meik felett való kegyelmes megeleégedésünket kinyilatkoztatni, és nyilvánossá tenni, jó magaviseletöknek ditsó em-lékezetét pedig a' késő maradék előtt is fentartani.

Ezen Rend nagyobb diszesítése tekintetéből akarjuk:

2-szor. Hogy ezen Rendnek Nagymesteri Méltósága halálunk után mindenkor ezen Tartományoknak Uralkodója mellett maradjon, és annak birtokából Utódink soha kinevetköztessenek, se elnekülönöztessenek.

3-szor Megmásolhatatlan alapszabályúl határozzuk, hogy senki, légyen az bár akár kiis, akár magas születése, akár hosszas szolgálatja által, vagy háboruban kapott sebei vagy előkelő érdemei tekintetéből, annál kevesebbé pedig, csupán kegyelmünkéből, vagy pedig másoknak ajánlásokból, ezen Rendbe felnevetessék, mivel abba csak azok vétethetnek fel, kik tisztségökben betsületök és kötelességök szerint nem csak eljártak, hanem kik azon kívül valamely jeles,

✱

bátorszívű tetteik által magokat mások felett különösen megkülönböztették, vagy pedig, kik katonai szolgálatunkra való nézve nem csak bölts és hasznos Tanácsot tudtak adni, hanem azt jeles bátorságokkal kivívni is segítették.

Ezen fő szabálytól elállani, vagy pedig abból kivételeket csinálni soha se léssen szabad, és annak szoros megtartására Mi is magunkat szorossan lekötelezük.

4-szer. Azok által, kik ezen Rend diszjelét elnyerhetik, értjük Mi a' gyalog és lovas Regimentekben lévő, a' Huszároknál, Határszéleken, Pattantyús, Sándzások, Mineur és Földmérő vagyis Ingenieuröknél szolgáló fő Tiszteket, a' legfőbbtől kezdvén a' legutolsóig, ide értvén a' Zászlóartókat és az úgy nevezett Korneket is — Religio, Rang vagy más körülményekre való minden legkisebb tekintet nélkül.

5-ször. Ezen Katonai Lovag Rend ne légyen bizonyos számhoz kötve, hanem annyiból álljon az minden időben, a' mennyien magokat a' Nagykeresztesi vagy Lovagi Osztályra érdemesekké tették; és így tehát, minél nagyobb léssen azoknak számok, annál nagyobb mértékben fog elérődni a' kitűzött hasznos cél is.

6-szor. A' Rend Tagjai két osztályra osztassanak, azaz: ők Nagykeresztesekből és Lovagokból állanak, Lovagoknak azok vétessenekfel, kik szembetűnő vitéz tetteik által magokat mások felett érdemesebbekké tették — Nagykeresztesek azonban csak azok lehessenek, kiknek bölcs belátással egybekötött Vitézségök, valamelly hadi munkálat szerencsés kimenetelére való nézve sikeres befolyásul szolgált.

7-szer. A' Nagykeresztes Vitézeknek diszjelök álljon, egy arany fehér zománczú nyolcz szegű keresztből, mellynek közép mezeje egyik oldalán a' Mi nevünk, és szívből szeretett Hitvesünk Eö Császári 's Királyi Apostoli Felsége Nevének első betűi egy másba kanyarítva, és egy borostyán koszorúval körül véteve láttassanak — a' másik oldalán pedig a' Fő Herczegi Austriai Czimer ezen körülírással „Fortitudiní“ szemléltessék. A' kereszt vagyis diszjel egy tenyérnyi szélességű világos vörös szélű, középett pedig fehér színű, a' jobb vállról baloldalra (en echarpe) leeresztett szallagról függjön, a' Lovagok pedig egy hasonló, de mégis kisebb formájú keresztjüket két újni szélességű és hasonló

szind szallagon Ruhájok gomblyukáról függve mejeken fogják hordozni.

8-szor. Hogy pedig Generáljainknak és többi Tiszteiknek jeles érdemeik nem csak ezen nyilvános és szembetünő díszjel által tétessenek esméretessé, hanem hogy rendes fizetésökön kívül több jövedelmet is húzhassanak, és az által sorsok könnyebbítették, rendeljük: hogy a' Nagykeresztések közül 20-an Esztendőnként ezer ötszáz, a' Kiskeresztések közül 100-an Esztendőnként hat száz, és ugyan azok közül ismét 100-an Esztendőnként négy száz forintokból álló nyugpénzt kapjanak olyformán, hogy ők azokat felvételök napjától fogva húzhassák, a' Rend többi Tagjai pedig, azon esetben, ha már minden pensiók kiosztattak volna, időjártával, midőn ezek ismét kioszthatandók lesznek, azokban rangjaikhoz képest örökösödhesseken, 's a' mi különösen a' Lovagokat illeti, ezek közül azok, kik az ideig 400 forintokból álló pensiót húztak, annakutánna 600 forintokból álló pensiót, azok ellenben kiknek még semmi pensiojuk sem volt, sor szerint 400 forintokból álló pensiót nyerjenek. — Ennek következésében tehát. —

9-szer Mi és szívből szeretett Hitvesünk Eő Császári és Királyi Felsege ezen Rend részére egy 150,000 forintokból álló jövedelmet alapítottunk, mellyek ideiglen a' Rend pénztára szerkesztésére, a' pensiók kifizetésére és egyéb szükségek viselésére elegendők lesznek.

10-szer. Ámbár ugyan ekép a' Rend azon Tagjainak száma, kik nyugpénzt fognak kapni megvagyon határozva, mindazáltal ezen határozat, csak a' nyugpénzes Tagokra való nézve értetődik, és koránt sem terjed az ki, a' Rend díszjele kiosztására való nézve is, mivel Nagy- és Kiskeresztos Vitézek annyi számmal vétetődhetnek fel a' Rendbe, a' menyien azokra magokat érdemesekké tették. — A' Rendbe való felvételre való nézve továbbá

11-szer. Három fő tulajdonságok kívántatnak, nevezetessen: 1-ször megkívántatik, hogy a' Rend díszjelének elnyerésére jogot szolgáló Vitéz tett elegendőkép leirattassék. 2-szor hogy annak leírása elegendő Bizonyítványokkal támogattassék, és 3-szor hogy a' Rend Káptalanja által minden részrehajlás nélkül vizsgáltassék meg, vallyon elegendő probák hozattatták-e elő? és vallyon a' leirt vitéz tett ollyas

tulajdonságú-e? hogy az a' Rend nagy, vagy kis díszjelével megjutalmaztathatik.

12-szer. Mi illeti a' vitéz tett leírását és bizonyítását, már az iránt szívből szeretett Hitvesünk Ó Császári és Királyi Felsége a' Hadi Seregeinél kiadatta parancsolatját és közhírré tétette, hogy senkinek a' fő Tisztek közül, a' legnagyobbtól kezdve egész a' legkisebbig, ki magát ezen új Rend díszjele elnyerésére vitéz tette által érdemesnek lenni véli, se lészen eltűntve az annak elnyerése véget teendő folyamodás, annál kevesebbet pedig fognak ezen tekintetben valamelly akadályok tétetni, sőt inkább hathatóssan buzdíttassanak, hogy e' végre szükséges bizonyítványikat mutassák elő. Minthogy pedig

13-szor. A' hadi tettek többnyire több szemek előtt történnek, és azoknak bém bizonyítása tekintetében bizonyos mértéket kellett tartani, annál fogva a' körülményi különbségekhez képest főképp arra kellett figyelmezní, vallyon a' bizonyító Generál vagy más fő Tiszt, midőn vitézsége és bölcs rendelése kimutatására alkalmatossága vólt, más commandirozott-e, vagy pedig ő maga commandirozott? Az első esetben szükséges magától a' Commandirózótól bizonytságot kérni, és a' Tettnek leírását ő általa, és más őt fő Tisztek által kezek aláírásával és pecsétjökkel megerősíteni; ha pedig ezek jelen nem volnának, akkor minden tanubizonytságot tevő katona Tiszt helyében tanubizonytságotnak két Al-Tisztek vagy pedig szintanyi közlegények alkalmaztassanak.

14-szer. Ha azonban a' commandirozó Tiszt magát nem tudással vagy jelennemléttel, vagy más akadályoztatással mentegetné, vagy pedig őn maga a' Rendbe felveendő commandirozott vólna, ollyas esetben 6 fő Tiszteknek, vagy pedig ha ezek közül is hibáznék valaki, minden fő Tiszt helyett 2 al Tisztnek, vagy 2 közembernek, a' kik a' vitéz tett kivitelekor jelen vóltak, tanubizonytságotra lesz szükség. — Ellenben

15-ször. Azon esetben, ha a' most mondott számmal tanúkat nem lehetne előállítani, akkor szükséges, hogy a' Tett leírásában a' fenforgó körülmények annál pontosabban érdekeltesse, és azok, kik a' tettnek szemmel látó tanúi vóltak, vállástételeik aláírására szoríttassanak.

16-szor. Ezen módon kiadott tanúbizonyítványok és próbák a' tett leírásával együtt lepecsételve adattassanak által meghatalmazott Nagykeresztesünknek, a' végett: hogy azok a' Rend Káptalanjában annak rendje szerint megbiráltathassanak.

17-szer. Minthogy pedig mostanában azon eset is forogna fen, hogy némelyek Generálisaink és Tiszteink közül Frigyesseink Hadiseregében szolgálnak és táboroznak, az ilendőséggel meg nem férkezhetőnek lenni találjuk, ha e' miatt előlők ezen Rend díszjelének elnyerésére kitűzött út és alkalom elzárattatnék — akarjuk tehát: hogy midőn nékik is alkalmatoságok leszen valamelyik egyesült Hadiseregnél magokat vitézségök és okos tetteik által megkülömböztetni, ők is azoknak leírását a' fen leirt mód szerint a' szükséges bizonyítványokkal ellátva szinte békülthessék, 's ekkor is szinte azonképen, mintha a' vitéz tett a' mi hadi Seregünknel történt volna, Káptalan tartattassék, a' tett vizsgáltassék és bíraltassék meg, és ha a' Candidatus a' Rendbe való felvételre érdemesnek találtatott, abba minden vonakodás nélkül vétetessék fel. — Mi illeti

18-szor. Azon szabályokat, mellyek szerént ezen katonai Mária Theresia Rendének Káptalanját tartatni kívánjuk, rendeljük: hogy valahányszor csak a' Rend Káptalant fog tartani, szinte anyiszor annak tartására a' Hadiseregnél lévő minden Nagy Keresztesek és Lovagok meghivattassanak, és a' ki közülök általunk Elnöknek fog kineveztetni, annak arra kellek kiváltkép felügyelni, hogy a' Káptalan Ő kivüle legalább is 6 Nagy Keresztesekből vagy akár Lovagokból, a' mennyiben többen a' Hadiseregnél jelen nem volnának, álljon.

19-szer Midőn ekép a' Rend Tagjai a' Káptalan tartására kitűzött napra és órára mind egybegyültek, akkor az előlülő Nagy Keresztes a' folyamodásokat és azokhoz kaptsolt Bizonyítványokat, ha csak ezek az időnek megnyerése végett már előbb vélek kerületesen nem közöltettek és általok nem olvastattak volna, a' Hadi Cancellariának egyik tagja által olvastassafel, szinte ekkép különféle rangjok rendje szerint olvastassanak öszve a' Bizonyítványokat aláírottaknak nevei, hogy így kiki a' jelenvalók közül a' folyamodó vagyis a' Candidatus érdemeit azonnal általláthassa és könnyebben megbirálhassa — vallyon a' bebizonyított tett alkalmatos e'

ezen Rendbe való felvételre, és hogy különösen az előmutatott Bizonyítványok birnak-e minden megkívántató hitelességgel.

20-szor. Noha ugyan Mi azt kétségbe hozni éppen nem akarjuk, hogy azon Nagy Keresztesek vagy Lovagok, kikből a' Káptalan állani fog, miután ők tulajdon Tetteik által tették magokat ezen Rend elnyerésére érdemesekké, legjobban fogják tudni megbírálni másoknak érdemeiket, mindazáltal jónak találtuk a' Rend Káptalanját ezen Katonai Rendnek fő és egészen különös tekintetű tulajdonságival még egyszer megesmértetni. — Mivel pedig azon sokféle vitéz hadi tetteket mellyek külömbféle alkalmakkor és külömbféle módon eszközölthetnek, mind leírni tellyes lehetetlen, tehát Mi itt csak áttalánosan akarunk bizonyos alap szabályokat meghatározni, mellyekhez mintegy zsinor mértékhez tarthassa magát a' Káptalan akkor, midőn bíraskodni fog. Való ugyan, hogy minden munkálatai Generalisainknak és a' többi Tiszteinknek, mellyeket ők szolgálatunk előmozdítása tekintetében végbe visznek, nem egyebek mint természetes következései kötelességöknek; mivel azonban a' katonaságnál is a' kötelességnek és vitézségnek bizonyos léptsői vannak, mellyekhez képest azok nagyobb vagy kisebb tökéletességre mutatnak, de ezen Rendnek kinézése, és kitűzött czélja is oda vólna intézve, hogy az által, a' katonai kötelesség és szolgálati buzgalom nagyobb mértékben eszközöltessék, és hogy ekkép azok, kik egyébiránt rendes kötelességöknek eleget tettek, rendkívüli tettek tellyesítésére is serkentessenek, annál fogva ezen Rendnél korántse uralkodjék azon arány, melly a' Tett és Jutalom közt mathematicai tekintetben elfogadható, mivel ha a' hadi szolgának kötelességei ezen szoros értelemben vétetődnének, akkor bizonyára vagy semmi, vagy igen kevés mértékben vitetődnének végbe ollyas vitéz katonai tettek, mellyek ezen Rend jutalma elnyerésére alkalmatosak volnának, de a' szolgálati buzgalom is elenyészne, és így ezen Rendnek kitűzött főczélja se érettethetne el.

21-szer. Minthogy pedig valósággal igen nehéz az eféle vitéz tetteket minden körülményekre való nézve fundamentomos vizsgálat alá venni, és azoknak becsöket igazán megfontolni és bírálni, azonban elegendőnek is találjunk, hogy ha az illyes esetekben minden lehetséges és józan belátás

használtatik, annál fogva elkerülhetetlenül szükségesnek lenni véljük, Rend Káptalanunknak változhatatlan 'sinor mérték gyanánt elejébe terjeszteni, hogy mind azon vitézi Tettek, melyek felelet terhe nélkül elmulasztathattak volna, méltók ezen Rend elnyerésére, mint p. o. ha valamely Tiszt különös parancsolat nélkül az ellenséggel megütközni bátorodik, és nem csak eltökélt lélekkel térszenmeg minden Intézeteket, hanem a' mellett személyes bátorszivűséget is nyilvánoz, előléptével az alatta lévő katonáit a' követésre buzdítja, valamely sánczot, Batteriát vagy más helyet elfoglal; ha ő az ellenség seregében valamely nyilást veszen észre, ezen alkalmat parancsolat nélkül is hadi szolgálatunk javára használni tudja, ha ő valamely veszedelmes munkát kivitelére magát önként ajánlja, és azt szerencsésen ki is viszi, ha az ütközetkor, mely az ő szárnyára intéztetett Brigádjával, Compagniájával avagy Commandójával maga bölcs belátása szerint — ollyas fordulatot térszen, melyből egy Hadi testre (Corps) vagy az egész hadi seregére különös haszon háromlott, ha ő egy ollyas kivihető Katonai elvet készít, vagy ollyas új találmánnyal áll elő, melynek kivitele bizonyos hasznót eszközöl 's a' t. Annál fogva megis engedtetik a' hadi seregnél vagy hadi osztálynál lévő minden katona Tisztnek, hogy Commandirozó Generalissának vagy Stabális Tisztének felfedezhesse mind azon alkalmat, mely az Ellenség ellen valamely hasznos munkálatnak szerencsés kivitelére szolgálhat, és hogy ő ekép magát ezen Rend elnyerésére érdemessé tehesse, mind azon esetekben tehát, melyeket könnyen előre látni és rendszerént kivinni nem lehet, rendeljük, hogy akkor

22-szer Mindég csak a' Kis Kereszt elnyerése ajánl-tasson, a' Nagy Kereszt elnyerésére való ajánlat ellenben mindenkor csak igen gyéren történhetvén meg, csak akkor tétessék, midőn a' bátorszivűségen kívül egy rendkívül való bölcs magaviselet vagy munkálat ugyan azon egy Tettben egyesülve találattik.

Ezen két fő vagy is gyökér szabályok szerint, melyek ezen Rend természetével is megegyeznek, minden vitéz tetteket vizsgálat alá lehet venni, de a' Rend diszét is a' maga becsében és fényében megtartani.

23-szor. Megtörténhetik továbbá olykor, hogy a' Rendbe magát felvétetni kívánó által elő mutatott próbák rész szerint hiteles kiadások, résszerint tanúbizonyságok fogatkozása miatt kétségbe hozattatnak. — Ezen zavarnak kikérülése tekintetéből tehát állandó zsinor mérték gyanánt rendeljük, hogy a' Rend Káptalanja az előmutatott próbákat mindenkor idő sor szerint, mellyben a' vitéz tett végbe vitetődött a' megirt módon vizsgálja meg, hogy ekép azoknak törvényes hitelessége senki által kétségbe ne hozattathasson, és hogy senki azok közül, ki a' Rendbe fel nem vétetődött, a' valóság ellenére valakit a' részre hajlás vagy igazságtalanság vétkével ne vádolhasson. — Minthogy pedig kegyelmes akaratunk célja abból áll, hogy minden személy válogatás nélkül egyikre való nézve úgy, mint a' másakra való nézve, kedvezőleg vagy nem kedvezőleg vitetessenek végbe a' vizsgálatok, egyforma legyen a' bánásmód, 's kinek kinek nyitva maradjon az út, hogy újjabb vállalatok által magát ezen Rendbe való felvételre érdemessé tehesse. Annál fogva, senkinek sem válhat szégyenére, hogy ezen Rend díszjelével még meg nem tiszteltetett; sőt inkább arrúl megvagyunk győződve, hogy minden jó maga viseletű Tiszt ketőztetett igyekezettel azon lészen, hogy utóbb ő is egy illyes jutalmat nyerhessen, melly egyedül csak a' jeles érdemnek vagyon szentelve. — Ebben gyökereztetik fő tulajdonsága ezen Rendnek, melly is, hogyha szorossan és a' Mi nézeinkhez alkalmaztatva fog szem előtt tartatni, akkor ez igen nagy hasznára fog válni szolgálatunknak. Az erre való figyelmet tehát Mi eléggé nem ajánlhatván, rendeljük kegyelmessen

24-er, hogy a' Rend Káptalanja a' katonai vitéz tetteket minden lehetséges vigyázattal megfontolással és okos belátással rostáljameg, mind azokat, mik a' Káptalanban előfordulnak, mély hallgatásban tartsa, és a' fen előadott rendszabásoktól legkisebbé se távozzék, különösen pedig a' Bizonyítványokat, ha vallyon azok helyesek és tökéletes hitelt érdemelnek e' bölcs belátással megbírálja, senki iránt valamelly részvétellel különös tekintettel vagy barátsággal ne viseltessen, hanem csupán és egyedül ezen Rendnek becsületét és szolgálatunknak előmozdítását, mint valóságos és egyedül való fő célját tartsa 'sinormértékül, mivel mi ezen

Rendnek fő Jelességét korántsem helyhezettjük a' Lovagoknak sokaságában, hanem a' valódi Vitézség jutalmazásában úgy, hogy minden ember, ki ezen Rend díszjelét megpillantja azonnal csálhatatlanul meglégyen arrúlis győzöttetve, hogy azt annak tulajdonossa bizonyosan valamely rendkívül való vitéz tetteért nyerte légyen, ezen elsőbbség vagyis megkülömböztetés tekintetéből tehát, mellynek becse az abból eredett köz fő Tisztelet által még inkább emeltetik, szükséges: hogy, az minden katonát a' legfőbbtól kezdve a' legkisebbikig részvételeesen érdekelje, hogy az, ki ezen megkülömböztetésben a' Rendkeresztyének elnyerése által részesülni kíván, általláthassa, hogy azzal csak előleges szoros vi'sgálat után, következőleg csak egyedül a' próbát kiállott érdem, jutalmaztathatik meg. —

25-er Ezeknek előrebecsájtása után tellyes reménységgel vagyunk, hogy azokhoz képest Rend Káptalanunk minden előforduló Katonai Tettről gyökeres Itéletet fog hozhatni és általis látni, ha vallyon a' bėjelentett érdemek, ollyas tulajdonságúak e', mellyekért a' Renddíszjelének megadását méltán kérhetni, és ha vallyon lehet e' ötöt Nékünk mint a' Rendmesterének a' nagy vagy kiskereszt megadása végett ajánlani, vagy pedig, hogy a' Tett éppen nem méltó a' jutalomra? e' szerint

26-or megkívánjuk, hogy a' jelenlévő Nagy vagy Kiskeresztesek közül a' legfiatalabbiktól kezdve a' legidősebbikig mindenki a' folyamodásban előhozott érdemeiről, valamint az elő mutatott oklevelek helyességéről is vélekedését terjessze elő, és hogy az a' Jegyző könyvbe iktatásékbé. — Ezekután

27-er A' Káptalan Elnöke tartozni fog a' voksokat (szavazatokat) öszveszedni, és azoknak többségéhez képest a' végzést kimondani, azután pedig ezen káptalani véleményt minden folyamodásokkal, Bizonyítványokkal és a' Jegyző könyvel, mellyben kinek'kinek voksa (szavazattya) feljegyezve lészen, maga eredetőkben Nékünk megküldeni, hogy Mi azok felett Nagymesteri Határozatunkat megtehessük, és a' Káptalan javalatját vagy megerősithessük, vagy megváltoztathassuk, vagy pedig további parancsunkat kiadhassuk, mivel a' végső határozatnak kimondását Mi egyedül magunknak fentarjuk, a' Káptalan véleménye pedig csupán csak előké-

szület gyanánt szolgálván, ő végképpen semmit sem határozhat.

28-or. Mivel pedig Mi a' Káptalani Elnökséget a' Nagykeresztesek közül mindenkor arra fogjuk bizni, ki a' Hadi Seregnél jelen leszén, annálfogva szükségesnek találjuk azt is, hogy a' Rend Káptalanjának hivatalos köre soha megne szünjön, sőt felruházzuk az ollyas Nagykeresztest azon hatalommal is, hogy betegsége, vagy más akadályoztatása esetében, maga helyet mást nevezhessenki, ollyformán mindazonáltal, hogy az illyes kinevezés mindenkor Irásban történjen, és ő maga helyett sohase nevezhessenki helyettesnek mást, mint Nagykereszttest, 's akkor is a' legöregebbiket, ha csak ez se volna jelen, vagy pedig hasonlóúl akadályoztatnék.

29-er Azon esetben, ha a' Káptalan végzése általunk, mint a' Rend Nagymestere által helybehagyatott, és a' Candidatusoknak előléptetésök, egy bizonyos, tulajdon kezünkkel aláírott Jegyzékben nékie megküldetnék, kegyelmessen rendeljük, hogy a' Candidatusok ezen Nagymesteri kegyelmünkről ünnepélyessen értesíttessenek — és így tehát azon Nagykeresztesnek, ki az elnökségre általunk megfog hatalmaztatni, vagy pedig amaz, ki ez által helyettesnek kifog neveztetni, köteletségében fog állani, a' Candidatusokat különös Irat által a' tartandó előléptetés felől tudósítani és őket egyszersmind arrólis értesíteni, hogy ezen ünnepélyes munkalat, melly napon és órában fog végbevitetődni — Ezek után.

30-or Egy nappal előb az úgy nevezett Parole alkalmával közhírré fog tétetni, hogy a' nevök szerint megnevezendő Generálok és Tisztek bölcs és vitéz magok viselete tekintetéből általunk méltóknak találtattak arra, hogy a' Rendbe részent mint Nagykeresztesek, részent pedig mint Kiskeresztesek felvétetessenek, és hogy kegyes parancsunk következtében a' felvétel vagyis Promotio a' következő napon fog Hadi szállásunkon a' kitűzött időben megtörténni, mellyre minden Generálok, stabalis és a' többi Fő Tisztek megjelenni tartoznak.

31-er E' napon köteles leszén meghatalmazott Nagykeresztesünk Nagymesteri határozatunkat, mellyet a' Candidatusok érdemei tekintetében hoztunk, — egy rövid beszédben a' Gyülekezetnek értésére adni, annak utánna pedig a'

Rend diszjelét, vagyis a' Keresztet a' Nagykereszteseknek ugyan jobb vállakról bal oldalak felé en écharpe nyakba akasztani; — a' kis Kereszteseknek pedig felső köntösök vagy mellényök gomblyukára Trombita és Dob szó között mejökre függeszteni, és azon alkalommal ezen szavakat felolvasni. —

Legfelsőbb Nagymesteri Parancs következőjében általveendi kegyed kezeimből Mária Theresia Vitéz Rendének diszjelét — melly bizonyágául fog szolgálni ditsó Tetteinek és ezen Rendbe lett felvételének, és a' melly csak, a' vitéz és okos Tettnek megjutalmazására vagyon szentelve. — Éljen Kegyed véle az Isten tiszteletére, szolgálatjára a' Felséges Fő Herczegi Háznak, és védelmére a' Hazának.

Ezekután a' Candidatusok szerencse kívánatok mellett egymást megölelik, ezt mivelvén hasonló módon a' többi Nagy és Kiskeresztes Vitézek is. —

32-er A' mi azon Candidatusokat illeti: kik a' hadi Seregnél jelen nincsenek, hanem vagy azért hogy Kommandóban másutt tartózkodnak, vagy pedig más valamelly ok miatt a' fő Hadi szállástól távol vagynak, és ennél fogva a' Rend diszjelét az elnökséget viselő Nagykeresztes kezeiből személyessen el nem fogadhatják, kegyelmessen rendeljük, hogy még a' felvétel előtt azokról is tétessék említés a' Gyülekezethez tartandó Beszédben, és a' Rend diszjele annak szomszédságában létező Nagykeresztes által függesztessékfel mejére, vagy pedig ha ezt sem lehetne eszközölni a' hely távolsága miatt, akkor az Elölülő Nagykeresztes különös levél által fogja azt nékie megküldeni. —

33-or A' felvétel után mindenik Nagy és Kiskeresztesnek ki fog adatni a' Rendcancellariája által az előléptetésről szóló oklevél, vagy is az úgy nevezett Promotiobeli Patens, a' jelen nem lévőeknek pedig Agenseik vagy más megbízottjok által meg fog az küldettetni.

34-er A' mi már a' Rend Tagjai Rangjának meghatározását illeti: ámbár ugyan az első Promotio alkalmával, melly 1751. Esztendei Martius 7-én tartatott, kinevezett Nagykeresztesek (Grands Croix) és Kiskeresztesek (Chevalierok) Rendi Rangjokat katonai Karakterekhez képpes nyerték légyen, rendeljük mégis, hogy ebből jövőndőre való néz-

ve következés ne húzattasson, hanem, hogy valamint a' Nagykereszteseknek a' Kiskeresztesek előtt elsőbbségek legyen: szinte úgy egymás között is a' Rendi Rang mindenkor a' vitéz tett idejéhez legyen alkalmaztatva, következésképp anyi különös promotiók fognak tartatni, valahány időszakok lesznek olyanok, melyekben vitéz tettek követtettek el.

Ellenben, ha egy időszakban vétetődnénekfel többen a' Rendbe, akkor köztök a' Rangot a' katonai Karakter, és hogy ha több egy Karakterben lévő Tisztek vétetődnének fel, akkor a' Karakternek régisége határozza azt meg, az magából is értetődven, hogy azon új Nagykeresztesek, kik elébb Kiskeresztesek voltak, rangjokra való nézve megelőzik az ollyas Nagykereszteseket, kik ugyan azon Promotio alkalmával Nagykereszteseknek neveztettek. — Ezen Rendtartás magában a' Rend természetében gyökereztetik, 's ennél fogva nem csak hogy annak állandóságára és diszére szolgál, hanem egyszersmind igazolja azon mindjárt elejinte meghatározott alapszabásunkat is, melly szerint rendeltük, hogy ezen Rend egyedül csak a' katonai érdem megjutalmazására szolgáljon, és pedig idő rend szerént, az az a' Candidatusoknak vitéz tettei idejökhöz képest.

35-er Valamint tehát a' Nagy és Kiskeresztesek között való Rangot ollyas alkalmakra nézve, midőn t. i. ők úgy, mint ezen Rend Tagjai jelennek meg, a' fentebb előadott mód szerént állapítottukmeg — szinte úgy, irántok viseltető különös hajlandóságinkból akarjuk azt is, hogy valahányszor a' Nagy vagy Kiskeresztesek, Udvarunknál még pedig még Nálunk vagy szeretett Hitvessünknel Eő Császári és Királyi Felségénél Audientiát nyerni kívánnak, azt, a' nélkül, hogy ellőb magokat a' Fő Kamarási Hivatalunknál jelenteni tartoznának, megnyerhessék, még pedig midőn Bécsben Császári lakásunkban fogunk lenni, éppen ott, az úgy nevezett Retiráde szobában: midőn pedig Schönbrunban tartózkodnánk, az úgy nevezett tükrös szobákban. A' Nagykereszteseknek továbbá minden időben szabad bémenegetők legyen az úgy nevezett Titkos Tanácsosi Palotákba, de ellenben a' Kiskereszteseknek az oda való bémenegetel egyedül csak a' Rend ünnepe alkalmával, és akkor midőn elmenetelőkör vagy megérkezésekkel kéz csokolásra bocsájtatnak, engedtessék meg; de továbbá még azon elsőbbséggel is

birjanak ezen Rend Nagy és Kiskeresztesel, mely szerint szinte ők is úgy: mint a' Generálok az Udvarnál nem csak minden Udvari fényes Üneplésekkor, és az ugy nevezett közönséges Udvari Appartementekben, hanem még a' játéki vagy is kisebb Udvari Appartementekben is megjelenhesse- nek. —

36-or Valaminthogy azonnal, a' mint valaki Nagy vagy Kiskeresztesnek kineveztetik, Nemességet is nyer, ha még azzal nem bírna — szinte azonképen különös parancs által megis hagyta szívből szeretett Hitvesünk minden örökös Tartományi Hatóságainak, hogy az illyes Nemeség minde- nektől elismértessék, és a' Rend minden illyes Tagjainak a' Nemesi tisztelet megadattassék — Hasonló módon:

37-er Az ollyas Nagy vagy Kiskereszteseknek, kik már Nemesi szabadsággal élnek, adattassék meg folyamodá- sok következésében a' Bárói Rang, sőt az erről szóló ok- levelek vagyis Diplómák is minden Taksa fizetés nélkül adassanak ki — ezen tekintetből továbbá:

38-or Meghagyta a' Mi szívből szeretett Hitvesünk Eő Császári 's Királyi Felsége minden örökös Tartományi Tör- vényhatóságainak még azt is, hogy a' Nagy és Kiskeresz- teseknek illető Rendi Czimzetjüket (Titulusokat) hivatalos kiadásokban minden alkalommal megadják. — Hasonlóul.

39-er Megengedjük magoknak a' Nagy és Kiskeresz- tes Vitézeknek, hogy az őket illető Rendczimzetjével min- mindenkor szabadon élhessenek, magokat ollyasoknak irhas- sák, a' Renddiszjelével pedig Czimeröket és Pecsétjüket felékesíthessék.

40-er Ambár ugyan egy illyes Rendnek diszjelét, melyet egyedül csak megkülömböztetett Vitézség és hadi érdem ál- tal nyerhetni el, valamelly más Rendnek diszjelét nagyobb becsre méltatni nem lehetne, mind az által az arany gyapjas Vitézek Rendének azon szabályától, mely szerint ezen Rend mellet más Rendnek diszjelét viselni nem szabad, elállunk, és a' Mária Theresia katonai Rendre való nézve abból kivé- telt csinálván rendeljük, hogy Mária Theresia Rendje disz- jelét az arany gyapjas Vitézek Rendjének diszjele mellet hor- dozni szabad legyen ugyan, de más kül hatalmasság diszje- lének a' mellett való viselését szinte azonképen megtiltjuk,

valamint az, az arany gyapjas Vitézek Rende díszjelére való nézve is tilalmaztatik.

41-er Megengedtetik minden Nagy és Kiskeresztes Vitézeknek, hogy magok költségén több díszjeleket is készíttethessenek, de tartoznak megis az iránt a' Rend Cancellárjának előbb jelentést tenni.

42-er Ha a' Katholikai hiten lévő Nagy vagy Kiskeresztes Vitézek közül egy vagy többen valamelly ütközetben életüket vesztenék, vagy máskép is meghalálnának, rendeljük: hogy azoknak lelki üdvösségökért az Augustinianusok Templomában Sz. Mise szolgáltatassék — Azoknak Rendi díszjeleket azonban tartozni fognak az örökösök, vagy akár ki más is, kinek kezeihez jutnának azok, a' Rend fő Cancellárjának általadni, vagy általküldeni.

43-or Rendeltük továbbá kegyelmessen azt is, hogy a' megholt Nagy vagy Kiskeresztesek özvegyei, férjek nyugpénzeknek felét éltek fogytáig a' Rend Cassájából huzzassák. —

44-er Miután Mi ezen Vitéz Rendet egy Cancellárral is ellátni szükségesnek lenni találtuk, tehát rendeljük: — hogy ezen Rendcancellári hivatalt mindenkor a' Mi Fő Udvari és Statusi Cancellárunk viselje, és így valahányszor mi személyessen fogunk a' Rendbe Nagy vagy Kiskereszteseket felvenni, annyszor fog tartozni

45-er A' Rendcancellárja a' Gyülekezethez alkalmaztatott Beszédet tartani, és az 1-ső Szám alatt ide mellékelt cerimoniai szertartás szerént, melly az első promotio alkalomával divatozott, átfogja Nékünk adni a' Rend díszjeleit, mellyekkel a' Candidatusok megfognak tiszteltetni és általjában tudósítani fog Benünket szóval vagy írásban mindazokról, mellyek a' Rend dolgait illetik.

46-er Parancsoljuk, hogy a' Rend ügyében minden hozzáunk intézett Folyamodások és Iratok, valamint a' Káptalan jelentései és véleményei is Rend Cancellárunkkal nyitva (sub volanti) közöltessenek, és küldessenek nekie által.

47-er A' Rend Cancellártól fügjenek a' Rend Kincstárnoka és Titoknokja is, kiket Mi és Utódink mindenkor a' Rend Cancellárja ajánlatára fogunk és fognak kinevezni. — Mindkettőjöknek köteleességek pedig következőkből fognak állani. —

48-szor A' Rend Kincstárnoka tartozni fog a' Rend diszjelei készítésére felügyelni, és akkor, midőn a' Rendbe való felvételi szertartást magunk fogjuk végezni, azokat a' Rendcancellárjának általadni, továbbá a' Rend részére alapított Esztendei 150,000 ftokat is felvenni, ezen pénzekből a' keresztesek nyugpénzeiket és a' Rend Tisztjei fizetésöket kifizetni, és nem csak ezen pénzekről, hanem a' Rend egyéb költségeiről is Esztendőnkint számot adni.

49-szer A' Rend Titoknokjának köteleességében fog állani egy okleveles Jegyzőkönyvet vinni, és abban a' Rendnek minden nevezetesebb dolgait idő rend szerint a' maga helyén feljegyezni, a' Rendhez intézett visszairatinkat és Parancsolatinkat, valamint a' Rendbe felvétellett Nagy és Kiskeresztesek Patenseiket is elkészíteni, minden előléptetés vagyis Promotio alkalmával a' Candidatusoknak Lajstromát a' Rendnél leendő rangjok szerint elkészíteni, a' Candidatusoknak folyamodásit és a' Rendet illető többi Iratokat rendbe hozni, különös csomókban a' Rend leveles Tárában tartani, és szóval minden kiadni valókat a' Rend Irnoka által tisztán leiratni.

50-szer Ezen Rend alapítása emlékeztetének fentartása és örökösítése tekintetéből rendeljük végre, hogy a' Rendnek ünnepe minden Esztendőben October 15-én t. i. Sz. Theresia napján, és pedig békesség idejében a' mi Udvari Lakásunkon a' II-dik szám alatt ide mellékeztet cerimoniai szertartás szerint, Háború idejében pedig hadi szállásunkon főnyessen tartasson.

51-szer Valamint hogy Mi azt előre is látjuk, hogy mind a' Nagykeresztes, mind pedig a' többi Kiskeresztes Vitézek is ezen általunk mégalapított Rendiszahályokat és Statutumokat mindenkor híven megfogják tartani, és ekép a' Rend állapításakor általunk kitűzött jeles czél, t. i. a' katonaságnak dicsőítése a' legnagyobb mértékben el fog érettetni; — komolyan és kegyelmesen parancsoljuk a' Rend minden Nagy és Kis keresztes vitézinek, hogy a' fenleirt Statutumokat szorossan megtartsák, de meghagyjuk egyszersmind a' Rendcancellárjának is, hogy ő mulhatatlanul és minél szerényebben minden figyelmét oda fordítsa, hogy ezen Rend Törvényeinek minden Czikkellyei nem csak a' Rend Tagjai által, hanem a' Rendhez tartozó többi személyek által is köteleességekhez képest pontosan megtartassanak. Mellyeknek

nagyobb bizonyossága tekintetéből Mi ezen Statutumokat tulajdon kezünk aláírásával és a' Rend nagyobb függő Pecsétjével megerősítettük. Költ a' mi Császári lakásunk Várossában Bécsben December havának 12-én 1758. Esztendőben. Ferencz m. k. (L. S.) Gróf Kaunicz Rittberg m. k. Eő Császári Felsége saját parancsolatjára Beck Christian Agoston m. k. —

1-ső Szám

Cerimoniai Szerartás.

Melly Lotharingiai Károly Herczegnek, Austriai Nederland (Német Alföld) Fő Kormányozójának Eő Királyi Fensége, úgy nem különben commandirozó Feldmarschal Gróf Daun Leopoldnak Mária Theresia katonai Rendébe lett ünnepélyes béigtatások alkalmával, Bécsben a' Császári és Királyi Udvari Lakban 1758-ik Esztendei Martius hetedikén divatozott. —

Miután Eő Császári Felsége, mint ezen ujjonnan alapított Mária Theresia katonai Rendének Nagymestere ezen Rend diszjelének Lotharingiai Károly Herczeg Eő Királyi Fensége és Gróf Daun Leopold Feldmarschal Eő Excellenciája részekre tulajdon személye szerint leendő általadására magát kegyelmessen eltökéllette volna. —

1-ször is Tudtokra adatott Eő Felsége parancsolatjából a' Rendcancellárja által mind a' két Candidatusoknak különös Iratban kineveztetésök, de egyszersmind értesitettek arról is, hogy a' Rendbe való ünnepélyes bévezetetésök és béavattatások, melly napon és órában fog megtörténni.

2-szor Tudtokra adódott az illető Törvényhatóságok által az itt jelenvaló Generálisoknak és Stabális Tiszteknek, hogy a' kitűzött napon és órában ők is Tiszti rangjokbeli forma öltözetekben az Udvarnál azon ünnepélyes Rendi szerartásra megjelenjenek. — Az ajtón álló Tisztviselőknek pedig azon kívül meghagyatott az is, hogy ők minden fő katona Tiszteket és mind azokat, kiknek úgy nevezett Udvari Appartementekbe szabad bemenetelök vagy on, a' második előszobába, hol ezen ünnepi foglalatosság végbe menend, bécocsásák. —

3-szor. Ezen ünépélyes szertartásra kitűzött időnek megérkezésével Eő Felsége a' Császár, mint a' Rend Nagymestere saját forma ruhájában öltözködve, 's előtte lépven a' Rendnek Tisztviselői, Kamarások, belső Titkos Tanácsosok, és az Udvari Fő Tisztviselők (kik e' végre előre tudosittatván Hadi vagyis úgy nevezett Campagne öltözetjökben a' kirendelt órára hasonlóul megjelenni tartoznak) továbbá mindjárt személye előtt lépven a' fő Udvari Marschala kivont és egyenes arányban tartott status kardjával, ezt szokás szerint követvén a' Gárda Kapitánya és a' fő Kamarás — bévezettetett a' 2-ik elő Palotába vagyis Antikamarába, hol a' Generálisok, stabális és a' többi fő katona Tisztek egybe gyülekezve valának, és a' hol ezen fényes Ünep tartandó vala. Itt a' Menyezet alatt, melly az alsó széles léptsón kívül az úgy nevezett Esteradon felül, még 3. léptsői magosságra emelkedett, és szinte azon formára mint az egyéb Császári és birodalom-beli Üneplések alkalmával szokott lenni, készített Thronuson fődözött fejjel helyét elfoglalta, és a' többi Udvari Tisztviselők, a' Rendcancellárja, Generálisok, stabális Tisztek és a' Rendtisztvei is az alább következő mód szerint magok helyeiket elfoglalták volna, — akkor a' fő Kamarás bévezette a' Candidatusokat, kik addig, az úgy nevezett Fő Herczeg József Antikamarájában várakoztak a' második Antikamarában lévő Thron első vagyis széles léptsőjéig; (Esterade) ez után Eő Királyi Herczagsége Lotharingiai Károly az Esterádára fellépett, és a' mint a' II-dik szám alatt lévő mustrában kivólt jelelve, helyét elfoglalta, ott fenállva meghallgatta a' Rendcancellárja beszédét és bévarta Gróf Daun Leopold Feldmarschalnak (Tábornagynak) béigtatását is, ki az Esteraden alól Eő Császári Felségének átellenében állot mind addig, még csak ötöt a' Rendcancellárja a' Rend diszjele általvételére és nyakba akasztására felnem hívta.

4-szer. A' Cs. Thron jobbja felől az Esterade alatt a' fal mellet állott egy vörös bársonyal béterített asztalka, mellyen 4. vörös barsonnyból készült, és arany paszomántal bészegett vánkusok valának, azokra lévén téve a' két Patensek és a' Renddiszjelei, mellyek mellet a' mint azt a' fentebbi Mustrának 9. 10. és 11-dik száma mutatja, a' Rend-Kincstárnokoka és Titokja állottak.

✱

5-ször Miután a' Candidatusok már a' magok helyén állottak, és a' fő Kamarás is a' maga helyén volt, akkor a' Rendcancellárja a' Thronhoz közelített, és annak felső lépcsőjén letérdelve általvete Ő Felsége parancsolatját, viszálepett, és az Esterádának 8-ik szám alatt kijelelt álláson megállván, egy rövid beszédet tartott a' Gyülekezethez, különösen pedig a' Candidatusokhoz is, előadván abban nem csak ezen alapítványt és a' Rend czélját közönségesen, hanem névszerint a' Candidatusok érdemeit is.

6-szor Ezután a' Rendcancellár jeladására az első Candidatus t. i. Eő Királyi Fő Herczegsége Lotharingiai Károly a' Thronushoz közelített és annak legfelsőbb léptsőjén Eő Felsége lábai előtt egy vörös bársonyból készült és arany paszamental beszélgett vánkusra, mellyet előbb egy fő Udvari Fourir helyezett oda, mind a' két lábával letérdelt.

7-szer Ekkor a' Rendcancellárja általvete a' Rend Kincstárnokától a' Renddiszjelét, és azt általadta Ő Felségének mint a' Rend Nagymesterének, ki azt Királyi Felségének nyakába függesztette következő szavakkal.

Általveszi Fenséged kezeinkből Mária Theresia katonai Rendének diszjelét. Ez bizonyságul szolgál tetteinek, és ezen Rendbe való felvételének, melly egyedül csak a' Vitézbátorságnak és bölcs béléátásnak, 's intézkedéseknek vagyonszen-telve; éljen véle Fenséged az Isten tiszteletére, Házunk szolgálatjára, és a' Haza védelmére:

8-szor Ezután Eő Felsége a' Császár Eő Királyi Fenségét még térdeplő állásában megölelte, e' pedig visszatért az Esterádán lévő előbbeni állására, a' vánkus pedig, mellyen Ő Fensége térdepelt a' fő kamarási Fourir által elvitetett. Miután

9-szer a' 2-dik Nagykeresztesnek is ezen Rendbe való felvétele hasonló módon végbe vitetett, a' fényes Gyülekezetnek is vége lett, és Ő Felsége a' Thronusról felkelvén hasonló rendel szobáiba visszavezettetett.

ságú, és birodalmi Karszékkal ellátott Thrón vagy on Me-
nyezet alatt.

2-ik szám alatt lévő hely az, hol Ő Fensége Lotha-
ringiai Károly a' Rend Cancellárja által tartatott Beszéd al-
kalmával, és Gróf Daun Leopold Hadi vezérnek ünnepélyes
felvételekor állott.

3-ik számmal jegyzett hely az, hol a' fő Udvari Mar-
schall a' Status kivont kardját kezében tartván, állott.

4-ik szám a' fő Udvari Mesternek helye.

5-ik a' fő Kamarásnak helye.

6-ik a' Hartschierer nevezet alatt esméretes Testör-
ző sereg Kapitányának helye.

7-ik A' Drabantok nevezet alatt esméretes Testörző
sereg és a' Schweiczter Gárda Obersterének helye.

8-ik a' Rend Cancellárjának helye.

9-ik számmal jegyzett helyen az Esterade vagyis az első
széles léptsőnek szomszédságában volt helyezve azon vörös
bársonyal behuzott asztalka, mellyen voltak azon 4. vörös bár-
sonyból készült és arany poszomantal beszegett vánkusok, mel-
lyekre ismét a' Renddiszjelei és a' két Patensek voltak helyhez-
tetve.

10 és 11-ik számmal jegyzett helyeken állottak a' Rend
két Tisztei, t. i. a' Rend Kincstárnoka és Titoknokja.

12-ik számmal jegyzett helyen állott a' Rend másik
Candidatusa t. i. Grof Daun Leopold Hadivezér az Esterade
vagyis a' széles padolat mellett Eő Felségének által ellenében,
mind addig: míg a' Rend Cancellárja jel adására a' Renddisz-
jelenek általvétele véget nékie a' Thrónushoz való közelítés
megengedettett.

13-ik számmal megjegyzett helyet foglalták el a' Gene-
ralisok és stabális Tisztek; a'

14-ik szám alatt lévő a' belső Titkos Tanácsosok — a'

15-ik szám alatt lévő a' kamarások — a'

16-ik szám alatt lévő a' Hartschierer nevezetű Testö-
rök egy glédában — a'

17-ik számmal jegyzett helyen állottak vagy ültek a'
többi Gavalérok, katona Tisztek és az Appertementekbe szabad
béménettel bíró többi férfiak -- a'

18-ik számmal jegyzett helyen — páholyok voltak készítve Eő Császári és Királyi Felsége a' fenséges ifju Uraságok és Dámák részekre, hogy onnét az Ünnepe szertartását és a' Császári Thronus körül állókat szemlélhessék —

Rendszabás.

Minő szertartással kellessék a' Mária Theresia Rendnek Czimzeti ünepét a' kitűzött napon minden esztendőben fényessen ünepelni. —

1-ször A' jelenlévő Nagy és Kiskeresztesek ezen Rendünepére illető Hatóságok által hivatalossan hivatassanak meg.

2-szor Ezen napon szabad bémenetelők légyen a' titkos Tanácsosi Teremekbe a' Nagykereszteseken kívül a' Mária Theresia Renden lévő minden Kiskereszteseknek is, 's akkor ők Eő Császári Felségének mint a' Rend Nagymestere azon kegyelmével is élhetnek, hogy Őtet az Udvari Templomba vagy Kápolnába késírhetik.

3-szor Az Udvari Templomba vagy Kápolnába való késérés következő renddel menjen végbe —

először) legelől menjenek a' Nemes apródok (Edelknaben)

másodszor) ezeket kövessék a' kamarások és titkos Tanácsosok az úgy nevezett Campagne öltözetjökben.

harmadszor) a' Rend Kis és Nagykeresztesei a' Rendbe lett felvételök korához és idejéhez képest a' Renddiszjeleivel, 's tekintve a' Rend Nagyszallagjával felékesítve Regimentjök vagy Generális forma ruhájokba öltözködve —

negyedszer) a' Rend Nagymestere szinte gazdag forma ruhába öltözködik, és az arany gypjas Vitézi Rend vörös szallagról függő diszjelén kívül ezen Rend nagy diszjeléve is felékesítettik 's a' jelenlévő legöregebb Nagykeresztesek közül kettőjöknek, ezekhez közel pedig úgymint más alkalommal a' fő Kamarások, 's az úgy nevezett Hartschierer és Drabantok Gárdaféle Kapitányainak késéretében a' Templomba vezettetik.

ötödször) Ezeket követik közvetetlen a' Felség után a' Követek, és mindezek késéretökben levezettetik Eő Felségo az Udvari Templomba vagy Kápolnába.

4-szer Az Udvari Templom vagy Kápolna elő chorussa szinte úgy légyen vörös Damask szőnyegekkel behúzza, vala-

mint az, Karácson és három Királyok napjain beszokott vonatni, és azon kívül Eő Felsege részére úgy nevezett Camon is készítették —

5-ször A' többi ceremoniai készület szinte azonkép tétessék az Udvari Templomban és Kápolnában, valamint az egyébkor szokott megtéetni, egydül azon kivétellel, hogy a' Nagykeresztesek részekre egy hoszu pad — a' Kiskeresztesek részekre pedig keresztbe több padok éppen úgy helyeztessenek, mint azok, a' hálaadó Ünepek és Te Deum laudamus alkalmával a' katonai Kar részére a' Sz. István Templomában szoktak helyheztetni.

6-szor A' Praedicatio és Sz. Mise után épen azon Rendel menjenvégbe a' visszamenetel, a' mint az odajövetel történt. —

Toldalék Szabályai

Mária Theresia katonai Jeles Rendének.

Mi Első Ferencz Isten Kegyelmeből Austriai Császár Magyar, Cseh, Gallicziai és Lodomeriai Királyi 's a' t. Austriai Fő Herczeg s' a' t. adjuk tudtokra a' következőket mindeneknek 's a' t.

Ezen Rendnek 1758-ik Esztendőben lett alapításakor, a' ditső emlékezetű alapító a' Statutumok 9-dik §-ának bizonyítása szerint 150,000ftkból álló jövedelmet rendelt és ezen Summa biztosítására 1763-dik Esztendőben a' Bécsi Bankba 2,255,000frtkat tétetettbe 5 pr. Centumos kamatra, de mivel 1766-dik Esztendőben a' kamatoknak közönséges leszállítása alkalmával ezen Tökének kamatai is 5-ről 4-re leszállitattak. — Ezen leszállítás által természetesen az eredeti jövedelmek is jóval megcsökkentek és azon következést húzták magok után, hogy a' Rend Tagjai Statutumok által kiszabott egész nyugpénzeket vagy meg nem kapták, vagy pedig a' Classisok szerint felemelt illetményeket veszítették el.

Ezen hiányt Mi azon szeretetből, tiszteletből és hálás elesmérésből, mellyel Hadi Seregünk nevezetessen pedig azon Generálisok, Stabális, és fő Tisztek iránt viseltetünk, kik ezen Rend elnyerésére magokat érdemesekké tették, többé elnem nézhetvén, bizonyos alapító oklevelünk mellett egy új

esztendei pótló és a' Rend Cassájába fizetendő jövedelmet rendeltünk, mely az eredeti tőkének kamatjaival együtt elegetendő léssen nem csak az Özvegyek pensioi és a' Rend költségei kifizetésekre, hanem a' következő pensióknak kifizetésekre és bátorságosításokra is.

A' Nagy Keresztesek osztályából fognak kapni 8 Nagy Keresztesek kiki esztendőnkénti 1500 forintból álló nyugpénzt.

A' közép Keresztesek osztályából 16-a húzni fognak esztendőnkint, különösen kiki 800 forintokból álló nyugpénzt.

Az első osztálybeli Kiskeresztesek közül százan kapni fognak esztendőnkint személyszerént 600 ftot; a' második osztálybeli Kiskeresztesek közül pedig ismét százan kiki 400 forintokból álló esztendei nyugpénzt.

A' nyugpénzeknek eképen meghatározott számok, a' mint az a' Rend Statutumjaiban is érdekelve vagyon, semmi befolyással sincsenek a' Rend Tagjai számokra való nézve, mivel ezen Rendbe annyi Nagy, Közép vagy Kiskeresztes Vitézek vétetődhetnek fel és vétessenek is fel, a' menyien magokat ezen megkülömböztetésre valóságossan érdemesekké tették, csak hogy minden osztálybeli Tagnak azon esetben, ha már minden nyugpénzek kiosztattak volna, azon időpontig várakoznia kellett, míg az illető nyugpénznek elnyerésére vagy feljebb rugtatására valamely ürességbe jött pensio által nékie az út és alkalom megnyittatik, sőt a' Statutumok 43-dik §-ban az Özvegyek pensiójokra való nézve tett kegyes Rendelést még azzal is neveljük, hogy azon esetben is, ha a' Rendbe felvétetett valamely Tag elébb meghaláloznék, mintsem a' nyugpénzzel ellátott Tagok sorába jöhetett volna, kívánjuk, hogy azoknak elmaradott özvegyei épen azon pensiónak felét kaphassák, melyet kaptak volna férjeik, ha életben maradtak volna.

Azon esetben, ha hogy a' nagy és közép Keresztesek számokra kiszabott nyugpénzek már kiosztattak volna, és a' nyugpénzel ellátott közép Keresztesnek neveztetne ki, vagy pedig a' hasonlóan nyugpénzel ellátott kis Keresztesek közül valaki, vagy azon osztályban magában, vagy pedig a' közép Keresztesek osztályába léptettetne elő, rendeljük, hogy

ezek mind addig csak az elébbi nyugpénzeket huzhassák, még az ürességbe jött nagyobb pensióval őket ellátni lehetne.

A' Rend Statutumjai ez előtt időről időre csak a' Rend-be felvett Vitézeknek adattak ki, és azoknak megolvasására csak ritkán adódhatott alkalom a' többi stabalis és fő katonai Tiszteknek.

Minthogy azonban minden fő Tisztek a' legfőbbtől kezdve az utolsóig ezen Rend díszjelének elnyerésére alkalmasak, tehát mindenkinek nem csak joga vagyon arra, hanem a' katonai szolgálat szabályai szerint kötelességében is áll, 's a' maga haszna is azt hozza magával, hogy a' Rend Statutumait vóltaképen tudja és esmérje.

Ezen tekintetből tehát Mi a' Rendnek Statutumait újdön kinyomtatatni és a' példányokat ezen toldalékos rendelkezéssel együtt minden Regimenteknek és Hadosztályoknak megküldetni és köztök kiosztatni rendeltük. Melly rendelkezünk által azonban koránt sem akarjuk azt elérni, hogy azon szabályokat valaki csak betű szerint tudja és esmérje, hanem csupán és egyedül oda megyki nézetünk, hogy annak valódi céljáról és lelkeről kiki magának tiszta esméreteket szerezhessen, és főkép hogy a' következők közönségesen tudassanak, és azokból kiki általláthassa:

A) Minő tulajdonságúaknak kellek lenni azon tetteknek, mellyek a' Rend elnyerésére méltóknak és érdemeseknek tekintethetnek.

B) Miként kellessék az illyes tetteket a' Rend Candiatussainak írásban feltenni és lerajzolni.

C) Mi módon kellessék azokat bebizonyítani 's minden kétségen kívül valókká tenni.

Mi illeti azon tulajdonságokat, mellyekkel a' Rend elnyerésére méltó tetteknek felruházva lenni kellek, ezekre való nézve a' Rend Statutumainak 3-dik §-usa alapúl és változhatatlan fő szabályúl azt határozta, hogy a' születés, több évi szolgálatok, az ellenség előtt kapott több sebek, és egyéb érdemek még nem azon tulajdonságok, mellyeknél fogva valaki ezen Rend elnyerésére számot tarthatna, valamint átaljában azon fő Tisztek sem tarthatnak arra számot, kik kötelességeiket mindenkor becsületessen tellyesítették, és semmi olyast elnem mulasztottak, a' mit egy becsületet érző Tiszt szemrehányás és feletet terhe nélkül elnem mu-

laszthat. Mind az efféle Tiszti személyek méltók és érdemesek ugyan minden szeretetre tiszteletre előmozdításra és egyéb jutalmokra, de ezen Rend elnyerésére csupán azok tekintetéből még sem tarthatnak számot.

Ezen Rend elnyerésére csak azon vitéz tettek alkalmazhatók, melyeket minden köz tiszteletben lévő Katona Tiszt minden szemrehányás nélkül elis mulaszthatott volna, de a' melyek általa mégis okos béliatással, Vitézséggel, ön maga elszánással végbe vitettek, hasonló tekintetűek azon bölts és a' Hadi szolgálat javára intézett Tanácsok is, melyeket a' fő Tisztek nem csak adtak, hanem azoknak kivitelét megkülömböztetett Vitézségök által segítették is, valamint mindezek a' Rend Statutumai 21-dik §-ban több példákkal felvilágosítva vannak.

Egyéberánt az illyes tanácsadásoknak és tetteknek is ollyasoknak kelletik lenniök, melyek fegyvereink dicsőségére és szolgálatunk javára sikeres befolyással voltak, mi még a' szerencsétlen ütközetekben is megtörténhetik; mivel éppen az illyes esetekben tétetik a' fő Tiszt ollykor ollyas helyzetbe, melly szerint csendes megfontolása, megnem zavart okossága, rettenthetetlen bátorsága és rendkívüli igyekezete által, ha mindjárt a' veszteséget helyre nem pótolhatja is, de annak további káros következéseit mégis meggátolhatja.

Igen is megkülömböztetett rendkívüli találmánnyal és bölcsességgel nagy és még nagyobb mértékben egybekötött ollyas bátor és vitéz tettek, melyek a' Hadi munkálatokra való nézve nagyobb és még nagyobb szerencsés következt szültek, ezek adhatnak jogot a' közép rendű és Nagykeresztes méltóságnak felkérésére.

Ezekből magokból következik már az is, hogy ha valaki a' Rend Kis vagy Középkeresztes Vitézi közül újabban ismét egy szinte ollyas vitézi tettel különböztette meg magát, mellyhez hasonló tett miatt amaz a' Rend kisebb, emez pedig annak középszerű keresztjét nyerte el, ezért ugyan mind a' ketten érdemeiket nagyon nevelik, és magokat az előmenetelre és egyéb jutalmazásokra való nézve méltóbbaká is teszik, mindazáltal az a' Kiskeresztesnek a' közép-rendű kereszt, a' közép-rendű keresztesnek pedig a' nagy Kereszt elnyerésére okot és jögot nem szolgálhat, mivel az

ilyes tiszteletbeli előléptetések mulhatatlanul nagyobb mértékben kívánják az érdemeket és az érdemességet.

A' Rend elnyerésére méltó vitéz tettnek leírását tartozik a' Candidatus világossan és értelmessen előadni, annak minden érdekes körülményeit u. m. idejét, helyét, indító okát bizonyos végbevételét, az e' végre használt módot és eszközöket, és végre pedig a' következést, vagyis sikert, igen szigorúan, meghatározottan, tökéletesen és igazán leírni, és mindazt, a' mi valamely homályos vagy kétes értelemre, vagy akármely kis mértékben is nagyításra mutat, annál szorgalmaztatni, mivel az efféléknek legkisebb nyoma is, nem hogy a' Rend diszjelének elnyerését könnyítené sőt inkább azt nehezítené vagy éppen egészen megsemmisítené.

Az efféle kérésnek olyasnak kell lenni, mely a' törvényes próbát megüti, és a' melyet minden kétségen kívül valónak lehet elfogadni, és mivel az tetteleges dolgot foglal magában, annak valószínű és igaz volta bebizonyítására, a' szemmellátó tanúbizonyságokon kívül másféle próbákat előhozni nem lehet.

Minő tulajdonságokkal kellessék birni az efféle próbáknak 's mint kellessék azokat megszerezni a' Rend Statutumainak 13, 14, 15, 16, és 17-dik §-usában előterjesztett rendelkezések és útmutatások olly világosak, hogy azokhoz még csak néhány új felvilágosító Rendeléseket kívánunk hozzáadni, ezek pedig következők:

Először. Miután a' Rend Statutumainak 12-ik §-usa egy fő Tisztet se, a' legkisebbtől kezdve a' legfőbbig (ki vitéz tette miatt magát ezen Rend diszjele elnyerésére érdemesnek lenni véli) tiltel, és a' szükséges próbáknak előhozásától is semmiben se akadályoztatja, sőt inkább azt rendeli, hogy az efféle Bizonyítványoknak és próbáknak megszerzése tekintetében minden nehézségek eltávoztassanak, ennél fogva az ollyas nagy felelet terhének teszi ki magát, ki indulatoságból, kedvezni nemakarásból, vagy akár mely más mellék tekintetéből, noha szemmel látó tanúja volt a' vitéz és ditső tettnek, arról mégis bizonytságot adni nem akar, vagy azt aláírni vonakodik, és az által amannak érdemlett jutalmaztatását megakadályoztatni törekszik. — Az illyes esetben megengedjük minden Candidatusnak, hogy ő

az ollyas szemmellátó tanútól, annak Törvényhatósága által, arról, hogy mi oknál fogva tagadta meg a' Bizonyítványnak aláírását, írásbeli nyilatkozást vétethessen, melyet ez, az akkor megnyitott Rend Káptalanjának véleményével együtt megküldeni tartozik. Ellenben

2-szor. Ki könnyen gondolkozásból, részrehajlásból vagy akár mi más indító oknál fogva úgy mint szemmellátó tanú, ki azonban ollyas valójában nem volt, Bizonyságot ad, ki a' Rend díszjele elnyerésére méltónak lenni kellett tettet igaznak lenni erősít, noha annak nem igaz volta, akár az egésze, akár pedig annak érdekesebb részére nézve, előtte szemmellátó tanú előtt esméretes lehetett, az ollyas a' csalfaság vétkébe, és ha az kibizonyosodik (a' mi szoros vizsgálat után nehezen kerültethetik el) akkor arról bizonyos lehet, hogy ő az ollyas undok véteknek megbosszulására kiszabott törvényes büntetést ki nem fogja kerülni.

3-szor. Épen ezen okból parancsoljuk, hogy az ollyas esetekben, midőn a' Rend Statutumai egy vagy több fő Tiszt bizonyosságának hiányában a' Candidatusnak megengedik, hogy vitéztettéről Al-Tisztek és Közemberek a' Candidatusnak távollétében a' Rend Káptalan elejébe idéztetethessenek, a' tett leírás előttök olvastassonfel, minden abban előforduló érdekes körülményekre figyelmetessékké tétessenek, és komolyan kérdeztessenek meg, ha vallyon igaz lelkiismeretek 's az Isten, és erántunk tartozó kötelességek szerint, úgy mint becsületes emberek, és szemmellátó tanúk igaznak esmérík-e, és bizonyságokkal erősíthetik-e a' leirt tettet, és az abban előhozott körülményeket?

Átaljában fogva rendeljük, hogy az Al-Tisztek és közemberek által való bizonyítások csak akkor fogadtassanak el, midőn a' Candidatusok elegendőképpen bebizonyították, hogy a' vitéz tett kivitele alkalmával a' Rend statutumai szerint megkivántató fő Tisztek jelen nem voltak, vagy azok közül épen egyszem volt jelen, következőleg vitéztettőket más módon bennem bizonyíthatják, hanem csak a' szemmellátó al-Tisztek vagy közemberek által.

4-szer. Midőn a' Candidatusok Vitéztettők bébizonyítása végett tulajdon Regimentjök vagy Corpsoktól nyert szemmellátó Bizonyságokon kívül más bizonyítványokat elő nem mutatnak, akkor öök, ha azt akarják, hogy az efféle Bizo-

nyitványaik hiteleseknek esmértessenek el, szükséges azt is, elegendőképen bebizonyítaniok, hogy a' vitéz tett kivitele alkalmával egyedül csak az ő Regimentjéből, vagy annak osztályából voltak jelen szemmellátó tanúk, de ha mégis más katonai seregből is voltak akkor jelen szemmellátó tanúk, azoknak bizonyságokat is szükséges előmutatni.

5-ször. Ha a' Rend Candidatussa olyas tettet vitt ki, melly szerint valamelly Hadisereget (osztályt) vagy megsza- badított, vagy pedig annak hasznos segítségére volt, akkor az illyes tettet, azon Hadisereg Commendánsának és a' többi szemmellátó tanúknak bizonyságával kellett megmutatni.

6-szor. A' Rend Statutumai 13 és 14-dik §-ban már megvagyon rendelve, hogy ha a' vitéz tett kivitele alkalmával a' Candidatus más valakinek Commandója alatt volt, akkor ő először is annak bizonyítványát, 's úgy a' többi 5. fő Tiszteknek hasonló Bizonyságait tartozzik előmutatni.

Ha a' Commendans szemmellátó tanúja nem volt a' vitéz tettnek, 's ennél fogva arról bizonyságot nem tehetne, akkor Írásban tartozik bejelenteni, hogy a' tett a' bejött jelentésekkel és a' tudakozás után kapott válaszokkal megegyez-e mindenekben vagy sem? mellynek kifürkézése és kitudása azonban soha sem fog terhes lenni, hogy ha a' tett nevezetes és szembetűnő volt. — De ha reménységen kívül ő nem tehetne illyes bizonyító jelentést, akkor tartozik ő mégis ebbeli nyilatkozását annak okai előhozásaival együtt írásban beadni. Ezt ismét tartozik a' Candidatus többi Bizonyítványaihoz mellékelni, és az utóbbi esetben a' Vitéz-tettnek valóságát azon fő Tisztnek bizonyítványával megmutatni és erősíteni, ki közvetetlen a' Commendans után következik, és a' vitéz tettnek szemmellátó tanúja volt.

7-szer. Kötelességökben fog állani a' Stabális és Fő Tiszteknek a' Rend diszjeléért tett folyamosodásokat, a' tett leírásával és szükséges bizonyítványokkal együtt a' Regiment Commandója, vagy pedig az illető Batallionjok és Compagníájok kormányja által (ha a' Hadisereg ekép volna felosztva) beküldeni.

A' Regiment, vagy a' többi hadi osztályok Commendánsainak valamint a' többi Generálisoknak is efféle folyamosodását a' Hadisereg Comandója, békeség idejében pedig az

illető tartománybeli fő hadi Kormányzók (General Commando) útján kellenek a' Rend Káptalanjának beküldeni.

Miután a' közhirdetmény következtében a' Rend diszjele elnyerése végett tett minden folyamodások beérkeztek, akkor a' kitűzött napra bizonyosan megnyitattik a' Káptalan.

A' Káptalan kötelességei olly világosan és magyarázotlan vagynak a' Rend Statutumaiban előadva, hogy Mi azokhoz csak némelly Rendeléseket kívánunk még hozzáadani.

Az egybegyűlt Káptalannak fő célja a' vitéz tettek megvizsgálása és megbírálásából áll, t. i. hogy vallyon a' Candidatus által előhozott tett a' Rend Statutumaiban foglalt szabályok szerint tökéletesen bebizonyított-e, és hogy ő érdemes-e a' diszjelnek, és ezek közül, jelesen mellyik osztálybelinek elnyerésére?

Az efféle vizsgálatnak és bírálatnak a' Rend Statutumai és ezen újabb rendelkezünknek betű szerént való értelmökben, 's koránt sem valamelly önkényes és szabad akaratbeli magyarázás szerént kellenek megtörténni, ha mindazáltal ollyas esetek adnákélok magokat, mellyeket a' fenálló rendelkezések betű szerént való értelmével megegyeztetni nem lehetne, 's azok iránt tehát valamelly fundamentomos kétség támadna, rendeljük, hogy az efféle kétséges esetek végső elintézés végett mindenkor előnkbe terjesztessenek.

A' Rend Statutumainak 19-dik §-usa szerint kötelességében áll, a' Káptalan Nagy Keresztes Elnökének minden folyamodásokat és bizonyítványokat, a' menyiben azok a' Rend Tagjai között az idő megnyerése végett már előbb kerületessen meg nem fordultak volna, a' hadi Cancelláriának valamellyik személye által felolvastatni, az aláírt tanúkat különbféle rangoknak rende szerént öszve számlálni, hogy ekép kiki a' jelenlévők közül a' Candidatus érdemeit azonnal általláthassa, vallyon az elkövetett tett alkalmazos-e a' Rend diszjele elnyerésére, és vallyon az előmutatott minden bizonyítványok elvagnak-e látva a' hitelességnek minden tulajdonival? Mivel azonban egyszeri hallásából a' felolvastattaknak a' tettet szigorú és gyökeres vizsgálat alá venni, és az előmutatott bizonyítványoknak tökéleteségöket szigorúan és gyökeressen megbírálai alig ha lehetne — annál fogva rendeljük, hogy a' tett leírásával is bizonyítványokkal ellátott minden folyamodások, mindenkor és minden kivétel nélkül előbb

a' Rend azon Tagjainak kerületessen megküldetessenek, kikbül a' Rend Káptalanja állani fog. — Mind ezen Tagoknak szoros szolgálati és lelkiismeretes kötelességek lészen minden folyamodásokat és az azokhoz kaptsolt tett leírásokat és bizonyítványokat általolvasni, azokat érett elmével megvizsgálni és megbírálni, kétségeit és észrevételeit írásba foglalni, és csak ezekután, és ekép elkészülten (szavazás) voksolás végett a' Káptalanban megjelenni.

Minden Promotio alkalmával a' Rendbe felvétellett kis, közép és Nagykeresztes Vitézeknek egymás közt való rangjokat a' Rend Statutumai szerént a' vitéz tettnek ideje, melly őket a' Rend diszjele elnyerésére érdemesekké tette, határozza meg. — Ezen rangtúl függ jövődöbeli pensiójoknak elnyerése, vagy azoknak az osztályokhoz képest való öregbitése is.

Rendeljük tehát, hogy a' Káptalan birái szavazások, voksolások alkalmával azon vitéz tettnek idejét mindenkor szigorúan feljegyezzék, mellyért a' Candidatust a' Rend elnyerésére érdemesnek lenni találták. Ezen datumokhoz képest készítették a' Káptalan végezetével egy rendes rangi Lajstrom és terjesztették Elönkbe.

A' datumok feljegyzésén kívül tartozik minden szavazó (voksoló) írásban előadni, melly gyökeres okoknál fogva szavaz a' Candidatus részére vagy ellenére?

Hogy pedig a' Káptalan minden Tagjai akármelly befolyástúl, tekintettől, függéstől vagy a' Candidatusnak rangjára való figyelemtől, minden gyűlöletességtől és egyéb kedvetlen következtésektől, mentté tétessenek, és hogy ők tudtok és lelkiismeretek szerént szabadon szavazhassanak, a' Rend statutumaiban már van téve az iránt rendelés, hogy mindazok, mik a' Rend Káptalanjában előfordúlnak mély halgátásban tartassanak.

Ezen üdvösséges és szükséges rendelést megújítjuk Mi is, még pedig olly világos hozzáadással, hogy annak legkisebb megsértése miatt is nem csak a' Káptalan Birái, hanem a' Rend Tisztei is, kiknek kötelességükben áll, nem csak a' szavazati árkusokra, hanem a' Rend többi jussaira is jól felvigyázni, és azokat a' Rend Levelestárában örzeni, magokat minden kegyelem nélkül a' szoros felelet terhe alá fogják vetni.

Egyéberánt a' Káptalanra való nézve minden leginkább attól füg, hogy a' Candidatusok közül az, ki a' Rendbe való felvételre valóságossan érdemes, valamelly részrehajlás által aból kinezárattasson, vagy pedig, hogy abba valaki barátságbul vagy más mellékes tekintetből felnevétesse. — A' Rendnek disze és becsülete koránt sem áll annak Tagjai sokaságában, hanem csupán és egyedül a' valódi és tökéletesen behizonyított ollyas jeles érdemben, melly őket méltókká teszi a' Rend Tagjai sorába való felvételre. Ezen érdemes-ségnek és méltó voltnak a' tethez, és annak bizonyítására előhozott próbákhoz képest, minden személyi tekintet kedvezés vagy nem kedvezés, vagy ártani való szándék nélkül és minden lehetséges megfontolás, szoros előrelátás, és igazságos keménységgel végbeviendő vizsgálása és megbírlása teszi fő kötelességét a' Káptalannak, és ez a' valóságos 's egyedül valói kitűzött célja annak, mellyért a' Káptalan alapított. Ez azon kötelesség, mellyet ők a' becsületnek, lelkiismeretnek, és annak, mivel az Igazságnak, az Istennek, Nékünk, a' Hazának és végre ezen Jeles Rend fénye és méltósága fentartásának 's ön magoknak is tartoznak, megsértése nélkül, elnem mulaszthatnak, és a' mit Mi töllok, mint annyi jeles férjfiaktul méltán várunk és várhatunk, soha se is fognak elmulasztani, hanem inkább azt minden időben szemök előtt tartani.

Ezekhez még csak azt adjuk hozzá, hogy minden törvényes Cassatio maga után húzza a' Rend diszjelének, és az azzal egybekötöttetett nyugpénznek elvesztését is, történjen bár is az illyes Rend Tagjának Cassatioja tiszteletbeli rangjának meghagyásával, vagy akár a' nélkül.

Ha ellenben a' Rendnek Tagja magát hadi szolgálatjátul katonai Rangjának megtartásával, vagy annak lemondásával felmentetni kéri, és attól felis oldoztatik, azért ő a' Rend diszjelét az azzal járó nyugpénzel és azon joggal együtt, melly szerint ő a' nagyobb nyugpénzzel ellátott Tagoknak osztályába előmozdittathatik elnem vesztí, hanem azt tovább is megtarthatja, csak hogy az ollyas, ki tisztí Rangjának lemondásával lépki a' szolgálatból, az többé a' katonai Törvényhatóságához nem tartozhat, de egyéberánt a' Rend Törvényeinek, minthogy annak Tagja az után is megmarad, alája léssen vetve.

Igérjük magunknak, de biztossan várjuk is, hogy hadi Seregünknek minden Generálisai, Stabális és egyéb fő Tisztei, kik még ezen Rend diszjelével megnem tiszteltettek, serényen iparkodni fognak, ezen Rendnek Statutumait és azokkal egybekötötetésben lévő tulajdon Rendeléseinket is magoknak megszerezni, azokat legnagyobb figyelemmel ismételve elolvasni, hogy azoknak foglalatjokat és lelkét tökéletesen kitanúlhassák, jól megismerhessék és egészen magokévé tehessék. Ez által minden nemes érzésű, igaz tisztelő, és jó hirbenlévő név után törekedő férfinak szívében fel fog gerjesztetni azon ohajtott kíváнат, és erős elszánás, hogy semmi olytast elne mulasszon, a' mi az idő és körülményekhez képest nékie utat nyithat, egy ollyas Rend diszjelének elnyerésére, mellynek látásakor minden ember meggyőződik arról, hogy azt annak tulajdonossa bizonyossan valamely rendkívüli vitézi tette által szerezte. Ez az a' diszjel, mellyel a' köz tisztelet, a' tulajdonosnak egész élete fogytáig járandó, Özvegyének pedig felében fizetendő nyugpénzel vagyon össze párosítva, és a' mellynek tekintete azzalis emellettik, hogy a' Rend Tagjai Udvarunknál is megkülömböztetéssel birnak, és hogy annak elnyerése által azok, kik még nemesi ranggal nem birnak, azt azonnal elnyerik, a' kik pedig a' Báróságért esedezni fognak azt is megkapják, e' végre azon megjutalmazása az atyai érdemeknek, mellyben még annak magzatjai is örökösödnek, és a' mellynek hálás és áldott emlékezete még a' késő maradéknál is fenmaradhat.

Mellynek nagyobb bizonyására ezen Rend Statutumait illető toldalékos rendeléseinket tulajdon kezünkkel aláírtuk, és a' Rend nagyobb pecsétjével megerősíttetni rendeltük. — Költ a' Mi Császári fő lakó Városunkban Bécsben, Karátson hava 12-én 1810-dik Eszt. Ferencz m. k. Báro Spielmann Antal m. k. Eő Császári 's Királyi Apostoli Felségének saját parancsolatjára. Hudeliszt József m. k.

**Mária Theresia Jeles Rendének mostani
Nagy-Mestere**

Ő Császári 's Királyi Felsége

I. Ferdinand

Austriai Császár, Magyar Országai Apostoli Király 's a' t.

**Mária Theresia Jeles Rendének Nagy-
Keresztes Vitézei.**

1758.

**Lotharingiai Herczeg Károly,
Tábornagy.**

Gróf Daun Leopold, Tábornagy.

„ **Nádasdy Ferencz, Lovas-
ság Generálissa.**

„ **Hadik András, Al-Tábor-
nagy.**

**Báró Sincere Claude, Al-Tá-
bornagy.**

„ **Loudon Gedeon, Al-Tá-
bornagy.**

Herczeg Aremborg Károly.

**Báró Marschal Ernest, Tábor-
szernagy.**

**Gróf Lacy Ferencz Móricz, Al-
Tábornagy.**

1760.

**Zweybrückeni Fridrich Her-
czeg, Tábornagy.**

**Gróf Marquiere János, Al-Tá-
bornagy.**

**Báró Beck Levin, Al-Tábor-
nagy.**

1761.

Gróf Wied Fridrich, Tábornagy.

„ **O' Donell Károly Lovas-
ság Generálissa.**

**Báró Buccow Adolf, Lovasság
Generálissa.**

1762.

**Gróf Guasco Ferencz, Al-Tá-
bornagy.**

„ **Gianini Ernest, Tábor-
nagyi Örmester.**

1763.

**Brentano József, Al-Tábor-
nagy.**

**Herczeg Löwenstein Wertheim
Kereszt., Al-Tábornagy.**

✱

Igérjük magunknak, de biztossan várjuk is, hogy hadi Seregünknek minden Generálisai, Stabális és egyéb fő Tisztei, kik még ezen Rend diszjelével meg nem tiszteltettek, serényen iparkodni fognak, ezen Rendnek Statutumait és azokkal egybekötötetésben lévő tulajdon Rendeléseinket is magoknak megszerezni, azokat legnagyobb figyelemmel ismételve elolvasni, hogy azoknak foglalatjokat és lelkét tökéletesen kitanúlhassák, jól megismerhessék és egészen magokévá tehessék. Ez által minden nemes érzésű, igaz tisztelt, és jó hírből élő név után törekedő férfinak szívében fel fog gerjesztetni azon ohajtott kívánság, és erős elszánás, hogy semmi olyast elne mulasszon, a' mi az idő és körülményekhez képest nékie utat nyithat, egy ollyas Rend diszjelének elnyerésére, mellynek látásakor minden ember meggyőződik arról, hogy azt annak tulajdonossa bizonyosan valamely rendkívüli vitézi tette által szerezte. Ez az a' diszjel, mellyel a' köz tisztelet, a' tulajdonosnak egész élete fogytáig járandó, Özvegyének pedig felében fizetendő nyugpénzel vagyon össze párosítva, és a' mellynek tekintete azzalis emellett, hogy a' Rend Tagjai Udvarunknál is megkülönböztetéssel bírnak, és hogy annak elnyerése által azok, kik még nemesi ranggal nem bírnak, azt azonnal elnyerik, a' kik pedig a' Báróságért esedezni fognak azt is megkapják, e' végre azon megjutalmazása az atyai érdemeknek, mellyben még annak magzatjai is örökösödnek, és a' mellynek halás és áldott emlékezete még a' késő maradéknál is fenmaradhat.

Mellynek nagyobb bizonyására ezen Rend Statutumait illető toldalékos rendelkezéseinket tulajdon kezünkkel aláírtuk, és a' Rend nagyobb pecsétjével megerősítettetni rendeltük. — Költ a' Mi Császári fő lakó Városunkban Bécsben, Karátson hava 12-én 1810-dik Eszt. Ferencz m. k. Bárá Spielmann Antal m. k. Eő Császári 's Királyi Apostoli Felségének saját parancsolatjára. Hudeliszt József m. k.

**Mária Theresia Jeles Rendének mostani
Nagy-Mestere**

Ő Császári 's Királyi Felsége

I. Ferdinand

Austriai Császár, Magyar Országi Apostoli Király 's a' t.

**Mária Theresia Jeles Rendének Nagy-
Keresztes Vitézei.**

1758.	Báró Beck Levin, Al-Tábornagy.
Lotharingiai Herczeg Károly, Tábornagy.	1761.
Gróf Daun Leopold, Tábornagy.	Gróf Wied Fridrich, Tábornagy.
„ Nádasdy Ferencz, Lovasság Generálissa.	„ O' Donell Károly Lovasság Generálissa.
„ Hadik András, Al-Tábornagy.	Báró Buccow Adolf, Lovasság Generálissa.
Báró Sincere Claude, Al-Tábornagy.	1762.
„ Loudon Gedeon, Al-Tábornagy.	Gróf Guasco Ferencz, Al-Tábornagy.
Herczeg Aremborg Károly.	„ Gianini Ernest, Tábornagyi Örmester.
Báró Marschal Ernest, Tábornagy.	1763.
Gróf Lacy Ferencz Móríc, Al-Tábornagy.	Brentano József, Al-Tábornagy.
1760.	Herczeg Löwenstein Wertheim Kereszt., Al-Tábornagy.
Zweybrückeni Fridrich Herczeg, Tábornagy.	
Gróf Marquiere János, Al-Tábornagy.	

✱

1765.	Gróf Ferraris János József, Táborszernagy.
Eő Királyi Fensége Péter Leopold, Fő Herczeg és Toscanai Nagy Herczeg Tábornagy.	» Wurmser Dagob., Lovas-Generálissa.
1789.	1794.
Herczeg Coburg Fridrich János, Lov. Generálissa.	Würtembergi Herczeg Ferdinánd Al-Tábornagy.
Gróf Pellegrini Károly, Tábornagy.	Báró Beaulieu János Péter, Al-Tábornagy.
1790.	Berbereki B. Alvinczy József, Táborszernagy.
Eő Királyi Fensége Fő Herczeg Ferencz, 's Királyi Örökös Herczeg.	1796.
Gróf Clairfayt Károly, Tábornagy.	Gróf La Tour Maximilian, Táborszernagy.
Báró De Vrüs József, Tábornagy.	1801.
» Bender Blas. Col., Tábornagy.	Herczeg Lichtenstein János, Al-Tábornagy.
1792.	Gróf Belegarde Henrich.
Herczeg Hohenlohe Kirchberg Fridrich. Táborszernagy.	1809.
1793.	Ó Császári Fensége János, Austriai Fő Herczeg.
Károly Fő Herczeg, és Királyi Fenség.	1813.
	Herczeg Schwarzenberg Károly, Tábornok.

**Mária Theresia Jeles Rendének Középrendű
Keresztesi (Comandeurs).**

1765.

Herczeg Eszterházy Miklós,
Táborszernagy.

„ **Kinszky Ulrich,** Tábor-
szernagy.

Gróf D' Ayasassa József, Ge-
nerálörnagy.

„ **Ponyatowszky Andr.,** Al-
Tábornagy.

Báró Siskovich József, Al-
Tábornagy.

Rouvroy Theodor, Generálör-
nagy.

Gróf Pellegrini Károly, Gene-
rálörnagy.

„ **Draskovits József,** Al-
Tábornagy.

Báró O-kelly Wilmos, Tábor-
szernagy.

1778.

Gróf D'Alton Richárd, Al-
Tábornagy.

„ **Wurmser Dagobert,** Al-
Tábornagy.

1779.

Báró Elrichhausen Károly, Tá-
borszernagy.

„ **Terzy Lajos,** Generalör-
nagy.

1789.

Gróf Clerfayt Károly, Tábor-
szernagy.

Herczeg Hohenlohe Kirchberg,
Friedrich, Al-Tábornagy.

Gróf Browne György, Al-Tá-
bornagy.

Herczeg De Ligne Károly, Tá-
borszernagy.

Báró Klebeck Wilhelm, Al-
Tábornagy.

1790.

Gróf Wartensleben Wilhelm,
Al-Tábornagy.

„ **Auersberg Károly,** Ezr.
Kapitány.

Báró Beaulieu János Péter, Al-
Tábornagy.

„ **Splényi Gábor,** Al-Tá-
bornagy.

„ **Karaiczay András,** Gene-
rálörnagy.

1793.

Gróf Ferraris János József,
Táborszernagy.

Berbereki B. Alvinczy József,
Al-Tábornagy.

Ferdinánd, Würtembergi Her-
czeg, Al-Tábornagy.

Báró Kirchradi From József.
Herczeg Waldeck Keresztely,
Al-Tábornagy.

1795.

Báró Guozdanovich Vit., Al-
Tábornagy.

„ **Staaeder József,** Al-Tá-
bornagy.

„ **Lauer Ferenc,** Generál-
örnagy.

Unterberger Leopold, Generálör-
nagy.

Gróf Nauendorf, Generálör-
nagy.

1796.

Mészáros János, Al-Tábor-
nagy.

Lothringiai Herczeg Károly,
Al-Tábornagy.

Gróf Cantó d'Yrles József,
Al-Tábornagy.

Bonyogradi Rukavina Mátyás,
Generálörnagy.

Gróf Sztáray Antal, Al-Tá-
bornagy.

Báró Werneck Ferencz, Al-
Tábornagy.

Herczeg Lichtenstein János,
Generálörnagy.

1797.

Gróf Vinchant de Gontroeul
Károly, Generálörnagy.

Chevalier Hotze Fridrich, Al-
Tábornagy.

Gróf Hadik Károly, Al-Tábor-
nagy.

„ **Kolowrat Krakowszky Ká-**
roly, Al-Tábornagy.

1799.

Marquis Sommariva Hanibal,
Ezr. Kap.

Waldecki Reinvald József, Őr-
nagy.

Melas Mihály, Lovasság Ge-
nerálissa.

Chastelleur (Marquis) József,
Generálörnagy.

Bátorkeszi Ott Károly, Al-Tá-
bornagy.

1800.

Gróf Gyulay Ignác, Al-Tá-
bornagy.

1801.

Gróf Kolowrat Liebszteinszky
Vincze, Al-Tábornagy.

Báró De Vaux Thiery, Ezr.
Kapitány.

„ **Szereday Antal, Ezr. Kap.**
Herczeg Rosenberg Ferencz,
Ezr. Kap.

1805.

Gróf Belegarde Henrich, Lov.
Generálissa.

Ő Cs. Fensége János Austriai
Fő Herczeg, Lov. Gene-
rálissa.

1806.

Herczeg Schwarzenberg Ká-
roly, Al-Tábornagy.

Gróf O' Reilly András, Al-Tá-
bornagy.

Báró Vincent Károly, Gene-
rálörnagy.

„ **Mecséry Dániel.**

1809.

Herczeg Hohenczollern Frid-
rich.

„ **Lichtenstein Alois, Ge-**
nerálörnagy.

Báró Hiller János, Tábornagy.

Gróf Radeczky József, Al-Tá-
bornagy.

Báró Frimont János, Al-Tá-
bornagy.

1809.

Gróf Colloredo Hieron., Al-Tábornagy.

Smola József, Ezr. Kap.

Báró Wimpfen Maximilian, Generálör-nagy.

Roussel Ferencz, Generálör-nagy.

Báró Mesko József, Generálör-nagy.

„ Klenmayer Mihály, Lov. Generálissa.

Gróf Hardegg Ignác, Generálör-nagy.

„ Klenau István, Al-Tábor-nagy.

1813.

Lillenbergi B. Scheiter, Ge-nerálör-nagy.

Báró Bianchi Fridrich, Al-Tá-bornagy.

Gróf Nosticz János, Al-Tábor-nagy.

Hessenhoumburgi Herczeg Fridrich.

Reisner Antal, Al-Tábornagy.

Báró Tomassich Ferdinánd, Ge-nerálör-nagy,

1814.

Gróf Nugent Laval, Al-Tá-bornagy.

Ő Királyi Fensége a' Würtem-bergi Kor. Herczeg Wil-helm.

Mervillei B. Mauroi Ferencz, Al-Tábornagy.

Quosdanovich Károly, Gene-rálör-nagy.

Ő Királyi Fensége Wilhelm, Porosz Herczeg.

1815.

Gróf Neiperg Ádám, Al-Tá-bornagy.

Koburgi Herczeg Ferdinánd, Generálör-nagy.

Ő Királyi Fensége az Orániai Örökös Herczeg.

Mária Theresia Jeles Rendének Kis Keresztes Vitézei.

1758.

Báró Sincere Claude, Al-Tá-bornagy.

Gróf Eszterházy Miklós, Al-Tábornagy.

„ Wied Frigyes, Al-Táborn.

„ Starhemberg Lajos, Al-Tábornagy.

Báró Loudon Gedeon, Ezredes Kapitány.

„ Jahnus Ferencz, Gene-rálör-nagy.

Marquis Los-Rios Ferencz, Ezr. Kap.

Herczeg Kinszky Ulrich, Ge-nerálör-nagy.

1758.

Báró Elmendorff Frigyes, Ezr. Kapitány.
 Gróf D'ayasassa József, Ezr. Kapitány.
 Bojanovszky Sylvester, Ezr. Hadnagy.
 Báró Amádei Károly, Ezr. Kapitány.
 Gróf Saint-Ignon József, Ezr. Kapitány.
 „ Poniatowszky András, Ezr. Had.
 Báró Siskovics József, Ezr. Kapitány.
 „ Plunkett Tamás, Generálörnagy.
 „ Rhebach Maximilian, Ezr. Kapitány.
 Gróf Saint-Ignon Kereszt. János Ezr. Kap.
 Herczeg Salm Salm Maxim. Örnagy.
 Marquis Botta d' Adorno Jakab Ezr. Had.
 Gróf Soro János, Ezr. Had.
 Basteel János, Ezr. Had.
 Báró Biettagh Ferencz, Kap. Franquet Sándor, Kapitány.
 Báró Normann Ernest, Örnagy.
 Bauer Illyés, Örnagy.
 Gróf Dombasle Ferencz, Generálörnagy.
 Krammer Ferencz, Ezr. Kap.
 Waldenau Walthar Ignác, Ezr. Kapitány.
 Blösheimi Zorn Agoston, Ezr. Kapitány.
 Waldani Rumel József, Báró Kapitány.

Báró de Vins József, Káp.
 Gróf D'arberg Károly, Al-Tábornagy.
 „ Pellegrini Károly, Ezr. Kapitány.
 Sonhay Filep, Ezr. Kap.
 Báró Büllov Ferdinánd, Generálörnagy.
 Marquis de Ville Károly, Al-Tábornagy.
 Gróf Draskovics József, Al-Tábornagy.
 Gróf Giannini Ernest, Ezr. Kapitány.
 Alfön Adolf, Ezr. Had.
 Ronvroy Todor, Kap.
 Tillier Antal, Generálörnagy.
 Báró Gemmingen Rich. Generálörnagy.
 Báró Brockhausen Jakab, Ezr. Kapitány.
 Gróf Ferraris János József, Ezr. Kap.
 Báró Bossoft, Ezr. Had.
 Brentáno József, Generálörnagy.

1759.

Gróf Károlyi Antal, Generálörnagy.
 Coldwel Cheva., Örnagy.

1760.

Gróf Guasco Ferencz, Al-Tábornagy.
 Báró Pugnetti Rudolf, Ezr. Kapitány.
 Rosenfeldi Pablovsky Venczel, Ezr. Kap.
 Kerekes Sigmond, Ezr. Had.
 Bernkopp János, Örnagy.

1760.

Gróf O-Kelly Vilmos, Al-Tábornagy.
 „ Murray József, Ezr. Kap.
 Báró Humbrach Sándor, Kap.
 Gróf Rhédey János, Ezr. Kap.
 „ Caraccioli Lajos, Generálörnagy.
 Bechardt János, Kap.
 Gróf Caramelli Károly, Ezr. Kapitány.
 Báró Riese Ferencz, Ezr. Kap.
 Gróf Browne Filep, Generálörnagy.
 Báró Trais Gáspár, Ezr. Kap.
 „ Koch József, Ezr. Kap.
 Rossin, Ezredes Hadnagy.
 Báró Ravizza Antal, Örnagy.
 D' Alton Chevalier Rich. Ezr. Kapitány.
 Báró Neudecki Strasser Vilmos, Ezr. Had.
 „ Rolcke Károly, Örnagy.
 Herczeg Lobkovicz József, Generálörnagy.
 Báró Gabelkoven Sigmond, Ez. Kapitány.
 Leubelfink, Ezr. Kap.
 Báró Vorbeer Sigmond, Kap.
 „ Gemmingen Sigmond, Ez. Kapitány.
 Rothschutz Sigmond, Ezr. Kap.
 Tommiotti de Fabris Domokos, Conte di Cassano Ezredes Hadnagy.
 Gróf Kokorsowa Ferencz, Kap.
 Báró Burcell János, Kap.
 „ Zettvitz János, Ezr. Kap.
 Gróf Guasco Sándor, Generálörnagy.

Báró Beaulieu János Péter, Örnagy.

„ Török András, Ezr. Kap.
 Geisler Ignác, Kapitány.
 Báró Binder, Kapitány.
 „ Ripke Lajos, Örnagy.

1761.

Preiss Ferencz, Generálörnagy.
 Gróf Stampa Cajetán, Al-Tábornagy.
 „ Lockart Jakab, Örnagy.
 Kautsch Ignác, Örnagy.
 Gróf Seriman Pál, Ezr. Kap.
 Báró Ziegessár Kár. Ezr. Kap.
 „ Seeger Tobiás, Örnagy.
 Marquis Botta d'Adorno József Bergonzo, Örnagy.
 Báró Theillers Ferencz, Ezr. Hadnagy.
 Gróf Dönnhof Lajos, Ezr. Had.
 „ Bethlen Ádám, Generálörnagy.
 Báró Ried József, Generálörnagy.
 Gróf Harrach Xaverius, Ezr. Kapitány.
 De Vas Ferencz, Örnagy.
 Barco Vincze, Ezr. Kap.
 Mylius Antal, Hadnagy.
 Gróf Deym János Venczel, Kapitány.
 Collenbergi Rudt Ferencz, Kap.
 Báró Stain Leopold, Ezr. Kap.
 Hoche Károly, Ezr. Kap.
 Herczeg Hohenlohe Kirchberg Fridrich, Örnagy.
 Schorlemmer Károly, Ezredes Hadnagy.

1762.

Báró Wallis Olio, Ezr. Had.
 „ Petrowszky Ferencz, Ez.
 Kapitány.
 Gróf O-donel Henrich, Őrnagy.
 Heldenfeldi Seczujaz Arsenius,
 Őrnagy.
 Gróf Kinszky József, Ezr.
 Kapitány.
 Graffenstein József, Őrnagy.
 Báró Terzi Lajos, „
 Gróf Corswarem de Myel Jó-
 zsef, Kap.
 Báró Elmpa Filep, Őrnagy.
 „ Linbibratich de Trebynia
 Hieronimus, Ezr. Kap.
 Thalkovich János, Kap.
 Knesevich Márton, Ezr. Kap.
 Papilla Pál, Ezr. Had.
 Báró Nangle Ferencz, Kap.
 Kiss Ferencz, Ezr. Had.
 Báró Freyenfels Hubert, Ezr.
 Kapitány.
 „ Rasp Lörincz, Ezr. Kap.
 O-Mulrián, Ezr. Had.
 Steinmecz Miklos, Őrnagy.
 Frirenberger János, „
 Czecherini Miklos, „
 Gróf Ruttant János, Kap.
 Brady Chevalier, Kap.
 Báró Schröder Gotfried, Kap.
 Pablitseck, Kapitány.
 Waldhütter Mihály, Kap.
 Gróf Lodron Domokos, Kap.
 D'aubleux Antal, Kapitány.
 Báró Stehrndahl Károly, Kap.
 Tiemar, Hadnagy.
 Báró Eghls Jakab, Kap.
 Mohr, Kapitány.
 Báró Graffen Antal, Főhadnagy.

1763.

Gróf O-Donel János, Al-Tá-
 bornagy.
 Sauer Károly, Ezr. Had.
 Báró Tillier Maximilian, Ezr.
 Kapitány.
 Gróf Erbach Károly, Őrnagy.
 Nugent Chevalier Jakab, Ge-
 neralörnagy.
 Neugebauer Ferencz, Őrnagy.
 Kleefeld Venczel, Generalör-
 nagy.
 Huff Károly, Őrnagy.
 Herczeg Nassau Usingen Frid.
 Ezr. Kap.
 Lassgallner János Károly, Ezr.
 Kapitány.
 Haag Miklós, Ezr. Had.
 Gróf Gyulay Samuel, Ez. Kap.
 Gemini Molé Claudius, Őrnagy.
 Gróf Laci Billingari Vilmos,
 Kapitány.
 Piza Péter, Őrnagy.
 Ham Chevalier, Őrnagy.
 Gróf Lanjus Vellenburg, Ezr.
 Kapitány.
 Wallisch Kirstof, Kapitány.
 Winkelspurgi Winkelhoffer Mi-
 hály, Kapitány.
 Raabi Ungár János, Kap.
 Fassignies, Kapitány.

1779.

Gróf Pallavicini Károly, Ge-
 neralörnagy.
 Barbereki B. Alvinczy József,
 Generalörnagy.
 Báró Levehner Ferencz, Ge-
 neralörnagy.
 Klebeck Vilmos, Ezr. Kap.

Báró Keul Károly, Ezr. Kap.
 Püttet Károly, Őrnagy.
 Staader József, Ezr. Kap.
 Borcziczky Ferencz, Ezr. Kap.
 Báró Buccov György Ezr. Had.
 Bellnani Belli János, Őrnagy.
 Buxich Ádám, Őrnagy.
 Oreskovich János, Őrnagy.
 Davidovich Pál, Őrnagy.
 Peozina Antal, Fő Had.
 Baró Neuendorf, Őrnagy.
 Guozdanovich Veit, Ezr. Kap.
 Báró Hutten Ferdinand, „

1788.

Schlann, Generálörnagy.
 Herczeg de Ligne Károly, Ezr.
 Kap.
 Sokolovich, Kapitány.
 Vukassovich Filep, Ezr. Had.
 Voith János, Ezr. Hadnagy.
 Hiller, Ezr. Hadnagy.
 Cerrini József, Őrnagy.
 Brady, Kapitány.
 Scholgensgraben Nesslinger
 Venczel, Kapitány.
 Liptay, Őrnagy.

1789.

Borvitz Ferencz, Kapitány.
 Nesméry, Kapitány.
 Ocskay József, Ezr. Kap.
 De Vaux Chevalier Thieri,
 Őrnagy.
 Fenzel Ferdinánd, Kapitány.
 Dedovich Márton, Kapitány.
 Gróf Ficquelmont József, Kap.
 Pracsek Károly, Őrnagy.
 Báró Splényi Gabriel, Al-Tá-
 bornagy.

Kray de Krajás, Ez. Kap.
 Kulnek, Ezr. Kapitány.
 Duc Arnal, Ezr. Kapitány.
 B. Karaiczay András, Generál-
 őrnagy.
 Báró Lindeni Linden, József,
 Ezr. Kapitány.
 Báró Kienmayer Mihály Ez. Kap.
 „ Vécsey Siebert, Generál-
 őrnagy.
 Kosztolanyi, Ezr. Kapitány.
 Ehrenbachi Fischer Vilmos.
 Gróf Sztáray Antal, Generál-
 őrnagy.

Báró Lauer Ferencz, Gene-
 rálörnagy.
 Báró Liebreichi Mack Károly
 Ezr. Kapitány.
 Herczeg Esterházy Antal, Kap.
 Gróf Pillati de la Tour, Kap.
 Werebeli Sigmond, Kapitány.
 Gróf Gyulay Ferencz, Kapitány.

1790.

Szarvasy József, Kapitány.
 Gróf Auersperg Kár. Ez. Kap.
 Wiesy Károly, Őrnagy.
 Gróf Aichelburg Károly, Kap.
 Báró Wenkheim Ferencz, Ge-
 neralörnagy.
 Gróf Rosenberg Ferencz, Ezr.
 Hadnagy.
 Berg, fő Hadnagy.
 Báró Fessenberg János, Ezr.
 Hadnagy.
 „ Wodniánszky Ján. Őrnagy
 „ Horváth, Generálörnagy.
 „ Kirchradi Froon József,
 Ezr. Kapitány.
 Gomez de Parientos, Ezr. Had.

- Hayd Károly, Ezr. Had.
 Piringer, Fő Hadnagy.
 Gróf Harrach Ferdinánd, Al-
 Tábornagy.
 Zigann József, Kapitány.
 Wagner, Őrnagy.
 Marquis Chasteller János, Őr-
 nagy.
 Báro Révay, Ezr. Had.
 Gróf Pejáczevich Károly, Ezr.
 Kapitány.
 Haering Ferdinánd, Őrnagy.
 Gróf Mahony Vilmos, Őrnagy.
 Wolfskeel Sigmond, Kap.
 Lanfrey Antal, Kapitány.
 Báro Brentano Antal, Gene-
 rálőrnagy.
 Breznobányai Mikowini Lajos,
 Generalőrnagy.
 Thürkheim, Generalőrnagy.
 Gróf Lichtenberg Cajetán, Ge-
 neralőrnagy.
 Báro Werneck Ferencz, Ge-
 neralőrnagy.
 Senftenau Funk Károly, Ezr.
 Kapitány.
 Sonel János, Ezr. Kapitány.
 Báro Bolza Antal Péter, Ezr.
 Hadnagy.
 Báro Ippi Bydeskúty Sigm.
 Őrnagy.
 Gróf Kolonicz Maxim. Őrnagy.
 Fábri, Őrnagy.
 Gróf La Tour Baillet Maxim.
 Tábornagy.
 Marqui Corti, Generalőrnagy.
 Pforzheim, Ezr. Kapitány.
 Báro Vogelsang, Ezr. Had.
 Gróf Luzignán Ferencz, Ezr.
 Hadnagy.
- Vincent Károly, Kapitány.
 Roos András, Ezr. Had.
 Gróf Gavassini, Kap.
 Gróf Orlandini del Beccuto
 Ferdinánd, Kap.
 Richter, Fő Hadnagy.
 Báro Prugglach, Generalőrnagy
 Báro Spindler, Ezr. Kap.
 Ott de Bátorkesz, Ezr. Kap.
 Gróf Kolowrat Liebsteinsky
 Vincze, Ezr. Kap.
 Herczeg Hessen Homburg Fri-
 gyes, Őrnagy.
 Albel Lajos, Kap.
 Báro Hothoviczi Peharnick Dá-
 niel, Generalőrnagy.
 Herczeg Lichtenstein János,
 Ezr. Kap.
 Ankenbrand, Ezr. Had.
 Martonicz András, Kap.
 Callot János, Fő Had.
 Tartler, Fő Had.
 D'Aspre Constant. Kap.
 Jovue Antal, Kap.
 1792.
 Keim Conrád, Ezr. Kap.
 1793.
 Unterberger Leopold, Gene-
 ralőrnagy.
 Gróf Dietrichstein Ferencz,
 Ezr. Had.
 Hackenberger Ferencz, Kap.
 Thieri Lajos, Kap.
 Báro Salis Pál Ezr. Kap.
 Mészáros János, Generalőrnagy
 Hotze, Generalőrnagy.
 1794.
 Otto, Al-Tábornagy.

Herczeg Schwarzenberg Károly, Ezr. Kap.

Gróf Bellegarde Henrich, Generalőrnagy.

Gróf Gontreol, Ezr. Kap.

Saint Quentin Chevalier Emanuel, Fő Had.

Dévay Pál, Generalőrnagy.

Báró Nemes Dédi Stephaics Ferencz, Ezr. Had.

Smola József, Fő Had.

Báró Rouvroy Károly, Ezr. Kap.

Hartelmüller Simon, Ezr. Had.

Stipsich József, Ezr. Kap.

Gróf Meerveld Maximilian, Ezr. Kap.

Duka, Ezr. Kap.

Eötvös Károly, Őrnagy.

Geringer, Őrnagy.

Vilson, Kap.

Báró Warnsdorf Gottfried, Ezr. Kapitány.

Baum, Fő Hadnagy.

Rogovszky Kristof, Kap.

Gróf Nobili János Őrnagy.

Gróf Triangi Antal, Kap.

Dublaisel, Fő Had.

Bechard, Kapitány.

Bechtold, Kapitány.

Báró Speth, Ezr. Had.

Nesslinger Antal, Fő Had.

Schuhay Ferencz, Őrnagy.

Schabicz Henrich, Fő Had.

Gróf Gyulay Ignác, Ezr. Had.

Thiel Venczel, Ezr. Had.

Báró Barco Felix, Ezr. Had.

Pessler Ignác, Őrnagy.

**Gróf Hadik Károly, General-
őrnagy.**

Szereday Antal, Ezr. Kap.

Lassanek János József, Kap.

1795.

Báró Bajaházi Bajalich Ádám, Generalőrnagy.

Oreskovich Péter, Fő Had.

Gróf Klenau, Ezr. Had.

Boros Ádám, Generalőrnagy.

Neu András, Generalőrnagy.

Obner, Őrnagy.

Báró Lauer József, Kap.

Bonyhádi Perczel Károly, Kap.

1796.

Báró Schustek Eman. Őrnagy.

Gróf Spindler Leopold, Kap.

Vega György, Őrnagy.

Báró Löpper Ferencz, Őrnagy.

Cselfalvai Pulszky Ferd. Kap.

Nagy Ferencz, Ezr. Kap.

Báró Gottesheim Frigyes, Ezr. Kapitány.

Mecséry Daniel, Kap.

Prochaska János, Ezr. Had.

Schwarzinger János, Ezr. Had.

Gróf Sinzendorf Rud. Őrnagy.

Gróf Marzin Ferd. Ezr. Kap.

Beyerveck József, Kap.

Gróf Kinszky Károly, Őrnagy, Müller Eduard, Kap.

L' Aisé Antal, Ezr. Had.

Bátori Buday Ignác, Kap.

Spiegelberg József, Ezr. Had.

Báró Rossich Ignacz, Kap.

Ivichich Simon, Kap.

Prókowsky Táké, Kap.

**Gróf Argenteau Eugen. General-
őrnagy.**

Gróf Hardeggl Glac Ign. Kap.

Zechmeister Theophil, Kap.
 Báró Schelenberg József, Ezr.
 Kapitány.

Villiams James, Őrnagy.
 Veyrother Ferencz, Őrnagy.
 Báró Collenbach, Fő Had.
 Frimont János, Kap.
 Pletzger Ádám, Kap.
 Bonyogradi Rukavini Mátyás,
 Generálörnagy.
 Weidenfeld Károly, Ezr. Kap.
 Sechter János, Ezr. Kap.
 Oraniai és Názsau Dietz Vil-
 helm, Herczeg.
 Zopf János, Generálörnagy.
 Munkácsy József, Kapitány.

1797.

Báró Ulm József, Kap.
 Herczeg Hohenzollern Hechin-
 gen Ferencz, Generálörnagy
 Báró London Elek, Generál-
 örnagy.

1799.

Buximi Jelachich Ferencz, Ge-
 neralörnag.
 Báró Lattermann Christian,
 Ganeralörnagy.
 Marqui Sommariva Hanibal,
 Ezr. Kap.
 Waldecki Reinwald József,
 Örnagy.
 Báró Knesevich Vincze, Ezr.
 Kapitány.
 Zach Antal, Generálörnagy.
 D' Olivier Lajos, Kap.
 Gillet Antal, Örnagy.
 Herczeg Hohenlohe Ingelfin-
 gen Fridr. Al-Tábornagy.
 Kees Bernáth, Örnagy.

Danno József, Ezr. Kap.
 Reissner Antal, Ezr. Kap.

1800.

Jünger Vincze, Kapitány.

1801.

Schmidt József, Őrnagy.
 Hranaky János, Kap.
 Mervillei Mauroy Ferencz,
 Ezr. Had.
 Báró Domokos József, Kap.
 Vecsey Péter, Kap.
 Báró Szentkereszty Sigmond,
 Ezr. Kap.
 Lamarfellei Volf Lajos, Ezr.
 Hadnagy.
 Salamon Mihály, Fő Had.
 Gróf Schaerfenberg Fridrich,
 Kapitány.
 Báró Drechsel Antal, Kap.
 Plaechl Antal, Al-Hadnagy.
 Faschiug János, Kap.
 Loy Mátyás, Kap.
 Prochaska József, Ezr. Had.
 Lutz Péter, Örnagy.
 Heldenfeldi Meyer Antal Ezr.
 Hadnagy.
 Levachich József, Ezr. Kap.
 Báró Wolfkeel Ckristian, Örnagy.
 Báró Révay Antal, Örnagy.
 Morberth János, Örnagy.
 Foky József, Fő Had.
 Raymundi Lőrincz, Örnagy.
 Graf János, Örnagy.
 Müllenberg Postrekowszky Fe-
 rencz, Ezr. Had.
 Oberdorf Ernest, Kap.
 Gróf Mier Ádám, Örnagy.
 Tegethoff József, „

Du Coron Miklos, Kap.	Le Breux Mihály, Kap.
Zattureczky László, Kap.	Lugenier Antal, Fő Had.
Báró Trautenberg, Leop. Őrn.	Pap Lajos, Fő Had.
Schuster József, Fő Had.	Gróf Wartensleben Ferdinánd,
Fedák Mihály, Ezr. Had.	Őrnagy.
Gróf Neiperg Ádám, Kap.	Eő Királyi Fensége Ferdinánd
Gróf O-Reille András, Gene-	Károly, Fő Herczeg, Al-
rálőrnagy.	Tábornagy.
Gróf Biesch János, Al-Tábor-	Herczeg Lichtenstein Moricz,
nagy.	Ezr. Kap.
Fichsel Ferencz, Kap.	Gróf Grüne Filep, General-
Gróf Paar Károly, Ezr. Had.	őrnagy.
Amaritoni Montfleury Lajos,	Baernkopf Stockhard József,
Fő Hadnagy.	Kapitány.
Pestaux Joachim, Kap.	Báró Griezfeldi Cazan Domon-
Quosdanovich Károly, Kap.	kos, Őrnagy.
Gavenda Mátyás, Kap.	Herczeg Lichtenstein Alajos,
Hertelendy Gábor, Ezr. Had.	Ezr. Hadnagy.
Herczeg Rohan Károly, Ezr.	Horváth András, Kapitány.
Kapitány.	Crossard Lajos, Fő Had.
Lippa Guido, Ezr. Kap.	Dall-Aglío Vincze, Al-Tábor-
Gróf Nimptsch József, Ezr.	nagy.
Kapitány.	Gróf Mignotti Bussi Antal, Ge-
Schimpf Fridrich, Őrnagy.	nerálőrnagy.
Gróf Radeczky József, Ezr.	Báró Hundt Ferencz, Fő Had.
Kapitány.	
Ragowsky Márton, Kap.	1802.
Gróf Degenfeld Schomburg Fr.	Neubergi Brusch, Kap.
Őrnagy.	Marcant Mihály, Őrnagy.
Fulda Vilhelm, Őrnagy.	Sonden, Kapitány.
De Pest Albert, Ezr. Kap.	Sardagna Simon, Kap.
Gordon Antal, Fő Hád.	Báró Bechard János, Ezr.
Báró Lützow Fridrich, Kap.	Hadnagy.
Báró Scheibler Károly, Kap.	De Loper Filep, Ezr. Had.
Báró Du Mintet József, Kap.	Stwirthnich Agoston, Őrnagy.
De Baut Ferencz, Ezr. Had.	Bogdán Jozsef, Kap.
Mesko József, Őrnagy.	Gróf Auersperg Ferencz, Ezr.
Geppert Menrad, Kap.	Kapitány.
Gróf Nugent Laval, Kap.	Hromada József, Fő Had.
Andrássy János, Ezr. Kap.	Pásztory, Kapitány.

Tomasich Ferencz, Őrnagy.
 Lilienberg Venczel, Kap.
 Csorich, Kapitány.
 Gasser Péter, Kap.
 Simony, Kapitány.
 Gróf Frenel János, Generál-
 őrnagy.
 Bannitze, Kapitány.
 Báró Luzsinsky Ferencz, Kap.
 Báró Scheither Henrich, Kap.

1805.

Báró Mohr, Ezr. Kap.

1806.

Roussel Ferencz, Ezr. Kap.
 Gróf Civalar d' Happoncourt,
 Ezr. Kapitány.
 Sück Jakab, Kapitány.
 Báró Tetenborn Károly, Kap.
 Steyrer Károly, Ezr. Had.
 Báró Entsch Ferencz, Gene-
 rálőrnagy.
 Gróf Leiningen Agoston, Őr-
 nagy.
 Báró Simbschen József, Al-
 Tábornagy.
 Gróf Hardegg Ant. Ezr. Kap.
 Novák János, Őrnagy.
 Gróf Colloredo Mansfeld Hyr.
 Generálőrnagy.
 Nordmann József, Generálör-
 nagy.
 Hilmer Mátyás, Kap.
 Báró Vécsey Agoston, Ezr.
 Had.
 Szvinburne Robert, Ezr. Kap.
 Bessán Károly, Kap.
 Montluisánt János, Fő Had.
 Bakonyi Ferencz, Kap.
 Báró Mylius Frigyes Őrnagy.

Herczeg Rohan Victor, Gene-
 rálőrnagy.

Del Rio József, Kap.

Báró Schneider Arnó, Al-Tá-
 bornagy.

Báró Wimpfen Max. Ezr. Kap.

Báró Mohr Fridrich, Lovasság
 Generálissa.

Friezenberger Venczel, Őrnagy

Zochi János, Kap.

1809.

Magdeburg Fridrich, Kap.

Burecsk Greifenbach Venczel,
 Al-Tábornagy.

Chevalier Vaquant Geozelle
 Todor, Al-Tábornagy.

Herczeg Vied-Runkel Fridrich,
 Generálőrnagy.

Andrássy Dávid, Ezr. Kap.

Fölseis József, Generálőrnagy.

Báró Mecséry Károly, Ezr. Kap.

Fasching Károly, Ezr. Kap.

Scovand Fridrich, Ezr. Kap.

Báró Vieland György., „

LXIV. Henrich, Reuszi Her-
 czeg, Őrnagy.

Herczeg Kinszky Henrich,
 Őrnagy.

Murmann György, Őrnagy.

Bernholcz István, Kap.

Bienenenfeld Vilmos, Kap.

Porubszky Dávid, Alezredes.

Stephanini de Monte Arcini
 József, Generálőrnagy.

Volkman Antal, „

Teimet Márt. Őrnagy.

Gróf Mensdorf Pouilli Emanuel,
 Generálőrnagy.

Báró Reinich Ignác, Ezr. Kap.

Báró Lakos János, Őrnagy.	Vieloleysky István, Had.
Valper Mátyás, Kapitány.	Szilly Antal, Őrnagy.
Báró Rogacs János, Kap.	Schmelczern János, Generál- őrnagy.
„ Bersina Henrich, Al- Tábornagy.	Gróf Gatterburg Józ. Őrnagy.
„ Bakonyi Imre, Generál- őrnagy.	Gróf Kinszky József, „
Lenk Jakab, Kapitány.	Voith János, Őrnagy.
Steindl Károly, Kapitány.	Olgyay József, Kap.
Báró Paumgarten János, Ezr. Kapitány.	Gróf Esterházy Nep. János, Ezr. Kapitány.
„ Siegler Henrich, Őrnagy.	Herczeg Hessenhomburg Filep, Őrnagy.
„ Pirquet Péter, Alezredes.	Gróf Bentheim Steinfurt Frid. Ezr. Kapitány.
„ Geramb Leop. Generál- őrnagy.	Maurich István, Kap.
„ Chimani Ant. Ezr. Kap.	Báró Dittmayer Márt. Fő Had.
„ Bartholemi Péter, Alezr.	Gróf Vallmoden Lajos, Al- Tábornagy.
„ Beyder Károly, Ezr. Kap.	Báró Stutterheim Károly, Ge- nerálőrnagy.
„ O-Brien János, Ezr. Kap.	Mayer József, Generalőrnagy.
„ Csulich Markus, Gene- nerálőrnagy.	Flachenfeld Károly, Ezr. Kap.
„ Fleischer Ferd. Ezr. Kap.	Báró Rousseau Józ. Ezr. Kap.
„ Hackker Ferencz, Alez- redes.	„ Portner Leopold, Alezr.
„ Gollner Alajos Generál- őrnagy.	„ Haberein Ferencz, Kap.
„ Martyn Péter, Őrnagy.	Kurcz Lőrincz, Kap.
„ Csivich Agoston, Gene- rálőrnagy.	Báró Márjássy András, Gene- rálőrnagy.
Gróf Leiningen Christian, Ezr. Kapitány.	Szeniczter Pál, Ezr. Kap.
Báró Göldlin Károly, Ezredes Kapitány.	Gries Ferencz, Őrnagy.
Báró Dietrich Eman. Fő Had.	Reuber József, Kap.
Moricz János, Fő Had.	Báró Nedeczky Antal, Kap.
Báró Christ János, Fő Had.	LXIV. Henrich, Reusz Plauen Herczeg, Tábornagy.
Ehrenstein János, Fő Had.	Gróf Klebelsberg János, Ge- nerálőrnagy.
Báró Hummel János, Alezredes.	„ Hardegg Henrich, Ezr. Kapitány.
Biancki Fridr. Al-Tábornagy.	„ Salis Lajos, Alezredes.
Haas István, Kapitány.	Rosner József, „

Altmann József, Al-Ezredes.
 Hrabovszky János, Őrnagy.
 Báro Klopstein József, Generálörnagy.
 „ Koller Ferencz, Al-Tábornagy.
 Mareovich János, Al-Ezredes.

1813.

Piquet N., Őrnagy.
 Paulini Mihály, Őrnagy.
 Gróf Baillet de la Tour Todor, Generálörnagy.
 Az Orosz Császár Eö Felsége I-ső Sándor.
 A' Burkus Király Eö Felsége III-dik Frigyes Wilmos.
 Pfister József, Kapitány.
 Nebrovich Mátyás, Generálörnagy.
 Báro Milutinovich Todor, Generálörnagy.
 „ Moll Antal, Kapitány.
 Jeczér Ágoston, Fő Hadnagy.
 Gróf Bubna Ferdinánd, Al-Tábornagy.
 „ Depours Ferencz, Generálörnagy.
 „ Auersberg Max. Generálörnagy.
 Rétsey Ádám, Ezr. Kapitány.
 Herczeg Hessenhoumburg Frid. Ezr. Kapitány.
 Báro Stutterheim Ferencz, Ezr. Kapitány.
 Dresseri Wilmos, Ezr. Kap.
 Kall Károly, Alezredes.
 Würtembergi Herczeg Eugen. Eö Királyi Fensége August, Porosz Herczeg.

Golcz, Ezr. Kapitány.
 Gróf Weissenwolf, Al-Tábornagy.
 „ Haugvicz Eugen, Generálörnagy.
 Stein Emanuel, Ezr. Kap.
 Báro Rothkirch, Ezr. Kap.
 Weisz János, Fő Hadnagy.
 Gróf Bubna Ferdinánd, Al-Tábornagy.
 Fermer Frigyes, Al-Tábornagy.
 Báro Ecckárd Lajos, Generálörnagy.
 Wlasits Ferencz, Generálörnagy.
 Muretich Gedeon, Al-Ezredes.
 Gróf Stahrhemberg Gundaker, Generálörnagy.
 Widmayer Ferencz, Ezr. Kap.
 Kropfreiter N., Al-Hadnagy.

1814.

Wittman József, Őrnagy.
 Füller Max., Hadnagy.
 Bajor Országai Herczeg Károly Eö Fensége.
 Stutterheim József, Al-Tábornagy.
 Plüger Filep, Generálörnagy.
 Báro Mengen, Ezr. Kap.
 Gróf Paar, Ezr. Kapitány.
 Mayer, Őrnagy.
 Báro Eberl Raimund, Ezr. Kap.
 Berger, Ezr. Kapitány.
 Báro Lederer Ignác, Al-Tábornagy.
 Veigel József, Generálörnagy.
 Szentiványi Károly, Ezredes Kapitány.

Herczeg Windischgraetz Al- **Bíró János, Kapitány.**
fred, Generálörnagy. **Messina János, Fő Hadnagy.**
Gróf Folliot Crenville Károly, **Blageovich Imre, Örnagy.**
Al-Tábornagy. **Weisz Bernáth, Kapitány.**
Báró Prohászka Adolf, Al- **Paur József, Al-Ezredes.**
Ezredes. **Brettschneider Wilmos, Ge-**
Herczeg Lichtenstein Venczel, **nerálörnagy.**
Generálörnagy. **Sanit Enoy, Örnagy.**
Gróf Eszterházy Vincze, Ör- **Báró Schönemark Lajos, Fő**
nagy. **Hadnagy.**
Schön Antal, Örnagy.

1815.

Hessenhamburgi Herczeg Gus-
táv, Generálörnagy.
Báró Roth József, Al-Ezredes.
„ Langenau Fridrich, Ge-
nerálörnagy.
„ Feldegg Kristof, Kap.
Philippi János, Ezr. Kap.
Devaux Károly, Örnagy.
Lazarich József, Örnagy.
Rodiczky Károly, Kapitány.
Döry József, Kapitány.
Báró Puchner Antal, Örnagy.
„ Huber Pál, Kapitány.
„ Horn Gáspár, Kapitány.
Gallois Fer., Ezr. Kapitány.
Volny, Al-Ezredes.
Stietka Mártony, Kapitány.
Báró Sternback, Fő Hadnagy.
„ Simbschen, Ezr. Kap.
Irasky Jakab, Fő Hadnagy.

Bíró János, Kapitány.
Messina János, Fő Hadnagy.
Blageovich Imre, Örnagy.
Weisz Bernáth, Kapitány.
Paur József, Al-Ezredes.
Brettschneider Wilmos, Ge-
nerálörnagy.
Sanit Enoy, Örnagy.
Báró Schönemark Lajos, Fő
Hadnagy.
Horváth Miklós, Kapitány.
Bruder Wilmos, Kapitány.
Gerstackker Venczel, Kap.
Rebrovich Mátyás, Generál-
örnagy.
Potier Leopold, Örnagy.
Kelemen István, Kapitány.
Beurgignon Antal, Alezredes.
Báró d'Aspre, Örnagy.
„ Lederer Ignác, Al-Tá-
bornagy.
„ Wernhardt, Ezr. Kap.
Gróf Thurn György, Gene-
rálörnagy.
Hesseni Herczeg Emil, Al-
tábornagy.
Báró Velden Lajos, Ezr. Kap.
„ Pittel Kristof, Kapitány.
„ Wetzlár Ignác, Fő Had.

1823.

Ő Felsége a' Sardiniai Király,
Károly Albert.

Mária Theresia Jeles Rendének mostani Tisztviselői.

Cancellár: Herczeg Metternich Winneburg Kelemen, Ven-
czel, Lothár, Aranygyapjas Vitéz 's a' t. Status és
Conferentiabeli Minister 's a' t.

*

Tárnok: Báró Brenner - Felsach Ignác, Szent István je-
les Rendének Vitéze 's a' t.

Titoknok: Báró Lebzeltern - Collenbach Ferencz, Szent
István jeles Rendének Vitéze.

Irnok: Kesaer József, Udvari Fogalmazó.

III.

Szent István Első Magyar Apostoli Király Jeles Rendéről.

Ezen Nemzeti Jeles Rendet alapította 1764 Esztendőben Május 5-kén Ő Császári és Királyi Felsége dicső emlékezetű Mária Theresia éppen azon idő pontban, midőn Korona Örökösse József Fő Herczeg utóbb II. József Császár, Római Királynak koronáztatott, és pedig ollyas nemes vérből származott honi férjfiak érdemeik hálás elesmérése és megjutalmazása tekintetéből, kik a' Fejedelem 's a' Felséges Uralkodó Ház iránt jeles elmebeli tehetségök és kitüntetett érdemeik által magokat különösen megkülömböztették, azon tisztelet jeléül pedig, mellyel az alapító Sz. István első Apostoli Király iránt viseltetett, ezen Rendet Szent István Apostoli Király Rendének nevezteol, anyivalis inkább, mivel ezen Rend alapítása által felakarta egyszersmind tartani azon Vitéz Rend emlékezetét, mellyet még Szent István Király Magyar Országban alapított.

A' Most is fenálló 1764 Eszt. Május hónapnak 6-ról költ és deák, német és olasz nyelven kiadott Statutumok szerént ezen Rend Nagymestere mindenkor az Uralkodó Magyar Országi Király. A' Rend Vitézinek száma 100. személyre határozott, és 3. Classisokra osztattak fel, kik közül 20. személyek lehettek Nagykeresztes Vitézek — 30-an középrendű és 50-en Kiskeresztes Vitézek. Ezen alapítási szám olly szorosan megtartatik, hogy bár a' Vitézek lajstromából ollykor azt vehetnéis ki valaki, hogy ez vagy amaz osztálybeli Vitézek a' kiszabott számnál többen vagynak, az tulajdonkép még sinosen úgy, mivel az Uralkodó Fejedelmek Fő Herczegek és a' Külföldiek sótt még a' Honi egyházi személyek se vétetődnek ezen számba — és így tehát feltéve, ha a' Kiskeresztesek száma nagyobb, akkor a' Középkeresztesek

száma kisebb, és viszont — ha a' Középkeresztesek száma nagyobb, akkor bizonyosan a' Kiskeresztesek száma kisebb szokott lenni. — A' Nemességnek a' felmenő ágon négy ize-kig való bébizonyítása csupán csak a' Nagykeresztes Vité-zekre való nézve kívántatikmeg, noha különös esetekben a' Nagymester őket az efféle próbák előhozásától is felment-heti — de a' Nemességnek bébizonyítása még a' Kiskeresz-tesekre való nézve is megkívántatik, mivel ezen Rend csu-pán a' Nemes származásuak érdemei megjutalmazások végett alapított. Kik a' Rend Nagykeresztjével tiszteltetnek meg és még nem birnának valóságos belső titkos Tanácsosi Czim-zettel, ez által ők egyszersmind, valóságos belső Titkos Ta-nácsosi Rangot is nyernek. — A' középrendü Keresztesek decretális Királyi Tanácsosokká lesznek, a' Kiskeresztesek pedig Ő Felsége különös Királyi Kegyelemből Gróffi, esede-zőlevelek mellett pedig Bárói Rangra emeltetnek, és pedig Taksa fizetés nélkül.

Esmértető diszjele ezen Rendnek egy nyólcz szegletes zölden zománczozott és arany szélekbe foglalt Kereszt, mellynek középmézején azon kerek és vörössen zománczozott területen láthatni, egy zöld halmot, ennek csúcsán egy arany koronát, ennek hegyében pedig egy dupla Apostoli Keresztet, mellynek jobb oldalán M. bal oldalán pedig T. betűket, mint az alapító Mária Theresia Királyné nevének első betűit szemlélhetni. Az egész paizs körül fejjér alyjon fekete be-tűkkel írva, következő szavak olvashatók „Publicum meritorum Proemium“ (az érdemnek vagy érdemeseknek nyil-vános jutalma) a' Kereszt felett vagyon a' Magyar arany Ko-rona. A' paizs túlsó vagyis fonák oldalán pedig melly fejjér színű és mak koszorúval vagyon körülkerítve következ-en-dő arany betűket láthatni „STO. ST. RI. AP.“ (Sancto Stephano Regi Apostolico — Szent István Apostoli Király-nak) — Ezen Rend diszjelét a' Nagykeresztesek egy tenyér-nyi szélességű közepén setét vörös, két oldalról pedig zöld színű mint nemzeti színekkel ékesített szalagon, jobb vállról egész a' bal csipőig leeresztve viselik — e' mellet pedig a' mej bal oldalán felső ruhájokra varva hordoznak egy ezüst sok sugárú csillagot, mellynek közepén a' fenleirt diszjelnek jobb oldala vagy homloki része látható. Az Egyházi Renden lévő Nagykeresztesek, valamint a' középrendü Keresztesek is,

ezen Díszjelt nyakokrúl, a' Kiskeresztesek pedig felső öltözetjök gomblyukáról függve, hasonló színű, de keskenyebb szalagon hordozzák — a' Rend öltözetjét, vagy annak esmértető díszjelét senkinek se szabad a' Rend Tagjai közül dragá kövekkel vagy gyöngyökkel felékesíteni, mivel ezen szabadság csupán csak a' Nagymestert és a' Korona örököst illetheti — kivén, ha a' Nagymester maga ajándékozna meg valakit a' Nagykeresztesek közül ekép felékesített keresztel nagyobb érdemei tekintetéből. Ezen Rend díszjeleinek rajzolatokat lásd a' III-dik és IV-dik Táblákon.

Eszteendőként mindenkor Szent István napján szokott a' Rend ünnepe tartatni, mellyre a' Rendnek Tagjai kitűzött Ünnepi öltözetjökben megjelenni, és az Ünnepi szertartás után az Isteni szolgálaton is, melly a' Rendnek megholt Tagjaiért szokott tartatni, jelenlenni tartoznak. — Az ünnepi vagy a' Rend Vitézi öltözetjök régi Magyar szabású, és áll egy hosszú, zöld bársonyból készült karmasin vörös selyemmel bélelt 's hermelinnel prémzett Vitézi köpönyegből (palástból) mellynek újai felül bővebbek, alább pedig keskenyebbek, továbbá egy vörös karmasinból készült gazdagon kivarrott alsó köntösből és egy hasonló színű hermelinnel prémzett kócsag tollakkal ékesített kalpagból, mellyek egy vörössen 's zölden zománczozott hüvelybe vagynak bészúrva. Nadrágiok hasonló vörös — lábbéliek pedig áll rövid szárú sárga csizmákból vagy is bokancsokból (úgy nevezett topánkákból). A' Nagykeresztes Vitézek köpönyegjeik hermelines prémzetjeik szélei, valamint az alsó köntösseik is elszórva, hasonló módon arany mak fa levelekkel vagynak kivarva. A' középendü Kereszteseknek öltözetjök azonban nincsenek azon módon kivarva, hanem a' mak fa levelek helyett paszamántos formájú varrások ékesítik azokat, a' Kiskeresztesek öltözetjeik pedig szinte hasonló módon vagynak arannyal kivarva de mégis keskenyebb formában. — A' mak, vagyis tölgy falevelekből készült kivarrások azon okból találtattak czélerányosabbaknak, mivel még a' Rómaiaknál is a' polgári érdemekkel tellyes férjfiak efféle fa levelekből készített érdem koszorúkkal ékesítették fel. — Ezeken kívül a' Nagykeresztes Vitézek megkülömböztetés végett még egy nyakról függő arany lánczot is hordoznak, mellynek kapcsai a' Magyar Koronából és SS. (S. Stephanus) és MT. (Mária Theresia).

száma kisebb, és viszont — ha a' Középkeresztesek száma nagyobb, akkor bizonyosan a' Kiskeresztesek száma kisebb szokott lenni. — A' Nemességnek a' felmenő ágon négy izegig való bébizonyítása csupán csak a' Nagykeresztes Vitézekre való nézve kívántatikmeg, noha, különös esetekben a' Nagymester őket az efféle próbák előhozásától is felmentheti — de a' Nemességnek bébizonyítása még a' Kiskeresztesekre való nézve is megkívántatik, mivel ezen Rend csupán a' Nemes származásuak érdemei megjutalmazások végett alapított. Kik a' Rend Nagykeresztjével tiszteltetnek meg és még nem bírnának valóságos belső titkos Tanácsosi Czimzettel, ez által ők egyszersmind, valóságos belső Titkos Tanácsosi Rangot is nyernek. — A' középrendű Keresztesek decretális Királyi Tanácsosokká lesznek, a' Kiskeresztesek pedig Ő Felsége különös Királyi Kegyelemből Grófi, esedezőlevelek mellett pedig Bárói Rangra emeltetnek, és pedig Taksa fizetés nélkül.

Esmértető diszjele ezen Rendnek egy nyólcz szegletes zölden zománczozott és arany szélekbe foglalt Kereszt, mellynek középmezéjén azon kerek és vörössen zománczozott területen láthatni, egy zöld halmot, ennek csúcsán egy arany koronát, ennek hegyében pedig egy dupla Apostoli Keresztet, mellynek jobb oldalán M. bal oldalán pedig T. betűket, mint az alapító Mária Theresia Királyné nevének első betűit szemlélhetni. Az egész paizs körül fejjér alyjon fekete betűkkel írva, következő szavak olvashatók „Publicum meritorum Proemium“ (az érdemnek vagy érdemeseknek nyilvános jutalma) a' Kereszt felett vagyon a' Magyar arany Korona. A' paizs túlsó vagyis fonák oldalán pedig melly fejjér színű és mak koszorúval vagyon körülkerítve következő arany betűket láthatni „STO. ST. RI. AP.“ (Sancto Stephano Regi Apostolico — Szent István Apostoli Királynak) — Ezen Rend diszjelét a' Nagykeresztesek egy tenyérnyi szélességű közepén setét vörös, két oldalról pedig zöld színű mint nemzeti színekkel ékesített szalagon, jobb vállról egész a' bal csipőig leeresztve viselik — e' mellet pedig a' mej bal oldalán felső ruhájokra varva hordoznak egy ezüst sok sugárú csillagot, mellynek közepén a' fenleirt diszjelnek jobb oldala vagy homloki része látható. Az Egyházi Renden lévő Nagykeresztesek, valamint a' középrendű Keresztesek is,

ezen Diszjelt nyakokról, a' Kiskeresztesek pedig felső öltözetjök gomblyukáról függve, hasonló színű, de keskenyebb szalagon hordozzák — a' Rend öltözetjét, vagy annak esmértető diszjelét senkinek se szabad a' Rend Tagjai közül dragá kövekkel vagy gyöngyökkel felékesíteni, mivel ezen szabadság csupán csak a' Nagymestert és a' Korona örökösét illetheti — kivévn, ha a' Nagymester maga ajándékozna meg valakit a' Nagykeresztesek közül ekép felékesített keresztrel nagyobb érdemei tekintetéből. Ezen Rend diszjeleinek rajzolatyokat lásd a' III-dik és IV-dik Táblákon.

Esztrendönként mindenkor Szent István napján szokott a' Rend ünnepe tartatni, melyre a' Rendnek Tagjai kitűzött Ünnepi öltözetjökben megjelenni, és az Ünnepi szertartás után az Isteni szolgálaton is, mely a' Rendnek megholt Tagjaiért szokott tartatni, jelenlenni tartoznak. — Az ünnepi vagy a' Rend Vitézi öltözetjök régi Magyar szabású, és áll egy hosszú, zöld bársonyból készült karmasin vörös selyemmel bélelt 's hermelinnel prémzett Vitézi köpönyegből (palástból) melynek újai felül bővebbek, alább pedig keskenyebbek, továbbá egy vörös karmasinból készült gazdagon kivarrott alsó köntösből és egy hasonló színű hermelinnel prémzett kócsag tollakkal ékesített kalpagból, melyek egy vörössen 's zölden zománczozott hüvelybe vagynak bészúrva. Nadrágiok hasonló vörös — lábbéliek pedig áll rövid szárú sárga csizmákból vagy is bokancsokból (úgy nevezett topánkákból). A' Nagykeresztes Vitézek köpönyegjeik hermelines prémzettjeik szélei, valamint az alsó köntösseik is ölszórva, hasonló módon arany mak fa levelekkel vagynak kivarva. A' középendü Kereszteseknek öltözetjök azonban nincsenek azon módon kivarva, hanem a' mak fa levelek helyett paszmántos formájú varrások ékesítik azokat, a' Kiskeresztesek öltözetjeik pedig szinte hasonló módon vagynak arannyal kivarva de mégis keskenyebb formában. — A' mak, vagyis tölgy falevelekből készült kivarrások azon okból találtattak czélerányosabbaknak, mivel még a' Rómaiaknál is a' polgári érdemekkel tellyes férjfiak efféle fa levelekből készített érdem koszorúkkal ékesítették fel. — Ezeken kívül a' Nagykeresztes Vitézek megkülönböztetés végett még egy nyakról függő arany lánczot is hordoznak, melynek kapcsai a' Magyar Koronából és SS. (S. Stephanus) és MT. (Mária Theresia).

betükből öszvefűzve, és egymást felváltva vagynak mesterségesen készítve. — A' láncz közepén vagyon egy paizs, melyen egy kiterjesztett szárnyú Sas látszik, ezen felirással (Stringit amore) és ezen paizsról függ a' Rendnek díszkesztye. — Azonban a' Nagykeresztesek ezen aranylánczot, nem csak a' Rend ünnepe alkalmával tartoznak hordozni, hanem szinte anyiszor, a' menyiszer a' Rend Nagy Mestere által ők, úgy, mint a' Rend Tagjai az Udvarhoz hivattatni fognak.

A' Rendbe való felvétel eképen szokott végbemenni; miután t. i. a' Candidatusok, vagyis a' Rendbe felveendők, mivel rendszerint egyszerre többen szoktak felvétetni, a' Rend Cancellárja által írásban tudósíttattak volna a' felől, hogy minő megtiszteltetésben fognak ők részesülni, és e' végett mely idő pontban lesznek kötelesek a' Rend Káptalanjában megjelenni, akkor ők a' kitűzött hely előszobájában a' Rend öltözetében megjelenni tartoznak, de a' Rend Káptalanjába mégis mind addig bé nem léphetnek, még csak a' Rend Heroldja által nékiek a' végre jel nem adatik. Itt ül a' Menyezet alatt a' Rend Nagy Mestere, körül vétetve a' Rend Tisztei és Vitézei által, kik mindnyájan állanak, és ekkor a' Rend Cancellárja értésére adja a' Gyülekezetnek a' Nagy Mester akaratját, valamint czélját is a' tartandó Káptalannak, értesíti egyszersmind a' Candidatusokat is a' Hit letétele felől, és felolvassa azoknak neveiket. Ezután felolvassa a' Rend Titoknokja (Greffierje) azon szabályokat és kötelességeket, mellyeknek megtartására a' Candidatusok megesküdni tartoznak, és akkor ezek azon renddel, mint neveik kikiáltattak egy Feszület előtt letérdepelnek, és a' hitet leteszik, mellytől azonban őket a' Nagy Mester a' körülményekhez képest felis oldozhatja, letévén a' hitet a' Candidatusok ismét elébbeni állások helyére vissza térnek, és ekkor a' Nagy Mester hozzájuk következő beszédet tart: „*Quam Jurisjurandi religione prompte vovistis observantiam et fidem, illam, ut strenuos et honoratos decet Equites, omni loco ac tempore vos integram servaturos prorsus non ambigimus. Recepturi igitur de manu nostra per Nos vobis designatum Ordinis Signum, eorum, quae nunc religione spondidistis inviolabilem memoriam conservate. — Nos autem Gratiam et Benevolentiam Nostram Vobis confirmamus. —*

Az az „semmit sem kételkedvén a' felől, hogy a' mellyeknek hűséges megtartását most hittel ígértétek, szinte úgy, mint az a' derék és tisztelt Vitézekhez illik, azokat minden helyen és időben pontosan megis tartjátok. Elveendők annak okáért kezeinkbül ezen Rendnek néktek szánt díszjelét, mindazokat, miket most hittel ígértetek, emlékeztetőkből soha ki ne irsátok. — Mi azonban irántatok viseltető kegyelmünket és jó akaratunkat továbbá is megerősítjük.“ — Vége lévén a' Káptalannak, a' Rend Nagy Mestere visszatér szobájába, a' Rend Vitézi és Tisztjei pedig adig a' titkos Tanács palotájában maradnak, még a' Nagy Mester visszatér a' midőn nékiek szerencsájök lészén, Ötet az Udvari Kápolnába Vecseryére vezetni. A' Candidatusok, kik felvételökig úgy tekintetnek, mint újjoncok, és a' Rendjelével sem bírnak még, szinte a' Kápolnába mennek, de nem a' többi Vitézek között, hanem a' Rend Tisztjei között. A' Rend díszjelének általadása, vagyis az igazi felvétel csak Szent István napján szokott megtörténni, midőn a' Nagy Mester ismét elfoglalja a' Menyezet alatt lévő előlölői széket; ekkor a' Rend Cancellárja ismét egy rövid beszédet tart a' Candidatusokhoz, kik annak utánna nyerendő rangjokhoz képest, a' Királyi Thronushoz közelítenek. — A' Nagykereszteseknek a' lánczot, a' közép Kereszteseknek nyakokra pedig a' szallagot maga kezeivel adjafel a' Nagy Mester; a' kis Kereszteseknek pedig a' díszjelt csak kezeikbe nyujtja olly végett, hogy azt magok tüzzék fel mejjökre, következőket mondván: „Accipè signum Ordinis S. Stephani publicum singularium (ezen kifejezés „singularium“ csak a' Nagy Kereszteseket illeti) meritorum tuorum testimonium ac proemium, illudque semper appensum gerito, ut nempe quod Deo, Nobis, Domuique Nostrae atque Ordinis hujus Dignitati debeas, honoris, quem a Nobis accepisti magnitudine monitus, nunquam ignorare possis, (a' Középrendű és Kiskeresztesekre való nézve ezen kifejezés „honoris magnitudine“ nem használtatik, hanem a' helyett ezek mondatnak — honoris, quem hodie a' Nobis accepisti, insigni monitus“ azaz „vedd által Szent István Vitézi Rendének díszjelét, mint nyilvános bizonyosságát és jutalmát a' te (különös) érdemidnek, és hordozd azt szüntelen magadon, hogy ezen (magos) megtiszteltetési jel, mellyet ma Töllünk nyertél, mindég inté-

sedre szolgáljon, és soha megne felejtkezhezzél arról, mivel az Istennek, Nékünk, Fejedelmi Házunknak és ezen Rend Méltóságának tartozol.“ Ezekután Királyi kegyelmének jeléül megöleli a' Nagy Mester a' Nagy Keresztéseket, a' mit Eő utánna a' Rend Tagjai is barátságok bizonyosága jeléül szinte cselekesznek, 's ezzel vége szakad a' czeremoniának is.

A' Statutumok szerint csak a' felül leirt módon és két különböző napokon kellene ugyan a' Rendbe való felvételnél végbemenni, de már az újabb időkben rendszerént mind ezen czeremoniák (szertartások) egy napon vitetnek végbe. Miután t. i. a' Candidatusok a' Vitézek Teremébe bévezettettek a' Nagy Mester által azoknak bal vállai először is a' bevett szokás szerint karddal illetetnek, azaz: Vitézeknek csapattatnak, feleskettetnek, annakutánna nyomban általadatnak nékik a' Rendnek diszjelei. — A' Rend Vitézi közt való rangot mindenkor a' kineveztetésöknek ideje határozza meg, és pedig minden osztályban; ollyformán t. i. hogy az előbb kineveztetett Tag, a' később kineveztetett Tagot a' rangra való nézve mindenkor megelőzi.

A' Nagykereszteseknek Diplomájok (oklevelök) mellyet minden felvétetett Tag kapni szokott, könyv formában, a' többieknek pedig Patens vagyis egész ivre irva nyílt formában adatnak ki. — A' középrendű Keresztesek, vagy is Commandeurök Diplomáinak függő pecsétjei vagynak; a' kis Keresztesek Diplomájokra pedig csak ragasztva van a' pecsét. Mindenike azonban alá vagyon irva a' Rendnek Nagy Mestere, Cancellárja és Titoknokja által. — A' Diplomán kívül kap még minden Tag a' Cancellártól a' Statutumokból egy példányt, hogy abból, kiki maga kötelességeit álltalláthassa, és letett hite szerint azokat tellyesithesse. — A' Nagykeresztesekhez intézett Levelekben őket a' Nagy Mester Atyafainak, Rokoninak (Cognati, Cousin) nevezi. — A' Rend ünepe alkalmával ezek a' Nagy Mesterrel egy asztalnál ülnek, a' többiek ellenben a' királyi fő Asztalnok által az udvarnál szoktak megvendégeltetni. Minden Kormányzó és igazgató Hatóságoknak megvagyon továbbá hagyva az is, hogy midőn a' Tagokhoz hivatalos Leveleket intéznek, azokban egyéb czimzetjeinken kívül a' Rend czimzetjét is megérintsék. Mindenik Tagja a' Rendnek mehet audienziára a' Nagy

Mesterhez a' nélkül, hogy magát előbb a' fő Kamarásnál jelenteni tartoznak. A' két első rendű Kereszteseknek, szabad bemenetelők vagyon a' titkos Tanács Terembe is, de ezen szabadsággal a' kis Keresztesek csupán csak a' Rend ünnepei alkalmával élhetnek, és akkor, midőn elmenetelők vagy visszajövetelökkor kéz csókolásra mennek, az Udvari üneplésekre azonban és az úgy nevezett Udvari közönséges és kisebb apartementekbe, mindenkor szabad bemenetelők vagyon. — A' megholt Nagykeresztesek örökösi vissza tartoznak adni a' Rend diszjeleit u. m. az aranylánczot, még pedig magának a' Nagy Mesternek, a' többi Kereszteseknek örökösi pedig a' Kincstárnoknak kötelesek azt vissza szolgáltatni, megengedtetik azonban, minden Tagnak, hogy a' Rendnek diszjelével nemzeti czimerét is felékesíthesse, és hogy ekép szaporított czimerrel élhessen, de az se tilalmaztatik; hogy valaki a' Tagok közül több hasonló diszjelt is, a' Cancellár engedelmével magának készíttethessen.

A' Rendnek Tisztviselői következők: 1-szor a' Rendnek fő Papja (Praelatussa) ki mindenkor az Egyházi fő Rendből választatik, és rendszerint az Esztergomi Érsek szokott lenni, kinek kötelessége a' Rend ünepikor a' szokott Isteni szolgálatot végbe vinni. — 2-szor. A' Rend Cancellárja, ki a' Statutumok szerint mindenkor az Udvari fő Cancellár. — Ennek kötelességében áll, nem csak akkor, midőn a' Rend Káptalant tart, hanem akkor is, midőn valaki ünepélyessen Tagnak elválasztatik, a' jelenlévőkhöz alkalmaztatott beszédet tartani — a' leteendő hit formáját előolvadni, a' Nagy Mester körül a' kitűzött mód és szertartás szerint az illető szolgálatokat végbevenni, a' Rend dolgait a' körülményekhez képest szóval vagy írásban előadni, és a' Rend végzéseit írásba szerkeztetni, mi végre nékie a' Rendpecsétje is általadattatik. 3-szor. A' Rend Titoknokja (Graphius, Greffier) kinek kötelessége a' Rend Jegyzőkönyvét vinni, abban mindeket, mik a' Rendet illetik, hiven feljegyezni, a' Rendbe felvételtek Decretumait elkészíteni, a' folyamodóknak folyamodásit különös könyvbe iktatni, és minden Irományokat a' Rend levéltárában a' maga helyére rakosgatván, azokat jó rendben tartani — továbbá pedig, hogy minden munkálatok tisztán és hiba nélkül irattassanak le, különösen felügyelni, és végre a' Rend Tagjainak kötelességi szabályait, mellyek-

nek megtartásokra magokat hittel lekötelezni tartoznak, annak idejében felolvasni. — 4-szer A' Rend Kincstárnoka, kinek kötelességében áll a' Rendnek nékie általadott mindenmű bútorira, öltözetire, 's ékességre különösen felügyelni, azokat őrzeni, és a' Rend öltözetire fordított taksákról a' Nagy Mesternek, minden Esztendőben számot adni. — A' Kincstárnoknak továbbá, és a' Titoknak megvan engedve még az is, hogy a' Rend kis Keresztjét hivatalokkal egybe köttetve hordozhassák. — 5-ször. A' Rend Heroldussa vagy is Czimernőkje: kinek kötelessége, a' Rend ünnepe alkalmával a' Nagy Mester Czimerét a' kitűzött módon hordozni, ki egyéberánt a' kis Keresztesek öltözetét viseli. — Végre 6-szor. A' Rend Cancellistája, Irnoka, ki az Irói szolgálatokat tartozik végezni — és a' Rend dolgaiban a' Titoknak és Kincstárnoknak segítségükre lenni, a' mint mind ezek az alább következő Statutumokból bővebben is megtetszenek.

Ha a' Rend fő Papja vagy Cancellárja betegsége vagy más ok miatt kötelességét nem végezhetné, akkor csak a' Nagy Mester nevezhetki helyeteseket, a' Cancellár tisztségét azonban az udvari Al-Cancellár szokta rendszerint végezni, helyettes Titoknakot és Kincstárnokot az illyes esetekben előleges bémentés mellett, a' Cancellár is nevezhet ki.

A' Rend Vitézinek adatni szokott fenérdeklett Diplomának formája és stylussa következő.

Nos Ferdinandus Primus Divina favente Clementia Austriae Imperator, Hungariae et Bohemiae huius nominis 5-us, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Galliciae et Lodomeriae Rex Apostolicus, Rex Lombardiae, Venetiarum et Ilyriae etc. ^{Archidux} Archi Dux Austriae, Dux Lotharingiae, Salisburgi, Styriae, Carinthiae et Carnioliae, Superioris, et Inferioris Silesiae, Magnus Princeps Transylvaniae, Marchio Moraviae, Comes Habsburgi et Tyrolis etc. et Insignis Ordinis Sancti Stephani Regis Apostolici Magnus Magister in perpetuam memoriam. — Cum is esset Insignis Ordinis S. Stephani Regis Apostolici praecipuus finis, atque institutio, ut Viri de Nobis Domoque Nostra et Republica praestanter meriti, non modo condigna praeclare gestis suis referant prae-

nia, verum praeterea auctum benegestorum fama eorum nomen convenienti gloriae et honoris decoratum monumento, ad ipsam Posteriorum memoriam transmittatur; ideo Nos, qua Insignis Ordinis huius Magnus Magister pro Institutionis ratione Te fidelem Nostrum Nobis dilectum Egregium N. N. (P. T.) qui longa annorum serie in diversis Officiis constitutus singulari, eave distincta semper fide et fidelitate Nostro Domusque Nostrae commodo, diligenti ac indefesso labore, studio, ac opera procurare, quaeve ad muneris Tui partes pertinebant, strenue omni tempore, loco et opportunitate in plenam Nostri satisfactionem peculiari zelo explere contendisti, atque ita praeclara fidei ac virtutis dedisti argumenta in publicum meritorum Tuorum proemium suprema autoritate Nostra, qua ut Insignis Ordinis S. Stephani Regis Apostolici Magister pleno jure defungimur, in numerum Parvae Crucis Equitum jam receptum, vi huius Diplomatis Nostri pro tali declarantes, singula Ordinis huius Privilegia ac praerogativas Tibi benigne attribuimus, eorumque Statutis conformem usum concedimus, simul autem, quae in Ordinis Statutis continentur, Tibique qua Parvae Crucis Equiti incumbunt munia, rite et accurate observanda praecipimus, neque dubitamus Te, quod a Nobis Tibi collatum tenes (singularium) meritorum Tuorum praemium, atque Nostrae in Te benevolentiae Insigne eo gesturum animo, ut Nostra de Te publico Testimonio munita animi sententia praeclare gestis, factisque tuis, futuris etiam temporibus omni loco et opportunitate confirmetur. Datum in Imperiali Urbe Nostra Vienna Austriae Die T. Mensis T. Anno Domini T. Ferdinandus m. p. (L. S.) Comes N. N. (Nomen et Cognomen Cancellarii Ordinis, et N. N. Nomen et Cognomen Thesaurarii Ordinis.

Szent István Apostoli Király Jeles Rendének alkotmányos szabályai (Statutumai).

Mi Mária Theresia Isten kegyelméből Római Császárné, Német, Magyar, Cseh, Dalmát, Horvát és Tót Országoknak Apostoli Királynéja, Austriai Fő Herczegnö,

Burgundiai, Felső és Alsó Silesiai, Styriai, Carinthiai és Carnioliai Herczegnő, a' Római Sz. Birodalom, Morva, Burgund, Felső és Alsó Lusatia Mark Grófnéja, Habsburg, Flandria, Tyrol és Görcei Herczegi Grófnő, Lotharingiai és Barri Herczegnő, 's a' t. Szent István Apostoli Király Jeles Rendének Nagy Mesternéje 's a' t. adjuk örök emlékezetül :

Soha Mi örökös Országink és Tartományinknak ditsósége és boldogsága iránt viseltető anyai óhajtasíknak nagyobb mértékben meg nem felelhetünk, mintsem, ha Mi azok iránt való jó szívűségűnk nem csak újj kedvezésekkel öregbitjük, hanem nyilvános és a' késő maradék emlékeztére is általmenő emlékekkel is erősítjük.

Ezen anyai buzgóságunknak szüleménye az is, hogy ez előtt néhány esztendővel tulajdon nevűnk méltóságával megtiszteltetett katonai Vitéz Jeles Rendet olly czélból alapítottunk, hogy azon jeles megkülömböztetésekűl és kegyelmekűl, mellyekkel ezen Rendet felékesítettük, kiki által láthassa és észrevehesse, minő nagy kegyelemmel viseltetünk Mi azok iránt, kik Felsőgűnk és Királyi Uralkodó-Házunk tekintetében magokat érdemesekké tették.

Minthogy pedig a' Birodalomnak méltósága és ditsósége valamint az Országoknak nyugalma és boldogsága, nem csak a' közbátorságra ügyelő katonai szolgálatok, fegyverek és vitéz tettek által mozdíthatatíkelő, és tartathatíksen, hanem a' polgári hivatalokat viselő hiv Jobbágyoknak hűséges szolgálatok, bölts tanácsok és fáradhatatlan munkaságok által is; annál fogva Mi azt nem csak illendőnek, hanem anyai érzelműnkkel is megegyezőnek lenni találtuk, hogy ezen szeretett hiv Jobbágyink iránt is viseltető kegyelműnk egy különös esmértető jel által kinyilatkoztatassuk, és reájok való nézve is egy nem kevésbbé megkülömböztetett elsőbbségekkel bíró Polgári Lovag Rendet alapítsunk.

Miután tehát Mi ekép határoztukel magunkat, egy-szersmind ezen Intézet méltóságára való nézve semmit sem véltünk illendőbbnek lenni, mintsem azt, ha Mi ezen Polgári Rendet Sz. István Apostoli Király, ki t. i. ezen Országot, mellyet mi most örökös Joggal bírunk, 's mellyet ő böltsesége és erős szívűsége által alapított, erényével pedig és ajtatos buzgóságával megerősített, ditsó nevének fogjuk szen-

telni, és azt arról neveztetni, hogy ekép nem csak a' Sz. Magyar Király iránt viseltető tiszteletünknek és buzgóságunknak nyilvános bizonyosságát adjuk, hanem egyszersmind az előidőkben általa alapított Lovag Rendnek emlékezetét is felélesszük, és kegyelmes adakozásink által még nagyobb méltóságra emeljük.

Hogy pedig ezen Rendnek visszaállítása, emlékezet és ünnepélyes megtartása, az idő körülményeihez képest is, még a' késő maradék emlékezetében is megmaradjon, annak visszaállítási idejére való nézve alkalmasabb, és a' mi szelid anyai érzelmünkhez képest illendőbb időpontot nem választhattunk mintsem azt, midőn a' mi szivbűl szeretett fiunk, József Fő Herczeg, Anyai szivünk édes vigasztalására, hiv Jobbágyinknak pedig közönséges örömeinkre Római Királynak fog koronáztatni.

Hogy pedig ezen Intézetünk a' kitűzött célhoz képest bizonyos és állandó fundamentomon alapuljon, kötelességébe tettük ezen Rend Cancellárjának, hogy a' végre bizonyos Törvényeket és alapítványi szabályokat készítsen, mellyeket is, midőn Mi fontolóra vettünk és kegyelmes helybehagyásunkkal megerősítettünk, akarjuk, és parancsoljuk: hogy azok a' Rendnek Lovagjai által most és ezután szorossan megtartassanak, és magokat azokhoz mintegy állandó zsinor mértékhez alkalmazzassák, melly rendszabályok a' következő Czikkelyekben foglaltatnak.

1-ső Czikkely.

Ezen Vitéz Rend, Szent István Apostoli Király nevééről fog neveztetni, és e' szerént annak Tagjai is Sz. István Apostoli Király Vitézeinek fognak hivattatni.

2-dik Czikkely.

A' Nagymesteri Méltóság mindenkor a' Magyar Koronával vagyon egybekötvetve, 's azt ettől soha sem lehet elválasztani, ugyan azért még az Isteni gondviselésnek tetszeni fog Minket életben megtartani, Mi: annakutánna pedig a' Magyar Thronusban következő törvényes Örökösink fogják ezen méltóságot viselni és gyakorolni.

3-dik Cikkely.

Ezen Rend Tagjai erénnyel és érdemekkel tündöklő és származásokra való nézve Nemes, 100 személyekből fognak állani, és 3 Classisokra osztattatni:

Az első Osztályba tartoznak 20. Lovagok, kik Nagykeresztes Vitézeknek hivattatnak.

A' második Osztályba tartoznak 30. Lovagok, kik (Comandeuröknek) vagy is Középkeresztes Vitézeknek neveztetnek.

A' harmadik Osztályba tartoznak a' többi 50. Lovagok, kik Kiskeresztes Vitézeknek neveztetnek.

Ezen meghatározott számban és 3. rendbeli Osztályokban azonban nem értetődnek a' Papi Renden lévő személyek, kik általunk vagy Korona Örököseink által fognának a' Rendbe felvétetni.

4-dik Cikkely.

Fő czélja ezen Rendnek, Felségünk, és Felséges Királyi Házunk iránt tett érdemeknek nyilvános elesmérése és megjutalmazása, ennél fogva tehát a' Rendnek Vitézi megtiszteltetésök jeléül egy nyolcz szegletes zölden zománczott arany keresztet fognak viselni, mellynek végső szélei aranyban vagynak foglalva, belső területe, vagyis paizsa pedig vörös színű, azon okbúl, mivel a' zöld és vörös színek ezen örökös Tartományunknak tulajdon, vagyis nemzeti színei szoktak lenni. — Minthogy pedig ezen Rend Sz. István első Apostoli Király nevének vagyon szentelve, annál fogva rendeltük Mi, hogy annak emlékezete okául, mivel az Apostoli czimzetet ő nyerte, Mi pedig azt ismét megújítottuk, a' kereszt közép és vörösre zománczott területében egy zöld halmon lévő arany korona felett egy ezüst Apostoli dupla kereszt vésettessék, mellynek jobb oldalán M. bal oldalán pedig T. betűk, mint tulajdon nevünk előbetűi és ezen Rend iránt viseltető különös jó akaratunknak és hajlandóságunknak jelei látszatassanak, ezen körülírással: (publicum meritorum prēmium) a' paizs túloldala legyen fejérre zománczott, és a' mak levelekből készült koszorúval körül vett területben következő szavaknak első betűi olvastassanak „Sancto Stephano Regi Apostolico.“

Azonban a' fentebb említett körülírás által czélzott nyilvános megismerését és jutalmazását az érdemeknek koránt sem akarjuk aképen értetni, mintha mi a' többi hív Jobbágyinknak hűséges szolgálatit és érdemeit szinte azonkép elnem esmérnénk, mivel azokat több, és más külömbféle módon is megjutalmazni tehetségünkben áll, hanem hogy ezen száz megtiszteltetési jelek által kegyelmünknek még nagyobb tanúbizonyságát adjuk, és azoknak számát azok által is öregbítsük és gazdagítsuk.

5-dik Czikkely.

Ezen Rendnek diszjele, mellyel a' Rend Vitézei felékesítettnek kétféle: t. i. nagyobb és kisebb szerű kereszt, a' nagy kereszttel szoktak az 1-ső és 2-dik rangú vagy osztálybeli Vitézek, a' kisebbel pedig a' 3-dik osztálybeli Vitézek megtiszteltetni.

Hogy pedig ezen három osztálybeli Vitézek, külső esmértető Jelek által is megkülömböztessenek egymástól, rendeljük, hogy az első Rangú, vagyis Nagykeresztes Vitézek diszjelöket egy tenyérynvi szélességű, mind a' két felől zöldszélű, középett pedig vörös színű szallagról, jobb vállokról bal oldalak felé függve, — a' Középkeresztesek pedig nyakokról függve, a' Kiskeresztesek végre felső Ruhájok gomblyukáról hasonló színű, de keskenyebb pántlikáról függve hordozzák.

Azon Egyházi Renden lévő személyek, kik az első vagy 2-dik rendbeli diszjellel megtiszteltetnek, azok szokásokhoz képest azt nyakokról függve, a' 3-dik osztálybeli diszjellel megtiszteltettek pedig úgy, mint a' többi világiak szinte gomblyukokról függve fogják hordozni.

Ezen diszjelen kívül az első osztályba tartozó Vitézek vagyis Nagykeresztesek, légyenek bár azok világi vagy egyházi személyek mejjökön még egy ezüstel kivarrot csillaggal is, mellynek közepén a' Rend esmértető jele egy makfalevél formájú koszorúval körülkerítve látszatik, fognak megtiszteltetni.

6-dik Czikkely.

Mivel pedig azoknak, kik származásokra való nézve régi és jeles Nemes ágybúl veszik eredetöket, és a'

kös Tartományinkban előbbkelő Tisztségeket viselnek, gyakorta alkalmok és könnyebb módok vagyon magokat Irántunk és Fenséges Fő Herczegi Házunk eránt érdemesekké tenni, és minekelőtte az ollyas magosabb tekintetű megtisztetésekhez juthatnának, azokhoz csak külömbféle jeles érdemek által nyithattak magoknak útát, ennélfogva ezen Rend első és második rendbéli díszjelével főképen csak ezeket kívánjuk jóváhagyásunk által megtiszteltetni, de azonban mégis a' 2-dik rendbéli díszjellel megfognak azok is érdemökhöz képest jutalmaztatni, kik Udvarunknál és Tartományinkban első rangú Tisztségeket nem viselnek, a' kis keresztrel azonban, mint egy nyilvános jutalommal, a' többi érdemekkel tündöklő nemesi Status fog általunk kegyelmessen megtiszteltetni.

Ha ellenben a' 2-dik és 3-dik osztályhoz tartozó Vitézek időközben érdemeiket szaporítanak, és ezeknél fogva még nagyobb jutalmokra is méltóknak lenni találhatnának, rendeljük, hogy ekkor ezeknek már meglévő díszjeleik, nékiek könnyebb útát nyithassanak az előbbkelő díszjel elnyerésére.

7-dik Czikkely.

Hogy pedig a' Rend Tagjai között a' Rangra való nézve bizonyos, és állandó zsinormérték létesüljön, akarjuk és rendeljük, hogy valamint a' Nagykeresztes Vitézek a' többi felett, a' Középkeresztesek pedig a' Kiskeresztesek felett, már méltóságok tekintetéből is előbbkelő Ranggal bírnak, szinte úgy ők különösen magok között is előbbségöket, a' Rendben lett felvételök idejökhez képest szabják, és rangjokat mindennémű gyülekezetekben és nyilvános Ünnepeken ahoz alkalmaztassák. — Ha pedig megtörténne, hogy ugyan azon egy napon több személyek egyszerre vétetnének fel a' Rendbe, akkor az, kinek előbb adatik által a' Rend díszjele a' többiek felett, kik azt későbbben veszik által a' Rang tekintetében elsőbbsége légyen, és így tehát a' Rangot mindenkor a' Rendbe való felvételnek korábbi ideje, vagy is régibb volta határozza köztök meg.

8-dik Czikkely.

Ezen Rend üneplése napján, melyre való nézve Szent István Apostoli Király napját tűzzükki, tartozni fognak a'

Rendnek minden tagjai, ha csak valamelly helyes ok által nem akadályoztatnának egybegyülni, és a' kiszabott szertartásokhoz képest az Isteni szolgálaton jelenlenni.

9-dik Czikkely.

Minthogy magának a' Rendnek tulajdonsága azt hozná magával, hogy Tagjainak egy különösen őket illető és méltóságokhoz alkalmaztatott öltözetjük legyen, akarjuk, hogy a' Rend mindegyik Vitéze a' Rend nyilvános ünneplései alkalmával, egy hosszú, felől bő, alul pedig szűkre szabott, újakkal ellátott, hermelinnel prémzett, carmasin vörös taffotával bélelt, zöld bársonyból készült, földig érő Vitéz küpönyeget öltön magára.

Az alsó köntös és a' Rend süvege carmasin vörös bársonyból készült, eme' pedig hermelinnel prémzett, 's kótsag tollakkal, mellyek egy vörös és zöld hüvelyben vagynak bészúrva ékesített legyen.

10-dik Czikkely.

Valamint azonban a' Rendnek Vitézi, Rangokra és Méltóságokra való nézve egymástól különböznek, szinte azért szükséges, hogy öltözetjükhöz való nézve is egymástól megkülönböztethessenek, annál fogva rendeljük, hogy a' Rend Nagykeresztesi a' fentebb előadott mód szerint készített köpönyegökön alól elszórt Tölgyfa levelekkel gazdagon kivarrott köntöst hordozzanak.

A' Középkeresztesek és Kiskeresztesek ellenben egy paszománt formára kivarrott alsó köntöst, csak hogy az utóbbiaké valamennyire keskenyebb legyen, fognak hordozni.

A' Rend öltözetjein látszó kivarrások egymásban kapcsolt Tölgyfa leveleket fognak ábrázolni, minthogy még a' régi Romaiaknál is az efféle levelekből készített koszorú volt a' Polgárok' jutalmazásokra szentelve, annál fogva tehát Mi is úgy vélekedtünk, hogy a' Tölgyfa levelek ezen Polgári Vitéz Rend öltözetjeinek kiékesítésökre legalkalmasabbak lesznek.

Akarjuk továbbá, hogy a' Nagykeresztes Vitézek nagyobb felékesítésök tekintetéből még egy nyakra való aranylánczal is megtiszteltessenek, hogy így ők nem csak a' Rend

*

czéljának, melly az érdemnek nyilvános elesmérésében és jutalmazásában alapul megfeleljenek, hanem hogy az által a' Rend minden Tagjai eránt viseltető különös hajlandóságunknak nagysága is kitüntessen, rendeltük, hogy ezen aranyláncz ekképen készíttessen t. i. hogy annak aranybúl készített izei Szent István Király és tulajdon nevünk előbetűit felváltva ábrázolják olly formán, hogy közöttök mindég a' Magyar Korona szemléltessék, és ekép egy láncz alakuljon, mellynek közepette egy arany Sas mint Felséges Házunknak Symboluma ezen felirással „Stringit amore“, látszattassék és erről függjön a' Rendnek felül leirt díszjele.

A' Rend ezen lánczával nem csak akkor fognak tartozni a' Nagykeresztesek megjelenni, és azt nyakokba akasztva hordozni, midőn a' Rend ünnepeire megjelennek, hanem akkor is, és szinte annyiszor, valahányszor ők általunk Udvarunkhoz fognak hivattatni.

11-dik Czikkely.

Kivévéen Minket, mint a' Rend Nagy Mesterét és a' Korona Örököst, ki a' Thronusunkba és ezen Nagy Mesteri Méltóságunkba következni fog, senki másnak se fog szabad lenni, a' Rend öltözetét vagy díszjelét drága kövekkel kiraktatni és felékesíteni, kivévéen azon esetet, ha Mi Magunk valakit illyes díszjellel megtisztelnénk.

12-dik Czikkely.

Hogy pedig ezen Rend, úgy mint azt annak szerkezete megkívánja, tulajdon hivatalokkal és Tisztviselőkkel ellátásuk következendő előbbkelő Tisztviselők, kik a' Rendnek dolgait végezni fogják, neveztetnek ki.

A' Rend Fő Papja vagy is Praelatussa, kit Mi a' Fő Egyházi Rendbül akarunk választani és kinevezni, fogja a' Rend ünnepén a' szokott Isteni szolgálatokat végbe vinni.

A' Rend Cancellárja: — kinek kötelessége lészen: a' Rend Káptalanjaiban és a' Vitézeknek a' Rendbe való ünnepélyes felvételök alkalmával azokhoz czélerányos beszédet tartani, a' leteendő esküformáját felolvasni, Nékünk az ünnepélyes szertartások alkalmával, a' kitűzött mód szerint segedelmünkre lenni, a' Rendnek dolgait a' szükséghez és körülmények-

hez képest szóval vagy Írásban előadni, a' megkívántató végzéseket kiadatni, és e' végre a' Rendpecsétjét is őrizni és felvigyázása alá venni.

Minthogy pedig Mi, úgy mint Magyar Ország Királynéja magunkat ezen Rend Nagymesterének nyilatkoztatjuk ki; akarjuk és rendeljük, hogy a' Rend Cancellárjának hivatala a' magyar Udvari Cancelláriánk Cancellári Hivatalával örökre és olly formán légyen egybe kötötve, hogy a' midőn valaki most említett Magyar Udvari Cancellárnak fogna kineveztetni, az azon időpontban a' Rend Cancellárja Hivatalát is elnyerje, és mihelyest az megszűnne lenni Udvari Cancellár, azonnal szűnjön ő meg Rend Cancellárja is lenni.

A' Rend Titoknokja (Greffier) kinek köteleességében fog állani, a' Rend Jegyzőkönyvét vinni, és abban mindenekeket, mellyek a' Rendet illetik, hiven feljegyezni, a' Rendbe való felvételekről szőlő oklevelet kiadni, a' folyamodók folyamodásokat az a' végre rendelt könyvbe béiktatni, az Irományokat a' Leveles Tárbán jó rendben tartani, a' Rendírnoka által az előkerülő fogalmakat hiven leiratni, és hogy a' Candidatusokat illető köteleességeket, mellyekre ők meg esküdni tartoznak, előttök felolvassa.

A' Rend Tárnoka (Ordens Schatz Meister, Tresorier) ennek köteleessége nem csak a' Rend díszjeleire és Ruháira felvigyázni és gondot viselni, hanem a' Rend jövedelmeiről is, mellyek a' Rend Vitézi Ruháinak megszerzésére vagnak szánva szoros számadást vinni, és azt Nékünk, mint a' Rend Nagy Mesterének esztendőnként bemutatni.

Azonban megengedjük a' Rend Titoknokjának és Tárnokjának, hogy ezen hivatalokban a' Rend Kiskeresztjét viselhessek.

A' Rend Heroldja, vagy is Czimernökje, kinek kötelessége lészen a' Rend ünepeikor a' mi Czimerünket elől hordozni, a' midőn néki megengedettetik, hogy a' Kiskeresztesek öltözetjében jelenhessen meg.

A' Rend Irnoka: ki tartozni fog a' szükséges Iratokat elkészíteni, és a' Rend dolgaiban a' Titoknoknak és Tárnoknak segítségére lenni.

Mind ezen Tisztek általunk mint a' Rend Nagy Mesterneje által fognak a' Rend Cancellárnak ajánlása következőkben kineveztetni,

13-dik Czikkely.

Ha a' Rend Fő Papja (Praelatussa) vagy Cancellárja ebbéli kötelességek teljesítésében valamely más fontos foglalatosságok, vagy betegségek miatt akadályoztatnának, akkoron Mi mint a' Rend Nagy Mestere fentartjuk magunknak, hogy az első helyet mást nevezhessünk ki — a' Rend Cancellárja foglalatosságát pedig, mint a' kinek hivatala a' Magyar Udvari Cancellárjának hivatalával örökre egybe vagyon kötöttve, mindenkor e'nek Helyettesse végezze.

A' Rend Titoknokja és Tárnokja helyében azonban a' Rend Cancellárja Nékünk teendő előleges Jelentés mellett ideiglen nevezhet ki másokat is.

14-dik Czikkely.

A' Titoknak és Tárnoknak öltözetjük olyas legyen, mint a' Kiskeresztes Vitézeké.

15-dik Czikkely.

Hogy pedig ezen Rend nem csak a' megkívántató előbbiségekkel legyen ellátva, hanem, hogy annak minden Tagjai irántok viseltető kegyelmünknek és különös jó akaratunknak még nagyobb bizonyosságát vehessék kegyelmessen megengedjük, hogy midőn hozzánk járulni, vagy is tőlünk Audientziát nyerni kívánnak, azt ők a' nélkül, hogy előbb magokat a' fő Kamarásunknál bejelenteni tartoznának, megnyerhessék; és pedig midőn Bécsben Udvari Városunkban lakunk az úgy nevezett Retirade szobában, midőn pedig Schönbrunban tartózkodunk, az úgy nevezett tükrös szobákban (Spiegel Zimmer).

A' Kiskereszteseknek továbbá megengedtük azt is, hogy a' Rend ünnepei alkalmával, úgy nem külömben elutazások vagy visszajövételek alkalmával is, midőn t. i. kézcsókolásra bécsozásjárnak, az úgy nevezett Titkos Tanácsi Palotákban, hová a' Nagy- és Középkereszteseknek mindenkor szabad bemenetelök vagyon, ők is megjelenhessenek.

16-dik Czikkely.

Ezenkívül a' Kiskeresztes Vitézek iránt viseltető kegyelmünknek nagyobb bizonyosságául megengedjük nékik azt

is, hogy nem csak az Udvari Ünnepekre és az úgy nevezett nagyobb Appartementekben, hanem a' Játéki is kisebb Appartementekben is megjelenhessenek.

17-dik Czikkely.

Azon esetben, ha valaki, ki még valóságos Titkos Tanácsosi Ranggal nem bir, különös érdemei tekintetéből a' Rend Nagykeresztjével jutalmaztatnameg, rendeljük, hogy ekkor ő valóságos belső titkos Tanácsosi Ranggal; a' Középkeresztesek pedig ezen esetben a' decretalis Titkos Tanácsosi Ranggal, a' Kiskeresztesek végre a' körülményekhez képest, mellyeknek megbíráását, Mi magunknak fentartjuk a' Grófi, folyamodások következtében pedig a' Bároi ranggal, minden Taksa fizetés nélkül megtiszteltethessenek.

18-dik Czikkely.

Minden örökös Tartományunk Hatóságainak meghagytuk, hogy midőn ők a' Rend Tagjainak hivatalból irandanak, egyéb Czimzetjeiken kívül, ezen jeles Rend Czimzetjét is érdekeljék.

19-dik Czikkely.

Rendeljük azt is, hogy midőn a' Mi, mind a' Rend Nagy Mestere nevében a' Nagykeresztes Vitézekkel hivatalos végzések közöltetnek, akkor ők kegyelmünk, és irántok viseltető hajlandóságunk tekintetéből, az ollyas levél foglalatjában Rokoninknak (Cognati nostri) neveztessenek.

20-dik Czikkely.

A' Rend ünnepe alkalmával a' Nagykeresztesek Rendi öltözetjökben különös kegyelmünkből Asztalunknál fognak ülni — a' Közép és Kiskeresztesek pedig Udvari Fő Ételhordó Mesterünk által Udvarunknál fognak megvendégtetni.

21-dik Czikkely.

Megengedettik a' Rend minden Tagjainak, hogy Nemzeti Czimeröket ezen Rend diszjélével felékesíthessék, és szaporíthassák, és hogy azzal életök fogytáig élhessenek.

22-dik Czikkely.

Megengedjük továbbá a' Rend minden Vitézinek, hogy magok költségén, több rendbeli díszjeleket is készíthessenek, de mégis csak úgy, hogy ezen szándékjuk felül a' Rend Cancellárját mindenkor eleve értesítsék.

23-dik Czikkely.

Minthogy pedig a' jutalmoknak nem csak az érdemekhez, hanem a' személyek születésekhez és méltóságokhoz is kelletik szabva lenni, 's Mi épen ezen okból, a' mint már fentebb is említődött, akarunk a' Nagy Kereszt osztogatásakor, mint ezen polgári Vitéz Rend legjelesebb és csupán az érdemekkel tellyes Nemesség megjutalmazására szentelt megtiszteltetési jelnek megadásakor, az érdemeken kívül, a' jutalmazandónak régi nemzetségi állapotjára is tekinteni, annálfogva megkívánjuk, hogy az ollyas Candidatus, ki a' Rend Nagykeresztjével lenne megtisztelendő, Nemzetségének régi származását legalább is négy ízéig elegendőképen megpróbálja, fentartjuk azonban mind e' mellett is Magunknak és a' Thron örökösinek azon jogot, hogy akkor, midőn különös és megkülönböztetett érdemeknek jutalmazása forog fen, őket ezen próbák előhozásától felmenthessük, és felmenthessék.

24-dik Czikkely.

Midőn pedig Mi ezen ősi próbáknak előmutatását kívánjuk, azok által korántsem értjük a' Grófokat és Bárókat, hanem a' Nemességnek azon nemét, melly azon Tartományokban létezik, mellyből a' Candidatus származik.

Ezen próbák előhozásától azonban a' Császári és Királyi Aranykultsos személyek vagyis Kamarások felmentetnek, mivel az illyes személyek nemzetségi ősiségük és régiségük úgy is már eléggé tudatik.

25-dik Czikkely.

Hogy továbbá a' Rendbe való felvétel alkalmával is egy bizonyos és állandó rend tartassék, és az mintegy zsinór mértékül szolgálhasson, azt eképen határoztuk meg. — Miután a' Rendbe felveendő vagy is Candidatus ezen kegyelmünkről a' Bend Cancellár levele által értesítettett, tartozik

ő a' kitűzött napon és órában a' Rend Káptalanjában, hol a' Rend-Vitézi és Tisztjei jelen lesznek, a' Rend öltözetjében megjelenni, és az előszobában mind addig várakozni, még nékie a' bémenetelre parancsolatunk következtében jel nem adatik.

A' Rend Káptalanjának ünnepélyes szertartása következő leend: Miután Mi a' mennyezet alatt helyünket elfoglaltuk, akkor a' Rend Cancellárja Thronusunk előtt leterdepelve kérni fogja parancsunkat, mellyet megkapván, a' Rend Heroldussa a' Candidatusoknak jelt ad, és tudtokra adja, hogy a' bėjövetel nékiek megengedetett, kik azonnal mindjában bėjöven, kitűzött helyeiket elfoglalják. — Ekkor a' Rend Cancellárja egy rövid foglalatú beszédben értesére adja a' Gyülekezetnek a' mi legkegyelmesebb akaratomkat, és célját a' tartandó Káptalannak, inteni fogja a' Candidatusokat a' Rend Vitézit illető Hitnek letételére és felolvassa neveiket. — Ennekutánna a' Rend Titoknokja hangossan és értelmessen felfogja olvasni azon köteleességeknek tartalmát, mellyeknek megtartását ők hittel fogják ígérni. — Ezekután a' Candidatusok azon renddel, melly szerint neveik kikiáltatni fognak, bizonyos a' végre készített vánsokra leterdepelnek és a' Feszület előtt, a' Hitet, mellyet a' Fő Cancellár előttök felolvasand nyilvánossan leteszik, és letéven ismét előbbeni helyekre visszatérnek.

A' hit letétele után Mi, mint a' Rend Nagy Mestere ezen Deák szavakkal fogjuk őket a' hittel ígért hűségnek megtartására inteni.

„Quam Jurisjurandi religione promti vovistis observantiam et fidem, illam, ut strenuos ac honoratos decet Equites omni loco et tempore vos integram servaturos, prorsus non ambigimus, recepturi igitur de manu nostra per Nos vobis designatum Ordinis Signum, eorum, quae nunc religione spopondistis, inviolabilem memoriam conservate. Nos autem Gratiam et Benevolentiam Nostram vobis confirmamus.“ — Az az: semmit sem kételkedvén a' felől, hogy a' mellyeknek hűséges megtartását most hittel fogadtátok, szinte úgy, mint az a' derék és megtisztelt Vitézekhez illik, azokat minden helyen és időben pontossan megtartjátok. — Elveendők annakokáért kezeinkből ezen Rendnek néktek szánt diszjelét, mind azokat, miket most hittel fogadtátok, emlékeze-

tetőkben hiven megtartsátok. — Mi azonban erántatok viseltető kegyelmünket és jó akaratunkat továbbá is megerősítjük.

Miután eképpen vége lett a' Káptalannak, Mi vissza vonandjuk magunkat a' mellékszobába (úgy nevezett Retirade szobába) a' Rend Vitézi és Tisztjei pedig a' Tanács szobában megmaradnak és ott várakozván vissza jövetelünkre, szerencsájök lészen Bennünket a' Rend vecsernyéjébe vezetni.

26-dik Czikkely.

A' Rend Candidatusai, ha mindjárt a' Rend öltözetjében vagynak is, mindaddig, míg fel nem vétetnek és a' Rendszjével meg nem tiszteltetnek, úgy tekintetnek, mint újjoncok, 's annálfogva, midőn mi az Udvari Kápolnába megyünk, öök nem a' többi Lovagok rendében, hanem a' Rend Tisztei előtt mennek.

27-dik Czikkely.

A' Nagy Mesternek hatalmában áll ön meggyőződése szerint valakit a' Candidatusok közül a' Rend hit letételétől felmenteni.

28-dik Czikkely.

A' Rend diszjele általadásának vagy is a' Rendbe való valóságos felvételnek Szent István Apostoli Király napján kelleik megtörténni a' menyezet alatt, és pedig ollyas ünnepi szertartással, mint az a' Rend Directoriumában előadva vagyon, jelessen pedig, midőn a' Rend Cancellárja e' végre töllünk parancsolatot veend, kötelességében fog állani, a' jelenlévökhez, de főkép a' Candidatusokhoz egy rövid beszédet tartani, 's ez után kiki egymás után Királyi Thronusunkhoz fog közelitni, midőn a' Nagykeresztesek Töllünk a' Nagykeresztet, a' Középkeresztesek pedig vagyis Commandeurök a' Rendszalagját, melyet magunk fogunk nyakokba akasztani, a' Kiskeresztesek pedig a' Rend diszjelét kezünkbul fogják elvenni — 's ez utóbbiak azt ön magok mejjökre függeszteni. A' Rend diszjele általadása alkalmával Mi következendő Deák szavakkal fogunk élni. „Accipe signum Ordinis Equitum Sancti Stephani publicum singularium (melly szó „singularium“ csak akkor használtatik, midőn valaki

a' Nagykeresztesek diszjelével tiszteltetik meg, mivel az egyébkor nem mondatik) meritorum tuorum testimonium, ac proemium, illudque semper adpensum gerito, ut nempe quid Deo, Nobis, Domnique Nostrae atque Ordinis huius dignitati debeas, honoris, quem a Nobis accepisti, magnitudine monitus, nunquam ignorare possis. — Midőn Középkeresztesek vagy Kiskeresztesek vétetnek fel a' Rendbe, akkor a' Nagy Mester nem ezen szavakkal él, „honoris magnitudine“ hanem ezekkel „Honoris, quem hodie a Nobis accepisti Insigni monitus 'sa't“ mely szavaknak értelme magyarra fordítva következő: Veddáltal Szent István Vitézi Rendének diszjelét, mint nyilvános bizonyosságát és jutalmát a' te (különös érdemeidnek) és hordjad azt szüntelen magadon, hogy ezen (magas) megtiszteltetési jel, melyet ma Tőlünk nyertél, néked mindég intésül szolgáljon és soha megnefelejtkezhessél arról, mivel az Istennek, Nékünk, Fejedelmi Házunknak és ezen Rend méltóságának tartozol.

29-dik Czikkely.

Midőn a' Rendbe való felvétel a' leirt módon vitetődik végbe, akkor a' Nagykeresztes Vitézt a' Rend Nagy Mestere különös kegyelmének bizonyosságául megöleli, 's épen ezen módon a' Rend Tagjai is barátságoknak jeléül őt' megölelik.

30-dik Czikkely.

A' felvételtől szőlő oklevél (Diploma) a' Nagykeresztesek részekre könyvformában, a' Közép és Kiskeresztesekre nézve pedig Patens formában készítettessék, és általunk, mint a' Rend Nagy Mestere, a' Rend Cancellárja és Titoknoka által aláírva adattassonki, azzal a' külömbséggel, hogy a' Commandeurök vagy is Középkeresztesek Diplomáján függő pecsét legyen, a' Kiskeresztesek Diplomájokra pedig a' pecsét reá ütettessék.

31-dik Czikkely.

Hogy pedig a' Rend Vitézi tudhassák, miből álljanak köteleességeik: a' Rend Cancellárja mindegyiket a' Rend Statutumait magában foglaló könyvnek egyegy példányával el-

fogja látni, ezeknek pedig kötelességökben fog állani, mind azt, a' mire esküdtek, hiven és szorgalmatossan megtartani.

32-dik Czikkely.

A' Rend diszjelét köteles lészen kiki a' Vitézek közül mindenkor hordozni, és senkinek sem lészen szabad, a' nélkül valamelly nyilvános helyen megjelenni, vagy pedig még a' mellett más idegen Rendet is viselni.

33-dik Czikkely.

A' Nagykeresztes halála történtével tartozni fognak annak örökössei az arany nyaklánczot a' Rend Cancellárjának, a' többieknek örökösei pedig a' diszjelt a' Rend Tárnokának visszaadni, vagy átküldeni.

34-dik Czikkely.

Mindeniknek kötelességében fog állani a' Rend ünnepe alkalmával az első vecsernyén és a' Sz. Misén, melly minden Esztendőben Szent István Apostoli Király Ünnepeét követő napon fog a' megholt Rend Vitézeiért tartattatni, megjelenni, és azt fontos ok nélkül elnem mulasztani.

35-dik Czikkely.

Hasonlóúl tartozni fognak a' Rend Tagjai, azon végzéseket és Parancsolatokat is, mellyek Nevünkben, mint a' Nagy Mester nevében hiteles formában kiadatnak esküvésökhez képest pontossan teljesíteni.

36-dik Czikkely.

Hogy pedig azon szertartások, mellyeket akkor midőn valaki a' Rendbe felvétetik, és midőn a' Rend Ünnepei tartatnak, megtartatni kívánunk, megállapítva légyenek, egy Directoriumot készítettünk nem csak a' felvételi, hanem az ünneplési szertartásokra való nézve is, mellyet is, mivel Kegyelmissen megerősítettünk rendeljük, hogy az is, a' Rend Statutumaihoz mellékeltessek.

Ezek tehát azok a' Rendelések és Törvények, mellyeken ezen általunk helyre állított jeles Vitézi Rend fundáltatik.

Valamint tehát Mi Magunk is azokat megtartani elnem mulasztjuk, szinte úgy kötelesek légyenek azok is megtartani, kik Bennünket örökös Magyar Országi Királyi Thronusunkban követni fognak.

Ha mindazáltal azokra való nézve valamelly homály, kétség vagy nehézség támadna, fentartjuk magunknak és örökösinknek azon jogot, hogy azokat felvilágosithassuk, magyarázhassuk, elhárithassuk, és a' kétséges kérdéseket elintézhessük.

Ezenkívül szabadságunkban légyen mindenkor nem csak Nékünk, hanem a' Nagymesteri méltóságban Minket követőknek is, ezen rendelkezéseket és szabályokat megszorítani, és szóval a' mi csak a' Rend díszére és hasznára vállhat, hozzá adni.

Hogy pedig mind ezek a' késő maradék által is öröképen megtartassanak rendeltük, hogy azok három hasonló példányokban szerkeztessenek, tulajdon kezünk aláírásával megerősíttessenek, azoknak egyik példánya a' Rend leveles Tárában, a' második Magyar Ország örökös Tartományunk Leveles Tárába; a' harmadik végre a' Magyar Udvari Cancellarianknak Leveles Tárába tetetessék és őriztessék. — Költ a' Mi Fő Herczegi Lak Városunkban 1764-dik Esztendei Május hónap 6-án. Mária Theresia m. k. (P. H.) Gróf Eszterházy Ferencz m. k. Gróf Keglevich József m. k.

Szent István Apostoli Király Rendének Vitézei

(alapítása idejétől kezdve egész a' mostani időkig).

A' Rend Nagy-Mesterei.

1764-dik Esztendőben egész 1790-dik Esztendeig, Eö Császári 's Királyi Felsége II-dik József Császár, és Magyar Országi Király.

1790. — 1792. Eö Császári 's Királyi Felsége II-dik Leopold Császár, és Magyar Országi Király.

1792. — 1835. Eö Császári 's Királyi Felsége I-ső Ferencz Austriai Császár, és Magyar Országi Király. 1835-diki Esztendő óta I-ső Ferdinánd Austriai Császár, és ezen név alatt V-dik Magyar Országi Király.

Nagy-Keresztes Vitézek

(a' Császári és Királyi Austriai Házbul, 1764-dik Esztendőtől kezdve egész mostanáig).

Ferdinánd, Császári 's Királyi Austriai Fő Herczeg.
Maximilián, Császári 's Királyi Austriai Fő Herczeg.
Albert, Szász Királyi Herczeg és Magyar Országban Királyi Helytartó.
Sándor Leopold, Cs. és Kir. Austriai Fő Herczeg, Magyar Ország Nádora.
József, Cs. 's Kir. Austriai Fő Herczeg, Magyar Ország Nádora.
Ferdinand, Cs. 's Kir. Fő Herczeg, Würzburgi Nagyherczeg.
Károly Ambrus, Cs. 's Kir. Austriai Fő Herczeg, Magyar Ország Primássa.
Reiner, Cs. 's Kir. Austriai Fő Herczeg.
Rudolf, Cs. 's Kir. Austriai Fő Herczeg és Cardinál.
Estei Ferdinánd, Királyi Fő Herczeg.
IV. Ferencz, Austriai Fő Herczeg, 's Modenai Herczeg.
Lajos, Cs. 's Kir. Austriai Fő Herczeg.
Ferencz Károly, Cs. 's Kir. Austriai Fő Herczeg.
Ferencz József Károly, Reichstati Herczeg.

A' többi Nagy-Keresztes Vitézek idősor szerént.

1764. — 1770.

Herczeg Lichtenstein Venczel, Tábarnok.
 „ **Coloredo Rudolf, Al-Cancellár.**
 „ **Battyány Károly, Tábarnok.**
 „ **Kaunicz Ritterberg Venczel, Udv. Status Cancellár.**
 „ **Stahremberg György, Udvari Status Cancellár.**

Gróf Pálffy Miklós, Ország Birája.

- „ Eszterházy Ferencz, Magyar Udvari Cancellár.
- „ Haczfeld Frigyes, a' Minist. Banc. Választmány Elnöke.
- „ Frankenberg Henrich, Mechlini Érsek.
- „ Chotek János, Fő Tábori Biztos.
- „ Pálffy Leopold, Fő Hadi Kormányzó Magyar Országban.
- „ Blumegen Henrich, Status Tanácsos.
- „ Zinzendorf Lajos, Kamarai Elnök.
- „ Paar János Venczel, Fő Posta Kormányzó.
- „ Migazzi Kristof, Cardinál.

Herczeg Firmián Leopold, Passaui Püspök.

Gróf Battyány József, Kalocsai Érsek.

Herczeg Roth Ferencz, Cardinál.

Gróf Grassalkovics Antal, a' Kir. Kincstár Elnöke.

„ Cobenczl Károly.

„ Seilern Christán, Cs. Kir. Követ Nagy Britanniában.

Herczeg Kevenhüller Metsch József, Cs. 's Kir. Fő Udvari Mester.

„ Auersberg Henrich, Cs. 's Kir. Fő Kamarás.

1771.

Darmstati Herczeg Lajos György Károly, Hesseni Landgróf.

Pozzobonelli József, Cardinál.

Gróf Fekete György, Al-Cancellár.

„ Bergen János Antal, Belső Titkos Tanácsos.

„ Goes Sigmond Rudolf, Belső Titkos Tanácsos.

„ Kevenhüller Metsch Sigmond, Belső Titkos Tanácsos.

1772.

Tour et Taxis Sándor, Herczeg.

Gróf Krakovszky Kolovrath Leopold, a' Cs. 's Kir. Köz. Udvari Kamara Elnöke.

„ Vieznik Ferencz, a' Cseh Országi Fő Törvényszék Elnöke.

1774.

„ Zichy Ferencz, Győri Püspök.

1775.

Kallenberg Károly, Cs. 's Kir. belső Titkos Tanácsos.

Herczeg Przychovszky Antal, Prágai Érsek.

„ Hamilton Maximilián.

Gróf Sierakovszky Venczel, Érsek.

1777.

Mutnai Herczeg Hercules Raynoldus.

1778.

Gróf Auersberg Henrich, belső Titkos Tanácsos.**Báró Patachich Ádám, Kalocsai Érsek.**

1780.

Gróf Hrzán Ferencz, Cardinál.„ **Metternich Ferencz, Válasz. belső Titkos Tanácsos.**

1782.

„ **Erdődy Nep. János, belső Titkos Tanácsos.**

1783.

XI. Henrich, Reuszi Herczeg.**Báró Reischach Tádé, Cs. 's Kir. belső Titkos Tanácsos.****Gróf Cobenczl János Filep, Cs. 's Kir. bel. Titk. Tanácsos.**„ **Nosticz Ferencz, Cs. 's Kir. bel. Titkos Tanácsos.**„ **Duxazzo Jakab, Cs. 's Kir. belső Titkos Tanácsos.**„ **Cobenczl Károly Lajos, Cs. 's Kir. Kamarás.**

1784.

„ **Kaunicz Ritterberg József, Követségi Tanácsos.**

1787.

„ **Pálffy Károly, Udvari Fő Cancellár.**„ **Csáky Nep. János, belső Titkos Tanácsos.****Báró Brukenthal József, belső Titkos Tanácsos.**

1791.

Gróf Coloredo Todor, Olmuczi Érsek, Herczeg és Cardinális.„ **Auersberg, Passaui Érsek, Herczeg és Cardinális.****Anhalt Cotheni Uralkodó Herczeg August Christián Fridrich.****Herczeg Auersberg Ádám.**

1792.

Gróf Zichy Károly (Vásonköi) Ország Birája.„ **Bánffy György, Erdély Kormányzója.**

1793.

Marchio Monfredini Frigyes.**Gróf Lehebach Lajos, meghatalmazott Minister a' Burkus Udvarnál.**„ **Hartig Ferencz, meghatalmazott Minister a' Szász Udvarnál.**„ **Rottenhan Henrich Ferencz, Igazgató Cancellár.**

1795.

Gróf Sporch János, a' Cseh Országi Fő Törvényszék Elnöke.

1796.

Báró Thugut Ferencz, a' Külügyek Ministere.**Herczeg Eszterházy Miklós, Soprony Vármegye Fő Ispánya.**

1801.

XIII-dik Henrich, Renszi Herczeg.**Gróf Stambach Ferencz, Prágai Burggróf.**„ **Ugarte Alajos, Morva Országi Kormányzó.**„ **Bissingen Ferdinánd, Tyrolisi Kormányzó.**„ **Saurau Ferencz, Cs. és Kir. Követ az Orosz Udvarnál.**

1802.

Végh Péter, Baranya Vármegye Fő Ispánya.

1803.

Flangini, Venetziái Patriarcha.**Báró Hügl János, Cs. 's Kir. belső Titkos Tanácsos.****Marchio Capponi.**

1806.

Gróf Stadion János.„ **Metternich Vineburg Ochsenhausen Clemens Venczel, (most Herczeg) Status és Conferentiabéli Minister 's a' t.**„ **Deym Casmér, a' Cseh Országi Fő Törvényszék Elnöke.**„ **Vrbna Rudolf, Cs. 's Kir. Fő Udvari Kamarás.****Szentiványi Ferencz, Ország Birája, bel. Titk. Tanácsos.****Gróf Majláth József, (Székhelyi) Status és Conferentiabéli Minister.**

1808.

Gróf Erdődy József, Cs. 's Kir. Udvari Magyar Cancellár.„ **Teleky Sámuel, Cs. 's Kir. Erdélyi Fő Cancellár.****Ürményi József, Ország Birája, val. bel. Titkos Tanácsos.****Báró Sumerau József Tádé, Cs. 's Kir. bel. Titkos Tanácsos.****Gróf Vallis József, Status és Conferen. Minister.**„ **Kolonits László, Kalocsai Érsek.****Gordava Kitki-Kicki Cajetán, Leopoldosi Érsek.****Gróf Szapáry János, Ő Cs. 's Kir. Fensége József, Nádor és Fő Herczegnek Fő Udvari Mestere.**

1810.

Császári Herczeg Eugenius Napoleon, Olasz Országi Vice Király.

Herczeg Schwarzenberg Károly, Cs. 's Kir. Követ Francia Országban.

Gróf Lazanszky Prokop, Morva Ország Kormányzója.

Herczeg Grassalkovics Antal, Csongrád Vár. Fő Ispánya.

1811.

Hasso Hamburgi Örökös Herczeg és Al-Tábornok.

Pármai Herczeg de Neufchatel Herczeg, Dux de Bassano.

Eszlingeni Herczeg, Tábornok.

Eckmüli Herczeg, Tábornok.

Haan Mátyás, az Alsó Ausztriai Ns. Törvényszék Elnöke.

1815.

Báró Albini, a' Frankfurti Nagy Vezér Ministere.

Gróf Enczenberg Ferencz, belső Titkos Tanácsos.

Báró Vessenberg, a' Bajor Udvarnál Cs. 's Kir. Követ.

„ Erberg József, Cs. 's Kir. bel. titk. Tanácsos.

1816.

Herczeg Trautmansdorf, Status és Conferen. Minister.

Pármai Herczeg Ferencz Károly.

Anhalt Götheni Uralkodó Herczeg August Keresztely Frigyes.

Herczeg Schwarzenberg József.

Gróf Elcz Imre József, Fő Ispány.

1817.

Gróf Buon Schauenstein Károly, a' Frankfurti Diaeta Elnöke, 's Cs. 's Kir. Követ ugyan ott.

Herczeg Kaunicz Lajos, a' Pápai Udvarnál Cs. 's Kir. Követ.

„ Eszterházy Pál, a' Nagy Britániai Udvarnál Cs. 's Kir. Követ.

1818.

Hasso Homburgi Herczeg Filep, Tábornagy.

1819.

Báró Fischer József, Egri Érsek, Cs. 's Kir. belső Titkos Tanácsos.

1820.

Ferencz József Károly, Reichstadti Herczeg.

Rudnay Sándor, Primás Herczeg, és Esztergami Érsek.

1821.

Herczeg Thurn és Taxis Károly Sándor.

1822.

Gróf Majláth József, a' Magyar Udv. Kamara Elnöke.

1824.

Gróf Zichy István, Cs. 's Kir. valós. bel. Titkos Tanácsos.

„ Aponyi Antal, Cs. 's Kir. Követ a' Franczia Udvarnál.

1825.

Báró Vincent Miklós, a' Cs. 's Kir. Lovasság Generálissa.

1827.

Gróf Nádasdy Mihály, Status és Conferentiabéli Minister.

1829.

Hasso Hamburgi Herczeg Gustáv, Al-Tábornagy.

Gróf Lűczov Rudolf, a' Pápai Udvarnál Cancellár.

1830.

Gróf Reviczky Ádám, Udvari Fő Cancellár.

„ Cziráky Antal, Ország Birája.

1831.

Ferdinánd Würtembergi Herczeg, Cs. 's Kir. Tábornok.

1832.

Gróf Belegarde Henrich, Cs. 's Kir. Tábornok.

1836.

Gróf Fiquelmont Lajos, Cs. 's Kir. Követ az Orosz Udvarnál.

„ Pálffy Fidel, Udvari Fő Cancellár.

1838.

„ Gaisruck Károly Cajetán, Cardinalis, és Majlandi Érsek.

1839.

„ Pilsachi Senft Frigyes, Cs. 's Kir. Követ.

1840.

Kopácsy József, Esztergami Érsek, Magyar Országai Primás
Herczeg.

Középrendű Keresztesek (Comandeurs).

1764. — 1770.

Gróf Fekete György, Al-Cancellár.

„ Bergen János, belső Titkos Tanácsos.

„ Schrattenbach Ferencz, Alsó Austriai Helytartó.

✱

Gróf Viesnik Fer., Fő Törvényszéki Elnök Csehországban.

„ **Podstatzki Lichtenstein Aloys, Cs. 's Kir. Követ.**

„ **Kolovráth Leopold, belső Titkos Tanácsos.**

Báró Binder Frigyes, Status Tanácsos.

„ **Koller Ferencz, Status Tanácsos.**

„ **Groschlag Frigyes, belső Titkos Tanácsos.**

„ **Sallern Christián, Cs. 's Kir. Követ Nagy Britanniában.**

Thauszy Ferencz, Zágrábi Püspök.

Gróf Paris Volkenstein, Tyrolisi Fő Kapitány.

„ **Enczenberg Cassián, Kormányszéki Elnök.**

„ **Khevenhüller Metsch Sigmond, Minister.**

„ **Sztáray Imre, belső Titkos Tanácsos.**

A Plauen XI-dik Henrich.

Gróf Saurau Károly, Cs. 's Kir. belső Titkos Tanácsos.

„ **Csáky János, bel. Tit. Tanácsos, és a' Sz. Korona Örje.**

„ **Erdődy János, belső Titkos Tanácsos.**

A' Borie Egyed Status Consiliarius.

De Neny Patritius, a' Belgiumi Tanács Elnöke.

Báró Bartenstein János.

„ **Svitten Gerhard, Udvari Tanácsos és Fő Orvos.**

Hessen Darmstati Hercege Lajos.

Gróf Auersberg Henrich, belső Titkos Tanácsos.

Báró Cazier József, Belgiumi Kintstárnok.

1771.

Gróf ab Heister Godfried, Cs. 's Kir. belső Titkos Tanácsos.

„ **Hartig Ádám, belső Titkos Tanácsos.**

„ **Eszterházy Antal, Cs. 's Kir. Kamarás.**

„ **Keglevics József, a' Rend Titoknokja.**

„ **Forgách János, belső Titkos Tanácsos.**

1772.

Gróf Nosticzy Ferencz, belső Titkos Tanácsos.

Báró ab Ulm Károly, belső Titkos Tanácsos.

Gróf Csáky György, Helytartói Tanácsnok.

„ **Postaczky Leopold, belső Titkos Tanácsos.**

Báró Svitten Gottfried, Cs. 's Kir. rendkívüli Minister.

1774.

A Durazzo Jakab, belső Titkos Tanácsos.

Hercege Odeschalchi Boldizsár.

Gróf Khevenhüller Metsch József, Cs. 's Kir. Kamarás.

Báró Reviczky Károly, Követ a' Lengyel Udvarnál.

„ **Brukenthal Sámuel, belső Titkos Tanácsos.**

1777.

Báró de Thugut Ferencz, Internuncius a' Török Udvarnál.

Bajzath József, Veszprimi Püspök.

1778.

Gróf Niczky Kristof, Fő Ispány.

1779.

Báró Barthenstein József, Udvari Tanácsos.

1780.

Gróf Balassa Ferencz, Szerem Vármegye Fő Ispánya.

„ **Festetics Pál, Baranya Vármegye Fő Ispánya.**

„ **Laykam Ferencz György, Cs. 's Kir. bel. Tanácsos.**

1782.

Báró Orczy Lőrincz, Generális.

Putnik Moyses, Karloviczi Érsek.

1783.

Báró Kressel a Qualtenberg Ferencz, bel. Titkos Tanácsos.

„ **Löhr János, belső Titkos Tanácsos.**

„ **Gabler Tobias, belső Titkos Tanácsos.**

Gróf Bánffy György, Vice Cancellár.

Báró Bánffy Farkas, Status Tanácsos.

Gróf Teleky Károly, Status Tanácsos.

Györy Ferencz, belső Titkos Tanácsos.

Krunpippen Henrich, Cs. 's Kir. Tanácsos.

1785.

Gróf Jankovics Antal, Kamarai Al-Elnök.

1787.

Gróf Greppi Antal, Financziabéli Tanácsos.

1792.

Végh Péter, Tárnok Mester.

Ürményi József, Királyi Személy Helytartója.

1793.

Báró Spielman Antal, belső Titkos Tanácsos.

1796.

Lovász Sigmond, Békés Vármegye Fő Ispánya.
 Izdenczi József, Udvari Tanácsnok.
 Nagy József, Udvari Tanácsnok.

1798.

Gróf Sigray Károly, Cs. 's Kir. belső Titkos Tanácsos.

1799.

Kemény Farkas, az Erdélyi Statusok Elnöke.

1800.

Türkheim Lajos, Cs. 's Kir. belső Titkos Tanácsos.

1801.

Báró Albini Ferencz, Moguntiai Electori Cancellár.

1802.

Somogyi János, Udvari Tanácsnok.

1803.

Báró Collenbach, Egyed. Status és Conferentiabéli Tanácsos.
 „ Frank Péter Antal, Cs. 's Kir. Udvari Tanácsos.

1804.

Gróf Hohenvarth, Cs. 's Kir. belső Titkos Tanácsos.
 Haan Mátyás Wilmos, az Alsó Austriai Nemesség Törvény-
 székének Elnöke.

1806.

Gróf Vallis József, Cseh Országi Burggróf.
 Lazánszky Procop, Morva Országi Kormányzó.
 Báró Bartenstein Kristof, a' Cs. 's Kir. Udvari Kamara Al-
 Elnöke.

„ Orczy László, a' Magyar Kir. Kincstár Al-Elnöke.

1807.

Almásy Pál, a' Szent Korona Örje.

1808.

Gróf Enczenberg Ferencz, Cs. 's Kir. belső Titkos Tanácsos.
 „ Pergen József, Cs. 's Kir. Udvar. Kamara Al-Elnöke.
 „ Buol Károly, belső Titkos Tanácsos.
 Báró Hackelberg Rudolf, belső Titkos Tanácsos.
 Wurmser Christián, belső Titkos Tanácsos.
 Baldacci Antal (Báró), a' Fő Számvevői Igazgatóság Elnöke.

Báró Puffendorf Conrád.

Gróf Brunszvik József, Tárnok Mester.

Báró Révay Pál, Cs. 's Kir. belső Titkos Tanácsos.

Semsey András, Magyar Királyi Kamara Elnöke.

Verhováczy Maximilián, Zágrábi Püspök, bel. Titk. Tanácsos.

Szécsen Sándor, Körös Vármegye Fő Ispánya.

1810.

Fechtig Ferdinánd, az Austriai Fő Törvényszék Elnöke.

Gróf Bettlen József, Erdélyi Kincstárnok.

Mártonffy József, Erdélyi Püspök.

Alinásy Ignác, Bars Vármegye Fő Ispánya.

Gróf Eszterházy József, Zemplén Vármegye Fő Ispánya.

„ **Szapáry József, Mosony Vármegye Fő Ispánya.**

Végh István, Baranya Vármegye Fő Ispánya.

Gróf de la Borde.

Mandich Antal, Diákovári Püspök.

1812.

Hassenburgi Herczeg Ferdinánd, Al-Tábornagy.

Hassenburgi Herczeg Gustáv.

Sturmer Ignác, Cs. 's Kir. Követ a' Török Udvarnál.

1813.

Báró Stipsich József, Lovasság Generálissa.

Herczeg Hohenlohe Gustáv, Al-Tábornagy.

Bedekovich Ferencz, Status és Confer. Tanácsos, 's Fő Ispány.

1815.

Gróf Zichy István, Cs. 's Kir. Követ a' Porosz Udvarnál.

1816.

Hudelist József, Status és Conferentiabéli Tanácsos.

Báró Barbier, belső Titkos Tanácsos, Cs. 's Kir. Kamara Al-Elnöke.

Lebzeltern Ádám, a' Portugalliai Kir. Udv. Cs. 's Kir. Követ.

1817.

Gróf Majláth József, a' Magyar Kir. Udv. Kamara Elnöke.

„ **Ossolinszky József, a' Cs. 's Kir. Könyvtár Igazgatója.**

„ **Rzevuszký Kásmér.**

Mihálovszky Cajetán, a' Gallicziai Fő Törvényszék Al-Elnöke.

1818.

Gróf Sveerts-spork József, Cs. 's Kir. bel. Titk. Tanácsos.
Lányi József, Kir. Udv. Tanácsos, Torontal Vármegye Fő Ispánya.

Gróf Cholonievsky, Fő Pohárnok Mester Galliciában.

1820.

Plencicz Leopold, az Auszt. Fő Törvényszék Al-Elnöke.

1821.

Gróf Strassoldo Julius, a' Majlandi Kormányzék Elnöke.

1822.

' „ Aicholt Christían, Cs. 's Kir. belső Titkos Tanácsos.

1823.

„ Merczi András, Udvari Tanácsos.

1824.

Gróf Eszterházy Nep. János, Val. belső Titkos Tanácsos.

Mikos László, Status és Conferen. Tanácsos.

Gróf Cziráky Antal, Kir. Kincstárnok.

Görög Demeter, Udvari Cons. és Kamarás.

1825.

Szőgyényi 'Sigmond, a' Királyi Személy' Helytartója.

1826.

Reichmann Ágoston, az Austriai Kormányzék Elnöke.

Báró Stift András, Status és Conferentiabéli Tanácsos.

„ Ottenfels-Gschwind, a' Török Udvarnál Cs. 's Kir. Követ.

1827.

Báró Hinkenu Bernárd, belső Titkos Tanácsos.

Gróf Reviczky Ádám, Al-Cancellár.

Székhelyi Majláth György, Kir. Személy' Helytartója.

1828.

Báró Gaerthner Christían, Fő Törvényszéki Elnök.

Gróf Brunetti Lázár, a' Spanyol Udv. Cs. 's Kir. Követ.

Báró Appel Keresztely, Generálörnagy.

1831.

Báró Geislern János, Cs. 's Kir. belső Titkos Tanácsos.

1835.

Báró Szepesi Ignác, Pécsi Püspök.

1836.

Báró Malonyay Nep. János, Udvari Al-Cancellár.
 Vurum József, Nyitrai Püspök és belső Titkos Tanácsos.
 Somsich Pongrácz, Kir. Személy' Helytartója.
 Báró Talaczko Gestieticz János, Alsó Austriai Kormányszéki
 Elnök.
 „ Krieg Ferencz, Galliciai Kormányszéki Elnök.

1837.

Idősbb Báró Eötvös Ignác, Kir. Fő Pohárnok Mester.
 Lánczy József, Békés Vármegye Fő Ispánya.
 Almásy József, Gömör Vármegye Fő Ispánya.

1838.

Gróf Kunigl Herman, Al-Tábornagy.

1840.

Gróf Szécsen Miklós (Temerini), Al-Elnök a' Cs. 's Kir. Köz.
 Udv. Kamaránál.

Kis-Keresztes Vitézek.

1764. — 1770.

Gróf Eszterházy Antal, Cs. 's	Báró a Neny Cornél, Udvari
Kir. Kamarás.	Tanácsos.
„ Forgách János, Kamarás	„ Barthenstein József, Udv.
és Fő Ispány.	Tanácsos.
„ Keglevich József, a' Rend	„ König Antal, Status Cons.
Titoknokja.	Török Ferencz, Kir. Kamara
„ Kevenhüller Metsch József.	Tanácsos.
Cs. 's Kir. Kamarás.	Báró Cothmann Antal.
„ Brandis Henrich, Cs. 's	„ Brukenthal Sámuel, Cs.
Kir. Kamarás.	's Kir. belső Titkos Ta-
Báró a Borie, Egyed.	nácsos.
„ a Stuppán Antal, Udvari	Gróf Kinigl Leopold, belső
Status Consiliárius.	Titkos Tanácsos.
Gróf ab Althan Gundaccer, Cs.	„ Neny Patritius.
's Kir. Kamarás.	„ Vurmbrand Stuppach
„ Berchtold Leopold, Cs. 's	Gundaczér, Cs. 's Kir. bel.
Kir. Kamarás.	Titkos Tanácsos.

- Svetich Jakab**, Királyi Személynök (Personális).
Báró Czier József, Belg. Kamarai Kincstárnok.
Salbek Károly, Püspök és Vácsi Nagy Praepost.
Gundel Pál, Udv. Tanácsos.
Pichler József, Udv. Tanácsos.
Gróf Niczky Kristof, Verőczei Fő Ispány.
Balogh László, Helytartói Tanácsos.
Tersztyánszky József, Fő Ispányi Helytartó.
Sághy Mihály, Kir. Tanácsnok és Itélő Mester.
Bajzáth József, Püspök és Udvari Tanácsos.
Báró Roeder Emanuel, Udv. Tanácsos.
Festetits Pál, Udv. Tanácsos és ezen Rend Kincstárnoka.
Hormayer József, Tyr. Kormányszéki Cancellár.
Brunsvick Antal, Udvari Tanácsnok.
Veisz József, Kir. Tanácsos.
Kempelen János, Udvari Tanácsnok.
Meyern János Ádám, Udvari Tanácsnok.
Győry Ferencz, Udvari Tanácsnok.
Majthényi Károly, Királyi Tanácsnok.
Báró Löschenkoll János, Udv. Tanácsos.
Vicomte Becker Sándor, Belg. Fő Postai Kormányzó.
Vavrans Lajos Ferencz,
Heckengarten Lajos.
Nerri Pompejus, Cab. Titkoknok.
Gróf Coronini, Cs. 's Kir. Kamarás.
Báró Gebler Tóbiás, bel. Titk. Tanácsos.
Laykam Ferencz, Referendár.
Valekiers Angelus, Belg. Status Tanácsnok.
Gróf Morzin Péter, bel. Titkos Tanácsos.
- 1771.
- Gróf Harsch Filep**, Cs. 's Kir. belső Titkos Tanácsos.
Báró Spergs József, Udvari Tanácsos.
Vicont Villain János, Követ.
Vavraus Henrich, Cs. 's Kir. Status Tanácsos.
Beck Tamás, az Alsó Austriai Kormányszék Cancellárja.
Kienmayer János, Udv. Tan.
Lederer August, Udv. Tan.
Balogh János Hétszem. Tábla Birája.
Draveccky Gábor, Kapitány.
Gróf Schwachheim Péter, Udv. Tanácsos.
a Bou János Pál, Kormányszéki Tanácsos.
- 1772.
- Báró Kettler Frigyes**.
Neuhold János, Királyi Kam. Tanácsnok.
Forray András, Vice Ispány.
Skerleczy Miklós, a' Horváth, Tót és Dalmát Országi Kormányzéknél Tan.

1773.

Kvassay József, Kir. Helytartói Tanácsos.

1774.

Glovinszky Sámuel, Püspök.
Báró Löhr József. Status Consiliárius.

Martini Károly, Fő Törvényszéki Tanácsos.

Skerlecz Ferencz, Helytartói Tanácsnok.

Andrássy István, Helytartói Tanácsnok.

Sauboin Jakab, Udv. Tan.
Nedeczky András, Udv. Tan.
Burgnignon a Bamberg Ferencz
Fő Törvényszéki Tan.

1775.

Végh Péter, Udv. Tanácsnok.
Báró Krumpippen József, Belg. Tanácsnok.

„ Krumpippen Henrich,
Belgiai Titoknok.

„ Thugut Ferencz, Inter-
nuncius a' Török Udvar-
nál.

1776.

Barlée vagy Barcé György,
Követségi Tanácsos.

1777.

Ürményi József, Udv. Tan.

1778.

Báró Pföfferhoffen József, Kir.
Kam. Tanácsos.

Almásy Pál, Kir. Tanácsos és
Septemvir.

1779.

Báró Struppi Vincze György,
Cs. 's Kir. Al-Ezredes.

1780.

Vörös Antal, Kir. Al-Hely-
tartó.

Spielmann Antal, Udv. Tan.
Sedelerer N., Követségi Ta-
nácsos.

Lebzelter Ádám, Cs. 's Kir.
meghatalmazott Minister a'
Portugal Udvarnál.

Deldono Dominicus, Udvari
Tanácsos.

Gróf Greppi Antal, Cs. 's Kir.
Finantiabéli Tanácsos.

Giusti Péter Pál, Cs. 's Kir.
Kamarai Tanácsos.

1782.

Türkheim Lajos, Udv. Tan.
Kees Ferencz, Udv. Tan.
Margelick József, Udv. Tan.

1783.

Gróf Veri Péter, Cs. 's Kir.
Kamarás.

Müllendorf Márton, Cs. 's Kir.
Tanácsos.

Izdenczy József, Udv. Tan.
Puchperger Mátyás, Kir. Ka-
marai Számvevői Tan.

Szlávy Pál, Kir. Tanácsos.
Szöllösy Ferencz, Kir. Kam.
Tanácsos.

Bedekovich Antal, Kir. Tan.

1785.

Nagy József, Udvari Taná-
csos.

1787.
Haan Leopold, Udv. Tanácsos.
1788.
Gróf Sándor Antal, Cs. 's Kir. Kamarás és Udvari Tan.
1789.
Gróf Sauer Cajetán, Udv. Tan.
Mikos Mihály, Udv. Tan.
Henike Ferencz, Udv. Tan.
**Rasonet Hubert József, Belg. Kormány-
 széki Tanácsos.**
**Fierlan József, Belg. Kormány-
 széki Tanácsos.**
1791.
**Lovász 'Sigmond, Békés Vár-
 megye Fő Ispánya.**
1793.
**Pásztory Sándor, Fiumei Kor-
 mányzó.**
**Kees Ferencz, az Austriai Ne-
 mesi Törvényszék Al-El-
 nöke.**
Báró Schlosnig János.
 „ **Hebenstreit András a' Con-
 stantiai Püspök és Her-
 czeg Cancellárja.**
 „ **Bolcza Péter, Cs. 's Kir. Ud-
 vari Tanácsos.**
1796.
**Báró Genevne János, Tábor-
 noki Generál Hadnagy.**
1797.
**Vimmer Jakab, Cs. 's Kir. Al-
 Ezredes.**
**Hertelli János, Cs. 's Kir. Ud-
 vari Tanácsos.**
- Greiner Ferencz, Cs. 's Kir. Ud-
 vari Tanácsos.**
Báró Eckart Károly, Generál.
1799.
**Gróf Swertsporch József, a'
 Galliciai Kormány-
 széki Tanácsos.**
**Csekonics József, Cs. 's Kir. Ez-
 redes Kapitány.**
1800.
Radvánszky Ferencz.
**Semsey András, Ugocsa Vár-
 megye Fő Ispánya.**
**Gróf Zerdahelyi Pál, Hely-
 tartói Tanácsos.**
1802.
Boros Lajos, Udv. Tanácsos.
**Báró Müller Hörnstein Hen-
 rich, Udv. Tan.**
Testa Bertalan, Udv. Tan.
**Boros József, Kir. Helytartói
 Tanácsos.**
Lányi József, Udv. Tan.
**Báró Reigersfeld János, Kö-
 vetségi Tanácsos az An-
 gol-Udvarnál.**
Rosos Pál, Ansariai Püspök.
**Almásy Ignác, Udvari Con-
 siliárius.**
**Gróf Amade Antal, Zágráb Vár-
 megye Fő Ispánya.**
**Aczél István, Itélő Mester és
 Kir. Tanácsos.**
**Heppe Szaniszló, Királyi Ta-
 nácsos.**
**Drevenyák Ferencz, Bányászi
 Kir. Tanácsos.**

1803.

Schraut Ferencz, a' Birodalombeli Cancelláriának Tanácsosa.

Hermet János, Cseh Országi Kormányzói Tanácsos.

1804.

Gróf Gregorina Triphon, a' Catarói Törvényszék Elnöke.

Sonnenfels József, Udv. Tan. Hackher József.

1805.

Szerdahelyi György, Apátur, Váci Kanonok, és Helytartói Tanácsos.

1806.

Gyürky István, Torontál Vármegye Fő Ispánya.

Japun Miklós, Bányászi Kir. Tanácsos.

Mitterpacher Dániel, Scutari Püspök, Cs. 's Kir. bel. Titkos Tanácsos.

Vohlleben István, Kir. Tan. és Bécs Várossa Polgár Mestere.

1807.

Gróf Piláti János, Cs. 's Kir. Tanácsos.

1808.

Mandik Antal, Diákovári Püsp. Eichen József, az Alsó Aust. Törvényszék Al-Elnöke.

Mihálovsky Cajetán.

Báró a Cavallár, Tábornagy.

Anton József, Udv. Tanácsos.

Frodevaux József, Udv. Tan.

Rupruht Antal, Udv. Tan.

Gayer János, Udv. Tan.

Ergelet János, Udv. Tan.

Barbier Adrián, Udv. Tan.

Baum Antal, Udv. Tan.

Majláth György, Personális.

Darvas Ferencz, Kir. Helytartói Tanácsos.

Bay Ferencz, a' Kir. Tábla Assessora.

Lannoy Péter.

Bedekovich Ferencz.

Gróf Toloczky Ferencz, a' Nagy-Szombati Kerületi Tábla Elnöke.

Beöthy Imre, a' Hétszemélyes Tábla egyik Birája.

Ürményi János, a' Kir. Tábla Assessora.

Latinovics János, Kir. Helytartói Tanácsos.

Szaplonczay József, Mármaros Vármegye első Al-Ispánya.

Lonyay Gábor, Zemplén Vármegye első Al-Ispánya.

Péchy János, Sáros Vármegye első Al-Ispánya.

Prileszky Károly, Al-Nádor.

Dvornikovics Miklós, Al-Ország Birája.

Bezeredy Ignác, Udv. Tan.

Galgóczy Antal, Posony Vármegye első Vice Ispánya.

Lukavszky Donát, a' Banális Tábla Assessora.

1809.

Kranczberg Ferencz, Udv. Tan.

- Zerdahelyi György**, Nyitra Vármegye első Vice Ispánya.
Kortum Ernest, Udv. Tan.
 1810.
- Reichman Ágoston**, az Austrai Kormányzók Al-Elnöke.
Hudelist József, a' Status Tan-celláriánál Tanácsnok.
Báró Geiszler János, Udvari Tanácsos.
Mikos László, Udv. Tan.
Gróf Mailáth József Ifjabb, Udv. Tanácsos.
Lederer Károly, Udv. Tan.
Rüstell Ignác, Udv. Tan.
Zeillern Ferencz, Udv. Tan.
Schouper József, Udv. Tan.
Oekel János, Udv. Tanácsos.
Markus Ignác, Itélőmester.
 1812.
- Báró Lusinszky József**, Gener.
Gróf Zichy Ferencz, a' Magyar Testőrző Sereg Hadnagya.
Báró Prónay Lajos.
 1813.
- Lebzeltern Lajos**.
Haucs Ferencz, Status és Conferentiabéli Tanácsos.
 1814.
- Stift András**, Status és Conferentiabéli Tanácsos.
Stettner Gábor, Magyar Udv. Kamarai Tanácsos.
 1815.
- Báró Vaquant**, Tábornagy.
Gróf Merci, Udvari Tan.
- Sieber Ferencz**, Udv. Tan. és Polit. Igazgató.
Lang János, Udv. Tanácsos.
 1816.
- Gróf Bethlen Imre**, Küküllő Vár. Fő Ispánya.
Báró Gaerthner, Udv. Tan.
 „ **Schwiczen**, Stat. és Conf. Tanácsos.
Vacken N. Udvari Tanácsos.
Floret N. Udvari Tanácsos.
 1817.
- Petkovics Lajos**, Udv. Tan.
Krieg N. Udvari Tanácsos.
 1818.
- Mosbach Leopold**, Udv. Tan.
Reichenstein N. Udv. Tan.
Báró Bezetta János, Kormányzói Tanácsos.
Genz Frigyes, Udvari Tan.
 1821.
- Báró Münch Belinghausen Joachim**, a' Cseh Országai Kormányzók Tanácsosa, és Prága Várossa Kapitánya.
 1822.
- Droszdik Vilmos** Udvari Tan.
Annacker Antal, Udvari Tan.
 1823.
- Brunetti Lázár**, Cs. 's Kir. Kamarás.
Fay Barnabás, Udvari Consiliárius.
Schönstein Frey Ferencz, Kir. Kamarai Tanácsos.

1824.

Peusqueus Hubert, Al-Tábornagy.

Kübeck Károly, Status és Conferentiabéli Tanácsos.

Heinrich Jakab, Udvari Tan. Szögyényi Sigmond, Personális.

Sumariga Ferencz, Fő Törvényszéki Tanácsos.

Obenaisz József, Kormányzéki Tanácsos.

1826.

Báró Marschal Rio Janeiróban Cs. 's Kir. Ügyviselő.

Noptsa Elek, Udv. Tan.

Báró Pascorini ab Ehrenfels János, Törvényszéki Elnök Triestben.

Paulovics Ferencz, Udv. Tan.

1827.

Benyovszky Mihály, Udv. Tan.

Lánczy József, Békés Vármegye Fő Ispánya.

Almásy József, Gömör Vármegye Fő Ispánya.

Jaeger Ignác, Al-Elnök.

1830.

Klein Dániel, Erd. Kormányzéki Tanácsos.

Szilassy József, Torna Vármegye Fő Ispánya.

1832.

Kelcz Ádám, Udvari Tan.

Lang Ferencz, Udvari Tan.

1833.

Bartal György, Királyi Udvari Tanácsos.

Báró Locella Henrich, Udvari Tanácsos.

„ Gaertner Conrád, Udvari Tanácsos.

1834.

Cserey Elek, Erd. Kormányzéki Tanácsos.

Gróf Serényi József, Cs. 's Kir. Kamarás.

Hakker Ferdinánd, az Austriai Váltó Törvényszék Elnöke.

1835.

Gervay Sebestyén, Udv. Tan.

1836.

Krausz Filep, Udvari Tanácsos.

Gróf Thurn Hoffer János, Guberniumi Tanácsos, és Venczei Delegát.

Péchy Imre, Septemvir.

Báró Knorr József, Status és Confer. Consiliárius.

Nándory József, Udv. Tan. és a' Status Tanácsnál Referens.

Krticzka János, Kir. Udvari Tanácsos.

Kussenich Thádé, Kir. Udvari Tanácsos, és Status Tanácsi Referens.

Báró Brenner Felsach Ignác, Kir. Udvari Tanácsos.

„ Lebzeltern Collenbach Ferencz, Kir. Udvari Tan.

1837.

Schiller Ferencz Ferdinánd.

Gróf Draskovich János, Aranykulcsos.

Horgosi Kárász Miklós, a'Hét- személyes Tábla Birája.	Báró Jósika Sámuel, Kir. Udv. Tanácsos.
Báró Türkheim Laj., Udv. Tan.	Bener Robert, Király Udvari Tanácsos.
„ Jacquin József, Kormány- széki Tanácsos.	1839.
Jakabffy Simon, Kir. Udv. Tan. 1838.	Báró Droste Edmund, Ezredes Kapitány.
Makkos Heteyi Stettner Máté, Kir. Udvari Tanácsos.	1840.
Gróf Lázár László, Erd. Kor- mányszéki Tanácsos.	Gróf Eszterházy Károly, Tolna Vármegye Fő Ispánya.

A' Rend Cancellárja.

1764. Gróf Eszterházy Ferencz, Udvari Fő Cancellár.
 1779. „ Pálffy Károly, Udvari Fő Cancellár.
 1810. „ Erdődy József, Udvari Fő Cancellár.
 1820. „ Herczeg Koháry Ferencz, Udvari Fő Cancellár.
 „ „ Nádasdy Mihály, Udvari Fő Cancellár.
 1828. „ Reviczky Ádám, Udvari Fő Cancellár.
 1836. „ Pálffy Fidel, Udvari Fő Cancellár.
 1839. „ Mailáth Antal, Udvari Fő Cancellár.

A' Rend Fő Papja (Praelatussa).

1820. Rudnay Sándor, Primás Herczeg, 's Esztergami Érsek.
 1840. Kopácsy József, Esztergami Érsek, 's Primás Herczeg.

A' Rend Titoknoka.

1769. Gróf Keglevich József, Cs. 's Kir. Kamarás, Torna
Vármegye Fő Ispánya.
 1773. Györy Ferencz, Udvari Tanácsos.

- 1780. Fületinczi Kelcz József, Udvari Tanácsos.
- 1783. Felső-Büki Nagy József, Udvari Tanácsos.
- 1794. Mikos Mihály, Udvari Tanácsos.
- 1802. Lányi József, Udvari Tanácsos.
- 1821. Petkovich Ignác, Udvari Tanácsos.
- 1823. Márkus Ignác, Udvari Tanácsos.

A' Rend Kincstárnoka.

- 1764. Tolnai Festetics Pál, Udvari Tanácsos.
- 1772. Végh Péter, Udvari Tanácsos.
- 1780. Izdenczy József, Udvari Tanácsos.
- 1818. Petkovits Lajos, Udvari Tanácsos.
- 1821. Márkus Ignác, Udvari Tanácsos.
- 1823. Kussenics Thádé, Udvari Tanácsos.

A' Rend Czimernőke.

- 1764. Koch Venczel, Királyi Tanácsos.
- 1769. Skerlecz Ferencz, Udvari Tanácsos.
- 1776. Klobusiczky Antal, Udvari Titoknok.
- 1777. Bisztriczey László, Udvari Titoknok.
- 1785. Horváth Ferencz, Udvari Titoknok.
- 1813. Barthodeiszky János, Udvari Titoknok.
- 1815. Bánffy 'Sigmond, Udvari Titoknok.
- 1828. Rájner Miklós, Udvari Titoknok.

A' Rend Irnoka.

- 1764. Skerlecz Ferencz, Udvari Titoknok, és Kir. Tan.
- 1777. Jablanczy József, Udvari Titoknok, és Kir. Tanácsos.
- 1785. Gaszner József, Udvari Titoknok.
- 1812. Vlasich József, Udvari Titoknok.

1815. Fületinczi Kelcz Ádám, Királyi Tanácsos, és Udvari Titoknok.
1819. Kussenich Thádé, Udvari Titoknok.
1823. Rajner Miklós, Udvari Titoknok.
1828. Bárá Schönstein József, Udvari Titoknok.
1835. Duschek Ferencz, Udvari Titoknok.
1837. Czillich Károly, Udvari Titoknok.
-

IV.

II-dik Leopold Császár Jeles Rendéről.

Az uralkodó Austriai Császári Ház Szent István Király Jeles Rende által el volt ugyan látva a' polgári érdemek megjutalmaztatása tekintetében egy megkülönböztető diszjellel, de minthogy annak szabályai szerint ezzel csupán csak nemesi rangon lévők jutalmaztathatnakmeg, néhai boldog emlékezetű Ferencz Császár azonban jól tudván azt, hogy az érdemnek függetlennek kelletik lennie a' rangtól és születéstől, a' fentebbi Rend szabályait pedig meg nem változtathatta, annál fogva alapította Ő ezen mindenféle érdemeket egyformán és közösen jutalmazható Rendet t. i. Leopold Császár Jeles Rendjét 1808-dik Esztendei Januárius hónap 7-dik napján, akkor t. i. midőn harmadik Hitvessével Ludovica Austriai Fő Hercegnővel Házassági egyesülésre lépett. — Ezen alapítvány által a' dicsóult Császár egy ollyas módot nyújtott az ötöt követő uralkodó Fejedelmeknek, mellyel ők minden rendü személyeknek a' Haza és az uralkodó Ház körül tett jeles tetteiket és érdemeiket nyilvánosan megjutalmazhatják, 's azzal egybekötötte egyszersmind azon tiszteletet is, mellyel boldog emlékezetű édes Atya II-dik Leopold Császár iránt viseltetett, mivel Ő ezen diszes alapítványt Atya nevérol Leopold Császár Jeles Rendének nevezteel.

A' Rendnek Statutumai még ugyan 1808-dik Esztendei Julius 14-ről adattak ki, de a' Rendnek ünepeles béhozatása, és annak diszjelei kiosztogatása csak 1809-dik Esztendei Januárius 8-án történtmeg először. — A' Statutumok érdekesebb pontjai következők: Mindenkor az uralkodó Császár a' Rend Nagymestere, ki a' Rendnek diszjelé-

*

vel csupán csak ön szántából és akaratjából jutalmazhat meg valakit, 's ugyan azért nem is szabad senkinek is, ezen Rend diszjeléért folyamodni. — Akár mely renden lévő személy minden különbség nélkül, tartozzék bár az a' polgári vagy katonai Rendhez, képes azt elnyerni, csak hogy oly jeles, és megkülönböztető érdemekkel birjon, melyek a' Status Javát előmenetelesítik, a' köz Jót előmozdítják a' Nemzetet pedig díszesítik, eredjenek bár azok tudományos vagy pedig más nagy és köz hasznú munkálatokból, vagy vállalatokból, de mind ezek felett megkívántatik, multhatatlanul még az is, hogy az ollyas tökéletes mértékben fedhetetlen jó magaviseletű és minden homálytól, mely reája árnyékot vet-hetne, ment, és köz jó hirben álló személy legyen. — A' Rend Tagjai nincsenek bizonyos számhoz szorítva, de mégis három Classisokra vagynak felosztva t. i. Nagy, Közép és Kiskeresztesekre.

A' Rend esmértető diszjele áll egy vörössen zománczo-zott fehér szegésű 's nyölcz szegletű aranyba foglalt keresztből, melynek közép elő Területe kerek vörös mezején egybefonva, vagyis egymásba kanyarítva ezen három betűk F. I. A. (Franciscus Imperator Austriae) látszanak, ezeknek kerülete pedig fehér körben ezen szavak „Integritati et merito“ azaz (az erkölcsök épségének, vagy is az erénynek és az érdemnek) olvashatók. A' paizsnak fonák vagy is hátulsó oldala fehér és arany mak koszorúval vagyon körül kerítve, melyben II-dik Leopold Császárnak ezen mottóját „Opes Regum corda subditorum“ azaz: az alattvalók szívében (szeretetében) nyugszik, vagy (gyökereztetik) a' Királyok kincse (boldogsága hatalmassága) olvashatni.

Ez előtt a' kereszt négy részei között, három arany mak levelek és két szem Tölgyfa gyümölcsök vagyis makokis ékesítették ezen Rend diszjelét; de az 1812-dik Esztendei Januárus 2-áról költ fensőbbi határozatnak következtében ezen ékességek a' példányokról levétetni rendeltettek. — A' kereszt felső végéhez vagyon kapcsolva az Austriai Császár Korona.

Ezen Keresztet a' Nagykeresztesek egy vörös színű és fehér szélű tenyéryní szélességű jobb vállakról egész a' bal csipőjökig lefüggő selyem szallagon hordozzák, e' mellett pedig a' mej bal oldalán egy kivarrott nyölcz szegletű ezüst

csillagot is viselnek, mellynek közepében a' díszjelnek elő, vagyis jobb oldala ábrázoltatik, a' Rend ünepein azonban a' díszjelt aranylánczról, nyakokról függve mejökon hordozzák a' Nagykeresztesek. — A' láncznak ízei vagyis kapcsai F. és L. öszvevont 's egymást felváltó betűkből (Franciscus és Leopoldus) felettek pedig az Austriai Koronából, e' felett ismét egy mak koszorúból vagynak mester kezek által készíttve. A' középrendű Keresztesek egy épen ollyas, de mégis két újnyival keskenyebb pántlikán, nyakokról függő ugyan azon formájú, de mégis kisebb keresztet, a' Kiskeresztesek pedig egy 9. linea szélességű szallagról, és a' mej bal oldalán lévő gomblyukról függő, egy szinte olly formájú de annál még kisebb keresztet hordoznak, a' fen leirt csillag nélkül, Ezen Rend díszjeleinek rajzolatlyait, lásd az V-dik és VI-dik Táblán.

A' szertartási (Czerimoniai) öltözet az Austriai Czimerhez képest vörös és fehér színű, és kivéven a' palástot az minden rendű Kereszteseknél egyforma szabású — a' felső ruha, nadrag, czipő és a' süveg vörös bársonyból készültek, a' belső köntös nyaktól fogva a' test egész felső részéig öszve vagyon kapcsolva, mellynek ez előtt fenálló, 's fejéren bélelt gallérja volt, és annak szélei köröskörül 4 hüvelyki Tölgyfa ágacskákkal voltak kivarva, de az 1818-dik Esztendőben Januárus 17-ről költ fensőbbi végzés szerint ezen gallér levéttetni és helyében egy fehér fenálló, középett öszvekapcsolható, és a' nyakat egészen körülvevő batiszból vagy perkálból készült dupla gallér (doppel Krause) tétetni rendeltetett. A' harisnyák és czipők hasonlóul vörössek. Czippők csatjai helyett arany csipkékből készült rózsákat viselnek. Egy fehér selyem arany czafrangokkal gazdagon készült öv keríti körül testöket, mellynek végei éppen a' kard markolatjára nyúlnak. A' kard bronzból készült, mellynek markolatja és kereszt veszeje éppen egy keresztet formál, A' kard gombja egyik oldalán a' felől jegyzett F. I. A. betűk láthatók, a' tulsó oldalon pedig azon esztendőnek száma, mellyben ezen Rend alapittatott olvasható. A' süveget (Barret) melly háromszorossan vagyon arany zsineggel körülzsinorozva, fehér tollak ékesítik, vállakon egy batiszból és arany csipkékből készült vállgallért viselnek. Fejér bőrből készült kesztyűiknek bő arany czafrangos szárai vagynak, a'

fejérszínű bársonyból készült köpönyegnek pedig (melly szín a' Vitézeknek erkölcsi tisztaságokra mutat) bősége és hosszúsága, valamint az arany kivarrásoknak szélessége is, és a' hermelin formájú fejér prémzet különböztetik meg a' Rend Keresztesinek osztályát. Ezen köpönyeg vagy palást arany zsinorokkal, melyeknek végeiről nagy arany bojtok függnek, köttetiköszve.

A' Rendnek Tiszte! ezek: u. m. a' Rendnek fő Papja, ki a' Rendnek ünepein az Egyházi szolgálatokat végzi, egy Canczellár, Titoknok, Kincstárnok, Czímernök 's egy Irnok. Ezeknek Rendi keresztjük egy nagy arany medailléből áll, mellynek körülírása éppen az, a' mi a' Rend Vitézinck, és ők is nyakokrúl lefüggő hasonló szalagon, mellynek két végeit felől az Austriai Korona foglalja öszve, hordozzák azt ünepi alkalmokkal. A' Herold szinte olly köpönyeget ölt magára, mint a' Rendnek többi Vitézi. Midőn a' Rendbe való felvétel ünepélyessen és nyilvánossan megyen végbe, akkor minden czeremoniák csak nem mind azon renddel történnek meg, valamint azok akkor szoktak végeztetni, midőn valaki a' Mária Theresia Rendébe vétetikfel. Az Eskü, mellyet a' Rendbe avatandó letenni köteles, és mellytől ötet csak a' Rend Nagymestere mentheti fel, következő:

Én N. N. esküszöm az élő Istenre, hogy én Eő Felsége az uralkodó Császár, mint Leopold jeles Rendének Nagymestere, valamint annak fenséges Utódi és az egész fenséges Fő Herczegi Ház iránt, minden időben és minden alkalommal éltem fogytáig szakadatlanul és legpontosabban, tartozó hívséggel és hódoló tisztelettel fogok viseltetni. Mind azokat, mik az Austriai Császári Birodalom bátorságát, méltóságát 's gyarapítását előmozdithatják, tehetségem 's erőmhöz képest tellyesíteni 's azt védeni is fogom; valamint ellenben mind azoknak, mik annak hatósága és jogainak ártalmokra lehetnének, 's mik a' Rendnek méltóságát megalacsonyithatnák, akadályoztatását, 's a' menyiben csak töllem kitelhetik elhárítását, legdrágább kötelességemnek tartandom, 's végre esküszöm még arra is, hogy a' Rend szabályait, 's rendelkezéseit szorossan megfogom tartani, Eő Felsége mint a' Rend Nagymesterének legfenségesebb parancsolatait mindenkor és mindenebken a' legnagyobb engedelmességgel tel-

lyesíteni, 's ezen Rend diszjelét mindenkor mejemen hordozni fogom. Isten engem úgy segéljen!

A' Német nyelvet nem értők ezen hitet Deák nyelven teszik le. — A' hit letétel után, midőn a' Rend Nagymestere a' Rend diszjelét általadja, a' béavatandókhoz következő beszédet tart, hasonlóúl Német vagy Deák nyelven.

„Megvagyunk győződve a' felől, hogy te mindazokat, miket most esküvéssel fogadtál, szint úgy, mint az egy derék és fedhetetlen erkölcsű Vitézt illet, megfogod tartani, ved által tehát kezeinkből Leopold Rendének diszjelét, mint méltó jutalmát jeles érdemidnek, és hordozzad azt mindenkor mejeden, hogy így ezen diszesítő emlék által mindenkor eszedbe juttasson az: mivel az Istennek, Nékünk, Fejedelmi Házunknak, és ezen diszes Rend méltóságának tartozol.“

A' Nagykereszteseknek könyv formában, a' többieknek pedig Patens formában szokott kiadatni a' felvételtől szőlő oklevél vagyis Diploma, melyet mindenkor a' Rendnek Nagymestere Cancellárja és Titoknokja szokták aláírni. A' Középkeresztesek Diplomájokon függő pecsét vagyon a' Kiskeresztesekére pedig az csak reá nyomatik. Engedelem nélkül senkinek se szabad a' Leopold Rendjének diszjele mellett más idegen Rendnek diszjelét is viselni. A' Rend ünnepe tartatik minden esztendőben Vizkereszt után eső, első Vasárnapon az udvari templomban, melyre a' Rendnek Bécsben lakó Tagjai a' Rend öltözetjében megjelenni tartoznak.

Ezen Rend Vitézi következő elsőbbiségekkel és megkülömböztetésekkel is bírnak. A' Kiskereszteseknek szabad bemenetelők vagyon a' Rend ünnepe alkalmával a' Titkos Tanács teremében, melyben a' Nagy és Középrendű Keresztesek mindenkor bémehetnek. Szinte minden rendű Kereszteseknek szabad bemenetelők vagyon az Udvarnál tartatni szokott ünepélyes társaságokba, 's az úgy nevezett Udvari Appartementekbe. Ha valaki a' Nagykeresztesek közül nem bírna még belső Titkos Tanácsosi Ranggal, megkapja az azt minden Taksa fizetés nélkül. A' Középrendű Keresztesek folyamodásokra megadatik a' Bárói Czim; a' Kiskereszteseknek pedig a' Nemesei és Lovagi Rang (Ritterstand) hasonlóúl minden Taksa nélkül. Midőn a' Rend

Nagymestere nevében, parancsolatok intéztetnek a' Nagykeresztesekhez, akkor őket a' Nagymester Atyafi vagyis rokoni nevezetettel illeti.

Szent István Rendje, úgy tekintvén azt, mint egy egész testet a' Rangra való nézve előbbkelő ugyan Leopold Rendjénél, és amannak Vitézei, akkor is elsőbbséggel bírnak, emezek felett a' Rangra való nézve, midőn egy időben, vagyis egy napon vétetnek fel mind a' két Rendbe Vitézek, de egyéberánt, midőn különböző időben történnek kinevezések, akkor rangjokat mindenkor a' korábbi felvételök ideje határozzameg.

Leopold Austriai Császár Jeles Rendének Statutumai.

Mi Első Ferencz Isten Kegyelméből Austriai Császár, Jerusalemban, Magyar, Cseh, Dalmát, Horvát, Tót, Galliczia és Lodomeria Országoknak Királya, Austriai Fő Herczeg, Lotharingiai, Salczburgi, Würtzburgi, Frankoniai, Styriai, Karinthiai, és Karnioliai Herczeg, Krakoviai Nagy Herczeg, Erdélyi Nagy Fejedelem, Morvai Mark Gróf, Sandomiriai, Massoviai, Lublini, Felső és Alsó Slesiai, Auschwiczi és Zátori, Tescheni és Friauli Herczeg; Berchtoldsgadeni és Margentheimi Fejedelem, Habsburgi, Kyburgi, Görczi és Gradiskai Fejedelmi Gróf, Felső és Alsó Lausiczi, Istriai Markgróf, Vollchiniának, Podlachiának, Brzesznek, Triestnek, Freudenthal, Eulenberg és a' Windischi Marknak Ura 's a' t.

A' végett, hogy Mi hűséges Jobbágyink iránt viseltető kegyelmünknek és szeretetünknek ismételt bizonyosságát adhassuk, és hogy ezen akaratunk tellyesítésére újabb, Néünk olly kedves alkalmat nyerhetvén, mindazokat, kik személyünk és a' Haza körül tett különös érdemeik által magokat megkülömböztették nyilvános emlékekkel megjutalmazhassuk, Előnkbe terjesztettük mind azon szabályokat és rendelkezéseket, mellyek egy új Rend alkotására alapúl szolgálhatnak, 's mivel azok az alább leirt módon, általunk jóváhagyattak és elfogadtattak, akarjuk és parancsoljuk, hogy ezen szabályok és rendelkezések ezen új Rend vitézei által most,

és jövődöben szorosan megtartassanak, és nékiek állandó zsinórmértékül szolgáljanak.

§. 1.

Üdvezült, és ditső emlékezetű édes Atyánk II-dik Leopold Császár Eö Felségének magasztalása tekintetéből rendeljük, hogy ezen Rend Leopold Austriai Császár Rendének neveztessék, és hogy annak Tagjai Leopold Rende Vitézinek hivattassanak.

§. 2.

A' Nagymesteri Méltóság mindenkor és elválhatatlanul egybeköttetik az Austriai Császársággal, ugyan azért valameddig az Isteni gondviselés életünknek kegyelmez, Mi, annakutánna pedig az Austriai Császárság Thronussában minket követő törvényes örökösök fogják ezen méltóságot viselni.

§. 3.

Ezen Rend az érdemhez képest három osztályból áll, az elsőbe tartoznak a' Nagykeresztes, a' másodikba a' Középkeresztes vagyis Comandeur, a' harmadikba pedig, a' Kiskeresztes Vitézek.

§. 4.

A' Nagykeresztes Vitézek Rangjokra való nézve minden többi Vitézek felett; a' Comandeurök pedig vagyis Középkeresztesek a' Kiskeresztes Vitézek felett elsőbbséggel birnak. — A' Rang minden osztályban a' felvétel idejéhez vagyon mérsékelve, és így tehát az ugyan azon egy osztályba tartozó Tagoknak rangjokat mindenkor az előbbi vagy későbbi felvételnek ideje határozzameg.

Ha ugyan azon egy napon több Vitézek vétetödnének fel a' Rendbe, akkor az fog a' másik felett rangi elsőbbséggel birni, ki a' Renddiszjelét előbb nyerendiel.

§. 5.

Fö czélja ezen Rendnek a' Status és fenséges Herczegi Házunk körül tett érdemeknek nyilvános elismérése és jutalmazása, ugyan azért ezen Rend diszjelével csak olyanok jutalmaztathatnakmeg, kik a' Status Javát és boldogságát előmozdító igyekezetök és sikeres fáradozások által világos bizonyyságát adják Hazájok és Fejedelmök iránt viseltető buz-

góságoknak, kik a' köz jóra háromló és a' Nemzet dicsőségére való jeles Tudományok, bölcsességek, vagy más nagy és közhasznú munkálatok által magokat megkülömböztették, de mindezek mellett különösen és mulhatatlanul megkívánatlik még az is, hogy az ollyas személy tökéletes mértékben fedhetetlen jó magaviseletű, jámbor életű és minden rágalomtól ment köz jó hírben lévő személy legyen.

§. 6.

Ezen Rendbe felvétethetik minden külömbség és állapotra való tekintet nélkül mindenki, légyen bár ő polgári vagy katonai Status szolgálatban vagy nem? csak, hogy egyéberánt ő a' megkívántató tulajdonságokkal birjon.

§. 7.

A' Rendbe való felvételi Jog magánossan a' Nagymestert illeti, és a' felvétel egyedül csak az Ő ön akaratjától függ, ugyan azért ezen Rend díszjelének elnyerése végett folyamodni nem is szabad.

§. 8.

A' Rend díszjele, mellyel a' Vitézek a' Rendbe való felvételök bizonyságául megtiszteltetnek következő:

Egy kifelé nyúló 8. szegletes zománczozott aranykereszt, mellynek ágai lapossan vagynak befelé foglalva, maga a' kereszt vörös színű, de szélein köröskörül fejérek. Középmezeje hasonlóul vörös és kerekformájú, mellynek külső oldalán ezen három betűk F. I. A. (Franciscus Imperator Austriae) egymásba kanyarítva látszanak, végső szélei pedig annak hasonlóul fejérek, és azokban ezen szavak olvashatók „Integritati et merito“ (az Erények épségének és érdemnek).

A' kereszt tulsó vagyis fonák oldala kivéven annak közép mezejét ollyas, mint a' másik oldala, a' középmező hasonlóul kerek de fejér színű, mellyen egy tölgyfa koszorúban ditsóult II-dik Leopold Császárnak ezen mottója „Opes Regum, Corda subditorum“ olvastatnak (azaz: az Alattvalók szívében, szeretetökben nyugszik vagy gyökereztetik a' Királyok kincse, boldogsága vagy hatalmassága).

Mind a' négy ágai között a' keresztnek három tölgyfa-levelek és makkok nyúlnak mind a' két oldalon kifelé, a' kereszt felet pedig lebeg az Austriai Császári Korona.

Ezen Rend diszjelét a' Nagykeresztesek egy vörös színű és fehér szélű jobb vállakról bal oldalak felé kardjok irányában lefüggő szalagon hordozzák, ezen kívül hordoznak még ők mejjeken egy nyolczágú ezüsttel kivart csillagot, melynek közepén a' fen leirt kereszt középmezéjén látható ezen betűk F. I. A. és ezen szavak „Integritati et merito“ olvashatók.

A' Rend ünnepei alkalmával a' Nagykeresztesek diszjelöket egy nyakokrúl mejjőkre függő aranylánczon hordozzák.

A' Rend aranylánczának első ízei F. és L. egymásba vont betűkből (Franciscus Leopoldus) állanak, ezek felett vagyon az Austriai Császári Korona, e' felett ismét egy tölgyfa levél koszorú egymásután egész a' kaptokig.

A' Középkeresztes Vitézek diszjelöket, melytől csak nagyságra való nézve különbözik a' Nagykereszteseké, egy-két hüvelynyi szélességű és két felől fehér szélű pántlikáról függve mejjőkön hordozzák.

A' Kiskeresztesek valamivel kisebb diszjelöket egy 9. linea szélességű és ismét fejérszélű szalagú gomblyukakról vagy öltözetjük bal oldalán a' végre készített akasztékról függve hordozzák.

A' Heroldusnak és a' Rend többi Tisztjeinek diszjele egy nagy arany medailleből áll, ezen körülírással „Opes Regum, Corda subditorum“ melyet ők egy 9. linea szélességű és fehér szélű szallagon, melynek végei az Austriai Császár Koronában vagynak öszve foglalva, nyakokról lefüggve, hordoznak,

§. 9.

Senkinek se szabad a' Rend Vitézei közül diszjelöket drága kövekkel kirakatni vagyis felékesíteni, ha csak illyes diszjellel valaki a' Nagymester által meg nem tiszteltetne, a' diszjelnek efféle kiékesítése csupán csak a' Nagymestert és a' Korona Örököst illetvén.

§. 10.

Megengedettik ellenben minden Vitéznek, hogy Nemzeti czimerét ezen diszjellel felékesíthesse, és az akképen felékesített czimerrel minden alkalommal élhessen.

§. 11.

Minthogy nem csak ezen Rendnek belső szerkezése, hanem a' majd minden Vitéz Rendnél fenálló szokás is azt hozná magával, hogy annak Tagjai egy tulajdonbeli és méltóságokhoz alkalmaztatott öltözet által, melyben a' Rend ünnepe, és más ünepélyes szertartások alkalmáival megjeleni tartozni fognak, megkülömböztethessenek, annál fogva akarjuk, hogy az Austriai Császári Leopold Rende Vitézeinek felosztásokhoz képest közetkezendő öltözetjök legyen.

A' Rendöltözet színe hasonló az Austriai Czímer színeihez t. i. vörös és fehér színű, annak kiprémezése és egyéb kiékesítése pedig aranyból legyen.

Az alsó köntös mind a' három osztályban t. i. a' Nagykeresztes, Középkeresztes (Comandeur) és Kiskeresztesek osztályaiban egyenlő formájú vörös bársonyból készült legyen, és álljon egy köntösből, melynek hossza nyaktól kezdve a' csipőig békapsolva a' térden felől egy arasznyi szélességre lenyúló legyen. — Gallérja egyszerű és fenálló, a' vállakon felől egy 9. linea szélességű hajtokával legyen ellátva táská nélkül.

Ezen köntös fehér tafotával béelve, szélei pedig arannyal lesznek kivarva. A' kivarrások a' honni Tölgyfa ágaskának leveleit fogják ábrázolni szakadatlan vagyis futó formában — a' kivarrásoknak szélessége pedig bővebb mint 4. bécsi újni legyen.

A' Nadrág hasonlóul vörös bársonyból fog készíttetni, és a' térdeken alól arany 'sinorokkal fog a' kitűzött mód szerint megköttetni. A' harisnyák selyemből készültek, és szinte olly vörös színűek lesznek mint a' Köntös és a' Nadrág. A' csipők vörös bársonyból készítvék, és a' csatok helyett arany csipkékből készült Rózsák fogják azokat ékesíteni.

Egy fehér selyem, hoszú gazdag arany czafrangokkal czipfázott szallag fogja körül övedzni testöket, és annak végei olly formán fognak öszveköttetni a' kard markolatja felett, hogy azok a' kard oldaláról függjenek.

A' kard egyenes és kétélű lészen, melynek markolatja és kereszt vasa egy keresztet ábrázolnak, annak kiékesítése pedig bronzból fog állani. A' kard gombja sima, annak oldalai pedig horpadtak lesznek, a' gomb előrészen a' Rend ezen

betűi fognak látszatni F. I. A. a' fonák részén pedig a' Rend alapításának Esztendei száma lészen bévésve — a' kard markolatja, melyet gombjától kezdve lefelé, a' keresztvastól pedig felfelé tölgyfa levelek ékesítik vörös bársonnyal lészen béhúzva, és közepett egy fejr ezüst szalaggal körülkerítve, mely ismét az Austriai czimert képezi. A' kard hüvellye hasonlóúl vörös bársonnyal vagyon béhúzva és Bronzzal felékesítve.

A' süveg (Barret) vörös bársonyból készült három soros arany 'sinorokkal körül vagyon kerítve, melyet egy tollakból készült ékes bokréta díszesít. —

A' köntös gallérját egy 4. újni szélességű batiszt vagy perkálból készült hajtókával ellátott nyakravaló veszi körül, melyet köröskörül 3. újni szélességű arany csipke ékesít.

A' kesztyűk fejr bőrből készültek, melyeknek ellenzőjokról hosszú arany czafrangok függnek. — Ezen öltözetek hasonlók és egyenlők minden osztályban.

A' köpönyeg (vagyis Palást) fejr színű, mely a' Rend vitézei erköltsi tisztaságára mutat, bársonyból készült. — A' Nagykeresztesek köpönyegjök egészen kerek, hosszaságára való nézve pedig egész a' földre nyúló allyok (Schleppjök) vagyon — fejr atlással béllelve és fejr hermelin forma borzos selyemmel egy tenyéryn szellességre kprémelve.

A' prémzés körül aranyal kivarrott tölgyfa ágotskák látszanak, ezeknek pedig minden kanyarodásin egy ágon az Austriai Császári Korona szemlélhető. Egyéberánt ezen köpönyegnek egy 18. újni szélességű fejr hermelin forma selyemből készült gallérja vagyon — és olly formán öltetik fel, hogy azzal a' Rendvitéze magát elől és hátul bétakarhassa és két arany bojtos 'sinorral megszorítva csak a' bal vállról függjön, annak nyílása pedig a' jobb oldalon légyen.

A' Nagykeresztesek csillagjokat a' Galléron alól két hüvely nyire hordozzák bal oldalokon — a' Galléron felől lévén az arany Láncz nyakba akasztva, melyről a' Rend díszjele függ. —

A' Középkeresztesek vagyis Comandeurök köpönyegje szinte ollyan mint a' Nagykereszteseké csupán azon különbséggel, hogy azoknak kivarrásaik egy harmadrészben keskenyebbek emezekénél, így a' Gallérjok is a' Középkeresz-

teseknek csak 12. újni széles, a' Ruha allyok is (Schlep-jök) csak félig olyan hosszú, mint sem a' Nagykereszteseké. —

A' Középkeresztesek köpenyegjeik is szinte úgy, mint a' Nagykereszteseké csak a' fél testet fedezik, a' diszjelök pedig Gallérok felül nyakokról egy pántlikáról függ. —

A' Kiskeresztes vitézek köpenyegjök szinte azon materiából készültek, és színekre való nézve is egy formák a' többi Osztályhoz tartozó vitézek köpenyegjeivel. A' selyem prémzés, valamint a' kivarrások is egyfélék, csak hogy ezek két harmad részei keskenyebbek mintsem a' Nagykereszteseké. — Egyébiránt ezeknek köpenyegjeik is a' bal vállról hátra felé vagyon kanyarítva és bal oldalról arany bojtos 'sinorral megkötve. Annak hossza minden ally (Schlep) nélkül egészen a' földet nem éri. — A' Gallér mintegy 8—9. újni szélességű, — a' diszjel a' köntösről egy lyukon keresztül huzott pántlikáról függ. —

A' Rend Heroldussa a' Kiskeresztes vitézek szalagján hordozza nyakáról függve az arany medaillet, kezében tartván egy három lábnyi hosszúságú vörös bársonnyal behúzott pálcát, mellyen Tölgyfa levelek és gyümölcsök; felső végében pedig az Austriai Császári Korona, vagynak arannyal kivarva.

A' Rend többi Tisztei is arany Medaillok által különböztetik meg magokat, szinte úgy, mint a' Heroldus, csak hogy azok pálcát nem hordoznak.

§. 12.

Ezen Rendnél előkerülő Dolgoknak elintézése végett következő Hivatalok alapittatnak.

A' Rend Praelatussának vagyis Fő Papjának, kit a' Nagymester a' Fő egyházi Rendből fog választani és kinevezni, kötelessége lészen a' Rend Ünnepe alkalmával a' szokott Isteni szolgálatokat végbe vinni.

A' Rend Canczellárjának tisztségében fog állani a' Vitézekhez, midőn ők a' Rendbe ünepélyessen felvétetnek, úgy nem különben a' Gyülekezethez is, midőn Káptalan tartatik, Beszédet tartani, a' Vitézek által leteendő Hitnek formáját felolvasni, a' Rendnek dolgait, midőn azt a' körülmények megkívánják szóval vagy írásban a' Nagymesternek elejébe terjesztetni — és az efféle foglalatosságokban nékie segítsé-

gére lenni — a' Végzéseket kiadatni és e' végre a' Rend petsétjét őrizete alá venni.

A' Rend Titoknokjának kötelességében fog állani, a' Rend Jegyzőkönyvét vinni, abba mindeneket, mik a' Rendet illetik hiven feljegyezni, a' kinevezésről szőlő okleveleket Decretumokat elkészíteni, a' Rend irományaira a' Leveles tárban jól felvigyázni, és a' Rendbe felveendő Vitézeknek kötelességeit felolvasni.

A' Kincstárnok tartozni fog nem csak a' Rend diszjeleiről és egyéb öltözetjeiről gondoskodni, és azokra felvigyázni, hanem a' költségekről 's egyéb kiadásokról számot adni, és a' számadást a' Nagy Mester elejébe terjesztetni.

A' Rend Heroldussának kötelessége lészen a' Rend ünnepei alkalmával az Austriai Császári Czímert előlvinni, kinek illy alkalommal megengedtetik, hogy a' Kiskeresztes Vitézek öltözetjét hordozhassa.

A' Rend Canczellistájának kötelességében fog állani az írói kötelességeket tellyesíteni, és a' fennevezett Tisztviselőknek az előkerülő dolgokhoz képpest segedelmökre lenni. —

Ezen Hivataloknak bétöltése is a' fen megnevezett Tisztviselőknek kinevezése egyenessen a' Nagymestert illeti.

§. 13.

Midőn a' Rendbe ünnepélyessen vétetnek fel a' Vitézek, akkor következő szabályokat kívánunk megtartatni.

Miután a' Rendbe felveendő a' Rend Canczellárja által a' Nagymesternek ön jó szántából származott abbeli kegyelméről, hogy érdemei tekintetéből a' Rend diszjével megfog tiszteltetni írásban értesítettett, köteles lészen ő a' kitűzött napon és órában a' Rend öltözetében az Udvarnál tartandó Káptalanban (mellyen a' Rend Vitézi és Tisztei jelenlenni tartoznak) megjelenni — és az előszobában mindaddig várakozni, mig néki a' bémenetelre jel nem adatik.

Miután a' Nagymester a' Menyezet alatt lévő helyét elfoglalta, akkor a' Rendcanczellárja a' Thronus előtt letérdepelvén kérni fogja a' Nagymester további parancsolatját; melly után a' Rend Heroldja jelt ad a' Rendbe felveendő Vitéznek a' bejövetelre, ki azt tellyesítvén elfoglalja a' részére kitű-

zött helyet. Ekkor a' Rend Cancellárja egy rövid Beszédben elő adja a' Nagymesternek akarátját, és a' Gyülekezetnek czélját, és előre inti a' Rendbe felveendő Vitézt, hogy a' Rend hitét lefogja tenni. — Mire a' Rend Titoknokja felolvassa a' Rend Vitézi számokra kiszabott kötelelességeknek foglalátját, mellyeknek megtartását ő hittel fogja megigérni.

Ezek megléven utasittatni fog a' Rendbe felveendő az e' végre készített zsámolyra való letérdepelésre és a' Hitnek Német vagy Deák nyelven való letételére, mellyet a' Rend Cancellárja fog előmondani — Mire nézve nyilván megkívánjuk, hogy midőn a' Rende felveendők a' német nyelvet értik, akkor mind az esküvés, mindpedig a' Rendbe való felvételtkor tartani szokott előadások, német nyelven menjenek végbe.

Az eskü formája Magyarra fordítva következő;

Én N. N. esküszöm az élő Istenre, hogy én Eő Felsége az Úralkodó Császár, mint Leopold jeles Rendének Nagy Mestere, valamint annak fenséges utódi és az egész fenséges Fő Herczegi Ház iránt, minden időben és minden alkalommal életem fogytaig szakadatlanul és a' legpontosabban tartozó hívsséggel és hódoló tisztelettel fogok viseltetni. Mind azokat, mik az Austriai Császári Birodalom hátorságát méltóságát 's gyarapítását előmozdithatják, tehetségem 's erőmhöz képest tellyesíteni 's azt védeni is fogom; valamint ellenben mind azoknak, mik annak hatósága és jogainak ártalmokra lehetnének 's mik a' Rendnek méltóságát megalacsonyíthatnák, akadályoztatását, 's a' menyiben csak töllem kitelhetik elhárítását, legdrágább kötelességemnek tartandom — 's végre esküszöm még arrais, hogy a' Rendszabályait, 's Rendeléseit szorosan megfogom tartani, Eő Felsége mint a' Rend Nagymesterének legfenségesebb parancsalatait mindenkor és mindenekben a' legnagyobb engedelmességgel tellyesíteni, 's a' Rend diszjelét mindenkor mejemen hordozni fogom. Isten engem úgy segéljen! —

Ugyan ezen Eskü Deák fordítása következő:

Ego N. N. Juro per Deum, quod fidem, reverentiam atque obsequium erga Majestatem Sacratissimam, qua Insignis

Ordinis Leopoldi Magnum Magistrum eiusque Serenissimos Successores, atque universam Augustam Domum omni tempore, loco, et opportunitate usque ultimum vitae spiritum constanter observare, quae ad securitatem, gloriam, incrementum Augustae Monarchiae conferre possunt, pro viribus promovere, atque defendere, contra vero, quae Sacratissimae Majestatis Juribus ac potestati, atque Ordinis huius Dignitati adversantur, omni quo potero conatu impedire, atque avertere, Statuta denique Ordinis studiose, accurateque observare, Sacratissimae Majestatis, qua Magni Ordinis Magistri Decreta venerari, eisque im omnibus prompta, parataque voluntate obedire, Ordinisque Signum constanter gerere velim; sic me Deus adjuvet.

A' Hitletétel után megfogja a' Nagy Mester még egyszer inteni a' Rendbe felveendőt letett Hitének szoros megtartására, és akkor által adja nékie a' Rend diszjelét, következő Német itt Magyarra fordított szavakkal „Megvagyunk a' felül győződve, hogy te mind azokat, miket most esküvéssel fogadtál, szinte úgy mint az egy derék és fedhetetlen erköltsü Vitézt illet, megfogod tartani — ved által tehát kezeinkbül Leopold Rendének diszjelét, mint méltó jutalmát jeles érdemidnek, és hordozzad azt mindenkor mejjeden, hogy így ezen diszesítő emlék által, mindenkor eszedbe jutasson az, mivel az Istennek, Nékünk, Fejedelmi Házunknak, és ezen Rend Méltóságának tartozol, ha pedig a' Rendbe felveendő a' Német Nyelvet nem értené, akkor a' Nagy Mester ezen Deák szavakkal él.“ *Quod Jurisjurandi religione promptus vovisti, omni te loco, ac tempore integre servaturum non ambigimus. Accipe igitur Signum Ordinis Leopoldi in proemium meritorum tuorum, illudque semper gerito, ut quid Deo, Nobis, Domuique Nostrae, atque Ordinis huius dignitati debeas, honoris, quo decoratus es insigni admonitus, nunquam possis non recordari. Fentartódik a' Nagy Mester részéről azon Jog, hogy a' Rendbe felveendő Vitézt a' Hitletételétől felmenthesse. —*

§. 14.

Midőn a' felvétel a' fen leirt módon ment végbe, akkor a' Nagykeresztes Vitézt a' Nagy Mester kitüntetett kegyel-

mének bizonyságául megöleli, mit a' Rendnek többi Tagja is barátságok bizonyítása tekintetéből hasonlóul cselekesznek.

§. 15.

A' felvételtől szőlő oklevél vagyis Diploma a' Nagykeresztesek részökre könyv formában, a' Közép és Kiskeresztesek részökre nyilt vagyis Patens formában fognak kiadatni, a' Nagymester, Rend Cancellárja és Titoknokja által aláírva; a' Petsét azonban a' Középkeresztesek Diplomájokról függ, a' Kiskeresztesek Diplomájokra pedig az reá üttetik.

§. 16.

Hogy pedig a' Rendvitézi kötelességeiket esmerhessék és azokat mindenkor teljesithessék, a' Rend Cancellárja által mindenkinek közölök ezen statutumokból egy nyomtatott példány ki fog szolgáltatni.

§. 17.

Mindeniknek a' Rendvitézi közöl megengedtetik, hogy maga költségén több illyes Diszjeleket csináltathasson — de mégis tartozik ő elébb ezen szándékát a' Rend Cancellárjának bejelenteni.

§. 18.

A' Rend diszjelét tartozni fognak a' Vitézek letett hitek szerint mindenkor hordozni, és senkinek se lészen szabad közölök a' nélkül nyilvános helyeken megjelenni, de tilalmas egyszersmind a' mellet, más külföldi Rendnek diszjelét viselni, kivévén, ha az ollyas Vitéz e' végre a' Nagymestertől nyilvánvaló engedelmet nyert volna.

§. 19.

A' Keresztes Vitéz halálával tartoznak az Örökösök a' Rend arany lánczát a' Nagymesternek általadni, a' többi Osztálybéliel pedig a' Rend Diszjelét a' Rend Kincstárnokának megküldeni.

§. 20.

Vizkereszt vagyis három Királyok napját követő első Vasárnapon minden Esztendőben tartozni fognak a' Rendnek helybenlévő minden Vitézi, kivévén, ha helyes oknál fogva

akadályoztatnának a' Rend díszjelével és öltözetjében az Udvari Templomban tartandó Rend ünnepére megjelenni.

§. 21.

A' Rend ünnepe alkalmával megengedtetik a' Rend Kiskeresztesinek is, az úgy nevezett titkos Tanács szobába való bemenetel, hová a' Nagy és Középkereszteseknek mindenkor szabad bemenetelök vagyon.

§. 22.

Mind azoknak, kik e' Rend díszjelével megtiszteltettek szabad bemenetelök vagyon minden Rang tekintet nélkül az Udvari Üneplésekre, 's az úgy nevezett Appartementekbe.

§. 23.

Ha a' Rend Nagykeresztjével megtiszteltetett Vitéz belső titkos Tanácsosi Ranggal még nem birna, az nékie minden fizetés nélkül azonnal megadatik. — A' Középkereszteseknek folyamosodások következésében megadatik a' Bárói Rang, a' Kiskereszteseknek pedig az Örökös Tartománybeli Nemesi Rang (Ritterstand) hasonlóul minden Taksa fizetés nélkül.

§. 24.

Minden Örökös Tartományink Törvényhatóságának megahagyuk, hogy midőn ezen Rend Vitézinek hivatalosan irandanak — akkor azokat egyéb czimjein kívül ezen Rend Czimzetjével is megtiszteltjék.

§. 25.

Akarjuk azt is, hogy midőn ezen Rend Nagykereszteséhez nevünkben Decretumok, (Rendelések) fognak intéztetni azokban ők kegyelmünknek és irántok viseltető hajlandóságunknak nagyobb bizonyosága tekintetéből Rokoninknak (Unsere Vetter, Cognati Nostri) neveztessenek.

§. 26.

Végre akarjuk azt is, hogy a' Sz. István Rendje, úgy tekintvén azt mint egy egész Testet (Gesammt Körper) a' rangra való nézve a' Leopold Rendjét megelőzze, és így, ha ugyan azon egy napon mind a' két Rendbe vétetnének fel Vitézek, akkor a' Sz. István Rendébe felvétetett Vitézek, a' Leopold Rendébe felvétetett hasonló Osztyábeli

✱

Vitézeket a' Rangra való nézve megelőzik — de egyéberánt rendeljük azt is, hogy ezen két Rend, egyenlő Joggal birjon, és így a' midőn különböző időkben vétetnek fel ebbe vagy ama Rendbe Nagy, Közép vagy Kiskeresztes Vitézek, akkor ezeknek rangjokat mindenkor a' korábbi felvételnek ideje határozza meg. —

Ezek azok a' Törvények, és Rendelések, mellyekben ezen általunk alapított magas Rend gyökereztetik.

Valamint Mi azokat, mindenkor megtartani akarjuk, szinte úgy kötelesek legyenek a' Thrónusban minket követő Uralkodók is azokat minden időben megtartani.

Ha idővel azok felett, reménységünkön kívül netalán valamelly kétség vagy homály támadna, fentartjuk magunknak, és a' Thrónusban következőknek azon jogot, hogy azokat felvilágosíthassák, és elháríthassák — de fentartjuk továbbá Magunknak és a' Nagy Mesteri méltóságban minket követőknek azon hatalmat is, hogy ezen Statutumokat és Rendeléseket szaporíthassuk, jóváhagyásunkhoz képest változtathassuk, és azokhoz mind azt hozzá adhassuk, mit Mi a' felvételre és a' Rend haszna előmozdítására való nézve jónak fogunk találni.

Hogy pedig végre mind ezeknek megtartása és a' késő maradékra leendő átszállítása is a' lehetőségig biztosítsák, rendeljük, hogy ezen Statutumok három egyenlő párban leirattatván, saját kezünk aláírásával megerősíttessenek — 's azoknak egyike örök emlékezet végett a' Rend leveles Tárába, — a' másik a' mi Házi Leveles Tárunkba, a' harmadik végre a' Cseh Austriai Udvari Cancellariának Leveles Tárába tétettség, és ott őriztessék. — Költ a' Mi Fő és lakó Városunkban Bécsben, Julius hónap 14-én 1808-ik Esztendőben.

Ferencz, m. k. (P. H.) Gróf Ugarte Alajos m. k. Fő Cseh-Királyi és Austriai Fő Herczegi első Cancellár. Báro von der Mark József m. k. Gróf Dietrichstein József Károly m. k. Eő Cs. 's Királyi Felsége ön felséges parancsolatjára Báro Háan Leopold m. k.

Leopold Császár Jeles Rendjének Vitézei.

A' Rend Nagy-Mesterei.

1808. Ő Császári 's Királyi Felsége I-ső Ferencz Austriai Császár, Magyar, Cseh 's a' t. Országoknak Királya.

1835. Ő Császári 's Királyi Felsége I-ső Ferdinánd Austriai Császár, Magyar, Cseh 's a' t. Országoknak Királya.

Nagy-Keresztesek.

(ide nem értvén a' Külföldieket).

1808 — 1810.

A' Francziák Császára Napoleon Eő Felsége.	Gróf Mitrovszky János.
Ő Cs. 's Kir. Fensége Ferdinánd, Korona Örökös, Austriai Fő Herczeg.	„ Brigido Pompeius.
Ő Cászári Fensége Keresztelő János, Austriai Fő Herczeg.	Báró Hager Alajos.
Ő Császári Fensége Rainer, Austriai Fő Herczeg.	Gróf Malachovszky Hyacinth.
Ő Királyi Fensége Albrecht, Szász Herczeg.	„ Ledochovszky Antal.
Ő Fensége Ferdinánd, Würtembergi Herczeg.	„ Zichy Ferencz.
Schaffgotsche Gothárd Antal.	„ Bánffy György.
Báró Alvinczy József,	Cozdava Kajetán.
Gróf Colloredo.	Angelovics Antal.
„ Hohenvart 'Sigmond, Bécsi Érsek.	Herczeg Schrattenbach Vincze.
Stratimirovich István, Karloviczi Érsek.	Gróf Edkrig Filep.
Gróf Belegarde Henrich, Status és Conferentiadéli Ministér.	„ Attems Ferdinánd.
	Benevent Herczeg.
	Cadore Herczeg.
	Orante Herczeg.
	Friaul Herczeg.
	Gróf Montesquion.
	„ Mosloy Otto.
	1811.
	Herczeg Clary János.
	Gróf Regnault.
	„ Beauharnois.
	„ Semonville.

1812.

Gróf Altharm Ferencz.
Vicencza Herczeg.
Istrien Herczeg.

1813.

XV. Reuss Planeni Henrich,
Herczeg.
Ducca Péter.
Gróf Radeczky József.
 „ **Klenau János.**
 „ **Liebsteinszki Kolovrath**
Antal, Status és Confe-
rentiabeli Minister.

1815.

Gróf Gyulay Ignác.
Báró Baldacci Antal, az Udv.
Fő Számvevő Igazgatóság
Elnöke.
 „ **Vincent Károly.**
Marquis Lambertse Camillo.
Klobusiczky József, belső tit-
kos Tanácsos.
Báró Frimont János.
Hesseni és Rheini Herczeg
Emil, Al-Tábornagy.

1816.

Gróf Dietrichstein József Ká-
roly, Alsó Austriai Land-
marschal.
 „ **Wurmbrand Gundacker**
Henrich, a' Császárné Ő
Felsége Fő Udv. Mestere.
 „ **Bánffy György, Erdély-**
országi Kormányzó.

1817.

Báró Hauer Ferencz, Galli-
ciai Kormányzó.

Gróf Trautmansdorf Weinsberg
Maria Thádé, Olmiczi Ér-
sek.

„ **Lazanszky Prokop, Udv.**
Cancellár.

1818.

Chlumzanszky Venczel Leo-
pold, Prágai Érsek.
Milesi Ferencz, Velencei Pa-
triarcha.

1820.

Gróf Haller Gábel, belső tit-
kos Tanácsos.

1821.

Gróf Bubna és Littiz Ferdinánd,
Tábornagy.

„ **Sedlniczky József, a' fő**
Policzia Elnöke.

1822.

Gróf Lützov Rudolf, belső tit-
kos Tanácsos.

1823.

Gróf Firmián Maximilián Leo-
pold, Bécsi Érsek.

1824.

Báró Stipsics József, Hadi
Tanácsi Al-Elnök.

1825.

Gróf Castiglioni Alphons, Lom-
hard-Velencei Királysági
Fő Kamarás.

„ **Neipperg Albert Ádám,**
Tábornagy.

„ **Inzaghi Károly, a' Ve-**
lencei Tartományok Kor-
mányzója.

1826.
Báró Münch Bellinghausen
 Joachim, Cs. Kir. Követ.
Herczeg Hohenczollern Heekin-
 gen Frigyes, Tábornagy.
 1827.
Klobusiczi Klobusiczky Péter,
 Kalotsai Érsek, Cs. 's Kir.
 val. bel. titk. Tanácsos.
 1829.
Quirini Stampaglia Alajos, Fő
 Udvari Marschal.
 1830.
Gróf Skarbek Aukvicz Alajos
 András, Lembergi Érsek.
 „ **Mitrovsky Antal Frigyes**
 Fő Cancellár.
 1831.
Gróf Dietrichstein Móricz, bel.
 titkos Tanácsos.
 „ **Spaur János,** belső tit-
 kos Tanácsos.
 1832.
Gróf Pilsechi Senft Frigyes
 Krisztián Lajos, Toskánai
 Követ.
 1833.
Gróf Clam-Gallas Krisztián
 Kristof, Csehországi Fő
 Landmarschal.
 „ **Chotek Károly,** Cseh-
 szági Fővári Gróf.
Herczeg Porcia és Prugnera Al-
 fons Gábor, belső titkos
 Tanácsos.
 1834.
Báró Josika János, belső tit-
 kos Tanácsos.
Gróf Klebel-berg Ferencz, bel.
 titkos Tanácsos.
- Gróf Hoyos-Springenstein Já-**
 nos Ernest, Fő Udvari
 Vadászmester.
 1835.
Vásonkői Gróf Zichy Ferencz,
 Fő Lovászmester.
Báró Móhr Frigyes János, Lo-
 vasság Generálissa.
 1836.
Báró Vlassits Ferencz, Horvát
 Országi Bán.
Gróf Taafe Lajos, belső titkos
 Tanácsos.
Herczeg Lobkovicz Ágoston, a'
 Cs. Kir. Bányászati Kamara
 Elnöke.
Gróf Ugarte Alajos, Morva és
 Slésiai Kormányzó.
Báró Hesz Hermann, bel. tit-
 kos Tanácsos.
Herczeg Turn és Taxis Károly
 Anselm, Cs. Kir. Kamarás.
Gróf Sternberg Gáspár, belső
 titkos Tanácsos.
Milde Eduard Vincze, Bécsi
 Érsek Herczeg.
 1837.
Báró Barbier Adrián Miklós,
 belső titkos Tanácsos.
 1838.
Gróf Hartig Ferencz, bel. tit-
 kos Tanácsos, és Lom-
 bardiai Kormányzó.
 1839.
Báró Vaquant Gezeles Péter,
 Táborszernagy.
Gróf Hardegg Glaczi Ignác,
 Lovasság Generálissa és
 az Udvari Fő Hadi Tanács
 Elnöke.

Közép - Keresztesek.

1808 — 1810.

Gróf Klebelsberg Adalbert.
 „ Dietrichstein Ferencz.
 „ Apponyi Antal.
 „ Vratislav József.
 „ Blümeggen Péter.

Bab János.

Gróf Amade Antal.
 „ Schaffgotsche Porkoláb.
 „ Trautmansdorf Thádé.
 „ Wildenstein Cajetán.

Báró Sternegg Leopold.

Golasze Antal.

Marquis Chasteller János.

Báró Vincent Károly.

Gróf Klenau József.

Báró Zach Antal.

Gróf Grüne Filep.

Bourgeois Touissaint.

Keller Ádám.

Báró Zois 'Sigmund.

Gróf Szahjelszky Péter.

Karitovszky Felix.

Szidlovsky Ádám.

Báró Bruchenthal Mihály.

Gróf Brandis Henrich.

„ Goes Péter.

„ Haller József.

„ Sieminszky Szaniszló.

Klobusiczky József.

Báró Ulm Ferdinánd.

1810.

Gróf Breuner József.

Herczeg Lobkovicz Isidor.

Gróf Vetter Antal.

„ Czernin Farkas.

Gróf Vrbna Ödön.

„ Hoyos Ernest.

„ Waldstein Ernest.

„ Haugvicz Ernest.

„ Gilleis Ernest.

„ Colloredo Ferdinánd.

„ Thurn Raimond.

„ Komorovszky Ignác.

Báró Obergfell József.

Gróf Sternberg Ferencz.

1811.

Báró Harasievicz Mihály.

Crütz Gotfrid.

Gróf Zichy Ferencz.

„ Nicolai.

Báró Reigersberg.

Gróf Haller Gábor.

Herczeg Battyányi Filep.

1813.

Gróf Bubna Ferdinánd.

Báró Frimont János.

Radivojevics Pál.

Kutsera János.

Langenau Frigyes Károly.

Trapp Bernát.

1815.

Gróf Klebelsberg János.

Báró Zechmeister Teofil.

„ Klopstein József.

„ Csolich Mark., Al-Tá-
bornagy.

Herczeg Wied Rünkel Frid.

Czolich Márton.

Simonyi József.

Neuberg András.
 Danno József.
 Dedovich József.
 Báró Fasching Károly.
 Gróf Fresnel Károly.
 Prohászka János.
 Perclat Péter.
 Báró Koller Ferencz.
 Stanisavlevics Áron.
 Báró Herczogenberg Ágoston.
 Gróf Fiquelmont Ádám.
 Herczeg Jablonovszky Lajos.
 Milutinovics Tivadar.
 Geppert Mainrad.
 Báró Móhr Frigyes.
 Gróf Nugent Laval.
 „ Stahremberg Gundakker.
 Báró Fischer Ferdinánd.
 Gradenigo.
 Kondelka József.
 Mazzuchelli.
 Gróf Nemes Ádám.
 Sintich János.
 Báró Steigentesch Ágoston.

1816.

Báró Lauer József, Tábornagy
 Örmester.
 Flüger Filep, Tábornagy
 Örmester.
 Gróf Kemény Sámuel, Erdély
 Országi Kir. Kormány-
 széki Elnök.
 Gyurkovich András, Tábor-
 nagy Örmester.
 Gróf Larisch Mänich János,
 belső titk. Tanácsos.
 „ Mier Felix, Cs. 's Kir.
 Kamarás.

Báró Hruly Károly, Követségi
 Tanácsos.

1817.

Gróf Melerio Jakab, Lombard
 Velenczei Udvari Can-
 cellár.
 „ Apponyi Antal, Toská-
 niai Követ.
 Oechsner György, Lembergi
 Nemes Törvényszéki
 Elnök.
 Gróf Skarbek Ignác, Gali-
 cziai Fő Súlyommester.
 „ Mniszek Szaniszló, Cs.
 's Kir. Kamarás.

1818.

Hohenwart 'Sigmond, Linzi
 Püspök.
 Gróf Clam Martinicz Károly,
 Örmester.

1819.

Gróf Hardegg Henrich, Tá-
 bornagy Örmester.

1820.

Gróf Armonti Laurenczin Fer-
 dinánd, Rudolf Fő Her-
 czeg Udvarimestere.

1823.

Báró Stutterheim József, Tá-
 bornagy.
 Gróf Clam Martinicz Károly,
 belső titkos Tanácsos.

1824.

Valsechy Laetantius, Mailandi
 polgári Fő Törvényszéki
 Elnök.

1825.

Patroni Ferencz, Velencei
felyebbviteli Törvényszék
Elnöke.

1827.

Báró Merkenfeldi Genotte Vil-
mos Ferdinánd Sándor,
Római Követségi Taná-
csos.

Gróf Guicciardi Károly, Mo-
denai Fő Udvarimester.
Marquis Paulucci Hamilcar,
Ormester.

Borberecki Fábián Dániel, bel-
titkos Tanácsos.

Gróf Dandolo Sylvester, Cs.
's Kir. Kamarás.

1828.

Báró Verklein József, Ezredes.
„ Marschal Venczel, rend-
kívüli Brasiliai Követ.

1829.

Seácótz János, Damatiai
Püspök.

Bandiera Ferencz, Kapitány.

Báró Handl Pál Antal, Udv.
Tanácsos.

Gróf Waldstein Wartenberg
Ernest, belső titkos Ta-
nácsos.

1830.

Báró Neuman Filep, Nagy Brit-
taniai Követségi Tan.

1831.

Báró Liszinetzi Pflügl Vilmos,
Cs. 's Kir. Követségi Tan.

1832.

Gróf Klarsteini Hartmann Pro-
kop, Tábórnagyi Örmester.
„ Salis Rudolf, Tábórnagy.
„ Sternberg Gáspár, belső
titkos Tanácsos.

1833.

Herczeg Thurn és Taxis An-
selm Károly, Cs. 's Kir.
Kamarás.

Gróf Dietrichstein József, Cs.
's Kir. Kamarás.

Báró Appel Krisztián, Ezredes.

1834.

Gróf Salm Steiferscheid Hugo
Ferencz, Cs. 's Kir. Ka-
marás.

„ Segür Ágoston, Cs. 's Kir.
Kamarás.

Martin Antal, Ő Felsége tit-
kos Kabinetje Igazgatója.

1835.

Wagner Mihály János, Sz.
Pölteni Püspök.

Báró Minutillo Frigyes, Tabor-
nagy.

1836.

Purkhart Norbert, Cs. 's Kir.
Conferentiabéli Tanácsos.

Báró Eschenburgi Purtser Fe-
rencz, Veronai Fő Itélő
Törvényszék Al-Elnöke.

Enzendorffer Károly, Gallicziai
felyebbviteli Törvényszék
Elnöke.

Báró Wagemann Móricz, Prá-
gai Kormányszéki Elnök.

Báró Prohászka József, Cseh Országai Kormányzékai Al-Elnök.	Báró Bruckenthal József, bel. titkos Tanácsos.
„ Aehrenthali Lexa János, Csehországi felyebbviteli Törvényszék Al-Elnöke.	„ Limbeck János, az egyesült Udv. Cancellária Al-Cancellárja.
Gróf Lützow Hieronimus, Udv. Tanácsos.	1838.
„ Thun Hohenstein József Mátyás, Cs. 's Kir. Kam.	Báró Pratobevera Károly, Fő Törvényszékai Al-Elnök.
„ Thun Hohenstein Ferencz, Cs. 's Kir. Kamarás.	Jüstel Alajos, Status és Conferentiabéli Tanácsos.
„ Waldstein Krisztián.	Gróf Künigl Leopold, belső titkos Tanácsos.
„ Zierotin Ferencz, belső titkos Tanácsos.	Gallura Bernárd, Brixeni Érsek Herczeg.
„ Haugwicz Frigyes, belső titkos Tanácsos.	Gróf Tannenberg Alajos, bel. titk. Tanácsos.
Mihalovics Mihály, Tábornagy.	Degli Orefici Ferencz, belső titk. Tanácsos.
Gróf Kinszky Antal, Tábornagy.	Grimm Vincze, Udv. Tanácsos, és titkos Kabineti Titoknok.
Báró Beinisch Ignác, Neustadti Academia Igazgatója.	Báró Puchner Antal, Őrnagy.
Treuheimi Pauli András Alajos, belső titkos Tanácsos.	Gróf Kuefstein Ferencz, Cs. 's Kir. Követ a' Hesseni és Braunschweigi Udvaroknál.
Ürményi Ferencz, belső titkos Tanácsos.	1839.
Gróf Bubna és Liticz József, belső titk. Tanácsos.	Báró Piret de Bihain Lajos, Al-Tábornagy.
1837.	
Gróf Weiszenwolf János, Cs. 's Kir. Kamarás.	

Kis - Keresztesek.

1808 — 1810.

Kugelmayer Gothárd.
Klein József.

Mayer Albert.
Mayern Antal.

Erben József.
 Lakits György.
 Holzmeister József.
 Ley Erhard.
 Mitscha Ferencz.
 Oechsner György.
 Delmotte János.
 Báró Kielmansegge József.
 Mayer József.
 Neuberg András.
 Kutsera János.
 Báró Heutzel Kristóf.
 Hamuerer Kristinus.
 Krticzka József.
 Kreiczberg József.
 Gróf Rhédey Lajos.
 Capuano Lajos.
 Schemerl József.
 Jordán Péter.
 Hartel József.
 Báró Hochmayer József.
 Ziegler Mihály.
 Grün Milo.
 Bundschuh Károly.
 Gallus András.
 Gróf Guicciardi Károly.
 Tihavszky Ferencz.
 Gróf Daym Ferencz.
 Báró Popiele Karinki Remigis.
 Gróf Clam Gallas Kristof.
 Badeni Szaniszló.
 Báró Erberg.
 Dobrzanszky György.
 Hohenvart 'Sigmond.
 Triesneker Ferencz.
 Báró Koller.
 „ Pakassi János.
 „ Egger.
 Gerstner Ferencz.
 Scherer János.

Bürg János.
 Pobcheim Sebestyén.
 Kalmárfy.
 Báró Lederer József.
 Collin Henrich.
 Kalmuczky Mihály.
 Platzer Prokop.
 Manner Wolfgang.
 Limbeck János.
 Koszta István.
 Kolmanbucher János.
 Báró Dike Bogislav.
 Jüstel József.
 Dietman József.
 Bisztray József.
 Gróf Vratislav János.
 „ Chrinszky János.
 Floret Péter.
 Gróf Ursenbeck Ferencz.
 Báró Spiegelfeld Ilés.
 Gróf Tarucca Ilés.
 Hoefer Lajos.
 Gróf Trautmansdorf Veihard.
 „ Dietrichstein János.
 Báró Kotz János.
 Gróf Segur János.
 „ Fries Márton.
 Stanszki.
 Dux.
 Ratoliska József.
 Báró Krüft József.
 Gróf Ugarte Alajos.
 Prakisch Jakab.
 Herring János.
 Gróf Bearn.
 Báró Anatole.
 Gróf Lagrange Károly.
 Báró Lebrun.
 Gróf Giradin.
 Báró Lejeune.

Gróf Perigord Ödön.
 Báró Sopransi.
 Longuerüe.
 Kesz Ignázt.
 Merkl Ferencz.
 Myrotter.
 Erben József.
 Báró Zesner.
 Gróf Klebelsberg Wilmos.
 „ Thun Antal.
 Mader József.
 Edelsbacher 'Sigmond.
 Gróf Waldburg József.
 Kleiner 'Sigmond.
 Gróf Draskovich József.
 Dominich Ádám.
 Báró Balthasar Ferencz.
 Liedeman Sámuel.
 La Blanche.
 Báró Tottenborn Károly.

1812.

Báró Velden Ferencz.
 „ Leoprechting.
 Bartsch Ádám.
 Neumann Ferencz.
 Tury József.
 Radivojevich Simon.
 Veykart János.
 Gróf Szapáry Vincze.
 „ Amade Ferencz.
 Hunkár Antal, Tábla Biró.
 Huszty József.
 L. Gróf Egon Frigyes.
 Gróf Althan.
 Báró Spiegelfeld Antal.

1813.

Kallinich Antal.
 Heidendorf Mihály.

Roschman Antal.
 Geppert Lajos.
 Hugelman Antal.
 Hoppe Frigyes.
 Báró Hruby Károly.
 Fradenek Ferencz.
 Spanoghe Frigyes.
 Zoehy József.
 Fabacs.
 Czappan.

1815.

Benko.
 Simon János.
 Thurszky Ágoston.
 Gróf Caboga Balás.
 Vahler Ferencz.
 Osthaus Ferdinánd.
 Báró Milius Ödön.
 Siegel Herman.
 Potier Leopold.
 Seelander Ignácz.
 Faber Alajos.
 Sulke János.
 Báró Hering Venus.
 Nageldinger János.
 Penz.
 De Rive.
 Leblane János.
 Agnessi Antal.
 Bachtá.
 Busán Pál,
 Báró Hamerstein.
 „ Taxis Frigyes.
 Milanes Wolfgang.
 Sontag Vincze.
 Mesich Lukács.
 Knezevics Mátyás.
 Báró Wayder Károly.
 Foith Károly.

Fiala János.
 De Lord József.
 Bretfeld Emánuel.
 De Best Szaniszló.
 Beke Károly.
 Báró Rumerskirch Gábor.
 Verklein József.
 Gróf Elcz Ágoston.
 „ Clam Martinicz Károly.
 Grimmer Vincze.
 Teiber József.
 Báró Cavanagh Henrich.
 Myrbach Károly.
 Hess Henrich.
 Gróf Thurn György.
 Báró Milius Frigyes.
 Vielovieszky Lajos.
 Várady Elek.
 Jedina.
 Bogovich János.
 Leibinger.
 Károly.
 Tartler János.
 Breinl Mihály.
 Bogdanovich Miklós.
 Gróf Egger Ferencz.
 „ Tornieri.
 Raab Antal.
 Schobella.
 Radisics.
 Báró Pirquet Péter.
 Genotte Wilmos.
 Báró Baumgarten János.
 Ast Vincze.
 Flette Henrich.
 Gerhardi Ignác.
 Kardos Károly.
 Báró Montbach Frigyes.
 Gróf Consolate Filep.
 Martiny Antal.

Rosetti Károly,
 Gróf Stratico Simon.

1816.

Flügely Mihály, Főhadnagy.
 Gróf Brankovics, Kapitány.
 Wackerfeldi Wirken Ignác,
 Főhadnagy.
 Sallaba János, Kapitány.
 Riszling János, Örmester.
 Nikorovicz János.
 Marchese Fossati József.
 Sam Krisztián.
 Gróf Spanochi Leopold, Gene-
 rálörnagy.
 Stutterheim Alajos, Tarnopoli
 Kerületi Kapitány.
 Radosevics Dömötör, Hadi Ta-
 nácsi Tanácsos.
 Rodiczky András, Tábornagyi
 Örmester.
 Czervinka Ferencz, Táborna-
 gyi Örmester.
 Meyer Károly, Zágrábi Har-
 minczad Felügyelő.
 Testa Károly, Cs. 's Kir. Ta-
 nácsos.
 Provost János, Követségi Ta-
 nácsos Madridban.
 Prohaszka József, Kaurzimeri
 Kerületi Kapitány.
 Lusek Károly, Prágai Kor-
 mányzéki Tanácsos.

1817.

Edlesburgi Lenoble József,
 Udvari Tanácsos.
 Rosenthal Ferencz, Kormány-
 széki Tanácsos.
 Gróf Brigido, Örmester.

Pfisterer András, Cs. 's Kir.
Tanácsos.

Báró Binder Kriegelstein, Kö-
vetségi Tan. Párisban.

Marquis Scarampi Bonnaven-
tura Cs. 's Kir. Kamarás.

Augusztin Vincze, Al-Ezredes.

Gróf Castiglioni János, Lem-
bergi Kerületi Kapitány.

Sievakovszky Márton, Zlozo-
vi Kerületi Kapitány.

Sacher János, Kormányszéki
Tanácsos.

Mazihurschi Saschek János,
Kormányszéki Tanácsos.

Lachnit Ignác, Kormányszé-
ki Tanácsos.

Bernhard Ferencz, Kormány-
széki Tanácsos.

Brezzani Antal, Kormányszé-
ki Tanácsos.

Gróf Kuropatniki.

„ Goluchovszky Adalbert.

„ Bavorovszky Ádám.

„ Levicky József.

„ Pawlovsky Antal.

Báró Lorovszky József.

Dombszky Lukás.

Zurakovszky Felix.

Czervinszky Ignác.

Marienher Mars.

Potocki János, Lembergi tiszt.
Kanonok.

Reinhard Ferd., Tábornagy.

Vering Gerhárd, Katonai Fő
Orvos.

Erizzo András.

Revisnyei Reviczky Ádám, Ve-
lencei Kormányszéki Ta-
nácsos.

Báró Adelstein József, Cs. 's
Kir. Kamarás.

Raisinger Berold, Apát.

1818.

Báró Waldstaeten József, Cs.
's Kir. Udvarnok.

Gróf Eszterházy Mihály, Cs.
's Kir. Kamarás.

Gradensteini Perin Eberhart,
Udvari Tanácsos.

Báró Hammer József, Udvari
Tanácsos.

Martignoni János Antal, Ge-
nuai Consul.

Hintzinger János, Udvari Ta-
nácsos.

1819.

Paulits Jakab, Gurki Prépost.
Prohaszka György, Orvos és

Kormányszéki Tanácsos.

Gróf Coronini Pompeius, Őr-
mester.

Roschman Hörburg Antal, Kor-
mányszéki Tanácsos.

Báró Móser Károly, Alsó
Austriai Al-Marschal.

1820.

Báró Lempruch Gáspár, Kor-
mányszéki Tanácsos.

Niedermayer Mátyás, Udvari
Tanácsos.

1821.

Statdlmayer Antal, Fő Hadi
Biztos.

Gróf Gatterberg János, Cs. 's
Kir. Kamarás.

Hrabovszky János, Ezredes.

Brettschneider Vilmos Frigyes,
Tábornagyi Őrmester.
Pagave Gaudent, Kormány-
széki Tanácsos.
Gróf Stratico János, Kormány-
széki Tanácsos.
Martini János, Kormány-
széki Tanácsos.
Peer János, Insbruk Nemes
Törvényszéki Elnök.
Negri János, Cs. 's Kir. Niz-
zai Consul.

1822.

Neumann Filep, London Kö-
vetségi Tanácsos.
Báró Werner József, Berlin
Követségi Tanácsos.
Heischhakel Ferencz, Cs. 's
Kir. Tanácsos.
Raab József, Bukaresti Cs. 's
Kir. Agens.
Breitsfelner János, Udvari Ta-
nácsos.
Scaopa Antal, Páviai Orvosikar
Igazgatója.

1823.

Gröszl János Mihály, Kormány-
széki Tanácsos.
Báró Handl Pál Antal, Frank-
furti Minister.
Paithner Tádé, Udv. Tanácsos.
Kern Vincze, Tanácsos.
Báró Daiser Leopold, Ügyvi-
vő Kir. Sardiniai Udvar-
nál.
Ellinger József, Udv. Tan.
Gróf Trautmansdorf, Cseh-
szági Földes Úr.

1824.

Eckhard August, Ezredes.

1825.

Marquese Adda Febo, Koi-
mányszéki Tanácsos.
Marquese Benzoni Marcil, Man-
tuai Delegat.
Grimm Vincze, Udvari Ta-
nácsos.
Prombazy Jakab Antal, Ve-
lencei Ezredes.
Weidenfeldi Pachio Károly,
Kapitány.
Kesaer Ferencz Antal, Ta-
nácsos.

1826.

Staudenheim József, Orvos
Tanár.
Höck Ferencz, Apát.
Dillinger Felix, Udvari Ta-
nácsos.

1827.

Pflügl Vilmos, Cs. Kir. Követ-
ségi Titoknok.
Huszár Valentin, Status Can-
celláriai Tanácsos.
Aerenthali Lexa János, Udvari
Tanácsos.

1828.

Kernhofer Antal, Udvari Ta-
nácsos.
Kast József, Őrmester.
Sybold Fortunat József, Kor-
mányszéki Tanácsos.
Zeisel András, Kormány-
széki Tanácsos.

1829.

Prokesch Antal, Őrmester.
 Weiszenberg József, Cs. 's
 Kir. Követségi Tanácsos.
 Zimburg Károly, Kapitány.
 Gróf Lützow Hieronym, Kaur-
 zimi Kerületi Kapitány.
 Svitetzky Ferencz, Udvari
 Tanácsos.

1830.

Gróf Lichtenberg János.
 Eckstein Ferencz, Királyi Ta-
 nácsos és Pesti Orvos.
 Pöllinger Antal, Udvari Ta-
 nácsos.
 Hadaly Károly, Kir. Tanácsos
 és Pesti Professor.

1831.

Foresti János, Kapitány.

1832.

Báró Moll Antal, Kapitány.
 Standeiszky József, Kapitány.
 Báró Binder Kriegelstein, Mi-
 nister.
 Konnenfels János, Kormány-
 széki Tanácsos.

1833.

Eichenfeld Mihály, Udvari Ta-
 nácsos.
 Vorbringer Ferencz, Udvari
 Tanácsos.
 Broglia Benedek, Kormány-
 széki Tanácsos.

1834.

Sporschill Péter, Prágai Pol-
 gármester.

Gróf Dietrichstein Ferencz An-
 tal, Cs. 's Kir. Kamarás.
 „ Daun Ferencz, Cs. 's Kir.
 Kamarás.

Badeni, Galliczia Országrendi
 Ülnök.

1835.

Pittrich Vincze, Udvari Ta-
 nácsos.

Rukavina György, Tábornagy.
 Báró Hügel Clement, Követ-
 ségi Tanácsos.

Köller József, Prágai vörös
 Csillagú Keresztes Rend
 Nagymestere.

Jacoba József, Hauruki Ke-
 rületi Kapitány.

Zwinger Marián, Melki Apát.
 Nadherny Ignác, Csehországi
 Fő Orvos.

Ertl Ferencz, Linzi Prépost.

Paschinger József, Ő Felsége
 titkos Cabinetje Titoknoka.

Gróf Nemes János, Háromszé-
 ki Fő Király Biró.

1836.

Ziernfeld Baltazár, Kerületi
 Kapitány.

Wierer Ferencz, Orvos Tanár.

Seeber Károly, Pesti Polgár-
 mester.

Lanzfeldi Toressani Károly
 Justus, Udv. Tanácsos.

Báró Przychoky Sándor, Gal-
 liciai Földbirtokos.

„ Auer Hieronym, Nemes
 Törvényszéki Elnök.

Báró Löhr Antal, Udvari Tanácsos.	Kaisersfeld Maximilián, Követségi Tanácsos
Mader Lajos, a' Csehországi Nemes Törvényszék Al-Elnöke.	Freyszaufsz Neudegg Felix, Cs. 's Kir. Kapitány.
Kutscha András, Udvari Tanácsos.	Jeszenszky Károly, Kir. Tanácsos.
Kivisch Ignác, Kerületi Kapitány.	Hardschky Ferencz, Udvari Tanácsos.
Hönniczter Ferencz, Kerületi Kapitány.	Glumacz György, Fő Hadi Biztos.
Schmid Antal, Kormányszéki Tanácsos.	Báró Ertl Leopold, Kormány- széki Tanácsos.
Gróf Stollberg Leopold, Ke- rületi Kapitány.	Béldi István, Kir. Kormány- széki Tanácsos.
Báró Henniger János.	Fähts Adolf, Apát.
Gróf Kollowrát Krakovszky János, Cs. 's Kir. Ka- marás.	Adelburg Konstantin Eduard, Tolmács Konstantinápoly- ban.
Gróf Waldstein Antal, Cs. 's Kir. Kamarás.	Bua, Örmester és Mária An- na Gözhajó Kormány- zója.
„ St. Genois Filep, Cs. 's Kir. Kamarás.	Ohms Antal, Udvari Taná- csos.
„ Schafgotse János, Cs. 's Kir. Kamarás.	Báró Herbert Eduárd, Ö- rmester.
Báró Dalberg Károly.	„ Stiebar Antal, Eisgarni Prépost.
Napp Cyrill, Brünni Apát.	Sarrenbachi Rinna János, Udv. Tanácsos.
Kopecz Gusztáv, Prágai Pro- fessor.	
Báró Waldstaetten György, Al-Tábornagy.	
Azoni Béldi László, Cs. 's Kir. Kamarás.	1838.
Neszlinger Ignác, Florián, Udv. Tanácsos.	Dornfeld Nep. János, Kor- mányszéki Tanácsos.
	Czeniek József, Kanonok.
	Jenull János, Innsbruck Városi Elnök.
	Röggla József, Kormány- széki Tanácsos.
1837.	
Cuvilier Antal József, Udvari Tanácsos.	

Mensi Dániel, Kormányszéki Tanácsos.	Schmid Ferencz, éneklő Kanonok a' Bécsi Káptalanban.
Ebner János, Kormányszéki Tanácsos.	Spendon József, Praepost a' Bécsi Káptalanban.
Kern József, Kormányszéki Tanácsos.	Platzer János, Udvari Tanácsos.
Hahn Jakab, Kormányszéki Tanácsos.	Speroni József, Cs. Kir. Elnök.
Mártony Károly, Ezredes.	1839.
Rechberger Sámuel, Udvari Tanácsos.	Minarelli József Márton, Kapitány.
Gróf Tadini-Oldofredi Hieron. Udvari Tanácsos.	Kronwald Ferencz, (Nemes Lovag.) Fő Törvényszéki Tanácsos.
Menz Károly, Udvari Tanácsos.	Reinisch József, (Nemes Lovag.) Fő Törvényszéki Tanácsos.
Biella Felix, Törvényszéki Elnök Majlandban.	Eyerl Eyersberg Ferencz, Káptalani Nagy Praepost.
Giudici Cajetán, Kormányszéki Tanácsos Majlandban.	Horni Stiepanovszky Károly, Fő Törvényszéki Tanácsos.
Londonio Károly, a' szép mesterségek Academiajának Elnöke.	
Carlini Ferencz, Csillagvizsgáló Majlandban.	
Roszbach Henrich, Ezredes.	
Schönhals Károly, Generál Órnagy.	

A' Rend mostani Praelatussa.

Milde Vincze, Bécsi Érsek Herczeg.

A' Rend Cancellárja.

Gróf Mitrovszky Antal, Udvari Fő Cancellár.

A' Rend Kincstárnoka.

Báró Kübek Károly, Status és Conferentiabéli Tanácsos.

A' Rend Szerkezője.

Adlersburg Károly, Udvari Tanácsos.

A' Rend Czimernőke.

Pittrich Vincze, Udvari Tanácsos.

A' Rend Irnoka.

Gerstenbrand Leopold, Udvari Titoknok.

A' Rend Huissierje.

Raymond Ernest, Udvari Fourir.

V.

A' Vas-Korona Jeles Rendéről.

Mintán 1805-dik Esztendei Mártius 17-én az akkori Olasz, elébb pedig a' Havasinneri Respublicának úgy nevezett Status Consultája, az országlásnak ezen formáját örökös Monarchiára változtatta, és Napoleon Francia Császárt első örökös Királynak választotta, vagyis inkább annak választására ez által kényszerítettett, Napoleon magát csak hamar azután nevezetessen 1805-dik Esztendei Május 20-án Olasz Királynak megis koronáztatta — a' Korona, mellyel a' koronázás végbe vitetett épen az vólt, mellyel a' néhai Lombardiai Királyok magokat megkoronáztatni szokták, és Majland mellett a' Monzai templomban őriztetett — áll pedig ez egy négy újnyi szélességű drága kövekkel kirakott arany abroncsbúl, melly épen olyan formájú mint a' régi Diademák szoktak lenni — ennek hátulsó részén vagyon egy, egy újnyi szélességű vas karika, mellyről az regéltetik, hogy az Krisztus Urunk keresztfájának egyik szegéből készítettett. Bonaparte, ki tettei örökösítése és emlékezetbe való tartása végett emlékjeleket alapítani soha sem fősvénykedett, szinte ezen koronáztatása emlékezetére, de egyszersmind azoknak megjutalmaztatása végett is, kik az Olasz Haza mellett akár a' Polgári akár pedig a' Katonai Rendből tudományos vagy más tekintetben magokat érdemeik által megkülömböztetnék 1805. Esztendei Junius 5-én alapított egy Vitézi Rendet, mellynek diszjeléül a' Vas-Korona alakját választotta, és azt Vas-Korona Rendének (ordine della Corona di ferro) nevezte el, Ezen Rendnek Nagymesteri hivalata mindenkor az uralkodó Olasz Országi Király vala, 's annak 800 személyből álló

Tagjai 3 osztályra voltak felosztva u. m. a' fő Rendű (Dignitarii), közép Rendű (Comandeurs), és kisebb Rendű Vitézekre, kik mindnyájan bizonyos pensióban részesíttettek, és az utolsó nemesi osztályhoz tartoztak.

A' Rend esmértető Jele a' Vas-Korona formáját ábrázolta, melynek közepén a' Francia Sas kiterjesztett szárnyakkal állott és a' Korona abroncsán következők olvastathattak „Dio me la diede, gnai a chi la tocca“ (az Isten adta ezt nekem, jaj annak, ki engem megbánt), elől látszatott Napoleonnak képe. Az első osztálybéliak, vagy is a' Dignitáriusok aranyból készítve hordozták azt egy széles, világos narancs színű pántlikán zöld szegéssel jobb vállakról, bal oldalra függve, mejjök bal oldalán pedig azonkívül még egy csillagot is hordoztak. — A' Comandeurök szinte aranyból, de a' Kis-keresztesek ezüstből készült díszjelt hordoztak egy hasonló színű, de keskenyebb szallagon, és csak a' ruhájok bal oldalán lévő felső gomblyukról függve, csillag nélkül; sőt megjegyzésre méltó még az is, hogy ezen Rend formájára még medailliák vagy is érdem pénzek is készíttettek az Altisztek és Közemberek számokra is, a' Strázsamestertől kezdve lefelé számítván. — Miután azonban I-ső Ferencz Austriai Császár 1814-dik Esztendőben előbbeni Olasz birtokait győzedelmes fegyverével visszafoglalta, 's a' következő Esztendőkben azokat személyessen megis szemlélte volna, el-tökéllé egyszersmind magában, hogy a' Vas-Korona Rendét (melly most ismét ötöt illette) bizonyos változtatások mellett vagy megtartja, vagy pedig a' helyett más hasonló nevezetű Rendet fog alapítani, a' mi 1816-dik Esztendő elején csak ugyan Majlandba ünépélyessen megis történt, és a' Rend akkor ezen nevezetet kapta „Austriai Vas-Korona Rend.“ Ezen Rendnek eredeti Olasz és Német nyomtatványokból Magyar nyelvre híven fordított alább következő Statutumjai, melyek 1816-dik Janárus 1-én hirdettettek ki, olly világosak, hogy azoknak szabályait itten ismételve előhozni felesleg volna — megtetszik azokból bőven, miből álljanak az ezen Rendbe való felvételre megkívántató tulajdonságok, mi legyen a' Fejedelemnek ezen Rend alapítása által kitűzött célja? miből álljon a' Rend Vitézinek esmértető díszjelök, öltözetjök, azoknak és a' Rend Tisztviselőinek számok, felosztások, kötelességök? 's a't. és itten még csak azt jegyezzük

meg, hogy ezen Rend alapítását megelőzte egy parancsolat, melyben világossan kinyilatkoztatik; hogy ezen Rend az előbbennek csupán csak nevét viseli, és hogy az előbbeni országlás ideje alatt annak akori diszjelével megjutalmaztatnak ezen Rend diszjeléhez semmi jogot sem tulajdoníthatnak magoknak, megengedtetett mindazáltal azoknak mégis, hogy előbbi diszjelőket ezzel felcserélhessék — mire való nézve egy bizonyos időszak határozottatott, mely alatt kiki a' maga igazait bebizonyítani tartozott, ezen kegyelemben mindazonáltal ollyasok, kik Tiszti Rangban nem voltak nem részesülhettek, és előbbeni diszjelők helyett ezek egy arany érdempénzt nyertek, mely egy setét kék szegésű szallagon hordoztatik, 's egyik oldalán egy kard, a' másikon pedig ezen felírás vagyon: „Pro virtute militari“ (a' Vitézségért vagyis Katonai erényért). Ezen Rend mostani diszjeleinek rajzolatlyait lásd a' VII-dik és VIII-dik Táblákon.

Az Austriai Császári Vas-Korona Rendének Statutumai.

Mi Első Ferencz Isten kegyelméből Austriai Császár, Jeruzsalemi, Magyar, Cseh, Lombardiai és Velencei, Dalmatia, Horváth, Tót, Gallicziai és Lodomeriai Király, Austriai Fő Herczeg, Lotharingiai, Salczburgi, Steyer, Karinthiai és Karnioliai, Felső és Alsó Slesiai Herczeg, Erdélyi Nagy Fejedelem, Morvai Markgróf, Habsburgi és Tirollysi Fejedelmi Gróf, 's a' t.

A' végett, hogy azon időszak, melyben Olaszországi Tartományink Kormányunkhoz olly szerencsés foganattal ismét visszakaptsoltattak, egy bizonyos, különös kegyelmünkből állítandó emlékjel által örök emlékezetben tartathassék, Mi egy jeles Rendnek ezen nevezet alatt: „a' Vas-Korona Rendje“ alkotását elhatároztuk, és azt a' Mi többi Koronáink és Házi Rendeink számokba felvétetni rendeltük. — Ennélfogva tehát Mi bizonyos alapszabályokat, melyek czélunknak leginkább megfelelhetnének készítettünk, és miután azokat helybehagyásunkkal is megerősítettük volna — rendeljük, hogy az alább következő Rendeléseinket ezen Rendnek min-

den Tagjai most és jövődőben szorossan megtartsák, és azokhoz, mintegy zsinór mértékhez magokat minden időben alkalmaztassák.

§. 1.

Ezen Rendnek Tagjai a' Vas-Korona Rendje Vitézinek neveztessenek.

§. 2.

Ezen Rendnek Nagymesteri méltósága mindenkor és elválhatatlanul egybe kaptsolva maradjon a' Császársággal, következőleg fentartjuk ezen jógot mind magunknak, mind azoknak is, kik bennünket az Austriai Tartományok Trónusában követni fognak.

§. 3.

Ezen Rend az érdemekhez képest három osztályból fog állani t. i. első, második, és harmadik osztálybéli Vitézekből.

§. 4.

Az első osztálybéli Vitézeknek a' Rangra való nézve elsőbbségek lészen, a' második osztálybeliek, emezeknek pedig a' harmadik osztálybeliek felett. — Ugyan azon egy osztálybéli Vitézek elsőbbségi rangjokat a' Rendbe való felvételnek ideje, ha pedig ugyan azon egy napon több Vitézek vétettek volna fel a' Rendbe, akkor a' diszjel átvételének ideje fogja azt meghatározni.

§. 5.

Felvétethetik ezen Rendbe minden rangra való tekintet nélkül mindenki, légyenis bár az ollyas polgári vagy katonai szolgálatban, csakhogy ő arra való nézve a' megkívántató tulajdonságokkal birjon. Az efféle tulajdonságokhoz tartoznak: a' Fejedelemhez és a' Statushoz vonzó hívségnek és buzgalomnak kétséget nem szenvedő jeli a' Monarchiának javát előmozdító hasznos igyekezeteknek, 's más egyéb nagy és köz hasznú munkálatok által való megkülömböztetéseknek Tanúbizonyysági.

§. 6.

A' Rendbe való felvételi Jog egyenesen csak a' Nagy Mestert illeti és senkinek sem szabad azért folyamodni.

§. 7.

A' diszjel, melyet a' Vitéz ezen méltóságnak elnyerése bizonyoságául fog kapni, következő:

A' Vas-Korona, mellyen az Austriai megkoronázott kétfejű Császári Sas ül, ennek mejjén mind a' két oldalról vagy egy setétkéken zománczozott szívformájú paizs, mellynek job oldalán lévő közepén egy aranyozott F. betű, a' bal vagy hátulsó oldalán pedig az 1815-dik Esztendei szám látszik.

Ezen diszjelt az első osztályhoz tartozó Vitézek egy széles közepet aranysárga, szélein pedig keskeny setétkék színekből festett job vállról a' bal oldalfelé leeresztett szalagról függve fogják hordozni. -- Ezen kívül hordozni fognak ők mejjök bal oldalán egy négy sugárú ezüstel kivarrott csillagot, mellynek közepén látszik a' Vas-Korona arany mezőben egy setétkéken zománczozott karikával körülkerítve ezen körül irással: „Avita et Aucta.“

A' Rend üneplikor az első osztályba tartozó Vitézek fen leirt diszjelöket egy aranylánczon nyakokrul függve hordozzák.

Ezen aranyláncz izein először is az F. és P. betűk egymásba kanyarítva jönnek elő — ezeket követi a' Vas-Korona, ezt pedig egy tölgyfa ágatskákból készített koszorú, utóbb ismét a' fentebbi egymásba fűzött betűk, a' többi ékességekkel együtt egymást felváltva egész a' végéig.

A' második osztályhoz tartozó Vitézeknek diszjelök csupán csak nagyságokra való nézve különböznek az első osztályhoz tartozó Vitézek diszjeleiktől. — Ezek azt egy két újnyi szélességű aranysárga színű és setét kék szélű szallagon nyakokrul függve, a' 3-ik osztályhoz tartozó Vitézek pedig egy kevésbé kisebb alakú diszjelöket egy 9 linea szélességű, aranysárga színű és szinte setétkék szélű szallagon, bal oldalon lévő gomblyukokrul függve hordozzák.

A' Rend Heroldjának és többi Tiszteinek megkülömböztetési jelök, mellyekben a' Rend ünepén megjelenni tartoznak — áll egy nagy arany medalliából, mellyen a' Rend diszjele látszik, és melyet ők nyakról függve épen ollyas szallagon hordoznak, mint a' minörül a' 3-dik osztálybeli Vitézek hordozzák diszjelöket, a' Rend Heroldussa azonban azzal is megkülömbözteti magát, hogy kezében egy pálczát hordoz.

§. 8.

A' diszjelnek drága kövekkel való felékesítése egyedül csak a' Nagymestert illeti, és senkinek se szabad a' Vitézek közül ekép felékesített diszjelt hordozni, ha csak a' Nagymester által ollyással megnem ajándékoztatott volna.

§. 9.

Ellenben megengedtetik minden Vitéznek, hogy nemzeti czimerét ezen Rend diszjelével felékesíthesse, és hogy ő azzal élete fogytáig minden alkalommal élhessen.

§. 10.

Hogy a' Rend Tagjai egy különös és méltóságokhoz alkalmazott öltözet által, melyben a' Rendünnepe és egyéb ünepeken megjelenni tartozni fognak, osztályokhoz képest, megkülömböztethessenek, rendeljük:

Hogy a' Rend öltözete sárga, kék és fehér szinekből álljon, a' prémzések és egyéb kiékesítések pedig ezüstből légyenek.

Alsó Ruhájok minden osztályhoz tartozó Vitézeknek egyenlően sárga bársonyból készült, mely egy a' nyaktól kezdett egész térdig érő köntösből áll, és job oldalról, a' kar magasságától kezdve egész lábczombig ezüst zsinorral vagy on öszvefűzve, de még a' cipőkön felül is gyengén a' testhez szoríttatik az, ugyan azon zsinorral — egyébiránt pedig nyíltán hagyatik, a' zsinor végeiről pedig gazdag czafrangos bojtok függnek.

Ezen köntös fehér tafottával vagy on bélelve, ennek szélei pedig ezüsttel vagynak kivarva, a' kivarrásokban a' Vas-Korona, abból pedig borostyán, kanyarított pálmafa, majd ismét tölgyfa ágatskákkal font koszorúk egymást felváltva tüntetnek elő, melyekben ezen szavak „Avita et Aucta“ egyes betűit a' kivarrások végeig szemlélhetni, a' kivarrások szélessége az első osztálybeli Vitézeknél négy és fél, a' 2-dik és 3-dik osztálybéliéknél pedig három és fél bécsi mértékű újjakból áll.

A' nadrág és a' harisnyák, egy darabban fehér selyemből kötöttek.

A' cipők fehér bársonyból készitvők, felől hármassan felvágva, vagyis felhasítva, és sárga atlással bélelve, a'

csatok helyett pedig kék atlaszból készült szalagokkal, melyeknek végeit ezüst czafrangok ékesítik, szoríttatnak a' lábukhoz.

A' kard egyenes és kétélű, melynek markolatja és kereszt vesszeje egy keresztet formál.

A' kardnak minden czifrázatai ezüsből készítvék, melynek gombját a' Vas-Korona keríti körül, markolatja egészen ezüsből készült, két pálmafa ággal körülfonva, melyeknek egyike felőlről lefelé, a' másika pedig alólról lefelé kanyarítatik, és hegyeik vagyis végeik össze futnak.

A' kard markolatjából képezett kereszt közepén, két tojás formájú Czimer látszik, melynek jobb oldalán ezen betűk F. P. (Franciscus Primus) a' tulsó oldalon pedig az 1815-dik Esztendei szám olvasható — ezen tojás formájú czimertől kezdve végig a' kereszt vesszön tölgyfa és borostyán ágak egymásba és általellenben fonódva látszanak, a' kard hüvellye kék bársonnyal vagyon behúzva és megezüstölve. A' kard egy kék bársonyból készült övvel köttetik fel függő kardtáskákkal, melyeken borostyán ágak vagynak ezüsttel kivarva, és ezüst csatokkal össze kaptsolva, a' süveg kék bársonyból, melly Barretnek neveztetik, ezüst zsinorokkal körül kerítve, és fehér tollakból készült bokrétaival felékesítve.

A' kesztyűk fehér bőrből készültek, nagy 's ezüsttel kivarrott ellenzőkkel.

Köpönyegjeik mind a' három osztálybeli Vitézeknek kék bársonyból készítvék, fehér atlasszal bélelték, melyeknek vállakra kereken lefüggő hasonlóul kék bársonyból készült gallérjaik vagynak — köpönyegjeiket, és azoknak gallérjait szinte ollyas ezüst kivarrások ékesítik, mint az alsó köntösön látszanak, — a' köpönyeg job vállon egy kapotsal szoríttatik össze, és így tehát az fél vállról függve részünten borítja el a' mejet és a' bal kezét.

Az első osztálybeli Vitézeknek köpönyegjeik földig érő hosszú allyal végződik, a' kivarrások rajta 12 Bécsi újni szélességűek, két újnyira a' gallér alatt bal oldalon vagyon a' Rend csillaga, és a' galléron felül átakasztva vagyon a' Rend láncza, mellyről függ a' Rend diszjele.

A' második osztályhoz tartozó Vitézeknek köpönyegjeik anyiban különböznek amazokétól, hogy ezeknek köpönyegjeik

a' földig nem érnek, az ezüst kivarrások is rajtok csak 8 és $\frac{1}{2}$ hécsi újni szélességűek, és hogy díszjelöket szállagrúl függve a' galléron felül viselik.

A' harmadik osztályhoz tartozó Vitézeknek köpönyegjeik csak fél lábszárig érnek, az ezüst kivarrások rajtok 6 és $\frac{1}{2}$ hécsi újni szélességűek, és díszjeleiket szállagról függve gallérjokon akasztva, mejjök bal részén hordozzák.

A' köpönyegen felül körülveszi a' nyakat egy egyenesen álló dupla csipkékből készített minden osztálybeli Vitézeknél egyenlő alakú, és öt újni szélességű gallér.

A' Rend Heroldja, vagy is Czimernöke, hordozza a' Rendnek aranyból készült fen leirt medailláját a' 3-dik osztályhoz tartozó Vitézeknek szallagán nyakba akasztva — kezében tart egy 3. lábnyi hosszúságú sárga bársonnyal béhúzott, borostyán és pálmafa ágatskákkal kivarrott pálczát, ennek felső végén a' Vaskorona felett nyugvó állásba vagy az Ausztriai kétfejű Sas — és a' többi ékességek rajta ezüsből készítvék.

A' Rend többi Tisztviselői szinte illyes medaillet hordoznak nyakokrúl függve mint a' Czimernök, de pálcza nélkül.

§. 11.

A' Vitézeknek számok 100. személyre vagy on meg-határozva, az első osztályba tartoznak 20, a' másodikba 30, a' harmadikba pedig 50. személyek. — De azonban a' mi Ausztriai Házunkból való Herczegek ide nem szá-míttatnak.

§. 12.

A' Rend dolgaira való felügyelés végett következő Tisztek neveztetnek ki:

A' Rend fő Papja, kit a' fő Papi Rendből a' Nagymester fog kinevezni — ennek kötelességében fog állani az Isteni szolgálatokat végezni.

A' Rend Cancellárja, kinek kötelessége leszen a' Vitézeknek ünepélyes felvételök alkalmával, vagy pedig a' Rend Gyülekezetikor a' jelenlévőkhöz beszédet tartani, az eskü formáját a' felesketendő Vitézeknek felolvasni, a' Rendnek dolgairól a' Nagymestert a' körülményekhez képest

írásban, vagy szóval értesíteni, és annak mindenkben, melyek a' Rend dolgait illetik, segítségére lenni — a' Vitézek számára felvételtek részekre a' Diplomákat elkészíttetni, és a' Rend pecsétjére is felvigyázni.

A' Rend Kincstárnoka, kinek tisztjében fog állani — nem csak a' Rend díszjeleiről, hanem a' Rend öltözetjeiről és azoknak őrizetjeikről is gondoskodni, tartozni fog ezeken kívül az e' végre megkívántató költségekről számadást vinni, és azt mind esztendőben a' Nagymesternek bemutatni.

A' Rend Titoknokjának kötelessége leszen a' Rend Jegyzőkönyveit vinni, abban mind azokat, mik a' Rendet illetik hiven feljegyezni, a' felvételekről szóló Diplomákat elkészíteni — a' Rend Irományaira a' Leveles Tárbán jól felvigyázni, azokat jó őrizet alatt tartani, és a' Rendbe felveendő Vitézeknek kötelességeit felolvasni.

A' Rend Heroldja vagyis Czimernökje — kinek megengedtetik, hogy a' Rend ünnepei alkalmával a' 3-ik osztályhoz tartozó Vitézeknek öltözetjeikhez hasonló Ruházatokat viselhessen.

A' Rendnek Irnoka — ki a' fenkijelelt Tiszteknek minden írásbeli kiadásokban, és mindenütt, hol szükséges leszen, segítségükre fog lenni.

Ezen Tiszteknek kinevezések egyedül csak a' Rend Nagymesterétől függ.

§. 13.

A' Vitézek a' Rendbe való ünépélyes felvételekkor következendő szabályokat tartoznak megtartani.

Miután az, kinek érdemei tekintetéből a' Rend Nagymestere ezen Rend díszjelével való megajándékoztatását magában eltökéllette, a' Rend Cancellárja által ezen kegyelem felől hozzá intézett Levél által előre értesítettett, tartozni fog ő a' kijelelt napon és órában az Udvarnál tartandó Káptalanba, hová szinte a' Rend Vitézei és Tisztei Rendi öltözetjökben megjelenendők lesznek, megjeleni, és az előszobában mindaddig várakozni, míg a' Káptalanba való szabad bemenetelre nékie jel nem adatik.

Miután a' Rend Nagymestere a' Thronus menyezete alatt maga helyét elfoglalta, akkor a' Rend Cancellárja a' Thronus előtt letérdpel, és kifogja kérni Eő Felsége parancsolatját.

Kiadatván a' parancsolat azonnal jelt ad, és értésére adja a' Rend Czimernökje a' Candidatusnak, hogy nékie a' szabad bémenetel megengedettett, kiis belépvén azonnal elfoglalja a' nékie kitűzött helyet.

Ezekután egy rövid beszédben értesíti a' Rend Cancellárja a' jelenvalókat a' Rend Nagymester akarátja és a' Gyülekezetnek célja felől, annak utánna pedig megint a' Candidatust és értésére adja néki, hogy ő most a' Rend esküjét letenni fogja — a' Rend Titoknokja pedig felolvassa azon köteleességeknek foglalátját, mellyeknek hűséges megtartására a' Rendbe felveendő vagyis Candidatus magát hittel lekötölezni tartozik.

Ezek után értesíttetni fog a' Candidatus, hogy a' nékie kimutatandó helyen lévő térdzsámolyhoz közelítsen, és ott a' Rend Cancellárja által előre mondandó következő Hitet tegye le.

Ego N. N. juro per Deum etc.

Én N. N. esküszöm az élő Istenre, hogy Eő Felsége, mint a' Vaskorona Rendjének Nagymestere, annak Utódjai és az egész Felséges Uralkodó Ház iránt minden időben, helyen 's alkalommal utolsó pillantatomig hűséggel, mindenkori tisztelettel és engedelmességgel fogok viseltetni, mind azokat, mik a' Monarchiának bátorságára, ditsőségére és előmenetelére szolgálhatnak, tehetségemhez képest előfogom mozditani és védelmezni, ellenben pedig mind azokat, mik Eő Felsége jussainak, hatalmának, és ezen Rend méltóságának ártalmára lehetnének minden kitelhető igyekezettel gátolni és elhárítani fogom, ezen Rendszabályait végre gondossan és pontosan megfogom tartani, Eő Felségének mint ezen Rend Nagymesterének Intézeteit és végzéseit tisztelni, azok iránt kész engedelmességgel viseltetni, és ezen Rendnek diszjelét mindenkor hordozni fogom — Isten engem úgy segéljen.

A' hit letétel után a' Nagymester még egyszer megint a' Candidatust annak megtartására, és hogy ha ő még a' szokott Vitéz csapással meg nem illettetett, az most megtétetik, és általadja neki a' Rend diszjelét következő deák beszéddel.

Quod jurisjurando etc. az az:

„A' mit most te hittel ígérni kész voltál, nem kételkedünk, hogy te azt minden helyen és időben híven megfogod tartani.“

„Vedd által tehát Töllem a' Vaskorona Rendnek díszjelét érdemeid jutalmául, és azt mindenkor hordozván arról: mivel az Istennek, Nékünk, Uralkodó Házunknak és ezen Rend Méltóságának tartozol, soha megne felejtkezzél — és ezen díszjel, mellyel megtiszteltettél, mindenkor intésedre szolgáljon.“

A' hit letételtől egyedül csak a' Nagymester mentheti fel a' Candidatust.

§. 14.

Miután a' Rendbe való felvétel a' leirt módon véghez vitetődött, akkor a' Nagymester az első osztályhoz tartozó Vitézt, megkülönböztetett kegyelmének jeléül megöleli, a' mit a' Rendnek jelenlévő Tagjai barátságoknak bizonyosságául hasonlóan cselekesznek.

§. 15.

A' Rendbe való felvételtől szőlő Diploma az első osztályhoz tartozók részekre könyv formában, a' második és harmadik osztályhoz tartozóknak pedig Patens formában fog kiadatni, a' Rend Nagymestere, Cancellárja és Titoknokja által aláírva. — A' Pecsét az első és második osztálybéli Vitézeknek Diplomájokról függeni fog, a' harmadik osztályhoz tartozó Vitézeknek Diplomájokra pedig az reá fog üttetni.

§. 16.

Tartozni fognak a' Vitézek díszjelöket, úgy mint azt hittel ígérték mindenkor hordozni, és senkinek sem szabad a' nélkül nyilvános helyeken megjelenni, vagy pedig a' mellett más külső országi díszjelt hordozni, kivéven ha e' végre a' Nagymestertől nyilvánvaló engedelmet nyert volna.

§. 17.

Az első, második, vagy harmadik osztályhoz tartozó Vitéznek halálával vissza kelletik adni a' Rend aranylánczát, díszjelét, a' Statutumokat magában foglaló könyvvel együtt a' Rend Kincstárnokának.

§. 18.

Hetedik Aprilist követő első Vasárnap, mint a' Lombard Velenczei Ország alapítása napján fog minden Eszterdöben a' Rend ünnepe az Udvari Templomban tartatni, hová a' Császári lakvárosunkban jelenlévő minden Rend Tagok, kivévén, ha valamely helyes ok által akadályoztatnának, díszjeleikkel, és a' Rend öltözetében megjelenni tartoznak.

§. 19.

A' harmadik osztályhoz tartozó Vitézeknek is megengedtetik a' Rend ünepeikor a' titkos Statusi Terembe való bemenetel, hová az első és második osztályhoz tartozók mindenkor bémehetnek.

§. 20.

Szinte azonképen szabad bemenetelök vagyon minden osztályhoz tartozó Vitézeknek az Udvari ünepélyekbe, és az úgy nevezett Appartementekbe.

§. 21.

Ha az első osztályba tartozó Vitéz, még valóságos belső titkos Tanácsosi Ranggal nem birna, megadatik az nékie minden Taksa fizetés nélkül — a' második osztályhoz tartozó Vitézek kérelmök következtében Báróságra, a' harmadik osztálybeliek pedig nemesi Rangra emeltetnek szinte minden Taksa fizetés nélkül.

§. 22.

Minden Törvényhatóságoknak meghagyatik, hogy azon alkalommal, midőn valamely hivatalos közlések leend, az őket illető czimzetjeiken kívül, ezen Rend czimzetjeiket is megadják a' Rend Tagjainak.

§. 23.

Akarjuk egyszersmind, hogy midőn a' Nagymester nevében az első osztályhoz tartozó Vitézekhez Decretumok vagyis valamely határozatok fognak intéztetni, kegyelműnknek és irántok viseltető hajlandóságunknak nagyobb bizony-sága jeléül Rokoninknak neveztessenek.

§. 24.

Vége akarjuk, hogy a' Sz. István és Leopold Rendek, úgy tekintvén azokat mint egész testesületeket, a' Vaskorona Rendét a' Rang tekintetében megelőzzék — és így, ha ezen háromféle Rendbe ugyan egy napon vétetnének fel Vitézek — akkor a' Sz. István Rend diszjelével megtiszteltetett hasonló osztályú Vitézek a' Rangra való nézve megelőzik a' Leopold Rend diszjelével megtiszteltetett hasonló osztálybeli Vitézeket, ezek ismét a' Vaskorona Rend diszjelével megtiszteltetett ugyan azon osztálybeli Vitézeket — de egyéberánt ezen 3. Rendek elkülönözve egyenlőknek tekintessenek. Az ugyan azon egy napon több számmal kineveztetett Nagykeresztesek, vagy is első osztálybeli Vitézek, úgy nem különbben a' Commandeurök, vagy is második osztályhoz, és a' Kiskeresztesek vagyis a' harmadik osztályhoz tartozó Vitézek között a' Rangot mindenkor a' felvételnél vagy is béavatásnak régibb ideje fogja meghatározni.

Ezek azok a' Törvények, és Rendelések, melyeken a' Vaskorona Rend alapittatik.

Ennélfogva valamint hogy Mi azokat minden időben megtartani fogjuk, szinte úgy légyenek kötelesek azokat megtartani azokis, kik utánunk a' Thronuson következni fognak — mind addig, míg Mi, vagy ők az idő szelleméhez és körülményekhez képpst valamelly változásokat teendünk, vagy teendenek — és így tehát fentartjuk Magunknak és Utódinknak, kik a' Nagymesteri Méltóságot viselni fogják, hogy azt még nagyobb fényre is emelhessük, és hogy ezen Rendelésekhez, Statutumokhoz, mind azt hozzáadhassuk, a' mit a' Rend hasznára és előmenetelesítésére való nézve szükségesnek lenni találándunk.

Vége pedig, hogy mind ezeknek fentartására és a' későbbi időkre való általtétele felől is előre gondoskodjunk, rendeljük, hogy ezen Rendelések három egyenlő és tulajdon aláírásunkkal megerősített példányokban adattassanak ki — melyek közül egy a' Rend — a' 2-dik a' mi Császári és Királyi Házunk — a' 3-dik pedig az illető political Kormányzónak, melyet Mi a' Lombard Velencei dolgok igazgatására megfogunk hatalmazni, Levéltárába tétetessenek és ott őriztessenek.

Költ a' mi Királyi Városunkban Mailandban 1816-dik Esztendőben Januárius 1-ső napján, Országulásunknak pedig 24-dik Esztendejében — Ferencz m. k. (L. S.) Herczeg Metternich Clemens. — Eö Cs. Kir. Felségének tulajdon Parancsolatjára Gróf Mercy m. k. Udvari Tanácsos.

Az Austriai Cs. Kir. Vas-Korona Rendnek Vitézei.

(Alapítása idejétől fogva egész a' mostani időkig, ide nem
értvén a' Külföldieket).

Ezen Rend Nagy Mesterei.

1816. Ő Császári 's Királyi Felsége I-ső Ferencz Austriai
Császár 's a' t.
1835. Ő Császári 's Királyi Felsége 1-ső Ferdinánd Austriai
Császár 's a' t.

Első osztálybeli Vitézek.

1816.

- Ő Cs. 's Kir. Felsége Ferdinánd, Korona Örökös.
- Ő Cs. 's Kir. Felsége Ferdinánd, Toscánai Nagy Herczeg.
- Ő Cs. 's Kir. Felsége Rainer, Austriai Fő Herczeg és Lombard Velencei Vice Király (Brilliónt diszjellel).
- Gróf Saurau Ferencz, Madridi Követ.
- „ Wrba Rudolf, Cs. Kir. Fő Kamarás.
- „ Bellegarde Henrich, Tábornagy.
- „ Trautmansdorf-Weinsberg János, Cs. 's Kir. Fő Lovász-mester.
- „ Göesz Péter, Velencei Kormányzó.
- Eáró Latterman Krisztián, Tábornagy.

- Báró Bianchi Duca di Casalanza Frigyes, Al-Tábornagy.**
Marquis Sommariva Hanibal, Lovasság Generálissa.
 „ **Orsini da Roma Egid, Lombard Velencei Királysági Fő Udvari Mester.**
Báró Rosetti Bernát, Triesti Kormányzó.
Gróf Pedrolí Károly Antal, belső titkos Tanácsos.
Báró Wackant Tivadar, Tábornagy.
Gróf Nugent Laval, Római Herceg és Al-Tábornagy.
 1817. **Báró Steigentesch Ágoston, Tábornagyi Őrmester.**
 1818. **Báró Strauch Gotfrid, Al-Tábornagy.**
 „ „ **Lebzelter Lajos, Pétervári Követ.**
 1821. **Báró Frimont János, Lovasság Generálissa.**
 1822. **Gróf Lilienbergi Fetter Venczel, Tábornagy.**
 1825. **Gróf Strassoldo Julius, Lombardi Kormányzónak Elnök.**
 „ **Gróf Gaisruck Károly Kajetán, Cardinális.**
 „ **Pyrker László József, Velencei Patriárcha.**
 1827. **Báró Lederer Ignác, Al-Tábornagy.**
 „ **Gróf Fickelmont Ádám, Tábornagyi Őrmester.**
 1830. **Herceg Schönbürg — Stein Hartenstein, Würtembergi Követ.**
 1833. **Gróf Clam-Martinicz Károly, Cs. Kir. Kamarás.**
 1834. **Gróf Brunetti Lázár Ferdinánd, Cs. Kir. Spanyol Követ.**
 1835. **Gróf Hartig Ferencz, Lombardia Kormányzója.**
 1836. **Gróf Vilczek Frigyes, Tyrolisi és Vorarlbergi Kormányzó.**
 „ **Báró Schmidburg József Camillo, Illiriai Kormányzó.**
 „ **Gróf Klarsteini Hartman Prokop, Csehországi Fő Kamarás.**
 „ **Gróf Trautmansdorf József, Cs. Kir. Követ Burkus Országban.**
 1837. **Báró Binder Krieglstein, belső titkos Tanácsos.**

1838.

Minico Jakab, Cardinalis és Velencei Patriárcha.**Gróf Radeczky József, Cs. 's Kir. belső titkos Tanácsos és Tábornagy.**„ **Ottolini Visconti Julius, Cs. 's Kir. bel. titk. Tanácsos.**„ **Mellerio Jakab, Cs. 's Kir. belső titkos Tanácsos.**„ **Spaur János, Cs. 's Kir. belső titkos Tanácsos.****Báró Reischach Thadé, Velencei Tartományok Kormányzója.**

1839.

Gróf Almásy Ignác, Cs. 's Kir. val. bel. titk. Tanácsos.**Második osztálybeli Vitézek.**

1816 — 1817.

Lionti Inocens, Veronai Püspök.**Rovelli, Comoi Püspök.****Báró Koller Ferencz, Al-Tábornagy.****Gróf Fiquelmont Ádám, Tábornagy, Őrmester.****Gróf Mazucheli Lajos, Al-Tábornagy.****Stefanini József, Tábornagy, Őrmester.****Báró Lebzeltern Lajos, Pétervári Követ.**„ **Strauch Gotfrid, Al-Tábornagy.**„ **Palombini József, Al-Tábornagy.****Gróf Cocastelli Alajos.****Báró Fortis Marcus Antal, a' Mailandi felyebbviteli Törvényszék Tanácsosa.****Gróf Mengotti Ferencz, Velencei Kormányszéki Tanácsos.****Vendramin Calergi Miklós, Cs. 's Kir. Kamarás.**

1818.

Werklein József, Al-Ezredes. Ottolini Julius, Cs. 's Kir. Kamarás.**Nava Gábor Mária, Bresciai Püspök.**

1825.

Marquese De Mayno Károly, Lombardiai Kormányszéki Al-Elnök.

1827.

Bandiera Ferencz, Őrmester.

1828.

Königsfelsi Accurti Mihály, Ezredesi Hajós Kapitány.

1832. Báró Bertolletti Antal, Al-Tábornagy. „ Hrabovszky János, Cs. 's Kir. Kamarás.	Lodi Emánuel, Udina Püspök. De Capitani di Bimercate Pál, a' Cs. Kir. Giuntának Al-Elnöke.
1836. Gróf Attems Ignác Mária, bel. titk. Tanácsos. Gorzkowszky Károly, Al-Tábornagy.	Mazzetti Antal, belső titkos Tanácsos. Báró Galvagna, belső titkos Tanácsos. Malgrani János, a' Cs. 's Kir. Mailandi Magistratus Elnöke.
1838. Gróf Settala Aloys, bel. titk. Tanácsos. „ Cirvelli Ferdinánd, Ő Cs. Fensége Ersébeth Fő Hercegnőnek, Fő Udv. Mestere.	Torresani Lanczföld Justus, Udvari Tanácsos. Conte Moniago Péter, Kormányszéki Tanácsos. Rétsey Ádám, Al-Tábornagy.
Grusser József, Veronai Püspök.	1839. Blach János, Fő Törvényszéki Elnök Dalmátiában.

Harmadik osztálybeli Vitézek.

1816. Gróf Zuppani Lajos, Bellunoi Püspök. Sozzi Károly, Mailandi Kanonok és Vicarius. Pevelati Marschal Péter, Al-Tábornagy. Báró Fölseis József, Tábornagyi Örmester. Werklein József, Alezredes. Marquis Ghislieri Filep, Udvari Tanácsos. Gróf Dandoló Silvester, Cs. 's Kir. Kamarás.	Marquis Arconati Károly, Cs. 's Kir. Kamarás. Dugnani Julius, Cs. 's Kir. Kamarás. Ottolini Julius, Cs. 's Kir. Kamarás. Gróf Andreani János Mária, Cs. 's Kir. Kamarás. „ Crivelli Ferdinánd, Cs. 's Kir. Kamarás. Marquis Malaspina Alajos, Cs. 's Kir. Kamarás. Báró Watlet Venczel, Tábornagyi Örmester.

- Ertmann István, Ezredes.
 Toni Alajos.
 Ebeni és Bergfeldeni Carneri
 Ferencz, Velencei Kormányszéki Tanácsos.
 Gróf Mugiasca Jakab Mailan-
 di Kormányszéki Tanácsos.
 Gróf Onigo Hieronymus, Tre-
 visoi Al-Delegat.
 „ Giulini Caesar, Mailan-
 di Podesta.
 Marquis Guerieri Tullus, Man-
 tuai Podesta.
 Gróf Rio Hieronymus, Paduai
 Podesta.
 „ Barbaran Julius, Vicen-
 czai Podesta.
 Marquis Maffei Antal.
 Gróf Savorgnan Alajos.
 Calbo Ferencz.
 Gróf Franceschinis Ferencz.
 „ Gianella Antal.
 Fapelli Filep, Kanonok.
 Manfrin Provedi József, Shiói
 Esperest.
 Morelli Jakab, Cs. 's Kir. Tanácsos.
 Don Carlo Sormani.
 Gróf Miari András.
 Rosata Fortunatus, Kanonok.
 Young János Eduard, Al-Ez-
 redes.
- 1817.
- Pasqualige, Ezredes.
 Gróf Zeno József, Örmester.
- 1818.
- Londonio Károly.
 Odovici Odorico.
- Capitani Pál, Udv. Tanácsos.
 Gróf Cicognara Leopold, a' Ve-
 lencei szépművészetek
 Academiájának Elnöke.
 Gróf Giulini György.
 Dordi Ferdinánd Felix, Mai-
 landi Kormányszéki Ta-
 nácsos.
 Gróf Castiglioni Alajos, a' Mai-
 landi szépművészetek Aca-
 demiájának Elnöke.
- 1819.
- Marquis Pauluci Hamilcar, Tá-
 bornagyi Örmester.
 Farina Modest, Velencei Kormányszéki Tanácsos.
 Orleri János, Mailandi Ügyvéd.
 Fontana József, Velencei
 Ügyvéd.
- 1820.
- Campana Antal, Al-Ezredes.
 Casaza Victor, Al-Ezredes.
- 1821.
- Bárá Villátburgi Villata János,
 Tábornagyi Örmester.
- 1824.
- Bernardini Vitale, Kapitány.
- 1825.
- Menz Antal Károly, Siciliali
 Követségi Tanácsos.
 Cesaris Angelius, Mailandi
 Csillagtorony Igazgatója.
 Marquese Cagnola Alajos, Cs.
 's Kir. Kamarás.
 Marquese Cossoni Antal, Kormányszéki Tanácsos.
 Gróf Martinengo Sylvius.

1826.

Cavaliere Peletta, Mailandi
Korház Igazgatója.

1827.

Gróf Foliási Jakab, Velencei
Oskolák fő Igazgatója.

„ Maniago Péter.

Richer Lőrincz, Kapitány.

Rocco Dominik, Hajó-Hadnagy.

Logotetti Péter, Fregát-Had-
nagy.

Bujacovich Sándor, Fregat-
Hadnagy.

Dabovich Spiridon, Hajó-Had-
nagy.

1828.

Birago Károly, Fő-Hadnagy.
Straszgy Jakab, Kapitány.

1829.

Aldini János.

1830.

Jankovich Elek, Kormányszé-
ki Tanácsos.

Terzi Fermo, Kormányszéki
Tanácsos.

1831.

Castel Goffredo-Accerbi József,
Kormányszéki Tanácsos.

Questiaux Péter, Kormányszé-
ki Tanácsos.

1833.

Gróf Oppizoni Cajetán, Kano-
nok.

Báró Hrabovszky János, Cs.
's Kir. Kamarás.

1834.

Gróf Schizzy Lajos, a' Mai-
land központi Gyűlés Kö-
vete.

Tordoro Lajos, Kormányszéki
Tanácsos.

Peccorini József, Kormány-
széki Tanácsos.

1835.

Sacco Alajos Mailandi Tanár.

Bonato József, Paduai Pro-
fessor.

Bosetti Dominik, Triesti
Ügyész.

Hildenbrand Ferencz, Bécsi
Orvos.

Gróf Pedrucci Cajetán, a' Pia-
cenzai Korház Igazgatója.

Console József, a' Mailandi
bélyeghivatal Igazgatója.

Marchese de Bagno, Mantuai
Podesta.

Gironi Rodustián, Mailandi
Könyvtárnok.

Gróf Fenaroli Bertalan, Bres-
ciai Podesta.

1837.

Graff Albert, Kormányszéki
Tanácsos.

1838.

Bernardini József, Kormány-
széki Tanácsos.

Moschini Antal, Kanonok Ve-
lenczében.

Castellani József, Udvari Ta-
nácsos.

Salvioli Lajos, a' Polgári Tör- vényszék Elnöke Velen- czében.	Gróf Durrini Antal, Cs. 's Kir. Kamarás.
Beretta Albert, a' Polgári Tör- vényszék Elnöke Bres- ciában.	„ Balmarána András, Cs. 's Kir. Kamarás.
Carparini Palamedes, Kanonok Mailandban.	Villa Károly.
Buscola Samuel, Fő Egyházi Pap Monzában.	Conte Maffeis János, a' Tar- tománybéli Congregatio Deputatussa.
Torticeni Ferencz, Cs. 's Kir. Tartománybéli Delegatus Mailandban.	Gróf Greppi Antal, Cs. 's Kir. Kamarás.
Bozzi János, Cs. 's Kir. Tar- mánybéli Delegatus Ber- gamóban.	„ Castiglioni Octavius Ká- roly, Cs. 's Kir. Ka- marás.
Gróf Michiel Domonkos, Cs. 's Kir. Tartománybéli De- legatus Vicenzában.	Marquis Litta-Modignani Lő- rincz, Cs. 's Kir. Ka- marás,
Pagani Julius, Kormányzósé- ki Tanácsos.	Marquis d' Adda Pál, Cs. 's Kir. Kamarás.
Lucini Erasmus, Kormányzósé- ki Tanácsos.	Marin Károly, Veronai Finan- tiabéli Intendant.
Saggini András, a' Velencei Centralis Congregationál Deputatus.	Gróf Litta Pompejus.
Gróf Casatti Cabrio, Mailandi Podesta,	Venturelli Hieronymus, Építői Igazgató Velenczében.
„ Correr János, Velencei Podesta.	Báró Pascotini Károly, Tar- tománybéli Al-Delegatus Velenczében.
„ Beretta Antal, Udinei Podesta.	Rosa Kelemen, Helybéli Igaz- gató Bresciában.
„ Moroni Péter, Bergámoi Podesta.	Fontano Antal, Apát és Gym- nasiumi Igazgató Mai- landban.
	Diedo Antal, a' szép Mester- ségek Academiájának Ti- toknokja.

Bettio Péter , Apát és Könyvtárnok Velenczében.	Boxich György Mária , Velenczei Kormányzéki Tanácsos.
Configliachi Péter , Apát és a' Paviai Universitásban Professor.	Rizzarto Robert Nobile Balbi , Egyházi Fő Pap.
Panizza Bertalan , a' Paviai Universitásban Professor.	Palecopa Péter , Építőmesteri Segéd Velenczében.
Lafranchi Aloys , a' Paviai Universitásban Professor.	Conte de Rio Nicolo , a' Philosophiai Karnak Igazgatója Páduában.
Bereita Ignác , a' Paviai Universitásban Professor.	Santini József , a' Csillagvizsgálói Tudomány Tanítója.
Dalnegco Salvatore , Apát és Professor a' Paduai Universitásban.	1839.
Donegani Károly , Építőmesteri Segéd Mailandban.	Pancáldi József , Cs. 's Kir. Kormányzéki Tanácsos.
Ferrante Apporti , Apát és Professor Cremonában.	Dr. Bordoni Antal , Cs. 's Kir. Tanító a' Paviai Egyetemen.
Soranzo Máté , a' Velencei Törvényszék Al-Elnöke.	
Giudici Filep , Velencei Kormányzéki Tanácsos.	

A' Rend mostani Praelatussa.

Gróf Gaisruck Cajetán, Érsek.

A' Rend Cancellárja.

Gróf Belegarde Henrich, Tábornagy.

A' Rend Kincstárnoka.

Blumenfeld Leopold, Udvari Tanácsos.

A' Rend Greffierje.

Báró Degrazzia Ferencz, Cs. 's Kir. Kamarás.

A' Rend Heroldja.

Czimermann József, Cs. 's Kir. Kabinetbéli Tiszt.

A' Rend Irnoka.

Zebay Antal, Udvari Titoknok.

A' Rend Huissierje.

Strack József, Udvari Fourier.

VI.

A' Csillag Keresztes Dámák Rendéről.

Ezen jeles Rendnek alapítója volt özvegy Eleonora Császárné, született Mantuai és Montferari Herczegnő, II. Ferdinánd Császárnak volt Hitvesse, mellynek alapítása okairúl és céljárúl részszerént a' Történet Irók adatiból, részszerént pedig a' Rend Tagjainak adatni szokott könyvecskéből, mellyben a' Rend Statutumai is foglaltatnak, következőket tanulhatni — t. i. Az Austriai Uralkodó Ház rég időktől fogva birtokában vagyon Krisztus Urunk Keresztfája egy részecskéjének. Ezt Maximilian és III-dik Ferdinánd Császárok egy arany Keresztbe foglalva mint ereklyét, Háború és békesség idején szüntelenül magokkal hordozták. Ferdinánd halála után azonban ennek örökösse I-ső Leopold Császár elajándékozta azt Özvegy Eleonora Császárnénak született Mantuai és Montferari Herczegnőnek, II-dik Ferdinánd Császár volt Hitvessének olly célból, hogy ez által ő ennek özvegyi keserőségeit néminémüképpen enyhíthesse. Az özvegy Császárné azt egy kristályból készült és aranyban foglalt szekrénykében tartogatta, és nagy felvigyázattal őrizgette. — Történt azonban 1668-dik Eszt. Februárius hónapban (melly napon azonban bizonyossan nem tudatik, de éppen éjfélkor) hogy éppen azon szobák alatt, hol a' megözvegyült Császárné lakott Tűz gyuladott ki, mellynek támadását úgy látszik, inkább a' Császári Ház iránt forralt valamely ocsmány hivatlenségnek, mint sem valamely reménytelen esetnek lehet tulajdonítani. A' lángok olly nagy hivatlenséggel terjedtek, hogy alig maradott idő a' Császár-

nénak és leányának felköltésökre — hevenyében ugyan némely drágaságok öszveszedettek, és az akkori Favorite nevezetű épületbe bátorságos helyre eltakaritattak — de — éppen azon drága kincs, melyet a' jámbor és buzgó Császárné legnagyobb becsben tartott, hibázott. — Nem találtatott t. i. azon kristályból készült és aranyba foglalt szekrényke, melyben két darabocskája azon igazi keresztnek, mellyen az Üdvözítő az emberiséget az örök kárhozattól halála által megmentette és megváltotta, zárva tartattatott. — Egy illyes alkalommal, midőn t. i. még a' leggondosabb ember is elveszti mindenekre való figyelmét, megadni szokott hibából történt az is: hogy ezen megbecsülhetetlen kincs a' Császárné Kincstárában maradt, melly mindjárt kilépte után, azonnal egészen langba borult, és csak hamar azután öszve is rogyott — vigasztalhatatlan lett ezen kára és nagy veszteseége miatt a' Császárné, és noha ugyan az ő jámbor szíve az Isteni akarat ellen soha fel nem emelkedett, mégis bánatai sokkal nagyobb tiszteletet érdemlettek, mintsem, hogy innét eredett keserveit és könnyecsepeit valaki néki vétkül tulajdonithatta volna. Mihelyest azonban csak lehetségessé vált, a' leégett és jobbadán öszve rogyott szobáihoz közelíteni, azonnal megparancsolta a' szorgalmatos keresést, sőt a' Dolgozóknak figyelmét azzalis nevelte és buzditotta, hogy azoknak nevezetes jutalmokat is ígért. Azonban mind ezen iparok és intézetek, meglehet talán csak Isteni próbából sok ideig sikeretlenek valának, és e' miatt minél kevesebb reménységgel tápláltatott, annál inkább nevedett szomorúsága, míg ötöd napra egy a' dolgozók közül, ki éppen az épület romjait rakásra hányogatta, ezen kincs maradékira reá bukkant, de hihetőleg azt, mint valamely csekélységet ismét eltemette volna, ha éppen akkor különös történetből egy valaki, ki ezen szekrénykét jól esmérte, és a' Császárnénak forró ohajtását is jól tudta, oda nem érkezik vala, és azt magához nem vette volna. Altaladta ez azt tüstént valódi birtokossának, ki azt nem kevesebb érzékeny megindulással, mint buzgó tisztelettel is tőle áltelvette, és egyszersmind ezen drága ereklyének csudálatos megmaradása által észrevette, 's elesmérte az Isteni gondviselésnek azon szent kegyelmét is, melly szerint Ez az ő forró kívánságát tellyesíteni méltóztatott. Azonban minél mélyebben gondolkozott vissza, és minél bővebben eszmél-

kedett az ekkép megvigasztalt Császárné ezen eset felett, annál kevesebbet foghatta ő meg annak történetét elméjével, úgy látszott néki, hogy azt a' Természetnek rendes törvényeivel megegyeztetni éppen nem lehet, hogy t. i. a' Tűz által megemészthető fa, mely a' mondott szekrénybe volt bészárva ollyas tűzben, mely az aranyat megolvasztotta, a' Kristált pedig szét repesztette, a' lángok által megneemésztessék. Ennélfogva tehát ő ezen esetnek bővebb megvizsgálását az akkori Bétsi Püspökre bizta, ki azt az Anyaszentegyháznak illyes esetekben fen álló Törvényei szerint szoros vizsgálat alá vette, a' Tanúk kihalgattattak, tudós és tapasztalt férfiaknak véleményeik megkivántattak, és végre minden körülményeknek érett megfontolása után úgy találtatott 's elhatároztatott, hogy a' Sz. Keresztnek azon fa részecskéi csudálatos módon maradtak épen a' tűzveszélytől.

Ezen végzés megerősítette a' Császárnénak azon feltett szándékát, mely szerint rég eltökéllette magában ezen Történet emlékezetének örök időkig való fényes fentartását. — Csak hamar készített e' végre egy tervet, mely szerint egy Asszonyi Rend felállíttassék, ki dolgozta annak szabályait, kitűzte a' Rend Tagjait illető diszjelt is, 's mind ezeket helybenhagyás és megerősítés végett, általadta az Apostoli szent Széknek, és Püspökjének.

Ezen, egy olly üdvösséges Intézetnek helybehagyása és megerősítése Rómában éppen semmi akadályokra se talált, és IX-dik Clemens Római Pápa örömmel hozzájárult megegyezésével, mivel általlátta, minő nagy hasznokat hajthat az Isten Házának az ájtatos lelkeknek illyes jámbor egysülete, és hogy a' Szent Keresztnek tisztelete, szükségképen nem kis jótékonságot és üdvösséget fog terjeszteni a' keresztény hivekre. A' Pápai megerősítő Bulla sokáig elnem maradt, mellynek foglalatja következésében az akkori Bécsi Püspök Filep Fridrich megyéjében, egy 1668-dik Esztendei September 9-ről Költ Pásztori levele által közhírré tétette, hogy a' Római Sz. Pápa ezen üdvösséges Egyesületnek alkoltását és felállítását nem csak helybenhagyta és megerősítette, hanem egyzersmind megengedte azt is, hogy annak minden szabályai a' Szentszéktől nyert Indulgentiákkal u. m. Bocsánatokkal és malasztokkal együtt kinyomtatassanak.

Csak hamar ezen Pápai megerősítésnek következtében a' jámbor Császárné ugyan azon hónap 18-án 1668-dik Esztendőben egy alapító és hirdető levelet adott ki, mellyben először is kinyilatkoztatta, hogy már rég eltökélt szándéka volt a' Sz. kereszt tiszteletére és ditsőítésére egy ájtatos intézetet alapítani, 2-szor hogy annak alapítására az Isteni gondviselés is most a' Szent keresztnek csudálatos módon lett megtartása által Nékie még nagyobb ösztönt, okot és alkalmatosságot adott; 3-szor hogy ezen Intézetnek bizonyos szabályai legyenek, és annak Tagjai Kereszteseknek Cruciére vagyis Csillag Keresztes Asszonyoknak neveztesse; 4-szer hogy a' Rend diszjele egy 4. csillaggal körülvett kereszt legyen ezen felírással „Salus et Gloria“ (Üdvösség és ditsőség). — 5-ször hogy ezen diszjellel megtiszteltetett Asszonyok azt bal oldalon mejjőkről függve hordozhasák; — 6-szor a' Rend kitűzött célja legyen a' diszjellel megtiszteltetett Asszonyoknak lelkek üdvössége és a' Sz. Keresztnek ditsőítése 's magasztalása. 7-szer hogy ő ezen Intézetnek szabályait jóváhagyás végett az Apostoli Szentszék elejébe terjesztette, és hogy a' Római Pápa azokat nem csak megerősítette, hanem még több lelki malasztokkal is megáldotta. 8-szor hogy az Uralkodó Felség is Leopold Császár is Intézetét jóváhagyta, és tulajdon Irata által magát annak örökös védőjévé nyilatkoztatta, 's mind ezeknél fogva ő ezen fő Nemes Asszonyokból álló Egyesületet, ezen czim alatt a' Csillag Keresztes Asszonyoknak Egyesülete, alapította 's megerősítette, de egyszersmind megígérte azt is, hogy ő ezen Intézetet mindenkor, mindenütt és minden igyekezettel egyész erejéből védeni, oltalmazni, fentartani és előmozdítani fogja.

Leopold Császár által kiadott, 's fen említett megerősítő oklevelélnék foglalatja főkép csak abból áll: hogy ő édes Anya által alapított fentebbi ájtatos Intézetét, mellyet a' Római Pápa is ezen szavakon kezdett Bullájával megerősített: „Redemptoris et Domini nostri.“ Ő is jóvá hagyja és nem csak megerősíti, hanem azt minden időben védelmezni és előmenetelesíteni fogja, 's megengedi, hogy ezen Csillag Keresztes fő Nemes Asszonyok azon Intézetnek szabályait, mindenkor szabadon gyakorolhassák, jogaikkal és szabadságaikkal minden ellentállás nélkül szabadon élhessenek — végre pedig megparancsolta azt is a' Törvényhatóságoknak

's minden rendű Elöljáróknak, hogy azoknak gyakorlásokban senki által se háborgattassanak, hanem inkább oltalmaztassanak, minden akadályokat eltávoztassanak, a' háborgatók pedig büntetessenek meg.

Alapításakor ezen Rend, mellynek díszjele csak Herczegnének, Grófnéknak és nemesi Rangon lévő Asszonyoknak adatathatik, ezen nevezeteket kapta „Versammlung der hochadeligen Frauen unter dem Titel des Sternkreuzes“ az az a' Csillag Keresztes Czimű fő nemes-ségű Asszonyoknak Gyülekezete.“ Annak Tagjai pedig Keresztviselő vagy Csillagkeresztes Asszonyoknak nevezettek, későbbben azonban ők Csillagkeresztesi Rend Asszonyinak, vagyis Dámáinak hivattattak. Tulajdonkép a' Csillag vagy a' Csillagos kereszt képi és jelenti azon 4. Csillagból álló Csillagzatot, melly a' keleti Éghajlaton látszik, és kereszt Csillagzatnak vagyis Csillagkeresztnek nevezetik, de a' mi láthatárunkról nem látszik.

Ezen Rend legfőbb Véd Asszonya (Oberste Schutzfrau) rendszerént ugyan a' Császárné, de megis a' bévet szokás szerént az Austriai fő Herczegi Háznak Asszonyi Tagjai közül mindenkor az szokott lenni, ki rangja tekintetében legkorosabb. Így völt ez 1-ső Leopold Császár özvegyének meghalálózásával is, kit a' legfőbb véd Asszonyi Meltóságban nem VI. Károly Hitvesse, hanem I-ső József Császár özvegye követett, 's így van ez a' jelen időkben is. A' Rend legfőbb véd Asszonya nevezi ki a' Rend Tagjait, vagyis a' Csillagkeresztes Dámákat, ő választ azok közül maga mellé két segéd Dámákat, kiknek kötelességökben áll nékie nem csak a' Rend ünepi alkalmával, hanem más alkalommal is mindenekben segítségére és szolgálatjára lenni. Ezeken kívül választ még 4. Tanácsosnékat is, kikkel a' Rend dolgai és ügyei felől tanácskozik, és azokat elintézni szokta, a' mint mind ezek az alább megirt szabályokból bővebben megtetszenek.

A' Tagok nincsenek bizonyos számhoz szorítva, és így azoknak kineveztetésök csupán csak a' fő védő Asszonságtól függ.

A' Rend ünepe, mellyre minden helyben lakó Csillagkeresztes Asszonyságok megjelenni tartoznak, minden esztendőben kétszer tartatik u. m. 3-dik Májusban, mint a' kereszt feltalálása napján, és 13-dik Septemberben, mint a' ke-

Csak hamar ezen Pápai megerősítésnek következtében a' jámbor Császárné ugyan azon hónap 18-án 1668-dik Esztendőben egy alapító és hirdető levelet adott ki, melyben először is kinyilatkoztatta, hogy már rég eltökélt szándéka volt a' Sz. kereszt tiszteletére és ditsőítésére egy ájtatos intézetet alapítani, 2-szor hogy annak alapítására az Isteni gondviselés is most a' Szent keresztnek csudálatos módon lett megtartása által Nékie még nagyobb ösztönt, okot és alkalmatosságot adott; 3-szor hogy ezen Intézetnek bizonyos szabályai legyenek, és annak Tagjai Kereszteseknek Cruciere vagyis Csillag Keresztes Asszonyoknak neveztesse; 4-szer hogy a' Rend diszjele egy 4. csillaggal körülvett kereszt legyen ezen felirással „Salus et Gloria“ (Üdvösség és ditsőség). — 5-ször hogy ezen diszjellel megtiszteltetett. Asszonyok azt bal oldalon mejjökről függve hordozhasák; — 6-szor a' Rend kitűzött célja legyen a' diszjellel megtiszteltetett Asszonyoknak lelkek üdvössége és a' Sz. Keresztnek ditsőítése 's magasztalása. 7-szer hogy ő ezen Intézetnek szabályait jóváhagyás végett az Apostoli Szentszék elejébe terjesztette, és hogy a' Római Pápa azokat nem csak meg erősítette, hanem még több lelki malasztokkal is megáldotta. 8-szor hogy az Uralkodó Felség is Leopold Császár is Intézetét jóváhagyta, és tulajdon Irata által magát annak örökös védőjévé nyilatkoztatta, 's mind ezeknél fogva ő ezen fő Nemes Asszonyokból álló Egyesületet, ezen czim alatt a' Csillag Keresztes Asszonyoknak Egyesülete, alapította 's megerősítette, de egyszersmind megígérte azt is, hogy ő ezen Intézetet mindenkor, mindenütt és minden igyekezettel egyész erejéből védeni, oltalmazni, fentartani és előmozdítani fogja.

Leopold Császár által kiadott, 's fen említett megerősítő oklevelelnek foglalatja főkép csak abból áll: hogy ő édes Anya által alapított fentebbi ájtatos Intézetét, melyet a' Római Pápa is ezen szavakon kezdett Bullájával megerősített: „Redemptoris et Domini nostri.“ Ő is jóvá hagyja és nem csak megerősíti, hanem azt minden időben védelmezni és előmenetelesíteni fogja, 's megengedi, hogy ezen Csillag Keresztes fő Nemes Asszonyok azon Intézetnek szabályait, mindenkor szabadon gyakorolhassák, jogaikkal és szabadságaikkal minden ellentállás nélkül szabadon élhessenek — végre pedig megparancsolta azt is a' Törvényhatóságoknak

's minden rendű Elöljáróknak, hogy azoknak gyakorlásokban senki által se háborgattassanak, hanem inkább oltalmaztassanak, minden akadályokat eltávoztassanak, a' háborgatók pedig büntetessenek meg.

Alapításakor ezen Rend, mellynek díszjele csak Herczegnéknek, Grófnéknek és nemesi Rangon lévő Asszonyoknak adatathatik, ezen nevezeteket kapta „Versammlung der hochadeligen Frauen unter dem Titel des Sternkreuzes“ az az a' Csillag Keresztes Czímű fő nemeségű Asszonyoknak Gyülekezete. Annak Tagjai pedig Keresztviselő vagy Csillagkeresztes Asszonyoknak neveztettek, későbbben azonban ők Csillagkeresztesi Rend Asszonyinak, vagyis Dámáinak hivattattak. Tulajdonkép a' Csillag vagy a' Csillagos kereszt képi és jelenti azon 4. Csillagból álló Csillagzatot, melly a' keleti Éghajlaton látszik, és kereszt Csillagzatnak vagyis Csillagkeresztnek neveztetik, de a' mi láthatárunkról nem látszik.

Ezen Rend legfőbb Véd Asszonya (Oberste Schutzfrau) rendszerént ugyan a' Császárné, de megis a' bévet szokás szerént az Austriai fő Herczegi Háznak Asszonyi Tagjai közül mindenkor az szokott lenni, ki rangja tekintetében legkorosabb. Így völt ez I-ső Leopold Császár özvegyének meghalálózásával is, kit a' legfőbb véd Asszonyi Meltóságban nem VI. Károly Hitvesse, hanem I-ső József Császár özvegye követett, 's így van ez a' jelen időkben is. A' Rend legfőbb véd Asszonya nevezi ki a' Rend Tagjait, vagyis a' Csillagkeresztes Dámákat, ő választ azok közül maga mellé két segéd Dámákat, kiknek kötelességökben áll nékie nem csak a' Rend ünepi alkalmával, hanem más alkalommal is mindenekben segítségére és szolgálatjára lenni. Ezeken kívül választ még 4. Tanácsosnékat is, kikkel a' Rend dolgai és ügyei felől tanácskozik, és azokat elintézni szokta, a' mint mind ezek az alább megirt szabályokból bővebben megtetszenek.

A' Tagok niucsenek bizonyos számhoz szorítva, és így azoknak kineveztetésök csupán csak a' fő védő Asszonságtól függ.

A' Rend ünepe, mellyre minden helyben lakó Csillagkeresztes Asszonyságok megjelenni tartoznak, minden esztendőben kétszer tartatik u. m. 3-dik Májusban, mint a' kereszt feltalálása napján, és 13-dik Septemberben, mint a' ke-

reszt felemeltetése napján. Az előtt szokásban volt még nagy Pénteken vagy más napon is, melly t. i. a' végre a' fő védő Asszony által kitűztetett ezen Rendet ünepelni, melly alkalommal a' Schönbruni Udvari kápolnából egész a' Hitzingi Boldogságos Szüz Templomába Processio vezetett, a' mi azonban most már ekkép többé nem gyakoroltatik, mivel a' kívül is a' szent keresztet, vagyis inkább a' felfeszített megváltót illető ájtatoságok nem csak Nagy Pénteken, hanem az egész nagy héten, sőt még a' virág vasárnapot megelőző Csőtörtökön is szoktak tartatni, és pedig most már mindenkor a' Vár Udvari kápolnájában, hol a' többi Ünnepek is most már mindenkor csak ott szoktak tartatni.

A' halotti Mise t. i. a' Rend meghalálozott véd Asszonyiért és egyéb Tagjaiért, mellyre hasonlóul minden helyben lévő Csiliagkeresztes Dámák megjelenni tartoznak, rendszerént 6-dik Februariusban szokott tartatni.

A' Rend esmértető diszjele, melly már négy izben, de Mária Theresia idejétől fogva egyszer sem változtatott meg, áll egy tojáskerekségű medaille (érdempénz) formájú setét kéken zománczozott és arany szegésű karikából, melly körül keríti és magában foglalja a' zölden zománczozott kétfejű arany órrú és nyaku Sast, melly azt szinte arany körmeivel mint egy tartani látszatik, ezen felett vagyon a' világos kéken és közepett barna sárgán zománczozott kereszt. Ezen keresztnek felette egy pántlika és kigyó formájú fejr mezőn, következő fekete betűkkel irt szavak olvashatók „Salus et Gloria“ az az Üdvösség és Dicsőség, a' fonák oldala ezen diszjelnek szinte olyan, mint a' job oldala, hordoztatik pedig a' mej bal oldalán egy fekete selyem szallagból készített kötésről (Masche) függve. Lásd ezen Rend diszjelének Rajzolatnyát a' IX-dik Táblán.

Ezen Rend diszjelei kiosztogatása véget kitűzőt Rend Ünnepein t. i. 3-dik Májusban és 13-dik Septemberben a' Rend dísz és ékesítő Jelei az oltárra tételnek, a' szokott szertartás szerént megszenteltetnek, és a' fő véd Asszony által a' Rend új Tagjainak, kik előtte egyenként letérdepelnek, kiosztatnak, a' mint ezek is az alább következő szabályokból bővebben megtetszenek, egyéberánt pedig a' Rend Tisztei csak egy Kincstárnokból, egy Titoknokból és egy Irnokból állanak. — A' Rendbe való felvételtől szőlő oklevél, vala-

mint a' Rend diszjele vagyis a' Csillagkereszt, és a' Statutumai, miután a' kiszabott Taksák megtérítettek, ha a' Rendbe felvétetett Dáma, helyben nem lakik, a' Rend titoknokja által megküldetnek egy hozzája legközelebb lakó, 's e' végre kinevezendő Csillagkeresztes Dámának, ki mindazokat, a' Rend legfőbb Védasszonya nevében nékie általadja, különben pedig helyben, azok szinte a' Rend titoknokja, vagy az a' végett megnevezendő Udvari Csillagkeresztes Dáma által, adatnak által; sőt vagynak arrais példák, hogy a' Rend' diszjelét a' kineveztetett Dámák a' Rend legfőbb Védasszonya kezeiből vehették által.

A' Csillagkeresztes Dámák kötelességöket illető szabályok.

A' Csillagkeresztről neveztetett fő Nemes Asszonyoknak a' fenleirt módon alapított és megerősített Egyesületének szabályai senkit sem köteleznek valamelly véteknek terhe alatt, hanem szükséges, hogy azoknak megtartására és gyakorlására t. i. a' Szentkeresztnek ájtatos imádására a' Boldogságos Szüz Máriának és Szent Józsefnek, mint legfőbb védőknek segítségével, ön magok belső ösztönöknél fogva serkentessenek, és buzgó imádságokkal az Istenhez járuljanak, 's éppen e' végre mind azon imádságokat és lelki gyakorlatokat, mellyek imádságos könyveikben foglaltatnak, minden nap legalább is kétszer, reggel és estve elmondják, és Jésus Mária Józsefhez mint legszentebb személyekhez a' mennyei áldásért következő rövid imádsággal járuljanak. „Áldj meg Minket Jésus, Mária, József!” a' Szentkereszthez pedig következő szavakat intézzenek.

1-ször. Üdvözlégy áldott Kereszt, az Úr vagyon Te rajtad, áldott vagy minden fák között, és áldott a' Te gyümölcsöd, melly rólad függött, az én Uram és Megváltóm Jésus Krisztus, légy Istápom most és halálom oráján. Amen.

2-szor. Ezen ditsó és üdvességes Egysületnek Feje és Védasszonya mindenkor az Ausztriai fenséges Fő Herczegi Házból választassék, kinek oltalma alatt maradjon ezen Fő Nemesi Rend egész élte' fogytaig.

3-szor. Mostani Feje és Védasszonya ezen Rendnek maga Ő Csásári 's Királyi Felsége Mária Theresia. Őtet illeti ezen Rend minden ügyeinek elintézése, és ő hozzá tartoznak intézni folyamodásokat azok, kik a' Rendbe felvétetni kívánnak. Mind ez értetődven az ő következőiről is.

4-szer. Választassanak két fő Nemes Asszonyok, kiknek kötelelességökben álljon, a' Rend többi Tagjait bizonyos meghívó levelek és czédulák által a' Rend ünnepe ünnepelésére, vagy más ájtatóságoknak gyakorlása végett meghívni, és ha a' Rend Tagjai közül valamelyik meghalálozna, akkor mind a' jelen, mind pedig a' távollévőket írásban meginteni és figyelmetessé tenni, hogy a' 14. §-ban érintett ájtatóságot szorgalmazatosan végbevigyék. Éppen ezen választott személyek tartozni fognak a' Szentkereszt napján minden ceremóniákra és szertartásokra felügyelni, és a' Rendbe felveendőket a' Szentkeresztnek elvétele végett a' kirendelt helyre kísérni.

5-ször. Szükséges egyszersmind, hogy négy Tanácsosnők választassanak, kiknek kötelelességökben álljon négyszer egy esztendőben, a' vagy valahányszor a' végre meghívattatni fognak, a' fő védasszonynak, és a' fen említett két választott Tagoknak jelenlétökben egybegyülni, ezen Gyűlésben a' Rendnek javáról és boldogságáról tanácskozni.

6-szor. A' véd vagyis Fejedelem Asszony minden két esztendő múlva, a' Szentkereszt felemeltetése ünnepét megelőző napon ki fogja nevezni tulajdon tetszése és véleménye szerint a' Rend 12. öregebb Tagjai közül nem csak a' két választott Tagokat, hanem a' négy Tanácsnoknékat is.

7-szer. Szinte jónak találhatik, hogy a' Rend fő Védasszonya által két ollyas személyek is választassanak, kiknek kötelelességökben álljon szorgalmazatosan felvigyázni, hogy vallyon mind azon szabályok, mellyek a' Szentkereszt illő tiszteletére és ditsőítésére rendeltettek, a' Rend Tagjai által megtartatnak e'?

8-szor. Nevezzen a' Rend Fő Védasszonya egy lelkész is, kit tetszése szerint változtathasson is, 's ennek kötelelességében álljon minden nap Eleonora Császárné Eó Felsége által alapított Sz. Misét a' Kápolnában elmondani — és ezen foglalatosságért nékie bizonyos fizetés is adattassék. Ugyan ez fog tartozni a' könyvekre felvigyázni, mindeneket a' mik a' Rendet illetik szorgalmazatosan feljegyezni, a' Rend Patenseit és egyéb bizonyító okleveleit, mellyek a' Rendbe felvétetteknek adatni szoktak elkészíteni, leírni és lepecsételni — melly tekintetből ő a' Rend Titoknokjának neveztesse.

9-szer. Mind azok a' fő Nemes Asszonyok és Kis-Asszonyok, kik ezen Rendbe Isteni bésúgárlás által felvétetni kívánnak, kötelesek ebbeli kívánságokat Írásban foglalni és folyamodásokat egyenessen a' Rend fő Védasszonyához intézni — kiis miután a' Tanácsnéival értekezett, kifogja adatni a' felvétetésekről szőlő Patenst, vagyis bizonyító oklevelet.

10-szer. A' keresztet bal oldalról mejjökön egy fekete szallagú kötésről fűgve fogják hordozni — és a' keresztben látható fehér olvasztványok úgy nem különben a' négy sasok, négy csillagok és a' felírás „Salus et Gloria“ Üdvösség és Dicsőség mindenkor emlékeztesse őket arra, hogy ők, mint a' Csillagkeresztes Rendnek Tagjai célzatul vették a' szent kereszt dicsőítését, és tulajdon lelkek üdvösségét, minthogy pedig az eget és csillagokat szemeikkel is látják, reménységek legyen, hogy a' szent keresztnek segedelmével és fedhetetlen magok viseletök által az örök valóságba majd felemeltetnek, és az egekben a' mennyei boldogságokban részesülni fognak.

11-szer. A' távol lakó Asszonyságok, kik ezen kegyelemben részesültek, tartozni fognak nyert keresztjüket előbb egy áldozó Pap által megszenteltetni, és úgy a' szokott módon annak kezeiből azt általvenni, e' végre az engedelem nélküek írásban fog megküldetni a' felvételtől szőlő Patenssel vagyis bizonyító oklevéllel együtt. — Mielőtt azonban ők a' keresztet általvennék, a' szent gyónást végbevenni és megáldozni, előtte való nap pedig böjtölni tartoznak.

12-szer. Ezen fő nemesi Gyülekezetben felvétellett Tagok gyakorta elimádkozhatják az úgy nevezett szent keresztii officiumot, vagy pedig az olvasón Krisztus 5 sebeihez intézett imádságokat; szent Misét is minden nap hallgathatnak, és minden héten egyszer a' holtak emlékezetére kitűzött imádságot, az úgy nevezett nocturnumot elmondhatják, a' Boldogságos Szűz Máriához és Szent Józsefhez különös ájtatossággal járulhatnak, 's gyakran napjában minden lelki és világi foglalatosságok kezdetekor keresztet vessenek; azaz magokat a' szent kereszt jelével jegyezzék meg.

13-szor. Februárius hónap 6-án midőn t. i. a' szent kereszt a' lángok által megemésztett épületnek romjai között csudálatossan és sérthetetlenül megtaláltatott, az Udvari Kápol-

✱

nában a' szokott soltárok fognak énekeltetni, és szent Misék tartatni ezen Rend megholt Tagjaiért, 's ugyan e' végre tartozni fog kiki, két szent Misét szolgáltatni a' boldogultak lelkökért titkon fohászkodni, melly kötelesség a' jelen nem lévőketis illeti.

14-szer. Mihelyest a' Rend választott Asszonyságának tudtokra esett a' Rend valamelly Tagjának halála, azonnal tartozni fognak ők azt a' Rend többi Tagjainak Levél által hirül adni, és abban egyszersmind a' megholtért tartandó Isteni szolgálatnak napját is meghatározni; kiknek kötelességökben fog állani nagy vagyis énekes szent Misét halgatni, és azon kívül két kis Misét a' meghalálozottért szolgáltatni.

15-ször. Ezen Rendbe felvétellett Tagok tartoznak gyakorta a' szentségeket magokhoz venni, az öltözködésben a' tisztességre ügyelni, minden cselekedetekben és mulasztásokban az igaz mértéket megtartani, kiváltképen pedig a' szent kereszt iránt különös buzgó hajlandósággal, a' Megváltó iránt pedig mély szeretettel viseltetni, 's minden nap valamelly Istenes könyvből valamit, haszont hajtó figyelemmel olvasgatni.

16-szor. Szükséges, hogy a' Szentek élete olvasásával is gyakorta hasznossan foglalatoskodjanak; — kétszer egy esztendőben u. m. a' szent Kereszt feltalálása és felemeltetése napjain ezen szabályokat megolvassák, hogy azokat szüntelen emlékezetökben tarthassák, 's azokhoz alkalmaztathassák magokat, ezen napokban tartozni fognak ők gyónni is menni, és az oltári szentséget ajtatossan magokhoz venni.

17-szer. Kötelességében áll minden Tagnak, állapotjához és rangjához képest, minden lelki és testi jóságos cselekedetekben és keresztényi szeretetben magát gyakorolni, különösen pedig a' betegházakat vagy is ispotályokat látogatni, a' betegeknek szolgálni és azoknak tulajdon kezeikkel az eledeleket nyújtani, a' gonoszok megtérítését segítségök által eszközteni, a' szűzeknek tisztaságát a' veszedelemtől megóvni és biztosítani, a' házi szegényeknek keresztény módon alamizsnát nyújtani, és több más efféle Istenes gyakorlásokat és cselekedeteket az időhöz és alkalmatosságához ké-

pest, és midőn az isteni sugárlás által azokra ösztönöztetni fognak végbe vinni. — Végre

18-szor. Egész életöket akép rendeljék el, hogy abból világossan kitessék, hogy ők minden tettöket és foglalatosságokat csupán csak szent és boldog végre arányozzák, mi végett ők, mindennapi imádságokban kérni fogják a' felfeszített Megváltót, hogy éltök utolsó pontjában vagyis kimúlásokkor segítségökre légyen, és öket az örök boldogságba vezérelje; Amen.

Ezen Rond felállítása emlékezetének fentartása végett 6-dik Februárius napjára kitűzött ünnepen kívül, még három más ünnepeket is tart azon Rend u. m. 1-ször a' Kereszt feltalálása napját Május 3-át, 2-szor a' Kereszt felemeltetése napját September 14-ét, és 3-szor a' Virág vasárnap előtt eső pénteket — végre minden Tagja ezen Rendnek ünnepelni fogja bizonyosan a' Megváltónak szenvedései emlékezetére az Anyaszentegyház által kijelelt napokatis.

Egyébiránt mint kellessék a' lángoktól csudálatos módon megmentett szent kereszt részecskéjének emlékeztető napját ünnepelni, az a' fentebb előhozott szabályok által olly igen világossan megmagyaráztatott, hogy minden további felvilágosítást feleslegesnek lehet tartani.

Ezen Rend három jeles Ünnepeiről.

I. A' Szent Kereszt feltalálása ünnepéről.

Ennek kezdete és alapításáról ezen Rend szabályai után az úgy nevezett imádságos könyvecskében következendőket olvashatni. — Miután Nagy Constantin, első keresztény Császár a' szent keresztnek jele alatt minden ellenségein dicsőségessen győzedelmeskedett, és az egész Római Birodalomnak Urává lett, egyik vala legfőbb gondjai közül, hogy azon szent keresztet, melynek jele alatt győzedelmeskedett, felkeresse, és ezen drága kincset az Anyaszentegyháznak visszaadassa — anyivalis inkább, mivel gyánítani lehetett, hogy azt a' szent földön lakó keresztények a' veszélytől megőrizték.

Constantin Császár édes Anya magára válalta ezen szép célznak kivitelét, és Jeruzsalembe utazott — holis, miután

tapasztalta volna, hogy a' Pogányok, csak hogy a' Krisztus emlékezetét setétségbe hozhassák, 's annak tisztelete által a' felfeszítésnek helyét utálatossá tegyék, épen ott Vé-nus képszo-brát állítottákfel. — Azonban Illona, mindjárt oda érkezésekor azt lerontatta, és hogy az eldugasztott sz. keresztet felfedezhesse, a' Kálvária hegye körül bizonyos mélységig mindenütt ásatott, de nem is maratt igyekezete siker nélkül, mivel csak hamar három keresztre találtak, és a' hasonlóul kiásott felirási táblából bizonyossággal lehetett következtetni, hogy ezen három kereszt közül egynek annak kellett lenni, mellyen Krisztus Urunk meghalálozott, azonban semmi úton 's módon se lehetett azt kitanulni 's meg-esmérni, hogy a' három keresztfa közül melyikre volt fel-függesztve az érdeklött felírás; még az Isteni gondviselés csudálatos módon el nem enyészttette a' jámbor Császárné és a' keresztény híveknek ebbéli aggodalmait. Makarius Püspök nagy buzgósággal megkérte az Istent e' kétségnek eldöntésére — és meghalgattatott. Mind a' három kereszt ájtatos tisztelettel egy súlyos beteg asszonynak házához vité-tett, ki midőn a' harmadik keresztet kezével megillette azon-nal felgyógyult, a' két elsőbbi keresztnek megilletése sem-mit sem használván néki.

Illona azon helyen, hol Üdvöztöknek lelkét kiadta a' sz. kereszt tiszteletére egy pompás épületet állíttatott. Egy rés-zét ezen keresztnek, egy ezüst szekrénybe tétette, és azon épületbe helyhezttette, annak pedig többi részeit azon szegekkel együtt mellyekkel Krisztus Urunk a' keresztfára felszegeztetett Rómába vitette, és Constantin Császár fiának általadatta, ki azt egy Templomban letétette. — Ezen idő-től fogva ünneplik a' keresztény hívek a' kereszt feltalálása napját, és a' kereszt, mellyet addig a' pogányok bolondsá-gok, a' Zsidók pedig bosszúságok tárgyának tartottak, most az imádás tárgyává lett.

A' Rend második Ünneperől.

Ezen ünep tartására következő eset nyújtott alkal-matoságot. Mintán Chosroas Persiai Király Egyiptust és Afrikának éjszaki részét hatalma alá hódította volna, győ-

zedelmes seregével Palaestinába is, azaz a' szent földre is béütött, és néhány véres csaták után Jeruzsalem Várossát is elfoglalta, győzedelme jeléül azon szent keresztet is magával vitte Persiába, mellyet Illona a' Kalvária hegyén felállított. Heraklius Phocas Császárnak örökösse, kinek uralkodása alatt történt a' most leirt veszély, öszveszedte meg-
rázkódtatott Császárságának népeit és Isten segedelmével háromszor vertemeg a' Perzsiái hadisereget, elkergette a' rettentő Chosroást, ki futamodása alkalmával meg is holt. Heraklius azonban visszabocsájtotta az elfoglalt Tartományokat ellensége t. i. Chosroas öregebbik fiának, azon fő feltétel alatt, hogy a' 14 Esztendők előtt Perzsiába vittetett kereszt ismét visszaadattasson, a' mi meg is történt, és Heraklius maga vállain vitte azt ismét oda vissza, a' honnét az elvitetett, és a' mellyet a' Megváltó tulajdon vállain hordozott, a' végett: hogy azon halála által az emberiséget az örökké való büntől megválthassa. — Azonban egy különös csuda előzte meg a' szent kereszt újabb felállítását, mivel a' mint Heraklius Császári ruhában öltözködve, arannyal és drága kövekkel felékesítve Jerusalemben Várossa kapuihoz közelített, melly a' Kalvária hegyre vezet, csak hamar észre vette, hogy valamelly láthatatlan és meggyőzhetetlen miség útját elállotta. — Ezen meg nem fogható eseten a' Császár igen elcsudálkozott, és csak akkor folytathatta lépéseit akadály nélkül azon kitűzött helyre, hová a' szent keresztnek újabb felállítását a' köz tisztelet végett elhatározta, midőn Zachariás Püspöknek javaslásából a' Császári ruhát előbb magáról levetette, és egy közembernek ruhájába öltözködött — melly világos és meggyőző bizonyosságul szolgál annak, hogy a' szívből leereszkedett Megváltó nem a' pompában és hiúságokban helyezi tetszését, hanem az igaz szívből származott indulatokban és imádságokban.

A' szent kereszt vissza hozattatásának emlékeztét az Anyaszentegyház September 14-én szokta ünnepelni, és az ünnepet szent Kereszt felemeltetése ünnepének nevezte el.

Ezen két ünnepek legjelesebb ünnepei ezen ditső Rendnek, és bizonyos szabályok szerint ünnepeltetnek.

Ha a' Rend fő Véd Asszonyának tetszett egy olly rendelést tenni, hogy a' Rendbe felvétetett némelly fő Nemes Tagoknak nyilvánossan és ünnepélyessen adattassanak által

a' Rend diszjelei, akkor mind a' Rendbe való felvétel, mind pedig a' Rend diszjelének általadása ezen két fő ünnep napokon, következőképpen megyen végbe. t. i. A' szent kereszt feltalálása 's felemeltetése napján a' vecsernye után énekeltessék el a' Chóruson a' szokott egyházi ének „Jöjj el szent Lélek Úr Isten“ mi alatt a' Rend fő Papja Papi öltözetben oltári segédeivel együtt az oltárhoz megyen, és megáldván a' keresztet, ezeket mondja: „Jöjj el szent Lélek Úr Isten, száldmeg Hivednek sziveiket, és gyulazd fel bennök szeretetednek lángjait.

✠. Terjezd ki sugáridat és mindenek megteremnek (teremtődni fognak).

✠. És megfogod újítani a' föld színét.

✠. Uram! halgasd meg kérésemet.

✠. És engedmeg kiáltásomnak (kérésemnek) hozzájutását.

Majd ismét némelly rövid imádságokat mond el — annakutánna pedig a' keresztet az oltárra tétetvén azokat szentelt vízzel megszenteli, és ismét bizonyos e' végre kitűzött imádságokat mond el. — A' megszentelés után a' Pap leül, a' Rendbe avatandó Nemes Asszony pedig, két más e' végre választott Asszonyok által elejébe vezettetik, előtte letérdepel, a' Pap pedig általadja néki a' Rend diszjelét ezen szavakkal: „Vedd által kezemből a' szent Kereszt jelét, az élet fáját, Czimerét a' Nagy Királynak, Titkát a' mi megváltásunknak, eszközét Lelkünk halhatatlanságának, az üdvözítő fát, biztosságát a' mulandóságnak, és zálogát az örök üdvösségnek — az Atyának, Fiúnak, és szent Lélek Istennek nevében Amen.

A' Rendbe ekép felvételű Asszony buzgó alázatossággal fogja azt Lelkiatya kezeiből elfogadni, és az oltárra tett szent ereklye felé fordulván ezeket mondani „Üdvözlégység áldott Kereszt, az Úr vagy Te rajtad, áldott vagy minden fák között, és áldott a' te gyümölcsöd, melly rőllad függött, az én Uram és Megváltóm Jézus Krisztus, légy Istápm most, és halálom óráján Amen.

A' Rend harmadik Ünnepeiről.

Minthogy Kiszttus kinszenvedéseinek megfontolása minden kereszténynek gyakortai foglalatóságai közzé tartozik,

mivel az által a' szív megilletődik, a' szeretet pedig felgerjesztetik, és bánatos indulatokra vezéreltetik, mellyek által a' halandó vétkei megsemitja, és az azokra vezető utakat kikerülven a' kereszténységnek rendszabásaihoz alkalmaztatja élete módját, annál fogva rendelte a' jámbor alapító ezen ünnepet is, olly formán, hogy mindazoknak, kiknek szerencsájök vagyon ezen Rendnek diszjelét mejjökön hordozhatni, köteleességekben álljon, a' fekete Vasárnapot megelőző Csötörtökön, vagy pedig a' fenséges fő Védasszony tetszése szerint kitűzendő más napján az Esztendőnek a' Császári Udvari Kápolnába, hol a' csudatévő Szentség kifogtétettetni, megjeleni, és ott egy óráig és azon órában ájtatoskodni — melly az előtte való nap sors huzás által reá esett, úgy nem külömben köteles lészen mindazokat mély figyelemre venni, miket az áldozó Pap, minden óra elején megfontolás véget felfog olvasni, hogy azokból általláthassák, és jól megfoghassák jótékonyságát a' megváltásnak, mellyet az üdvözítő a' keresztfán végbevitt.

Ezen ünnep tartása ekép megyen végbe — 7 órakerreggel nyilvános imádás végett már kitétetik az Oltáriszentség, és mindjárt az áldás után fenszóval felolvassa az órát tartó Pap órárul orára Krisztus Urunk szenvedéseiről, és azokból az emberi nemzetre háromlott jótékonyságokról szóló azon cikkelyeket, mellyek tárgyai lészenek a' hallgatók figyelmének és ájtatos gondolkozásoknak, 's minden ollyas Cikkely után egy rövid imádságot mond. Így folytattnak ezen ájtatosságok óráról órára éppen azon renddel mint ezek azon könyvecskében foglaltatnak, mellyet minden Csillagkeresztes Dáma már akor kapott, midön a' Rendbe felvétetett. — Ugyan ezen könyvecskében foglaltatnak azon szertartások és imádságok is, mellyek Krisztus Urunknak a' Keresztfán kapott sebeihez intéztetnek — és elmondtnak, több más ájtatos imádságok, litaniák, énekek és istenes foglalatosságokon kívül.

A' Rend első fő Védasszonya volt legditsőbb és boldog emlékezetű Eleonora Római Császárné, Magyar és Cseh Ország Királynéja, Austriai Fő Herczegnö született Mantuai és Montferari Herczegnö.

Második Védasszonya volt a' boldog emlékezetű Eleonora Magdolna Theresia Római Császárné, Magyar és Cseh

Ország Királynéja, Austriai Fő Herczegnő született Pfalz-grofnő a' Rhénus mellett.

Harmadik Védasszonya volt boldog emlékezetű Amália Vilhelmina Római Császárnő, Magyar és Cseh Ország Királynéja, Austriai Fő Herczegnő született Braunschweigi és Wolfenbütteli Herczegnő.

Negyedik Védasszonya volt boldog emlékeztű Mária Christina Római Császárnő, Spanyol, Indiai, Magyar és Cseh Országi Királyné, Austriai Fő Herczegnő született Wolfenbütteli Herczegnő.

Ötödik Védasszony volt elfelejhetetlen boldog emlékeztű Mária Theresia Római Császárnő, Német, Magyar és Cseh Országok Apostoli Királynéja, Austriai Fő Herczegnő, Lotharingiai és Barri Herczegnő, Toscaniai Fő Herczegnő.

Hatodik Fő Védasszony volt boldog emlékeztű Mária Ludovica, Római Császárnő, Német, Magyar és Cseh Országok Apostoli Királynéja, Austriai Fő Herczegnő, Lotharingiai és Barri Herczegnő, Toscaniai Fő Herczegnő született Spanyol Infantnő.

Hetedik Fő Védasszonya volt ezen Rendnek Mária Theresia, Római és Austriai Császárnő, Német, Magyar és Cseh Országok Apostoli Királynéja, Austriai Fő Herczegnő, Lothringiai, Venetiai, és Salzburgi Herczegnő és két Siciliani Királyi Herczegnő.

Nyolczadik : Mária Ludovica, Római és Austriai Császárnő, Német, Magyar és Cseh Országok Apostoli Királynéja, Austriai Fő Herczegnő.

Kilenczedik és mostani Fő Védasszonya ezen dicső Rendnek, Eő Császári Királyi Felsége Özvegy Carolina Augusta, Austriai Császárnő, Német, Magyar és Cseh Országok Apostoli Királynéja, Austriai Fő Herczegnő.

Menyiben szenvedett változást a' Rend diszjеле időről időre megtetszik ezen könyvecskének utolsó lapján látható Rézmetszésekből. — Az első Fő Védasszonynak és alapítónak kormányozása alatt a' kereszt minden szegletében egy egy kiterjesztett szárnyakkal álló kisebb sasok látszottak ezen felülirással „Salus et Gloria“ — már a' 2-dik Védasszony ideje alatt, ezen kis sasok a' keresztől elmaradtak, és csak egy nagy kétfejű Sas a' keresztet mejjén tart-

va alkalmaztatott diszjelnek — ezen formájú keresztet tartották meg a' 3-dik és 4-dik Védasszonyok is csupán azzal a' különbséggel: hogy a' kereszt közepén ezen I. H. S. betűk voltak felírva. Ezen diszjelt megtartottak a' többi Védasszonyok is, de az I. H. S. betűk mégis az utóbbiakról elmaradtak.

A' most említett szabályok azokra való nézve, kik ezen jeles Rendbe felvétetni kívánnak, következők —
nevezetesen:

I.

A' Német örökös Tartományokra való nézve.

Mindenek előtt tartozik a' folyamodó egy a' tartománybeli előkelő Nemes Urak közül négy Nemes Személyek által az alábirt nyilatkozással megerősített, és atyai részről nyolcz, anyai részről pedig négyizekig való nemesi leszármazást bizonyító genealogiát vagyis származási fát (Stammbaum) készíteni, mellyen a' származásnak, a' felmenő ágon lévő minden izein feljegyezve kelletik lenni, nem csak az illető ős, kereszt és vezetéknévének, hanem megkivántatik, hogy szinte minden izen lelégyen színekkel festve vagyis rajzolva annak nemzetségi Czimere is, a' sisakokkal, palástokkal, sisaki borítékokkal egyetemben, szinte azon állásban, a' mint azzal az illető Familia élt vagy él.

Ezen származási fát hiteles oklevelekkel kelletik támogatni, mellyekkel nem csak a' leszármazást, hanem a' nemesi születést és vérséget valamint az előforduló ősöknek nemzetségi czimeröket is meglehessék próbálni.

A' fenemlített nyilatkozásnak vagyis a' 4. fő Nemesek által kiadandó Bizonyítványnak formája következő:

Hogy a' fen megirt N. N. Asszonyság által az atyai felmenő lineán 8 gradusokig, az anyai felmenő lineán pedig 4 izekig fel vitt származási próbák hitelesek, úgy nem különben, hogy a' megjegyzett nemzetségeknek fen lerajzolt czimereik paizsok, sisakjaik, úgy azoknak színeik és állásaik a' valósággal mindenekben megegyeznek, és hogy végre a' fen megnevezettek mindnyájan régi nemes fajból származtak légyen, azt mi alólírtak résszerint magunkis jól tudjuk,

résszerint pedig arról az előmutatott írományokból tökéletesen meggyőződünk — mellyeknek is nagyobb bizonyoságául nemesi parulánkra esküvés gyanánt kiadtuk ezen saját nevünk aláírásával és szokott pecsétünkkel megerősített Bizonyosság levelünket. Költ — N. N. (L. S.) N. N. (L. S.) N. N. (L. S.) N. N. (L. S.)

Megjegyzésre méltó, hogy ezen bizonyítványt aláírók közül egynek se szabad a' folyamodóval a' felmenő ágon atyafiságos egybeköttetésben lenni, és hogy a' most leirt próbákat a' folyamodó férje részéről is ekképen kellek előmutatni.

II.

Magyar Ország és hozzá kaptsolt Tartományokra való nézve.

Magyar Ország és a' hozzá kapcsolt Tartományokból származott Asszonyságoknak tetszésektől függ akár a' fen leirt német, akár pedig a' reájok nézve kiszabott mód szerint próbáikat előmutatni, melly utóbbi mód szerint szükséges, hogy az ős nemesi leszármozás a' felmenő egyenes lineán mind az atyai, mind pedig az anyai részről egész hét ízekig hiteles oklevelekkel ízről ízre bébizonyittasson, és pedig nemcsak a' folyamodó Asszonyosság, hanem annak férje részéről is, ide értvén a' nemzetségi Czimereknek hasonló módon leendő megpróbálását is.

Egyébíránt megkivántatik a' magyar Dámákra való nézveis, hogy ősseiknek nemességökrül leszármazásokrül, nemesi Czimereikrül szinte ökis egy ollyas, négy előkelő tartománybeli Nemesek által, nemesi hitek szerint kiadandó bizonyító levelet mutassanak elő, mint a' minőt a' német származású Asszonyságok előmutatni tartoznak, megjegyezvén részekről is itt azt, hogy a' bizonyító személyek közül egynek se szabad a' folyamodóval, vagy annak férjével a' felmenő egyenes lineában valamelly atyafiságban lenni.

III.

Az Olasz Tartományokra való nézve.

Az Olasz származású folyamodók tartoznak nemzetségi ősi nemességöket 4 ágokra való nézve bébizonyítani, azaz megkivántatik, hogy ők

1-ször. Az Atyoknak.

2-szor. Atyai Nagyanyoknak.

3-szor. Az Anyoknak és

4-szer. Anyai Nagyanyoknak nemességekét a' felmenő egyenes férfi lineán, mind a' négy ágra való nézve egész az ős Nagyatyokig, kiknek már nemesi ágyból származottnak kellett lenni, békonyítsák.

Épen illyes próbákat tartoznak a' folyamodóknak férjei is előmutatni.

Továbbá megkivántatik részekről is, hogy azon hiteles okleveleken kívül, mellyekkel a' fen érdeklett ősi nemességet ízről izre, és a' nemzetségi czimeröket, mind a' négy ágra való nézve tökéletesen megpróbálni kellett, a' megírt módon készltendő és az ősöknek valóságát, régi nemességét és a' Czimereknek valódiságát bizonyító származási fának igaz és helyes volta 4 tartománybeli fő nemes Személyek által nemesi hit alatt, (sub fide nobili) eskü helyett elismertessék, megjegyezvén itt is azt, hogy az egyenes felmenő ágon a' folyamodóval atyafiságban lévő személyek Tanúbizonytságot nem tehetnek.

Toldalék.

Ha azon Házasság ideje alatt, mellyből a' folyamodó veszi eredetét, annak édes anya, vagy testvér nénje vagy húga ezen Rend díszjelével már megtiszteltetett volna, akkor a' származási próbáknak előmutatására nintsen szükség, és pedig sem az atyai, sem pedig az anyai részről, hanem csupán csak a' férje részéről fog az ollyas folyamodó tartozni a' fen megkivántató próbákat, úgy nem különben, az első esetben egyedül a' maga, a' második esetben pedig a' maga és testvére kereszt leveleit előmutatni.

Akkor sem tartozik a' folyamodó atya részéről új próbákat előhozni, ha betudja bizonyítani, hogy az, vagy annak testvérei, a' Német vagy Máltai Rendbe, vagy pedig valamelly méltóságos székes vagy Dámai Intézetbe (hol 16. ősöknek bebizonyítása kivántatik) vagy végre a' Csillagkeresztes Dámák Rendében felvétettek.

Épen ezen kedvezéssel él a' próbákra való nézve a' folyamodó anya részéről akkor is, midőn ez előbbi vagy későbbi házassága alkalmával a' Csillagkeresztes Dámák Rendében már felvétetett — vagy pedig ha annak Testvérei által a' most leirt mód szerint előhozott származási próbák már elfogadtattak és megerősítettek volna.

Mind ezen kivételeknek helye vagyon, és nincs szükség, az újabb próbáknak előhozására a' folyamodónak férje tekintetében se, ha a' most előadott esetek szinte részekről is fenforognak.

**A' Csillagkeresztes Rendbe való felvételről szőlő
Oklevél vagyis Diploma (Bizonyítvány).**

Mi Carolina Augusta, Isten kegyelméből Özvegy Austriai Császárné, Magyar, Cseh, Lombardia, Velence, Gallicia és Lodomeria, 's a' t. Országok Királynéja, született Bajor Országi Herczeg Asszony — adjuk értésére szeretett és buzgó N. N. Asszonynak, született N. N. Asszonynak, hogy Mi ötet a' szent Kereszt szüntelen való tiszteletének gyarapítása végett alapított Cillagkeresztes Rendnek diszjelével, miután ő a' megkívántató ősi leszármazását hitelesen bizonyította, kegyelmessen megajándékoztuk, 's egyszersmind meghagyjuk nékie, hogy ő azt mejjének bal oldaláról fuggve hordozhassa, megléven arról győztetve, hogy ő magát arra igazi buzgósága és jámborsága által mindenkor méltóvá és érdemessé fogja tenni, és ezen Rend szabályaihoz alkalmaztatott életet fog folytatni. — Akarjuk továbbá, hogy halála esetében ezen Rendnek diszjele, örököseik, vagy atyafiai által legfeljebb egy hónap lefolyása alatt a' Rend Titoknokjának a' szokott ájtatoságoknak végbevihetése végett v. sz. szakúldtessék. — Egyébiránt bizonyossá teszük őt kegyelmünkről. — Költ 's a' t. következnek az aláírások t. i. a' Fő Védasszonynak, egy segéd Csillagkeresztes Dámának és a' Rend Titoknokjának aláírásai, a' Rend pecsétjével együtt, melly az oklevélre reá ragasztatik.

Illyes Német nyelven fogalmazott oklevéllel láttatik el a' Rendbe felvétetett Asszonyság, melly alkalommal általa-

datnak, vagy megküldetnek nékie egy tokban a' Rend díszjele, a' fen érdeklett imádságos könyvecske, és az úgy nevezett „Promotions Liste“ vagyis az azon alkalommal a' Rendbe felvételre Asszonyságoknak névlajstroma is, az utóbbi kinevezések óta meghalálozott Csillagkeresztes Dámáknak neveivel együtt csinos nyomtatásban.

A' Csillag-Keresztes Dámák Rendének mostani legfőbb Véd-Asszonya.

Carolina Augusta, az Özvegy Császárnő és Királynő Eő Felsége.

Mária Anna Carolina, Austriai Császárnő és Királynő Ő Felsége.

Csillag-Keresztes Fő Herczegnök.

Mária Ladovica, Pármai, Piacenzai és Guastallai Herczegnő született Austriai Fő Herczegnő 's a' t. Ő Felsége.

Mária Clementina, Salernoi Herczegnő, Aust. Fő Herczegnő.

Mária Anna, Cs. Herczegnő, és Austriai Fő Herczegnő.

Sophia Fridrica Dorothea, Cs. Herczegnő, Austriai Fő Herczegnő 's a' t.

Mária Theresia Isabella, Sicilia Királynő, Austriai Fő Herczegnő.

Hermina Amália Mária, Császári Herczegnő, Austriai Fő Herczegnő.

Mária Erzsébeth Francisca, Császári Herczegnő, született Austriai Fő Herczegnő.

Mária Ferdinanda Amália, Özvegy Nagy Herczegnő, 's Szász Királyi Herczegnő.

Mária Ludovica, Császári Herczegnő, Austriai Fő Herczegnő, és Toscaniai Nagy Herczegnő.

Mária Theresia Francisca, Sardiniai Királynő, Austriai Fő Herczegnő Ő Felsége.

Mária Theresia, Austriai Fő Herczegnő és Modenai Herczegnő.

Mária Christina, Özvegy Sardiniai Királynő 's a' t. Ő Felsége.

Mária Amalia, a' Francziák Királynője, született Siciliani Hercegnő Ő Felsége,

Mária Louisa, Spanyol Infansnő, két Siciliani Királyi Hercegnő.

Isabella, két Siciliani Özvegy Királynő, 's a' t. Ő Felsége.

Amália, Szász Királyi Hercegnő, született Bajor Királyi Hercegnő.

Mária Carolina, Rosni Grófnő, Berri Herceg Özvegye, született Siciliani Hercegnő.

Mária Theresia, Luccai Hercegnő, született Sardiniai Királyi Hercegnő.

Ludovica, Szász Hercegnő, született Luccai Hercegnő.

Mária Christina, Spanyol Király Özvegye, két Siciliani Királyi Hercegnő.

Augusta Amalia Louisa, Leuchtenbergi Hercegnő, született Bajor Királyi Hercegnő.

Mária Anna Leopoldina, Szász Királynő 's a' t. Ő Felsége.

Ludovica Wilhelmina, Bajor Hercegnő, született Bajor Királyi Hercegnő.

Julia, Fridrich Ferdinánd Anhalt Cotheni Hercegnek Özvegye.

Eugenia Hortensia Augusta, Hohenzollern-Hechingeni Örökös Hercegnő, született Leuchtenbergi Hercegnő.

Mária Antonia, Ő Cs. Fensége, Toscaniai Nagy Hercegnő, született két Siciliani Hercegnő.

Mária Carolina Augusta, Ő Császári Fensége és Fő Hercegnő.

Adelheid Francisca, Ő Császári Fensége, és Fő Hercegnő.

Carolina Augusta, Ő Fensége Fő Hercegnő, Toscanai Hercegnő.

Amalia, a' Brasiliai Császár Özvegye Ő Felsége, Braganczai Hercegnő, született Leuchtenberg Hercegnő.

Donna Januaria, Ő Fensége, Brasiliai Hercegnő.

Carolina Augusta Ő Királyi Fensége két Siciliani Hercegnő.

Csillag-Keresztes Dámák.

1790-dik Esztendőtől kezdve egész mostanig.

Guemes d' Orcasidas.

Patachich Grófnő szül. nygyan csak Patachich Grófnő.

Splényi Báronő született Ujfalusy Grófnő.

Gróf Hallernő született Nemes Grófnő.

„ **Csákynő született Révay Báronő.**

„ **Sándornő született Szapáry Grófnő.**

„ **Forgáchnő született Pinelli Báronő.**

Herczeg Eszterházy nő született Grassalkovics Grófnő.

Gróf Aspremont nő született Battyány Grófnő.

Báró Berényi nő született Pálffy Grófnő.

Gróf Schmideggnő született Deseöffy Grófnő.

Gróf Dürfort nő született Bethune Marquis nő.

„ **Althannő született Doria Marquis nő.**

Veterani Grófnő született Korsenszky Grófnő.

Volpari Grófnő született Petrucci Grófnő.

Marquise Audelarre született Marquise de Berbis-

Bourget Báronő született Kaldschmidt Báronő.

Lililen Báronő született Oberg Báronő.

Miacinszka Grófnő született Stein Báronő

Charlotte du Sailland Ximenes d' Aragona.

Maria Donado Fiaschi.

Zauli Grófnő született Bertoni Grófnő.

Vicomtesse Ruffo Calabre született Berthuis.

Marchise Preturo született Cervini.

Sternberg Grófnő született Schönborn Grófnő.

Wallis Grófnő született Waldstein Grófnő.

Stubenberg született Saurau Grófnő.

Lodron de Laterano Grófnő született Thürheim Grófnő.

1791.

Berényi Báronő született Pálffy Grófnő.

Attems Grófnő született Orsini Blagai Grófnő.

Schmidegg Grófnő született Deseöffy Grófnő.

Waidmansdorf Báronő született Rindsmaul Grófnő.

Skrebenszky Báronő született Hemm Báronő.

Riesenfels Báronő született Huben Báronő.

Geilsberg Báronő született Eichhold Grófnő.
 Miremont Grófnő született Auburgo Marchise.
 Oettingen Wallerstein Herczegnő született Würtembergi
 Herczegnő.
 Lichtenstein Herczegnő született Khevenhüller Grófnő.
 Fürstenberg Herczegnő született Zierotin Grófnő.
 Thurn Grófnő született Gumpenberg Báronő.
 Erdödy Grófnő született Pálffy Grófnő.
 Neiperg Grófnő született Vieser Grófnő.
 Wolkenstein Grófnő született Starhemberg Grófnő.
 Trautmansdorf Grófnő született Attems Grófnő.
 Thun Grófnő született Attems Grófnő.
 Attems Grófnő született Wildenstein Grófnő.
 Berényi Grófnő született Batthyány Grófnő.
 Taff Grófnő született Haugvicz.
 Marianna Kolonics Grófnő.
 Haller Grófnő született Koháry Grófnő.
 Taff Grófnő született Harsch Grófnő.
 Illésházy Grófnő született Barkoczy Grófnő.
 Marquise Liano született Adelmann Báronő.
 Casati Grófnő született Cambarana Grófnő.
 Rottberg Báronő született Baaden Báronő.
 Lubienzka Grófnő született Bielinszka Grófnő.
 Sauer Grófnő született Metsch Báronő.
 Lamberg Grófnő született Salm Grófnő.
 Pergen Grófnő született Galler Grófnő.
 Sauer Grófnő született Heissenstamm Grófnő.
 Keglevits Grófnő született Orczy Báronő.
 Nádasdy Grófnő született Lichtenberg Grófnő.
 Andrássy Grófnő született Batthyány Grófnő.
 Festetics Grófnő született Batthyány Grófnő.
 Csáky Grófnő született Szirmay Grófnő.
 Nádasdy Grófnő született Aichbigl Grófnő.
 Szirmay Grófnő született Erdödy Grófnő.
 Brecheinville Grófnő született Defours Grófnő.
 Castell Grófnő született Skribenszky Báronő.
 Wrth Anna Borbála Grófnő.
 Etdorf Grófnő született Raszler Báronő.
 Altenfranking született Fugger Grófnő.
 Magdalena Marchise Zambecari Scappi.

Piccolomini Pignatelli Herczegnö Anna.
Johanna Marquise Pignatelli Gallatone.
Folkersam Eva született Oskierka.

1792.

Zaluska Grófnő született Stempkoroska.
De la Tour Grófnő született de la Hirdongais.
Forgács Grófnő született Koháry Grófnő.
Bethues Herczegnö született Asfeld Castelli Marquise.
Forgács Grófnő született Sándor.
Marquise Estense Salvatico született Pimbiolo.
Westerhold Grófnő született Jenison Walworth.
Dombasle Grófnő született Dipuis Grófnő.
Marquise Frescobaldi született Quaratesi.
Theresa Grazini Bartolini született Baldelli.
Louise Marquise Feroni.
Marchise Capponi született Frescobaldi.
Lucretia Serristori született Pucci.
Maria Ciminetti született Massetti.
Dohálszki Grófnő született Steinbach Báronő.
Galler Grófnő született Lambeg Grófnő.
Koháry Grófnő született Waldstein Wartemberg Grófnő.
Thurn és Taxis Grófnő született Saerentheim.
Brandis Grófnő született Trautmansdorf Grófnő.
Clamm Grófnő született Kleczl Grófnő.
Westfalen Grófnő született Buchholz.
Alsani Grófnő della Staffa.
Lobkovicz Herczegnö született Schwarczenberg Herczegnö.
Lichtenstein Herczegnö született Fürstenberg Herczegnö.
Friderica Louise Marquise de Piatti.
Gursi Herczegnö született Doria Caretto.
Buttera Herczegnö született Pignatelli.
Andria Herczegnö született Pignatelli.
Casano Serra Herczegnö született Caraffa.
Marie Louise de Medici.
Khevenhüller Grófnő született Kueffstein Grófnő.
Wallis Grófnő született Desfours Grófnő.
Pálffy Grófnő született Hohenfeldn Grófnő.
Waldstein Grófnő született Hohenfeld Grófnő.
Orsich Grófnő született Keglevich Grófnő.

✱

Pachta Grófnő született Canal Grófnő.
Vasto Gerardo Herczegnö született Piccolomini.
Arthemisia Borghesi született Klei Herczegnö.
Mastiani Helena született Amasi.
Batthyány Grófnő született Sigray.
Ferneani Grófnő született Mazzolani.

1793.

Orczy Báronő született Abensberg Grófnő.
Marianna Salvatico született Ragazzi Marquisnö.
Sylson Báronő született Zichy Grófnő.
Starhemberg Grófnő született Dalvay Grófnő.
Bubna Grófnő született Kolowrat Grófnő.
Waldstein Grófnő született Desfourt Grófnő.
Orczy Báronő született Berigni Grófnő.
Fekete Grófnő született Illésházy Grófnő.
Pejacsevich Grófnő született Erdödy Grófnő.
Splényi Báronő született Gylányi Báronő.
Marquise Calignini született Durini Grófnő.
Catharina Branciforti született della Catolica Herczegnö.
Agata Branciforti született Marquise d'alta Villa.
Luchesi di Baucina Herczegnö született de Campo Franco
Herczegnö.
Palma del Gesso Herczegnö szül. de St. Elia Herczegnö.
Marie Rosa di St. Severino született Mondragone Herczegnö.
Maria Magdalena Serra született Policastro Grófnő.
Erdödy Grófnő született Pálffy Grófnő.
Violanda Marquise Bolio Becadelli.
Fugger Norndorf Grófnő született Arzt Grófnő.
Postacky Lichtenstein Grófnő született Kolowrath Grófnő.
Tolnai Festetits Grófnő született Saler de Jakobháza.
Szapáry Grófnő született Clari Grófnő.
Marigliano Grófnő született Filomarrino della Torre.
Thurn és Taxis Herczegnö született Lobkovicz Herczegnö.
Salm Herczegnö született Paar Grófnő.
Trautmansdorf Grófnő született Kokorczova Grófnő.
Andrássy Grófnő született Festetits Grófnő.
Marquise Bandini született Missini.
Morstin Grófnő született Lanskoronska Grófnő.
Serbelloni Grófnő született Magnis Grófnő.

Lamberg Grófnő született Lufinszky Báronő.
 Csáky Grófnő született Zichy Grófnő.
 Steremberg Ludovica Grófnő.
 M. Julie Caraffa Calabrittoi Herczegnö.
 Avella Herczegnö.
 M. Dominica Spinelli, Suppinoi Herczegnö született de Tarsia Herczegnö.
 Marquise Fuglia született Montoja Grófnő.
 Carini Herczegnö született Marquise Regalnicci.
 Vittoria Casalaspro Visconti.
 Niccoleta Filangieri született Cutto Herczegnö.
 Mettich Grófnő született Althann Grófnő.
 Maria Camillo Prady Báronő.
 Sora Munarini Grófnő született Marquise Livazini.
 De Frenau született Desandrouin.
 Schall Grófnő született Riaacourt Grófnő.
 Giovane Herczegnö született Müdersheim Grófnő.
 De Moruks Oberrake született Volte.

1794.

Kinszky Grófnő Mária.
 Elcz Grófnő született Colloredo Mansfeld Grófnő.
 Thürheim Grófnő született Weichs Grófnő.
 Thunn Grófnő született Wratislav Grófnő.
 Clam Martinicz Grófnő született Martinicz Grófnő.
 Kinigl Grófnő született Thurn és Taxis Grófnő.
 Orczy Báronő született Berényi Grófnő.
 Khevenhüller Grófnő született Saurau Grófnő.
 Aspremont Grófnő született D' Ourches Grófnő.
 Unverth Grófnő született Astfeld Báronő.
 Schakminn Báronő született Überrakker Grófnő.
 Mayerhoffer Báronő született Überrakker Grófnő.
 Voikfy Grófnő született Sermage Grófnő.
 Avogadro d' Azzoni Grófnő született Khevenhüller Grófnő.
 Montleczun Grófnő.
 Szapáry Grófnő született Csáky Grófnő.
 D' Attendolo Bolognini Grófnő született Znazo.
 Baillet Grófnő született Baillet Merlemont Grófnő.
 Panciatichi Louisa született Strozzi.
 Orlandini Marianna született Strozzi.

Carnin Grófnő született Normann Báronő.
De Guri Grófnő született Chour Dombasle Grófnő.
Deym Grófnő született Schwarzhof Báronő.
Vielopolska Grófnő született Natecz Mozenszka Grófnő.
Montlecun Charlotte Grófnő.
Degracia Báronő született Caronini Grófnő.
Lusinszky Báronő született Henter Báronő.
Battyány Grófnő született Stubenberg Báronő.
De Forio Grófnő született Paravicini.
De Vieg Cumptich Báronő született Serclas.
Dietrichstein Mária Anna Grófnő.
Kolonics Grófnő született Haugvicz Grófnő.
Kemény Báronő született Batthyány Grófnő.
Colli Báronő született Hallberg Báronő.
Dumont Marchise született Senzeile Soromaigne Báronő.

1795.

Hyppolita Ranucci született Segni.
Marquise di Rimucini született Bardi Grófnő.
Marquise di Ridolfi született Frescobaldi.
Alessandri di Rospigliosi született Fortegnerri.
Alberti Grófnő született Arczt Grófnő.
Czernin Grófnő született Thun Grófnő.
Mansfeld Grófnő született Oettingen Baldern Grófnő.
Schwarzenberg Herczegnő született Aremberg Herczegnő.
Wengerszky Grófnő született Skrebenszki Báronő.
Ursenberg Grófnő született Christallnigg Grófnő.
Serentheim Grófnő született ugyan az.
Charmara Grófnő született Vécsey Báronő.
Schmidegg Grófnő született Forgách Grófnő.
Lodron Grófnő született Rosenberg Grófnő.
Elzi Grófnő született Bini.
Blumeggen Grófnő született Stilfried Báronő.
Mazzaggali Grófnő született Marchise d' Antici.
Révy Báronő született Festetich Grófnő.
Erberg Báronő született Attems Grófnő.
Seilern Grófnő született Oettingen Spielberg Herczegnő.
Cardo Grófnő született Auria.
Stilfried Báronő született Schirnding Báronő.
Heisenstein Grófnő született Welserheim Grófnő.

Khevenhüller Grófnő született Auersberg Grófnő.
 Perényi Báronő született ugyan az.
 Giovagnoli Porcia született Graciani.
 Schaffgotsche Grófnő született Blümeggen Grófnő.
 Perényi Grófnő született Dalvai Grófnő.
 Thurn Grófnő született Wolkensberg Grófnő.
 Marchise Trotti született Schaffgotsche Grófnő.
 Vital Grófnő született Gonzaga Grófnő.
 Nádasdy Grófnő született Hoyos Grófnő.
 Stubenberg Henriette Grófnő.
 Grazzini Magdolna született Ducci.
 Polunigo Grófnő született Colloredo Grófnő.
 Rosa Marquise született Vitali.
 Kinszky Grófnő született Althann Grófnő.
 Firmian Grófnő született ugyan az.

1796.

Hoyos Grófnő született Kueffstein Grófnő.
 Harrach Grófnő született Diettrichstein Grófnő.
 Galliot Báronő született Cassel Báronő.
 Lobkovicz Herczegné született Kinszky Grófnő.
 Brancodoro Grófnő született Marquise Nobili.
 Schenk Grófnő született Kagenegg Grófnő.
 Keiserstein Báronő született Erberg Báronő.
 Abensberg Grófnő született Révay Báronő.
 Majláth Grófnő született Sennyey Grófnő.
 Potoka Grófnő született Mycialka.
 Krakovszki Kolowrath Grófnő született Morczin Grófnő.
 Schaffgotsche Grófnő született Skrbensky Báronő.

1797.

Colloredo Grófnő született Busca.
 Kálnoky Grófnő született Engel Vagrain Grófnő.
 Haissenstamm Grófnő született de Sola Pilva Báronő.
 Trautmannsdorf Grófnő született Nádasdy Grófnő.
 Cziráky Grófnő született Illésházy Grófnő.
 Attems Grófnő született Stembler Báronő.
 Hunyady Grófnő született Pálffy Grófnő.
 Gleibach Grófnő született Sauer Grófnő.
 Windischgrätz Grófnő született Illésházy Grófnő.

Dubszky Báronő született Niederlandstein Báronő.
 Lamberg Grófnő született Brenner Grófnő.
 Canal Grófnő született Praschma Grófnő.
 Schmidegg Grófnő született Forgách Grófnő.
 Worczel Grófnő született Bielszka Grófnő.
 Auersperg Grófnő született Schweiger Báronő.
 Migazzi Maximiliana Grófnő.
 Bánffy Grófnő született Kemény Grófnő.
 Chamare Grófnő született Dobzenszky Báronő.
 Orsich Grófnő született Keglevich Grófnő.
 Apponyi Grófnő született Eszterházy Grófnő.

1798.

Khuen Grófnő született Nimptsch Grófnő.
 Koronini Grófnő született Lanthieri Grófnő.
 Skbenszky Báronő született Harsch Grófnő.
 Attems Grófnő született Korcenszky Grófnő.
 Amade Grófnő született Nyáry Grófnő.
 Kokorczoza Grófnő született Ponte Leone Grófnő.
 Erdödy Grófnő született Niczky Grófnő.
 Sporh Grófnő született Langendorf Báronő.
 Cavriani Grofnő született Wratislaf Grófnő.
 Minischalchi Grófnő született Moseardo Grófnő.
 Collalto Grófnő született Gradenigo Grófnő.
 Hovorst Báronő született Villegas Pellenberg Báronő.
 Gumpenberg Báronő született Spretti Grófnő.
 Magdalenich Báronő született Sermage Grófnő.
 Welden Báronő született Kinigl Grófnő.
 Eszterházy Grófnő született Csáky Grófnő.
 Sternbach Báronő született Herberstein Grófnő.
 Fünfkirchen Grófnő született Gilleis Grófnő.
 Mordaxt Báronő született Hallerstein Báronő.
 Pachta Grófnő született Stambach Grófnő.
 Sporck Grófnő született Regas Grófnő.
 Pugesnö született Szaluska Grófnő.
 Hardegg Grófnő született Althann Grófnő.

1799.

Pálffy Grófnő született Hoyos Grófnő.
 Grassalkovics Grófnő született Esterházy Grófnő.

Dei Capitanei de Vimercati született Werner Báronő.
 Wallis Grófnő született Kollonics Grófnő.
 Potok Grófnő született Komorovszka Grófnő.
 Colloredo Grófnő született Creneville Grófnő.
 Pálffy Grófnő született de Ligne Herczegnő.
 Sinczendorf Walburga Grófnő.
 Kaunicz Rittberg Questenberg Grófnő született Weissenwolf
 Grófnő.
 Van der Nath Grófnő született Hoyos Grófnő.
 Nemes Grófnő született Bornemisza Báronő.
 Gyulay Grófnő született Edelsheim Báronő.
 Malovecz Báronő született Clari Grófnő.
 Gatterburg Grófnő született Vetter van der Lilien Grófnő.
 Wilczek Grófnő született Hardegg Grófnő.
 Mattioli Grófnő született Porczia Grófnő.
 Czernin Grófnő született Schönborn.
 Esterházy Grófnő született Marchise Roisin.

1800.

Teano Herczegnő született Ghigi Báronő.
 Querini Garzoni Theresia.
 Boul Schauenstein Grófnő született Lerchenfeld Grófnő.
 Morzin Grófnő született Hrzán Grófnő.
 Pethisi Grófnő született Dedefant Grófnő.
 Nádasdy Grófnő született Pálffy Grófnő.
 Gatterburg Grófnő született Morosini Marchise.
 Kolowrat Grófnő született Schlik Grófnő.
 Nimptsch Grófnő született Zierotin Grófnő.
 Czernin Grófnő született Salm Grófnő.
 Burkwald Báronő született Mufiel Báronő.
 Eben Báronő született Widersberg Báronő.
 Hachelberg Báronő született Clari Grófnő.
 Scharicza született Marquise Somariva.
 Pallavicini Grófnő született Marchise Filia del Medico
 Herczegnő.
 Gyulay Grófnő született Vinants Grófnő.
 Reigersberg Báronő született Lodron Grófnő.
 Thurn Grófnő született Frangepann Grófnő.
 Lazanszky Grófnő született Falkenheim Grófnő.

1801.

Forgách Grófnő született **Rudniánszky Báronő.**
Hildbrand Báronő született **Klebersberg Grófnő.**
Szapáry Grófnő született **Gatterburg Grófnő.**
Mier Grófnő született **Weissenwolf Grófnő.**
Zichy Grófnő született **Ferraris Grófnő.**
Wurmbrand Grófnő született **Auersperg Grófnő.**
Falkenhayn Grófnő született **Vetterani Grófnő.**
Nádasdy Grófnő született **Zichy Grófnő.**
Attems Amalia Grófnő.
Odeschalchi Hercegnő született **Keglevich Grófnő.**
Desfours Grófnő született **Trautmannsdorf Grófnő.**
Trautmannsdorf Grófnő született **Fürstenberg Landgrófnő.**
Khevenhüller Metsch Hercegnő született **Trassoldo Grófnő.**
Zichy Grófnő született **Esterházy Grófnő.**
Marchall Grófnő született **Reischach Báronő.**
Schenk Báronő.
Nosticz Grófnő született **Bees Grófnő.**
Busg Grófnő született **Fenoyl Grófnő.**
Wrbona Grófnő született **Kagench Grófnő.**
Isnello Grófnő született **Ruffo.**

1802.

Pandolfini Grófnő született **Federighi.**
Spada Grófnő született **Medici Grófnő.**
Kühnburg Grófnő született **Kuefstein Grófnő.**
Colloredo Mansfeld született **Waldstein Vartemberg Grófnő.**
Colloredo Mansfeld született **Grossschlag Báronő.**
St. Iulien Grófnő született **Lodron Grófnő.**
Esterházy Grófnő született ugyan az.
Metternich Grófnő született **Kaunicz Grófnő.**
Palazzuolo Hercegnő született **Willa Franca Hercegnő.**
Chiara di Marini született **Cocigliano Hercegnő.**
Kinszky Hercegnő született **Kerpen Báronő.**
Berényi Grófnő született **Pongrácz Grófnő.**
Mittrovszky Grófnő született **Klebensberg Grófnő.**
Forgach Grófnő született **Grassalkovics Grófnő.**
Sbruglio Grófnő született **Antonini Grófnő.**
Althann Grófnő született **Thürheim Grófnő.**

Reischach Báronő született Kolonich Grófnő.
 Okolicsányi született van der Nath Grófnő.
 Szécsényi Grófnő született Clam Gallis Grófnő.
 Chorinszky Grófnő született Fürstenberg Landgrófnő.
 Fürstenberg Landgrófnő született Schwarzenberg Herczegnö.

1803.

Pálffy Grófnő született Rindsmaul Grófnő.
 Benyovszky Grófnő született Kerekes Báronő.
 Spens Booden Báronő született Szobek Grófnő.
 Herberstein Grófnő született Stürgk Grófnő.
 Perglas Grófnő született Hohenfeld Grófnő.
 Bonarelli Grófnő született Fogliani Herczegnö.
 Dietrichstein Grófnő született Wildenstein Grófnő.
 Liechtenberg Grófnő született Patazzi Grófnő.
 Györy Grófnő született Zichy Grófnő.
 Alexandrovich született Ledochovszka.
 Erdödy Grófnő született Festetich Grófnő.
 Hohenfeld Grófnő született Lanthieri Grófnő.
 Viczay Grófnő született Zichy Grófnő.
 Zichy Grófnő született Colloredo Grófnő.
 Pergen Grófnő született Cavriani Grófnő.
 Bissingen Grófnő született Thurn Grófnő.
 Kuglielmi Balcani Grófnő született Marcolini Grófnő.
 Pálffy Grófnő született Jochlinger Báronő.
 Sardi Clara született Flangini.
 Mandel Báronő született Fiquelmont Grófnő.
 Brunsvick Grófnő született Majthényi Grófnő.
 Kolówrath Grófnő született Kinszky Grófnő.
 Lamberg Herczegnö született Oettingen Herczegnö.
 Chotek született Rottenhann.
 Laffert Báronő született Vittorf Báronő.
 Sternberg Grófnő született Valsch Grófnő.
 Cavriani Grófnő született Eszterházy Grófnő.
 Thurn Grófnő született Bánffy Grófnő.
 Schönborn Grófnő született der Leyen Grófnő.
 Auersberg Grófnő született Kaunicz Grófnő.
 Enczenberg Grófnő született Enczenberg Báronő.
 Zoppela Grófnő született Flangini.
 Guicciardi Grófnő született Brunsvick Grófnő.

Malonyay Báronő született Révay Báronő.
 Batthyány Grófnő született Majthényi Grófnő.
 Abensberg Grófnő *született Vrbna Grófnő.
 Gumpfenberg Báronő született Veitersberg Báronő.
 Ulm Báronő született Sumeraw Báronő.
 Wratislaw Grófnő született Gorizutti Báronő.
 Vicomtesse Nieuport született Murray Grófnő.
 Marquise Mancinforte Sperelli született Marcolini Grófnő.
 Zichy Grófnő született Starhemberg Grófnő.
 Marquise Arrighetti született Pittri.
 Marquise Gallo született Marigliano.
 Kaunicz Grófnő született Buquoy Grófnő.
 Guigni Marquise született Rosselmini.

1804.

Foscarina Marin született Giovanelli.
 Acton Báronő született ugyan az.
 Sala Báronő született Sonnau Grófnő.
 Van der Nath Grófnő született Splényi Báronő.
 Berchtold Grófnő született Magnis Grófnő.
 Hellenbach Báronő született Falkenstein Báronő.
 Morzin Grófnő született Hochenwart Grófnő.
 Battyányi Grófnő született Szécsényi Grófnő.
 Eugel Grófnő született Hohenfeld Grófnő.
 Schallenberg Grófnő született Stall Báronő.
 Pachta Grófnő született Esterházy Grófnő.
 Valterskirch Báronő született Perényi Báronő.
 Mesko Báronő született Draskovich Grófnő.
 Myacinszka Grófnő született Bielszka Grófnő.
 Lichnovszky Grófnő született Caramelli Grófnő.
 Forgách Báronő született Kaldschmidt Báronő.
 O-Reilli Grófnő született Sverts Spork.
 Wittmann Báronő született Roden Báronő.
 Chorinszky Grófnő született Starhemberg Grófnő.
 Ulm Erbach Báronő született Dietrichstein Grófnő.
 Chorck Grófnő született Auersberg Herczegné.
 Starhemberg Grófnő született Esterházy Grófnő.
 Frisciotti Grófnő született Parisani.
 Kurczrok Báronő született Calkum Báronő.
 Laurenzin Grófnő született Koháry Grófnő.
 Kolowrath Grófnő született Wildstein Grófnő.

1805.

Ledebur Báronő Hartig Grófnő.
Thieskevich Grófnő született Poniatovszka Herczegnö.
Carnea Stephanes Báronő született Pola Grófnő.
Nimptsch Grófnő született Marcolini Grófnő.
Lanskoronska Grófnő született Rzevuska Grófnő.
Brady Báronő született Deym Grófnő.
Somogyinő született Győry Grófnő.
Berchtold Grófnő született Huszárnő.
Giorgi Grófnő született Sörgo Grófnő.
Hadik Grófnő született Raszler Báronő.
Imsland Báronő született Hohenegg Grófnő.
Salburg Grófnő született Auersperg Grófnő.
Zerdahellyi született Hunyady Báronő.
Goesz Grófnő született Kaczianer Grófnő.
Almásy Grófnő született Keglevich Grófnő.
Locatelli Báronő született Thurn Grófnő.
Pückler Grófnő született Enczenberg Báronő.
Vickenburg Grófnő született Hallberg Grófnő.
Apponyi Grófnő született Zichy Grófnő.
Clari Grófnő született Chotek Grófnő.
Latour Grófnő született Plikard Báronő.
Theodoli Marchise született Odescalchi Herczegnö.
Minotto született Renier.
Volkenstein Grófnő született Firmián Grófnő.
Phelini Grófnő.
Tyskevicz Grófnő született Lubomirszka Herczegnö.
Rzevusk Grófnő született Lubomirszka Herczegnö.
Lante Herczegnö született Mariscotti Grófnő.
Morenigo Grófnő született Memino.
Cav. Morenigo született Zeno.
M. Morosini született Grimani.
Marquise Tuglie született Grimaldi.
Cav. Grimani született Dona.
Cav. Quérini született Lippomano.
Marquise Ristoci Cuffari született Forster Grófnő.
Cav. Giovanelli született Contarini.
Morska Grófnő született Bieberstein Grófnő.
Skarbek Grófnő született Czosnovszka Grófnő.
Gronav Vodziska született Demborovszka.

Leszniovsky született Zichy Grófnő.
 Pappafalva Grófnő született Brazza.
 Ugarte Grófnő született Lützov Grófnő.
 Rottermund Grófnő született Belrup Grófnő.
 Szentkereszty Báronő született Mikes Grófnő.
 Imhof Báronő született Schallenberg Grófnő.

1806.

Hollstein Grófnő született Hohenlohe Herczegnö.
 Paar Grófnő született Cavriani Grófnő.
 Labia született Hadik Grófnő.
 Lazan Marquise született Montiso Grófnő.
 Saerentheim Grófnő.
 Eötvös Báronő született Almásy.
 Lazanszky Grófnő született Pálffy Grófnő.
 Chodkievicz Grófnő született Rzewuska Grófnő.
 Christalnigg Grófnő.
 Rudnyánszky Báronő született Liptay Báronő.
 Vukassovich Báronő született Malfátti Grófnő.
 Heister Grófnő született Königsegg Grófnő.
 Deym Grófnő született Brunsvik Grófnő.
 Wratislaw Grófnő született Festetics Grófnő.
 Vagensperg Grófnő született Hakkelberg Báronő.
 Attems Grófnő született Pace Grófnő.
 Liechtenstein Herczegnö született Eszterházy Herczegnö.
 Sweerts Spork Grófnő született Potting Grófnő.
 Blümeggen Vincenta Grófnő.
 Roden Báronő született Baillet de la Tour Grófnő.
 Barbolani Grófnő született Tomási.
 Thürheim Grófnő született Gaisruck Grófnő.

1810.

Volkenstein Grófnő született Eszterházy Grófnő.
 Ruspoli Herczegnö született Eszterházy Grófnő.
 Hardegg Grófnő született Althan Grófnő,
 Merveld Grófnő született Dietrichstein Grófnő.
 Forray Báronő született Brunsvik Grófnő.
 Bukoi Grófnő született Rottenhahn Grófnő.
 Zichy Grófnő született Festetics Grófnő.
 Dietrichstein Grófnő született Thurn Valsassina Grófnő.

Almásy Grófnő született Festetics Grófnő.
 Kolonich Grófnő született Cavriani Grófnő.
 Goesz Grófnő született Türheim Grófnő.
 Battyány Grófnő született Eszterházy Grófnő.
 Lazanszky Grófnő született Trautmannsdorf Grófnő.
 Dietrichstein Grófnő született Gilleis Bárónő.
 Rzevuska Grófnő született Lubomirszka Herczegnő.
 Kinszky Grófnő született Vrbna Grófnő.
 Beaufort Herczegnő született Starhemberg Grófnő.
 Vojna Theresia Grófnő született Csaplik Grófnő.
 Zichy Dominica Grófnő született Lodron Grófnő.
 Keglevich Adelheid Grófnő született Zichy Grófnő.
 Sporch Valburga Grófnő.
 Hardeg Rosalia Grófnő született Gilleis Grófnő.
 Persico Mária Grófnő született Trotti Marquisnő.
 Pallavicini Mária Grófnő született Hardeg Grófnő.
 Nogarolla Magdalena született Lerchenfeld Grófnő.
 Dufour Grófnő született Wimmersberg Bárónő.
 Hohenvart Ant. Grófnő.
 Batthyány Cecilia Grófnő született Roggendorf Grófnő.
 Meraviglia Eleonora Grófnő született Abensberg Grófnő.
 Auersperg Ther. Grófnő született Auersperg Grófnő.
 Thiesbaerdts Grófnő született Czernin Grófnő.
 Mniszek Grófnő született Lubomirszka Herczegnő.
 Erdödy Grófnő született Aspremont Grófnő.
 Nádasd Grófnő született Schmidegg Grófnő.
 O-Donell Grófnő született Gaisruck Grófnő.
 Berg Bárónő született de La Saul.
 Nostic Rhineck Grófnő született Schlik Grófnő.
 Coconini Grófnő született Strasoldo Grófnő.
 Dietrichstein Grófnő született Saurau Grófnő.
 Zichy Grófnő született Széchény Grófnő.
 Garsia Elenora Grófnő született Savochetta Marquisnő.
 Nobili Grófnő született Montigni Bárónő.
 Magnis Grófnő született Stadion Grófnő.
 Keglevich Grófnő született Eszterházy Grófnő.
 Daun Grófnő született Hardeg Grófnő.
 Kevenhüller Metsch Herczegnő született Morzin Grófnő.
 Falkenhayn Grófnő született Königsbrunn Bárónő.
 Leiningen Grófnő született Portia Herczegnő.
 Festetics Grófnő született Splényi Bárónő.

Gerliczy Báronő született Györy Báronő.
 Almásy Grófnő született Kapy Grófnő.
 Zichy Grófnő született Batthyány Grófnő.
 Klebelsberg Grófnő született Pejacsevich Grófnő.
 Engel Vegrain Grófnő született Auersperg Grófnő.
 Lamberg Sprinczenstein Grófnő született Serényi Grófnő.
 Apponyi Grófnő született Serbeloni Grófnő.
 Egger Grófnő született Geilberg Grófnő.
 Schallenberg Grófnő született Lichtenberg Grófnő.
 Künburg Grófnő született Malovecz Grófnő.
 Hardig Grófnő született Grundemann Grófnő.
 Correth Grófnő született Dillon Báronő.
 Eszterházy Grófnő született Festetits Grófnő.
 Végh Amalia született Almásy Grófnő.
 Sallaburg Grófnő született Draskovich Grófnő.
 Tinti Báronő született Heissenstam Grófnő.
 Ürményi Báronő született Komjáthy.
 Thawonath Báronő született Dillherr-Althen.

1811.

Auersperg Herczegnő született Clam-Gallas Grófnő.
 O-Byrn Grófnő.
 Herberstein Grófnő született Krakovsky Kolowráth Grófnő.
 Komorovszka Grófnő született Mihálovska Grófnő.
 Urbna Grófnő született Erdödy Grófnő.
 Marcolini Grófnő született Cavriani Grófnő.
 Folliot Creneville Grófnő született Pullet Báronő.
 Collalto Grófnő született Apponyi Grófnő.
 Apponyi Grófnő született Nogarola Grófnő.
 Herberstein Grófnő született Salm Neuburg.
 Teleky Grófnő született Ugyan az.
 Lazanszky Grófnő született Perényi Bnrónő.
 Orczy Báronő született Pejacsevich Grófnő.
 Hohenegg Grófnő Udvari Dáma.
 Brigido Grófnő született Nádasdy Grófnő.
 Zerdahelyi Báronő született Lilien Báronő.
 Attems Grófnő született Thuln Valsasino Grófnő.
 Seldern Báronő született Festetits Grófnő.
 Berglas Báronő született Taufkirch Grófnő.
 Venkheim Grófnő született Pálffy Grófnő.

Ripperg Grófnő született Pola Grófnő.
 Gabelkhoren Báronő született Dietrichstein Grófnő.
 Almásynő született Kempelenő.
 Klobusiczkynő született Semseynő.

1812.

Auersberg Gabriela Herczegnő született Clam Gallas Grófnő.
 Trautmansdorf Grófnő született Wagensberg Grófnő.
 Bissingen Amalia Grófnő Udvari Dáma.
 Cavriani Erzsébeth Grófnő Udvari Dáma.
 Gumpenberg Grófnő született Salm Grófnő.
 Hohenwart Margita Grófnő született Erberg Grófnő.
 Salm Reiferscheid Mária Grófnő született Mac Caffari Kean-
 more Grófnő.
 Gudenus Sophia Báronő született Schrottenberg Báronő.
 Lubienska Paulina Grófnő született Potoka Grófnő.
 Sprinczenstein Carolina Báronő született Seldern Báronő.
 Delmestre Antonia Grófnő született Rindsmaul Grófnő.
 Draskovich Antonia Grófnő született Brudern Báronő.
 Festetics Ersébeth Grófnő született Szalabéri Horváthnő.
 Königsbrun Anna Báronő született ugyan az.
 Fay Antonia Grófnő született Forgách Grófnő.
 Schröfel Antonia Báronő született Szajka Grófnő.
 Spangen Josefa Grófnő született Laplesnoye Grófnő.
 Khevenhüller Mária Grófnő született Seldern Grófnő.
 Gilleis Leopoldina Grófnő született Attems Grófnő.
 Sedlniczky Mária Grófnő született Vilczek Grófnő.
 Des - Enfans Grófnő született ugyan az.
 Vécsey Amália Báronő született Colson.
 Csáky Petronella Grófnő született ugyan az.
 Gleisbach Mária Grófnő született Kottulinszky Grófnő.
 Pejacsevich Mária Grófnő született Bathhány Grófnő.
 Scherffenberg Juditha Grófnő született Correth Grófnő.
 Khuen Carolina Grófnő született Vécsey Grófnő.
 Clam Gallas Josefa Grófnő született Clary Grófnő.
 Lazanszky Theresia Grófnő született Brettfeld Báronő.
 Bánffy Antonia Báronő született Petky Grófnő.
 Bánffy Theresia Báronő született Miske Báronő.
 Kinszky Theresia Grófnő született Putteani Báronő.

**Bornemisza Rosalia Báronő született Bornemisza Báronő.
Szerényi Aloysia Grófnő született Eötvös Báronő.**

1813.

**Walburg Grófnő született Hohenzollern Hechingen Herczegnő.
Festetits Josefa született ugyan az.
Sulkovszky Antonia Herczegnő született Kiki Eva.
Khevenhüller Metsch Christina Grófnő szül. Zichy Grófnő.
Salm Reifferscheid Johanna Grófnő született Pachta Grófnő.
Czernin Eleonora Grófnő szül. Hackelberg Landau Grófnő.
Szécsényi Carolina Báronő született Mead.
Waldstein Isabella Grófnő született Rzevuska Grófnő.
Seldern Mária Grófnő született Hadik Grófnő.
Eszterházy Carolina Grófnő született Praschma Grófnő.
Lovász Josefa született Zeke.
Woraciczy Erzsébeth Grófnő született Wratislaw Grófnő.
Deim Antonia Grófnő.
Kinszky Erzsébeth Grófnő született Thun Grófnő.
Schirnding Antonia Grófnő született Tige Grófnő.
Harrach Ludmilla Grófnő született Meraviglia Grófnő.
Batthyány Anna Grófnő született Lázár Grófnő.
Brudern Theresia Báronő született Praschma Grófnő.
Gallenberg Julia Grófnő született Guicciardi Brunsvik
Grófnő.
Luczov Carolina Grófnő született Kolowrath Liebsteinszky
Grófnő.
Barth Barthenheim Francisca Báronő szül. Seldern Grófnő.
Özvegy Jankovics Aloysia született Fesztetics Grófnő.
Betthlen Lonisa Grófnő született Betthlen Grófnő.
Bánffy Josefa Grófnő született Henkel Grófnő.
Josika Rosalia Grófnő született Csáky Grófnő.
Skerlecz Justina Grófnő született ugyan az.**

1814.

**Gursada Marchese di San Saverio született Marchesa Car-
catona.
Lichnovszky Herczegnő született Zichy Grófnő.
Wurmbrand Grófnő született Hingenau Báronő.
Forgách Báronő született Batthyány Grófnő.
Zerdahelyinő született Semseynő.**

Attems Grófnő született **Zichy Grófnő**,
Miske Báronő született **Betthlen Grófnő**.
Stomm Grófnő született **Forgách Báronő**.
Bley Báronő született **Braida Grófnő**.
Mailáth Grófnő született **Révay Grófnő**.
Malovecz Báronő született **Milius Báronő**.
Damm Cajetana V. Grófnő született **Vetter Grófnő**.
Mittrovsky Grófnő született **Schröffel Báronő**.
Bolza Grófnő született **Batthyány Grófnő**.
Braida Grófnő született **Szluka Grófnő**.
Trautenberg Báronő született **Schönau Báronő**.
Teleky Grófnő született **Szapáry Grófnő**.
Hadik Grófnő született **Fünfkirchen Grófnő**.
Batthyány Grófnő született **Ottenfels Grófnő**.
Chotek Grófnő született **Brunszvik Grófnő**.
Henniger Báronő született **Wratislaw Grófnő**.
Haller Grófnő született **Szentkereszty Báronő**.
Klenau Grófnő született **Taliannő**.
Bossányi Christina Báronő született **Rudnyánszky Báronő**.
Trautmansdorf Grófnő született **Allemagna Grófnő**.
Horeczky Friderica Báronő született **Falkenstein Báronő**.
Niczky Christina Grófnő született **Hodicz Grófnő**.
Orczy Theresia Báronő született **Batthyány Grófnő**.

1815.

St. Carlos Herczegnő született **Santa Colomay Cifuentes Grófnő**.
Carbolli Paulucci Beatrix Marquisnő szül. **Albani Herczegnő**.
Gonzaga Julia Herczegnő született **Cavrian Marquisnő**.
Windichgrætz Eleonora Grófnő szül. **Lobkowitz Herczegnő**.
Mittrowsky Erzsébet Báronő született **Montfauult Báronő**.
Pesaro Clara, született **Fondi Orligio**.
Königsegg Aulendorf Grófnő született **Daun Grófnő**.
Hennigar de Eberg M. Ludovica Grófnő született **Mallowetz Báronő**.
Porcia Theresia Grófnő született **Poreia Grófnő**.
Setalla Katalin M. Louisa született **Anguisola Grófnő**.
Batthyány Erzsébet Grófnő született **Mailáth Grófnő**.
Amade Josefa Grófnő született **Payersberg Grófnő**.
Lazarini Mathilda Báronő született **Stürgkh Grófnő**.

*

Thurn és Valsasina Mária Grófnő született Orsini de Rosenberg Grófnő.

Saurau Gabriela Grófnő született Hunyadi Grófnő.

Eszterházy Josefa Grófnő született Batthyány Grófnő.

Attems Aloysia Grófnő született Inzaghi Grófnő.

Kapy de Kapuvár Anna M. született Nádasdy Grófnő.

Beleredi Mária Grófnő született Fünfkirchen Grófnő.

Dobzensky de Dobzenits Ludovica Carolina Báronő született Mylius Báronő.

Renier Margit született Cornernő.

Stozzi Anna M. Magdolna született Altoviti Sangaletti.

Thurn Carolina Grófnő született Baillet de la Tour Grófnő.

Fisson du Montet Alexandrina Báronő született Provost de la Boutière de St. Mars Grófnő.

Juritsch Ernestina Báronő született Thurn és Valsassina Grófnő.

Waldbott - Bassenheim Carolina Grófnő született Wambold Grófnő.

Stadnitzka Tekla Grófnő született Stadnitzka Grófnő.

Decase Erzsébet Grófnő született Sándor Grófnő.

Csáky Anna Grófnő született Vécsei Grófnő.

Lankoronska Justina Grófnő (Özvegy) született Lankoronska Grófnő.

Thurn-Hofer és Valsassina Grófnő született Brigido Grófnő.

Wielopolska Erzsébet Grófnő született Wielopolska Grófnő.

Wrázda M. Anna Báronő született Schafgotsche Grófnő.

Calboli Paulucci Constantia Marquisnő született Pallavicini Marquisnő.

Defin Johanna Báronő született Pachta Grófnő.

Condrian és Werburg Báronő született Fünfkirchen Grófnő.

Zierotin Ernestina Grófnő született Skrbnsky Grófnő.

Rospigliosi Sagarolla Margit Herczegnő született Colonna.

1817.

Carneville Henrica Grófnő született Lichnowsky Grófnő.

Oettingen Spielberg Aloysia Herczegnő született Auenperg Grófnő.

Mühlensfels Camilla Báronő született Audlau Báronő.

Taxis Maximiliana Grófnő.

Wrede Sophia Herczegnő született Wieser Grófnő.

Mongelas Ernestina Grófnő született Arco Grófnő.
 Lodron Sophia Grófnő Királyi Udvari Dáma.
 Thurn és Taxis Herczegné született Eltz Isabella Grófnő.
 Königsegg Aulendorf Mária Grófnő született Károlyi Grófnő.
 Almásy Leopoldina Grófnő született Bretzenheim Herczegné.
 Somogyi Carolina Grófnő született ugyan az.
 Goldi Theresia Grófnő született Chiaramonti Marquisné.
 Colli Nagy Herczegné, Fő Udvarimesterné a' Salernoi Herczegnőnél.
 Cavriani Carolina Grófnő Parmai Udvari Dáma.
 Sedlnitzky Mária Grófnő született Haugevitz Grófnő.
 Zenetti Eleonora Marquisné született Gonzaga Herczegné.
 Cziráky Mária Grófnő született Batthyány Grófnő.
 Morosini Alba született Querini.
 Beroldingen Maximiliana Grófnő született Ritter Báronő.
 Starzenska Carolina Grófnő született Poloczka Grófnő.
 Velthem Mária Eleonora Grófnő született Berchtold Grófnő.
 Raigecours Gournay Aloysia Mária Marquisné született Maul de Causans Grófnő
 Weveld Mária Anna Báronő Cs. Kir. Udvari Dáma.
 Weiss és Horstenstein Báronő született Berchtold Grófnő.
 Choisell Deilecours Christina Grófnő szül. Szerényi Grófnő.
 Erba Odeschalchi Marquisné született Khevenhüller Grófnő.
 Almásy Rosália Grófnő született Haller Grófnő.
 Khevenhüller Johanna Grófnő született Wrazda Báronő.
 Pongrátz Mária Susana Grófnő született Barkoczy Báronő.
 Da Rio Anna Grófnő született Lazara Marquisné.
 Csáky Anna Grófnő született Vécsey Báronő.
 Aichelburg Antonia Grófnő született Welsershein Grófnő.
 Meconigo Laura Grófnő született Cornaro.
 Da Mula Erzsébet született Pisani.
 Bees Leopeldina Báronő született Spens-Boden Báronő.
 Dobrzonska Anna Josefa Báronő született Pergler de Perglas.
 Eiselsberg Carolina Báronő született Auersperg Grófnő.
 Lara Narbonne Hortensia Vice Grófnő született Beaufremont Herczegné.
 Rollberg Emanuela Báronő született Minkwitz Báronő.
 Orczy Erzsébet Báronő született Berényi Grófnő.
 Reitzenstein M. Anna Báronő született Salm Reiferscheid Grófnő.

Jöchlinger Anna Báronő született Batthyány Grófnő.
Chastenay Lante Louisa Mária Grófnő született la Guiche
Marquisnő.

Marniser N. Grófnő született Ohoiseul-Steinvill Hercegnő.
Beauvoir N. Grófnő született Chastennai Marquisnő.

La Forest Divonne Carolina Benigna Grófnő született Mont-
lezun Grófnő.

Adda Constanza Marquisnő születet Anguisola Grófnő.
Rzehnitz Frid. Anna Báronő szül. La Motte Frintropp Báronő.
Batthyány Borbála Grófnő született Skerletz.

Ali de Ponzone Mária Marquisnő született Visconti Ciceri
Marquisnő.

Arco Mária Amalia Grófnő született Sanvitali Grófnő.

Thiene Lucia Grófnő született Porto Grófnő.

Locatelli N. Grófnő született Erba Odeschalchi-

Dugnani Theresia született Viani Marquisnő.

Taafe Antonia Grófnő született Amade Grófnő.

Jankovits Aloysia született Batthyány Grófnő.

Gallerati Scotti Francisca Grófnő született Guerieri Marquisnő.

Andreani Fulvia Grófnő született Visconti Marquisnő.

Amade Clementina Grófnő született Taafe Grófnő.

Muray Almeria Grófnő született Eszterházy Grófnő.

Waldstein Ernestina Grófnő született Breuner Grófnő.

Marzolani Mária Anna született Londini Grófnő.

Merenda Victoria Grófnő született Colombani Grófnő.

Merini Querini Veronika született Zauli Grófnő.

Sztáray Johanna Grófnő született Szirmay Grófnő.

Révay Rósa Báronő született Keglevich Grófnő.

Eötvös Anna Báronő született Lilien Báronő.

Lilien Antonia Báronő született Lilien Báronő.

Locatelli Eleonora Grófnő született Spretti Marquisnő.

Spretti M. Anna Marquisnő született del Sale Grófnő.

Gilleis Sophia. Grófnő született Hingenau Báronő.

Taxis Mária Anna Báronő született Federigotti.

Orawa Lystow Komorowska Grófnő született Drohojowska
Karolina Grófnő.

Almásy Erzsébet Grófnő született Festetits Grófnő.

Szirmay Borbála Grófnő született Almásy Grófnő.

Laurenzin Anna Mária született Allemagna Grófnő.

Milzetti Hyazintha Grófnő született Marchetti Grófnő.

Thurn és Valsassina Antonia Grófnő született Guretzky és Kornis Báronő.
 Forello Anna Grófnő született Scotti Grófnő.
 Schafgotsche Johanna Grófnő született Wurmbrand Grófnő.
 Barbo Theresia Grófnő született dello Stato Palovicini.
 Deym Gabriela Grófnő született Schafgotsche Grófnő.
 Boromeo Erzsébet Grófnő született Cusani.
 Vetter de Lilien Sophia Antonia szül. Vandernath Grófn
 Krasika Mária Anna Grófnő született Potocka Grófnő.
 Hadik Borbála Grófnő született Festetics Grófnő.
 Starhemberg Borbála Francisca Grófnő született Desfours Grófnő.
 Prohowska Emanuela Saxoniai Kir. Udvari Dáma.
 Rindsmaul Sophia Julia Christina Grófnő született Lichter-
 velde Grófnő.

1818.

Nidda, Hesseni Hercegnő született Töröknő.
 Beaurepair Mária Josefa Carolina született Bethunes de Her-
 rigneul Hercegnő.
 Redwitz Carolina született Ritter Báronő.
 Waldstein Cajetana Grófnő született Fünfkirchen Grófnő.
 Pastoris Theresia Grófnő született Arborio Marquisnő.
 Trojer Josepha Grófnő született Fünfkirchen Grófnő.
 Gebtsattl Eleonora Báronő Udvari Dáma.
 Monterudini Francisca Hercegnő született Guefara dei Du-
 chi di Bowino.
 Schmidegg Johanna Grófnő született Herboval és Chamare Grófnő.
 Dietrichstein Josepha Grófnő született Wallis Grófnő.
 Nettancourt Mária Genovefa Grófnő született Oryot de As-
 premont Grófnő.
 Pace Ludowica Grófnő született Beroldingen Grófnő.
 Canossa Francisca Marquisnő született Castiglioni.
 Balbi Alba született Corner.
 Conestabile della Staffa Victoria Marquisnő született Odes-
 chalchi Hercegnő.
 Sagromoso Theresia Grófnő született Emili Grófnő.
 Barbarigo Clara született Pisani.
 Giustiniani Ilona született Tiepolo.

Dietrichstein Antonia Grófnő.

Brandis Josefa Grófnő született Welsenheim Grófnő.

Grundemann Antonia Grófnő.

Pálffy Ernestina Grófnő született Döry Báronő.

Stadnitzka Josefa Grófnő született Tablonowska Herczegnő.

Plettenberg Josefa Grófnő (Özvegy) született Gallenberg Grófnő.

Gradenigo Mártha született Foscari.

Chiocci Mária Anna született Palantara Grófnő.

Verita Johanna Grófnő született Sparavieri Grófnő.

Seeau Mária Grófnő született Sprinzenstein Grófnő.

Wurmbrand Cajetana Grófnő született Gleisbach Grófnő.

Egkh Louisa Báronő született Wurmbrand Grófnő.

Auersperg Victoria Grófnő született Wolkenberg Grófnő.

Potoczka Anna Grófnő született Csasnovska.

Baillet de la Tour Anna Grófnő született Bourcier Grófnő.

Carlotti Clára Marquisnő született Zen.

Sangjantofetti Lukrétzia született Nam.

Kottulinsky Josefa Grófnő született Katzianer Grófnő.

Forgáts Philippina Grófnő született Fünfkirchen Báronő.

Mildprandt Christina Báronő született Hackelberg Báronő.

Baldeli Lukretia Theresia Marquisnő.

Attems Ernestina Grófnő született Khuen Belasy Grófnő.

Strachwitz Antonia Grófnő született Rotschütz Báronő.

Seilern Mária Leopoldina Grófnő született Zichy Grófnő.

Sprinzenstein Angelika Grófnő született Salburg Grófnő.

Keglevich Mathilda Grófnő született Sándor Grófnő.

Eszterházy Antonia Grófnő született Schröfel-Mannsberg Báronő.

Hercolani Mária Marquisnő született Malvezzi Marquisnő.

Forgáts Antonia Grófnő született Skerletz de Lomnitz.

Botta d' Adorno Theresia Marquisnő született Beccaria Marquisnő.

Estensi Salvatico Katalin Theresia Marquisnő szül. Pisani.

Montecucoli Theresia Grófnő született Leon de Enchede.

Arese Lucini Antonia Grófnő született Fagnana Marquisnő,

Ghisalberti Maria Grófnő született Anguisola Grófnő.

Varano de Camerino született Dolfin.

Sternberg Mária Antonia Grófnő szül. Skrbensky Báronő.

Torrigiani Victoria Marquisnő született Santini Marquisnő.

Martelli Katalin született Ricci.
 Neri Dragomani Theresia született Pucci Marquisnö.
 Degli Alberti Theresia Marquisnö született Spinelli.
 Spiegel de Diesenberg Mária Christina Ghislana Grófnő született Bartenstein Báronő.
 Bartenstein Mária Sophia Ghislana szül. Bartenstein Báronő.

1820.

Duchessa Sforza Cesarini született Cusani Marquisnö.
 Nostitz Grófnő született Clam Gallas Grófnő.
 Salm Reifferscheid Grófnő született Nostitz Grófnő.
 Lodron Grófnő Udvari Dáma.
 Chotek Grófnő született Berchtold Grófnő.
 Besenvai Báronő született Roll Báronő.
 Weissenwolf Grófnő született Breuner Grófnő.
 Schlik Grófnő született Elz Grófnő.
 Eszterházy Grófnő született Lichtenstein Hercegnő.
 Abensperg és Traun Grófnő született Mesnil Báronő.
 Szirmay Anna Grófnő szül. Wolkenstein Trostberg Grófnő.
 Batthyány Grófnő (Özvegy) született Tarnotzynő.
 Hoditz Grófnő született Vimercati dei Capitanei.
 Auersperg Grófnő született Strauche Báronő.
 Mecinska Grófnő született Stadnitzka Grófnő.
 Galler Grófnő született Königsacker Grófnő.
 Deseöffy Grófnő született Lafert Grófnő.
 Widmann Rezzonico Grófnő született Foscari.
 Bragadin Regina született Seriman.
 Bonda Grófnő született Georgi Bonna Grófnő.
 Saintignon Grófnő született d' Agrain.
 Truchsess-Reinfelden Báronő született Andlau Grófnő.
 Zelli Grófnő született Pagliocci.
 Businello Mária született Minotta.
 Kurzrock Grófnő született Seldern Grófnő.
 Coronini Grófnő született Fagan Grófnő.
 Beldi Anna született Bornemisza Báronő.
 Incontri Clementina született Brié Marquisnö.
 Ranieri Theresia született Medici.
 Bianchi Laura született Ventura Gallerani.
 Kynsky Grófnő született Piret de Blainville Báronő.
 Inzaghi Grófnő született Attems Grófnő.

Unwerth Grófnő született Deym Grófnő.
 Schärffenberg Grófnő született Thurn és Valsassina Grófnő.
 Crivelli Theresia született Olgiati.
 Miari Grófnő született Fulis Marquisnö.
 Zabarelli Grófnő született Ferri Grófnő.
 Pieschin Báronő.
 Riccasoli Marquisnö született Rinucini Marquisnö.
 Zichy Grófnő született Seilern Grófnő.
 Welsperg Grófnő született Wolkenstein Trostburg Grófnő.
 Gaisruck M. Anna Grófnő.
 Auersperg Wilhelmina Grófnő.
 Csáky Grófnő született Lazansky Grófnő.
 Chorinsky Grófnő született Stomm Grófnő.
 Liechtenberg Vincenzia Grófnő.
 Wolkenstein Grófnő született Thurn és Valsassina Grófnő.
 Auersperg Grófnő született Stockhammer Grófnő.
 Christalnigg Grófnő született Egger Grófnő.
 Hingenau Báronő született Sprinzenstein Grófnő.
 Cazan Báronő született Rottermund Grófnő.
 Martinelli Marquisnö született Nobili Grófnő.
 Vassa Pietra Mellara Marquisnö született Scappi Marquisnö.
 Taxis Báronő született Platz Grófnő.

1821.

Floridia Lucia Herczegnö.
 Farino Caracciolo Herczegnö született Salluzzo.
 Magnis Sophia Grófnő született Stadiou Grófnő.
 Waldstein-Wartenberg Mária Grófnő született Thun Grófnő.
 St. Mauris Chanois Ferdinanda Grófnő született Villers la
 Foye Grófnő.
 Ventura Francisca Marquisnö született Litta Modignani.
 Wurmbbrand Wilhelmina Grófnő Udvari Dáma.
 Wallis Francisca Paulina Grófnő Udvari Dáma.
 Wurms Friderika Báronő.
 Praschma Johanna Hedwig Grófnő született Schafgotsche
 Grófnő.
 Honorati Mária Angiola született Rangoni Grófnő.
 Grosznowska Antonia született Komorowska Grófnő.
 Pálffy Apollonia Grófnő született Csáky Grófnő.
 Galli Erzsébet Grófnő született Gannucci Grófnő.

Schafgotsche Mária Grófnő született Fürstenberg Grófnő.
 Schafgotsche Ernestina Grófnő született Lamberg Grófnő.
 Veterani Ilona Grófnő született Caratti Grófnő.
 Riesenfels Adelheid Báronő született Ottenfranking Grófnő.
 Loen Henrietta Báronő született Rindsmaul Grófnő.
 Foscari Parzoni Paulina született Pisani.
 Welsersheim Antonia Grófnő született Szapáry Grófnő.
 Bussy Clára Grófnő született Luzénszky Báronő.
 Gargallo Lucia Marquisnő született Grimaldi Marquisnő.
 Campori Mária Marquisnő született Bulgarini Grófnő.
 Vonningen Henrietta Báronő született Andlau Grófnő.
 Szapáry Mária Grófnő született Stürgkh Grófnő.
 Thurn Augustina Grófnő született Wolkensperg Grófnő.
 Guadagni Magdolna született Ganucci.
 Mayneri Mária született Landriani.
 Pejachevich Mártha született Jankovich de Pribér.
 Puicciardi Victoria Grófnő született Cassoli Lorenzotti Grófnő.
 Sigray Amalia Grófnő született Jeszenszky.
 Kavanagh Leopoldina Báronő született Moscon Báronő.
 Ürményi Theresia született Almásy.
 Michna Mária Theresia Grófnő Weitzenauai Báronő született
 Widersberg Báronő.

1823.

Poninska Ilona Herczegnő született Gurska.
 Lubomirska Francisca Herczegnő született Zaluska Grófnő.
 Nugent Johanna Grófnő született Riario Sforza Herczegnő.
 Theolada Báronő született Chabo Marquisnő.
 Henricourt Wilhelmina Mária Philipina Rósália Grüne Grófnő.
 Hartenberg Báronő (Özvegy) született Stollberg Grófnő.
 Stein Adalberta Theresia Wilhelmina.
 Filippi Agnes született Salasco Grófnő udvari Dáma.
 Thürheim Josephina Grófnő Udvari Dáma.
 Villermos Marquisnő Udvari Dáma.
 Taafe Amalia Grófnő született Bretzenheim Herczegnő.
 Trautmannsdorf-Weinsberg Jos. Grófnő szül. Károlyi Grófnő.
 Elz Mária Grófnő született Somogyi Grófnő.
 Desfour Mária Grófnő Udvari Dáma.
 Brancaccio dei Principi di Ruffano Marquisnő született di
 Bajada Marquisnő.

Zondadari Josepha Marquisnő született Peruzzi.
Apponyi Theresia Grófnő született Pejachevich Grófnő.
St. Bellin Mária Carolina Grófnő Ainozzy de Montpezat
Marquisnő.
Nemes Carolina Grófnő született Berchtold Grófnő.
Clari Mária Anna Grófnő született Dietrichstein Grófnő.
Thürheim Leopoldina Grófnő született Starhemberg Grófnő.
Bellegarde Julia Grófnő született Gudenus Báronő.
Wilczek Gabriela Grófnő született Reischach Báronő.
Mula Ilona Grófnő született Lavagnoli Grófnő.
Crivelli Julia Grófnő született Serbeloni Grófnő.
Batthyány Antonia Grófnő született Bolzá Grófnő.
Schmidgräbner Friderika Báronő született Manndorf Báronő.
Klobusitzky Anna Grófnő (Özvegy) született Jankovich.
Hoyos Theresia született Schlaberndorf Grófnő.
Semsey Éva született Keglevich Grófnő.
Skrbensky Gabriela Báronő született Kunigl Grófnő.
Praschma Theresia Grófnő született Fünfkirchen Grófnő.
Cusani Clementina Marquisnő született Botta d' Adorno
Marquisnő.
Kaiserstein Leopoldina Báronő született Bartenstein Báronő.
Vandernath Mária Grófnő született Szirmay Grófnő.
Mednyánszky Agnes Báronő született Mailáth Grófnő.

1825.

Schwarzenberg Josepha Herczegnő született Wratislaw de
Mitrowitz Grófnő.
Malachowszka Mária Grófnő született Stadnitzka Grófnő.
Széchény Franciska Grófnő született Wurmbbrand Grófnő.
Czernin Theresia Grófnő született Rosenberg Grófnő.
Thun Franciska Grófnő született Thun Grófnő.
Dietrichstein Gabriela született Wratislaw de Mitrowitz Grófnő.
Almásy Mária Ludowica Grófnő született Wilczek Grófnő.
Londrohi Eugenia Grófnő született Avoglio Trotti Báronő.
Majtényi Mária Anna született Bartakovits Báronő.
Longhi Anna Marquisnő született Duchessa Sforza Cesarini.
Bethlen Borbála Grófnő született Haller Grófnő.
Vrints Treuenfeld Mária Josepha Báronő született Buol -
Schauenstein Grófnő.
Visconti Ciceri Laura Grófnő született Visconti di Modrone
Marquisnő.

Clam Martinitz Sabina Grófnő született Lady Mead.
 Baworowska Felicia Grófnő születet Starzenska Grófnő.
 Pallavicini Mária Grófnő született Gradenigo.
 Gronicka Julia született Dzieduszyka Grófnő.
 Boldu Julia született Dolfin.
 Nani Lukréczia Grófnő született Tiepolo Grófnő.
 Eszterházy, Dorothea Sophia Grófnő született op dem Hamm.
 Festetits Wilhelmina született Sándor Grófnő.
 Castelbarco Mária Grófnő született Freganeschi.
 Brunsvik Sabina Grófnő zületett Justhnő.
 Eötvös Mária Báronő született Szepessy Báronő.
 Puteani Mária Báronő született Morzin Grófnő.
 Lamberg Francisca Grófnő született Aichelburg Grófnő.
 Khuenburg Borbála Grófnő született Ehrenburg Báronő.
 Coser Adriana Grófnő született Zen Grófnő.
 Horváth Rosalia született Draskovich Grófnő.
 Karatzay Rosalia Grófnő született Kornis Grófnő.
 Lodron Mária Anna Grófnő született Platz Grófnő.
 Mosea Borbála Marquisnő született Anguisola.
 Haller Mária Grófnő született Bornemisza Grófnő.
 Favare Ugo Marquisnő született Ruffo Rósalia Marquisnő.
 Francisca Principessa della Scaletta Ruffo született Contessa
 Jacona e Bonano.
 Lützow Mária Ignatzia Grófnő született St. Just Báronő.
 Lort Carolina Grófnő.
 Giovanelli Mária Marquise született Buri.
 Wojna Sophia Grófnő Udvari Dáma.

1826.

Hunyady Henriette Grófnő született Lichtenstein Herczegnő.
 Fünfkirchen Aloysia Grófnő született Wurmbrand Grófnő.
 Wickenburg Ernestina Grófnő született Dolffs.
 Pianciani Amália Grófnő született Ruspoli Herczegnő.
 Trastamara Mária Louisa Grófnő született St. Carlos Herczegnő
 Paulucci Magdolna Marquisnő született Malacrida.
 Falkenhain Carolina Grófnő született Colloredo Wallsee
 Grófnő.
 d'Albrizzi Isabella Grófnő született Theotoky Grófnő.
 Engel de Wagrain Mária Josepha Grófnő született Hingenau
 Báronő.

Mohr Sophia Báronő született Bibra Báronő.
 Guglielmi - Maleani Anna Grófnő született Honorati Marquisnö.
 Eszterházy Antonia Grófnő született Perényi Báronő.
 Romagnoli Anna Marquisnö született Gaddi Grófnő.
 Guerrieri Gonzaga Mária Marquisnö született Castiglioni.
 Andrásy Mária Adelheid Grófnő született Szapáry Grófnő.
 Schönborn Ernestina Grófnő született Khünburg Grófnő.
 Bory Carolina született Hellenbach Báronő.
 Brunetti Josepha Grófnő született Gayoso Feller Giron.
 Khevenhüller Theresia Grófnő született Thurn és Taxis
 Grófnő.
 Auersperg Henrietta Grófnő született Berretzko Báronő.
 Gudenau Anna Ottilia Báronő született Mierbach Báronő.
 Toccoli Mária Grófnő született Casati.
 Scholastica Erzsébet Grüne Grófnő született Secus Báronő.
 Bourcier Montureux Johanna Francisca Báronő született
 Bienville Grófnő.
 Wellsperg Katalin Grófnő született Axel - Castelli Grófnő.
 Kurnitzka Theophilla Báronő született Grzemska Grófnő.
 Martinengo Erzsébet született Michiel.
 Germagna Mária Anna Grófnő született Mitrowsky Báronő.
 Orsini Kunigunda Grófnő született Brandis Grófnő.
 Senft Pilsach Katalin Henrietta Grófnő született Werthern
 Grófnő.
 Kresz Leopoldina Báronő született Zichy Grófnő.

1829.

Kinsky Wilhelmina Herczegnö született Colloredo Mansfeld
 Grófnő.
 Harrach Anna Grófnő született Lobkowitz Herczegnö.
 Sennyey Mária Erzsébet Báronő született Nádasdy Grófnő.
 Zichy Ludovica Grófnő született Pálffy Grófnő.
 Bánffy Johanna Grófnő született Schilling - Canstadt Báronő.
 Herberstein Mária Antonia Grófnő Udvari Dáma.
 Bethlen Carolina Grófnő. született Bornemisza Báronő.
 Tagouchi Francisca Lucia Grófnő született Donna da Lacerda.
 Zichy Mária Grófnő született Széchény Grófnő.
 Hunyady Juliana Grófnő született Zichy Grófnő.
 Gyulay Antonia Grófnő született Wratislaw Grófnő.
 Erdödy Henriette Grófnő szül. Ghamare de Herbuval Grófnő.

Chamare de Herbuval Cajetana Grófnő született Erdődy Grófnő.
Bornemisza Klára Báronő született Mikes Grófnő.
Krasicka Juliana Grófnő született Mniszek Grófnő.
Vilette Alexandrina Grófnő született Dampierre Marquisnő.
Belrupt Sophia Grófnő született Nugent Grófnő.
Pralorme Sophia Grófnő született St. Marsan Grófnő.
St. Genois Johanna Grófnő született Trach Báronő.
Robilant Mária Antonia Grófnő született Waldburg Truchsess Grófnő.
Nimptsch Theresia Grófnő született Marcolini Grófnő.
Coudenhoven Augusta Grófnő született Löwenstern de Löwenhof.
Walis Mária Grófnő született Hoyos Grófnő.
Ocskay Károlina Báronő született Seldern Grófnő.
Berchtold Ludmilla Grófnő de Ungerwitz született Wratistlaw de Mittrowitz Grófnő.
Pongrátz Anna Grófnő született Motesitzkynő.
Defin Eleonora Báronő született Auersperg Grófnő.
Auersperg Aloysia Grófnő született Hallerstein Grófnő.
Hakkelberg Theresia Báronő született Abensperg és Trann Grófnő.
Ingelheim Antonia Grófnő született Westphalen Grófnő.
Széchény Emilia Grófnő született Zichy - Ferarris Grófnő.
Bourbon del Monte St. Mária Virginia Marquisnő született Gugglielmi Grófnő.
Glogowicko Glogowska Theresia született Stadnitzka Grófnő.
Chizzolla Theresia született Ala.
Valmarama Ilona Grófnő született Vendramin Calergi.
Sobek Seraphina Báronő született Falkenhayn Grófnő.
Michiel Kalalin Grófnő született Pisani.
Wolkenstein Johanna Grófnő született Ceschi Báronő.
Anoni Leopoldina Grófnő született Cicogna.
Colloredo - Mels Laura Grófnő született Colloredo - Mels Marquisnő.

1831.

Lobkowitz Mária Herczegnő született Lichtenstein Herczegnő.
Schwarzenberg Eleonora Herczegnő született Lichtenstein Herczegnő.

**Odeschalchi Henriette Herczegnö szül. Zichy-Ferraris Grófnő.
Metternich - Winneburg Melanie Herczegnö született Zichy-Ferraris Grófnő.**

Vetter de Lilien Grófnő született Hohenzoller - Hechingen Herczegnö.

**Károlyi Ferdinanda Grófnő született Kaunitz Rittberg Grófnő.
Sturmfeder Louisa Báronő.**

Schönborn Carolina Grófnő Udvari Dáma.

Oberndorf Philippina Grófnő született Freyberg Báronő.

Vallis Josepha Grófnő Udvari Dáma.

Rotenhan Gabriela Udvari Dáma.

Völderndorf Antonia Báronő született Reigersberg Grófnő.

Károlyi Francisca Grófnő született Eszterházy de Galanta Grófnő.

Speth Crescentia Báronő született Sickingen Grófnő.

Salburg Francisca Grófnő született Sobeck de Kornitz Báronő.

Splényi Mária Báronő született Szily.

Teleky Erzsébet Grófnő született Mikes Grófnő.

Erdödy Ernestina Grófnő született Lerchenfeld Báronő.

Pálffy Natalia Grófnő született Erdödy Grófnő.

Gyürky Amália született Kapy de Kapuvár.

Motesiczky Theresia született Pongráz Grófnő.

Gourcy Adrienne Grófnő született Bizemont Grófnő.

Baglioni Erzsébet született Justinian Grófnő.

Bellegarde Paulina Grófnő született Wolkenstein Trostburg Grófnő.

Ursini Antonia Grófnő született Billichgrätz Báronő.

Wallis Mária Grófnő született Batthyány Grófnő.

Seilern Antonia Grófnő született Krosigk de Poplitz Báronő.

Bombelles Sophia Mária Josepha Grófnő született Fraser.

Waidmannsdorf Mária Anna Báronő született Wurmbrand Grófnő.

Franceschi Mária született Aulla.

Amade Carolina Grófnő született Hadik Grófnő.

Kuefstein Guidoba'dina Grófnő született Paar Grófnő.

De la Tour Leopoldina Grófnő született Caracciola de Principi d'Avellino.

Althan Eleonora Grófnő született Hartig Grófnő.

Wolkenstein Erzsébet Grófnő született Wolkenstein Grófnő.

Colloredo Mansfeld Christiana Grófnő szül. Clam-Gallas Grófnő.

Hardegg Francisca de Paula Grófnő született Choiseil
Dailecourt.
Soragna Anna Herczegnő született Grillo de Duchi di Mon-
dragone.
Barbo Wachsenstein Adelheid Grófnő született Batthyány
Grófnő.
Morosini Mária Grófnő született da Rio.
Pejachevich Francisca Grófnő született Eszterházy Grófnő.

1833.

Lichtenstein Francisca Herczegnő született Kinszky Grófnő.
Paar Ida Herczegnő született Lichtenstein Herczegnő.
Palm-Gundelfingen Leopoldina Herczegnő született Abens-
berg-Traun Grófnő.
Chorinsky Mária Grófnő született Eszterházy Herczegnő.
Keglevich de Buzin Cecilia Grófnő született Odescalchy
Herczegnő.
Thurn-Taxis Mária Aurora Herczegnő született Batthyány
Grófnő.
Pálffy Sidonia Grófnő született Lobkowitz Herczegnő.
Lankoronska Adelheid Grófnő született Stadion Grófnő.
Mier Agnes Grófnő született Mier Grófnő.
Kinsky Mária Grófnő született Czernin Grófnő.
Starhemberg Carolina Grófnő született Kaunitz - Rittberg
Grófnő.
Lichtenberg Cecilia Báronő született Billichgrätz Báronő.
Compagni Johanna Emanuella született Brunaccini.
Beesz Carolina Báronő született Forgáts Báronő.
Falconieri Paulina született Carcagno.
Forgáts Erzsébet Grófnő született Szentiványi Báronő.
Péchy Anna Grófnő (Özvegy) született Bay Grófnő.
Beccadelli Camilla Marquisnő született Sampiari Marquisnő.
Orlandini Julia Grófnő született Guadagni Marquisnő.
Viczy Mária Grófnő született Khuen-Belassy Grófnő.
Ursina de Blagay Mária Grófnő született Lazarini Báronő.
Danckelmann Katalin Báronő született Bartenstein Báronő.
Bodek Leopoldina Báronő de Elgau született Würzburg
Báronő.
Széchény Agatha Grófnő született Erdödy Grófnő.

Wickenburg Emma Grófnő született **d'Orsay Grófnő**.
Stürgkh Adela Grófnő született **O-Donell Grófnő**.
Braudis Adriana Grófnő született **Desenfans-d'Avernas Grófnő**.
Elz Mária Grófnő született **Wambold Báronő**.
Morzin Philipina Grófnő született **Sweerts-Spork Grófnő**.
Eszterházy de Galantha Mária Grófnő született **Plettenberg Mietingen Grófnő**.
Terzaghi Antonia Marchisnő **Carcassola**.
Breuner Mária Grófnő született **Eszterházy Grófnő**.
Kolowrat Mária Ludovica Christina Grófnő született **Nitzky Grófnő**.
Grisoni Mária Grófnő született **Pola**.
Skrbensky Francisca Báronő született **Erdödy Grófnő**.
Oberndorf Theresia Grófnő született **Ingelheim Grófnő**.
Saurau Mária Anna Grófnő született **Goes Grófnő**.
Almásy Josepha született **Forgách Grófnő**.
Enzenberg Erzsébet Grófnő született **Bissingen-Nippenburg Grófnő**.
Eszterházy Cecilia Grófnő született **Haller Grófnő**.
Vieregg Julia Grófnő született **Eötvös Báronő**.
Welden Carolina Báronő született **Redwitz**.
Lodron Augusta Grófnő.
Pellagallo Mariana született **Falconi**.
Nyáry Anna Grófnő született **Bosányi**.
Grüne Carolina Grófnő született **Trautmannsdorf Grófnő**.

1834.

Oettingen-Wallerstein Julia Herczegnő született **Dietrichstein Grófnő**.
Asche Marquisnő született **Yve de Bavay Marquisnő**.
Belgrado Margit Báronő született **Antonini Grófnő**.
Zichy Julia Grófnő született **Loe Báronő**.
Batthyány Francisca Grófnő született **Gleispach Grófnő**.
Hoyos Camilla Grófnő született **Erdödy Grófnő**.
Wurmbrand Aloysia Grófnő született **Széchény Grófnő**.
Schafgotsche Augusta Grófnő született **Ledebur Grófnő**.
Zichy Paulina Grófnő született **Odeschalchi Herczegnő**.
Thurn és Valsassina Emilia Grófnő született **Chorinsky Grófnő**.

Gatterburg Mária Grófnő született Podstatzky Lichtenstein Grófnő.

Cebrian Josepha Grófnő született Mesnil Báronő.

Kaunitz Eleonora Grófnő született Woratzitzky Grófnő.

Bedekovich Antonia Báronő született Almásynő.

Arz Mária Grófnő született Skrbnsky Báronő.

Boul-Schauenstein Carolina Grófnő született Isenburg Birstein Herczegnő.

Miselindino Magdolna Herczegnő született Baretta Mesagne Marquisnő.

Stubenberg Angelika Grófnő született Trautmannsdorf Grófnő.

Thysebaert Ludmilla Báronő.

Eszterházy Leopoldina Grófnő született Szapáry Grófnő.

Kálnoky Erzsébet Grófnő született Schrottenbach Grófnő.

Herberstein Adelheid Grófnő született Fürstenberg Grófnő.

Gudenus Aloysia Báronő született Batthyány Grófnő.

Kurzrock Eleonora Grófnő született Morzin Grófnő.

Honrichs Leopoldina Báronő született Mitrovsky Grófnő.

Forgách Mária Grófnő született Forgách Grófnő.

Leiningen Billigheim Anna Grófnő született Westerhold Grófnő.

Pouget de Nadailac Gabriela Grófnő született Beauvoir Grófnő.

1836.

Arsololi Gabriela Herczegnő született Savoyen Carignan Herczegnő.

Ardizzoni - Calvi - Calceatti Blanca Grófnő született Settala Grófnő.

Attems Leopoldina Grófnő született Gileis Grófnő.

Batthyány Agnes Grófnő született Batthyány Grófnő.

Batthyány Mária Aglaé Grófnő született Batthyány Grófnő.

Berchtold Cecilia Grófnő született Lodron Grófnő.

Bornemisza Antonia Báronő született Josika Báronő.

Caboga Julianna Vanda Grófnő született Potocka Grófnő.

Coudenhove Sophia Grófnő Udvari Dáma, az Özvegy Császárnénál.

Dubsky de Trzebomislitz Eugenla Báronő született Bartenstein Báronő.

*

Egger Rothburga Grófnő született **Lodron Grófnő**.
Festetits de Tolna Johanna Grófnő szül. **Kotzde Dobrsch Báronő**
Forgách Mária Anna Josepha Grófnő született **Liptay**.
Gudenus Christina Báronő született **Hoyos Grófnő**.
Horváth Josephina született **Josika Báronő**.
Kinsky Agnes Grófnő született **Schafgotsche Grófnő**.
Krasicka Julia Grófnő született **Starzenska Grófnő**.
Kulmer Josepha Báronő (Özvegy) született **Orsich Grófnő**.
Meffray Grófnő született **de la Tour en Voivre Grófnő**.
Mikes Rósalia Grófnő született **Bornemisza Báronő**.
Montbel Mária Anna Grófnő született **Sigray Grófnő**.
Nádasdy Julia Grófnő született **Foray de Soborsin Báronő**.
Neiperg Josephina Grófnő született **Grisoni Grófnő**.
Nitzky Mária Anna Grófnő (Özvegy) szül. **Schmiddeg Grófnő**.
Páar Paulina Grófnő született **Andrássy Grófnő**.
Reviczky Sidonia Francisca Agatha született **Sumlánszka**.
Sándor Leontina Grófnő született **Metternich Herczegnö**.
St. Georges Mária Anna Marquisnö született **Fenitz Grófnő**.
St. Julien Mária Borbála Grófnő született **Sigray Grófnő**.
St. Marsan Mária Borbála Grófnő született **Sigray Grófnő**.
Schall Riaucour Amalia Grófnő született **Seinsheim Grófnő**.
Sermage Rósália Grófnő született **Csáky Grófnő**.
Sermage Regina Grófnő született **Orsich Grófnő**.
Sermage Amália Grófnő született **Sermage Grófnő**.
Stadion Kunegunda Grófnő született **Kesselstadt Grófnő**.
Sternberg Antonia Grófnő született **Sangro e Caraffa**.
Vécsey Julia Grófnő **Udvari Dáma**.
Wallis Erwina Grófnő szül. **Sternberg-Manderscheid Grófnő**.
Walmoden Zoé Gimborn Grófnő született **Grünne Grófnő**.
Wenkheim Mária Grófnő született **Nitzky Grófnő**.

1838.

Alessandretti Katalina született **Codronchi Grófnő**.
Carolina Duchessa d'Ascoli született **Berio Principessa di St. Angelo**.
Ernestina Duchessa d'Attalia született **Wrbna Grófnő**.
Bibra Mária Borbála Báronő született **Jurich Báronő**.
Mária Antonia Principessa di Bissignano született **Serra dei Duchi di Cassano**.

Breidbach Carolina Báronő szül. Greiffenklaui-Wollraths Báronő
Carcano Rosina született de Capitani di Scalve.

Ceritni de Monte Barchi Carolina Grófnő született Khuenburg
Grófnő.

Theresia Principissa del Colle született Sangro dei Duchi
di Sangro.

Deym Ludmilla Grófnő szül. Waldstein-Wartemberg Grófnő.

Draskovich Clotilde Grófnő született Kulmer Báronő.

Eszterházy Felicia Grófnő született Sigray Grófnő.

Festetits Francisca Grófnő született Wenkheim Báronő.

Gemminger Mária Carolina Báronő született Hornek Báronő.

Ghetaldi Anna született Bostari.

Hardegg Francisca Grófnő született Wrba Grófnő.

Hompesch Adolphina Grófnő született Spiegel Grófnő.

Kurczrock Charlotta Grófnő született Gudenau Báronő.

Lobkovicz Carolina Herczegné született Wrba Grófnő.

Székhelyi Mailáth Carolina született Uzovich.

Montecuccoli Charlotta Grófnő született Lazsanzsky Grófnő.

Montecuccoli Theresia Grófnő született Tinti Báronő.

Pálffy Sophia Grófnő született Jablonszka Herczegné.

Josephe Principessa di Paterno született Bajada.

Pongrácz Johanna Grófnő született Palásty.

Rosa Principessa della Rocca Filomarino született Marchese
Cataneo di Montescaglioso.

Sandi Margit született Fenarolli Grófnő.

Skrbensky Ludovica Báronő.

Stollberg Mária Grófnő született Gallenberg Grófnő.

Beatrix Marchesa Strozzi született Nugent Grófnő.

Szirmay Ottilia Grófnő született Okolicsányi.

Sztáray Josefa Francisca Grófnő született Brudern Báronő.

Thun Mária Grófnő született Mladotta Báronő.

Thun Erzsébeth Grófnő született Mladotta Báronő.

Tige Francisca Grófnő született Apponyi Grófnő.

Ürményi Amália született Festetits.

Julia Marchesa de Vasto született Gaetani dei Duchi di
Laurenzana.

Brints - Treuenfeld Louisa Carolina Báronő született Osz
Báronő.

Öz. Wenkheim Theresia Báronő született Orczy Báronő.

Zerdahelyi Petronella született Klobusiczky.

1839.

Francisca Xaveria, Andrásy Grófnő született Königsegg-Aulendorf Grófnő.

Antonia Katalin, Attems Grófnő született Erberg Báronő.

Johanna Contessa Attendolo - Belignini született Sabellini Grófnő.

Hermína, Auersperg Grófnő született Auersperg Grófnő.

Mária, Auersperg Grófnő született Attems Grófnő.

Emma, Braida Grófnő született Mitrovsky Grófnő.

Julia, Contessa Buonaccorsi született Duchessa Braschi-Onesti.

Mathilda Amália Theresia, Cavriani Grófnő született Eszterházy Herczegnő.

Mathilda, du Clement Báronő született Zuylen de Nyevelt Báronő.

Mária Anna, Ceronini Grófnő született Marsciano Grófnő.

Melania, du Paro Grófnő született de Campagnie Marquisnő.

Juditha, Forgách Grófnő született Deseő.

Eleonora, Frankenberg Grófnő született Ledeburg Vicheln Grófnő.

Helena, Gradeniggo született Dolfin Grófnő.

Katalin, Ingenheim Grófnő született Hohenlohe Schillingsfürst Waldenburg Grófnő.

Katalin, Károlyi Grófnő született Zichy Grófnő.

Antonia, Khevenhüller Metsch Herczegnő született Lichnovsky Grófnő.

Fidele, Königsegg Rottenfels Grófnő született Pálffy Grófnő.

Mária Isabella, Krasicka Grófnő született Stadnicka Grófnő.

Leontina, Krets Báronő született Kolowrath Krakovszky Grófnő.

Carolina, Lamberg Grófnő született Hoyos Grófnő.

Bertha, Lesniovska és Zimravoda, született Klebelsberg Grófnő.

Paulina, Grimani Grófnő született Manin Grófnő.

Mária, Hammerstein Báronő született Salis Zizers Grófnő.

Helena, Huzarevszka Grófnő született Sicrakovszka Grófnő.

Carolina, Malzon Báronő született Peckenzell Báronő.

Antonia, Marczibányinő született Kállay.

Marietta de Martinengo született **Memo.**,
Aloysia, Meraviglia Grófnő született **Heister** Grófnő.
Theresia, Mitrovsky Grófnő született **Wrbna** Grófnő.
Mária, Marchese Monteciatmi született **Santini** Marchesa.
Friederica, Theophila Moszynska Grófnő született **Moszynska**
 Grófnő.

Johanna Nep. Mária, Motesiczky született **Pongrácz** Grófnő.
Anna, Odescalchi Hercegnő született **Zichy** Grófnő.
Adele, (Özvegy) Palagine született **Spada**.
Amália, Pálffy Grófnő született **Erdődy** Grófnő.
Theresia, Potoka Grófnő született **Colonna Oberska** Grófnő.
Antonia, Schaeffenberg Grófnő született **Attems** Grófnő.
Josephina, Schrenk Báronő született **Khevenhüller** Grófnő.
Antonia, Contessa Sylvestia született **Contessa Dottori-**
Sansen.

Helena, Soresina Vidoni Hercegnő született **Buturlin** Grófnő.
Clara, Starhemberg Grófnő született **Luzénszky** Báronő.
Theresia, Duchessa Stozzi Beauforti Hercegnő.
Alexandra, Ürményinő született **Keglevich** Grófnő.
Mária, Walterskirchen Báronő született **Zichy** Grófnő.
Stephania, Venkheim Grófnő született **Jankovichnő**.
Mária Clara, Zichy Grófnő született **de Ville Maquisnő**, és
Demblini Grófnő.

Isabella, Marchesa Rangoni született **Carcano**.
Theresia, Salis Ziers Grófnő született **Salis Ziers** Grófnő.

Ezen Rend mostani első Segéd Asszonya.

A' Lotharingiai Özvegy Hercegnő született **Crennville** Grófnő
 Ő Felsége a' Császárnénak **Palotai Dámája**.

A' második Segéd Asszony.

Özvegy Traun Grófnő született **Vrbna** Grófnő, ugyan csak
 a' Császárnénak **Palotai Dámája**.

A' Rend Kincstárnoka.

Scharff Károly, Kormányszéki Tanácsos.

A' Rend Titoknokja.

Neuhaus Tivadar, Követségi Tanácsos.

A' Rend Irnoka.

Plener Ignác, Udvari Titoknok.

VII.

A' Német Rendrül (Deutscher Orden) és a' Johaniták Rendéről (Johanitten Orden).

A' Német Rendet Deutscher Orden, és a' Johaniták Rendét Johanitten Orden, mivel ezek eredetikép és kizárólag nem Austriát illetik, és mind a' kettő a' Szent Földi régi Keresztes Háborúk alkalmával létesült; — de egyébiránt is, minthogy ezeket se alkotások és szabályaik, sem pedig kitűzött céljok tekintetéből a' mostan virágzó Rendekek rendeltetésével, szabályaival, és céljaival összeegyeztetni nem lehetne, itten csak anyiban emlittyük meg, a' menyiben az Austriai Birodalomban létező Német Rendnek Feje vagy is Nagymestere „Hoch und Deutsch Meister“ mindenkor egy az Austriai Fő Herczegek közül szokott lenni, és a' menyiben a' Johaniták Rendének Cseh Országban is vagyon egy Osztálya, melly Cseh Országi Prioratusnak neveztetik. — Lásd ezen Rendekeknek bővebb leírását alább a' Spanyol és Niederlandi Rendekekről szóló értekezések között.

Figyelmeztetés.

Enyi a' mostan virágzó Austriai Jeles Rendekekről — hogy azonban a' régi időkben léteztek még több más vitézi Rendekek is, és hasonló Egyesületek nem csak az Austriai Német Tartományokban, hanem Magyar Országban is, bizonyítták azt nem csak a' hazai, hanem a' külföldi Történet Irók is — így a' Szent István Magyar Király Rendének elő és vég beszédje szerint tagadhatatlan, hogy annak országglása alatt is létezett már Honnunkban egy Vitézi Rend,

mellynek Tagjai aranykeresztes Vitézeknek neveztettek ; — Szent László Király uralkodása alatt létezett a' Szent György Mátyrúl neveztetett jeles Rend — a' 14-dik és 15-dik Századokban igen nevezetes volt a' Sigmond Császár és Király által alapított Sárkány Rend, máskép „Familiaris Societas Draconiae seu Draconitarum“ (Ordo militaris Draconum) mellynek esmértető jele volt egy zöldszinű aranyvirágokkal ékesített Kereszt, és egy dupla aranyláncz, mellyrül függött a' meggyőzettegett Szörnyeteg vagyis Sárkány le-törött szárnyokkal ábrázolva, ezen felírással „O quam mi-sericors est Deus, justus et pius“ (Ó minő irgalmas, igaz-ságos, és ájtatos az Isten), a' Vitézeknek vagyis Lovagok-nak száma némellyek szerint 24 Személyre volt határozva, kik a' Sárkány Egyesület Társainak, Deákul Collegae Draco-nitarum ac domestici et continui Commensales Regiae Majesta-tis neveztettek; öltözettyeik pedig egy vér szinű köntösből állott, és némellyek közülök fejér, mások ismét zöld szinű dupla Ke-resztet is viseltek Ruhájokon. — De léteztek továbbá nem csak a' régi, hanem a' közelebbi Századokban is némelly Rendek, mint p. o. Rudolf által 1273-dik Esztendőben ala-pított Szent György Rendje — 1708-dik Esztendőben Er-zsébeth Christina által fundált, és a' felebaráti szeretetről ne-veztetett Rend — 1768-dik Esztendőben alapított Szent József Rendje, 's több más Rendek is, mellyek azonban időjárával külömbféle viszontagságok, és fenforgó okok miatt lenni megszűntek, és végképen elenyésztek — de ezeknek itteni előhozása, a' jelen munkának, mellynek kitűzött cél-ja a' most virágzó Rendeknek leírása, tárgya nem lehetvén, azoknak bővebb leírását a' régiségek buvárjaira bizzuk; és itten még csak azt jegyezzük meg, hogy a' következő Cik-kelyekben, egyedül csak a' még mostis divatban lévő, 's a' feneloadott Királyi kegyelmekhez és érdem jutalmazásokhoz némi részben hasonlító megkülömböztetéseknek, megtisztel-tetéseknek, és jutalmazásoknak neveit kívántuk előterjesz-teni.

VIII.

Az Arany-Sarkantyús Vitézekről.

Az Arany-Sarkantyús Vitézek felül, kiket azonban valamely alkotmányos Vitézi jeles Rend Tagjainak tekinteni nem lehet, különbözök a' vélemények — sokan azt állítják, hogy ezen szokást még Constantinus Császár, mások pedig hogy azt Szent Lajos Francia Királynak Testvére Anjoui Károly hozta volna bé, némelyek továbbá azt erősítik, hogy a' régi Császároknál divatban volt a' Koronázások, vagy Házasságok alkalmával illyes Vitézeket nevezni — de vagynak többen olyanok is, kik azt vitatják, hogy különösen arany Sarkantyús Vitézi Rend soha nem is létezett, hanem hogy több Vitézi jeles Rendeknél az a' szokás uralkodott, hogy mi-helyest valaki valamely Rendbe felvételre, annak azonnal arany sarkantuinak is kellett lenni — Fridrich Császárul pedig azt írják, hogy midőn Ő magát Romában 1445-dik Esztendőben megkoronáztatta, és V-dik Miklós Pápa által a' Vaticanumból, a' Lateranumi Fő Templomba vezettetett, akkor Lovaglása közben azzal együtt a' Hadriáni Hidon 265 személyeket illetet meg kardjával, 's nevezett ki Aransarkantyús Vitézeknek, kik egyszersmind egy keresztről függő arany sarkantuival is megajándékoztattak — de IV-dik Pius Páparól is mondatik, hogy ő hasonló nevezetű Vitézeket, kik máskép Chevaliers des Pies-eknek hivattattak, nevezett legyen ki, és hogy ezek arany sarkantuút viseltek kereszt nélkül, nyakokról fűgve pedig egy Medaillet hordoztak, melynek egyik oldalán, Szent Ambrosius képe, a' másik oldalán pedig a' Pápa Czimere látszatott. Magyarországban sinsen bizonyos nyoma annak: hogy név szerint ki ál-

tal és melly időben hozodott bé ezen szokás? anyi mindazáltal kétségen kívül való, hogy honnunkban is rég időkűl fogva divatozik. — Igazollya állításomat Istvánffy koszorúzott Magyar Történet Irónak előadása, ki azt írja, hogy II-dik Lajos Király bizonyos Bárdi Istvánt, ki magát a' Török Háhorúban vitézsége által különösen megkülömböztette, arany sarkantyús Vitéznek nevezteti, és őtet egy ezüst hüvelyű kardal, arany sarkantyúkkal és aranylánczal több Haza Nagyainak jelenlétőkben ünepélyessen megajándékozta légyen. Bizonyos továbbá Engel, Feszler, Katona és egyéb Történet írók szerint is, hogy Sigmond Császár és Magyar Országi Király 1396-dik Esztendőben Ragusában bizonyos Resti nevű Tengeri Igazgatót (Rettore Marino Resti) arany Sarkantyús Vitéznek tette, és a' fenérintett diszjelekkel hasonlóul megajándékozta — de láthattuk ennek végre világos példáját még a' 17-dik század végén is az alúl következő Diplomából, mi szerint I-ső Leopold Császár és Magyar Országi Király 1691-dik Esztendőben bizonyos Dascoli Hannibál nevezetű jeles Férjfiat a' férjfi ágon lévő utódival együtt, maga és Eldődei által szerzett dicső katonai érdemeinek tekintetéből arany sarkantyús Vitéznek nem csak hogy kinevezte, hanem ezen Lovag Rendnek diszjeleivel is u. m. övvel, nyakra való aranylánczal, gyűrűkkel, sarkantyúkkal, 's ezen Rendet illető egyéb ékességekkel, 's végre a' kinevezésről szóló Diplomával is megjutalmazta. Leghitelesebbnek látszik azonban azon Iróknak vélekedésök, kik ezen szokást Nagy Károly Császár Uralkodása idejéig viszik fel, mivel bizonyos: hogy a' vitézneki csapás (Ritter Schlag) melly egy uralkodó Fő Fejedelem által vitetett végbe, azon időkben a' legjelessebb megkülömböztetések közé tartozott; minek valósága már csak onnét is megtetszik, hogy még a' Fő Herczegek is Vitézeknek csapattattak, a' főbb, és nagy hirben lévő uralkodó Fejedelmek által — így Rudolf Habsburgi Herczeg X-dik Alphonsus Castilliai Király által Vitéznek csapattatott — Inhoffer Menyhért szerint pedig 1054-ik Esztendőben III-dik Henrich Császár, midőn az elűzetett Magyar Királyt Pétert Thronussába vissza helyeztette, Székes Fejérvárott a' Szűz Mária Templomában több Német Személyeket Magyar Keresztes Vitézekké, több Magyarokat pedig aransarkantyús Vitézekké nevezett ki.

Ezekből tehát nyilván megtetszik, hogy a' Fejedelmek által nem csak a' Koronázások alkalmával, hanem azon kívül való időkben is neveztettek ki aransarkantyús Vitézek, és hogy ezek Fejedelmektől bizonyos díszjeleket, kineveztetésekről pedig Diplomákat is nyertek — sőt Tudos Pintér Úr a' Keresztes Vitézekről kiadott munkájában még azt is erősíti, hogy hajdanában az aransarkantyús Vitézek mejjökön aranylánczról függő aranykereszt forma díszjelt is hordoztak, mellynek közép-területén vagyis mezejében Magyarország Czimere, mellette pedig oldalvást egy álló Oroszleány látszatott, e' felett pedig a' Magyar Korona lebegett — a' későbbi századokban azonban ezen szokás csupán csak a' Fejedelmi Koronázások alkalmával gyakoroltatott, és csak akkor gyakoroltatik nállunk maiglan is, a' nélkül, hogy a' Vitézeknek kinevezett személyek bizonyos díszjelekkel és Diplomával megtiszteltetnének. Hajdan Honnunkban is nagy számmal neveztettek ki eféle Vitézek nem csak a' honfiak, hanem más külföldiek közül is a' Koronázások alkalmával; de az is bizonyos, hogy a' kinevezésekben mindenkor fő tekintet vala a' jeles vitézi tettekre, és megkülömböztetett érdemekre; bizonyítták és valósítták állításomat, nem csak az Országgyűlési napló könyvek, hanem a' Koronázásoknak leírásai is, mellyeket egy részében öszveszedett, és ezen Czim alatt „Solennia Inaugurationis Serenissimorum et Potentissimorum Principum Hungariae“ kiis adott Szenquiczei Kovachich Mártony György — mellyekből, valamint fenemlített Istvánffynak, és Gróf Cziráky Antalnak 1792-dik Esztendőben kiadott értekezésekből, 's több más történet Írók munkáiból nyilván megtetszik, hogy a' múlt századokban e' tekintethen minő szokások és szertartások divatoztak. — Nállunk mostanában az Aransarkantyús Vitézeknek kineveztetésök alkalmával gyakorolni szokott szertartások és ceremoniák csupán csak anyiből állanak: hogy a' Koronázás és felkenettetés után a' Templomban felállított pompás Thronusban üllő Király előtt azoknak nevei, kik már előbb a' Király helybehagyásával arany sarkantyús Vitézeknek kijeleltettek, rendszerént a' Nádor, vagy az Udvari Fő Cancellár által a' Thronus körül álló Statusoknak és Rendeknek jelenlétökben kikiáltatnak — minden kikiáltott Személy a' Thronus előtt letérdepel, a' Király pedig azok-

nak vállait Szent István Király kardjával három gyenge csapással megilleti, a' nélkül, hogy az ekép aransarkantyús Vitézeké csapattatott Személyek valamelly diszjellel is felékesítenének. Ezen megtiszteltetés azonban mégis olly ditsó, hogy annak elnyerését méltán a' különös Királyi Kegyelemek közé számíthatni, és a' díszes aransarkantyús Vitézi ranghoz és czimzethez, mellyel szabadon élhetnek, hozzájárul még azon megkülönböztetés is, hogy ők akkor, midőn esküsznek, vagyis a' hitet letenni tartoznak, kardjokat oldalokról leóldani nem kötelesek.

**Az Aransarkantyús Vitézeknek hajdan adatni szokott
Diplomának tartalma és Stylussa következő vólt.**

Nos Leopoldus etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit uivernis, quod cum Augustum Imperatoreae Regiaeque Majestatis Thronum nihil magis decere videtur, quam subjectos clementer fovere, ac quoscunque sibi sincera fide deditos condignis honorum proemiis augere, imprimis vero debitam eorum rationem habere, qui bono loco orti, decori domestico virtutis quoque ornamntum conjungere. — Unde Nos etiam, qui divina providentia summae Reipublicae Christianae praesidentes adinstar Prodecessorum Nostrorum benemeritos condigna praemia largiri, taliterque tam ipsos ad maiora adhuc eximiae virtutis audenda facinora incitare, quam et alios ad paria eiusdem virtutis veraeque gloriae capessenda conamina exstimulare consuevimus, benigne considerantes, et diligenti animo revolventes tam praeclarissima vetustissimae, multis utpote tam Ecclesiasticis, Episcopis quippe et Patriarchis, quam secularibus sago togaque insignibus clarae Familiae N. N. merita, quibus eadem Familia non solum erga Augustissimam Domum Nostram Austriacam, quam etiam erga S. memorati Regni Hungariae Diadema etc. se se comendabilem reddere studuit, tum eximias etiam virtutes et singulares qualitates, promptumque Majestati Nostrae serviendi studium fidelis Nostri Nobis dilecti N. N. quo idem variis in occasionibus, tam praelibatae Augustae Domui Nostrae, quam Regno Nostro Hungariae et consequenter Majestati Nostrae quoque hac-

tenus etiam testari, exhibereque et impendere non omisit, sed et futuris pariter temporibus constantissimae fidelitatis promptitudinis atque alacritatis fervore se se exhibiturum et impensurum pollicetur. Eundem itaque N. N. ipsiusque legitimos haeredes, posteros ac successores masculos motu proprio, et certa nostra scientia, animoque bene deliberato, ac de Caesareo Regiae potestatis Nostrae plenitudine, militem seu Equitem auratum verum et legitimum fecimus, creavimus, nominavimus et constituimus, atque adeo ad statum militarem assumimus, Ordinisque Equestris fascibus et Insigniis, cinguli quippe torquium, anulorum, calcarium aliorumque de more requisitorum ornamentis donavimus et insignivimus — prout vigore praesentium facimus, ornamus, nominamus, constituimus, assumimus, donamus atque insignimus, accingentes ipsum, suosque praemissos universos posteros gladio fortitudinis, omniaque ad hunc Ordinem pertinentia arma et ornamenta eidem conferentes, ac praedicta autoritate Nostra Caesareo Regia firmiter decernentes, quod posthac ubivis Locorum et Gentium pro vero milite et Equite aurato haberi et reputari, nominari ac honorari debeat, possit et valeat, suiique praefati universi valeant, atque possint absque ullo impedimento in universis et singulis exercitiis et actibus, torquibus, gladiis, calcaribus, vestibus, phaleris, seu Equorum ornamentis aureis et decoratis, ac quibuscunque aliis honoribus, officiis, dignitatibus, praerogativis, insigniis, Privilegiis et immunitatibus, gratiis et libertatibus tam realibus quam et personalibus sive mixtis uti, frui, potiri, et gaudere, quibus caeteri Nostri ac Sacri Imperii Regnique Nostri Hungariae milites sive Equites aurati, qui vel sacri ensis ictu ac verbo Nostro Caesareo et Regio vel alias rite vocati, ac etiam Hierosolimitani quovis modo utuntur, fruuntur, potiuntur et gaudent, consuetudine vel de Jure nimirum unquam perhibente. Harum Nostrarum secreto sigillo, quo ut Rex Hungariae utimur, in pendenti communitarum vigore, et Testimonio Litterarum. Datum per manus fidelis Nostri Nobi dilecti N. N. A. D. 1691.

L a j s t r o m a.

Azon Aransarkantyús Vitézeknek, kiknek neveik 1563-dik Esztendőül kezdve az Ország - Gyülési napló Könyvekben, és némelly Történet Írók munkáiban feljegyezve találatnak.

- a) **Maximilián Császár és Magyar Országi Királynak 1563-dik Esztendei September Hó 8-dikán történt megkoronázása alkalmával Aransarkantyús Vitézeknek csapattattak:**

Thúry György, Székely Antal, Gyulaffy László, és Henyey Miklós, az akkori Török Háborúban magokat különösen megkülömböztető Honfiak.

- b) **II-dik Mátyás Királynak 1608-dik Évi, November Hó 19-dikén tartatott Koronázása alkalmával, következők:**

Homonay György, Nádasdy Tamás, Czobor Mihály, Erdödy István, Erdödy Keresztely, Keglevich János, Keglevich György, Rákóczy Lajos, Forgách Miklós, Dóczy István, Pográny Benedek, Pográny György, Ostrosich István, Deseöffy János, Korláth István, Bosnyák Tamás, Abaffy Miklós, Polonyi Lőrincz, Kelecsényi György, Nagy Egyed, Pető György, Marianchich Kristof, Marianchich Farkas, Petrisevich János.

- c) **II-dik Ferdinánd Császár, és Magyar Országi Királynak 1618-dik Évi Julius 1-ső napján Posonyban végbement Koronáztatásakor.**

A' Fő Rendek közül:

Gróf Zrinyi György, Gróf Nádasdy Pál, Eszterházy Miklós, Pálffy János, Véglai Horváth Gáspár, Illésházy Gáspár, Praepostváry Sigmond, Forgách Péter, Balassa Péter, Pográny István, Ostrosich János.

A' Nemesi Rendből:

Moritz Márton, Balogh István, Herenchini István, Beniczky Ferencz, Lengyel János, Lengyel Boldisár, Kátay

János, Soos István, Eszterházy Dániel, Eszterházy Pál, Vásonkői Horváth Gáspár, Gondicz György, Kis János, Orlay János, Balogh Ferencz.

d) III-dik Ferdinánd Császár és Magyar Országi Királynak 1626-dik Esztendei December 8-dikán Posonyban tartatott meg koronázása alkalmával.

Sechy Mihály, Nyáry Miklós, Bánffy Miklós, Pothy György, Draskovich János, Ifjabb Bosnyák Tamás, Konszky Gáspár, Serjeny Mihály, Bakich Péter, Véglai Horváth László, Káldy Gábor, Rochoz Bálint, Ronau László, Bakich Farkas, Hoszutóthy György, Pongrácz Mihály, Batthyány Ferencz, Horváth Péter, Horváth János, Rákóczy Ferencz, Illés János, Baranyay Tamás, Bakó Farkas.

e) VI-dik Károly Császár és Magyar Országi Királynak 1712-dik Esztendei Május Hónapnak 22-dikén Posonyban tartatott Koronázása alkalmával.

1. Medgyesi Báro Mednyánszky Pál, Kir. Kamarai Tanácsos.
2. Petérffy János Ferencz, a' Királyi Kamara, és a' Magyar Udvari Cancellária Tanácsossa.
3. Paluska György, az Esztergami Érsek és Cardinál Uradalminak Igazgatója és Tanácsossa.
4. Antalchich János, Királyi Tanácsos, és a' Varasdi Fő Harmiczadnak Számvevője.
5. Sigray János, a' Királyi Tábla Assessora.
6. Acsády Pál, Veszprém Vármegye Jegyzője.

f) Mária Theresia Császárnő és Királynőnek 1741-dik Esztendei Junius 25-dikán Posonyban végbement Koronázása alkalmával kineveztetett Aranyssarkantyús Vitézek.

A' Fő Rendek közül.

1. Gróf Erdődy János.	6. Gróf Eszterházy Károly.
2. „ Szirmay Tamás.	7. Báro Perényi Károly.
3. „ Esterházy Mihály.	8. „ Péterffy János.
4. „ Nyáry József.	9. „ Révay Lőrincz.
5. „ Révay János.	10. „ Révay József.

11. Báro Amade Lőrincz.	18. Báro Révay János.
12. „ Tolvay János.	19. „ Gillányi Károly.
13. „ Zsennyey János.	20. „ Mednyánszky Antal.
14. „ Klobusiczky Antal.	21. „ Mesko Jakab.
15. „ Fischer József.	22. „ Orczy Lőrincz.
16. „ Bossányi Miklós.	23. „ Orsich Kristof.
17. „ Döry Ferencz.	24. „ Petrás Imre.

A' Nemesi Rendekek közül.

1. Kapy Gábor, Al-Nádor.	10. Rudnyánszky Józse. a' Kir.
2. Pécsy Sigmond, Nátori Itélőmester.	Táblánál Érseki Assessor.
3. Jankovics Miklós, Királyi Szem. Itélőmester.	11. Schlossperg László.
4. Trsztyánszky János, Kir. Szem. Itélőmester.	12. Hunyady István.
5. Festetich Kristof, Hely- tartói Tanácsos.	13. Olasz László.
6. Paluska Antal, Hétsze- mélyes Tábla Assessora.	14. Balogh János.
7. Niczky Ferencz, Királyi Táblai Assessor.	15. Mérey Sigmond.
8. Gyurcsányi Imre, Kir. Táblai Assessor.	16. Palugyay Lénárd.
9. Baranyay Imre, Királyi Táblánál Érseki Assessor.	17. Jeszenszky Antal.
	18. Koller Ferencz.
	19. Brunszwick Antal.
	20. Madocsányi Antal.
	21. Gröffinger Antal, Czi- mernök.

g) Ferencz Császár és Királynak 1792-dik Esztendőben
Junius 6-dikán végbevitt megkoronázásának alkal-
mával kinevezett Arany Sarkantyús Vitézek.

1. Gróf Vandernoth Ferencz.	7. Bedekovich Ferencz Királyi Tanácsos.
2. „ Cziráky Antal.	8. Millos József Királyi Táblai Assessor.
3. „ Nádasdy Leopold.	9. Bornemisza Mátyás Királyi Tan. Dalmat. Horvát és Tót Országoknak Követje.
4. Báro Seeberg Filep, Hely- tartói Titoknok.	
5. If. Gróf Forgách Miklós.	
6. Báro Podmaniczky Sándor.	

10. Cseh László. 11. Névery Elek, Udvari Titoknok, és Kir. Tanácsos. 12. Kajdacsy Antal, Királyi Tanácsos, Baranya Vármegye Vice Ispánya és Követje. 13. Stöszel József, Heves Vármegye Fő sz. Birája. 14. Sz. Györgyi Ifj. Horváth Sigmond. 15. Zerdahelyi László, több Vármegye Tábla Birája. 16. Szentiványi Medárd. 17. Nagy Ignác, Fejér Vármegye Követje. 18. Nikolich János, Torontal Vármegye Követje. 19. Tököly Sebök, Csanád Vármegye Követje. 20. Szaplanczay Mihály, Arad Vármegye Követje. 21. Edelspacher Sigmond, Arad Vármegye Vice Ispánya. 22. Stirlich Filep, Posega Vármegye Követje. 23. Justh György, Thurocz Vármegye Vice Ispánya. 24. Gludovác József, Királyi Tanácsos. 25. Hyemer János, Fejér Vármegyei Tábla Biró. 26. Petrovsky Sigmond, Baranya Vármegye Vice Ispánya és Követje.	27. Keszárky József, több Vármegye Tábla Birája. 28. Andrássy István, Esztergom Vármegye Követje. 29. Tanyi Sigmond, Baranya Vármegye Tábla Birája. 30. Zichy József, Helytartói Titoknok. 31. Fodor József, Helytartói Titoknok. 32. Végh Péter. 33. Pongrácz Boldisár, Pest Vármegye Követje. 34. Vörös Ferencz, Tolna Vármegye Tábla Birája. 35. Rhédey Lajos. 36. Skerlecz Ádam, Horvát Országi Követ. 37. Jankovics János, Nográd Vármegye Szolga Birája. 38. Draveczky József. 39. Kazinczy Péter. 40. Domokos Lőrincz. 41. Pál Kristof, Simegh Vármegye Vice Ispánya. 42. Baloghy Mihály. 43. Hertelendy József. 44. Gyürky István. 45. Puky László. 46. Lonyay Menyhérd. 47. Fáy Ábrahám. 48. Márffy Leopold. 49. Jós Gábor, Heves Vármegye Tábla Birája.

I-ső Ferdinánd Császár és ezen név alatt V-dik Magyar Országi Királynak 1828-dik Esztendei September Hónap 28-dikán történt megkoronázása alkalmával következők neveztettek Aranysarkantyús Vitézeknek.

1. Báró Prényi László, Cs. 's Kir. Kamarás.	12. Eötvös Pál, Kir. Kamarai Titoknok.
2. Gróf Nyáry Károly.	13. Tököly Péter, Csanád Vármegye Vice Ispánya.
3. „ Pongrácz Rudolf.	14. Zdenchay Miklós, Körös Vármegye második Al-Ispánya.
4. „ Draskovich Sándor.	15. Jankovics Antal, Cs. 's Kir. Kamarás.
5. „ Sándor Móríc.	16. Novák Antal, Békés Vármegye Követje.
6. „ Bethlen Domokos.	17. Radvánszky Lajos.
7. Gervay Sebestyén, Udvari Tanácsos.	18. Fascho József.
8. Mérey Sándor, Helytartói Tanácsos és Cs. 's Kir. Kamarás.	19. Illésy János.
9. Bartal György, Itélőmester.	20. Jankovics Isidor.
10. Remekházy József.	21. Tállián Antal.
11. Osegovich István, Horvát Ország Kerületi Táblájának Assessora.	22. Rudics József.

IX.

Erzsébet-Theresia, Jeles Katonai Alapítványról.

Ezen Jeles Katonai alapítványt, mely tulajdonkép Erzsébet Theresia Katonai alapítványnak (Fundationak) neveztetik, és Vitézi Rendnek nem tekintethetik, Erzsébet Christina Császárnő VI. Károly Császárnak Özvegye fundálta 1750-ik Esztendőben. Az eredeti alapítvány állott Ráczkevi szigetének jövedelméből, mely akkor 8,000 ftból állott és csupán csak a' Generálisok pensiójokra vólt kitűzve, később azonban Mária Theresia ezen jövedelmet másik 8,000 ftal szaporította, és ennek biztosítására egy 400,000 pengő ftokból álló fel nem mondható Capitálist Bécs várossa Banco fő Pénztárában 4 pCentumos Interesse befizetett, melynek Interesseiből u. m. 16,000 ftokból külömbség nélkül részesültek nem csak Generálisok, hanem Ezredesek is. 1771-ik Esztendei November 16-ról költ Rendszabások szerint a' részesek száma 21 Személyre határoztatott olly formán, hogy ezek közül hatan 1,000. nyolczan 800. és heten 500 ftból álló esztendei Pensiót kapjanak, mely rendelkezés máig napigis megtartatik.

2-szor. Rendeltetett, hogy minden Esztendőben November 19-én ünepelessen ezen alapítványnak emlékeztető napja, és hogy akkor az Augustiniánusok Templomában a' Katholica hiten lévő elhunyt részesekért szent Mise szolgáltatassék, az erre megkívántató költségek pedig a' fő Hadi Tanács által az érdeklött jövedelemből még fenmaradandó 100 ftokból pótol tassanak.

3-szor. Hogy ezen nyugpénzeknek osztogatása alkalmával semmi tekintet se legyen a' nemzetségre vagy Religióra, hanem csak az érdemekre, sebekre és más egyéb testi törődésekre, kiváltképen pedig a' szűkölködő állapotra, melyet a' fő hadi Tanács 1795-dik Esztendei Julius 26-áról 7198. Szám alatt költ Rendelése szerint minderkor az illető Törvényhatóság tartozik bizonyítani.

4-szer. Határoztatott, hogy az alapítvány esmértető diszjelét mindenkor a' fő Hadi Tanács Elnöke az illető Commandirozó Generális által adattassa által.

5-ször. Hogy minden részesek az alapító Fejedelem Asszonyért úgy az uralkodó Fejedelemért naponként 3 Mi Atyánkat és 3 Üdvözetet imádkozzanak — a' Katholica hiten lévő részesek pedig tartozzanak 3 aranybúl álló alamizsnát az Invalidusok számára általadni.

Ezen alapítvány diszjele áll egy aranyba foglalt félig vörössen, félig pedig fejéren zománczozott nyólcz hegyű Csillagbúl: mellynek közepén arany karikába foglalva vagyon egy tojás kereksgű fejr színű terület, mellynek felső részében aranybúl a' Császári Korona, ennak alátta pedig ezen öszveszővött betűk E. C. és M. T. (Elisabetha Christina és Mária Theresia) látszatnak ezen körülírással: „Mária Theresia Parentis Gratiam perennem voluit“ azaz „Mária Theresia Szülőjének kegyelmét örökíteni kívánta.“ — Ezen Rendnek diszjele minden osztályhoz tartozó Tagok által, 's minden egyéb külömbség nélkül egy fekete selyem szalagon, melly a' diszjel felső részén lévő Császári Koronán keresztül vagyon húzva, bal oldalon lévő felső gomblyukakról függve hordoztatik. Lásd ezen diszjelnek Rajzolatlyát a' IX-dik Táblán.

Ezen Alapítványnak Tagjai

1808-dik Évtől kezdve.

Báró Haager Alajos, Al-Tábornagy.	Báró Binder József, Al-Tábornagy.
„ Geneyne János, Tábornagyszernagy,	„ Mitrovszky Antal, Tábornagyi Örmester.
Dubammel Lajos, Al-Tábornagy.	„ Freschern, Tábornagyi Örmester.

Gróf Wratislav Emanuel, Tábornagyi Örmester.	Kropiewniky Albert, Tit. Ezredes.
„ Gyulay Albert, Tábornagyi Örmester.	Mayern János, Tit. Ezredes.
Báró Piers Elek, Ezredes.	1814.
Paulisch Ferencz, Ezredes.	Sontag Prokop, Tábornagyi Örmester.
Pistoletti Ágoston, Ezredes.	Gróf Viniavszky Ignác, Ezredes.
Báró Szentkereszti András, Tábornagyi Örmester.	Lamboy József, Ezredes.
Rogviszky Ferencz, Tábornagyi Örmester.	Lind András, Generál Örnagy.
Gröller Antal, Ezredes.	1816.
Báró Tonissaint Ferencz, Ezredes.	Klauzál János, Ezredes.
Gróf Mercandini János, Tábornagyi Örmester.	Rieben József, Ezredes.
Collius Sándor, Ezredes.	1817.
Pietcsh János, Tábornagyi Örmester.	Romberg József.
Gróf Thuen János, Tábornagyi Örmester.	1818.
Báró Frankenbusch Procop, Tábornagyi Örmester.	Báró Purgbergi Perg, Ezredes.
Vogl Antal, Tábornagyi Örmester.	Richter, Tábornagyi Örmester.
1810.	1819.
Avemanne Adolf, Ezredes.	Schirmen János, Ezredes.
Lalánczy Lajos, Ezredes.	Limoneti Lenoit József, Ezredes.
1811.	1820.
Mathieu János, Ezredes.	Báró Pleczger Ádám, Ezredes.
Bisnitz Estim, Ezredes Tit.	1821.
Hoyer Ernest, Ezredes Tit.	Festertreu Riebel Tivadar.
1812.	1822.
Puteany János, Ezredes.	Hirsch György, Tábornagyi Örmester.
Bekker Mártony, Ezredes.	Pecke Károly Ezredes.
Kissics Károly, Tábornagyi Örmester.	1823.
Novák Péter, Ezredes.	Szombathelyi János, Tábornagyi Örmester.

Ruicz József, Tábornagyi Örmester.

Harcht József.

Harnach Maximilián, Ezredes.

Giesl József, Ezredes.

1824.

Finetty József, Tábornagyi Örmester.

Báró Moskopp József, Tábornagyi Örmester.

1827.

Lockenau Károly, Ezredes.

1831.

Dörre András, Ezredes.

Willmanns János György, Ezredes.

Berger Fridrich Károly.

Lasz Antal, Ezredes.

• **Kutzer Vilmos, Ezredes.**

1832.

Szinkovics Sigmond, Ezredes.

Hohensinner Ferdinánd, Ezredes.

1834.

Hertelendy János Ezredes.

Grasser Ferencz.

1835.

Vignett János.

Seymann Ferencz, Tábornagyi Örmester.

Chaudelot Victor, Tábornagyi Örmester.

Peckert Wenczel, Ezredes.

Wachtl György, Ezredes.

1836.

Scheerer András, Ezredes.

1837.

Löwenwaldi Best Szaniszló.

Báró Birkaui Trach Domokos.

1838.

Puteani Joachim, Al-Tábornagy.

1839.

Siegimfeldi Wrazfeld Szaniszló Ezredes Kapitány,

Bongárd Ferdinánd, Ezredes Kapitány.

X.

Az Austriai Polgári megtiszteltetési Jelekről.

Az Austriai megtiszteltetési Jelek közül méltán első helyet foglal, és legnagyobb figyelmet érdemel azon polgári megtiszteltetési Jel, melyet I-só Ferencz Császár 1814-ik Esztendőben alapított, és Őn maga egyszer's utolszor 1815-ik Esztendőben Május 16-án kiosztogatott, és pedig azért, mivel a' köz vélekedés szerint ezen megtiszteltetés mindjárt a' jeles Rendek után következik, és annak diszjele minden egyéb megtiszteltetési Jelek között első Rangban vagyon, fundáltatott pedig ollyas polgári Renden és szolgálatban lévő személyek megjutalmazások végett, kik az 1813 és 1814-dik Esztendei Nagy Franczia háború alkalmával hív, buzgó és hathatós egy célra való munkálodások és törekedések által magokat különösen megkülönböztették. Annak megbi-rálása és megítélése végett, hogy kik légyenek érdemesek ezen jutalomra? egy több Status és Conferentiabéli Minis-terekből 's Tanácsosokból álló, az akkori fő Tővényszéki Elnöknek Gróf Vallisnak előlülése alatt tartatott Káptalan vagyis Kiküldöttség neveztetett, kinek véleménye szerint mintegy négy ezer személyekből álló folyamodók közül csu-pán csak mintegy két százan találtattak érdemeseknek ezen jutalomra, a' hol tehát az érdem és választás olly szoros vizsgálat és bírálat alá vétetik, ott valójában az efféle megtiszteltetések és megkülönböztetések bizonyossan nagy becs-ben tartatnak, és a' megjutalmazottaknak méltó jogok lehet a' megkülönböztetett tiszteletre.

Ezen megtiszteltetési Jel áll egy borostyán koszorúban foglalt Keresztbűl, melynek elő vagyis jobb oldalán ezen felölírás vagyon „*Libertate Europae asserta 1813 — 1814.*“ (Europa Szabadsága vissza állításával) — a' túlsó oldalon pedig e' szavak olvastatnak „*Grati Princeps et Patria — Franciscus Imperator Aug.* (a' hálás Fejedelem és Haza), részszerint arany, résszerint pedig ezüstbűl készültek ezen keresztetek, és setét sárga szegésű fekete szallagon hordoztatnak, a' mej bal oldalán lévő felső gomblyukról függve. Metternich Herczeg egy illyes nagyobb formájú Keresztet csak ön maga kapott, melyet ő mint Nagy Keresztes nyakról függve hordoz, és az alapítás szabályai szerint más személy Nagy Keresztes nem is lehet. Aranykeresztel felékesítettettek Ő Cs. 's Kir. Fő Herczegsége József Nádor Ispány, és Vásonkői Gróf Zichy István, Cs. 's Kir. belső titkos Tanácsos. Ezüst Keresztet nyertek még Hazánk fiai közül Galánthai Herczeg Eszterházy Pál Londoni Követ, Taródházi Mikos László Cs. 's Kir. belső titkos Tanácsos, Erdődi Herczeg Pálffy Károly Cs. 's Kir. Kamarás, és Gróf Sigray Károly Cs. 's Kir. Kamarás. A' megjutalmazottak részekre az e' végre kiküldött Biróság által egyformán kiadott oklevél foglalatja következőz; Ő Cs. 's Kir. Felsege a' mi legkegyelmesebb Urunk N. N. Esztendei N. N. napjáról költ legfelsőbb határozatánál fogva figyelembe vévén N. N-nek az 1813. és 1814-dik Esztendei Háborúk alkalmával a' szent Cél előmozdítása tárgyában tett Hazafiúi szolgálatit, és azok által Ő Felsege is a' Status iránt megbizonyított különös érdemeit méltóztatott N. N. Urat a' polgári megtiszteltetésnek újjonnan készült arany vagy czüst keresztjével kegyelmessen megjutalmazni.

Megjegyzésre méltó még, hogy ezen polgári diszjellel megtiszteltetteknek örökössei, azt annak halálával visszaadni nem tartoznak, hanem magoknak örök emlékezetül megtarthattyák.

A' Polgári megtiszteltetési diszjellel megjutalmazottaknak

Lajstroma.

Nagy Keresztes.

Herczeg Metternich Winneburg Kelemen Venczel Lnthár, Status és Conferentiabéli Minister 's a' t.

Arany Keresztések.

Ő Császári 's Királyi Fő Herczege József, Magyar Ország Nádora.

Ő Császári Fensége Albrecht Saxoniai Herczeg és Tábornagy.

Ő Császári Fensége Ferdinánd Würtembergi Herczeg Tábornagy.

Gróf Aicholt Keresztely, Steyer Országi Igazgató.

„ **Attems Ferdinánd, Steyer Tartománybeli Kapitány.**

Báró Baldacci Antal, Udvari Számvevői Igazgatóság Elnöke.

Gróf Bánffy György, Erdély Országi Kormányzó.

Báró Barbier Adrián, a' közönséges Udvari Kamara Al-Elnöke.

Gróf Belegarde Henrik, Tábornagy.

„ **Nippenburgi Bissingen Ferdinánd, Tirolisi Igazgató.**

Prczesztvalki és Chlumczari Chlumczanszky Venczel Leopold, Prágai Érsek.

Gróf Chorinszky Ignác, a' közönséges Cs. 's Kir. Udvari Kamarának Elnöke.

„ **Collredo József, Tábornagy, Status Conf. Minister.**

„ **Collredo Venczel, Tábornagy Poroszló-testőrség Kap.**

„ **Dietrichstein József, Alsó Austriai Landmarchal.**

Monyorokereki Gróf Erdődy József, Magyar Királyi Udvari Cancellár.

Gróf Goész János Péter, Velencei Igazgató.

Báró Hauer Ferencz, Galicziai Igazgató.

„ **Hingenau Bernárd Gottlieb, az Ens feletti Ausztriai Kormányzék Elnöke.**

Herczeg Hohenczollern Hechingen Fridrik Ferencz Lovasság Generálissa és Iliriai, Steyeri és Tirolisi Igazgató Generális.

Hudelist József, Status és Conferentiabéli Tanácsos.

Csábrági és Szitnyai Herczeg Koháry Ferencz, Magyar Kir. Udvari Al-Cancellár.

Gróf Liebsteinszky Kolowrát Ferencz Antal, Cseh ország Fő Várnagy.

„ **Lazanszky Prokop, Cseh és Gallicziai Fő Cancellár.**

Báró Lebzeltern Lajos, Cs. 's Kir. Pétervári Követ.

Gróf Székhelyi Mailáth József, a' Magyar Udvari Kir. Kamara Elnöke.

Báró Mecséry Dániel, Tábornagy.

Herczeg Reusz Plauen Henrik, Tábornagy.

Roschman Antal, belső titkos Tanácsos.

Gróf Saurau Ferencz, Status és Conferentiabéli Minister.

Schüller József, Status és Conferentiabéli Tanácsos.

Gróf Stadion és Warthausen Filep, Status és Conferentiabéli Minister.

Báró Stipsics József, Fő Hadi Tanácsi Al-Elnök.

Rakitoveczi Verchovác Maximilián, Zágrábi Püspök.

Gróf Vallis József, Status és Conferentiabéli Minister.

Báró Veszenburg János Filep, Müncheni Cs. Kir. Követ.

Gróf Vásonkeői Zichy Károly, Status és Conferentiabéli Minister.

„ **Vásonkeői Zichy István, Berliini Cs. Kir. Követ.**

Ezüst Keresztesek.

Báró Andlaw Birsell Károly, Bádeni Hercegségi Minister

„ **Andlaw Hubert, Császári 's Királyi Kamarás.**

Auen Alajos, Tyrol-Kormányzói Titoknok.

Gróf Auersperg Ágoston, Ens feletti Kormányzói Tan.

„ **Auersperg Raimund, Laibachi Kerületi Kapitány.**

Báró Cartenstein János, Alsó Austriai Biztossági Tanácsos.

Adelsbachi Bauer Venczel, Prágai Physicus.

Báró Baum Antal, Udvari Tanácsos.

Baumgarten János Mihály, Alsó Austriai Útépítési Igazgató.

Komori Báró Bedekovics Ferencz, Status és Conferentiabéli Tanácsos.

Berngberg Antal, nyugalmazott Kapitány.

Báró Binder Kriegelstein Ferencz, a' Niederlandi Udvarnál Cs. Kir. Követ.

Blumenkron Henrik, Leitmericzi Kerületi Kapitány.

Böhm János, Csehországi Kormányzói Tanácsos.

Gróf Bombelles Lajos, Dresdai Cs. Kir. Követ.

Borges, Prágai Physicus.

Braun , Kormányszéki Tanácsos.

Breinl Károly Pilsneri , Kerületi Kapitány.

Báró Kronenburgi Bretfeld Antal, Csehországi Tartomány-Biztossági Elnök.

Bumel János, Tabori Kerületi Kapitány.

Báró Ceschi a Santa Croce Alajos, Trienti Kerületi Kapitány.

Gróf Chotkovai Chotek Károly, Triesti Udvari Tanácsos.

„ **Consolatti Filep.**

Czeh Antal, Kerületi Kapitány.

Damm Károly, Welsi Kerületi Biztos.

Donhammer Antal Eduard, Prachinai Kerületi Biztos.

Doredi Ferdinánd, Mailandi Kormányszéki Tanácsos.

Drosdik Vilmos, Udvari Tanácsos.

Báró Dyke Bogosláv, Kolomæri Kerületi Kapitány.

Ehrenberg János Adalbert, Gréczi Kormányszéki Tanácsos.

Báró Erben József, Klattauai Kerületi Kapitány.

„ **Escherich György, Tarnovi Kerületi Kapitány.**

Galanthai Herczeg Eszterházy Pál, Angolországi Cs. 's Kir. Követ.

Fähndrich Adalbert, Selaui Apát.

Faschang József, Csehországi Prépost.

Feyertag Antal, Syndicus a' Prágai Egyetemenél.

Floret József, Udvari Tanácsos.

Friebel József, Teunschloszi Igazgató.

Fülljod Claudius, Udvari Tanácsos.

Báró Geiszlern János, Cseh - Austriai Al-Cancellár.

Genotte Vilmos, Követségi Tanácsos.

Genz Frigyes, Udvari Tanácsos.

Gielge Ignác, Lambachi Kerületi Biztos.

Göhausen , Gréczi Policziai igazgató.

Goldammer József, a' Cseh Királyi Városok Tartományi Al-Kamarása.

Greifenegg Hermann, Hanoverai Cs. Kir. Ügyviselő.

Gröszel János Mihály, Budweiszi Kerületi Kapitány.

Gyurkovics András.

Haserl Antal, Birtokos.

Handl Pál Antal, Udvari Tanácsos.

Hauer Leopold, Botzeni Kerületi Kapitány,

Báró Hesz Herman Ferencz, Morva, Schlesiai fő Törvényszéki Elnök.

Hoch József, Kormányzéki Tanácsos.

Horodiszky Leopold, Galicziai Földes Úr.

Báró Hruly Károly, Cs. Kir. Követségi Tanácsos.

Gróf Hrzán Károly Frigyes, Csehországban Mileschau Uradalom Birtokossa.

Báró Hügel János Alajos József, belső titkos Tanácsos.

Hurdalek József Ferencz, Leitmericzi Püspök.

Jakoba József, Kerületi Kapitány.

Báró Jurits Ferencz József, Gréczi Kormányzéki Tanácsos.

Kellner Károly György, Prágai Polgármester.

Gróf Klebelsberg Ferencz, Cs. Kir. Kamarás.

Báró Königsbrunn Lajos, Morva, Schlesiai Kormányzéki Tanácsos.

Pannosi Kreuzinfeld, Rakoniczi Kerületi Kapitány.

Kronenfels János, Kormányzéki Tanácsos.

Báró Kruft József, Udvari Tanácsos.

Kugstascher József, Tirolisi Posta Igazgató.

Báró Lattermann Krisztián, Táborszernagy.

„ Lederer Károly, Status és Conferentiabéli Tanácsos.

Lehman Gáspár, Udvari Tanácsos.

Báró Lempruck Gáspár, Hausruki Kerületi Kapitány.

Lilienau Limbek János, Udvari Tanácsos.

Gróf Lützov Hyeronimus, Bidschovai Kerületi Kapitány.

Manner Farkas, a' Brüni Kerületi Kapitánya.

Báró Marenzi Antal, Gréczi Kormányzéki Al-Elnök.

„ Margelick Károly, Csehországi Kormányzéki Titoknok.

Graveneggi Mayer József, Udvari Tanácsos.

Mazetti, Tirolisi Tanácsos.

Mensi Dániel, Schvatz Kerületi Kapitány Tirolisban.

Merkel Ferencz Dénes, Bunzlau Kerületi Kapitánya.

Mertens Lajos, Udvari Tanácsos.

Mertens Péter, a' Csehországi Kormányzék Al-Elnöke.

Báró Metzburg János, Udvari Tanácsos.

Gróf Mier, Cs. Kir. Kamarás.

Mikos László, Status és Conferentiabéli Tanácsos.

Müller Ádám, Leipzigi Fő Consul.

Báró Münch Bellinghausen Joachim Eduard, Ellbogeni Kerület Biztossa.

Michieli Károly, Veronai Deputatus a' Velencei Congregationál.

Báró Mylius Gáspár, Tábornagyi fő Őrmester.
 Neuburg András, Udvari Tanácsos.
 Neumann Károly, Gróf Clam Gallas Javai Felügyelője.
 Neumann Filep, Cs. Kir. Londoni Követség Titoknoka.
 Gróf Pálffy Antal, Cs. Kir. Kamarás.
 Peche József, Berauni Kerület Biztossa.
 Báró Perényi Lázár, a' Magyar Udvari Kamara Tanácsossa.
 Perger Lőrincz, Cseh Kormányshéki Tanácsos.
 Peter Antal, az első Schvaczi Kerületnek Biztossa Tirolisban.
 Petkovics Lajos, Udvari Tanácsos.
 Petzold Leopold, Udvari Tanácsos.
 Vertmaui Pfleger Ferencz Xav. Viczenczai Al-Delegatus.
 Pilát Ferencz, Metternich Herczeg privat Titoknoka.
 Gróf Piláti Károly, az első Salczburgi Kerületnek Biztossa.
 Báró Pillersdorf Ferencz, Udvari Tanácsos.
 Placzer Prokóp, Berauni Kerületi Kapitány.
 Prohaszka József, Kurzimmeri Kerület Kapitánya.
 Radichevich Ferencz Károly, Triesti Kormányshéki Tanácsos.
 Radosevich Dömötör, a' Cs. Kir. Hadi Tanács Tanácsossa.
 Báró Reichman August, Cs. Kir. Közönséges Udvari Kamarának Al-Elnöke.
 Reusz Ferencz, Bányászi Tanácsos.
 Riccabona Ferencz, Roveredoi Kerületi Kapitány.
 Ritter Eduard, Kaurzimi Kerületi Biztos.
 Römer Ferencz, Insbruki Kormányshéki Titoknok.
 Römisch Zachariás, Kleinscall Birtokosa Csehországban.
 Ehrenverti Róner Károly Isidor, Paduai Al-Delegat.
 Hörburgi Roschman Antal Leopold, a' Bécsi felső fertály Kerületnek Kapitánya.
 Raab, a' Sombori Kerületnek Kapitánya.
 Rosner Jakab, Udvari Tanácsos.
 Saar Ferencz, a' Bécsi alsó Kerületnek Kapitánya.
 Schraut Ferencz, Alban Helvecziai Követ.
 Schröck, Cs. Kir. Tanácsos.
 Schvinner Alajos, Udvari Tanácsos.
 Gróf Sigray Károly, Cs. Kir. Kamarás.
 Slugoky János, Lembergi hajó építési Igazgatóságánál Rajzoló.
 Sonleitner Kristof Henrik, Manhart hegy alatti fertály Kerületnek Kapitánya.
 Gróf Diesenbergi Spingel. Udvari Tanácsos.

Stah Filep , a' Kereskedői Udvari Biztosság Elnöke.
Báró Stiebar Kristof , Manhart hegy feletti Kerületnek Kap.
Stieler Károly József , nyugalmazott Kormányszéki Tanácsos.
Báró Stift András , Status és Conferentiabéli Tanácsos.
 „ **Stürmer Bertalan , Követségi Titoknok.**
Suppe János , Kormányszéki Tanácsos.
Thieri Cheval. , Castua Uradalom Tulajdonossa.
Gróf Thurn-Hofer és Valsassina János , Velencei Delegatus.
Toresani Länzföld Károly Justius , Udinai Delegatus.
Gróf Trautmansdorf Sebestyén Zbraslaviczí Uradalomnak
Birtokossa.
Gróf Thunhoffer , Cs. 's Kir. Kamarás.
 „ **Ugarte Alajos , Udvari Tanácsos.**
Báró Ulm Erbach Ferdinánd , a' Klagenfurti Nemesek Tör-
vényszékének Elnöke.
Varena József , Kormányszéki Tanácsos.
Vicentini Jakab , Triesti építészí Felügyelő.
Vogl Antal , Kormányszéki Tanácsos.
Wacken Miklós , Udvari Tanácsos.
Walkony Adalbert , az I-ső Rakoniczi Kerületnek Biztossa.
Gróf Wallis Maximilián , Kormányszéki Tanácsos.
Grünvaldi Wander József , Csehországi útiépítészí Igazgatója.
Weisz , Cs. Kir. Örmester.
Báró Werner Károly , Kormányszéki Tanácsos.
Weynother János , Ellbogeni Kerületi Kapitány.
Wilfling Ferencz József , Kormányszéki Tanácsos.
Willmann Ferencz , Prágai Kormányszéki Titoknok.
Witzmann András , Udvari Tanácsos.
Wohleben István , Bécsi Polgármester.
Wüllersdorf Károly , Rovigói Al-Delegat.
Wüllersdorf Leopold Hermann , a' Sandei Kerületnek Kapitánya.

XI.

Az Austriai polgári érdempénzekről.

A' polgári megtiszteltetési érdempénzek aranyból és ezüsből is vagynak készítve; amazok három félék u. m. nagyobb, középszerű, és kisebb formájúak — emezek pedig csupán csak nagy és középszerű formájúak. — Illyes érdempénzel nem csak a' Férjfi hanem az Asszonyi nemből lévő személyek is megjutalmaztathatnak. — Ditsőült Ferencz Császár Uralkodása alatt kiosztott nagyobb alakú érdempénznek job oldalán látszatik az alapító Ferencz Császár mejképe ezen körülírással: „Franciscus Austriae Imperator“ a' bal oldalon pedig ábrázolva vagyon egy Római alakú Templom ezen felülírással „Honor“ (a' Tiszteletnek) és ezen körülírással „Austria ad Imperii Dignitatem evecta (Austria Császári méltóságra emeltetett), a' más két kisebb alkotású érdempénzeknek job oldalán szinte a' Császárnak mejképe látszatik ezen körülírással, Franciscus Austriae Imp. Hun. Boh. Gal. Lod. Rex. AA. a' tulsó oldalon pedig látszik egy igazságot mérő Serpenyő, egy Kormány, és egy Mercuriusi Pálca, ezeken felül pedig egy Korona ezen körülírással „Justitia Regnorum fundamentum“ (Igazság az Országoknak talpköve).

Mind az arany mind pedig az ezüst polgári érdempénzeknek felirásai változnak az uralkodó Fejedelem változásával, mivel mindenkor az Uralkodó Fejedelemnek mejképe, neve és Symboluma szokott azokra kinyomatni, de egyébiránt azok mindenkor a' mej bal oldalán vörös szallagról fügve hordoztatnak, és az nagy megkülömböztetésére mutat, ha valaki az arany érdempénzt az aranylánczal együtt kapja, és azt arról fügve hordozhatja. Az efféle érdem-

pénzek is a' megtiszteltetteknek halálokkal az örökösökre maradnak, valamint az ollyas érdem, vagyis emlékpénzek is mellyek jutalom és tisztelet gyanánt a' Fejedelem által emlékezetül adatnak, főkép ollyas Tudósoknak, kik magokat jeles tudományok által megkülömböztették. Az illyes emlékpénzek egyes esetekben nagyobb vagy kis formában és alakban aranybúl készíttetnek, és rendszerint a' jutalmazó Fejedelem mej képén kívül, a' megjutalmazottnak neve is kinyomatik azon, az érdem kifejezéséhez alkalmaztatott felirással.

XII.

Az Austriai Katonai megtiszteltetési Jelekrül.

A' polgári megtiszteltetési Jelek után következnek a' katonai megtiszteltetési Jelek, mellyek közül elsőséggel birnak azon keresztetskék, mellyek 1813 — 1814-ben amazok formájára a' Francziáktól elfoglalt álgykából öntetettek és halavány sárga 's fekete szélű szallagon viseltetnek. Csupán csak Schwartzenberg Herczeg, mint Fő Hadi Vezér számára készíttetett egy nagyobb formájú hasonló kereszt, mellyet ő nyakról fűgve szélesebb szallagon hordozott. Ezen tiszteltetési Jellel úgy mint a' forma ruházathoz tartozó rélzecskével megjutalmaztattak mindazok, kik az 1813 és 1814-dik Esztendőben viselt háborúkban — jelessen pedig ez 1813-dik Esztendei 13-dik Augustustól kezdve egész az ellenségeskedések megszűntéig jelen voltak, és az ellenség ellen tétleg munkálódtak, és pedig minden különbség nélkül — sőt még az ollyan Vitézeknek is megengedetett azoknak viselése kik, a' katonai szolgálatból polgári szolgálatba állalléptek, de valójában az ellenség előtt állottak, és még az is megengedetett az illyes Vitézeknek, hogy neveiket a' kapott keresztetskék szélére bévésethessék.

Ezen Katonai tiszteltetési Jeleknek formája és felirásai szinte ollyasok, mint a' fentebb előadott polgári megtiszteltetési jeleknek formái és felirásai, és csupán csak egy forma nagyságú keresztek öntettettek minden katonai rangra való tekintet nélkül.

A' Tábori Papok megtiszteltetési Jelekről.

A' Tábori Papok megtiszteltetési Jeleket alapította 1801-dik Esztendőben b. e. Ferencz Császár ollyas Tábori Papok megtiszteltetésök végett, kik a' Csata helyén, vagy pedig az ellenség előtt lelkeszi kötelességüket, veszedelmek között tellyesítették, és akkor magokat különösen megkülönböztették. Esmértető Jele ezen megtiszteltetésnek egy 12. kerek szegű Sz. Lázár és Móricz Rend díszjéléhez hasonló formájú Kereszt borostyán koszorú nélkül, melly vörös és fehér színű szallagon hordoztatik, középelt ezen felirással „Piis meritis“ az (ájtatos érdemeknek) arany vagy ezüst alakban, ezen díszjel tehát különbözik a' katonai megtiszteltetési Jelektől, és megjegyzésre méltó, hogy ha a' Tábori Papok valamelly vitézi tett által különböztetik még magokat háborúkor, szinte ők is a' Katonai díszjelekkel tiszteltethetnek meg.

XIII.

Az Austriai Katonai érdem Pénzekről.

Az ollyas Hadi osztályhoz tartozó Katonáknak Vitézi tettek és katonai érdemek megjutalmazások végett, kik Mária Theresia jeles Rendének elnyerhetése tekintetében megkivántató tulajdonságokkal nem birnak, már ditső emlékeztető II-dik József Császár alapított egy megtiszteltetési jelt, az úgy nevezett Medailleát vagyis a' megtiszteltetési arany és ezüst érdempénzeket, és pedig olly czélbül, hogy azok-

*

kal az Altisztek és Közkatonák a' Strázsamestertől kezdve lefelé egész az utolsó Közemberig, kik bátor és vitézi tetteik által magokat megkülömböztették, érdemekhez képest megjutalmaztathassanak; és hogy ezen jutalom által, melly pénzbeli segedelemmel is öszve vagyon köttetve, annak birtokosi nemcsak ön becsöket a' nyilvános tisztelet miatt mindinkább érezhessék, hanem hogy az által a' többi bajtársok is hasonló vitézi tettekre buzdíttathassanak. Minthogy pedig ezen ditsó alapításnak szabályai időjárával, a' fenforgó körülményekhez képest több változásokat szenvedtek — annál fogva boldog emlékezetű Ferencz Császár, ki a' katonai érdem iránt mindenkor különös figyelemmel viseltetett, egybegyűjtetni rendelte mind az e' részben utóbb kiadott rendelkezéseket és azokból bizonyos zsinór mértékül szolgáló Statutumokat dolgoztatott ki, mellyek elkészülvén és Felséges színe elejébe terjesztetvén, azokat kegyelmes helybehagyásával nemcsak hogy megerősítette, hanem egyszersmind megparancsolni méltóztatott, hogy azok az egész hadi Seregnél közhírré tészenek. — Ezen Statutumoknak, mellyek Pesten nyomattattak, és ugyan ott 1809-dik Esztendőben Május 19-én hirdetettek ki, érdekesebb szabályai következők:

I-ször. A' Medaillét vagyis a' katonai érdempénzt elnyerheti a' Cs. 's Kir. Hadi Seregnél vagyis Armadában szolgálatban lévő minden katona, minden külömbség nélkül, a' Strázsamestertől kezdve az utolsó Közemberig, légyen bár az ollyas Vitéz honni vagy külföldi származása, 's tartozzon bár akár mellyik osztályához is a' Hadi Seregnek; sőt még azok sem vétetődnek ki, kik csak a' háború végeztéig vagy pedig bizonyos időszakig katonáskodnak, és a' Haza védelmére akár minemű szolgálatokatis visznek végbe, illyenek p. o. a' háború tartása idejéig felállított úgy nevezet, Stab és Frey - Chorok könnyű Batallion-ok, katonai fuvarosok (Fuhrvesen) Landwehrek 's végre mindazok, kik rendkívüli esetekben a' Haza védelme végett bizonyos hadi osztály u. m. Compagniát vagy Escadront formálnak, Ide értetődnek továbbá a' Cs. 's Kir. rendszerinti Cadétok, valamint a' magokéból ellátott Cadétok is (Cadetten ex propriis) nem külömben a' Trombitások (Trompetter) az úgy nevezett Prima Planisták a' Regimenteknek Dobossai (Regiments Tambours) Muzsikusai és Ácsai számot tarthatnak ezen megkü-

lőmböztetésre és az azzal járó hasznokra, ha ollyas vitéz tettet követkekel, melly alkalmas ezen diszjel elnyerésére.

2-szor. Ezen jutalomra csak azok tarthatnak számot, kik az ellenség előtt, vagy ellenséges alkalommal csupán személyes és magános befolyások által vitézségöknek, bátorságoknak és rettenthetetlenségeknek ollyas jelét és bizonyosságát adták, melly által a' Hadiszolgálat nyilván előmozdittatik, és valamelly szerencsés 's hasznos vállalatra nyújt alkalmaságot, p. o. ha valaki előljáró Tisztjét, vagy akár bajnok Társát is a' jelenlévő veszedelemtől megmenti, vagy ha a' hadi vagy győzedelmi Jelnek megtartását vagy visszanyerését, vagy pedig a' haditárt illető javaknak megmaradását jeles tette és vitézsége által eszközli, vagy végre efféléket az ellenség kezéből elfoglal 's a' t. 's vitézi tettet hiteles bizonyságokkal be is tudja bizonyítani. Ugyan azért az ollyas tettek, mellyeknek gyümölcsét, vagy szerencsés következését csupán csak megfontolatlan vakmerőségnek, vagy merő nemtelen rablási dühnek lehetne tekinteni, 's tulajdonítani, épen nem alkalmasak ezen jutalom elnyerésére, valamint az ollyasok se tarthatnak arra számot, kik Előljáróknak vezérlése alatt valamelly egész osztályban különböztették meg magokat vitézségök által, mivel csupán csak a' személyes és magános vitézi tettekkel vagynak ezen érdempénzek egybekötvetve.

3-szor. Ezen érdempénznek kiosztogatása csupán csak a' fő Hadi Kormányzónak (General en Chef) vagyon hatalmában, mindazonáltal ezen jognak gyakorlását ideiglen át ruházhatja ő az alatta lévő hadi osztályok kormányzóira is.

4-szer. Egy fontos tekintetű és ollyannak nyilván elismért vitézi tett, mellynek végbevitelére különös bátorság rettenthetetlenség, lélek jelenlét, erő, és ipar kívántatik, minden tekintet nélkül a' rangra, (Chargéra) mellyet a' katoná visel, mindenkor arany, a' kisebb tekintetű pedig ezüst érdempénzzel jutalmaztatik meg, de mégis egynél több érdempénz senkinek sem adathatik, hanem a' ki már ezüst érdempénz bir, és bátor szívének újabb jelét adta, az e' helyett arany érdempénzt nyerhet, a' ki pedig már arany érdempénzt nyert és bátorságát újjabban is behizonyította, az ollyas, érdeméhez képest más módon jutalmaztatik meg.

9-szer. Ha az érdempénzel megjutalmaztatott katona betegsége miatt katonai Ispotályba vitetnék, akkor ugyan annak rendszeres katonai zsoldja az Ispotály pénztárába fizettetikbe, de az érdem pénzbeli fizetés még akkoris tulajdona marad ugyan, de mégis az ispotályban való tartózkodása ideje alatt kezére ki nem fizettetik, hanem csak akkor pótoltatik ki, midőn az Ispotályból kiszabadulván Compagniájához ismét visszatér; ha pedig háborúkor kerülne tábori ispotályba, akkor tölle az érdempénz elvétetik, és az illető Compagnia vagy Escadron által felgyógyulása idejéig őrizet alá vétetik.

10-szer. Ha az Invalidusok házában vétetődnefel az illyes katona, akkor ő az Invalidusi járandóságán kívül megkapja még az érdempénze után járó fizetését is, szinte azonképen, a' mint azt katonai szolgálatja alatt megkapta, sőt kijárul az annak még akkoris, ha az Invalidusok házából ezen jótékonyosság fentartása mellett kilépne, de mégis, ha ezen esetben a' külföldre költözne ki, arra addig számot nem tarthat, míg csak onnét a' Cs. 's Kir. örökös Tartományokba ismét vissza nem térne, a' külföldön töltött időre eső dijt semmi esetre sem követelhetvén. Megtartják végre azt a' határszélek vagyis vég Regimenteknél szolgáló illyes érdempénzel megjutalmaztatott katonák is, még pedig akkor is, midőn fél vagy egész Invalidusoknak nyilatkoztatnakki.

11-szer. Ha az illyes katona hadi fogságba esne, akkor annak érdempénzétől járó fizetése azonnal megszűnik, a' nélkül, hogy akár ő, akár pedig ha házas volna, felesége azt követelhetné, és csak akkor, és azon naptól fogva kaphatja azt ki ismét, a' midőn a' Cs. hadi szolgálatba akár csere, akár pedig más úton módon ismét vissza lép, vagy paroléra elbocsájtatna, kivéven, ha bétudná bizonyítani, hogy ő egy egész tábori osztállyal előljárájának vezérlése alatt, mint p. o. valamelly Vár ostromlásakor Capitulatio mellett esett vala hadi fogságba, mivel már az efféle esetekben visszajöveletekor az egész fogsága idejére eső dij kifizettetik néki, de ellenben ha szabad téren esne fogságba, arra soha sem tarthat számot, ha pedig fogsága ideje alatt önként vagy kényszerítve az ellenség hadi szolgálatjába lépne, akkor az első esetben, ha kibizonyosodik a' kívül is,

5-ször. Ki ezen megtiszteltetésnek vagyis érdempénznek elnyerésére a' Commandirozó Generális által találtatott érdemesnek, annak az az illető Regimenti osztálynak Kormányozója által ünepélyessen adatikálta! — és függesztikfel mejére — az az felső ruhája gomblyukára, a' kiállított katonai osztály előtt; neve pedig valamint a' Regimentnek is megnevezése, úgy szolgálatjának minéműsége a' vitézi tettek rövid leírásával együtt a' végre készített Jegyzék szerint írásban foglaltatván, a' fő Hadikormányshéknak megküldetik, ki azt a' nyilvános hirdapok által közhirre téteti.

6-szor. Az érdempénzel egybekötöttett zsoldnak mennyisége azon ranghoz vagyis Chargéhoz mérsékeltetik, a' mellyben volt a' katona akkor, midőn vitézségének jelét adta; ki arany érdempénzt nyert, az ollyas rangjához vagyis Chargéjához szabott zsoldjához képest hasonló mennyiségű, vagyis egész zulagot kap, ki pedig ezüst érdempénzzel jutalmaztatott meg, az annak felét húzza zulagképen egész élete fogytáig. Ezen segédpénz vagyis zulag azonban, a' békesség időbeli zsoldhoz, vagyis katonai gagéhoz mérsékeltetik, de minden külömbség nélkül, mindenkor kiadatik, ha mindjárt azon Regiment vagy annak valamely osztálya más tartományba tétetne is által; békesség idejében megtartja ő azt a' Medailleával együtt még akkor is, ha más katonai osztályba tétetné által, vagy pedig tiszti rangra emeltetne; (avancirozna).

7-szer. Húzni fogja ő azt mind az ideig, mig csak valamely katonai vagy akár polgári Status szolgálatba léssen, sőt megadatik nékie az még akkor is, ha ő akár mi oknál fogva is a' Status jóvedelméből tartatnaki.

8-szor. Megkapja továbbá ő azt akkor is, ha urlaubba! vagyis szabadsággal bocsájtatna el, és akár az örökös akár pedig a' külföldi tartományokba vegyeis utazását, ez utóbbi esetben azonban mégis csak úgy kapja ebbéli segéd fizetését, ha egyszersmind a' katonai zsoldja vagy pensiója kiadattatása és a' külföldön való felvétele iránt is engedelmet nyert, mivel külömben ez csak akkor adatik ki nékie pótlásképen, midőn a' külföldről vissza érkezett, az örökös tartományokba utazók mindazáltal urlaubjok vagyis szabadságok ideje alatt is azzal kények szerint rendelkezhetnek.

úgy tekintetik, mint szökevény katona (Deserteur) a' második esetben pedig hasonlóul elveszti az ellenség szolgálatjában töltött időre eső díját, ha azonban fogsága ideje alatt elveszteni érdempénzét visszajövelekor kap annak helyébe újjat.

12-szer. Ki az érdempénzét vagy eladta, vagy pedig eljátszotta, az ollyas mást helyében többé nemkap, és az attól járó fizetést is azonnal elveszti — újjabb vitéz tette által azonban nyerhet ismét mást, ha pedig érdempénzét mérő gondatlanságból vesztette el, akkor ugyan a' helyett kaphat újjat, de az attól járó fizetést mindaddig kinem kapja, míg annak becs árra abból ki nem pótolatik — kivéven, ha hitelesen bétudná bizonyítani, hogy annak elvesztét neki tulajdonítani épen nem lehetne, mint p. o. ha azt tőlle vagy elrabolták, vagy pedig elsikkasztották volna.

13-szor. Minden hadi Törvényszékbéli Ítélet és büntetés maga után húzza az érdempénz és az azzal járó fizetésnek elvesztését is, minthogy azonban annak elvesztése egyik részét teszi a' büntetésnek, annak okaért szabályul hagyatott a' Biróságoknak, hogy az Ítélet hozatala alkalmával arra különös figyelemmel legyenek, és annak elvesztését világossan megérintsék ítéletökben, mindazáltal még az fenyített katonák előtt se záratik az út, hogy azt újjabb Vitézségök és érdemök által ismét megne szerezhessék.

Ezen §-ban foglalt szabály későbbben közbenjött, nevezetesen 1812-dik Esztendei November 3-ról az H. 581. szám alatt költ felsőbbi kegyelmes Rendelés által változást szenvedett, és az határoztatott: hogy minden ollyas birói Ítélet, melly szerint a' fő Tiszt Cassáltatásra, többi Katonaság pedig nyilvános büntetésre p. o. megpáczáltatásra vagy megveszöztetésre, vagy pedig ezeknél még keményebb büntetésre is kárhoztatik, maga után húzza ezen diszjelnek és az azzal egybekötöttett hasznoknak elvesztését; az illyes büntetéssel azonban senki sem terheltethetik a' diszjellel meg-tiszteltetett katonák közül — ha csak ő egyszersmind a' diszjelnek elvesztésére csak ugyan birói Ítélet által elnem marasztatott volna, de egyébiránt a' mi a' tanítványi (disciplinaris) a' Compagnia vagy Regiment által kiszabott büntetéseket illeti, ezeken szinte a' diszjellel biró Katonákis meg-fenyítettethetnek.

14-szer. Ha az érdempénzes katona elszökne, de a közönséges megkegyelmezés (General pardon) kihirdetése után ismét vissza térne, akkor ugyan ő elveszti mind az érdempénzét, mind pedig az attúl járó fizetését is, de mégis ha azt visszahozná, megengedtetik, hogy annak becsára néki kifizettessen.

15-ször. Ha az érdempénzzel bíró Katona katonai szolgálatjából végső szabadságos levél mellett (Abschied) elbocsájtatna, akkor ugyan ő az érdempénzt, mint saját érdemével szerzett tulajdonát megtarthatja ugyan, de az attól járó fizetése mindjárt akkor, midőn utolsó Katonai zsoldját kikapja, megszűnik, kivéven azon esetet, ha kiléptekor a Status más szolgálatjába lépne, mivel ekkor tőle az attól járó fizetés meg nem tagadtathatik, a' mi az ollyas katona széleken lévő katonákról is értetődik, kik se úgy, mint egész, sem úgy mint fél Invalidusok tulajdon kérésekhez képest, a' katonai szolgálat terhe alól felszabadíttatnak, szinte úgy elvesztik az attúl járó fizetéseket, az úgy nevezett Landwehrhez vagy más egyéb a' veszedelem tartása idejéig állított tartománybéli védő sereghez tartozó katonák is, a' katonai szolgálatból lett kilépések napjától fogva, kivéven itt is, ha szinte ők is azonnal a' Status más szolgálatjába lépnének 's tekintve abba visszalépnének, vagy pedig ismét katonai szolgálatba jutnának.

16-szor. Ha valamely vég szabadsággal elbocsájtott és érdempénzzel bíró honni származású katona elbocsájtatása után hat hónapok múlva, az idegen országi származású pedig egy esztendő múlva ismét katonai szolgálatba lépne, az az magát ismét engagirozná, akkor ő belépte napjától fogva ismét húzni fogja érdempénze után járó fizetését (zulagját) épen ez értetődvén a' tartománybéli védő sereghez tartozó 's illyes érdempénzzel bíró katonákról is, ha a' fen kitűzött idő alatt a' katonai szolgálatba való felvétel végett magokat jelentenék. Ezen §-ban foglalt szabály az 1816-dik Esztendei 2-dik October M. 3833-dik szám alatt költ későbbi Rendelés szerint akép magyaráztatik, hogy az érdempénzi díjnak járandóságára való nézve akkor se tétessék valamely különbség, ha az azzal megtiszteltetett és magát újra engagirozó Katonának elbocsájtatása akár a' felséges

Aerariumnak tekintetéből, akár pedig annak maga kérése következtetésében történt volna is, valamint azon tekintetből sem, hogy ő érdempénze után járó díját, elbocsájtatása előtt vagy úgy húzta mint közkatona, vagy pedig úgy mint Al-tiszt, mivel azt mindenkor azon zsinórmérték szerint fogja ismét újabb bi beavattatása után kikapni, a' mint azt ő az előtt kaptaki, és így tehát, ha azt ő elbocsájtatása előtt úgy mint Al-Tiszt húzta, ezután is akép fogja ő azt húzni újabb bi beavattatása vagyis engagirozása utánis.

17-szer. Az érdempénzrel megjutalmaztatott katonának halálával, az érdempénz, mint az ő tulajdonának egy része, annak testamentombéli vagy törvényes örökösit illeti, kik is, ha annak becs árrát akarnák inkább felvenni, azt a' hadi pénztárban mindenkor felvehetik, és pedig az arany érdempénzért kaphatnak 35 ft. és 28 krkat p. p. az ezüstért pedig 1 ft. 26 kr. hasonlóul p. p. Ha gyermekei maradtak volna az ollyas katonának, és ő még mint katonai szolgálatban lévő haláloznameg, akkor ezek a' szolgálatban lévő katonákra való nézve kiszabott és megállapított szabályokhoz képest fognak kielégítettetni.

18-szor. A' Medaillek vagyis katonai érdempénzek a' hadi pénztárból küldetnek meg a' Hadi Biztossági hivatal útján a' Regimentek Kormányozóinak.

19-szer. Az érdempénzekről járó zulang azon naptól fogva rendeltetik kiadatni, és fizettetni az illető Vitéznek, melly napon ő arra érdemesnek lenni találtatott és íteltetett.

A' szabályok végső pontjában előadatik még azon mód is, melly szeréntkelletik az illető Hivataloknak az érdempénzeket kezelni, 's mint kellessék az azokkal megjutalmaztatott Vitézeknek lajstromát készíteni, mellyet minden Regimentek Esztendőnkint, Aprilis és October végével az illető fő hadi Kormányzéseknek, ezek pedig a' fő hadi Tanácsnak bemutatni tartoznak.

XIV.

A' mostan virágzó Europai Jeles Rendeknek rövid
leírása és ABC. szerént készített Lajstroma.

1. Austriai.

1. Az Aranygyapjas Vitézek Jeles Rende lásd a' 10-dik Lapon.
2. Mária Theresia Katonai Jeles Rend „ 77-dik „
3. Szent István Király Jeles Rende „ 113-dik „
4. Leopold Császár Jeles Rende . „ 179-dik „
5. A' Vas Korona Rend . . „ 213-dik „
6. A' Csillag Keresztes Dámák Jeles Rende „ 235-dik „
7. A' Német Rend Austriában . „ } 297-dik „
8. A' Johaniták Rende Csehországban „ }

2. Badeni Nagy Herczagség.

1. A' hivség Rendje „Haus Orden der Treue“ Ordre de la Fidelité — a' Badeni Nagy Herczagségi Udvarhoz tartozik; a' diszjel vagyis kereszt négy szegleteiben C. betű látszik, melly anyit tesz mint Carolus, a' kereszt közepében ezen szó „Fidelitas“ olvasható — 2 Classisa vagyon: az elsőbe tartoznak a' Nagykeresztesek, a' másikba a' Commandeurök, alapított 1715-dik Esztendőben.

2. Károly Fridrich katonai érdem Rend „Carl Fridrichs Militaer Verdienst Orden“ a' Badeni Fő Herczagséghez tartozik, diszjelének felírása nincsen — 3 Classisra osztatik u. m. a' Nagy Keresztesek, Commandeurök, és Lovagok (Ritter) osztályára, ezen Rend diszjelével megtiszteltettek évenként bizonyos jövedelmet húznak.

3. A' Zaehringi Oroszlányról neveztetett Rend „Orden von Zaehringischen Löwen“, diszjelének felírása nincsen, hanem a' mejcsillagon ezek olvastatnak „Für Ehre und Warheit“ 3 Classisa vagyon — alapított 1812.

3. Bajor Ország.

1. Szent Hubert Rende, a' Bajor Udvarhoz tartozik, következő felirással „In memoriam recuperatae dignitatis avitae“ a' mej csillagon ezen gothus felírás vagyon „In Trau vast, azaz: in der Tréne sey Fest“ csak 1 Classissa vagyon; fundáltatott 1444. megújított 1709-dik Eszten-dőben.

2. Szent György Rende, keresztjének egyik oldalán ezen betűk V. I. B. V. „Virgini immaculatae Bavaria immaculatae“ túl J. U. P. F. „Justus ut Palma florebit“ 3 Classisra osztatik, alapított a' keresztes háborúk ideje alatt, megújított 1729.

3. Max József Katonai Rend „Der Militaer Max Josef Orden“ diszjele felírása M. J. K. „Maximilian Josef König“ a' fonák oldalon „Virtuti pro Patria“ 3 osztálya vagyon, és a' diszjellel megtiszteltettek évenként bizonyos jóvedelmet húznak; alapított 1806.

4. Polgári érdem Rend „Civil Verdienst Orden der Baierischen Krone“ diszjelének felírása némelyek szerint „pour le merite et la fidelité“ többek szerint pedig „Virtus et Honos“ a' túl oldalon „Max. Jos. Rex Bajoariae 4 Classisra osztatik, és a' diszjellel megtiszteltetett Vitézek gyermekei évenként bizonyos jóvedelmet kapnak — alapított 1808.

5. Szent Mihály Rende „Orden des heiligen Michael“ a' diszjel vagyis kereszt négy ágain P. F. F. P. betűk látszanak 's ezeket jelentik: Pietas, Fidelitas, Fortitudo, Perseverantia“ a' kereszt mezején ezek olvastatnak „Quis ut Deus“ a' fonák oldalon pedig ezek „Dominus potens in Proelio“ 4 Classisra oszlik, alapított 1693.

6. Lajos Rende „Ludwigs Orden“ alapított 1827-ik Esztendőben Lajos Bajor Királynak születése és neve napján, olyas Katonai és Polgári Tisztek megjutalmazások vé-

gett, kik hűséges szolgálatjok által a' Status Javát 50. Esztendőig előmozdították, és a' legfelsőbb meglegedést megérdemlették.

4. Belgium.

Leopold Rendje, 4 Classisokra oszlik, u. m. a' Nagy Keresztes, Commandeur, Tisztek (Officiere), és Lovagok osztályára, felirása következő „L' union fait la force“ alapított a' Belgiumi Király Leopold által Julius 11-én 1830-dik Esztendőben.

Ezen Rend kívül alapított Leopold Király még egy más megtiszteltetési díszjelt is, ezen Czim alatt „Der Ehrenstern“ olyas érdemes Hazafiak megjutalmazások végett, kik magokat 1830-dik Esztendőben hűséges és jeles szolgálatjok által különösen megkülönböztették. 4 Classissa vagyon ezen megtiszteltetésnek — az első rendbeliek aranyból, a' többiek pedig ezüstből készített díszjelt nyertek. — Ezen megtiszteltetés azonban a' Bende sorában nem tartozik.

5. Braunschweig.

Henrich Rendje, ki máskép Oroszlány Henrichnek, (Heinrich der Löwe) neveztetett, tartozik a' Braunschweigi Udvarhoz, 4 Classisokra oszlik, u. m. Nagy Keresztesek, Commandeurök, kik kétfélék, úgymint: első és második osztálybéli Commandeurök — és Kiskeresztesek osztályára — a' Rend díszjeléről lefüggő kereszttecskén ezek olvastatnak „immota fides“ alapított 1834-dik Esztendőben.

6. Brittanía (Angol Ország).

1. Order of the Garter „Orden des blauen Hosenbandes“ a' kék Nadrággötő Rend — vagyis a' Nadrág kék szallagjáról, mellyel a' láb térd alatt körülköttetik és csatolatik neveztetett Rend — tartozik az Angol Udvarhoz, a' bal térd alatt lévő szallagon, valamint a' nyakról függő lánczon

és a' paláston lévő mej csillagon ezek olvastatnak „Honny soít qui mal y pense“ egy, 25. Tagból álló Classisa vagyón, nagy fontosságú 's különös katonai érdemek megjutalmazása végett, alapított III-dik Eduard Király által 1350.

2. A' Distel Rend „Orden der Distel“ máskép Szent András Rendje „Order of the Thistle“ ezen körülírással „nemo me impune lacessit“ 1 Classisa vagyón, alapított még 1543. V-dik Jakab Király által pedig megújított 1787-ben.

3. Szent Patritius Rende „Order of Patrik“ 1 Classisból áll, alapítása ideje 1783.

4. Szent Mihály és Szent György Rende „The most dist inguished Order of Saint Michael aud Saint George“ az Angol Udvarnak tulajdona, egyik oldalán a' díszjelnek ezek olvastatnak „Auspicium melioris aevi“ 3 Classisa vagyón, és alapított III-dik György Király által 1818-dik Esztendőben.

7. Burkus Ország.

1. A' fekete Sas Rend, vagy a' Porosz Sas Rend, tulajdonossa a' Burkus Király — díszjelén ezek olvashatók „Suum cuique F. R. (Fridericus Rex) 1 Classisra oszlik, alapítása ideje 1701.

2. Vörös Sas Rend vagy a' Brandeburgi Sas Rend — a' Burkus Királyi Udvar tulajdonossa, a' díszjelén csupán ezen betűk vagynak F. W. azaz „Fridericus Wilhelmus“ a' mej csillagon pedig ezek vagynak kivarva „Sincere et constanter“ most már 4 Classisa vagyón — eleinte ezen Rendnek ezen felírása volt „Ordre de la Sincerité“ utóbb „Ordre de la Générosité“ majd ismét „Ordre pour le mérite“ alapított 1705.

A' Szent Johanitáknak Rende Burkus Országban. Itt is létezik még egy osztálya a' régi kereszt háborúk idejéből eredetét vevő Szent Johaniták Rendének — a' Rend Nagy Protectora a' Király, ki a' Vitézeket szokta kinevezni, a' Nagy Mestere pedig egy a' Királyi Hercegek közül, csak egy Classisa vagyón.

8. D á n i a.

1. A' Dannebrogi Rend, felirása „Gud og Kongen“ azaz „Gott und König (az Isten és a' Király) a' Rend mottója: „Pietati et Justitiae“ a' diszjel egyik oldalán ezekis olvastatnak „Restitutor.“ 4 Classisokra osztatik, tartozik a' Dániai Udvarhoz. Némelly Irók szerént, alapított ezen Rend még 1219-dik Esztendőben de bizonyosabb adatok szerént inkább 1671-dik Esztendőre lehet annak alapítását határozni.

2. A' fejér Elefant Rend (Orden des weissen Elefanten) tartozik a' Dániai Udvarhoz, a' diszjelnek felirása nincsen — a' Rend mottója „Magnanimi pretium, 1 Classisa vagy on fundáltatott IV-dik Kanut Király által 1190-dik Esztendőben, megújított I-ső Christián Király által 1464.

9. Egyházi Birodalom (Kirchen Staat).

1. Krisztus Rendje „Ordine del Christo“ diszjelének nincsen felirása, tulajdonossa a' Római Pápa, de eredetileg a' Portugalliai Királyi Udvart illeti, mivel midőn azt XXII-dik János Pápa megerősítette, fentartotta egyszersmind magának, hogy azt ő is osztogathassa, ugyan azért ezen két Uralkodóhoz tartozó Rend, csak egy Rendnek tekintethetik. Egy Classisa vagy on alapított 1317-dik Esztendőben.

2. Az arany Sarkantyús Vitézek Rendje „Orden des goldenen Sporns“ „Ordine dello Sperono d' oro,“ nincs felirása, Római Pápa Rendje, 1 Classisa vagy on 's alapított IV-dik Pius Pápa által 1559.

3. Lateranumi Szent János Rende „Orden des heiligen Johannes von Lateran,“ 1 Classisa vagy on alapított ugyan csak IV-dik Pius Pápa által még 1560-dik Esztendőben, de mivel már több, mint 50 Esztendőök óta azzal senki sem tiszteltetett meg, úgy látszik, hogy ezen Rend megszűnt lenni.

4. Szent Gergely Rendje „Der St. Gregors Orden“ fundáltatott XVI-dik Gergely Pápa által 1831-dik Esztendőben és 4 Classisokra oszlik.

5. A' Szent Johaniták vagyis Máltai Vitézek (der St. Johaniter oder Maltheser Orden) Rendének egy osztálya, vagyis úgy nevezett Nagy Prioratusa létezik Csehországban is. Ezen Rend is hasonló eredetű és tekintetű a' többi olyas Rendekkel, melyek a' szent földre vagyis Palestinába való kivándorlások és keresztes háborúk alkalmával alakultak. Lásd erről alább a' Spanyol Kir. Udvarrtól illető Rendeknek leírását.

10. Franciaország.

1. A' Tisztelet Legio Rende „Ordre Royal de la Légion d' Honneur“ „Orden der Ehren Legion“ tartozik a' Francia Királyi Udvarhoz. A' diszjelén olvashatni „Henri IV. Roi de France et Navarre“ túl „Honneur et Patrie“ a' Tisztelet és a' Haza, 5 Classisra oszlik, Napoleon Császár által alapított 1802.

2. Szent Mihály Rendje „Ordre de Saint Michel“ tartozik a' Francia Udvarhoz, régenten ezen felírása volt, „Immensi tremor oceani“ most nincsen, 1 Classisa vagyon, fundáltatott 1469.

3. Szent Lélek Rendje „Ordre du Saint Esprit“ „Orden des heiligen Geistes“, a' Francia Udvarhoz tartozik, a' Rend diszjelének felírása nincsen, hanem a' Rend mottója: „duce & auspice“ csak egy Classisa vagyon, fundáltatott 1579.

4. Szent Lajos katonai érdem Rend „Militair Orden des heiligen Ludwig“ „Ordre Royal et Militaire de Saint Louis“ ezen felirással „Lud. Magn. Instit.“ (Ludovicus Magnus instituit) körülírás „Bellicae Virtutis Proemium“ áll 3 Classisból 's alapított 1693.

5. Katonai érdem Rend franczául „Institution du mérite militaire“ diszjelének felírása „Pro virtute bellica“ a' túlsó oldalon „Lud. XV. Instit.“ (Ludovicus XV. instituit), 3 Classisra oszlik, fundáltatott 1759.

11. Görögország.

A' Megváltó (Salvator) Rendje „Der Orden des Erlösers“ tulajdona a' Görög Királyi Udvarnak; 5 Classisokra

oszlik, az elsőbe tartoznak az ezüst keresztes Lovagok, a' másodikba az arany keresztes Lovagok, a' 3-ba az úgy nevezett Comthurok, a' 4-be a' Nagy Comthurok, az 5-be a' Nagy Keresztesek, a' diszjel egyik oldalán ezek olvastatnak: „*ΗΑΕΙΙΑ ΣΟΤΧΕΙΡ ΑΒΑΘΕΑΕΤΑΙ ΕΝ ΙΕΧΤΙ*“ azaz: Uram a' te jobod (job kezed) erővel bír — a' túl oldalon pedig ezen felírás vagyon „*ΟΘΩΝ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ*“ Otto Görög Ország Királya, fundáltatott általa 1838.

12. Hannoverai Királyság.

Guelpheni Rend „Guelphen Orden“ a' Hannoverai Udvartulajdona. Diszjelének felírása „G. L. Guelphischen Regenten Haus“ ezen mottoval „*Nec aspera terrent*“ három osztálya vagyon, alapítatott IV-dik György Angol Király által, minden megtsiztetett Vitéznek neve és a' megtsiztetetésnek ideje bévésetik a' Rend diszjelére.

13. Hessen Darmstati Nagyherczegség.

Lajos Rend „Ludwigs Orden“ a' diszjel egyik oldalán ezek olvastatnak „Gott, Ehre und Vaterland“ a' másikon pedig vagyon egy L. betű ezen felírással „*Für Verdienst*“ 5 Classisra osztatik — alapítatott I-ső Lajos Hesseni és Rheini Nagy Herczeg által 1807.

Hassiai nagylelkű Fülöp érdem Rendje, — Áll ez Nagy, Commandeur, és Kis keresztekből, a' Rend diszjele egy fejér zománczu kereszt, rendes oldalán látható egy hosszas paizsban a' Nagylelkű Fülöp Landgróf arc képe, ezen Legendával „*Si Deus nobiscum, quis contra nos?*“ visszás oldalán pedig a' Hassiai Nagy Herczegi Oroszlán e' körülíratl „*Ludovicus II. Magnus Dux. Hass. instit.*“ alapítatott 1840-dik Évben.

14. Cur Hesseni Herczegség.

1. Az arany Oroszlány Rend, 4 Classisra oszlik — fundáltatott II-dik Fridrik Herczeg által 1770.

2. A' Katonai érdem Rend „*Militaer Verdienst Orden*“ illeti a' Cur Hesseni Herczegséget, alapítatott 1729-dik Esztendőben II-dik Fridrik Landgróf által, megújított

1820-ik Esztendőben I-ső Wilhelm Hercege által; csupán egy Classisból áll, és a' most említett évig ezen felírása volt a' diszjelnek „L' Ordre pour la vertu militaire.“

3. A' Vas Sisak Rend „Orden von eisernem Helm“ a' Cur Nagy Herczege séget illeti W. K. betűk látszanak a' Rend diszjelén, az az Wilhelm Kurfürst — 3 osztálya vagyon — alapított 1814.

15. Niederland vagyis Német Alföld.

1. Wilhelm vagy Wilmos Katonai Rend, tulajdonosa a' Niederlandi Király. A' Rend diszjele felírása egyik oldalon „Voos, Moed, Beleid, Trouw“ (Für Muth, Auszeichnung, Treue) azaz a' Bátorságért, megkülönböztetésért és hűségért, a' tulsó oldalon W. azaz Wilhelm, 4 Classisa vagyon — alapított 1815.

2. A' Niederlandi Oroszlányról neveztetett polgári érdem Rend „Civil Verdienst Orden vom Niederlaendischen Löwen“ — tulajdona a' Niederlandi Királynak, diszjelének ezen felírása vagyon „Virtus nobilitat“ 4 Classisra osztatik, alapított 1815.

A' Niederlandi Német Rend (Deutscher Orden in den Niederlanden) Itt is létezik t. i. egy osztálya a' keresztes háborúk idejében alakult híres Német Rendnek. Ezen Rendnek itt 3 osztálya vagyon, az elsőbe tartoznak az úgy nevezett Nagy Comthuristák, a' 2-ba a' Comthuristák, a' 3-ba pedig a' Lovagok, kik máskép Jonkheereneknek neveztetnek.

16. Orosz Ország.

1. Szent András Rende, az Orosz Császár Udvaré, a' kereszt végein S. A. P. R. betűk látszanak, az az „Sanctus Andreas Patronus Russiae“ a' tulsó oldalon ezen szavak olvashatók Orosz nyelven „a' Hit és a' hűség.“ Ezen Rend diszjelét csak az nyerheti el, ki már az előtt az Alexander Newszky Rend diszjélével fel vala ékesítve.

2. Szent Sándor (Newszki) Rende „Orden des heiligen Alexander Newszki“ az Orosz Császári Udvarhoz tartozik. — A' Kereszt fonák oldalán csupán egy A. betű vagyon (Alexander). a' mej csillagon pedig görög betűkkel és sza-

vakkal illyes értelemü szavak „A' Munkáért és Hazáért“ (für Arbeit und fürs Vaterland) olvashatók. 1 Classisa van, alapított 1725.

3. Szent György Katonai Rend „Orden des heiligen Georg“ tulajdona az Orosz Császárnak. A' Rend csillagán ezek olvastatnak orosz nyelven „a' Hadi érdemért és Vitézségért“ 5 Classisra osztatik, alapított 1799.

4. Sz. Vladimir Rende, tulajdonossa a' Cs. Orosz Udvar, a' diszjelen W. betű vagyon, a' mejcsillagon pedig a' C. P. K. B. betűk ezeket jelentik: Haszon, Becsület és Dicsőség. 4 Classisra osztatik és a' Rend Vitézi bizonyos fizetéseket is húznak — alapított II-dik Katalin Császárnő által 1782.

5. Sz. Anna Rende. A' diszjelen csupán A. betű vagyon, de a' mej csillagon ezek olvastatnak „Amantibus Pietatem, Justitiam, Fidem“ az ájtatosságot, igazságot, és hitet szeretőknék, 4 Classisa vagyon — alapított 1735. III-dik Péter Császárnak Atya által, de Orosz Rendnek, csak I-ső Pál Czár által határozatottal 1796-dik Esztendőben.

6. Fejér Sas Rend, a' diszjelen ezek olvastatnak A. R. „Augustus Rex, a' kereszt 4 ágain pedig „Pro Fide, Rege et Lege.“ A' Nagymester keresztjén pedig ezen szavak: „Rege Grege“ tartozik a' Lengyel Királysághoz, vagy inkább most már az Orosz Császári Udvarhoz, 1 Classisa vagyon, alapított 1325. megújított 1705. és 1807-ben I-ső Miklós Császár alatt némelly változásokkal.

7. Szent Szaniszló Rende (S. Stanislaus) Ordre swietago Stanislava, tulajdona a' Lengyel Országi Királynak, most már az Orosz Császári Felségnek; a' diszjel fonák oldalán két SS. betűk látszanak „Sanctus Stanislaus“ 4 Classisra oszlik, alapított Poniatovszky Szaniszló Királysága alatt 1765. megújított 1815-ben I-ső Sándor Orosz Császár által.

17. Pármai Nagyhercezség.

Constantin Rende, diszjelen ezen betűk látszanak I. H. S. V. azaz: In hoc Signo Vincas, az X. és P. betűk Jézus Krisztus nevét példázák Monographiai jegyben, az

*

A. és Ω. görög betűk pedig jelei a' kezdetnek és végzetnek. Alkotása hasonló a' Siciliai, ugyan azon nevet viselő diszjelhez, eredetikép a' Pármai Herczegi Udvarrt illeti, 4 Classisa vagyon, az elsőbe tartoznak a' Nagy vagyis Fő Meltóságaik, a' 2-ba a' Nagy Keresztesek, a' 3-ba a' Commandeurök, és a' 4-be a' Lovagok, alapítója volt Izsák Angelicus Commenus, ki azt Pápai megegyezéssel fundálta 1190.

18. Portugallia.

1. A' Krisztus Rendje „Orden Militar de Cristo“ melyet a' Római Pápa is szokot osztogatni. — Ezen Rend Vitézi a' néhai Templariusok maradéki, és még mostan is vagynak fekvő birtokaik, hanem az idegeneknek ezen Rend diszjele csupán csak megtiszteltetési jelül adatik, és ezek a' jövedelemben nem is részsülnek, 3 osztálya vagyon, és a' Pápa megegyezésével alapított 1217-dik Esztendőben.

2. Orden de Avis, máskép „Orden militar de Santo Bento de Avis“ Katonai érdem Rend, diszjelének nincsen felírása, tartozik a' Portugalliai Udvarhoz. Ezen Rendnek vagyon Birtoka is, 3 Classisra osztatik, alapított 1162. Esztendőben.

3. Ordem de Sant Jago de Espuda, máskép „Orden Militar de Sant Jago de Espuda“ Szent Jakabról nevezetett polgári érdem Rend, diszjelének nincsen felírása, 3 Classisra osztatik és alapított Alphons Henrik 1-ső Portugalliai Király által, 22-dik János Római Pápa által pedig megerősített 1320.

4. Orden Militar da Torre e Espada. A' Torony és Kard katonai Rend, fundálta ezen Rendet 5-dik Alphonsus Király 1459-ik Esztendőben. 6-ik János pedig azt megújította 1808-dik Esztendőben, 3 Classisa vagyon. A' Rend diszjele egyik oldalán vagyon egy Torony, a' másik oldalán pedig egy Tölgyfa levelekkel körülkerített Kard ezen felírással „Valore e baldade“ (bátorság és hívség).

5. Orden de N. S. Conceicao de Villa Vicosa Padroeira de Reino. A' Villa Vicosai Szent Szűzről nevezetett, 6-dik János Portugalliai Király által, mind a' két nemre nézve 1818-dik Esztendőben alapított Rend, 3 Classisa vagyon,

a' Rend diszjele egyik oldalán látszik a' Szent Mária képe, a' másikon pedig ezen felírás vagyon „Padroeira de Reino“ azaz: az Ország Pártfogója (oltalmazója).

19. Sardinia.

1. Szent Mária vagy Gyümölcsoltó Boldog Asszony Rende „Annunciaten Orden“ máskép „Orden der Verkündigung Mariens“ „Ordine supremo dell Annunciata. A' Kereszten ezen betűk F. E. T. R. láthatók, melyeket ekép magyaráznak „Fortitudo Eius Rhodum Tenuit“ mivel 4-dik Amadaeus 14-dik Savoyeni Gróf a' Törököket ott megverte, tartozik a' Sardiniai Királyi Udvarhoz, 1 Classisa vagyon, alapítatott ugyan csak Amadaeus által 1363.

2. Szent Moricz és Lázár Rende „Orden des heiligen Moritz und Lazarus“ „Sacra Religione et Ordine de SS. Moritio et Lazaro. Ezen Rend szinte a' keresztes háborúk idejéből veszi eredetét, úgy mint a' Johanitáké, felírása nincsen 3 Classisra oszlik, alapítatott 1434. III-dik Amadaeus 1-ső Savoyeni Hercege által — megújíttatott Emanuel Philibert Hercege által 1572-ik Esztendőben.

3. A' Savoyeni Katonai Rend „Real Ordine militare di Savoia“ 4 Classisra oszlik — alapítatott Victor Emanuel Károly által 1815.

4. A' Savoyeni polgári Rend, csak egy Classisa van, diszjelének felírása egyik oldalon „al merito Civile 1831.“ a' túl oldalon pedig az alapító nevének előbetűi látszatnak. Ezen Rendel megtiszteltetett polgári érdemeket tett Tagok bizonyos pensiót is húznak évenként, alapítója Károly Albert Savoyeni Király, az alapításnak ideje 1831.

20. Sicilia (két).

1. Sz. Januarius Rende „Real di san Gemaro.“ Diszjelének felírása „In sanguine foedus.“ 1. Osztálya vagyon, melly Cavalieri di Giustizia, és Cavalieri di Grazia nevezttü Tagokból áll — alapítatott 1738.

2. Sz. Ferdinánd és az Érdem Rend „Real ordine di San Ferdinando, et del merito“ Orden des heiligen Ferdinandes und des Verdienstes. A' diszjel felirása „Fidei et Merito“ a' tulsó oldalon Ferdinand IV. Just. Anno 1800. 3. Classisra osztatik, alapítása ideje 1800.

3. Sz. Constantinról neveztetett katonai Rend „Real ordine Militare di San Constantino. Diszjelének alkotása hasonlít a' Pármai Nagy Herczagséget illető és hasonló nevet viselő Rend díszjeléhez, eredete is ezzel egy időre határoztatik, a' két Siciliai Király tulajdona. 2. Classisra oszlik, u. m. Nagy Keresztésekre és Lovagokra, de ezek ismét felosztatnak az úgy nevezett Cavalieri di Justizia, Cavalieri donatori, Cavalieri di Grazia, és Cavalieri Scuderi Tagokra.

4. Sz. Györgyről neveztetett újj egyesülési katonai Rend; Militair - Orden von St. Georg der Wiedervereinigung (Real ordine di St. Georgio della Riunione) 6. Classisra oszlik, alapitott 4. Ferdinánd Király által 1819.

5. Első Ferencz Királyról neveztetett Rend (Real ordine di Francisco primo) pölgári érdemek megjutalmazása végett — alapitott I. Ferencz két Siciliai Király által 1829. Esztendőben.

21. Spanyol Ország.

1. Sz. Jakabról neveztetett katonai Rend „Militärischer Orden des heiligen Jakobs vom Schwert — alapításának ideje bizonytalan sokan annak eredetét 848. Esztendőre tűzikki — midőn Don Ramiro Király a' Clavioni, győzdelem emlékezetére Sz. Jakab Templomát megajándékozta; mások ismét 1160-dik Esztendőre tűzikki alapítása idjét. Mind a' két nemből vétethetnekel ezen Rendbe — a' férjfiak megis házasodhatnak — de az Asszonyi nemnek a' Házasság el vagyontiltva.

2. A' Maltai katonai Rend vagyis keresztelő Szent Jánosról neveztetett katonai Spanyol Rend. Ennek eredete a' Keresztes haborúk idejébe esik, és elejénte a' Szent Földön Jerusalemben alakult, több Keresztény Fejedelmektől szép birtokokal megajándékoztatott, utóbb több országokba elterjedt — majd ismét szerencsétlen csaták által sok viszonytagyagokon ment keresztül — Fő kötelességök volt a' hitet

lenek főkép a' Törökök ellen fegyvert fogni, és a' Keresztény Hitet védelmezni; legutóbb ezen Rend a' Máltai szigetet szálotta meg, az illető Fejedelmek megegyezésével és onnét kormányozza egyébbtortományokba is elágozott Rendi osztályokat, mellyek jelenleg Prioratusoknak neveztetnek. — Az előtt 3. Classisra voltak felosztva, az elsőbe tartoztak a' Lovagok — a' másodikba az egyháziak vagyis Papok — a' 3-ba pedig a' Fegyver szolgák — egy nyólcz szegletű kereszt teszi diszjelöket, és Statutumaik több Római Pápáktól vagynak megerősítve — Ezen Rendel szinte egy időben, és szinte azon módon alakult a' Német Rend is „Deutscher Orden,” melly utóbb hassonloul elágozott Európában — a' Rend diszjele az úgy nevezett Máltai nyólcz szegű Kereszt „Maltheser Kreuz — a' Rend Tagjai 3. Classisokra voltak felosztva u. m. Lovagokra, Papokra és fegyver hordókra.

3. Calatrava Városáról neveztetett Lovag Rend — III. Sancho Castiliali Király idejéből veszi eredetét, ki azt azon Vitéz Egyesületnek ajándékozta, ki a' nevezett várost a' Szerecsenek ellen védelmezte és őltalmazta; több viszontagságok és magokközti egyenetlenségek után ezen Rend régi helyzetét elvesztette — VI. Adrián Pápa őszve kötötte ezen Rend főnökségét a' Spanyol Koronával — most annak Tagjai egy fejr köpönyeget szoktak hordozni az ünepélyek alkalmával, mellynek bal oldalán a' Rend diszjelei látszanak.

4. Alcantara Várossáról neveztetett Spanyol Vitézi Rend, alpitásának ideje még 456-dik Esztendőre tétetik. A' Szent Hitnek védelme volt kitűzve céljául a' Római Szent Szék pártfogása alatt a' Saracenusok ellen viselt háborúban — utóbb III. Inocentius Pápa által ezen Rend Nagy Mestersége által engedtetett IX. Alphonsus Castiliali és Leoni Királynak, kinek utodai mai napig is gyakorolják azt.

5. Montésati Szűz Máriáról neveztetett katonai Vitéz Rend — „Militärischer Ritter Orden unserer lieben Frauen zu Montésat.” A' régi Templariusok helyében alakult Rendet, mellyet II. Jakab Aragoniai és Valencziai Király alapított, és azon birtokokkal is megajándékozta ezen Rendet, mellyekkel a' Templariusok birtak. Most ezen Rend a' Spanyol Királyt illeti. A' Vitézek a' Rend diszjelét Ruhájok és fejr köpönyegjök bal oldalán hordozzák.

6. Az arany Gyapjas Vitézek Rende, menyiben gyakorolja ezen Rend főnökségét vagy is Nagy Mesteri méltóságát a' Spanyol Király is, a' fen előadott értekezésben bőven megmondattott.

7. III. Károly Spanyol Király által alapított Királyi megkülönböztetett Jeles Vitézi Rend ollyas Nemesek megkülönböztetése végett, kik jeles érdemök és erkölcsök által magokat különösen megkülönböztették — XIV. Clemens Pápa által megerősített, áll 60. Nagy Keresztesekből, 200 pensiot is húzó Lovagokból, és több számfelletti Tagokból.

8. Szent Ferdinánd Királytól neveztetett katonai Vitéz Rend, mellyet a' Spanyol Cortesek alapítottak 1811. Esztendőben. VII. Ferdinánd Spanyol Király ezen Rend díszjelét bizonyos jövedelmekkel ollyas Katonák jutalmazásokra tüztetik — kik magokat megkülönböztetett katonai szolgálatok és érdemök által kitüntették — 5. Classisokra oszlik.

9. Sz. Hermengilderül neveztetett katonai Rend, alapította VII. Ferdinánd Spanyol Király 1814. Esztendőben — a' Hadi seregnél szolgáló ollyas katona Tisztek jutalmazások végett, kik magokat a' katonai szolgálatban különösen megkülönböztették. 3. Classisokra oszlik, és bizonyos jutalom pénzzel vagy von egybeköttetve.

10. Katholika Isabelláról neveztetett Vitézi Rend, alapította VII. Ferdinánd Spanyol Király által ollyas érdemeknek megjutalmazások végett, kik a' Spanyol Udvarrt illető Indiai Birtokoknak és Királyi hatalomnak fentartását sikeresen eszközölték és eszközlik. 3. Classisokra osztatik. Ezen Rend díszjelével még az Indianusok is à la Suite megajándékoztatnak, de még is ezek a' Kereszt helyett egy viola színű szallagról függő Medaillet hordoznak, mellyen a' Király képe látszik.

22. Svécia.

1. Seraphinusi Rend, „Seraphinen Orden“ a' Kereszt közepén ezen betűk I. H. S. láthatók az az: Jesus Homo Salvator, a' fonák oldalon pedig az F. R. S. betűk alkalmasint az alapító nevét képezik t. i. Fridericus Rex Sveciae.

1. Classisa vagy von, a' köz vélemény szerint alapított 1336.

2. A' Kard Rend „Schwert Orden“ (Svárd) katonai

Rend. A' diszjel felírása „Pro Patria.“ 4. Classisra oszlik, alapított I. Gustáv Vása Király által 1522.

3. Éjszaki Csillag Rend „Nord Stern Orden“ Orden des Nord Sternes „Nord Stjerne Orden.“ A' Csillag körül ezek olvastatnak „Nescit occasum.“ 2. Classisa vagy on — alapításának ideje bizonyossan nem tudatik, megújított 1748. Eszt. I. Fridrich Király által.

4. Vása Rend „Vasa Orden.“ Felírása a' diszjelnek „Gustav III. den tredje instintare MDCCLXXII. az az III. Gustav alapító 1772. 3. Classisra oszlik.

5. XIII-dik Károly Rende. A' Rend diszjele egyik oldalán XIII. a' tulsó oldalon pedig G. — I. Classisa van, alapított 1811.

23. Szász Ország.

1. A' Brilláns, vagyis drága kövekkel kirakott Korona Rend „Orden der Rauten Krone.“ Diszjelének felírása job oldalról F. A. „Fridericus Augustus.“ A' bal oldalról pedig „Providentiae memor.“ I. Classisa vagy on, alapított 1807.

3. Sz. Henrik katonai Rende „Militair Orden des heiligen Heinrichs.“ Der Militair St. Heinrichs Orden, tartozik a' Szász Királyi Udvarhoz. Diszjelének egyik oldalán „St. Henr. Sanctus Henricus, körülötte.“ Frid. Aug. D. G. Rex Saxoniae instauravit, a' fonák oldalon pedig ezen szavakat olvashatni „Virtuti in Bello.“ 3. Osztálybeli; alapítása ideje 1736.

3. Polgári érdem Rend, a' Rend job oldalán ezen felírás vagy on „Fridrich August König von Sachsen, den 7. Juni 1815,“ a' tulsó oldalon pedig „Für Verdienst und Treue“ az érdemért és hivségért, 3. Osztálya vagy on, fundáltatott 1815.

24. Szász Coburg Gotha.

25. Szász Meiningen.

26. Szász Altenburgi Herczagségek.

Herzoglich Sachsen-Ernestinischer Haus Orden, Ernest Szász Herczegről neveztetett Házi Rend, melly még 1690. Esztendőben I. Fridrich Szász Gothai Herczeg által ezen

nevezet alatt „Orden der deutschen Redlichkeit“ és ezen felirással, fideliter et constanter, alapítatott — 1833. Eszt. pedig Fridrich Erneszt és Bernárd Szász Herczegek által megújított. 4. Classisa vagyon.

27. Szász Weimar Eisenach Herczetség.

Fejér Súlyom Rend „Orden der Wachsamkeit oder weisse Falken Orden.“ 3. Classisra oszlik, alapítatott ezen felirással „Vigilando ascendimus, 1732.

28. Toskánai Nagyherczetség.

1. Sz. István Rende „Orden des heiligen Stephan“ a' Diszjelnek nincsen felirása. 4. Classisa vagyon és bizonyos jövedelmei is vagynak, alapította Cosmus de Medicis első Toskánai Nagy Herczeg 1562. Eszt.

2. Sz. József Rende, diszjelének felirása S. I. F. (Sancto Josepho Ferdinandus) 3. Classisa vagyon, alapítatott III. Ferdinánd Anstriaui Fő Herczeg 's akkori Toskánai Nagy Herczeg által 1807.

29. Török Ország.

1. A' fél hold Rend, mellyet alapított III. Selim Török Császár, ollyas érdemek megjutalmazására, mellyek idegek által, u. m. Ministerek, követek 's a' t. által tétettek a Török Udvar részére, ezen jutalmazásban tehát a' Török' alattvalók nem részesülnek.

2. A' jó hír és név, vagyis a' dicsőség vagy dicséret Rendje. Alapította II. Mahmud Török Császár 1831. Esztendőben — és 4. Classisokra oszlik: a' Rendnek első Osztálybeli Diszjele áll egy arany köröskörül briliántokkal kirakott Medaillabul, mellyen a' Sultán neve Tughra, ezen felirással „Nischani Iftichar“ (a' Dicsőség Jele) látszatik, a' többi osztálybeli diszjelek között a' külömbiséget csupán csak a' diszjelnek nagyobb vagy kisebb ékesítése teszi, a 4. Classisbéli diszjel csupán csak egy Medailléból készült 1831.

30. Württembergi Királyság.

1. Württembergi Korona Rend, „Orden der Württembergischen Krone. Ezen Rendet alapította Wilhelm Württembergi Király 1818. Eszt. azon célból, hogy az adig divatban lévő arany sas és polgári érdem Rend nevezet alatt esméretes két Württembergi Vitéz Rendet öszve egyesítse, a' nélkül azonban, hogy ezen újabbí rendelés a' most nevezett két Rend biróira is kiterjesztetne, mivel azokra nézve továbbá is meghagyatának a' Statntumok szabályai. Az említett arany sas Rend, melly még 1702. Eszt. Fridrich Károly Württembergi Herczeg által alapítatott, Károly Sándor Herczeg által pedig 1807. Esztben megújittatott, egy Classisra oszlik, diszjelének pedig egyik oldalán F. R. betük (Fridericus Rex) a' másik oldalán pedig ezek olvastatnak „Virtutis Amicitiaequae foedus. A' Polgári érdem Rend alapítatott 1806. Esztendőben. 3. Classisa vagy on. A' most már virágzásban jött Korona Rend szinte 3. Classisra vagy on felosztva, és a' Rend Deviséje következő: „Furchtlos und Treu.“

2. A' Fridrich Rend, alapította 1830. Esztendőben a' mostan uralkodó Wilhelm Württembergi Király, hálás emlékül Fridrich Királynak, ki legelőször vette fel a' Württembergi Királyi méltóságot, és anyi jótékonyságot árasztott a' Württembergi Királyi Udvar és Status javára. Csak egy Classisból áll, a' Diszjel egyik oldalán ezen szavak „dem Verdienst“ a' másik oldalán pedig ezen szavak „Gott und mein Reich“ boldogúlt Fridrich Királynak szokott mondása olvashatók.

3. A' Württembergi katonai érdem Rend, alapította Károly Eugen Württembergi Herczeg 1759. Esztendőben, megújittatott I. Fridrich Király által 1806. Esztendőben, a' mostan uralkodó Wilhelm Király megerősítetette azt, de a' Rend szabályait megváltoztatta 1818. Esztben, 3. Osztálya vagy on; a' Rend diszjelén ez előtt ezen szavak „bene merentibus“, most pedig „Furchtlos und Treu“ a' túl oldalon pedig „Wilhelm“ Királynak neve látszik, ezen Rend diszjelével bizonyos pénzbeli jövedelmek is vagynak egybe kötötve.

XV.

L a j s t r o m a.

Azon megtiszteltetési Jeleknek és Érdempénzeknek (Medaille) mellyeknek bizonyos Felirásai vagynak.

I. Az Austriai megtiszteltetési Jelek közül, a' mint a' maga helyén előadtuk, legérdekesebbek 1-ször azon Keresztek, mellyek az utolsó Francia háború alkalmával az Ellenségtől elfoglaltatott Álgrykból öntettek, és az egész Hadi segégnél kiosztogattattak. Ezeknek felirása egyik oldalról „Libertate Europae asserta 1813—1814” a' másik oldalról pedig „Grati Princeps et Patria“ Franciscus Imp. Aug.

2-szer. A' Hadi Káplányoknak, kik magokat ugyan akkor megkülömböztették díszjelén ezek olvastatnak „Piis meritis.”

3-szor. Az Ersébeth Theresia Alapítványának díszjelén, a' mint fentebb előadatott ezek olvastatnak EC. MT. (az az Elisabetha Christina Maria Theresia) Maria Theresia Parentis Gratiam perennem voluit.

4-szer. A' Polgári nagyobb alaku Érdempénzeknek egyik oldalán ezen körülírás vagyon „Franciscus Austriae Imperator, a' tulsó oldalon pedig ezen Felírást „Honorí,” ezen körülírással „Austria ad Imperii Dignitatem evecta” szemlélhetni, a' kisebb alaku érdem pénzekben egy felül következő a' körülírás „Franciscus Austriae Imperator Hun. Boh. Gal. Lod. Rex AA.” más felül pedig a' felírásban ezeket olvashatni „Justitia Regnorum Fundamentum.

5-ször. A katonai érdempénzeknek felirása következő „Der Tapferkeit” végre pedig.

6-szor. A' régi Vas Korona diszjele helyében adatott érdempénzeknek ez a' felirása „Pro virtute Militari.“

II. A Burkus Országi megtiszteltetési jelekben azokat szemlélhetni F. W. R. III. „Verdienst um den Staat“ a' jelessebb érdempénzeken pedig, melyek 1814. Esztben. osztattak ki, ezeket olvashatni 1813. 1814. „Preussens tapfern Kriegern,“ Gott war mit uns, Ihm sei die Ehre,“ a' Medaille szélein „aus erobertem Geschütz.“ Az alacsonyabb renden lévő Vitézek illyes felírású Medaillekat kaptak „Für Pflicht, Treue im Kriege.“

III. A' Bajor Országi megtiszteltetési Jeleknek és Érdempénzeknek különös Felírások nintsen.

IV. A' Szász Országi katonai érdempénzeken, „Verdienst Medaille“ egyik oldalon a' Király nevét, a' másikon pedig ezeket olvashatni, „Verdienst um das Vaterland,“ a' polgári érdem pénzeknek ez a' felirása „Bene merentibus.“

V. Würtembergi külömbféle megtiszteltetési Jeleken és érdempénzeken ezeket olvashatni. 1. Für den Sieg am 1. Februar 1814. — 2. Für den Sieg am 25. März 1814. — 3. Für den Tag von Paris am 30. März 1814. — mindenüt az egyik oldalon ezen felirással „König und Vaterland dem Tapfern. — 4. egy másikon ismét ezek olvastatnak „Der Tapferkeit und Treue 1815.

VI. A' Bádeni érdem pénzeknek felirása „Dem Tapfern.“

VII. A' Dániai (Dänemark) megtiszteltetési Jeleken ezek olvastatnak „Für edle That.“

VIII. A' Francia megtiszteltetési Jeleken többnyire ezüst Liliom vagyon — egynek felirása „Fidélité Devouement.“

IX. Az Angoly érdempénzek közül legnevezetesebb az 1815. Esztendőben kiosztogatott Medaille, ezen körül irással „George P. Regent — a' tulsó oldalon „Waterloo June 18. 1815 — felül Welington.“

X. A' Pápai megtiszteltetési Jelek közül nevezetes az 1816. Esztendei, ezen felirással „Latronibus fugatis securitas restituta.“

XI. Az Orosz Birodalmi megtiszteltetési Jelek és érdempénzek közül nevezetes az, melyet Sándor Császár 1812. Esztendőben alapított ezen értelmű orosz felirással „Nicht uns, nicht uns, sondern deinem Namen nämlich gebührt Lob, Ehre und Dank“ — Nem minket, nem minket, hanem a' Te Nevedet illeti a' Dicsőség, Tisztelet, és köszönet.

XII. A' Sardiniai megtiszteltetési Jelek közül nevezetes az, mely a' Hívtség keresztjének nevezetik 1814. Esztendőnél.

XIII. A' Svéd érdempénzek közül nevezetes egy, ezen felirással „Illis quorum meruere laboret.“

XIV. A' Spanyol megtiszteltetési Jelek közül nevezettek ezek. 1. ezen értelmű felirással „Leiden für das Vaterland.“ Szenvedések a' Hazáért — 2. egy másik ezen felirással „Standhaftigkeit und Treue gegen ihren König Ferdinand VII.“ Állhatóság és Hűség VII. Ferdinánd Királyok iránt — a' tulsó oldalon „Sieger von Carthagera in Indien“ Carthago győzedelmesei Indiában — 3. egy, ezen Felirással „Madrids Muth und Treue“ Madrid Bátorsága és Hívsege.

XV. A' Toscánai megtiszteltetési Jelek közül nevezetes az 50. aranyat nyomó arany Medaille.

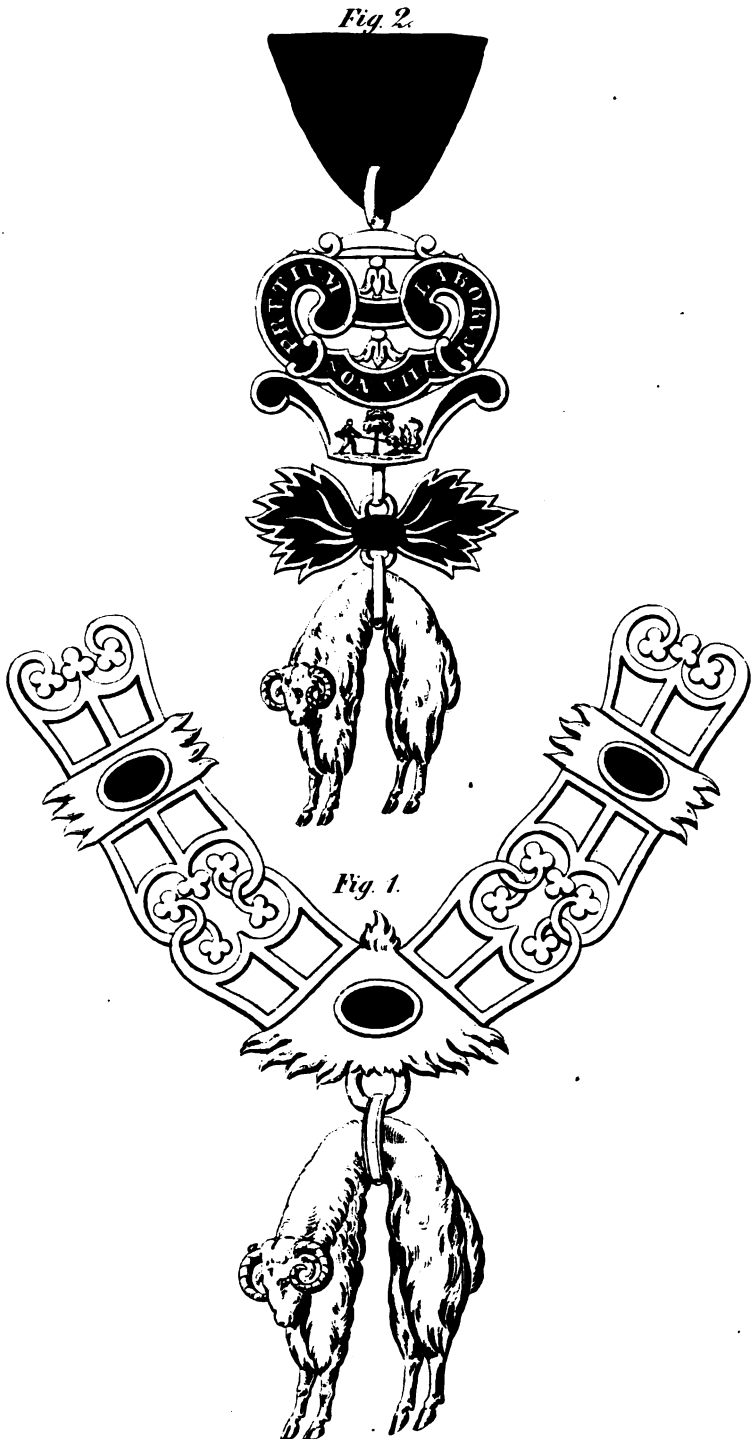

Fig. 1. Az arany gyapjas Vitézek Rendének arany lánczról függő diszjele.
Fig. 2. A: arany gyapjas Vitézek Rendének szallagról függő diszjele.

Fig. 6. Szent István Király Rende aranylánczról függő díszjelének homlok Rajza.

Fig. 7.

Fig. 8.

Fig. 7. Sz. István Király Rende diszjelének szállagrúl függő hát Rajza.

Fig. 8. Sz. István Király nagy Keresztes Vitézinek megcsillaga.

Fig. 9.

Fig. 9. Leopold Császár Rendje aranylánczról függő diszjelének homlok Rajza.

Fig. 11.

Fig. 10.

Fig. 10. Leopold Császár Rende szállagrúl függő díszjelenek Rajza.
 Fig. 11. Leopold Császár Rende nagy Keresztes Vitézinek mejsüllaga.

Fig. 12.

Fig. 12. A' vas Korona Rend arany lánczról függő" díszjelénc hemlok rajza.

Fig. 14.

Fig. 13.

Fig. 13. A' vas Korona Rend szallagrútl függő díszjelenék hát Rajza.
Fig. 14. A' vas Korona Rend nagy Keresztes Vitézinek mejesillaga.

Fig. 15.

Fig. 16.

Fig. 15. A' Csillag Keresztes Hölgyek Rendének díszjele.

Fig. 16. Ersébet Theresia jeles Katonai Alapítványának díszjele.

120/R/99

13132(6)

U/1399

